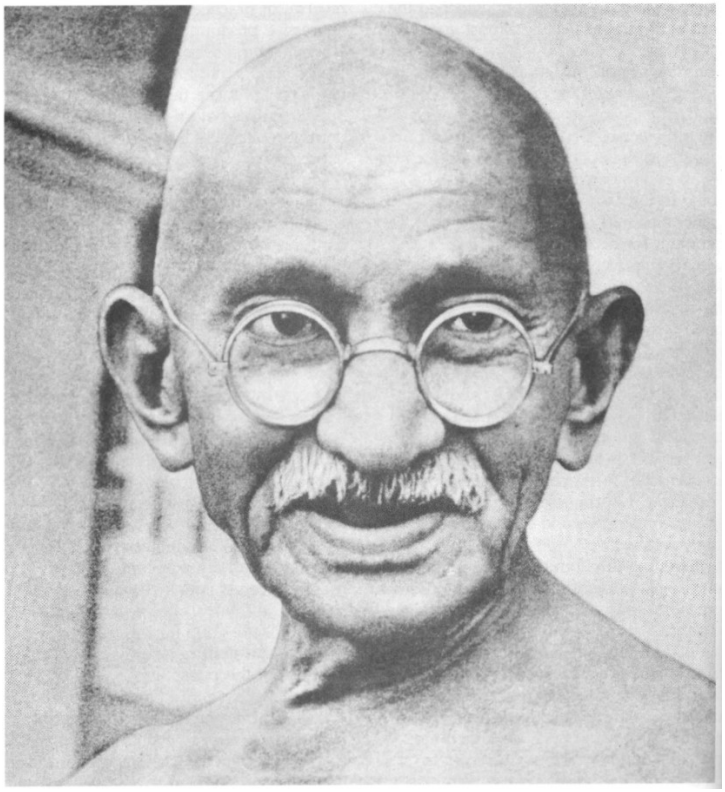
THE SIXTH STATE FINANCE COMMISSION KERALA

THIRD & FINAL REPORT

Volume 3

ASSESSMENT OF TWENTY FIVE YEARS OF DECENTRALISATION

March 2022

"Man is not born to live in the jungle; he is born to live in society. If we are to make sure that one person does not ride on another's back, the unit should be an ideal village or a social group which will be self-sufficient, but the members of which will be interdependent. This conception will bring about a change in human relationship all over the world."

Contents

	List of Abbreviations	ii
	List of Tables	ix
	List of Figures	xiii
	List of Appendices	xiv
	List of Annexes	xv
1	Introduction	1
2	Decentralized Planning in Kerala	3
3	Fiscal Decentralization to Local Governments	18
4	Plan Priorities under Decentralized Planning	37
5	Development Performance of Local Governments	80
6	Issues Related to Governance	119
7	Good Practices	160
8	The Way Forward	229

List of Abbreviations

ACACC	Ayurvedic Child and Adolescent Care Centre
ADS	Area Development Scheme
AH	Animal Husbandry
ALM & SC	Anganwadi Level Monitoring and Support Committee
AMC	Annual Maintenance Contract
AMRUT	Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation
ANERT	Agency for Non-conventional Energy and Rural Technology
APTDC	Andhra Pradesh Technology Promotion and Development Centre
ASHA	Accredited Social Health Activist
ATR	Action Taken Report
AUEGS	Ayyankali Urban Employment Guarantee Scheme
AYUSH	Ayurveda, Yoga and Naturopathy, Unani, Siddha and Homoeopathy
BGs	Beneficiary Groups
BI	Business Intelligence
BLTC	Block Level Technical Committee
BMCs	Biodiversity Management Committees
BP	Block Panchayat
BRC	BUDS Rehabilitation Centre
BRGF	Backward Region Grant Fund
BSLLD	Basic Statistics for Local Level Development
BSNL	Bharat Sanchar Nigam limited
CBNP	Community Based Nutrition Programme
CCMS	Consumer Complaints Monitoring System
CCRF	Code of Conduct for Responsible Fisheries
C-DIT	Centre for Development of Imaging Technology
CDP	Committee on Decentralization of Powers
CDS	Community Development Society
CESS	Centre for Earth Sciences
CFLG	Child-friendly Local governance
CFLTC	Covid First Line Treatment Centre
CHC	Community Health Centre
C-HED	Centre for Heritage, Environment and Development
CMD	Centre for Management Development
CMS	Content Management System
CORP	Corporation
COSTFORD	Centre of Science and Technology for Rural Development

CPWD	Central Public Works Department
CRZ	Coastal Regulation Zone
CSR	Corporate Social Responsibility
CSS	Centrally Sponsored Scheme
CVI	Climate Vulnerability Index
CWF	Community Women Facilitator
CWRDM	Centre for Water Resources Development and Management
DAP	District Action Plan
DCB	Demand Collection Balance
DDP	Deputy Director of Panchayat
DDR	District Development Report
DES	Department of Economics and Statistics
DH	District Hospital
DHDRs	District Human Development Reports
DHS	Directorate of Health Services
DLO	District Level Officers
DLP	Defect Liability Period
DLTC	District Level Technical Committee
DP	District Panchayat
DPC	District Planning Committee
DPR	Detailed Project Report
DWSM	District Water and Sanitation Mission
EAFM	Ecosystem Approach to Fisheries Management
ERT	Emergency Response Team
EU	European Union
EWDS	Early Warning Dissemination System
FBC	Form Based Coding
FFC	Fifteenth Finance Commission
FGDs	Focus Group Discussions
FHC	Family Health Centre
FHTCs	Functional Household Taps Connections
FYP	Five Year Plan
GAD	Gender And Development
GASB	Government Accounts Standard Board
GB	Gender Budgeting
GEWE	Gender Equality and Women Empowerment
GHG	Green House Gas
GIS	Geographic Information System

GIS-LB	Geo Informatic System for Local Bodies
GP	Grama Panchayat
GPF	General Purpose Fund
GPK	Grameena Patana Kendram
GSDP	Gross State Domestic Product
GST	Goods & Services Tax
GVA	Gross Value Added
HMC	Hospital Management Committee
HMS	Hospital Management Samiti
HoDs	Heads of Departments
HUDCO	Housing and Urban Development Corporation
ICDS	Integrated Child Development Services
ICT	Information and Communication Technology
IES	Information, Education and Communication
IFTE&OS	Industries, Factories, Entrepreneurships & Other Services
IIM	Indian Institute of Management
IIM-K	Indian Institute of Management-Kozhikode
IIT	Indian Institute of Technology
IITC	Integrated Information Technology Centre
IKM	Information Kerala Mission
IMAGE	Indian Medical Association Goes Eco-friendly
IMD	India Meteorological Department
IOC	Indian Oil Corporation
IP	In Patient
IRTC	Integrated Rural Technology Centre
ISM	Indian System of Medicine
ITPI	Institute of Town Planners of India
JHI	Junior Health Inspector
JJM	Jal Jeevan Mission
JNURM	Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission
JPC	Joint Planning Committee
JPHN	Junior Public Health Nurse
K-BIP	Kerala Bureau of Industrial Promotion
KESNIK	Kerala State Nirmithi Kendra
KFRI	Kerala Forest Research Institute
KIIFB	Kerala Infrastructure Investment Fund Board
KILA	Kerala Institute of Local Administration
KLFA	Kerala Local Fund Audit Act

KM	Kerala Municipalities Act
KMC	Kochi Municipal Corporation
KPR	Kerala Panchayat Raj Act
KRPLLD	Kerala Research Programme on Local Level Development
KRWSSP	Kerala Rural Water Supply and Environmental Sanitation Project
KSDMA	Kerala State Disaster Management Authority
KSEBL	Kerala State Electricity Board Limited
KSLUB	Kerala State Land Use Board
KSRSEC	Kerala State Remote Sensing and Environment Centre
KSSP	Kerala Sastra Sahitya Parishad
KSWMP	Kerala Solid Waste Management Project
KUDFC	Kerala Urban Development Finance Corporation
KUFOS	Kerala University of Fisheries and Ocean Studies
KUHS	Kerala University of Health Sciences
KVASU	Kerala Veterinary and Animal Sciences University
KWA	Kerala Water Authority
LED	Local Economic Development
LG	Local Government
LIFE	Livelihood Inclusion and Financial Empowerment
LPCD	Litres Per Capita per Day
LPG	Liquid Petroleum Gas
LSGD	Local Self Government Department
LSGs	Local Self Governments
MDRs	Major District Roads
MEC	Micro Enterprise Consultant
MF	Maintenance Fund
MFNR	Maintenance Fund-Non-Road
MGNREGS	Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme
MLA	Member of Legislative Assembly
MLTC	Municipal Level Technical Committee
MLTY	Municipality
MP	Member of Parliament
MYRADA	Mysore Resettlement and Development Agency
NCD	Non Communicable Diseases
NFSA	National Food Security Act
NHGs	Neighbourhood Groups
NIC	National Informatics Centre
NIRD	National Institute of Rural Development

NMAM	National Municipal Accounts Manual
NSAP	National Social Assistance Programme
NSSO	National Sample Survey Office
ODRs	Other District Roads
OP	Out Patient
PARRC	Participatory Resource and Research Centre
PBR	People's Biodiversity Register
PHC	Public Health Centre
PHED	Public Health Engineering Department
PMAY	Pradhan Mantri Aawas Yojana
PMGSY	Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana
PMH	Pre-Matric Hostel
PMI	Persons with Mental Illness
PMKSY	Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana
PMSBY	Pradhan Mantri Suraksha Bhima Yojana
PPC	People's Plan Campaign
PTA	Parent Teacher Association
PUD	Planned Unit area Development
PVTG	Particularly Vulnerable Tribal Group
QA	Quality Assurance
QC	Quality Control
RAHC	Regional Animal Husbandry Centre
RDB	Rural Development Board
RIDF	Rural Infrastructure Development Fund
RKI	Rebuild Kerala Initiative
RKVY	Rashtriya Krishi Vikas Yojana
RNA	Rehabilitation Needs Assessment
RPWD	Rights of Persons with Disability
RRT	Rent Rate Tax
SAP	State Action Plan
SC	Scheduled Castes
SCERT	State Council of Educational Research and Training
SCP	Special Component Plan
SCSP	Scheduled Caste Special Plan
SDC	Swiss Agency for Development and Cooperation
SDG	Sustainable Development Goals
SDMA	State Disaster Management Authority
SECC	Socio-Economic and Caste Census

SFC	State Finance Commission
SIMS	Sector Information Management System
SLEC	Scheme Level Executive Committee
SLR	Sea Level Rise
SLTC	State Level Technical Committee
SODIS	Solar Disinfection
SOPs	Standard Operating Procedures
SOTR	State's Own Tax Revenue
SPS	Samaj Pragati Sahayog
SRG	State Resource Group
SSA	Samagra Shiksha Abhiyan
SSFC	Sixth State Finance Commission
SSLSC	State Level Scheme Sanctioning Committee
SSS	State Sponsored Scheme
SST	Sea Surface Temperature
STM	Scheme Transfer Memorandum
SWD	Storm Water management/ Drainage
SWM	Solid Waste Management
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats
SWSM	State Water and Sanitation Mission
T&T	Traffic and Transportation
TAGs	Technical Advisory Groups
TCPO	Town and Country Planning Organization
TFC	Tenth Finance Commission
TGS	Technical Guidance and Support
THQ	Taluk Head Quarters
TISS	Tata Institute of Social Sciences
TMC	Transition Management Committee
ToR	Terms of Reference
ToT	Training of Trainers
TQM	Total Quality Management
TSP	Tribal Sub Plan
UA	Urban Agglomeration
UBSP	Urban Basic Services for poor
UFC	Union Finance Commission
ULB	Urban Local Body
UNCRC	UN Convention on the Rights of the Child
VCB	Vented Cross Bars

VGRC	Village Gender Resource Centre
VGSSF	Voluntary Guidelines on Small Scale Fisheries
VTC	Voluntary Technical Corps
VWSC	Village level Water and Sanitation Committee
WATSAN	Water & Sanitation
WCD	Women and Child Development
WCP	Women Component Plan
WID	Women In Development
WIWA	Wide Inspirations and Wide Aspirations

List of Tables

Table Numbers	Description	Page Number
3.1	Trends in devolution to Local Governments in Kerala from 1995-96 to 2020-21	25
3.2	Share of Kerala Local Governments in the Awards of Various Union Finance Commissions	28
4.1	Pattern of Plan Financing by 1214 Local Governments in 1997-98	39
4.2	Pattern of Plan Financing from 2014-15 to 2020-21	39
4.3	Number of Projects formulated and Implemented by the Local Governments for Special Groups from 2014-15 to 2020-21	40
4.4	Sector wise investment of Plan expenditure by Local Governments from 2014-15 to 2019-20	43
4.5	Total Expenditure of the Productive Sector of all Local Governments (2014-2021)	46
4.6	Total Expenditure of the Service Sector of all Local Governments (2014-2021)	47
4.7	Total Expenditure of the Infrastructure Sector of all Local Governments (2014-2021)	49
4.8	Allocation and Expenditure for WCP from 2014-15 to 2019-20	55
4.9	Category and tier wise percentage share of WCP from 2014-15 to 2020-21	56
4.10	Sub Sector wise allocation for projects under WCP to total Plan allocation	57
4.11	The Allocation and Expenditure of TSP by Local Governments in Kerala from 2014-15 to 2020-21	60
4.12	Intersectoral Allocation of TSP expenditure by different tiers of Local Governments	61
4.13	TSP – Allocation of Funds within Sector Types – All Sample Local Governments	63
4.14	Allocation and expenditure of SCSP funds by different tiers of Local Governments	65
4.15	Sector wise distribution of funds under SCCP	66
4.16	Micro Sector wise Ashraya Projects undertaken by Local Governments from 2014-15 to 2019-20	70
4.17	Tier wise and sector wise allocation and expenditure of Special groups from 2014-15 to 2020-21	71
4.18	Trends in SCSP Devolution to Local Governments	74

4.19	Trends in devolution through TSP Plan to Local Governments in Kerala	74
4.20	Agathirahitha Keralam – Utilisation of Challenge Fund	78
5.1	Selected State Level Indicators of Development in 1996-97 and 2019-20	82
5.2	Estimated number of additional pupils enrolled, Standards I-X, government and aided schools, Kerala, 2016-17 to 2020-21 (No.)	83
5.3	Area under Cultivation of crops under the projects of Local Governments during 2015-16 to 2019-20	84
5.4	Production and Productivity of Crops within the purview of the projects undertaken by the Local Governments	85
5.5	District wise fallow lands brought under cultivation by Local Governments from 2015-16 to 2019-20	86
5.6	Agricultural machines and implements distributed by Local Governments between 2015-16 to 2019-20 (No.)	87
5.7	Distribution of manures and pesticides by Local Governments between 2015-16 to 2019-20	87
5.8	Selected services related to agriculture offered by Local Governments from 2015-16 to 2019-20 (No. of Units)	88
5.9	Services related to milk production and animal husbandry under local plans from 2015-16 to 2019-20	88
5.10	Poultry, Goat and Pigs distributed by the Local Governments from 2015-16 to 2019-20 (No.)	89
5.11	Number of birth control and anti-rabis vaccinations undertaken and expenditure on Medicines by Local Governments	90
5.12	Machines, vehicles and implements distributed to Fisher population by Local Governments	91
5.13	Physical achievement of Local Governments in inland fisheries sector	92
5.14	Initiatives of Local Governments towards creation of Self-Employment (Small Scale Industries)	92
5.15	Number and area of Mini Industrial Estates formed by the Local Governments	93
5.16	Number of workers in Small Scale Industries of Mini Industrial Estates	94
5.17	Infrastructure facilities created by Local Governments in educational institutions	95
5.18	Number of equipment and services rendered in educational institutions	96
5.19	Number of various kinds of assistance to ST Students	96

5.20	Number of various kinds of assistance to SC Students	97
5.21	Basic Amenities created by different streams of medicines from 2015-16 to 2019-20 by Local Governments	98
5.22	Details of Medical Personnel Appointed by the Local Governments from 2015-16 to 2019-20	99
5.23	Details of Diagnostic Camps conducted by different streams of medicines from 2015-16 to 2019-20	99
5.24	Details of services under Palliative Care (Allopathy) from 2015-16 to 2019-20	100
5.25	District wise Waste Management facilities distributed to individuals and public from 2015-16 to 2019-20	101
5.26	District wise Distribution of Plastic Waste Treatment Centres from 2015-16 to 2019-20	102
5.27	Sewage and Septage Plants installed by Local Governments during 2015-16 to 2019-20	103
5.28	Green Protocol, Canals Cleaned and CCTV Cameras related to Waste Management	103
5.29	Facilities created for improving drinking water availability by Local Governments	103
5.30	Achievements of Local Governments under Housing including LIFE mission	105
5.31	Progress in electrification of houses from 2015-16 to 2019-20	106
5.32	Number of Beneficiaries under Anganawadi Supplementary Nutrition Programme	107
5.33	Asset creation for Anganawadies and BUDS School by Local Governments	107
5.34	Creation of Basic Amenities in Anganawadies by Local Governments (No.)	108
5.35	Measures for enhancing physical, intellectual and social skills development of Children (No.)	108
5.36	Selected assistance rendered to women by Local Governments (No. of beneficiaries)	109
5.37	Number and expenditure of Old Age homes constructed by Local Governments between 2015-16 to 2019-20	109
5.38	Scholarships for differently abled during the period from 2015-16 to 2019-20	110
5.39	Number of mentally and physically challenged who received different equipment	110
5.40	Number of recipients of various kinds of services rendered to elderly	111

5.41	Facilities in Day Care (*Pakal Veedu*) for elderly from 2015-16 to 2019-20	112
5.42	Physical achievements in Energy Sector by Local Governments from 2015-16 to 2019-20	112
5.43	Length of roads constructed and renovated by Local Governments	113
5.44	Number of bridges and culverts constructed by Local Governments from 2015-16 to 2019-20	114
5.45	Additional area under buildings including transferred institutions by Local Governments in Kerala from 2015-16 to 2019-20	114
5.46	Number of Public Toilets built and Napkin Vending Machines installed by Local Governments	115
5.47	Renovation and construction of buildings and other facilities in Health Institutions from 2015-16 to 2019-20	115
5.48	Renovation and construction of buildings and other facilities in Educational Institutions	116
5.49	Renovation and construction of buildings and other facilities in buildings under Social Justice	116
5.50	Construction and renovation of buildings for Mini Industrial Estates	117
7.1	Category wise classification of Elderly People of Mulanthuruthy Village Panchayat	170
7.2	Rights for Children as envisaged by UNCRC	176

List of Figures

Figure Number	Description	Page Number
3.1	Trends in Own Tax Revenue of different tiers of Local Governments at 2011-12 prices	**21**
3.2	Trends in ratio of devolution by the State to Local Governments to selected macro indicators	**26**
4.1	Sub sector-wise expenditure of productive sector from 2014-15 to 2020-21 of all Local Governments	**50**
4.2	Sub sector-wise expenditure share in Service sector from 2014-15 to 2020-21 of all Local Governments	**51**
4.3	Sub sector-wise expenditure of Infrastructure sector from 2014-15 to 2020-21 of all Local Governments	**52**
4.4	Percentage share from total expenditure for WCP and other sub sector projects exclusively for women from 2014-15 to 2020-21	**54**

List of Appendices

Appendices Number	Description	Page Number
4.1	Pattern of Plan Financing for 2019-20	**241**
4.2	Pattern of Plan Financing of Local Governments from 2014-15 to 2020-21	**242**
4.3	Guidelines on Sectoral Allocation to Local Governments	**244**
4.4	Inter-sectoral allocation of Plan Grants by Local Governments in Kerala during 1997-98	**246**
4.5	Sub sector-wise percentage share to total expenditure (2014-15 to 2020-21)	**249**
4.5(B)	Sub sector-wise total expenditure of the Productive sector of all Local Governments s (2014-2021)	**252**
4.6	Sub sector-wise allocation to Fisheries Sector by Local Governments from 2014-15 to 2020-21	**263**
4.7	Tier-wise Allocation and Expenditure for Special Groups from 2014-15 to 2020-21	**265**
4.8	Allocation and Expenditure for Projects for Special Groups	**267**
5.1	Details of Health Amenities, Number of Health Staff, Diagnosis Camps, Palliative Care by Local Governments from 2015-16 to 2019-20	**268**

List of Annexes

Annexes Number	Description	Page Number
2.1	Government Order Transferring Powers to Local Governments	**277**
2.2	Note on process of Ashraya	**306**
2.3	District Plan Guidelines 2000	**308**
2.4	District Plan Guidelines 2017	**317**
4.1	Sector-wise Expenditure under Tribal Sub Plan	**335**
(A)	Productive Sector	**335**
(B)	Service Sector	**337**
(C)	Infrastructure	**340**
4.2	Sub sector-wise Expenditure of SCSP Funds from 2014-15 to 2020-21	**342**
4.3	Sub sector-wise Expenditure by Local Governments for Each of the Special Groups	**350**
(A)	Elderly and Palliative Care	**350**
(B)	Differently Abled	**353**
(C)	Children – Special Programme for Children	**355**
(D)	Transgender	**358**
4.4	Micro Sector-wise Expenditure by Local Governments for each of the Special Groups from 2014-15 to 2020-21	**359**

Chapter 1
Introduction

1.1. Government have entrusted the Sixth State Finance Commission with the task of assessing 25 years of decentralization. The Commission kept this Term of Reference in mind while doing its work across several subjects.

1.2. The Commission followed a very comprehensive methodology as has been described in the beginning of this Report and the earlier Reports. Essentially, it analyses data on performance from the computerized figures since 2014-15. This was supplemented by direct survey of all Local Governments on an array of subjects. Further the Commission held discussions with all stakeholders, officials, politicians and activists of People's Plan, most of whom have been continuously supporting decentralization ever since the launch of the People's Plan. Due to Covid, the Commission could not directly interact with ordinary people who use the services of Local Governments and their perceptions could not be incorporated in the assessment. But the stakeholder's consultations were so wide that to some extent they reflected the views of the citizens also.

1.3. For the assessment of performance, the Commission had access to as yet unpublished data collected by the Director, Economics & Statistics indicating the achievements of Local Governments across most of the sectors.

1.4. Over all, the impression about the achievements of Local Governments is very positive. But at the same time there are several deficiencies, most of them relating to practice rather than policy and they need to be addressed to take decentralization to a higher stage. Also, certain new challenges have been thrown up, most importantly, ecological where local action is becoming more and more relevant.

1.5. The Commission has used all its Reports, the First, Supplement to the First, the Second and the first two volumes of the Third Report to pull together relevant findings and present it as a single document with the expectation that rounded assessment of the performance of 25 years and the broad directions of the way forward will help Policy Makers, Local Governments,

Academics, Students, Activists and interested citizens to realize the scale of achievements as well as the tasks ahead.

1.6. This part of the Report is presented in eight chapters. The Second Chapter contains an analysis of the methodologies and processes of decentralized planning set in the overall context. The Third Chapter is an elaborate discussion of the unique features of fiscal decentralization. The Fourth Chapter deals with the developmental priorities as revealed in the projects and expenditures of the Local Governments. The Fifth Chapter analyses the development performance of various sectors under decentralized planning. The Sixth Chapter deals with issues of governance which have relevance on performance. The Seventh is a discussion on the selected good practices and the concluding Chapter Eighth is a summary of the achievements of Local Governments and the way forward.

Chapter 2
Decentralized Planning in Kerala

A. Background of Decentralization in Kerala

2.1. Kerala is known for its public action and grass root level activism – social, cultural and political. In spite of the first Government in united Kerala led by Shri E.M.S. Namboodiripad, reaching for a democratic decentralized system of governance, over the years, there was no significant initiative. When States like Maharashtra marched ahead in the 1960s, post Balwant Rai Mehta Committee, Kerala limited its initiatives to Village Panchayats and Municipalities by updating the old pre-independence legislations into Kerala Panchayat Raj Act and Kerala Municipality Act. Decentralization which logically ought to have accompanied the land reforms and other social welfare measures of Kerala, was never a dominant political agenda.

2.2. Post Ashok Mehta Committee Report, West Bengal and later Karnataka went forward in a big way and reaped considerable development gains. However, Kerala made a break-through by pioneering the District Local Government in the form of District Councils after years of dilly dallying. After more than 12 years of the legislation being passed, District Councils came into being in early 1991. They were for the whole district including rural and urban areas and this was a huge improvement on the traditional concept of District Panchayats or Zilla Parishads. The District Collector was made the Secretary of the District Council. All development departments at the district level were brought under the Council along with funds. Of course, no untied fund was placed at the disposal of the District Councils even though it was contemplated. But they were given full control over all the funds and schemes which existed at the district level. Even in important decisions like location of facilities like hospitals and veterinary dispensaries, the suggestions of the District Councils were sought and mostly accepted. A very significant power given to the Council was the one to effect transfer of officers within the district, especially in education.

2.3. Though the District Councils assumed office in February 1991, elections to the State Assembly were declared within two months affecting the functioning of the Councils. The Government changed and the powers were withdrawn. With the passing of the Constitutional Amendments, they lost

their legal space. Thus, a potentially exciting attempt at genuine decentralization was aborted.

B. Decentralized Planning: Post Amendment

2.4. Post 73rd and 74th amendments, Kerala went in for a big bang decentralization. Immediately after the elections to the Local Governments in September 1995, a government order transferring clear powers including management of institutions to Local Governments was issued. Copy of the order may be seen as Annexe 2.1. After the change of government and LDF assuming power, a major policy decision to devolve 35 to 40 percent of Plan Funds to Local Governments was taken and planning was chosen to be the entry point to push decentralization of governance.

2.5. In order to make people aware of the possibilities and opportunities of local democracy and motivate elected leaders to realise the potential and push government to bring in the concomitant changes required in laws and procedures, the massive People's Plan Campaign was launched with effect from 17th August (1st Chingam), 1996.

Approach

2.6. The big bang decentralization ensured that substantial powers and functions matched by significant resources were transferred to Local Governments in a short span of time. Though a reasonably robust methodology for participatory planning had been developed by the Kerala Sasthra Sahithya Parishad (KSSP), one of the largest people's science movements in the country, in a Village Panchayat called Kalliasseri in Kannur district of Kerala in the early 1990s, following the highly successful basic literacy movement spearheaded by volunteers to a large extent from the KSSP, it was still leap into the dark, and more an act of faith. Hindsight clearly shows that this was a wise move as powers and resources flowed down and made it a fait accompli before the usual opponents of decentralization from the bureaucratic and political circles could group and erect road blocks.

2.7. In order to galvanize people's support and make them understand that they have a strong stake in a decentralized system, a massive People's Plan was launched. People from all walks of life: political, official, social and religious were mobilized and the new concept explained. The idea of people deciding their priorities gained a lot of attraction, so much so, no government even if

goaded by a large section of the bureaucracy and relatively smaller sections of politicians will dare to go back even a little.

2.8. The philosophical roots of this radical experiment can be traced to the Gandhian concept of village democracy and local level development with special emphasis on people's participation and their agency. Also, a large number of the activists of the literacy movement and the People's Plan Campaign were influenced by Paolo Freire who believed that ordinary people treated as mere objects and acted upon are capable of becoming the subjects of their destiny knowing and acting. In a sense, participatory planning imbibed the Gandhian idea of Gram Swaraj or Village Republic and the Freirian doctrine of analysis reflection and action.

Objectives of Decentralization

2.9. The objectives of decentralization in Kerala were very clear. Essentially, it was an attempt at humanization of the State and not rolling it back. Democratization was the big agenda with the expectation of power and authority flowing through the Local Governments to the people.

2.10. The other objectives of decentralization included:

(i) Shift from bureaucratic top-down planning and budgeting to participatory, bottom-up planning and budgeting, with involvement of professional and practitioners from outside government.
(ii) Move from official and political patronage to societal norms and criteria for benefits to people.
(iii) Enhance responsiveness of government.
(iv) Increase transparency and accountability-especially social accountability and reduce corruption.
(v) Transform conflictual politics into a new politics of development responding to local demand and potential.
(vi) Facilitate co-operative and creative public action as opposed to the adversarial mode.

2.11. Though rights-based development took off only in the early days of this century, the approach followed by Kerala embodied the spirit of rights-based development, especially in its focus on addressing root causes through local deliberations and formal Local Government Development Reports, expounding the space for intervention by lay people strengthening citizenship, co-opting non-government professional to play formal roles especially in project ideation and ensuring project quality and building capacities at different levels of the State to understand the new paradigm of

Local Governments to function differently and of the citizens on their new rights and responsibilities and finally taking the state to the door steps of the citizen, increasing the interface and points of contact with the people and facilitating continuous to and fro flow of information.

The Principles of Devolution

2.12. The Committee on Decentralization of Powers (CDP) popularly known as Sen Committee (after the name of the Chairman when it was set up, Dr. S. P. Sen, who unfortunately passed away, a few months after submitting the critical interim report) laid down the key principles of devolution of functions which have been adhered to by government in practice. Vijayanand (2009)1 has elucidated the principles which are summarised as below.

2.13. The most important of which is Autonomy, which is the essence of devolution of powers. Autonomy has three basic aspects: Functional autonomy, Financial autonomy and Administrative autonomy. Second, the principle of subsidiarity should be followed in functional and fiscal devolution. It means what can be done best at a particular level should be done at that level and not at a higher level. Third, there must be role-clarity at the conceptual and operational level of each tier of Local Government. Fourth, the activities of each tier should complement those of others and the programmes implemented by all agencies in a given Local Government and would converge into an integrated local plan. Fifth, uniformity criteria which states that the norms and criteria for selection of beneficiaries, sites or prioritization of activities and pattern of assistance within a given Local Government would be the same for all programmes implemented within its area irrespective of the agency sponsoring such a programme. Sixth, is people's participation at all stages of development, particularly those sections hitherto excluded from the development process like the SC/ST and other marginalized sections of the society. Seventh, the Local Governments must be accountable to the people within their jurisdiction, and in certain respects, to the whole nation. Eighth, refers to transparency. Every decision taken has to be based on norms and criteria evolved on the basis of social consensus and the rationale behind each decision has to be made public. There should be freedom to the people to know every detail

[1] Vijayanand (2009) '*Kerala: A Classical Case of Democratic Decentralization*', Kerala Institute of Local Administration, Thrissur

of how money is going to be spent, before a scheme is taken up ; and how it was spent, after its completion.

2.14. In addition, the principles determining inter-tier responsibilities are the following factors:

1. Service area - Institutions or schemes which serve only a Village Panchayat should be under that Panchayat and likewise for the higher tiers and the municipal bodies.

2. Technical complexity - Simple schemes can be handled by lower level Local Governments and technically sophisticated schemes require handling by larger institutions with the required manpower.

3. Management complexity - For example, running of a seed farm intended to supply seeds to a region can be managed at the district level, if the management needs are not all that complex. Similar logic works in assigning high schools, technical institutions etc. to the District Panchayats.

4. Physical size - As in the case of roads, the physical dimensions can be the factor in deciding the level of ownership.

5. Financial size - Financial limits can be set for approval, implementation and running of certain projects.

6. Nature of a scheme - It is always better that a pioneering or pilot project with large scale replication possibilities is run by a higher level body. With a same scheme there could be multiple roles. For instance, in a pilot scheme implemented by the District Panchayat, the Block Panchayat could carry out construction activities while the beneficiary selection be done by the Village Panchayat or better still, the Gram Sabha.

Transfer of Responsibilities

2.15. The hallmark of decentralization in Kerala is the transfer of well-defined developmental responsibilities to Local Governments. The extent of decentralisation and its nature can be understood from the following facts:

(1) All public institutions at the primary and secondary levels in respect of health and education have been brought under the management of Local Governments. Primary schools and primary health centres are with the Village Panchayat, Municipality and Corporation. Secondary Schools

and District Hospitals are with the District Panchayat. Intermediate institutions are with the Block Panchayat and with the urban Local Governments. Assuming that it is the bottom half of the population which normally uses public services, it implies a great trust in the Local Governments as the future human development of the state will depend significantly on the effective running of these institutions by the Local Governments and it is worth recalling that the foundation of Kerala's development is human development.

(2) In terms of mobility and connectivity, roads other than the National Highways, State Highways and Major District Roads (MDRs) are now the Local Government responsibility and this has significant implications for the accessibility of backward pockets.

(3) Provision of basic minimum needs especially housing to the poor, sanitation and water supply have also been brought under the Local Governments except that the Kerala Water Authority still constructs and maintains most of the water supply schemes which can change into that of a service provider for Local Governments, with the new national programme called Jal Jeevan Mission which has just been initiated.

(4) Care of the vulnerable groups is also a significant Local Government responsibility. This includes programmes for women, children, elderly, transgender and people with disabilities including those requiring palliative care. Nearly half of the development responsibilities for the Scheduled Castes and a quarter for those Scheduled Tribes are with the Local Governments.

2.16. In a sense, Kerala followed a big bang approach which resulted in the conventional sequence being reversed – giving powers and then structuring appropriate administrative systems, giving responsibilities and then building up capabilities required to perform them, transferring resources and then put in systems for their use and accounting.

Institutionalization Efforts

2.17. Even before the People's Plan Campaign was launched, the Committee on Decentralization of Powers guided government on the basics of decentralization. Based on the recommendations of this Committee, more institutions and staff were transferred to the Local Governments. All officers at the level of district and below dealing with functions of Local

Governments came under the Local Governments. The following institutions also got transferred in the second stage in the transfer of functions. All district hospitals except three General Hospitals of Thiruvananthapuram, Ernakulam and Kozhikode, all District Ayurveda Hospitals and all District Homoeo Hospitals were transferred.

2.18. Also, based on the recommendations of the Committee, the Kerala Panchayat Raj Act 1994 and Kerala Municipality Act 1994 were fundamentally amended. The key amendments include:

1. Clarifying the roles of Gram Sabha and Ward Sabha
2. Strengthening the State Election Commission
3. Setting up new institutions of accountability, State Performance Audit system, Tribunal for Local Government Institutions, Ombudsman, providing a legal Right to Information, Citizens Charter and most importantly restructuring the schedules of the Acts clarifying the functions of each category

2.19. Thus, the Committee on Decentralization of Powers played a big role in laying the foundation for decentralization in Kerala.

Methodology of Planning

2.20. It is to be noted that the methodology followed for people's planning was evidence based as it adapted the experience in Kalliasseri Panchayat, in the sense that led by the Kerala Sastra Sahithya Parishad (KSSP), an effort was made in the Kalliasseri Panchayat of Kannur District in 1991-93, where after an intensive work guided by professional volunteers the plan was prepared from below. Later as part of the Kerala Research Programme on Local Level Development (KRPLLD) supported by Centre for Development Studies (CDS), 25 Village Panchayats were taken up for replication and further validation of the methodology developed in Kalliasseri. While this project was going on People's Planning was launched throughout the State on 17th August 1996 (First of Chingam). Thus, the methodology of decentralized planning in Kerala was finalised on the basis of the above experiments. Generically it consists of the following steps:

Participatory Planning

2.21. Planning by the people is the hallmark of Kerala's decentralization. It follows a definite methodology, which is summed up below[2]:

[2] Vijayanand (2009) op. cit.

1) ***Needs identification***: Through a meeting of Gram Sabha/Ward Sabha, i.e., the ward or the electoral constituency of a Village Panchayat or Municipality Member, the felt needs of the community are identified. There was a period of environment creation to mobilize maximum participation in the Gram Sabha/Ward Sabha. Statistics reveal that in the first few years, about 10 to 12 per cent of the rural population participated; now it has come down sharply. The meetings were held in a semi-structured manner with plenary sessions and sub group sessions dealing with specific developmental issues. The decisions are minuted and forwarded to the Local Governments. Each meeting is chaired by the President and has an official as its Co-ordinator

2) ***Situation analysis***: Based on the demands emanating from the first special Gram Sabha/Ward Sabha and based on developmental data, both primary and secondary, exhaustive Development Reports have been prepared and printed in the case of every Local Governments in the State. These reports describe the status in each sector of development with reference to available data, analyze the problems and point out the directions for further development. This is a one-time exercise for a Plan period and the Reports have been revised before the Tenth Five Year Plan.

3) ***Strategy setting***: Based on the Gram Sabha/Ward Sabha feedback and the Development Report, a one-day seminar is held at the Local Government level in which participation of experts, elected members, representatives nominated by the Sabhas, practitioners from among the public is ensured. The development seminars suggest the broad priorities and general strategies of developmental projects to be taken up for a particular year.

4) ***Projectization***: The ideas thrown up by the above three stages are translated in the form of projects by Working Groups at the Local Government level. For each Local Government there are about eight Working Groups dealing with different sectors of development. Each Working Group is headed by an elected member and is convened by the concerned government official. The Vice Chairman of the Working Group is normally a non-government expert in the sector. The projects are prepared in the suggested format outlining the objectives, describing the benefits, explaining the funding and detailing the mode of execution and phasing of the project.

5) ***Plan finalization***: From among the projects, based on the allocation communicated, the concerned Local Government finalizes its plan for the year and this plan is submitted to the District Planning Committees (DPCs) through the Technical Advisory Committees. The Local Government is free to take up any project, irrespective of its cost, subject of course to the resources actually available and within the sectoral limits.

6) ***Plan vetting***: The Technical Advisory Groups at the Block or the District level consisting of official and non-official experts vet the projects for their technical viability and conformity with the mandatory government guidelines on planning and costing and forward them to the DPC. They cannot change priorities or projects; they can only ask for rectification.

7) ***Plan approval***: The DPC gives the formal approval to the plans after which the Local Government can start implementation. It is to be noted that the DPC also cannot change the priority of a Local Government. It can only ensure that government guidelines are followed. Administrative approval for implementation is given project-wise by the Local Government. Every Local Government has unlimited powers of administrative sanctions subject only to the limits of its financial resources.

2.22. In addition, for Scheduled Caste Sub Plan (SCSP) certain additional features, were introduced including social maps to ensure that benefits of infrastructure go only to majority of SC beneficiaries. In the case of Tribal Sub Plan (TSP), a detailed methodology was put in place with effect from Tenth Five Year Plan, essentially giving primacy to the *Oorukoottams* of tribals in deciding their development. The government order detailing the process may be seen in Annex 12.2 of Vol. I of the Third Report of SSFC. Right from the first year of the Ninth Five Year Plan, a Women Component Plan was mandated. But however, no methodology was prescribed by government, but hand books to guide the preparation were developed.

2.23. In the Tenth Five Year Plan, planning for special groups, namely, children, elderly and the differently abled was introduced. Here again, no formal methodology was laid down by government even though Kerala Institute of Local Administration (KILA) partnered with a few Local Governments who came forward to develop the plans and provided technical assistance.

Realizing that the poorest of the poor have not benefited from decentralized planning, a special scheme 'Ashraya' was developed and the absolutely poor were identified using the Kudumbashree network. A brief note on the features of Ashraya focusing on the process of planning is given as Annexe 2.2. In the Tenth Five Year Plan, the methodology for Anti-poverty Sub Plan was laid down and the details may be seen in Appendix 12.1 of the Vol. I of the Third Report of SSFC.

2.24. Right from the beginning, there was emphasis on integrated watershed management. With the introduction of MGNREGS, it acquired priority and common guidelines were prepared which may be seen as Annexe 15.4 of the Vol. I of the Third Report of the SSFC.

2.25. In 2008 a decision was taken to implement Palliative Care under the leadership of Local Governments initially in partnership with Kudumbashree. The initial guidelines issued may be seen in Annexe 12.1 of the Vol. I of the Third Report of the SSFC.

2.26. After the terrible floods of 2018, Local Governments were required to prepare a Disaster Management Plan and the guidelines may be seen in Appendix 15.3 of the Vol. I of the Third Report of the SSFC.

District Planning

2.27. In accordance with the mandate of the Constitution, government accorded importance to the preparation of District Plans. The first attempt was made in 2000. The guidelines are given in Annexe 2.3. During the Tenth Five Year Plan, the Kollam District Panchayat pioneered the use of spatial planning as an initiative of the DPC. The key features of the plan prepared by the Kollam District are given in Annexe 5.1, Vol. I of the Third Report of the SSFC. Though it was sought to be replicated in five more districts in the Eleventh Five Year Plan, the efforts proved infructuous. Finally, District Plans were prepared all over Kerala in 2018-19. The guidelines are given in Annexe 2.4.

C. Decentralized Planning in Kerala: A Quick Assessment

2.28. While the core methodology has remained intact over the years certain useful additions by way of deepening the methodology have been introduced especially for Tribal Sub Plan and Anti-Poverty Sub Plan.

2.29. On the negative side, the abandoning of the concept of Voluntary Technical Corps (VTC) actually hit one of the critical pillars of the methodology and weakened it. It is to be noted that special planning was mandated for women with the expectation of ultimately achieving gender planning. Similarly for the special groups like children, elderly and the differently-abled, an appropriate methodology was indicated deeply but never rolled out in detail.

2.30. Though spatial planning to improve the quality of planning was piloted by Kollam District in the 10th Five Year Plan and five more Districts were added in the 11th Five Year Plan and a good methodology was developed, it could not be formally integrated into the main planning process. Similarly, even after trial and error a final satisfactory methodology has not been developed for District Planning and Five-Year Planning, based on a vision-based perspective plan.

2.31. Broadly after 25 years, one feels that with the advancements in technology and learning from the long experience, there is a need to improve sectoral planning to make them holistic. This would include agriculture and allied sectors, micro and small enterprises, health, education, nutrition, connectivity, natural resources management, etc. And cutting across sectors a viable methodology for preparation of plans for local economic development is still on the drawing board.

2.32. Actually, to be effective, decentralization requires multi-level planning and iterative planning. Though this was taken up during the 11th Five Year Plan, an easily doable methodology has not emerged. Probably one of the most serious deficiencies which is more of practice than concept, is at the important stage of need assessment. Right at the outset, detailed Development Reports were mandated and elaborate Gram Sabhas/Ward Sabhas were required to assess people's priorities in a scientific manner in which people modify their perceptions based on data and come out with clear priorities. In fact, over the years data based-planning has become very weak and participatory identification of needs is also lax. Though participatory techniques were promoted, the use of formal techniques like Needs Matrix, Focus Group discussions, Livelihood Analysis, Wealth Ranking, etc., could not be duly adapted into the process of identification of needs.

2.33. In respect of implementation, People's Plan brought in innovations like accredited Non-Governmental Organisations (NGOs) and Beneficiary

Committees. Though accredited NGOs are still active Local Governments do not seem to prefer them as was envisaged. Similarly, implementation using beneficiary committees got a bad name as benami contractors crept in and corruption increased even while the system smoked out genuine beneficiary committees. A systematic community contracting methodology could not be put in place.

2.34. Though convergence was mandated in effect it was not taken seriously. The biggest casualty being MGNREGS. It is to be noted that while the Village Panchayats spent Rs. 3,674.46 crore under Plan during 2021-22, during the same period, they could spend Rs. 4,057.79 crore (budgeted) under MGNREGS without any formal integration. Current year's approved labour budget is 8.36 crore person days and the state have already achieved 9.38 crore person days. Similarly, the methodology of convergence with State plan schemes of similar nature especially in sectors like agriculture and SC/ST development has been weak, so much so that they have been functioning as parallel schemes sometimes even with duplication.

2.35. It is surprising that even after serious efforts, Plan stands apart from the budget of the Local Governments even after repeated instructions. This dichotomy is against the basic principles of budgeting and also a violation of law.

2.36. To enhance participation and augment the capacity of Local Governments in carrying out a process intensive planning exercise civil society organizations and academic institutions could play an effective role. Baring a few attempts and certain individual exceptions a system to access their potential is not yet in place.

2.37. In spite of serious concerns and shortcomings which have less to do with policy than practice, it has to be stated that the methodology followed in Kerala is a national model. So much so, when the Government of India pushed the concept of Village Panchayat Development Plan 2015, the methodology adopted across the country is very similar to the one practiced in Kerala. Yet the experience of 25 years has thrown up key lessons for improvement and upgradation and it can be boldly stated that of all states in the country, Kerala is the only one which can pioneer in such changes.

2.38. A serious short coming has been monitoring of works both internal and external. Though people's oversight was attempted in the beginning it

faded out. A formal participatory monitoring system could not be designed.

2.39. Though the guidelines over time provided for monitoring by the Working Group, the Local Governments including the Standing Committees and the DPC and even the Line Departments, the process is extremely weak. Even the e-governance initiatives have not improved the situation as even physical achievements have not been captured. Also, a formal independent evaluation in general or sector wise was done only once in 2005 by the Planning Commission.

2.40. At this point of time when there is widespread appreciation of the role of Local Government in the development of Kerala, it is a sad fact that at the Local Government level or at the State level it is not possible to specify the achievements with facts and figures. One has to rely on impressions and stray case studies. It goes without saying that planning without monitoring and evaluation is no planning at all.

2.41. In addressing the needs of special groups like physically and mentally challenged, children, transgenders, etc many Local Governments have done well. Individual good performances are there, nonetheless detailed guidelines are not issued though handbooks were issued.

2.42. It is an accepted fact that during twenty-five years of decentralization, the biggest investment by Local Governments was in roads. It is widely accepted that a lot of roads, particularly in the interior locations, have been constructed or upgraded enhancing land values and improving mobility in such locations. Many of these roads were supplemented by investments from the Area Development Scheme (ADS) of MPs and MLAs, and the Asset Fund of MLAs and, to some extent, flood and drought relief works. However, there is no data to quantify and disaggregate under which fund the road was constructed or upgraded.

2.43. A related issue is that, though there are clear instructions that each tier should construct and maintain roads within their jurisdiction, in practice, this division of responsibility has not been honoured with the result that everybody is doing everything with even possibilities of duplication. The most important concern in respect of roads is the size of the projects. Due to pressures from the ward members, very small projects are taken up whose investment will not be enough to cover even a reasonable portion of a road let alone its full length.

2.44. In respect of Tribal Sub Plan the Local Governments have failed to address the outlier status of the tribal communities, especially the Particularly Vulnerable Tribal Group (PVTG) and other relatively backward tribal groups. Despite the intensive process of preparation of Tribal Sub Plan prescribed as per G.O (Ms) No. 54/2003/Planning, dated 31.05.2003, has been largely routinized and trivialized. The agency of tribals in deciding their development has been largely ignored and there are several complaints of under spending and leakage.

2.45. The most glaring deficiency in plan process related to TSP is the absence of relevant data or a stubborn unwillingness to use data. In 2013 high quality granular data at the level of family was prepared in respect of SCs/STs and in 2015, a census of persons with disabilities was conducted by the Department of Social Justice. Nevertheless, there is no evidence of any Local Government having effectively used it. In respect of other groups even available data from Census, Socio Economic and Caste Census (SECC) and other sources are not used. This unwillingness to use data undermines the very concept of planning.

2.46. In the case of projects under TSP for tribals living within forests, the non-provision of Development Rights and Community Forest Rights under the Forests Rights Act has severely affected the planning and implementation of TSP of such groups who are usually more backward.

2.47. Kerala is always acclaimed for the prominence which it had given to human development over a long time. It is accepted by all that after decentralization of powers, the infrastructure and quality of services in schools and hospitals has improved considerably and is reflected in the outcomes. In respect of education, the Local Governments have been active in supporting small infrastructure and, more so, provision of equipment and consumables. They have developed a good working relationship with the PTAs. It is estimated that during a period from 2016-17 to 2020-21, additional pupils enrolled in Classes from 1st standard to 10th was more than 6.82 Lakh (GoK, 2001)[3].

2.48. In respect of hospitals, the change is quite dramatic. Around the time People's Plan was launched, a detailed study by KSSP revealed that only 28 percentage of Kerala's population used public health facilities. The share

[3] Government of Kerala (2021) Kerala Development Report: Initiatives, Achievements, Challenges, Kerala State Planning Board, Thiruvananthapuram

increased to 47.7 per cent in 2017-18 (NSO 2019, 75th Round)[4]. While Local Governments cannot be given the full credit for this turn around, as most of the infrastructure is being provided by the government. But it is only due to the efforts of the Local Governments that effective demand among people for public services has been created and in respect of delivery of services, the constant pressure by elected representatives and the elected Local Government has helped. Local Governments have focused more on service delivery and running of Hospital Management Societies. The response of the Health Department including Medical Colleges to Covid-19 has further reinforced public trust in these hospitals.

[4] Thomas Isaac T M and Rajeev Sadanandan (2020) 'Covid -19, Public Health System and Local Governance in Kerala', *Economic and Political Weekly*, Vol. 55, Issue No. 21, 23 May

Chapter 3

Fiscal Decentralization to Local Governments

A. Introduction

3.1. Fiscal decentralization refers to the devolution of revenue raising powers and power to make spending and financial decisions to sub national governments. The principle of subsidiarity on the basis of which functions and funds are distributed across tiers, leaves more elastic sources of revenue with the upper tiers of the Government leading to vertical imbalances in a federal economy. Fiscal domain of the lowest tiers of the government are relatively inelastic and are not found to be commensurate with their expenditure responsibilities which necessitates devolution from above. The Local Governments in Kerala receive funds from Union and State Governments. The major sources of revenue for Local Governments are own revenue, devolution from the State Governments, funds awarded by Union Finance Commissions, Centrally and State Sponsored Programmes and loans.

3.2. The Commission has ventured into a detailed analysis of different aspects of the fiscal decentralization to Local Governments in Kerala in the First Report of the Sixth State Finance Commission, Supplement to the First Report and Second Report of the SSFC. This chapter is a summary and extract of the salient features and the issues related to fiscal decentralization discussed in the above reports.

3.3. Kerala's devolution to the Local Governments has been hailed as 'ideal model' in the country, as the devolution is real with autonomy to the Local Governments to spend on their priorities. The per capita devolution is in fact the highest in the country. The state is positioned as the best performer in Index of Devolution ranking in respect of rural areas, in an independent assessment made by Tata Institute of Social Sciences (TISS) for the Ministry of Panchayati Raj in 2015[1].

1 Government of India (2015) *How Effective is Devolution Across States: Insight from the Field*, Ministry of Panchayati Raj, (Tata Institute of Social Sciences, Mumbai)

B. Historical Achievements

3.4. Even prior to the 73rd and 74th Amendments, local bodies in Kerala were ahead of her counterparts in the fiscal front of decentralization which are discussed in Vijayanand (2009)[2] is given below.

1. The own tax domain was carved out for Village Panchayats long before the 73rd Constitutional Amendment were much broader than the local bodies of other states. Property Tax, Profession Tax and Entertainment Tax which in many states fell in the domain of State Governments have been traditionally assessed and collected by local bodies in Kerala. The minimum and maximum rates were set by the State Government. Collection efficiency was also reputed to be high as there was an incentive to the staff for achieving cent per cent collection of the demand. The Village Panchayats too developed the culture of revenue raising.

2. The Basic Tax (Land Revenue) and Surcharge on StampDuty were fully devolved to Local Governments. In addition, 20 per cent of the net collection of Motor Vehicle Tax was also passed down to Local Governments based on road length.

3. Further, there were 23 specific purpose grants relating to items like water supply, street lighting, establishment, level crossing etc.

4. Another noteworthy feature of local fiscal front is that Calicut (now Kozhikode) was the first Local Government in India to float Municipal Bonds way back in 1969. The then Mayor and Commissioner of Calicut Corporation directly met Shri Morarji Desai, who was the Union Finance Minister and placed their proposal before him. Though the request was unconventional, recognizing its objective and potential, the Finance Minister gave his consent. The Corporation harnessed Rs.20,00,000 from the local public, spent it well and repaid it promptly.

5. Kerala was the first State in the country to set up a statutory Rural Development Board in 1971 and Urban Development Finance Corporation in 1970, to raise funds from the market and financial institutions for development purposes.

[2] Vijayanand S M (2009) Op.cit.

6. Recognizing that loans from financial institutions are essential for local level development the State enacted the Local Authorities Loans Act as long back as 1963. This Act provides a statutory framework for borrowing by Local Governments.

7. Long before the term 'fiscal responsibility' came into vogue the State stipulated that Local Governments could pass budgets only if they showed 5 per cent surplus. This prevented deficits from accumulating.

8. Right at the beginning, the State realized that urban – rural dichotomy was not conducive for proper development of Local Governments and went in for a common ministry of Local Administration (now called Local Self Government), covering both urban and rural Local Governments.

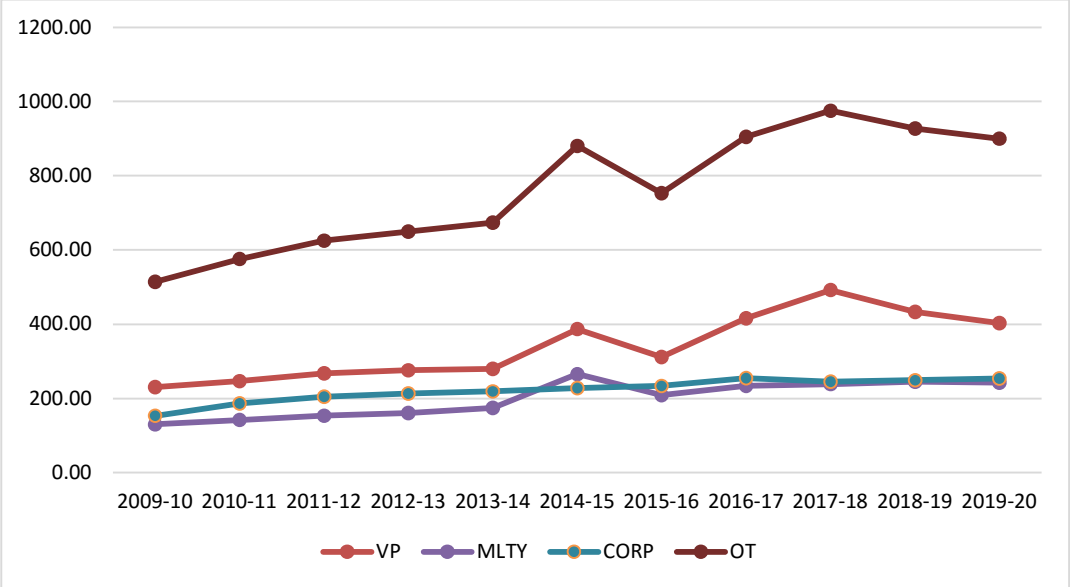
C. Fiscal Domain of the Local Governments in Kerala

3.5. Major sources of revenue for Local Governments in Kerala are Own Revenue, Development Fund and Non-Plan devolution from the State Government, Funds devolved by Union Finance Commissions, Centrally Sponsored Schemes and loans. Major trends in mobilization of each of these sources of funds and related issues are discussed in the ensuing sections.

C1. Own Revenue of the Local Governments

3.6. Looking back at the history of the local governance in Kerala, it is interesting to note that even the pre -independence systems of Local Government had a modicum of taxation powers which was much broader than any other state in India. Post-independence the Kerala Panchayat Act was passed in 1960. The fiscal domain of the Local Bodies consisted of various tax and non-tax sources of which the major sources are Building, Profession, Entertainment and Advertisement Taxes. There is a number of minor taxes too. Among the non-tax revenues, the important ones are Fees, fines, rents, income from sales etc. Trends and Issues related to the mobilization of different components of Own Revenue are discussed in detail in Chapter 2 of the Second Report of SSFC. Prominent features of trends and composition of own revenue mobilization are presented below. Analysis of Own Tax Revenue was done for a period from 2009-10 to 2019-20. Trends in own revenue for the period can be observed from Figure 3.1.

Figure 3.1: Trends in Own Tax Revenue of different tiers of Local Governments at 2011-12 prices

Note: OT is Own Tax Revenue of all Local Governments; Amount (Rs in Crore)
Source: Data collected by the Fifth State Finance Commission (2009-10 to 2013-14 and Sulekha Software of IKM (from 2014-15 to 2019-20)

3.7. Observations related to own revenue mobilization as reported in the previous reports of SSFC are summarized here.

1. Ratio of Local Government Own Tax Revenue to States Own Tax Revenue (SOTR), Gross State Domestic Product (GSDP) are conventional measures used for gauging the significance of Local Governments in the fiscal space of a federal economy. Even though Kerala is accepted as a leader in fiscal decentralization, the ratios of Local Government Own Tax Revenue to State's Own Tax Revenue (SOTR), Gross State Domestic Product (GSDP) are not very high even after 25 years of decentralized planning. In addition, the above ratios have fluctuated over the years. The ratio of Local Government Own Tax Revenue to SOTR was the highest during 2014-15 at 3.05 per cent which eventually dropped to 2.78 per cent in 2019-20. The ratio of Local Government Own Revenue to State Own Revenue which stood at 4.10 per cent in 2009-10 declined to 2.85 per cent in 2019-20.

2. Tax revenue constituted lion's share of Own Revenue of Local Governments even historically. The share of tax revenue which formed 73.63 per cent of the Own Revenue in 1996-97, declined to 69 per cent in 2019-20.

3. Total Own revenue of Local Governments registered a growth of 8.37 per cent between 2008-09 and 2019-20 at current prices during the period and per Capita Own revenue which was Rs. 287.71 almost doubled to Rs. 523.20 during 2019-20.

4. The growth of tax revenue mobilisation by the Local Governments surpassed the growth in Non-Tax Revenue. At constant prices (2011-12 prices) the Own Tax Revenues registered a growth of 6.44 per cent while the Non-Tax Revenue registered only a marginal growth of 0.07 per cent during the eleven-year period between 2008-09 to 2019-20. Total Own Revenue and per capita own revenue grew at almost three and 2.13 per cent respectively. Nonetheless the per capita Non-Tax Revenue declined at -1.28 per cent during the period pointing to the lack of buoyancy of Non-Tax Revenues.

5. The Property Tax is the most significant source of Own Revenue followed by Profession Tax. Building tax accounted for 50 per cent of tax revenue of both rural and urban Local Bodies in 1996-97. The share increased to 65.56 per cent in 2019-20. Revenue from Property and Profession Tax grew at an average six per cent during the period from 2014-15 to 2019-20.

6. Entertainment tax which used to be an important source of revenue dwindled in the post Goods and Services Tax (GST) period. Revenue from both Entertainment and Advertisement Taxes, which were subsumed in GST, declined drastically following the implementation of GST in the Country.
7. Among the non-tax revenues, the important sources are Income from Investment, Rent and different kinds of Fees. Non tax revenue registered 8.12 per cent growth between 2008-09 to 2019-20.

C2. Devolution of Funds to Local Governments in Kerala

3.8. Local Governments of Kerala receives funds from the State Government, Union Finance Commission Grants and State and Centrally Sponsored Schemes. Some significant features are discussed in the ensuing sections.

Devolution from the State Government and the role of SFCs

3.9. Even prior to the big bang decentralization, the Local Governments received statutory grants and non-Plan non statutory grants. Statutory grants consisted of assigned taxes, essentially the Basic tax and Surcharge on Duty on Transfer of Property and shared tax, namely, the Motor Vehicles Tax. Non-Plan non

statutory grants were mostly for specific purposes and there were 23 such grants for Village Panchayats and 12 for Municipalities and Corporations. The grants which were not based on any rational criteria prior to decentralization were rationalized, objectivized and streamlined by the various State Finance Commissions of Kerala, the details of which are presented in Chapter 6 of the First Report of SSFC.

3.10. During the Ninth Plan, through a big bang approach, the State announced that 35-40 per cent of State's plan would be transferred to Local Governments for participatory people's planning. As aforementioned, the quantum and design of transfers to Local Governments were determined by the awards of the SFCs. The contributions of previous five State Finance Commissions of Kerala are discussed in detail in Chapter 5 of the First Report of the SSFC. Major Recommendations of SFCs towards Non-Plan and Plan devolution grants are summarized as follows:

1. The First SFC rationalised the Non-Plan non statutory grants into rural and urban pool and suggested objective criteria for inter se distribution, eliminating the arbitrariness in the distribution of Non-plan grants. The SFC did not make any specific recommendation towards the quantum of Plan devolution.

2. The Second SFC had with it the experience of People's Plan campaign, understanding of the scale of devolution and the assets that were being created with the Plan grants and awarded nine per cent of the *t*-2 State's Own Tax Revenue (SOTR) as non-Plan grants in two strands viz. General-Purpose Grants and Maintenance Grants. Second State Finance Commission pioneered the concept of Maintenance Fund which essentially provided two untied streams to Local Governments for maintenance of assets according to local needs and priorities – road Maintenance Fund and non-road Maintenance Fund. The Commission also tried to institutionalise Plan devolution by recommending 'an amount not less than one-third the annual size of the State Plan' as fixed by the State Planning Board.

3. The Third SFC did not make any change in the share of non-Plan and plan grants to Local Governments, but made a significant departure. The Third SFC instead of defining devolution as share of SOTR determined the Maintenance Fund to be Rs. 350 crore and General-Purpose Fund to be Rs. 300 crore because the projections were consecrating (which were equivalent to nine per cent of the t-2 audited SOTR in relation to the first year) and Plan

Grants to be Rs. 1,400 crore, for the first year of their award period. They were to increase by 10 per cent annually during the period of the award.

4. The Fourth SFC made a critical review of the above approach of the Third SFC, wanted to avoid the loss due to the above approach and fixed both General Purpose Fund and Maintenance Fund as a share of SOTR and Plan devolution as a share of state plan outlay. The share of Maintenance Fund was kept at 5.5 per cent and that of General Purpose Fund at 3.5 per cent. The Fourth SFC recommended that Plan grants should be 25 per cent in the first year of their award period and suggested a graduated increased to 30 per cent in five years.

5. The Fifth SFC adopted the practices followed by the Union Finance Commission in its recommendations on devolution. Two major departures made by the Commission from the earlier SFCs are (a) it suggested that all grants as a share of net SOTR and stipulated that base year of net SOTR and (b) it should be indexed to current year's tax collection. Even Development Fund was fixed as a share of SOTR. However, the recommendations except the one to devolve net proceeds, were not accepted by the State Government due to the fiscal stress of the state.

6. The Sixth SFC in their first report, reverted back to the old practice of fixing non-Plan as share of gross SOTR of t-2, instead of the net SOTR and enhanced the share of Non-Plan grants to 10.5 per cent of which 6.5 per cent as Maintenance Grant and 4 per cent as General Purpose Grant. The Commission also recommended for the continuation of the time-tested convention of fixing Development Fund as a proportion of State Plan size. For the year 2020-21, the plan allocation to Local Governments worked out to 25 per cent. It is recommended that this allocation be increased by one per cent to 26 per cent of the Plan in 2021-22 and then by half a per cent every year till it touches 30 per cent. It is clarified that the World Bank supported Kerala Solid Waste Management Project (KSWMP) would be over and above this allocation as it is a specific Plan Scheme meant for Municipalities. However, the recommendation of fixing the share of non-Plan devolution to Gross SOTR was not accepted by the Government.

Trends in Plan and Non Plan Devolution

3.11. Trends in devolution to the Local Governments from 1995-96 to 2020-21 can be seen from Table 3.1 and Figure 3.2.

Table 3.1: Trends in devolution to Local Governments in Kerala from 1995-96 to 2020-21

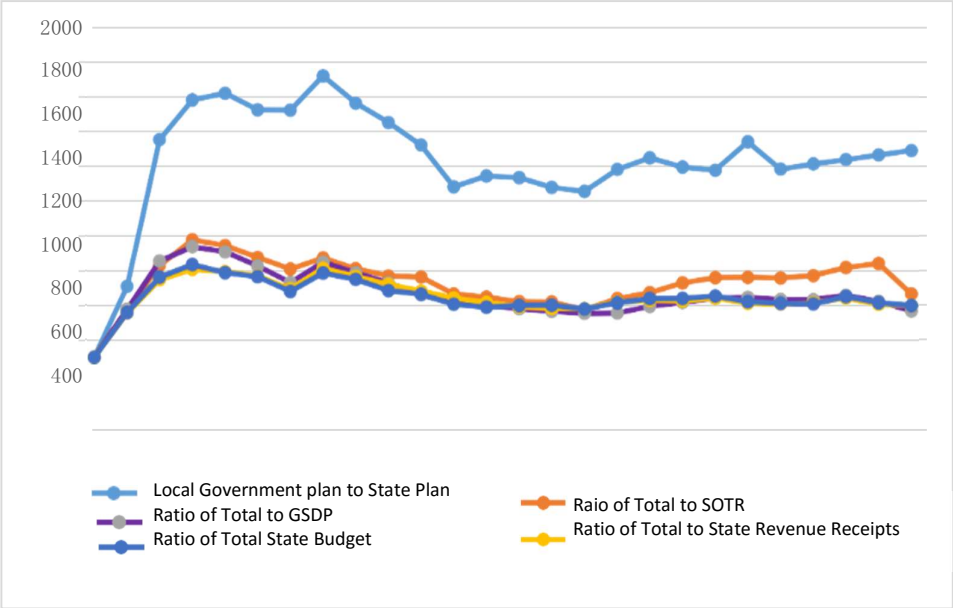
(Rs. in crore)

Year	Devolution from State			Plan devolution asshare of State planoutlay	Plan and Non-Plan devolutionas share of				Per capita Devolution
	Plan grant/ DF to Local Governments	Non plan grant/ GPF and MF	Total		SOTR	GSDP	State Revenue Receipts	State Budget	
1995-96	30.00	95.09	125.09	1.94	3.70	0.323	2.54	2.02	**40.20**
1996-97	212.00	328.00	540.00	9.84	13.85	1.215	8.99	7.23	**171.25**
1997-98	749.00	297.20	1046.20	26.23	23.24	2.114	13.85	11.33	**327.36**
1998-99	950.00	384.30	1334.30	30.65	28.70	2.374	15.38	12.80	**411.96**
1999-00	1020.00	405.40	1425.40	31.38	27.45	2.279	15.07	11.85	**434.23**
2000-01	1045.00	419.90	1464.90	29.56	24.95	2.016	14.40	11.38	**440.33**
2001-02	890.00	440.90	1330.90	29.52	22.47	1.708	12.52	9.64	**398.13**
2002-03	1342.00	472.20	1814.20	33.33	24.84	2.088	15.52	11.81	**540.11**
2003-04	1317.00	505.60	1822.60	30.28	22.53	1.885	14.35	11.06	**540.02**
2004-05	1350.00	531.11	1881.11	28.13	20.99	1.706	13.19	9.75	**554.69**
2005-06	1375.00	657.00	2032.00	25.61	20.78	1.485	12.22	9.34	**596.31**
2006-07	1400.00	650.00	2050.00	20.96	17.17	1.333	11.21	8.17	**598.72**
2007-08	1540.00	715.00	2255.00	22.16	16.50	1.288	10.51	7.83	**655.44**
2008-09	1694.00	787.00	2481.00	22.00	15.52	1.223	9.95	8.05	**717.67**
2009-10	1863.00	865.00	2728.00	20.89	15.48	1.176	9.69	8.06	**785.35**
2010-11	2050.00	951.00	3001.00	20.45	13.82	1.138	9.62	7.62	**859.81**
2011-12	2750.00	1410.25	4160.25	22.90	16.18	1.143	10.55	8.34	**1186.23**
2012-13	3388.00	1846.37	5234.37	24.18	17.40	1.270	10.87	8.84	**1485.36**
2013-14	3933.00	2314.70	6247.70	23.14	19.53	1.343	10.76	8.86	**1764.43**
2014-15	4559.00	2707.00	7266.00	22.80	20.62	1.418	11.21	9.13	**2042.19**
2015-16	5193.00	2873.83	8066.83	25.97	20.69	1.437	10.42	8.46	**2256.42**
2016-17	5500.00	3170.93	8670.93	22.92	20.56	1.395	10.31	8.32	**2413.79**
2017-18	6227.50	3547.66	9775.16	23.50	21.04	1.393	10.45	8.21	**2708.16**
2018-19*	7000.00	4532.95	11532.95	24.01	22.77	1.475	11.22	9.08	**3179.86**
2019-20	7500.00	4367.20	11867.20	24.50	23.64	1.362	10.29	8.36	**3256.36**
2020-21	6903.00	4661.06	11564.06	25.00	17.15	1.182	10.09	8.02	**3157.99**
AAGR Current	44.44	21.66	27.68	23.14					**26.74**

Year	Devolution from State			Plan devolution asshare of State planoutlay	Plan and Non-Plan devolutionas share of				Per capita Devolution
	Plan grant/ DF to Local Governments	Non plan grant/ GPF and MF	Total		SOTR	GSDP	State Revenue Receipts	State Budget	
AAGR Constant 2011-12 prices	36.10	15.41	20.86	7.39					19.97

Note:The fund transfer through KSUDP had beendeducted from the total budgeted planoutlay to Local Governments during 2020-21
Source: Computed from GoK Budget for various years, State Planning Board, RBI – Handbook of Statistics on Indian States (Various Years), RBI – State Finances as study of Budgets (www.rbi.org.in)

Figure 3.2: Trends in ratio of devolution by the State to Local Governments to selected macro indicators

Source: First report of the Sixth State Finance Commission

3.12. Figure 3.2 elucidates the trends in devolution to Local Governments as ratio to macro variables.

3.13. In nominal terms the total devolution from the State to the Local Governments increased from Rs.125 crore in 1995-96 to Rs. 11564 crore during 2020-21, which further increased to 12,398.24 crore in 2021-22 (GoK Budget 2021-22). During this period the between 1995-96 to 2020-21, the Plan devolution grew from Rs.30.00 crore to Rs. 6,903.00 crore, registering annual average growth

rate 36 per cent in 2011-12 prices. The Plan devolution during 2021-22 and 2022-23 were Rs. 7180 crore and Rs. 8048 crore respectively.

3.14. Plan devolution as a share of State Plan outlay reached the highest point of 33.33 per cent in 2002-03. The share declined to 20.45 per cent in 2010-11 as a consequence of the recommendations of the Third SFC which fixed the Plan devolution as Rs. 1400 crore during 2006-07 which was to increase at ten per cent during the rest of the award period. The Commission snapped the umbilical cord between the state plan and SOTR. Thus, it was estimated that the Local Governments lost Rs. 327 crore per annum [GoK (2011) Report of the Fourth SFC]. Since the Fourth SFC reverted back to fixing devolution as a share of State Plan and SOTR, an upward trend in devolution was set in. Thereafter, it picked up and has touched 26 per cent in 2021-22 based on the recommendations of the Sixth SFC. The Non-Plan devolution registered a growth rate of 15.41 per cent during the period. Non-Plan grants which were Rs. 95.09 crore during 1995-96, over the years increased to Rs. 4661.06 crore in 2020-21. Per capita devolution which was a meagre Rs. 40 in 1995-96 soared to Rs.3157.99 in 2020-21 at current prices.

3.15. The allocation of Development Fund to Local Governments is done under three categories - General Sector, Special Component Plan which changed its nomenclature to Scheduled Caste Sub-Plan (SCSP) and Tribal Sub-Plan (TSP). The SCSP and TSP were launched by the Union Government in the 1970s to specifically cater to the social, economic and cultural development of the most marginalised sections of the society. When People's Plan was launched, two-third of the funds allocated for SC/ST (then called SCP and TSP) were placed at the disposal of Local Governments. However, the share of these funds has been declining over the years. During 2021-22 Rs. 1,221.15 crore were set aside for SCSP. However, the share of SCSP to Local Governments has declined to 45.09 per cent in 2020-21 from 75.60 in 2007-08 and that of TSP declined from 56.70 to 23.43 per cent during the corresponding period.

Transfers from the Union Government

3.16. Article 280 of the Constitution requires the Union Finance Commissions (UFC) to suggest measures needed for augmenting the Consolidated Fund of the State to supplement the resources of the Local Governments in the states on the basis of the recommendations of the State Finance Commissions. It is a note-worthy feature of fiscal decentralization in India that from the Tenth

Finance Commission, all of them have taken the task of earmarking funds to Local Governments very seriously, particularly since the Thirteenth Finance Commission. Important recommendations, quantum of devolution, criteria for inter se distribution of various Union Finance Commissions related to Local Governments are presented in Chapter 4 of the First Report of the SSFC.

Table 3.2 Share of Kerala Local Governments in the Awards of Various Union Finance Commissions

(Rs. in crore)

Union Finance commission	Total Devolution			Kerala's Share		
	Rural	Urban	Total	Rural	Urban	Total
X	4380.93	1000.00	5380.93	178.81 (4.29)	25.43 (2.54)	213.24 (3.96)
XI	8000.00	2000.00	10000.00	329.69 (4.12)	75.25 (3.76)	404.94 (4.04)
XII	20000.00	5000.00	25000.00	985.00 (4.93)	149.00 (2.90)	1134 (4.54)
XIII Basic Service Grant + Performance Grant	63050.50	23111.00	87518.60	1950.2 (3.09)	725.9 (3.14)	2676.1 (3.11)
XIV Basic Service Grant	180262.98	69715.04	249978.02	3615.85 (2.01)	2913.48 (4.02)	6547.33 (2.62)
Performance Grant	20029.22	17428.76	37457.98	401.76 (2.01)	732.87 (4.02)	1134.63 (2.62)
XV						
For 2020-21	60750.00	29250.00	90000.00	1628 (2.78)	784 (2.78)	2412 (2.78)
Normal Allocation (2021-22 to 2025-26)	236805	121055	357860	6344 (2.67)	3242 (2.67)	9586 (2.67)
Health (2021-22 to 2025-26)			70051	1780	1199	2968.31
New Cities and Minimum Services (2021-22 to 2025-26)			8450	0.00	0.00	0.00
Total (2021-22 to 2025-26)			436361	6344	3242	12554.31

Note: Figures in parentheses represents per cent to total allocation under each category. Total devolution from XV UFC includes the allocation under Grants for incubation of new cities and grants for shared municipal services.

Source: Government of India, Reports of XI, XII, XIII, XIV, XV UFCs.

3.17. Devolution from Union Finance Commission to Local Governments in Kerala can be seen from Table 3.2. The Tenth Finance Commission, though set up in June 1992 before the Constitutional amendments came into force, recommended Rs.4,380 crore and Rs.1,000 crore to the urban Local Governments. The Eleventh Finance Commission gave suggestions to States to augment the Consolidated Fund to supplement the resources of Local Governments. The Commission recommended flat annual grant of Rs. 1,600 crore for Panchayats and Rs. 400 crore for Municipalities, for each of the five years ofthe period of award. The Twelfth Finance Commission recommended Rs.25,000 crore to be given over five years equivalent to 1.24 per cent of the sharable tax revenue in the ratio 80:20 between the rural and urban areas.

3.18. The Thirteenth Finance Commission was a path-breaker. It went into great details on different issues related to decentralization. For the first time, it pegged the transfers to Local Governments as a percentage of the divisible pool of taxes, after converting this share to grant-in-aid to Article 275. The grant was broken up into a basic component and a performance-based component. The basic grant aggregated to Rs. 57,693 crore. The performance grant was estimated at Rs. 30,385 crore. The Thirteenth Finance Commission restored the decentralization index basically focusing on the amounts devolved to the Local Governments from the State Government.

3.19. The Fourteenth Finance Commission considerably enhanced the grants by providing Rs. 2,00,292 crore to the Village Panchayats and Rs. 87,143.8 crore to the Municipalities. In the case of Village Panchayats, 10 per cent of the grant was performance linked, in the case of municipalities, this was 20 per cent. Performance in rural areas was linked to proper accounts and revenue improvement, and in urban areas to revenue improvement and improvement in service delivery. The Commission stressed the importance of royalty on minor minerals and the issue of municipal bonds. It called for property tax reforms and considered advertisement and entertainment tax as local taxes. It recommended the increase of Profession Tax to Rs. 12,000/- per year.

3.20. The Fifteenth Finance Commission gave its first report for one year in 2020-21 and later the 15th Finance Commission has introduced certain features in its devolution making in practice a three-stream devolution.

a. Grants to all Local Governments.
b. Grants to Urban Agglomerations (UAs)
c. Grants for health

3.21. At the time of the submission of the First Report of the Sixth State Finance Commission and at the time of the Budget presented in January 2021, the details of the allocation of the 15th Union Finance Commission were not known. It was expected that Rs. 2,412 crore would be the grant from 15th Finance Commission for 2021-22. But the grant is only Rs. 1,795 crore. Even within this, Rs. 256 Crore is earmarked for seven Urban Agglomerations covering the six cities and Malappuram and adjoining Municipalities and Village Panchayats. Further Rs. 559 Crore is the Health Grant out of which Rs. 333 crore is for urban areas. The Commission recommended the procedure for the distribution of the UFC grants.

Trends in Devolution from Union Finance Commissions

3.22. The entitlements to the local governments of Kerala have gone up from Rs. 51.06 crore during 1997-98 to Rs. 2412 in 2020-21. The share of UFC transfer to the Plan grants have also gone up from 6.82 per cent to 28.45 per cent of the Development Fund. However, the share of Kerala in the total devolution to Local Governments have declined from 4.5 per cent in the awards of 12th Finance Commission of the total kitty to 2.67 (normal share) in the dispensation of 15th Finance Commission. The inter se distribution criteria which generally incorporate indicators of backwardness has turned disadvantageous to the state. Kerala's social sector development and better provision of basic amenities has turned unfavourable to the state.

Centrally Sponsored Programmes

3.23. Most of the Centrally Sponsored Schemes in the functional area of Local Governments are fully implemented by them in Kerala. ICDS, one of the oldest CSS in operation since 1975 is solely implemented by the Village Panchayat, Municipality, Corporation who manage the Anganwadis. They spend the money as per norms using their plan funds, as and when central allocations for ICDS are received, they are passed on to the Local Governments according to a formula. Currently, such schemes include MGNREGS, Pradhan Mantri Awas Yojana (Urban and Rural), National Social Assistance Programme (NSAP), Integrated Child Development Services (ICDS), Samagra Shiksha Abhiyan (SSA), Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation (AMRUT) and Smart City. It is interesting to note that the share of Centrally Sponsored Schemes in total devolution has increased substantially, mainly due to the highly successful implementation of MGNREGS in Kerala.

C3. Loans

3.24. Kerala came out with its own Kerala Local Authorities Loans Act in 1963. The Act was further amended in 2000. As per the Act, Local Governments are authorized to borrow from Government or with previous sanction from government and on the security of its funds (annual income) from sources other than government. It goes to the credit of Kerala that it created institutions to channel loans to Village Panchayats, Municipalities and Corporations five decades ago. Subsequently, under the provisions of the Kerala Rural Development Act, the Kerala Urban Development Finance

Corporation (KUDFC) and the Rural Development Board (RDB) were established in 1970 and 1971 (the latter was annulled in 2000), respectively. While the KUDFC was meant to channel institutional finance, especially from bodies like HUDCO to Municipalities and Corporations, the RDB was given the power to float debentures.

3.25. Loans did not constitute a significant source of plan financing in Kerala. In the first twenty-five years of KUDFC, Municipalities and Corporations borrowed to the tune of Rs. 56.7 crore. In respect of Village Panchayats, details of total borrowings are not available. Since the launching of LIFE Mission, HUDCO extended loans to the tune of Rs. 3,420 crore to Local Governments.

D. Issues to be Addressed

3.26. Constraints on own revenue mobilization as discussed in Chapter 2 of the Second Report are presented below:

1. Despite structuring the Property and Profession Taxes and Non-Tax revenues on a progressive scale, Property tax mobilisation does not appear to have responded to a booming construction sector in the state.

2. There seems to be an irrational reluctance on the part of the Local Governments to optimally use their powers of resource raising. Even with the pressure to raise Own Revenues, as meeting their essential expenditure it is seen that there is a lot of laxity in identifying potential assessees, carrying out of assessment, timely collection and penal action against wilful defaulters.

3. There is a general unwillingness to impose tax rate at a higher band, on the part of Local Governments, even in relatively prosperous areas. Most of the Local Governments go for the lower end of the permissible tax band, which is prescribed by the Government, even in the case of flourishing non-commercial properties.

4. Even after Government decisions, many Local Governments showed an inordinate delay in revising the tax. It is understood that even after five years, 29 Municipalities and one Corporation have not completed tax revision till date.

5. As per the original policy decision, all owner-occupied residential buildings having a plinth area of and up to 30 sq. m. belonging to families below the Poverty Line (Section 235 1i of KM Act, 1994) only were exempted from Property Tax. Going against the opinion of Local Governments, the Government enhanced it to 60 sq. m with effect from 2015-16 and no amendments were made to this effect in the Act.

6. Many agencies owned by the Government of India like BSNL have later become commercial companies. But even after Government instructions, many of the Local Governments have not been able to bring them under the Property Tax net.

7. Government of India properties are exempted from Property Tax as per Article 285(1) of the Constitution of India. But based on the recommendations of the Union Finance Commission (UFC), service charges can be levied. This is often not done scientifically.

8. All government educational institutions are naturally exempted from Property Tax. But even the unaided educational institutions up to higher secondary level which charge huge fees from their students are exempted.

9. Some of the factors affecting Local Government revenues are beyond the control of the State Government. Profession tax which is levied by Local Governments is determined by Article 276(2) of the Constitution at a maximum of Rs. 2,500/-per annum which was fixed way back in 1988 and operationalized in Kerala with effect from 1996.

10. Similarly, with the introduction of the GST, Entertainment Tax has taken a serious hit even though the Constitutional Amendment stipulated that Local Government taxes are outside the purview of GST. During 2014-15, the Local Governments collected Rs. 57.95 crore of Entertainment Tax which slumped to meagre Rs. 11 crore during 2019-20. There is no compensatory mechanism to cover the loss to the Local Governments.

11. The Advertisement Tax which in Kerala was a local tax was fully subsumed under GST, taking away a potentially good resource, even though it was not effectively used by Local Governments

12. There is a huge "escaped" tax in this area, particularly in respect of employees in private businesses and establishments and self-employed professionals. There is no linking of data even within Local Governments to capture potential assessees of Profession Tax, let alone linkage with databases of the GST Department, Labour Department, etc

13. There are also factors that are beyond the control of Local Governments but caused by the decisions or absence of it by the State Government. In order to avoid capriciousness and corruption in assessment, Government took a policy decision to switch over to plinth area-based taxation for Property Tax while following up the recommendations of the First SFC. But due to various reasons, this important and progressive decision took a long time to get implemented; almost thirteen years. During this period, three quinquennial revisions were missed.

14. Certain Government decisions taken without serious consultations with the Local Governments have affected the realisation of local revenues. For example, it is understood that Local Governments were not in favour of increasing the limit from 30 sq. m. to 60 sq. m for blanket exemption of buildings from Property Tax. Another such a decision was mandating that the increase of Property Tax during the switch over to the new system should not be more than 25 per cent for buildings above 2,000 sq. ft. and that there shall be no increase for buildings below 2,000 sq. ft.

15. Also, there have been delays in Government in increasing rates related to Fines, Fees etc in keeping with the money value. Most of the Penalties under various sections of Acts like Madras Public Health Act, 1939 and Travancore Cochin Public Health Act, 1955 which are applicable to Local Governments are not seen revised even after formation of the State. Likewise, most Penalties listed under Kerala Panchayat Raj Act, 1994 have not been revised after 1994 and those in Kerala Municipality Act 1994, are not seen revised since 1999. Since this was not done promptly, heavy revenue loss has occurred and other violations have continued without abatement resulting in negative environmental and social impact.

16. Further, there have been loopholes in the Act and Rules which have affected the collection of revenues by Local Governments. For e.g., the provision for levying and collecting Surcharge, Service Cess, Service Charge etc. which can be levied as a part of Property Tax are not implemented by

most Local Governments in the State properly, resulting in huge revenue loss due to absence of clarity. In urban Local Governments, there is the absence of Rules in many cases, especially related to realisation of taxes.

3.27. At the level of Local Governments, there are certain general issues that negatively affect the collection of revenues. They include:

(1) Barring Property Tax, there is no database on potential sources of tax and non-tax revenues.

(2) There is no rigorous assessment allowing escape from the tax and non-tax net. For example, modifications made in residential and commercial buildings after the revision are seldom detected until the next revision. Similarly, conversion of residential buildings into commercial buildings is missed in most cases. Rents of buildings of Local Governments are far below the market rates.

(3) There is no inter-departmental cooperation in sharing of information related to tax.

(4) There is also a lack of rigor and systematic approach in laying out the framework of assessment for tax and non-tax revenues.

(5) There is widespread evidence of unscientific zoning in respect of Property Tax.

(6) The Commission, particularly while getting studies done through independent agencies, could come across several cases, pointing to connivance and even possible corruption, especially in the case of Property Tax of flats and villas.

(7) Post-decentralization, for some reason, inspection by higher officials have practically ceased. Also, audit including Performance Audit has not been given much importance to the aspect of Own Revenue mobilisation.

(8) Review and monitoring by the Finance Standing Committees and the Local Governments seem to have become routinised without much seriousness.

(9) There is no transparency and as a result, stark cases of under assessment and non-assessment do not come to public notice.

(10) Surprisingly, there are even software issues. Some of the key issues in Sanchaya software dealing with Property Tax are listed below:

(i) The software applications Sanchaya (for Revenue and Licence) and Saankhya (for accounting) are not fully integrated and made online and synchronized effectively. The collections taken in Saankhya are not updated in Sanchaya then and there.

(ii) There is no provision in Sanchaya to remit tax on half-yearly basis.

(iii) There is no provision for creating profiles of taxpayers and enable grouping of all the buildings owned by them.

(iv) Arrears are erroneously generated in some assessments before 2013.

(11) There is no digital tool / application for Profession Tax and other tax and non-tax items at present. The application for Property Tax and Industries, Factories, Entrepreneurships & other Services License (IFTE&OS), are at a very elementary level and that too not adopted by most of the Local Governments fully. Adequate and appropriate digital solutions with data integration with related systems are not in place for all activities in Local Governments especially for all sources of revenue. All revenue generation systems are not integrated with the finance and accounting software application to facilitate digitalized and automated budgeting, accounting and reconciliation.

(12) At present, the amount paid by tax payers through e-payment gateways, takes days to get credited to the accounts of the Local Governments from the centralized account of Information Kerala Mission (IKM) where the amount is primarily credited. Proper timely reconciliation is also not seen done, since there is a lack of provision for this, and hence identification of the missing credited amounts often proves to be difficult resulting in huge loss of revenue for Local Governments. This is a grave issue which has to be addressed urgently. Also, Local Governments lose bank interest for the delay in getting the amount promptly credited back to their account.

(13) Efficiency of tax administration is below expectations. There needs be scientifically assessed Demand Register for all important Sources of revenue and it need to be monitored.

(14) Shortage of staff, lack of training in state of the art accounting practices and software adversely impact revenue mobilization.

3.28. Devolution of Revenue from State and Centre

1. Empirical analysis of grants on own revenue do not provide evidences of fly paper effect in the local finances of Kerala.

2. Though the funds flow through various traches of devolution has shown substantial growth the influx of sponsored programmes eat into the untied portion of the devolution curtailing the fiscal autonomy of Local Governments.

3. There is substantial increase in the devolution from UFCs in nominal terms, yet as share of the total devolution to Local Governments in the state has declined, mainly due to the *inter se* distribution criteria adopted by the UFCs.

4. From the Thirteenth UFC onwards, the grants are devolved in two tranches, Basic and Performance Grants. Kerala was not able to fully utilise the entitlement under Performance Grants.

5. The tied grants under 15th Finance Commission have increased to 60 per cent and are classified into seven components encroaching on the fiscal autonomy of the Local Governments. The Local Governments have to integrate them into the local plans.

6. The Corporations are not receiving grants, instead grants are given for urban agglomerations.

7. The Health Grant awarded by the Commission is given culling out the entitlements and not a separate tranche.

Chapter 4
Plan Priorities under Decentralized Planning

A. Introduction

4.1. Prior to the Constitutional Amendments, the functions of the Local Governments in development arena were meagre and was confined to a few Centrally Sponsored Schemes and limited Plan funds devolved after the formation of District Councils. The Big Bang approach radically changed the financial profile especially of Plan financing. In 1996, the State government earmarked one-third of its development plan as devolved funds for bottom-up planning in development sectors. Peoples Plan Campaign laid great emphasis on 'additional resource mobilisation' for Plan financing. The concept as envisaged under decentralized planning is much broader than the conventional conceptualisation of the term.

4.2. The present chapter examines the pattern of plan financing and the plan priorities of the Local Governments. Plan priorities of the general sector is followed by a discussion on priorities of Women Component Plan and marginalised sections of the society, and special groups. The analysis is carried out on the basis of data as recorded in Sulekha Software of IKM from 2014-15 to 2020-21.

B. Financing of Plans by Local Governments in Kerala

4.3. Peoples Plan Campaign urged the Local Governments to mobilise resources from various identified sources for Plan financing. The Local Governments were to integrate, State and Centrally Sponsored Programmes with the Plan and to assign non-Plan surplus from the own revenues of the Local Governments, loans from Cooperative and Financial Institutions, Voluntary and Beneficiary Contributions, for financing plans. The devolution from the Union Finance Commissions formed part of Development Fund of the State Government from the beginning of the decentralized planning. The beneficiary contribution consists of the amount that would have to be paid into the Plan account of the Local Government, by the beneficiaries and the complimentary additional net investment that the beneficiary would have to make to avail of the benefits of the scheme (Economic Review 1997).

4.4. The identified sources of plan financing at the beginning of the decentralized planning are the following:

1. State Plan/Development Fund
2. Union Finance Commission Grants
3. Non Plan Surplus
4. State Sponsored Schemes
5. Centrally Sponsored Schemes
6. Loans from Co-operative Institutions
7. Loans from Financial Institutions
8. Voluntary Contributions
9. Beneficiary Contribution
10. Other Sources

4.5. As a prelude, plan financing by Local Governments during the first year of decentralized planning is revisited to gauge the major changes in pattern of financing after 25 years of decentralized planning. Budgetary provision for plan during 1997-98 for Local Governments was Rs. 749 Crore, which had three components of General, SCP, and TSP. During the year the total proposed annual plan outlay of 1214 Local Bodies was Rs. 1,735 Crore which was achieved by integrating various identified sources of resources. Financing pattern of the annual plans during 1997-98 is presented in Table 4.1.

4.6. The salient features of plan financing during the early years of planning were the following:

1. Grant in aid formed 42.99 per cent of the total plan outlay.

2. Own Funds was a significant source of plan financing. Local Governments contributed Rs. 56.40 Crore which is 5.84 per cent of their Own funds. There was no synchronisation of local budgets and plan formulation during those days. Hence many of the new initiatives of the Local Governments could never get integrated with local plans (Economic Review, 1998).

3. The integration of Centrally and State Sponsored Programmes into plan during the initial years fell short of the expectations, mostly due to lack of clarity of the amount to be expected from these sources. There is a huge underestimation from these sources by Local Governments. The amount set aside for SSS during 1997-98 was Rs. 250 Crore whereas only Rs. 29.73 Crore found its way to Village Panchayat Plans.

4. Local Governments were not able to tap the highly potential source of loans from financial and cooperative institutions. It was expected that cooperatives would play a larger role in plan financing, which was belied. Unpredictably, the share of Cooperatives was less than that of financial institutions, despite the larger role the former plays in the rural economy.

5. Beneficiary contribution constituted 20.59 per cent of the total plan expenditure, which is perceived to be an exaggeration by planners and policy makers. The component was overstated to camouflage the rate of subsidy or artificially inflate the plan outlay (Economic Review, 1998).

Table 4.1: Pattern of Plan Financing by 1214 Local Governments in 1997-98

Category	State Assistance	Internal Funds	SSS	CSS	Loan from co-op. inst.	Loan from fin. Inst.	Voluntary contribution	Beneficiary contribution	others	Total Outlay
General	41.19	10.61	4.94	13.91	1.35	8.01	3.65	13.00	3.34	100
SCP	60.81	3.00	8.25	9.85	0.57	4.84	2.16	8.19	2.32	100
TSP	73.12	2.00	6.59	7.74	0.27	1.91	1.91	3.64	2.82	100
Total	45.13	9.19	5.50	13.10	1.20	7.35	3.37	11.99	3.17	100
WCP	53.52	1.10	2.45	4.23	2.96	7.49	3.30	21.91	3.04	100
Productive	47.47	1.60	3.38	11.84	1.37	6.52	3.95	22.15	1.71	100
Service	45.02	6.10	9.08	14.45	0.64	8.88	3.41	8.31	4.10	100
Infrastructure	41.76	24.87	3.68	13.13	1.71	6.44	2.44	1.89	4.06	100

Note: Values are per cent to total expenditure

Source: Economic Review 1998

Table 4.2: Pattern of Plan Financing from 2014-15 to 2020-21

Year	No. of Projects	Grant-in-aid					Special Grants	Sponsored Schemes		Own Fund	Maintenance Fund		Other Fund	Total
		Plan Gen	SCP	TSP	TFC	World Bank		CSS	SSS		Non Road	Road		
2014-15	2,23,655	35.12	13.23	1.99	13.34	1.88	0.19	1.91	0.55	5.31	7.44	15.46	2.24	100
2015-16	2,30,460	34.94	12.47	1.97	11.42	4.02	0.18	1.25	0.35	6.23	7.71	17.04	2.02	100
2016-17	2,16,321	37.53	13.06	1.98	14.4	3.65	0	1.52	0.21	6.26	7.79	10.39	2.38	100
2017-18	2,61,740	34.73	11.75	1.72	14.93	2.55	-	0.98	0.13	5.42	7.15	15.89	1.52	100
2018-19	2,63,010	33.25	10.56	1.51	11.55	-	-	1.09	0.3	5.9	5.64	13.62	11.66	100
2019-20	2,81,136	32.65	9.83	1.48	9.84	-	-	1.99	5.02	8.41	5.97	10.66	9.08	100
2020-21	3,04,221	29.5	9.4	1.39	12.66	-	-	1.88	1.43	7.27	6.55	16.09	2.92	100

Note: Values are per cent to total expenditure

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.7. Pattern of plan financing by the Local Governments from 2014-15 to 2020-21 is presented in Table 4.2. The total number of projects has increased from 2.23 Lakh during 2014-15 to 3.04 Lakh in 2020-21.

4.8. The Table 4.2 reveals that the pattern of plan financing has not undergone any drastic change. Development Fund devolved by the State still continues to the most important source of plan expenditure. The share of devolution is more than 50 per cent of the total expenditure. Over the years the share of CSS has declined from 13-14 per cent in 1997-98 to less than two per cent during the period from 2014-15 to 2020-21, probably due to the rationalisation of CSS by the Union Government. The large chunk of expenditure for CSS implemented through Local Governments is Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (MGNRGES), but do not get reflected in their plans. One major difference in plan financing compared to People's Plan Campaign period is the decline in Voluntary and Beneficiary Contributions (Appendix 4.1). The Beneficiary Contribution declined to 0.09 and VC to 0.35 per cent in 2019-20. Yet another source of revenue mobilisation is loans from financial and cooperative institutions which formed almost seven per cent of the plan financing. Tier wise composition of plan financing is presented in Appendix 4.2.

4.9. The Local Government expenditure in many years have fallen short of total plan allocation. For example, the proposed Plan was for Rs. 19889.69 Crore in 2019-20, whereas the actual plan was Rs. 7,473.26 Crore (Economic Review 2020). The actual plan expenditure was only 37.57 per cent of the proposal. Similarly, the expenditure from Development Fund (including carry over) was 47.17 per cent.

4.10. It is evident from the Table 4.3 that during the seven year period from 2014-15 to 2020-21, 1.7 Lakh projects were formulated by the Local Governments. However, only 67 per cent of the projects were actually implemented.

Table 4.3: Number of Projects formulated and Implemented by the Local Governments from 2014-15 to 2020-21

Year	Total No. of projects allocated	No. of projects implemented	Share of Projects implemented	Exp. share of Projects implemented (Rs in Crore)		
				Allocation	Expenditure	%
2014-15	2,59,894	1,87,424	72	14,842.0	8,007.9	54.0
2015-16	2,67,218	2,04,941	77	15,562.2	8,841.1	56.8
2016-17	2,51,245	1,52,510	61	15,865.8	7,201.0	45.4

Year	Total No. of projects allocated	No. of projects implemented	Share of Projects implemented	Exp. share of Projects implemented (Rs in Crore)		
				Allocation	Expenditure	%
2017-18	3,01,424	2,10,095	70	18,719.9	10,184.2	54.4
2018-19	3,02,903	2,10,679	70	23,585.4	12,508.9	53.0
2019-20	3,34,199	1,79,297	54	25,125.9	9,782.6	38.9
Total	17,16,883	11,44,946	67	1,13,701.3	56,525.6	49.7

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

C. Sectoral Investment Pattern of Local Governments

4.11. Right from the inception of decentralized planning during the Ninth Plan, broad guidelines regarding sectoral allocation were issued by the State Government to ensure that the development thrusts of the State are reflected in the local Plans. Within the sectoral stipulations, the Local Governments are given the freedom of determining their expenditure, thus not encroaching on the autonomy of the third tier.

4.12. A summary of Sectoral guidelines issued during various Five-Year Plans is presented in Appendix 4.3. Broadly the sectors are classified as Production, Services, and Infrastructure. Separate guidelines were issued for rural and urban Local Governments. During the Ninth Plan the rural Local Governments were required to allocate 40-50 per cent in productive sectors, 30-40 in service sector and 10-30 per cent in infrastructure. The corresponding share for urban Local Governments for productive, service and infrastructure sectors were 20-30, 40-50 and 10-35 per cent respectively. However, guidelines were revised several times over the years. Modified guidelines were issued generally at the beginning of every Five-Year Plan based on the field experience of Local Governments and the policy perspectives of each Five-Year Plan. The prescription of minimum requirement for productive sector was done away with during the 12th Plan. To underscore the importance of addressing development issues of women, earmarking 10 per cent of the total plan allocation, including General Sector, SCP and TSP, for Women Component Plan was laid down. Further, 10 per cent of the development plans should be set aside for children, elderly, palliative care and physically and mentally challenged. Later, in the 13th Plan the list was expanded to include transgenders as well.

4.13. Analysis of the pattern of expenditure and plan priorities of the local plans at the beginning and on the eve of twenty-five years of the decentralized

planning are discussed in the ensuing sections. The sector wise allocation of plan outlay during 1997-98 is given in Appendix 4.4. It can be seen that Local Governments adhered to the plan Guidelines in the allocation of expenditure. The allocation for productive sector was 40.46 per cent and maximum limit for infrastructure was also followed by the Local Governments. The allocation for infrastructure was only 23.65 per cent. The allocation for services sector was 64.11 which was the highest.

4.14. The sectoral distribution of plan expenditure across broad sectors from 2014-15 to 2019-20 is presented in Table 4.4. As per the guidelines issued by the Government for the Thirteenth Plan, the mandatory minimum ceiling for productive sector was 30 per cent of the Normal share of the Village Panchayats, while for urban Local Governments the share is 10 per cent. It can be seen from Table 4.3 that Village Panchayats spent only 6 to 12 per cent of the expenditure to productive sector, which is far less than the mandated share. All different tiers of Local Governments spent less than the specified expenditure on productive sector. Allotment by various tiers were the highest in Services sector (46.02 to 64 per cent). Though maximum ceiling was fixed for infrastructure sector, allotment by different tiers of rural Local Governments was higher than the stipulation. The share of infrastructure sector is recorded in the range of 26.97 per cent and 47.39 per cent during 2014 to 2021. For urban Local Governments the maximum limit for infrastructure was 50 per cent and, in many years, the expenditure did not hit the ceiling.

4.15. Interestingly, there is a sectoral shift in the focus of expenditure. While in the Ninth FYP productive sector was given more significance and it has come down in the Thirteenth FYP as seen from the data given by IKM. In the last seven years more than 50 per cent is spent in the service sector but the number of projects is more in infrastructure sector.

Table 4.4: Sector wise investment of Plan expenditure by Local Governments from 2014-15 to 2019-20													
Sector	Year	Productive			Service			Infrastructure			Total		
		No. of Projects	Total Exp.	%	No. of Projects	Total Exp.	%	No. of Projects	Total Exp.	%	No. of Projects	Total Exp.	%
Total	2014-15	17,597	493.24	8.03	90,631	3,032.19	49.35	1,15,427	2,618.97	42.62	2,23,655	6,144.40	100
	2015-16	17,415	453.23	6.59	89,086	3,163.31	46.02	1,23,959	3,257.60	47.39	2,30,460	6,874.15	100
	2016-17	20,882	567.58	10.44	92,913	3,123.41	57.44	1,02,526	1,746.79	32.12	2,16,321	5,437.79	100
	2017-18	27,222	973.94	12.3	1,04,952	3,832.51	48.41	1,29,566	3,110.54	39.29	2,61,740	7,916.99	100
	2018-19	26,884	1,030.10	10.29	1,08,115	5,843.28	58.35	1,28,011	3,140.31	31.36	2,63,010	10,013.69	100
	2019-20	27,039	714.21	9.55	1,15,855	4,748.68	63.49	1,38,242	2,016.97	26.97	2,81,136	7,479.85	100
	2020-21	34,260	1,319.04	11.26	1,28,070	5,926.47	50.57	1,41,891	4,472.71	38.17	3,04,221	11,718.22	100
Village Panchayat	2014-15	14,016	335.01	9.46	73,344	1,716.30	48.48	88,205	1,488.59	42.05	1,75,565	3,539.91	100
	2015-16	13,547	294.46	7.53	69,087	1,726.98	44.18	91,114	1,887.59	48.29	1,73,748	3,909.03	100
	2016-17	15,996	360.64	11.57	71,088	1,771.44	56.85	73,902	983.72	31.57	1,60,986	3,115.80	100
	2017-18	20,685	618.62	13.67	79,104	2,069.19	45.74	94,394	1,836.10	40.59	1,94,183	4,523.91	100
	2018-19	20,093	643.26	10.27	81,251	3,808.38	60.83	92,799	1,809.28	28.9	1,94,143	6,260.92	100
	2019-20	20,228	467.44	9.38	87,205	3,256.41	65.37	1,00,527	1,257.47	25.24	2,07,960	4,981.32	100
	2020-21	26,312	765.03	11.35	96,602	3,412.22	50.64	1,05,088	2,560.74	38	2,28,002	6,737.99	100
Block Panchayat	2014-15	1,230	48.27	6.89	5,324	440.23	62.86	5,717	211.88	30.25	12,271	700.38	100
	2015-16	1,198	52.37	7.38	5,626	423.09	59.64	6,272	233.91	32.97	13,096	709.37	100
	2016-17	1,750	70.72	13.56	6,379	324.84	62.3	5,038	125.82	24.13	13,167	521.37	100
	2017-18	2,478	152.21	19.37	7,917	425.77	54.18	5,498	207.91	26.46	15,893	785.89	100
	2018-19	2,656	157.44	17.63	8,778	562.7	63.01	5,062	172.84	19.36	16,496	892.98	100
	2019-20	2,775	108.43	17.24	9,658	432.86	68.81	5,015	87.75	13.95	17,448	629.04	100
	2020-21	3,184	196.46	19.9	10,778	564.12	57.14	5,288	226.69	22.96	19,250	987.27	100
District Panchayat	2014-15	1,051	74.64	8.18	4,256	420.1	46.03	7,568	417.88	45.79	12,875	912.62	100
	2015-16	823	57.6	5.9	4,075	458.01	46.89	7,315	461.18	47.21	12,213	976.79	100

Table 4.4: Sector wise investment of Plan expenditure by Local Governments from 2014-15 to 2019-20													
Sector	Year	Productive			Service			Infrastructure			Total		
		No. of Projects	Total Exp.	%	No. of Projects	Total Exp.	%	No. of Projects	Total Exp.	%	No. of Projects	Total Exp.	%
	2016-17	948	81.04	12.27	4,240	375.11	56.8	5,551	204.31	30.93	10,739	660.45	100
	2017-18	1,407	123.23	13.04	5,308	474.95	50.26	6,678	346.85	36.7	13,393	945.03	100
	2018-19	1,560	148.03	12.68	5,355	614.68	52.67	6,755	404.39	34.65	13,670	1,167.10	100
	2019-20	1,561	85.71	11.79	5,950	389.61	53.6	7,075	251.59	34.61	14,586	726.92	100
	2020-21	1,427	203.31	13.65	5,953	711.17	47.73	6,529	575.42	38.62	13,909	1,489.91	100
Municipality	2014-15	926	22.39	3.8	5,381	282.91	48.04	10,546	283.56	48.15	16,853	588.86	100
	2015-16	1,433	31.8	4.04	7,962	345.12	43.83	15,390	410.42	52.13	24,785	787.35	100
	2016-17	1,861	42.42	6.02	9,097	397.16	56.36	14,410	265.13	37.62	25,368	704.72	100
	2017-18	2,132	58.36	5.83	10,018	494.18	49.34	18,135	449.13	44.84	30,285	1,001.67	100
	2018-19	2,067	58.38	5.63	10,227	522.4	50.4	18,510	455.73	43.97	30,804	1,036.52	100
	2019-20	2,008	35.76	4.93	10,438	420.96	57.97	20,229	269.42	37.1	32,675	726.15	100
	2020-21	2,702	87.24	6.07	11,669	702.21	48.86	20,084	647.79	45.07	34,455	1,437.25	100
Corporation	2014-15	374	12.92	3.21	2,326	172.64	42.88	3,391	217.07	53.91	6,091	402.62	100
	2015-16	414	17	3.46	2,336	210.12	42.74	3,868	264.5	53.8	6,618	491.62	100
	2016-17	327	12.77	2.93	2,109	254.86	58.53	3,625	167.82	38.54	6,061	435.45	100
	2017-18	520	21.51	3.26	2,605	368.42	55.78	4,861	270.55	40.96	7,986	660.48	100
	2018-19	508	22.98	3.5	2,504	335.12	51.07	4,885	298.07	45.43	7,897	656.17	100
	2019-20	467	16.86	4.05	2,604	248.84	59.75	5,396	150.73	36.2	8,467	416.43	100
	2020-21	635	67	6.29	3,068	536.75	50.36	4,902	462.06	43.35	8,605	1,065.81	100

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

D.Pattern of Sub Sector Expenditure by Local Governments

4.16. Subsector wise expenditure by Local Governments can be gauged from Tables 4.5, 4.6 and 4.7 and Appendix 4.5 and Figures 4.1 to 4.3.

Productive Sector

4.17. Intra productive sector, agriculture, animal husbandry and dairy development received the maximum share. Out of the total expenditure incurred within the productive sector, 41 per cent was for agriculture and 24.53 and 12.77 per cent respectively for animal husbandry and dairy development. In agriculture, paddy cultivation is given the highest significance followed by coconut, vegetables and infrastructure facilities for agriculture. Irrigation (6.47 per cent), energy generation (1.45 per cent) industry and self- employment (7.06 per cent) were assigned lower priority. Expenditure in fisheries accounted for just 1.77 per cent while for soil and water conservation it was 4.45 per cent.

4.18. The second highest allocation within the productive sectors was towards animal husbandry. Importance assigned to animal husbandry drops as we move up the tiers. Among the sub sectors under animal husbandry, calf and milch cow gets the priority. Dispensation for construction of cattle shed, distribution of cattle feed and livestock protection followed the above. Increasing milk production under dairy development is assigned third position in plan prioritization with in animal husbandry by Local Governments. The important items of expenditure in dairy development was for distribution of food for cattle, subsidy for milk through milk societies and subsidy for dairy farmers who have insured cows.

4.19. A disturbing feature is the relative neglect of traditional fisheries, on which nearly 10.44 Lakh persons in the state depend for their livelihood. The expenditure is less than one per cent of the total expenditure for the fisheries sector.

Table 4.5: Total Expenditure of the Productive Sector of all Local Governments (2014-2021)

(Rs. in Crore)

Sub - Sector within productive sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Agriculture	207.92	42.15	209.91	46.31	246	43.34	390.43	40.09	399.31	38.76	257.5	36.05	566.74	42.97
Animal Husbandry	131.87	26.74	113.54	25.05	163.47	28.80	234.81	24.11	255.34	24.79	203.7	28.52	258.86	19.63
Dairy development	30.8	6.24	35.14	7.75	63.33	11.16	137.81	14.15	147.37	14.31	111.9	15.66	182.84	13.86
Energy generation	6.04	1.22	4.02	0.89	13.41	2.36	17.38	1.78	15.08	1.46	7.71	1.08	17.14	1.30
Financial contribution as per Government Order (Productive Sector)	2.08	0.42	0.89	0.20	0.60	0.11	1.95	0.20	0.74	0.07	0.60	0.08	0.40	0.03
Fisheries	8.76	1.78	8.80	1.94	9.86	1.74	11.34	1.16	17.32	1.68	9.63	1.35	32.37	2.45
Industry, self-employment enterprises, marketing promotion	51.02	10.34	34.68	7.65	35.04	6.17	75.11	7.71	75.85	7.36	38.42	5.38	81.72	6.20
Irrigation	38.33	7.77	30.48	6.72	26.69	4.70	74.00	7.60	75.15	7.30	53.45	7.48	60.87	4.61
Small Business	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.27	0.12	2.55	0.36	15.04	1.14
Soil &water conservation, Environment, afforestation	16.42	3.33	15.79	3.48	9.20	1.62	31.09	3.19	42.72	4.15	28.82	4.04	103.04	7.81
Total	493.24	100.00	453.25	100.00	567.6	100.00	973.92	100.00	1030.15	100.00	714.2	100.00	1319.02	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Table 4.6: Total Expenditure of the Service Sector of all Local Governments (2014-2021)

(Rs. in Crore)

Service Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Anganwadis	141.21	4.66	167.63	5.30	242.3	7.76	264.17	6.89	271.47	4.65	203.77	4.29	319.84	5.40
Arts, Culture and sports development, Youth welfare	51.97	1.71	54.35	1.72	31.7	1.01	67.78	1.77	62.32	1.07	46.98	0.99	89.76	1.51
Computerisation	169.53	5.59	71.99	2.28	83.73	2.68	99.47	2.60	102.26	1.75	96.02	2.02	119.6	2.02
Continuing education/literacy	4.8	0.16	7.23	0.23	4	0.13	9.22	0.24	7.32	0.13	5.43	0.11	7.8	0.13
Drinking water	224.47	7.40	194.21	6.14	241.97	7.75	405.25	10.57	311.62	5.33	225.43	4.75	510.93	8.62
Education	357.05	11.78	387.64	12.25	388.47	12.44	526.26	13.73	613.07	10.49	460.26	9.69	659.83	11.13
Electric line, Transformer	10.04	0.33	10.08	0.32	22.97	0.74	23.37	0.61	17.37	0.30	16.69	0.35	30.54	0.52
Energy protection	7.01	0.23	9.63	0.30	3.73	0.12	10.43	0.27	7.48	0.13	5.82	0.12	17.73	0.30
Financial contribution as per Government Order /Other order	18.59	0.61	19.69	0.62	25.73	0.82	21.55	0.56	22.58	0.39	13.32	0.28	11.62	0.20
Financial contribution as per Government Order (Service Sector)	644.36	21.25	630.49	19.93	461.51	14.78	288.64	7.53	127.57	2.18	87.34	1.84	56.94	0.96
Health	229.39	7.57	269.88	8.53	278.83	8.93	384.81	10.04	406.48	6.96	392.72	8.27	671.89	11.34
Housing, House Electrification	619.5	20.43	764.28	24.16	497.74	15.94	785.79	20.50	2866.3	49.05	2287.8	48.18	1925.8	32.50
Nutrition	250.89	8.27	252.34	7.98	249.95	8.00	287.05	7.49	309.48	5.30	309.14	6.51	371.64	6.27

Service Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Plan formulation, implementation and monitoring	14.04	0.46	13.33	0.42	15.73	0.50	23.21	0.61	26.68	0.46	16.47	0.35	23.33	0.39
Reading Rooms, Libraries and Gram sabha/Ward sabha centres	11.5	0.38	14.71	0.47	8.18	0.26	10.76	0.28	12.06	0.21	9.4	0.20	20.65	0.35
Sanitation, Waste processing	76.07	2.51	86.6	2.74	353.47	11.32	246.26	6.43	256.03	4.38	200.5	4.22	570.89	9.63
Social welfare, social security	192.75	6.36	198.74	6.28	206.72	6.62	370.24	9.66	414.44	7.09	366.82	7.72	506.98	8.55
Tourism	1.96	0.06	2.08	0.07	1.42	0.05	2.81	0.07	2.83	0.05	1.71	0.04	3.39	0.06
Vocational Expertisation	7.02	0.23	8.42	0.27	5.23	0.17	5.44	0.14	5.91	0.10	3.02	0.06	7.25	0.12
Total	3032.2	100.00	3163.32	100.00	3123.4	100.0	3832.5	100.00	5843.2	100.00	4748.6	100.00	5926.4	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Table 4.7: Total Expenditure of the Infrastructure Sector of all Local Governments (2014-2021)

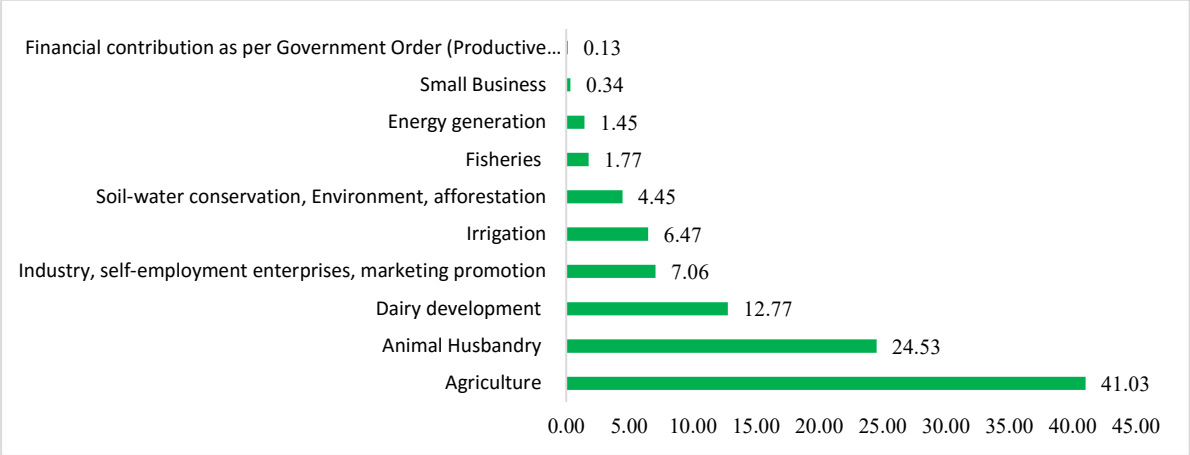
(Rs in Crore)

Infrastructure Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Financial contribution as per Government Order /Other order	9.57	0.37	16.52	0.51	11.78	0.67	8.82	0.28	9.54	0.30	13.36	0.66	6.95	0.16
Financial contribution as per Government Order	3.44	0.13	1.04	0.03	4.08	0.23	2.29	0.07	3.79	0.12	1.06	0.05	3.09	0.07
Other construction works	19.59	0.75	25.56	0.78	14.32	0.82	18.08	0.58	20.82	0.66	16.25	0.81	58.61	1.31
Public Buildings which are not included in productive and service sectors	321.17	12.26	318.84	9.79	238.6	13.66	368.82	11.86	304.13	9.68	244.02	12.10	505.59	11.30
Purchase of vehicles	9.16	0.35	6.78	0.21	12.1	0.69	15.58	0.50	8.74	0.28	5.17	0.26	5.16	0.12
Street light, Office electrification	86.23	3.29	98.96	3.04	149.15	8.54	189.67	6.10	166.12	5.29	104.32	5.17	215.45	4.82
Transport	2169.82	82.85	2789.9	85.64	1316.8	75.38	2507.26	80.61	2627.2	83.66	1632.81	80.95	3677.89	82.23
Total	2618.98	100.00	3257.6	100.00	1746.8	100.00	3110.52	100.00	3140.3	100.00	2016.99	100.00	4472.74	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Figure 4.1: Sub sector-wise expenditure of productive sector from 2014-21 of all Local Governments

(in per cent)

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Service Sector

4.20. In the service sector, housing gets the top most priority followed by the expenses for Anganwadis and social welfare related projects. The sub sector-wise Service sector expenditure undertaken by Local Governments is shown in Table 4.5 and Appendix 4.5. 32.85 per cent of the expenditure under service sector is for housing and house electrification. The mandatory allocation towards housing by all Local Governments explains the high expenditure in housing. Local Governments have to mandatorily earmark 20 per cent of the sum total of funds under normal share of General sector, SCP, and TSP towards housing as well as expenses of PMAY etc. As mentioned earlier housing and electrification of houses were given top priority by the Local Governments. The expenditure was Rs. 9,747.17 Crore during the period 2014-15 to 2020-21. It may be noted that, 7.61 per cent for social welfare and social security, 7.12 per cent for drinking water, 12.27 for Anganwadi and 6.03 per cent for sanitation were set aside. Health and education received around 11 to 13 per cent of the total service sector expenditure.

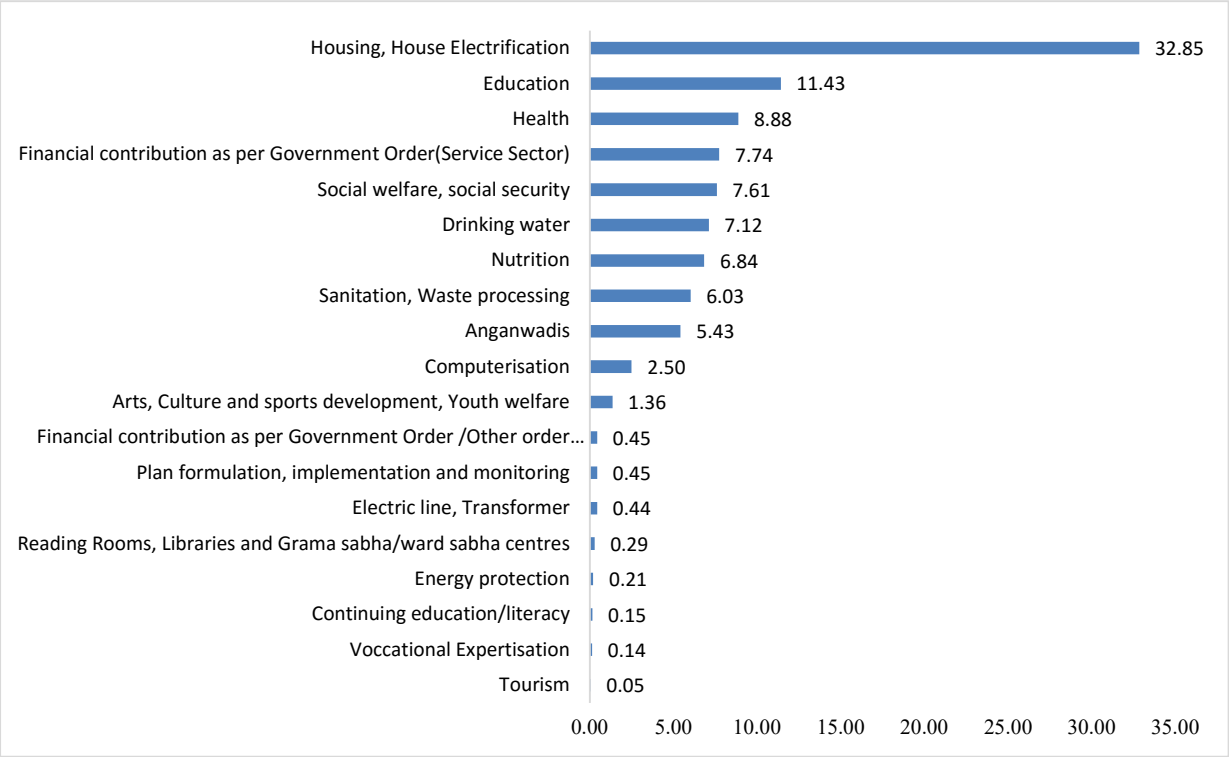
4.21. The share of drinking water projects of the urban Local Governments is higher at around 22 per cent compared to that of rural Local Governments. During 2014-15 to 2020-21, all tiers of Local Governments together have invested Rs. 2,113.88 Crore of the total plan outlay for this vital sub sector. While only 9 per cent is for drinking water programmes for individuals, nearly 91 per cent is for public drinking water programmes. Most of public programmes for drinking

water has been for a variety of schemes such as renovation of water sources, public wells, water conservation, construction and repair of open well, borewells and remitting drinking water charges to Kerala Water Authority

4.22. An amount of Rs. 3,392.59 Crore is shown as expenditure for education by all the tiers during the 7 years.

Figure 4.2: Sub sector-wise expenditure share in service sector from 2014-15 to 2020-21 of all Local Governments

(in per cent)

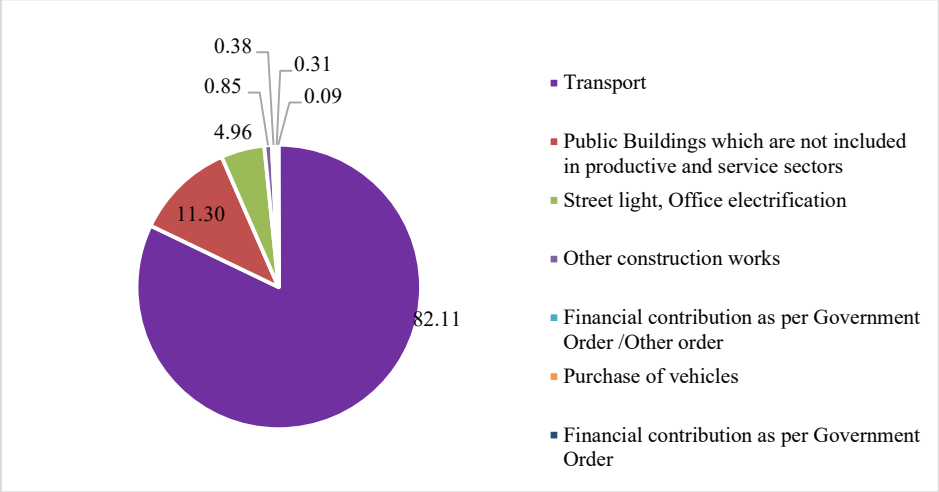
Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Infrastructure

4.23. During 2014-15 to 2020-21, out of the total expenditure under infrastructure sector, a major portion (82 per cent) has been utilised for transport subsector comprising roads, bridges, footpaths, culverts, bus stand, bus waiting sheds, footbridges, chappatts and vehicle stations. 11.30 per cent is for public buildings and 4.96 for streetlight and office electrification. Under the transport subsector, 76.31 per cent (Rs. 15,540 Crore) of the infrastructure sector is for roads and 3.39 per cent (Rs. 690 Crore) for footpaths.

4.24. It is obvious that during twenty-five years of decentralization, the biggest investment in infrastructure has gone to roads. It is widely accepted that a lot of roads, particularly in the interior locations, have been constructed or upgraded enhancing land values and improving mobility in such locations. Most of these roads have been incorporating funds received from Area Development Scheme (ADS) of MPs and MLAs, and the Asset Fund of MLAs and, to some extent, flood and drought relief works. It is also not possible to disaggregate under which fund the road was constructed or upgraded. Despite the clear instruction that the construction, repair and maintenance of only roads under their own jurisdiction need be undertaken, in practice, this division of responsibility has not been honoured with the result that everybody is doing everything with even possibilities of duplication.

Figure 4.3: Sub sector-wise expenditure of infrastructure sector from 2014-21 of all Local Governments

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

E. Women Component Plan and Priorities

4.25. The Peoples Plan Campaign consciously adopted a few important steps to incorporate gender concerns and encourage greater participation of women in the planning process. Guidelines were issued to ensure greater participation of women in every stage of the planning process. Another step was related to the development plans. Apart from the special consideration to be given to women, in all plan programmes a minimum 10 per cent of the outlay of General, SCP, and TSP was set apart for Women Component Plan (WCP) by the Local Governments for preparing projects that directly benefit women; one of the

noteworthy features of Kerala's decentralized planning. As it was not mandatory during the first year of the Ninth Five Year Plan, the allocation was low. Therefore, from the second year onwards government made it mandatory, issued guidelines, imparted trainings and even suggested model projects. The third step was to make a cost benefit assessment of the projects gender impact and make a gender statement of all other schemes. More women were included in the Voluntary Technical Corps (VTC) to strictly scrutinise the gender impact statements during the appraisal stage.

4.26. A notable achievement of the decentralized planning activities of the last 25 years is that many women have been able to reach out to the public through self-help groups, employment and ventures and have made a name for themselves through the Kudumbashree system. This has led to an increase in the participation of women in Local Governments. Some Local governments have undertaken studies on the status of women to understand on the specific issues and needs of women in terms of their practical and strategic needs in the area and to formulate women's development plans.

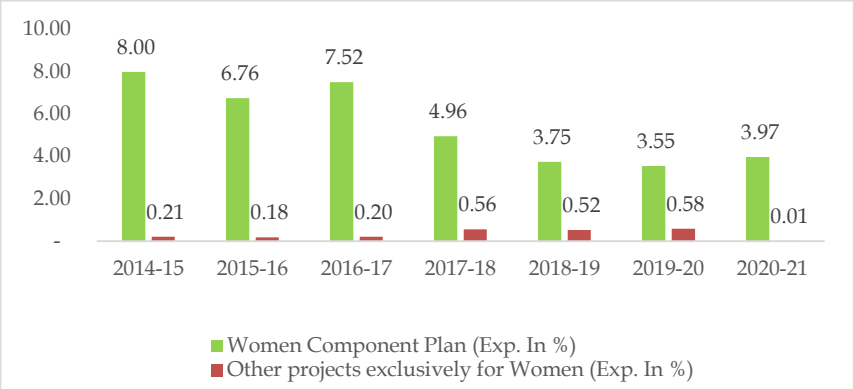
4.27. The Kerala Women's Commission came into being in 1996 as a statutory body. It formed Jaagratha Samithi (Vigilance Committee) at each Local Government level to address atrocities against women and children. In 2006, the Decentralization Support Programme partnered development of a manual on Gender Planning, Budgeting and Auditing. In 2015 the Government of Kerala issued the Gender Equality and Women Empowerment (GEWE) Policy. The Women's Development Working Group was set up in every Local Government to discuss women's issues, prepare women's development plans, conduct necessary studies, discussions and gather information. The members of the Kudumbashree Community Development Society (CDS) are also given due representation in the working group. In addition to this, women got representation in all other working groups.

4.28. An overview of the WCP programmes of the last seven years shows certain general patterns and trends regarding projects formulated and executed under WCP. A general observation is that the guidelines issued from time to time by the Governments have not been followed. The overall sector and sub sector classification shows that there are a set of projects which are exclusively for women.

4.29. The analysis of plan priorities under WCP and women-related projects are carried out based the IKM Sulekha data for the period 2014-15 to 2020-21. The Commission finds that the projects designed are mostly to do with the practical gender needs of women. It is very clear from the ensuing Tables that many of the projects were in the traditional mould of women development such as kitchen gardening, animal husbandry catering to the practical needs of women. There are also a number general projects allocated under WCP. It is evident that fund is allocated for public buildings, purchase of vehicles, electrification of offices, streetlights, roads, bus stand, waiting sheds, footpaths, culverts, public ferry etc should have come under infrastructure sector. All the tiers recorded expenditure for public buildings and streetlights from WCP. There is hardly any project which addresses the strategic gender needs of women. Even today the significance and quality of the projects do not address issues related to women status.

4.30. There is a general apathy on the part of the Local Governments to allocate 10 per cent of the plan for WCP. In 1997-98, the fund set apart for programmes for women added up to only 4.26 per cent. In the subsequent year, government made it mandatory that minimum 10 per cent must be set part for special programmes for women. Figure 4.4 shows that all Local Governments together have not spent even the stipulated 10 per cent for WCP and over the years it has come down to 3.59 per cent. And less than one per cent has been spent for other women exclusive projects.

Figure 4.4: Percentage share from total expenditure for WCP and other sub sector projects exclusively for women from 2014-15 to 2020-21

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.31. It was noticed that the allocation at the time of plan preparation was kept at stipulated 10 per cent to get the plan approved, but expenditure was below the mandated level. Tier wise the Block Panchayats in 2014 to 2017, utilised around 16 per cent of funds for WCP but later it has come down to 7.82 per cent by 2020-21. The Table 4.8 shows that even the allocated amount is not spent. Expenditure was to the tune of 33 to 53 per cent of the allocation.

Table 4.8: Allocation and Expenditure for WCP from 2014-15 to 2019-20

(Rs. in Crore)

Tier	Particulars	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Village Panchayat	Allocation	423.46	375.28	397.28	438.59	429.35	408.02	456.96
	Expenditure	249.35	224.70	215.85	228.59	225.99	179.35	241.81
	Expenditure to allocation	58.88	59.88	54.33	52.12	52.64	43.96	52.92
Block Panchayat	Allocation	379.46	446.31	180.12	126.99	134.14	140.10	141.24
	Expenditure	110.51	108.77	64.88	51.77	62.21	36.57	77.21
	Expenditure to allocation	29.12	24.37	36.02	40.77	46.38	26.10	54.67
District Panchayat	Allocation	137.01	99.63	107.05	120.07	123.75	121.29	128.26
	Expenditure	57.40	47.49	52.52	49.39	50.23	24.26	75.22
	Expenditure to allocation	41.89	47.67	49.06	41.13	40.59	20.00	58.65
Municipality	Allocation	79.37	108.79	142.94	93.98	85.22	78.00	98.47
	Expenditure	52.43	61.90	55.64	31.87	25.28	18.98	44.88
	Expenditure to allocation	66.06	56.90	38.93	33.91	29.66	24.33	45.58
Corporation	Allocation	53.38	55.03	72.09	96.43	77.40	51.33	50.21
	Expenditure	22.07	22.09	19.84	30.84	10.97	6.31	26.11
	Expenditure to allocation	41.35	40.14	27.52	31.98	14.17	12.29	52.00
Total	Allocation	1072.68	1085.04	899.48	876.06	849.86	798.74	875.14
	Expenditure	491.76	464.95	408.73	392.46	374.68	265.47	465.23
	Expenditure to allocation	45.84	42.85	45.44	44.80	44.09	33.24	53.16

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.32. Table 4.9 shows the category wise percentage of expenditure of WCP. Obviously, irrespective of the type of tier, the projects in the general sector are predominant. At the Village Panchayat level, over the last seven years 75 to 85 per cent of the fund is allocated for the general category, 23 to 11 per cent for SCP and only 2 to 4 per cent for TSP. At the Block Panchayat level 59.40 to 83.51 per cent of the fund allocated for general category, 14.53 to 37.75 per cent for SCP and 1.34 per cent to 3.31 per cent 8.56 per cent for TSP. At the District Panchayat level 58.28 to 79.36 per cent included in the general category, 10.33 to

40.69 per cent in the SCP category and 1.03 to 10.31 per cent in the TSP category. Similar pattern can be seen in Municipalities and Corporations.

Table 4.9: Category and tier wise percentage share of WCP from 2014-15 to 2020-21

Tier	Category	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Village Panchayat	General	75.05	75.19	74.54	83.80	86.58	85.78	**84.10**
	SCP	22.26	21.88	23.00	13.68	10.94	11.78	**11.95**
	TSP	2.69	2.92	2.45	2.52	2.48	2.44	**3.95**
	Total	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	**100.00**
Block Panchayat	General	68.04	68.01	59.40	79.84	79.84	78.76	**83.51**
	SCP	28.79	28.68	37.75	18.64	18.81	18.71	**14.53**
	TSP	3.17	3.31	2.85	1.52	1.34	2.53	**1.96**
	Total	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	**100.00**
District Panchayat	General	58.28	71.84	62.70	79.36	71.03	73.47	**68.03**
	SCP	40.69	26.89	34.78	10.33	27.02	24.27	**24.37**
	TSP	1.03	1.27	2.52	10.31	1.94	2.25	**7.59**
	Total	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	**100.00**
Municipality	General	80.58	76.23	77.25	81.99	90.18	86.89	**89.18**
	SCP	19.42	23.04	22.41	17.76	9.18	11.79	**10.07**
	TSP		0.73	0.34	0.25	0.64	1.32	**0.75**
	Total	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	**100.00**
Corporation	General	89.83	75.61	84.39	89.62	90.88	92.95	**92.24**
	SCP	10.17	24.39	15.61	10.38	9.12	6.90	**7.76**
	TSP						0.15	
	Total	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.33. Table 4.10 gives the sub-sector wise expenditure pattern of WCP as a share of total expenditure. Sector wise analysis indicate a qualitative change in the pattern of financing. Emphasis is shifted from agriculture, animal husbandry to industrial and minor business projects and skill training which leads social and economic upliftment of women and to enhance their status in the society and to reduce the gender division. An outlay of above 50 per cent is utilised for three sectors (i) Animal Husbandry, (ii) Industry, self-employment enterprises marketing promotion, (iii) Small Business/ Industries under the productive sector and one under the service sector (Vocational Expertise). There are several sub sectors and micro sectors for the sectors Industry, self-employment enterprises marketing promotion. It includes mainly the revolving fund for Kudumbashree Employment Programme, Small Scale Industries, Traditional Handicrafts, Khadi & Village industry, Service Enterprises, Market Promotion and so on. From 2018-19 onwards, more than 85 per cent is utilised for women to start small business or industrial units as individual or group enterprises to encourage self-employment and marketing. Another major fund utilisation is for vocational and skill development training.

Table 4.10: Sub Sector wise allocation for projects under WCP to total Plan allocation

Sector	Sub Sector	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Productive	Agriculture	11.31	12.39	13.82	10.47	12.15	11.72	12.59
	Animal Husbandry	46.28	46.53	50.63	56.59	54.74	53.32	50.72
	Dairy development	22.6	23.43	11.39	9.98	9.97	12.29	13.43
	Energy generation	6.73	2.15	0.5	0.25	0.43	0.5	0.45
	Financial contribution as per Government Order	6.21	0.96	10.13			10.8	17.53
	Fisheries	5.34	9.42	4.19	5.71	2.07	1.31	3.44
	Industry, self-employment enterprises, marketing promotion	51.62	49	49.56	46.58	67.04	67.36	70.42
	Irrigation	0.26	0.2	0.13	0.24	0.21	0.29	0.17
	Small Business/ Industries					98.43	87.51	84.73
	Soil-water conservation, Environment, afforestation	1.13	0.36	0.09	1.21	0.5	1.35	0.83
Service	Anganwadis	8.48	6.33	16.74	6.66	6.7	4.74	2.13
	Arts, Culture and sports development, Youth welfare	3.71	4.37	2.82	2.56	5.7	4.32	5.44
	Computerisation	0.27	1.38	0.38	0.38	0.27	0.05	0.16
	Continuing education/ literacy	0.75	0.79	0.36	22.22	1.17	3.76	3.24
	Drinking water	0.74	0.47	0.35	0.25	0.48	0.19	0.34
	Education	1.87	2.14	2.05	2.66	3.3	3.5	3.64
	Electric line, Transformer	0.01	0.46				0.23	0.03
	Energy protection	0.34			0.86	0.54	0.16	0.51
	Financial contribution as per Government Order /Other order	0.2	0.05	0.5	0.71	2.55	0	0.23
	Financial contribution as per Government Order	15.26	14.24	12.65	1.32	0.05	0.19	1.08
	Health	2.42	2.76	1.26	2.51	3.11	1.57	2.09
	Housing, House Electrification	22.42	18.24	15.5	6.24	0.09	0.2	0.63
	Nutrition	18.26	16.55	8.01	2.17	0.1	0.76	2.15
	Plan formulation, implementation, and monitoring	0						
	Reading Rooms, Libraries and Gram Sabha / Ward Sabha centres	0.8	1.67	0.71	0.59	1.36	1.2	1.96
	Sanitation, Waste processing	3.06	1.91	2.64	6.32	9.78	7.05	3.99
	Social welfare, social security	19.97	18.98	16.89	7.27	4.04	4.27	8.15
	Tourism	0		2.7				
	Vocational Expertise	35.99	29.07	26.31	36.38	46.92	49.05	53.12
Infrastructure	Financial contribution as per Government Order /Other order		1.93					
	Financial contribution as per Government Order	0.73						
	Other construction works	0.04	1.09					0.03
	Public Buildings which are not included in productive and service sectors	5.11	4.73	4.54	3.63	4.72	4.38	4.68
	Purchase of vehicles	3.27		1.2	32.24			1.16
	Street light, Office electrification	0.16	0.14	0.13	0.02	0.02	0.02	0.19
	Transport	0.04	0.01	0.01	0.001	0.004	0.012	0.004
Total		**8.00**	**6.76**	**7.52**	**4.96**	**3.75**	**3.55**	**3.97**

Note: The figures per cent share to total Plan expenditure of Local Governments
Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

F. The Marginalized and Plan priorities

4.34. In 1997, a land mark decision was taken which ensured that even while about 30 per cent of the State plan resources were devolved to Local Governments for the People's Plan, in respect of Scheduled Caste Sub Plan (SCSP), then called Special Component Plan (SCP) and Tribal Sub Plan (TSP), the devolution was 2/3rd of the total allocation. In 2001, a decision was taken to earmark 5 per cent of the devolution for schemes exclusively benefitting children and the differently abled. Later during the 13th Plan, transgenders were added to the list. Another 5 per cent should be allocated for elderly and palliative care.

4.35. Realizing that the poorest of the poor did not automatically benefit from decentralization, an important policy decision was taken to launch the new programme christened Ashraya. It was also decided that from the 10th Five-Year Plan, Local Governments would prepare an Anti-Poverty Sub Plan using the Kudumbashree set up. This was to ensure that Local Governments get a clear understanding of different dimensions of poverty in their jurisdiction and take concerted action for addressing the multi-dimensional aspects and features of poverty in their area. Further, based on a survey conducted by Venganoor Village Panchayat on 2001-02, which revealed that there were a significant number of mentally challenged children languishing un-noticed in their homes, with their parents struggling to look after them, BUDS Schools were started through a partnership of Local Governments and the Kudumbashree system in their area. Further, learning from the success of some Village Panchayats in Malappuram and Kozhikode, Government felt that Palliative Care is an important area for social action which can be led by Local Governments in association with Kudumbashree, the local civil society organizations and volunteers and with the involvement of the Primary Health Centres. This developed into a kind of movement and spread to all Local Governments in a short period of time. It has been recognized as a national best practice.

F.1 Ensuring Social Justice: The Performance under Decentralized Planning

4.36. Performance of the Local Governments towards ensuring justice to the marginalised sectors is carried out here. The observations in the subsequent sections on the Local Government interventions in ensuring social justice are based on the analysis of the data collected from IKM for a period from 2014-15 to 2020-21 and other secondary sources of information. The Commission has also drawn from discussions and conclusions of a study on 'Inclusiveness of Local

Government Intervention's, commissioned by the Sixth SFC herein after referred to as 'Inclusiveness Study'.

F.2 Scheduled Caste Sub Plan and Tribal Sub Plan

4.37. The SCSP and TSP schemes initiated in the 1970s were integrated with local plans with the commencement of decentralized planning. The Thirteenth Plan Guidelines mainstreams SC and ST communities mentioned as a social justice goal. Local Governments are expected to formulate their Annual Plans as per the Plan Guidelines issued by the Government of Kerala. These Guidelines, issued typically at the beginning of a Five-Year Plan, provide the overall framework within which the Local Governments can prepare their Annual Plans.

4.38. While Local Governments prepare their plans, there are two types of norms that the Guidelines put forward. First, there is an upper limit for allocation under the 'sector type' called Infrastructure at 30 per cent under TSP as well as SCSP. Second, allocations for compulsory components; Women Component Plan (WCP) is 10 per cent, 5 per cent for children, differently-abled, and transgender, together with 5 per cent allocation for elderly sections including for palliative care. In the case of TSP, Thirteenth Plan Guidelines proposes a minimum 50% allocation for destitute rehabilitation along the lines of 'Ashraya', the community based destitute identification and rehabilitation programme.

4.39. There are other mandatory allocations that the State government fixes from time to time through government orders. As of now, TSP and SCSP share have to be accounted for in proportion to the number of children from these two sections for the nutrition programme under the Integrated Child Development Scheme (ICDS) of which Local Governments have to bear part of the costs from Plan Funds. The LIFE (Livelihood Inclusion and Financial Empowerment) project of the State government also has allocations to be made under SCSP and TSP.

Tribal Sub Plan

4.40. The financial performance of TSP during the seven years from 2014-15 to 2020-21, with emphasis on 13th Plan is discussed in this section. Tier wise allocation and expenditure for TSP based on the IKM data are presented in Table 4.11. Expenditure has fallen short of the allocation during all the years. The expenditure by Local Governments varied between 48 to 70 per cent of the allocation during the period. Share of expenditure to allocation was the highest

for the Block Panchayats followed by Village Panchayats. Utilisation of the funds was the minimum during 2019-20, as expenditure was revised during 2018-19 and 2019-20 to meet the rehabilitation expenses after the consecutive floods in the state. The allocations were revised later by the Government. However, the fact that the utilisation has fallen short of the allocation especially of Village Panchayats who shoulder larger responsibility of planning for these marginalized sections is matter of concern and the reasons have to be looked into.

Table 4.11: Allocation and Expenditure of TSP by Local Governments in Kerala from 2014-15 to 2020-21

(Rs. in Crore)

Year	Particulars	Tier of Local Government					Total
		VP	BP	DP	MLTY	CORP	
2014-15	Allocation	112.81	29.46	41.37	2.97	0.01	186.63
	Expenditure	69.28	25.70	25.68	1.74	0.00	122.41
	Expenditure to Allocation %	**61.42**	**87.23**	**62.08**	**58.63**	**0.00**	**65.59**
2015-16	Allocation	120.81	31.19	43.13	8.28	0.04	203.46
	Expenditure	76.19	26.56	28.01	4.38	0.00	135.15
	Expenditure to Allocation %	**63.06**	**85.16**	**64.95**	**52.91**	**0.00**	**66.43**
2016-17	Allocation	110.75	33.09	39.89	8.99	0.03	192.76
	Expenditure	60.21	21.78	22.96	2.62	0.00	107.57
	Expenditure to Allocation %	**54.36**	**65.83**	**57.56**	**29.13**	**9.05**	**55.81**
2017-18	Allocation	126.98	42.16	43.32	11.12	0.05	223.62
	Expenditure	77.92	30.15	22.42	5.45	0.02	135.96
	Expenditure to Allocation %	**61.37**	**71.52**	**51.75**	**49.01**	**33.60**	**60.80**
2018-19	Allocation	131.19	42.12	48.22	14.53	3.38	239.43
	Expenditure	83.87	28.17	30.68	7.72	0.85	151.29
	Expenditure to Allocation %	**63.94**	**66.88**	**63.64**	**53.11**	**25.18**	**63.19**
2019-20	Allocation	123.10	40.47	43.32	14.64	4.30	225.83
	Expenditure	65.75	20.19	18.74	5.65	0.19	110.51
	Expenditure to Allocation %	**53.41**	**49.88**	**43.25**	**38.58**	**4.32**	**48.93**
2020-21	Allocation	128.66	41.72	46.50	12.24	4.15	233.27
	Expenditure	92.21	31.16	30.90	7.43	1.62	163.33
	Expenditure to Allocation %	**71.67**	**74.71**	**66.45**	**60.72**	**39.08**	**70.02**
	Allocation	854.30	260.20	305.76	72.78	11.95	1504.99
Total	Expenditure	525.44	183.71	179.40	34.99	2.68	926.22
	Expenditure to Allocation %	**61.50**	**70.60**	**58.67**	**48.08**	**22.39**	**61.54**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.41. Inter sectoral Allocation of TSP expenditure by the Local Governments across different sectors is given in Table 4.12. There is a dominance of service sector in the total expenditure as maximum fund has been channelised by all tiers of

government to services sector. This is followed by infrastructure sector by all tiers of the Local Governments and production sector received the minimum. Infrastructure expenditure by Local Governments in toto was well within the limits. However, individual Urban Local Governments allocating more than the limits was pointed out by the case studies conducted by the Inclusiveness Study. Block Panchayats abstaining totally from allocating to productive sector has also been pointed out.

Table 4.12: Intersectoral Allocation of TSP expenditure by different tiers of Local Governments

Year	Tier of Local Governments	Sector				Share of Sectors			
		Infrastructure	Production	Service	Total	Infrastructure	Production	Service	Total
2014-15	Village Panchayat	18.47	2.38	48.43	69.28	26.65	3.44	69.90	100.00
	Block Panchayat	3.59	0.35	21.76	25.70	13.98	1.35	84.67	100.00
	District Panchayat	5.90	0.46	19.32	25.68	22.98	1.79	75.23	100.00
	Municipality	0.91	0.03	0.80	1.74	52.29	1.68	46.03	100.00
	Corporation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Grand Total	28.87	3.22	90.32	122.41	23.59	2.63	73.78	100.00
2015-16	Village Panchayat	26.42	2.82	46.95	76.19	34.68	3.70	61.62	100.00
	Block Panchayat	3.75	0.15	22.66	26.56	14.10	0.58	85.32	100.00
	District Panchayat	4.44	0.07	23.50	28.01	15.86	0.27	83.87	100.00
	Municipality	2.11	0.09	2.19	4.38	48.09	2.02	49.89	100.00
	Corporation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Grand Total	36.72	3.14	95.29	135.15	27.17	2.32	70.51	100.00
2016-17	Village Panchayat	11.87	4.19	44.14	60.21	19.72	6.96	73.32	100.00
	Block Panchayat	2.95	0.76	18.07	21.78	13.57	3.47	82.96	100.00
	District Panchayat	1.51	0.65	20.80	22.96	6.59	2.83	90.58	100.00
	Municipality	0.78	0.15	1.69	2.62	29.61	5.80	64.59	100.00
	Corporation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
	Grand Total	17.11	5.75	84.71	107.57	15.91	5.35	78.74	100.00
2017-18	Village Panchayat	18.42	6.26	53.24	77.92	23.63	8.04	68.33	100.00
	Block Panchayat	6.16	1.70	22.30	30.15	20.42	5.63	73.95	100.00
	District Panchayat	3.24	0.56	18.61	22.42	14.47	2.49	83.03	100.00
	Municipality	1.41	0.21	3.83	5.45	25.85	3.90	70.25	100.00
	Corporation	0.00	0.00	0.02	0.02	0.00	0.00	100.00	100.00

Year	Tier of Local Governments	Sector				Share of Sectors			
		Infrastructure	Production	Service	Total	Infrastructure	Production	Service	Total
	Grand Total	29.23	8.73	98.00	135.96	21.50	6.42	72.08	100.00
2018-19	Village Panchayat	12.95	8.22	62.71	83.87	15.43	9.80	74.76	100.00
	Block Panchayat	5.68	2.12	20.37	28.17	20.16	7.52	72.31	100.00
	District Panchayat	3.06	0.89	26.73	30.68	9.98	2.91	87.11	100.00
	Municipality	1.05	0.22	6.45	7.72	13.55	2.85	83.61	100.00
	Corporation	0.00	0.00	0.85	0.85	0.00	0.00	100.00	100.00
	Grand Total	22.73	11.45	117.11	151.29	15.03	7.57	77.40	100.00
2019-20	Village Panchayat	7.06	5.60	53.09	65.75	10.73	8.52	80.75	100.00
	Block Panchayat	1.85	1.41	16.92	20.19	9.19	7.01	83.80	100.00
	District Panchayat	2.62	0.53	15.59	18.74	13.97	2.84	83.19	100.00
	Municipality	0.62	0.42	4.60	5.65	11.04	7.49	81.48	100.00
	Corporation	0.00	0.02	0.16	0.19	0.00	12.91	87.09	100.00
	Grand Total	12.15	7.99	90.36	110.51	11.00	7.23	81.77	100.00
2020-21	Village Panchayat	14.98	10.03	67.20	92.21	16.25	10.88	72.87	100.00
	Block Panchayat	8.82	3.14	19.21	31.16	28.30	10.07	61.63	100.00
	District Panchayat	5.32	1.35	24.24	30.90	17.21	4.36	78.42	100.00
	Municipality	2.13	0.42	4.89	7.43	28.63	5.59	65.78	100.00
	Corporation	0.44	0.02	1.17	1.62	27.07	0.93	72.01	100.00
	Grand Total	31.69	14.95	116.70	163.33	19.40	9.15	71.45	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.42. Rather than the funds flow to different sectors what is more important is the projects for which the amount had been spent. This would reveal the plan priorities of the Local Governments. The distribution of TSP fund across projects classified under sub sector is given in Annexe 4.1. Among the productive sector crops like nutmeg, paddy, plantain received relatively higher share. During the first year under observation, substantial amount has been set aside as per government order, which encroaches on the autonomy of Local Governments. It is to be noted that many welfare schemes found it its way to productive sector, especially during 2014-15, either due to misclassification or purposely shifted the amount to other sectors. In the services sector, in harmony with the plan priority, housing received the maximum allocation. Roads and purchase of vehicles consumed maximum allotted share of infrastructure sector.

Expenditure on Local Government office building expenditure met from TSP fund is totally objectionable.

4.43. Intra sector allocations under TSP are given in Table 4.13. The analysis by Inclusiveness Study (2021) brought out that 74 per cent of the expenditure was in services sector. The share of infrastructure and production sectors are 18 per cent and 8 per cent respectively.

Table 4.13: TSP – Allocation of Funds within Sector Types – All Sample Local Governments

Sector Types and Sectors	Fund Allocation across Years (Percentage)				
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Infrastructure	26	25	20	20	18
Transport	86	85	77	85	88
Public Buildings	10	12	18	12	9
Street light, Office electrification	4	1	3	2	2
Production	4	4	8	9	8
Agriculture	14	10	15	20	19
Animal Husbandry	31	29	35	34	48
Industry, Self-employment enterprises, marketing promotion	7	24	36	18	13
Irrigation	43	16	4	21	14
Soil-water conservation, Environment, afforestation	5	22	4	3	2
Service	70	71	72	71	74
Drinking water	17	12	12	13	17
Education	9	9	11	14	19
Financial contribution as per Government Orders	20	16	17	7	1
Housing, House Electrification	27	36	18	33	36
Nutrition	15	15	15	15	13
Total	100	100	100	100	100

Source: Inclusiveness Study (2021)

4.44. The Inclusiveness study which made an analysis of the intra sectoral assignment brought out the following:

(i) Under Infrastructure, Transport sector was given top year after year, which varied from 77 per cent in 2016-17 to 88 per cent in 2018-19. Subsectors under

which significant allocations are made within Transport were the construction of bridges, culverts, causeways, bus stand, bus shelters, sidewalls, and concreting of food paths. This is followed by allocations for public buildings that are not included under the Service or Production sectors.

(ii) The major heads to which funds are allocated within the Production sector, though with limited overall allocations, had been Agriculture, Animal Husbandry, and Irrigation. Another sector that saw significant allocation during the period considered here was enterprises for self-employment. Soil and Water Conservation, Environment, and Afforestation was another sector with significant allocations during the period.

(iii) Under Services, a significant share of the funds went under the head 'Financial Contribution as per Government Orders' during 2014-15, 2015-16, and 2016-17, to the extent of 20 per cent, 16 per cent and 17 per cent respectively which went down to one per cent in 2018-19. The falling allocation under the sector as shown in the table is misleading. The data on allocations for different schemes for housing and house electrification also contain a significant share as required by Government Orders. Nutrition, showing consistent allocations of around 15 per cent during the period is mostly for meeting the expenses of the supplementary nutrition programme implemented through the Integrated Child Development Scheme (ICDS). Drinking water, one of the key areas for allocations recommended in the Plan Guidelines year after year, got 12 per cent to 17 per cent. Allocation for Education, an important area, given the relatively lower educational achievement levels of the Scheduled Tribe communities in the State, ranged from 9 per cent to 19 per cent during the period. The highest allocation under the Service sector, however, had been for housing and house electrification over the years.

Scheduled Castes Sub Plan

4.45. At the beginning of the Decentralized Planning in the state, two thirds of the SCSP were devolved to the Local Governments. However, over the years the share declined. The share of Local Governments declined from 75.60 per cent in 2007-08 to 45.09 per cent in 2020-21.

4.46. Even the allotted fund is not utilized fully by the Local Governments. The allocation and expenditure related to SCSP funds are given in Table 4.14. During the seven years from 2014-15 to 2020-21, only 59. 39 per cent of the allotted fund

was utilized. Relatively better utilization was achieved by the BPs followed by VPs.

Table 4.14: Allocation and expenditure of SCSP funds by different tiers of Local Governments

Year	Particulars	VP	BP	DP	MLTY	Corp	Total
2014-15	Allocation	628.82	175.83	243.45	112.83	96.45	1257.39
	Expenditure	410.05	144.45	151.72	61.31	45.33	812.86
	Expenditure to Allocation %	**65.21**	**82.15**	**62.32**	**54.34**	**47.00**	**64.65**
2015-16	Allocation	672.34	190.67	251.88	142.83	112.17	1369.89
	Expenditure	437.48	156.35	150.91	71.75	40.87	857.36
	Expenditure to Allocation %	**65.07**	**82.00**	**59.91**	**50.24**	**36.43**	**62.59**
2016-17	Allocation	627.62	199.81	249.57	139.91	109.27	1326.19
	Expenditure	356.45	128.34	124.36	64.15	37.04	710.34
	Expenditure to Allocation %	**56.79**	**64.23**	**49.83**	**45.85**	**33.89**	**53.56**
2017-18	Allocation	733.88	249.19	279.73	149.98	107.23	1520.01
	Expenditure	481.19	177.18	139.50	82.08	49.94	929.89
	Expenditure to Allocation %	**65.57**	**71.10**	**49.87**	**54.73**	**46.57**	**61.18**
2018-19	Allocation	777.79	258.16	292.31	170.98	124.41	1623.65
	Expenditure	546.14	186.40	153.22	100.26	71.80	1057.81
	Expenditure to Allocation %	**70.22**	**72.20**	**52.42**	**58.63**	**57.71**	**65.15**
2019-20	Allocation	747.35	250.01	274.66	157.17	109.05	1538.24
	Expenditure	415.25	128.61	74.16	77.02	40.06	735.11
	Expenditure to Allocation %	**55.56**	**51.44**	**27.00**	**49.00**	**36.74**	**47.79**
2020-21	Allocation	128.66	41.72	46.50	12.24	4.15	233.27
	Expenditure	92.21	31.16	30.90	7.43	1.62	163.33
	Expenditure to Allocation %	**71.67**	**74.71**	**66.45**	**60.72**	**39.08**	**70.02**
Total	Grand Total Allocation	4316.46	1365.39	1638.11	885.95	662.72	8868.64
	Grand Total Expenditure	2738.77	952.49	824.78	464.00	286.65	5266.70
	Expenditure to Allocation %	**63.45**	**69.76**	**50.35**	**52.37**	**43.25**	**59.39**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.47. Sector wise allocation of SCSP by different tiers of Local Governments is given in Table 4.15. The allocation of funds has followed a pattern similar to that under TSP for all the three tiers of rural Local Governments. Service sector projects got the bulk of the funds followed by Infrastructure; allocation for Production had been consistently low. As can be seen from the Table 4.15 that on an average more than 70 per cent of the expenditure is in service sector. The maximum limit of 30 per cent in infrastructure has been violated 2014-15 and 2015-16. The Inclusiveness Study has observed that in Municipalities, allocations exceeding

the specified upper limit is seen in Infrastructure, while allocations for Production remained low.

Table 4.15: Sector wise distribution of funds under SCCP

Year	Tier	Amount in Crore				Share of Sectors			
		Production	Service	Infrastructure	Total	Production	Service	Infrastructure	Total
2014-15	Village Panchayat	20.90	257.25	131.89	410.05	5.10	62.74	32.17	100.00
	Block Panchayat	2.87	106.17	35.41	144.45	1.98	73.50	24.52	100.00
	District Panchayat	9.32	85.50	56.90	151.72	6.14	56.36	37.50	100.00
	Municipality	1.13	41.34	18.85	61.31	1.84	67.42	30.74	100.00
	Corporation	0.28	23.62	21.43	45.33	0.63	52.10	47.28	100.00
	Total	34.50	513.88	264.49	812.86	4.24	63.22	32.54	100.00
2015-16	Village Panchayat	18.79	271.28	147.42	437.48	4.29	62.01	33.70	100.00
	Block Panchayat	4.39	114.71	37.25	156.35	2.81	73.37	23.82	100.00
	District Panchayat	4.73	91.92	54.26	150.91	3.13	60.91	35.96	100.00
	Municipality	2.27	46.56	22.91	71.75	3.17	64.90	31.94	100.00
	Corporation	0.33	25.89	14.65	40.87	0.80	63.34	35.86	100.00
	Total	30.51	550.35	276.50	857.36	3.56	64.19	32.25	100.00
2016-17	Village Panchayat	21.30	271.00	64.15	356.45	5.98	76.03	18.00	100.00
	Block Panchayat	5.54	97.35	25.45	128.34	4.32	75.85	19.83	100.00
	District Panchayat	3.31	98.58	22.47	124.36	2.66	79.27	18.07	100.00
	Municipality	1.64	49.01	13.50	64.15	2.55	76.40	21.05	100.00
	Corporation	0.34	28.01	8.68	37.04	0.92	75.63	23.45	100.00
	Total	32.13	543.95	134.26	710.34	4.52	76.58	18.90	100.00
2017-18	Village Panchayat	25.35	374.12	81.72	481.19	5.27	77.75	16.98	100.00
	Block Panchayat	7.42	130.72	39.04	177.18	4.19	73.78	22.03	100.00
	District Panchayat	7.47	97.68	34.35	139.50	5.36	70.02	24.62	100.00
	Municipality	2.74	62.69	16.65	82.08	3.34	76.38	20.28	100.00
	Corporation	0.80	37.34	11.80	49.94	1.60	74.78	23.62	100.00
	Total	43.78	702.55	183.55	929.89	4.71	75.55	19.74	100.00
2018-19	Village Panchayat	24.77	447.05	74.32	546.14	4.54	81.86	13.61	100.00
	Block Panchayat	8.35	141.89	36.16	186.40	4.48	76.12	19.40	100.00
	District Panchayat	15.24	109.14	28.84	153.22	9.95	71.23	18.82	100.00
	Municipality	2.32	83.43	14.51	100.26	2.32	83.21	14.47	100.00
	Corporation	0.31	59.46	12.03	71.80	0.43	82.81	16.76	100.00
	Total	50.99	840.96	165.86	1057.81	4.82	79.50	15.68	100.00
2019-20	Village Panchayat	17.14	356.12	42.00	415.25	4.13	85.76	10.11	100.00
	Block Panchayat	5.20	104.48	18.93	128.61	4.04	81.24	14.72	100.00
	District Panchayat	6.12	52.75	15.29	74.16	8.25	71.13	20.62	100.00
	Municipality	1.51	66.37	9.14	77.02	1.96	86.17	11.87	100.00
	Corporation	0.66	34.47	4.92	40.06	1.66	86.05	12.29	100.00
	Total	30.62	614.20	90.29	735.11	4.17	83.55	12.28	100.00
2020-21	Village Panchayat	10.03	67.20	14.98	92.21	10.88	72.87	16.25	100.00
	Block Panchayat	3.14	19.21	8.82	31.16	10.07	61.63	28.30	100.00
	District Panchayat	1.35	24.24	5.32	30.90	4.36	78.42	17.21	100.00
	Municipality	0.42	4.89	2.13	7.43	5.59	65.78	28.63	100.00

Year	Tier	Amount in Crore				Share of Sectors			
		Production	Service	Infrastructure	Total	Production	Service	Infrastructure	Total
	Corporation	0.02	1.17	0.44	1.62	0.93	72.01	27.07	100.00
	Total	14.95	116.70	31.69	163.33	9.15	71.45	19.40	100.00
Grand Total	Village Panchayat	138.28	2044.01	556.48	2738.77	5.05	74.63	20.32	100.00
	Block Panchayat	36.90	714.53	201.06	952.49	3.87	75.02	21.11	100.00
	District Panchayat	47.53	559.80	217.44	824.78	5.76	67.87	26.36	100.00
	Municipality	12.03	354.29	97.69	464.00	2.59	76.35	21.05	100.00
	Corporation	2.74	209.95	73.96	286.65	0.96	73.24	25.80	100.00
	Total	237.48	3882.59	1146.63	5266.70	4.51	73.72	21.77	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.48. The distribution of SCSP fund across projects classified under sub sector is given in Annexe 4.2. Housing and roads for received relatively higher priority.

4.49. The Inclusiveness Study which made sub sector and micro sector analysis revealed the following:

(i) Major sectors remain almost the same as those for TSP. Within Infrastructure, most of the allocations went for the sector titled Transport under SCSP also; projects were also on similar lines – bridges, culverts, causeways, bus stand, bus shelters, and footpaths. Allocation for the sector ranged from 2 per cent to 93 per cent. Even though absolute allocations were only in the range of 6per cent to 17 per cent, Public Buildings formed the second sector in terms of the extent of funds. These were for buildings that were not included in the Production of Services.

(ii) A noticeable difference between allocations under TSP and SCSP under the Production sector is the relatively lower funds used for the Animal Husbandry sector under SCSP. Here the allocations were as low as 6 per cent and 9 per cent during 2014-15 and 2015-16. This has to be associated with the low land availability among the Scheduled Caste communities of the State on the one hand, and better traditional animal rearing practices among Scheduled Tribe communities on the other.

(iii) In addition to low land availability, another problem that Scheduled Caste communities faced has been the lack of adequate land documents. This has led to deserving families being unable to access subsidies available under different schemes in agriculture sector.

(iv) Another noticeable difference in the Production sector is the relatively higher allocations for Industry, Self-Employment Enterprises, and Marketing. This is consistent with the overall experience in livelihoods among Scheduled Caste communities, where more people have taken to non-traditional livelihood options compared to Scheduled Tribe communities.

(v) Housing and House Electrification accounted for the highest allocation under Services in the range of 32 per cent to 41 per cent. This was followed by Drinking Water, with allocations ranging from 20per cent to 36per cent. Low allocation in Education is another noticeable feature of SCSP allocations in the sample Local Governments in the range 5 per cent - 9 per cent. Allocation for Nutrition varied between 3 per cent and 5 per cent, which was also lower than those under TSP.

4.50. To summarise, it can be seen that there are certain patterns in nature of sectors within Sector Types under both TSP and SCSP; allocations are mostly for a few sectors, and these are similar for both the funds. However, there is a significant difference in the allocations for certain sectors; for instance, TSP has a relatively higher allocation for Animal Husbandry compared to SCSP. Higher allocations are also seen for Education and Nutrition under TSP. On the other hand, SCSP has higher allocations for self-employment through micro-enterprises.

Fisheries

4.51. More than 10 Lakh families depend on this sector for livelihood. Fisher folk are one of the most marginalized sections and outliers of the development scenario of the state. As mentioned earlier, the share of Plan funds dedicated to the development of this sector is less than two per cent of the productive sectors. The Village Panchayats and District Panchayats devoted 1.3 and 1.5 per cent of the productive sector allocation for the fisheries sector respectively. Municipalities and Corporations channelled 3.67 and 13. 69 per cent of the productive sector allocation to fisheries sector respectively. Sub Sector wise expenditure in Fisheries sector is given in Appendix 4.6. Creation of infrastructure for fisheries sector has been accorded the highest priority by the Local Governments.

Anti-Poverty Sub Plan

4.52. Guidelines for the formulation of an Anti-Poverty Sub Plan was issued by the Government during the 10th Plan in 2004. The state drew from the experience

of the implementation of UBSP and later CBNP-UBSP programmes and the decentralized planning experience during the Ninth Plan. Anti-Poverty Sub Plans were integral to the Annual Plan Document of the Local Governments. These were special plans formulated to cater to the poorest of the poor, who struggled to access the basic and necessary needs such as minimum infrastructure (housing, toilets, water supply, electricity and connectivity), access to entitlements, health services, education and the ability to develop new skills. Various vulnerabilities associated with women, children, the elderly, the disabled and the destitute required specific development strategies which were framed by the Local Governments through a comprehensive planning process. The guidelines chalked out different stages to be involved in the plan process for formulation and implementation of Anti-Poverty Sub- Plan.

4.53. Within Anti-Poverty Sub Plans, a project for the destitute families was formulated by Local Governments and consolidated into what was known as 'Ashraya' Project and facilitated by Kudumbashree on the field. Government have identified through an elaborate survey 64,006 number of families who are absolutely destitutes. This is a pioneering programme to provide social security to the most marginalised. But it should be noted that poor are not a homogeneous group and those towards the bottom of the poverty profile still require special efforts. It was the responsibility of the Village Panchayats or Municipalities and Corporations to prepare this component of the plan and specific areas of the Ashraya project were supported by the Block and District Panchayats.

4.54. Neighbour Hood Groups, the forums where women share their concerns, reflect, analyse and discuss issues and solutions, prioritise their needs and formulate a micro plan for poverty reduction, which are integrated at ADS level and at the Panchayat level (CDS Plan). The CDS plan is considered the Anti-Poverty Sub-Plan of the Village Panchayat.

4.55. The type of projects undertaken by the various tiers of Local Governments for Ashraya projects are given in Table 4.16. Housing for destitutes is assigned top priority by the Local Governments followed by other services and health services.

Table 4.16 Micro Sector wise Ashraya Projects undertaken by Local Governments from 2014-15 to 2019-20

Type of Projects	VP		BP		DP		MLTY		CORP		TOTAL	
	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.
Ashraya- Housing	2,083	68.43	28	1.22	43	15.64	134	9.48	13	5.09	2,301	99.85
Ashraya-other services	2,894	77.12	68	2.42	22	4.52	265	11.39	19	1.89	3,268	97.34
Ashraya-Health service	524	16.69	22	0.76	2	0.45	54	2.89	4	1.13	606	21.92
Cancer protection, Thalolam, cochlear implantation initiative-Contribution to Kerala Social Security Mission by Local Governments	472	9.42	73	3.70	6	1.00	18	1.28	4	1.00	573	16.40
Nutrition distribution programmes	63	1.25	7	0.57	13	3.34	13	0.41	11	0.59	107	6.16
Huger-free initiative-Contribution to Kerala Social Security Mission	130	2.55	16	0.76	3	0.60	8	0.55		0.00	157	4.46
Repair of govt destitute homes	3	0.10	1	0.01	1	0.07	3	0.15	3	0.31	11	0.63
Repair of govt destitute homes	3	0.10	1	0.01	1	0.07	3	0.15	3	0.31	11	0.63
Total	**6,172**	**175.66**	**216**	**9.44**	**91**	**25.69**	**498**	**26.29**	**57**	**10.31**	**7,034**	**247.39**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Plan Priorities of Special Groups

4.56. The special groups are the physically and mentally challenged people, elderly, transgenders and children. The Sector wise distribution of funds for the Special Groups are given in Table 4.17. Maximum allocation of funds is towards services sector. During the period from 2014-15 to 2020-21, and there is under utilisation of allotted funds. The expenditure varied between 50 to 65 per cent of the allotment. Tier wise allocation and expenditure could be gauged from Appendix 4.7. It is to be noted that all tiers failed to spend the earmarked amount. Utilisation is poor in both production and infrastructure sectors. Services sector recorded a better performance in utilisation of allotted funds.

Table 4.17: Tier wise and sector wise allocation and expenditure of Special groups from 2014-15 to 2020-21

Year	Infrastructure			Production			Service			Total			Allocation under Plan to Budgeted Plan allocation
	Allocation	Expenditure	Utilisation	Allocation	Expenditure	Utilisation	Allocation	Expenditure	Utilisation	Allocation	Expenditure	Utilisation	
2014-15	19.12	9.00	47.07	70.29	16.20	23.05	742.52	480.76	64.75	831.93	505.95	60.82	12.11
2015-16	18.68	7.78	41.65	70.64	12.94	18.32	842.83	500.32	59.36	932.14	521.04	55.90	11.46
2016-17	27.81	7.56	27.18	85.67	15.98	18.65	903.45	527.61	58.40	1016.92	551.15	54.20	8.06
2017-18	27.35	11.03	40.33	51.38	12.79	24.89	924.84	619.64	67.00	1003.56	643.46	64.12	6.76
2018-19	20.42	7.94	38.88	21.37	11.43	53.49	845.01	547.04	64.74	886.81	566.41	63.87	5.90
2019-20	18.53	4.21	22.72	15.67	4.97	31.72	922.99	469.75	50.89	957.19	478.94	50.04	5.06
2020-21	20.47	12.67	61.90	15.71	9.15	58.24	1084.51	708.01	65.28	1120.69	729.83	65.12	6.11
AAGR	3.47	25.91	21.56	-17.18	0.06	28.76	6.86	8.64	1.38	5.54	8.41	2.55	

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.57. Special Group wise expenditure is given in Appendix 4.8. The utilisation of the allotted fund is the maximum in palliative care a sector in which Kerala has made a mark. There is gross under utilisation of funds in the case of rest of the special groups. It can be seen that almost 82 per cent of the allotted fund is utilised in providing palliative care. Projects chalked out for addressing the special needs of transgenders could consume only 39.70 per cent of the allotment.

4.58. Sub-sector wise and micro sector wise expenditure by Local Governments for each of the special groups are presented in Annexe 4.3 & Annexe 4.4 respectively. It reveals the following:

(i) Obviously, the maximum expenditure under elderly and palliative care, were expended on the welfare of elderly people. Social security to the elderly consumed 15 to 18 per cent of the allotted sum under special progammes for elderly.

(ii) From the fund earmarked for the welfare of children, the maximum expenditure was towards education related activities. The expenditure towards nutritious food for Anganwadi children and infrastructure for Anganwadis occupied around 10 to 14 per cent of the expenditure during various years.

(iii) The practice of earmarking a specific sum for the erstwhile neglected sections of transgenders marked a beginning in 2017-18. During the first three years almost 98 per cent of the expenditure was exclusively for social security. During 2020-21 the emphasis shifted to the provision of housing. It must be noted that expenditure for roads and water transport which were booked under transgender beneficial expenditure.

G.Plan Priorities - Issues to be addressed

4.59. While the financial performance by itself has not been that bad, the Inclusiveness Study by the Commission and the interaction of the Finance Commission with experts and other stakeholders revealed certain important concerns which are listed below:

(i) Even after 25 years of decentralized planning the local plans are depending on the devolution from the state government for financing their plans. Even the allotted fund is not spent by the Local Governments. The expenditure is not even 50 per cent of the plan devolution is a matter of concern.

(ii) The Local Governments are unable to tap the potential source of loans from financial and cooperative institutions to finance their plans. The projects under plan should be prepared incorporating financial feasibility norms laid down by the financial institutions. There is considerable scope for integrating the share of institutional loans into local plans. There is a need for integrating district credit plans and district development plans and local plans.

(iii) The share of own fund, voluntary and beneficiary contributions in plan financing have been abysmally small. The enthusiasm expressed by the Local Governments and the public during the initial years of decentralization seems to have been drained out.

(iv) The Government is issuing guidelines for plans during every plans and in between if necessity arises. Deviations from sectoral norms are observed from 2014-15 to 2020-21. The share of productive sector is far below the requirement.

(v) Analysis of the plan prioritization has shown that the many sectors like Fisheries, Small and traditional industries did not receive its due share.

Issues related to Women Component Plan (WCP)

4.60. The issues and challenges faced in the planning, implementation and monitoring aspects of the Women component plan are as follows:

(i) The feeling that women have 10 per cent of the funds to deal with all their problems leads to ghettoization of women's issues.

(ii) There has to be demand from the women themselves regarding their needs. Better articulation of women's needs can only take place if there is proper understanding of the social and development issues affecting women.

(iii) The Women's Development Working Group is not equipped to plan properly.

(iv) There is lack of knowledge and expertise to conduct status studies. There is very limited gender disaggregated data at the local level and even the available data are not used for planning. This is a major reason for the declining the quality of the WCP.

(v) Very few panchayats have undertaken the status of women study suggested by the State Planning Board from the 9th plan onwards. Even in places where it is done, it is not a comprehensive study which can help in planning. In some places, data was collected but the skill to compile and analyze the data and write it as report was lacking or not sought from other sources like academic institutions or NGO's.

(vi) The Local Government and its Welfare Standing Committee pay little attention to reviewing the issues of women and formulating projects accordingly.

(vii) There is not even a semblance of gender auditing.

Issues related to Socially Disadvantaged Groups

4.61. In terms of the share of SCSP and TSP transferred to Local Government, there has been a steady decline. In 2002 after the agitation by tribal groups, TSP was completely taken away from Local Governments. But was restored at a reduced share of 50per cent from 2004-05 realizing that the performance by the Government in directly implementing TSP did not show any significant

improvement. But since then, basically to keep the general sector funds at a reasonable level even while pegging the total devolution to a fixed percentage has decided from time to time, the shares of the SC/ST and TSP in relation to the total SCSP and TSP have been coming down which is revealed in the following Table 4.18 and 4.19.

Table 4.18: Trends in SCSP Devolution to Local Governments

(Rs. in Crore)

Year	State PlanOutlay	SCSP				Ratio between Department outlay and Local Government Outlay		
		Department	Local Government	Total	per cent of SCSP outlay	Dept.	Local Government	Total
2007-08	6,950.00	143.09	443.30	586.39	8.44	24.40	75.60	100.00
2008-09	7,700.47	179.32	487.63	666.95	8.66	26.89	73.11	100.00
2009-10	8,920.00	338.74	536.00	874.74	9.81	38.72	61.28	100.00
2010-11	10,025.00	393.96	589.49	983.45	9.81	40.06	59.94	100.00
2011-12	12,010.00	529.74	660.23	1189.97	9.91	44.52	55.48	100.00
2012-13	14,010.00	549.75	739.46	1289.21	9.20	42.64	57.36	100.00
2013-14	17,000.00	839.50	828.20	1667.70	9.81	50.34	49.66	100.00
2014-15	20,000.00	1034.42	927.58	1962.00	9.81	52.72	47.28	100.00
2015-16	20,000.00	1040.92	927.58	1968.50	9.84	52.88	47.12	100.00
2016-17	24,000.00	1315.50	1038.90	2354.40	9.81	55.87	44.13	100.00
2017-18	26,500.00	1427.60	1172.05	2599.65	9.81	54.92	45.08	100.00
2018-19	29,150.00	1570.36	1289.26	2859.62	9.81	54.91	45.09	100.00
2019-20	30,610.00	1649.00	1353.84	3002.84	9.81	54.91	45.09	100.00
2020-21	27,610.00	1487.39	1221.15	2708.54	9.81	54.91	45.09	100.00

Source: Government of Kerala (Budget Documents Various years)

Table 4.19: Trends in devolution through TSP Plan to Local Governments in Kerala

(Rs in Crore)

Year	State Plan Outlay	TSP				Ratio between Department outlay and Local Government Outlay		
		Department	Local Government	Total	per cent ofTSP outlay	Department	Local Government	Total
2007-08	6950.00	50.82	66.55	117.37	1.69	43.30	56.70	100.00
2008-09	7700.47	61.90	73.19	135.09	1.75	45.82	54.18	100.00
2009-10	8920.00	100.34	80.51	180.85	2.03	55.48	44.52	100.00
2010-11	10025.00	112.03	88.47	200.50	2.00	55.88	44.12	100.00

Year	State Plan Outlay	TSP				Ratio between Department outlay and Local Government Outlay		
		Department	Local Government	Total	per cent ofTSP outlay	Department	Local Government	Total
2011-12	12010.00	186.88	99.09	285.97	2.38	65.35	34.65	100.00
2012-13	14010.00	201.43	110.98	312.41	2.23	64.48	35.52	100.00
2013-14	17000.00	265.55	124.30	389.85	2.29	68.12	31.88	100.00
2014-15	20000.00	460.78	139.22	600.00	3.00	76.80	23.20	100.00
2015-16	20000.00	465.28	139.22	604.50	3.02	76.97	23.03	100.00
2016-17	24000.00	526.80	156.00	682.80	2.85	77.15	22.85	100.00
2017-18	26500.00	575.08	176.00	751.08	2.83	76.57	23.43	100.00
2018-19	29150.00	632.59	193.60	826.19	2.83	76.57	23.43	100.00
2019-20	30610.00	663.27	202.99	866.26	2.83	76.57	23.43	100.00
2020-21	27610.00	598.26	183.10	781.36	2.83	76.57	23.43	100.00

Source: Kerala State Planning Board

(i) In the case of SCSP and TSP most of the schemes baring those related to scholarships and higher education, there is a great similarity between schemes implemented by the departments and the Local Governments without any synergy. While duplication is largely avoided, parallel implementation takes place following different processes. This has prevented intensification and consolidation of development efforts for the most backward social groups of the State even while Kerala probably has the highest allocation for SCSP and TSP in relation to the population of SCs and STs in the country. As against a population share 9.10 per cent, SCSP has been fixed at 9.81 per cent. Similarly, while the tribals constitute only 1.45 per cent of the population, the share of TSP in the plan is 2.83 per cent.

(ii) A general malice affecting decentralized planning, namely the thin spread resources across Wards, has affected all the programmes related to Social Justice including SCSP and TSP. Funds get divided badly even while a good number of Local Governments have been following division of funds according to the share of the SC/ST population in each Ward.

(iii) As regards SCSP and TSP most of the projects are related to housing, water supply and to lesser extent other infrastructure. Of course, there is a lot of

distribution of agricultural inputs, milch animals and the like. But there have not been many effective projects for planned economic development. Though lot of resources get earmarked for skilling there is hardly any follow up to ensure a meaningful job of the skilled youth. It is sad that no special efforts for the human development of the SC/STs to bridge the divides are evident.

(iv) In respect of Tribal Sub Plan the Commission can state with reasonable degree of confidence that the Local Governments have failed to address the outlier status of the tribal communities, especially the Particularly Vulnerable Tribal Group (PVTG) and other relatively backward tribal groups. The intensive process of preparation of Tribal Sub Plan prescribed as per G.O (MS) No.54/2003/Plg Dated 31st May, 2003 has been largely routinized and trivialized. The agency of tribals in deciding their development has been largely ignored and there are several complaints of under spending and leakage.

(v) As per the Kerala's devolution system more than 3/4th of funds go to the cutting edge level Local Governments namely Village Panchayats, Municipalities and Corporations. But unfortunately, human resources of departments barring Women and Child Development and Rural Development do not have any presence at these levels with the result that responsibilities for planning and implementing such schemes of high social relevance are done by officials who have either no interest or capability or accountability in respect of these programmes.

(vi) The most glaring deficiency in respect of all these plans is the absence of data or a stubborn unwillingness to use data. In 2013 high quality granular data at the level of family was prepared in respect of SCs/STs. There is no evidence of any Local Government having effectively used it. Similarly in 2015 a total survey of all persons with disabilities was conducted by the Department of Social Justice and the rich data shared with the Local Governments. Here again they are not being used. In respect of other groups even available data from Census, SECC and other sources are not used. This unwillingness to use data undermines the very concept of planning.

(vii) Working Groups are the most critical institutions in preparing the status report after analyzing data, examining the impact of past efforts and

incorporating the suggestions of stakeholders using the collective experience of the members. Working Group typically has an elected representative as the chairperson, the official concerned as its convener, with professionals, activists and stakeholders as members. The study by the Commission clearly revealed that there is no interest, official or political, at the local level in making Working Groups functional. To put it mildly, it has become a sham institution in most of the Local Governments.

(viii) Another concern is that data on outputs and outcomes is very weak. There is no monitoring at any level.

(ix) In the case of projects under TSP for tribals living within forests, the non-provision of Development Rights and Community Forest Rights under the Forests Rights Act has severely affected the planning and implementation of TSP of such groups who are usually more backward.

(x) The study by the Commission shows that the selection of SC/ST Promoters leaves much to be desired. Political influence seems to have once taken merit. In the case of tribals where ethnic identity is very critical, the weaker groups get left out. Though the officers at the district level and below of the SC Development Department and ST Development Department have been transferred to the respective Local Governments, there is no clarity on relationship between Local Governments and the SC/ST promoters.

Issues related to Anti-Poverty Sub Plan

4.62. The issues related to anti-poverty sub plan are as follows:

(i) Sample Local Governments have not been preparing any Anti-Poverty Sub Plan for the last several years. In the recent past, the Anti-Poverty Sub Plan has been limited to distribution of food. Local Governments pointed out the need for revising the vulnerability indices for beneficiary identification under Agathirahitha Keralam, the new version of Ashraya. It was argued that if a Local Government provides basic services to its population, then no family would qualify as a destitute given the current indices.

(ii) Though the Local Governments are expected to address various problems of the destitutes, the lone component that remains active is food kit distribution.

(iii) The Local Governments are expected to earmark an amount for financing the projects for the destitute, it has been reported that the Local Government contribution to Ashraya remains mostly on paper; the project is run with the Challenge Fund that Kudumbashree Mission disburses to them.

(iv) Even within the low use of plan fund, 56per cent was for the construction of new houses. In many cases, house construction for Ashraya families was reportedly left incomplete. On the other hand, utilisation of the challenge fund was 35 per cent as of January 2021. Table 4.18 has the details. The disproportionate utilisation of the challenge fund and plan fund is a serious concern for the programme. The criterion of fund utilisation, that challenge fund should be limited to 40 per cent of the project outlay is violated during the implementation phase.

(v) The fact that 96 per cent of the expenditure on the challenge fund was on a single item – food – also does not reflect well on the outcomes of the programme. Medical treatment typically does not have expenses as services and medicines are available from the public health system. However, it was reported that there were lapses in ensuring timely treatment and availability of medicines in the case of beneficiaries who depend totally on the scheme.

(vi) In most of the sample Local Governments, the most common response was that 'Ashraya' was limited to food distribution as given in Table 4.20. The way a community based destitute identification and rehabilitation programme with a robust design took such a turn is a matter to be examined.

Table 4.20: Agathirahitha Keralam – Utilisation of Challenge Fund

Particulars	Total ₹	per cent
Challenge Fund	**15,39,83,480**	
Food	5,15,65,073	96
Education	4,27,600	1
Medical Treatment	19,29,066	4
Total Expenditure	5,39,21,739	100
Expenditure (Jan 31, 2021) to challenge fund		**35**

Source: Inclusiveness Study (2020-21)

(vii) Serious problems were reported across sample Local Governments on the selection of wrong families for rehabilitation under Ashraya. Municipalities reported political interference in the selection of beneficiary families under Ashraya. It was also reported that Ashraya was perceived as a 'scheme for poor in general category' under the pretext that scheduled caste and scheduled tribe communities have their own schemes.

(viii) Nepotism was reported in one of the Local Governments visited during the pilot study. A close relative of the chairperson of one of the Standing Committees at the Municipality was selected as a beneficiary under Ashraya violating all rules. When consulted, Kudumbashree workers pointed out that even if families do not meet the criteria, the selection is made under pressure from the elected representatives flouting rules.

(ix) Another problem with Ashraya (Agathirahitha Keralam now) project is that it has an ever-expanding list. More and more people are added to the list as destitute; none comes out of destitution through years of implementation. The project requires a new strategy to systematically bring families out of destitution through the programme.

(x) Political influence overtaken considerations of merit and social suitability in plan prioritisation.

Chapter 5
Development Performance of Local Governments

A. Introduction

5.1. The 73rd and 74th Constitutional Amendments, vested on the Local Governments, provide the mandate of "economic development and social justice". Thus, one of the basic objectives of decentralized planning in the State undeniably is the economic development of the state through the development of local economies (a) by increasing production and productivity of productive sectors transferred to Local Governments by the Constitutional Amendments (b) by improving the quality of life of the people like better delivery of service of health, education, reduction of poverty etc. With the inception of decentralized planning in the state, it gave a range of Local Economic Development (LED) functions to Local Governments. Poverty reduction became, almost fully, a Local Government mandate.

5.2. A major hurdle in the analysis of the contribution of Local Governments in Local Economic Development is the dearth of data at the local level on the outcome of the expenditure on various sectors of the local economy. The State has not developed a system of collection and dissemination of data on physical achievement at each Local Government level. Analysis is often made on the basis of trends in macro data, with limitation on delineating the role of local initiatives on different aspects of development. An attempt at plugging this loophole is the Decentralization Round Survey (2020-21) by the Department of Economics and Statistics (DES). Data on physical achievement of different subjects dealt by the Local Governments is collected on the basis of a pre-structured schedule. The enumerators were sent to each Local Government who collected the details which were collated by the DES. However, the data at the time of the preparation of this report are still unpublished. There could be errors and omissions as the Commission has accepted the data as such without waiting for validation; yet would give a broad picture of the physical achievements in various sectors. The aggregate district level data on various sectors summarised and discussed subsequently.

B. Economic Development Under Decentralized Planning

5.3. Economic Development can be seen as the process by which the economic well-being and quality of life of a nation, community, or a region is improved according to predefined goals and objectives. This involves increases in commodity producing sectors, inclusive growth and improvement in the quality of life of the people. As mentioned earlier a pertinent question that arises is whether the decentralization had led to economic development of the state. Comparative analysis of pre and post decentralization on economic development based on state level macro data reveals the following:

5.3.1 It is well accepted that economic development leads to structural transformation in the economy, characterised by declining primary sector contribution and expanding secondary and tertiary sector. However, the structural transformation of the Kerala economy had begun even before the Ninth Plan (GoK 2009). There is a decline in the contribution of the primary sector, which is expected of a growing economy. The fall in the share of the primary sector, notably that of agriculture, has been much sharper during the decentralization regime than during the earlier period (GoK, 2009). The contribution of agriculture to GSDP declined from 22.26 per cent in 1997-98 to 8.03 (agriculture, livestock and forestry) per cent in 2019-20 (Table 5.1). What is more important is the changes in production and productivity of the components of primary sector especially that of agriculture, animal husbandry, dairy development as large chunk of the expenditure of the Local Governments go to the projects chalked out in the above sectors. As discussed in Chapter 4 of this report, more than 40 per cent of the production sector plan expenditure is spent on Agriculture. Therefore, what is more important than the dwindling share of primary sector is the rate of growth in production and productivity. It is obvious from the Table 5.2 which gives selected values of 1996-97 and 2019-20 provides a broad picture of the overall growth performance. It can be seen that various indicators of agricultural development have registered a declining trend. Animal husbandry presents a mixed scenario. Cattle population has declined, but total poultry production, egg, milk etc has registered positive growth.

5.3.2 Health and education sector achievements of Kerala are well acclaimed. Primary and secondary care under Local Governments play a significant role in enhancing the facilities in these institutions, by improving the accessibility to superior health care services. Substantial fund has flown to these sectors for improving infrastructural facilities, availability of medicines, sanitation etc. All health indicators in the state have improved and is a cut above the national level. The total school enrolment has declined thanks to the changes in the demographic profile of the state and decline in birth rate. The state of the art amenities in schools have improved the enrolment in schools in the recent years. As can be seen from Table 5.2, more than 6.8 Lakh additional pupils were estimated to have joined government and aided schools in Kerala between 2017-18 and 2020-21 (GoK 2021).

5.3.3 Similarly, there is visible reduction in poverty Head Count Ratio. The Kudumbashree working as a sub-system of Local Governments have played an important role in reducing poverty in the state along with other measures. It is to be noted that Kerala also tops in Mission Anthyodaya Survey of Ministry of Rural Development in various years.

Table 5.1: Selected State Level Indicators of Development in 1996-97 and 2019-20

Sector	Unit	1996-97	2019-20 (Q)	Change over 1996-97
Agriculture				
Net Area Sown	'000Ha.	2268	2026	-10.67
Gross Cropped Area	'000 Ha.	3021	2589	-14.30
Gross Irrigated Area	'000 Ha.	458	515.688	12.60
Gross Irrigated Area to Gross Cropped Area	Percentage	15.16	20	
Cross area under principal crops				
Paddy (Wetland)	'000 ha.	430	191	-55.58
Coconut	'000 ha.	902	760.77	-15.66
Production of Principal Crops				
Rice	'000 tonnes	871.36	587.1	-32.62
Coconut	In million nuts	5276	4814	-8.76
Livestock Census (2020)				
Total Livestock	in Lakh	56	38.36	-31.50
Cattle	Population in Lakh	33.96	13.42	-60.48
Buffalo	Population in Lakh	1.65	1.01	-38.79
Goats	Population in Lakh	18.61	12.46	-33.05
Total Poultry	in Lakh	256.46	298.18	16.27
Milk	Production in Lakh metric tonnes	22.58	25.42	12.58

Sector	Unit	1996-97	2019-20 (Q)	Change over 1996-97
Egg	Production in million numbers	2024	21800	977.08
Meat	Production in Lakh metric tonnes	1.42	4.55	220.42
Education				
School enrolment	Number in Lakh	56.27	37.17	-33.94
Health				
No. of Beds	No.	43165	57713	33.70
Birth rate	Per '000 population	18	13.9	-4.10*
Death rate	Per '000 population	6.2	6.9	0.70*
Infant Mortality rate	Per '000 population	14	7	-7.00*
Expectation of life at birth	Male	67.23	72.37	5.14*
	Female	68.23	73.62	5.39*
Road				
Total road length	KMs	1,46,491	3,31,904	126.57
Poverty (Head Count Ratio)		**1999-00**	**2011-12**	
	Rural	9.38	7.3	2.08
	Urban	20.07	15.3	4.77
	Total	12.72	11.3	1.42

Note: Change over 1996-97 is measured in % , *Difference
Source: Economic Review 2020

Table 5.2: Estimated number of additional pupils enrolled, Standards I-X, government and aided schools, Kerala, 2016-17 to 2020-21 (No.)

Period	No of children enrolled		Total number of pupils enrolled
	Government	Aided	
2016-17 to 2017-18	59,852	96,713	1,56,565
2017-18 to 2018-19	70,644	1,15,327	1,85,971
2018-19 to 2019-20	65,215	98,343	1,63,558
2019-20 to 2020-21	69,344	1,06,956	1,76,300
2016-17 to2020-21	2,65,055	4,17,339	6,82,394

Note: In each standard, the size of a normal cohort at the beginning of an academic year was assumed to be the size of the cohort in the preceding standard in the previous year. The excess in the size of a given standard in a given year over the size of the cohort of the preceding standard in the preceding year was assumed to be the additional enrolment in the given standard in the given year. The sum of additional enrolment over all Standards (i.e., I-X) was taken to be the total additional enrolment for the year.
Source: GoK (2021) Kerala Development Report, Initiatives, Achievements, Challenges, Kerala State Planning Board, Thiruvananthapuram

C. Sector wise Physical Achievement

5.4. Sectoral achievement is classified into commodity producing sectors, achievements in human development, minimum needs and social justice and compassion.

C.1 Commodity Producing Sectors

5.5. The direct economic development functions listed in Eleventh Schedule are agriculture, animal husbandry, dairying and poultry, fisheries, social forestry and

farm forestry, minor forest produce, small scale industries, including food processing industries, khadi, village and cottage industries and markets and fairs. Each of the above sectors for which data on physical achievement are available are discussed below:

C.1.1 Agriculture

5.6. Expectation on agricultural growth front was high when the decentralization programme was launched in 1996. However, the period coincided with the decline in agricultural prices and a period of stagnation followed. Agriculture in the state had been facing many growth challenges since then and the state has taken a number of measures to arrest the declining trend in area under cultivation and improve production and productivity. The floods of 2018 and 2019 have had their share in impacting crop production adversely. The Government in recent years has ensured large flow of resources to the sector though Plan, SSS, CSS, RIDF, RKI, and KIIIFB and other policy initiatives like cash subsidy, marketing initiatives etc. Agriculture being transferred to Local Governments, has taken a number of projects to enhance production and productivity. Nonetheless, the efforts and achievement of Local Governments cannot be seen in isolation from the eco system in which they are functioning. Table 5.3 gives the enhancement in the area under cultivation. The trends in area under principal crops for which data are available are presented in Table 5.3. Area under cultivation of all crops except coconut has improved during the five years from 2015-16 to 2019-20. The area represents those pertaining to the projects undertaken by the Local Governments only.

Table 5.3: Area under Cultivation of crops under the projects of Local Governments during 2015-16 to 2019-20

Crop	Trends in Area under important Crops (Hectares)					Annual Average Growth
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Banana	12621.51	15243.72	15662.75	17832.87	16642.08	7.68
Coconut	153541.25	147494.34	159732.37	149926.70	146081.07	-1.09
Fruits	4889.65	4952.13	5975.43	5289.57	5381.39	3.05
Paddy	133993.55	139645.38	157657.62	159916.53	154412.93	3.78
Spices	11892.70	18246.80	14510.18	14950.04	15041.85	9.15
Tubers	6440.34	7504.81	7672.12	8468.36	9251.11	9.59
Vegetables	12915.58	15308.19	14297.59	15387.17	15293.84	4.73

Note: Area under various crops refers to the total area under various projects approved by the respective DPCs and not the total area under cultivation in the jurisdiction of the Local Governments.
Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.7. Table 5.4 presents the production and productivity of crops taken up under the various projects of Local Governments. It can be seen that production and productivity has registered positive growth. Highest rate of growth in production and productivity was achieved in paddy followed by vegetables. Paddy is one of the principal crops in the state and number of policy measures like MSP, procurement, additional royalty etc were implemented by the Government. The state was able to arrest the declining trend in area during the 13th Plan. Similarly concerted efforts were taken by the Government along with the Local Governments to encourage vegetable cultivation and has gathered momentum in recent years. It has to be noted that the productivity of crops under the projects of Local Governments are higher than the state average. For eg. While the general productivity of rice is 2920 kg per ha in the state, the corresponding figure for the Local Governments is 4790 kg. The figure for the special projects seems to be higher.

Table 5.4: Production and Productivity of Crops within the purview of the projects undertaken by the Local Governments

Particulars	Crop	Year					AAGR
		2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Production (in Tones)	Banana	277680.57	307993.64	304693.38	237388.15	337431.98	7.47
	Coconut (No in Millions)	1373.49	1317.83	1382.98	1363.12	1393.86	0.43
	Paddy	653542.95	920669.05	2519404.40	818326.90	739720.50	34.35
	Tubers	96337.54	103842.35	134216.30	129360.32	150391.90	12.42
	Vegetables	138662.26	297192.91	307896.19	318883.67	303671.62	29.18
Productivity (in kgs) per hectare	Banana	22000.59	20204.63	19453.38	13311.83	20275.83	2.22
	Coconut (No)	8945.44	8934.80	8658.08	9091.88	9541.70	1.69
	Paddy	4877.42	6592.91	15980.23	5117.21	4790.53	25.80
	Tubers	14958.45	13836.77	17494.04	15275.72	16256.64	3.17
	Vegetables	10736.05	19413.98	21534.83	20724.00	19855.81	20.95

Note: Production and Productivity refers to that of the projects undertaken by the Local Governments and not the total production of the respective Local Government
Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.8. Special efforts were undertaken by the Local Governments to bring more fallow lands under cultivation which could bear fruit. It is one of the avowed objectives of 'Subhiksha Keralam' Project launched against the backdrop of Covid 19

pandemic, to attain self-sufficiency in food production. Monetary benefits were also announced by the state government for those bringing fallow lands back to cultivation. During the five years undertaken for analysis, it must be noted that 23975 hectares were brought under cultivation by the Local Governments (Table 5.5). Kottayam tops the list with more than 4,000 hectares brought under cultivation.

Table 5.5: District wise fallow lands brought under cultivation by Local Governments from 2015-16 to 2019-20

(Area in Hectors)

District	Year					Total	AAGR
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20		
TVM	108.78	242.36	166.85	466.81	428.01	1,412.80	92.60
KLM	73.07	80.95	874.16	447.83	318.94	1,794.95	341.27
PTA	97.21	363.24	691.40	431.35	812.75	2,395.95	83.99
ALP	61.41	159.31	342.93	846.33	1,074.83	2,484.81	105.06
KTM	129.14	509.88	687.87	1,692.25	1,072.36	4,091.49	106.46
IDK	95.85	43.71	46.23	47.52	101.51	334.83	88.00
EKM	252.64	310.44	467.67	429.12	445.63	1,905.50	93.46
TCR	243.13	254.30	554.33	484.99	417.39	1,954.13	114.93
PKD	74.77	146.16	176.01	205.99	216.69	819.62	80.22
MLP	204.36	154.76	317.06	385.01	480.40	1,541.59	92.99
KKD	113.22	255.98	320.69	294.94	428.50	1,413.34	73.09
WYD	66.72	61.78	78.83	116.14	269.39	592.85	81.74
KNR	138.60	136.20	261.49	960.23	728.91	2,225.43	135.10
KSD	101.09	243.74	161.01	256.47	246.22	1,008.53	82.74
Total	1,759.98	2,962.81	5,146.53	7,064.98	7,041.53	23,975.83	87.79

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

C.1.2 Distribution of Agricultural Inputs

5.9. Potential source of increasing production and productivity is quality inputs and efficient forward and backward linkages. The quantum of inputs distributed and services rendered is summarized in this section. A measure known to improve productivity, and counter the timely non-availability of farm labour is farm mechanization. It can be seen from Table 5.6 that the Local Governments have distributed various agricultural implements for the benefit of the farmers and farmer collectives. Local Governments distributed tractors, mini tractors, brush cutters, coconut climbers etc to the agriculturists.

Table 5.6: Agricultural machines and implements distributed by Local Governments between 2015-16 to 2019-20 (No.)

Types of Machines	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total	AAGR
Brush Cutter	1009	911	797	1185	779	4681	125.70
Coconut Climber	1204	563	696	1083	918	4464	112.57
Garden Triller	45	43	60	88	49	285	130.88
Harvester	19	12	21	15	6	73	275.77
Mini Tractor	21	7	11	7	4	50	281.98
Power Tiller	101	83	69	79	45	377	173.09
Sowing Machine	15	7	10	8	16	56	93.21
Sprayer	5080	3311	1204	1323	1726	12644	152.32
Thresher	26	34	20	22	16	118	144.76
Tractor	42	17	32	53	22	166	187.48

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.10. Enhancement of productivity is determined to a large extent by the quantum of manures, fertilizers, and pesticides. The quantum of manures and pesticides distributed by them is presented in Table 5.7.

Table 5.7: Distribution of manures and pesticides by Local Governments between 2015-16 to 2019-20

Type	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total	AAGR
Manures (in Tones)	43881.45	62065.09	63311.65	44163.26	57893.60	271315.05	92.87
Fertilizers (in Tones)	8379.34	7689.41	7965.10	8831.73	9444.61	42310.18	92.35
Bio Pesticides (1000 Litre)	408.37	359.70	271.89	266.30	295.45	1601.72	106.65
Chemical Pesticides (in 1000 Litre)	916.49	525.74	359.65	258.92	305.91	2366.71	158.05

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.11. Various projects were taken up the Local Governments to strengthen the forward and backward linkages of agricultural production. Therefore, the Local Governments started Eco shops, Bio-manures production units, Markets by Kudumbashree, vermi compost units etc. Recently the government had been encouraging terrace cultivation especially in urban areas to boost vegetable cultivation and as a solution to landlessness. Other services related to enhancement of agricultural production and marketing are given in Table 5.8.

Table 5.8: Selected services related to agriculture offered by Local Governments from 2015-16 to 2019-20 (No. of Units)

Services	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total	AAGR
Bio Manures Production Unit	170	109	1102	200338*	221	201940	265.06
Bio Pharmacy	110	11	5	9	9	144	-16.14
Eco Shop	15	19	58	55	34	181	47.14
Green House	8982	13362	11633	81083	15912	130972	138.11
Highly Productive Coconut saplings	83700	142623	210492	204823	169771	811409	24.54
Irrigation Well	1703	1658	1465	2917	1456	9199	8.69
Kudumbashree Market	248	245	258	318	315	1384	6.60
Pump set for Irrigation	6385	3861	10243	9092	6249	35830	20.81
Terrace Vegetable Cultivation (Grow Bag Distribution)	788447	1761400	910142	817595	757533	5035117	14.39
Value addition Units	10	6	24	330	13	383	359.73
Vermi Compost Units	729	2488	231	421	476	4345	61.47
Weekly market (of Panchayat)	12	5	42	38	31	128	163.43

Note: * The value seems to be abnormal. Therefore, AAGR is estimated omitting the value
Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

C.1.3 Veterinary and Animal Husbandry

5.12. Next to agriculture, Animal husbandry is the largest contributor to the GVA from primary sector. Around 27 per cent of the GVA is contributed by the sector. The sector has been given its due importance in the Local Plans. Distribution of Milch animals and other inputs for enhancing production of milk is presented in Table 5.9. Local Governments distributed Milch animals, female and male calves, fodder and feed, Milking machines etc. A substantial amount has been given as subsidy to the dairy farmers.

Table 5.9: Services related to milk production and animal husbandry under local plans from 2015-16 to 2019-20

Year	Sector	Milch Cow /Buffalo Distribution (No)	Feed for Animals (in Tones)	Female Calf (No)	Male Calf (No)	Fodder Cultivation (in Acre)	Milking Machine (No)	Subsidy for Milk production (amount in 1000s)
2015-16	General	5293	9731.69	1812	21238	1546.90	10	16946.93
	TSP	94	0.20	15		0.00	0	52.11

Year	Sector	Milch Cow /Buffalo Distribution (No)	Feed for Animals (in Tones)	Female Calf (No)	Male Calf (No)	Fodder Cultivation (in Acre)	Milking Machine (No)	Subsidy for Milk production (amount in 1000s)
	SCP	625	50.95	520	110	0.00	22	92.12
2016-17	General	7843	1396.28	2984	32403	3295.72	5	107563.28
	TSP	214	0.00	79	32	0.00	0	590.29
	SCP	1153	30.96	654	467	0.00	0	1472.18
2017-18	General	15193	6432.40	5839	34275	190.37	65	183696.33
	TSP	386	0.00	136	35	0.00	0	3233.49
	SCP	1699	152.45	862	187849	0.00	2	1368.31
2018-19	General	15594	16691.04	4028	344868	12427.52	53	190404.24
	TSP	456	23.90	45	30	0.00	0	1197.93
	SCP	421690*	334.39	601	386	0.00	1	1012.93
2019-20	General	10350	15752.20	2959	26172	814.21	26	164466.78
	TSP	279	55.37	76	11	0.00	0	708.93
	SCP	1322	474.48	388	218	0.00	1	931.31

Note: The Value seems irregular. The DES is still in the process of correction of the extreme values
Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.13. Poultry, goat and pig rearing are measures to generate employment, income and reduce poverty. During the period from 2015-16 to 2019-20, 1.13 Crore chicks were distributed for egg production and another 2.24 Lakh for meat purposes. Other measures adopted were goat and pig rearing, quail and duck rearing etc. The number of each of these items distributed is given in Table 5.10.

Table 5.10: Poultry, Goat and Pigs distributed by the Local Governments from 2015-16 to 2019-20 (No.)

Year	Sector	Duck Rearing	Goat Rearing	Pig Rearing units	Calf (Buffalo & Bull)	Poultry Farm		Quail Rearing	Rabbit Rearing
						No of Chicks for Meat	for Egg		
2015-16	General	26136	14766	0	1526	8690	1614161	15	882
	TSP	0	778	0	41	50	7819	0	0
	SCP	1125	5015	0	684	0	55856	0	0
	Total	27261	20559	0	2251	8740	1677836	15	882
2016-17	General	39865	22722	0	1948	44505	1859206	330	3
	TSP	0	1939	0	469	200	19065	0	0
	SCP	1182	10618	0	1027	3852	105290	0	0
	Total	41047	35279	0	3444	48557	1983561	330	3
2017-18	General	38669	35310	8	3818	58642	2331235	5969	0
	TSP	6	1312	0	420	0	35521	0	0
	SCP	3669	10511	0	1650	7856	133770	60	0
	Total	42344	47133	8	5888	66498	2500526	6029	0

Year	Sector	Duck Rearing	Goat Rearing	Pig Rearing units	Calf (Buffalo & Bull)	Poultry Farm		Quail Rearing	Rabbit Rearing
						No of Chicks for Meat	for Egg		
2018-19	General	29463	30229	1	7165	75474	1268832	10022	42
	TSP	0	1847	0	530	775	22860	51	0
	SCP	4577	7229	0	3155996*	2000	65805	600	0
	Total	34040	39305	1	3163691	78249	1357497	10673	42
2019-20	General	52008	818854	0	7461	30661	2024209	15900	21
	TSP	0	1296	0	625	0	35202	0	0
	SCP	4904	6340	0	2510	0	203750	0	0
	Total	56912	826490	0	10596	30661	2263161	15900	21
	Total	227740	983532	9	3187396	241395	11396742	32962	1830

Note: The Value seems irregular. The DES is still in the process of correction of the extreme values
Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.14. Rabies control and birth control measures of stray dogs are the responsibility of Local Governments. The number of such activities undertaken by the Local Governments during the five years is given in Table 5.11.

Table 5.11: Number of birth control and anti-rabies vaccinations undertaken and expenditure on Medicines by Local Governments

Year	Sector	Animal Birth Control Programme (No.)	Medicines for Veterinary Hospitals (Amt Rs Lakh)	Anti-Rabies Vaccination (No.)	Samagra Insurance (No. of Urus)
2015-16	General	12160	685.74	49522	1436
	TSP	0	0.00	0	0
	SCSP	0	0.00	0	15
2016-17	General	15310	977.15	45085	887
	TSP	0	0.00	0	0
	SCSP	0	0.00	0	16
2017-18	General	18493	1184.58	40548	6048
	TSP	0	0.00	0	0
	SCSP	0	0.00	0	154
2018-19	General	38189	1494.24	30853	1463
	TSP	0	0.00	0	0
	SCSP	0	0.00	0	81
2019-20	General	178629	1727.03	32606	515
	TSP	0	0.00	0	0

Year	Sector	Animal Birth Control Programme (No.)	Medicines for Veterinary Hospitals (Amt Rs Lakh)	Anti-Rabies Vaccination (No.)	Samagra Insurance (No. of Urus)
	SCSP	0	0.00	0	16

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

C.1.4 Fisheries

5.15. Around 10,44,000 fish workers in Kerala depend on fisheries for livelihood. Out of this 2.4 Lakh are inland fisherfolk. Fisher folk are one of the most deprived sections of the society. Interventions in the fisheries sector by Local Governments during the five years taken up for analysis, consisted of distribution of machines and implements like Auto rickshaws, Boats, Ice Boxes, Life Jackets and Motor cycles. The number of items distributed are given in Table 5.12.

Table 5.12: Machines, vehicles and implements distributed to Fisher population by Local Governments

Year	Sector	Auto Rickshaw for Fish Marketing	Boat / Catamaram / OBM	Fishing Net	Furniture for children of labourers (No.)	ICE Box	Laptops for Children of Fishers	Life Jacket (No.)	Motor Cycle for Fish Marketing	Renovation of Fish Market
2015-16	General	0	157	1442	5208	0	151	1	0	0
	TSP	0	3	2	0	0	0	0	0	0
	SCSP	0	23	23	0	0	0	0	0	0
2016-17	General	0	410	1633	6866	1	0	1	0	0
	TSP	0	3	10	0	0	0	0	0	0
	SCSP	0	1	215	0	0	0	0	0	0
2017-18	General	0	283	1553	7244	1330	213	7	709	0
	TSP	0	3	17	0	0	0	0	0	0
	SCSP	0	1	3	0	0	0	0	0	0
2018-19	General	1	339	648	4451	883	1980	139	148	9
	TSP	0	4	6	0	0	0	0	0	0
	SCSP	0	1	0	0	0	0	0	10	0
2019-20	General	2	271	493	3436	212	1547	1	65	10
	TSP	0	3	2	0	0	0	0	0	0
	SCSP	0	15	14	0	0	0	0	0	0

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.16. The State is endowed with 5,295.93 hectares of freshwater ponds and tanks, 1,620 hectares of freshwater lakes, 65,213 hectares of brackish water areas and 46,128 ha of backwater stretches suitable for aquaculture. Further there are 44

rivers which are conducive for inland fishing. The achievements of Local Governments in developing the sector are specified in Table 5.13.

Table 5.13: Physical achievement of Local Governments in inland fisheries sector

Year	Sector	Crab unit	Decorative Fish farming	Distribution of fry /seed	Fish farming unit	Inland fish farming	*Koodu* Farming unit	Mussels unit	New ponds	Prawns unit	Renovation of Ponds
2015-16	General	0	5	12512	0	14	5	43	39	0	41
	TSP	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	SCSP	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	Total	0	5	12512	0	14	5	43	41	0	43
2016-17	General	0	5	118822	4	19	13	26	38	0	51
	TSP	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	SCSP	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Total	0	5	118822	4	19	13	26	40	0	51
2017-18	General	0	2	14142	0	10	50	36	91	0	54
	TSP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	SCSP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Total	0	2	14142	0	10	50	36	91	0	56
2018-19	General	1	21	59642	10	8	53	0	68	2	58
	TSP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	SCSP	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Total	1	22	59642	10	8	53	0	68	2	60
2019-20	General	4	11	58452	5	11	26	22	186	0	111
	TSP	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1
	SCSP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Total	4	11	58452	5	11	26	22	189	0	113

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

C.1.5 Self-Employment through Small Scale Industries

5.17. This section examines the efforts of the Local Governments in the creation of self-employment opportunities. Assets for the creation of employment was distributed both to the individuals and to the groups. Distribution of Auto rickshaws, taxis, pick up vans, two wheelers are some of them. The details are presented in Table 5.14.

Table 5.14: Initiatives of Local Governments towards creation of Self-Employment (Small Scale Industries)

Year	Sector	Auto Rickshaw/ Pick up (Individual)	Mobile units for Checking Lifestyle diseases	Other individual Self Employment Units	Self-Employment Initiatives Groups	Shops for Differently abled (Individual)	Taxi/Pick up Van (Individual)	Traditional/Cottage industries (Individual and	Two Wheelers (Individual)
2015-16	General	223	12	496	1158	64	0	112	0
	TSP	54	0	16	25	2	0	17	0
	SCSP	526	0	83	153	6	5	13	12
	Total	803	12	595	1336	72	5	142	12

Year	Sector	Auto Rickshaw/ Pick up (Individual)	Mobile units for Checking Lifestyle diseases	Other individual Self Employment Units	Self-Employment Initiatives Groups	Shops for Differently abled (Individual)	Taxi/Pick up Van (Individual)	Traditional/Cottage industries (Individual and	Two Wheelers (Individual)
2016-17	General	305	19	472	1375	77	14	172	1
	TSP	39	0	14	9	1	2	9	8
	SCSP	360	3	127	135	2	67	63	105
	Total	704	22	613	1519	80	83	244	114
2017-18	General	248	8	705	1181	298	29	336	31
	TSP	18	0	10	13	5	2	5	4
	SCSP	306	2	65	77	40	45	54	194
	Total	572	10	780	1271	343	76	395	229
2018-19	General	187	15	1056	1463	343	34	197	27
	TSP	14	0	14	23	5	2	14	6
	SCSP	107	9	123	116	34	6	53	197
	Total	308	24	1193	1602	382	42	264	230
2019-20	General	154	7	1585	1272	175	4	123	31
	TSP	6	0	20	12	5	0	6	5
	SCSP	83	2	136	89	9	0	51	123
	Total	243	9	1741	1373	189	4	180	159
AAGR (Total)		-24.58	26.57	32.29	2.28	75.18	354.09	17.18	230.11

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.18. Mini Industrial estates were created by the Local Governments in their jurisdiction. Totally 147 mini-industrial estates with an area of 1.31 acres were created by the Local Governments. The Mini Industrial Estates were established in Kannur, Kozhikode, Malappuram, Palakkad, Thrissur, Ernakulam, Alappuzha and Thiruvananthapuram districts (Table 5.15). Relatively larger industrial estates were established in Kannur and Malappuram districts.

Table 5.15: Number and area of Mini Industrial Estates formed by the Local Governments

Sector	Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
General	Number	29	28	29	28	26	140
	Area (acre)	0.29	0.25	0.26	0.26	0.24	1.29
TSP	Number	0	0	0	0	0	0
	Area (acre)	0	0	0	0	0	0
SCSP	Number	4	1	1	0	1	7
	Area (acre)	0.01778	0.00296	0.00124	0.00000	0.00049	0.02
Total	Number	33	29	30	28	27	147
	Area (acre)	0.30	0.26	0.26	0.26	0.24	1.31

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.19. The employment generation in Industrial Estates are presented in Table 5.16. It is evident from the Table that 996 Small Scale Industries commenced functioning in the Industrial Estates of which one is established under the TSP and 53 estates under SCSP. Total number of workers who could be provided employment in these SSI units are 3143.

Table 5.16: Number of workers in Small Scale Industries of Mini Industrial Estates

Sector	Particulars	Year					Total
		2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
General	Number of Units	347	153	225	61	156	942
	Number of Workers	1047	386	577	202	753	2965
TSP	Number of Units	0	0	0	1	0	1
	Number of Workers	0	0	0	15	0	15
SCSP	Number of Units	8	7	13	12	13	53
	Number of Workers	32	22	34	21	54	163
Total	Number of Units	355	160	238	74	169	996
	Number of Workers	1079	408	611	238	807	3143

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

D. Achievements in Human Development

5.20. Human development approach to development focuses on improving the lives of the people by enhancing their capabilities and giving them more opportunities. The focus is not on economic growth as such. Three different aspects of human development that are vital for quality life are to be healthy, to be knowledgeable and to have access to income. Kerala, as is well accepted has always topped the ranking of the states of the country on human development. Though inter district variations in human development is negligible, there exists variations across different groups of the society like SC, ST, fisherfolk etc. Within the limitations set by the availability of data for the measurement of human development achieved by the Local Governments, a discussion on the physical achievement in education and health sectors is carried out.

D.1.1 Education

5.21. Kerala has always been a better performer than the rest of the states in the country in the arena of school education and topped in every indicator on the assessment like number of children enrolled among the children of school going

age, retention rate, mean years of schooling etc. Local Governments too accorded emphasis on high quality education, especially during the 13th Plan. Investment in school education in Kerala increased sharply over the past five years; at the same time, there was important variation in the pattern of investment. The major source of investment in school education in the Government sector shifted from the line department to Local Government plans. During the period between 2016-17 to 2020-21, the investment in school education under State Plan has declined and that of Local Governments has increased. In 2020-21 the state invested Rs. 926.75 crore, whereas the Local Governments invested Rs. 1,023.38 crore (GoK 2021)[1].

5.22. Due emphasis was given on improving infrastructural facilities in educational institutions and state of the art teaching and learning technologies. The achievements of the Local Governments in the provision of infrastructure facilities is summarised in Table 5.17. Construction of Auditoriums, kitchens and Play grounds are the major infrastructure facilities created by the Local Governments. During the five years 152 auditoriums, 465 Kitchens and 185 playgrounds were created.

Table 5.17: Infrastructure facilities created by Local Governments in educational institutions

(No.)

Types	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Auditorium	29	29	26	33	35	152
Construction of Kitchen	101	78	88	114	84	465
Play Ground	35	48	33	34	35	185

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.23. The Local Governments distributed computer/lap tops to students and schools. The Local Governments created provision of drinking water facilities, internet connection, waste management facilities, training in arts, breakfast to children. The details are presented in Table 5.18.

[1] Government of Kerala (2021), Op.cit.

Table 5.18: Number of equipment and services rendered in educational institutions

Type of Equipment / Service	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Computer/ Lap Top	1395	1641	2566	2274	1655	9531
Break Fast (Number of Children)	436045	404843	1569192	3068729	3262435	8741244
Drinking Water Facility	151	173	1348	431	731	2834
Internet Connection	66	27	12	17	14	136
No trained by Artists	229	524	586	1386	2281	5006
Smart Class Rooms	288	332	1276	150774	558	153228
Waste Management	31	226	25063	225	872391	897936

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.24. Special programmes for improving the standards and employability of children of marginalised groups were also implemented by the Local Governments. The special programmes under taken for ST and SC children are presented in Tables 5.19 and 5.20. Trainings were arranged for securing jobs abroad, assistance for getting admission to national and international universities, career guidance, help for excellence, training for entrance examinations and to take up employment. Laptops, bicycles, musical instruments, tables, chairs etc were distributed to the children of marginalised groups.

Table 5.19: Number of various kinds of assistance to ST Students

Type of Equipment / Service	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Assistance for securing job abroad	2	0	0	2	0	4
Assistance for getting admission in national and international universities	9	109	0	94	2	214
Bicycles for students	616	1179	2315	795	14	4919
Carrier Guidance for students	0	50	0	0	10	60
Help for Excellence for students	183	419	762	455	387	2206
Lap Tops	245	206	652	810	451	2364
Motivation classes for students	45	0	0	60	2981	3086
Musical instruments for youth	14	16	23	112	102	267

Type of Equipment / Service	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Talent supporting Talent (Pratibhakalkku Pratibha Pinthuna)	0	75	1	0	1	77
Social Learning Centres (Samoohya Padana Kendram)	53	67	116	217	113	566
Scholarship	381	163	128	245	328	1245
Sports kit	736	70	41	10	9	866
Study Equipment/ materials	7498	12886	13009	9505	7790	50688
Study room for students	55	150	230	126	82	643
Tables and Chairs	1975	1819	3320	3062	1738	11914
Training for Entrance Examination	40	33	82	6	31	192
Training for youth to take up employment	1	40	5	0	8	54

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

Table 5.20: Number of various kinds of assistance to SC Students

Type of Equipment/ Service	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Assistance for securing job abroad	46	52	79	34	20	231
Assistance for getting admission in national and international universities	96	46	16	51	8	217
Bicycles for students	7730	13207	24441	3516	214	49108
Carrier Guidance for students	281	126	178	635	354	1574
Help for Excellence for students	2997	1624	1935	2977	2287	11820
Lap Tops	2291	5441	8542	7346	4781	28401
Motivation classes for students	267	147	2781	354	222	3771
Musical instruments for youth	45	23	251	450	103	872
Talent Supporting Talent (Pratibhakalkku Pratibha Pinthuna)	163	165	325	100	202	955
Social Learning Centres (Samoohya Padana Kendram)	159	3047	35	160	64	3465
Scholarship	1901	1516	2195	5064	4209	14885
Sports kit	287	554	229	174	214	1458
Study Equipment/ materials	5275	5938	9704	9003	5367	35287
Study room for students	206	1200	1468	1570	1336	5780
Tables and Chairs	35270	18552	20992	44036	16380	135230

Type of Equipment/ Service	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Training for Entrance Examination	749	259	351	283	375	2017
Training for youth to take up employment	9	50	62	3	44	168

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

D.1.2 Health

5.25. Achievements in health sector is another hallmark of the development experience of Kerala. It tops the country in every health indicator and ranking of health sector achievements by national and international agencies. With decentralized planning, PHCs, CHCs, FHCs, and Taluk hospitals were transferred to the Local Governments to provide more accountable preventive, curative, palliative care services.

5.26. Basic amenities created by the Local Governments for different streams of treatment are given in Table 5.21. They bought ambulances, equipment, furniture and vehicles. Out of the 523 ambulances bought 500 were for Allopathy institutions.

Table 5.21: Basic Amenities created by different streams of medicines from 2015-16 to 2019-20 by Local Governments

Type of amenity	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Siddha	Total
Ambulance	500	12	1	10	523
Drinking water Facility	2778	4586	2993	26	10383
Equipment	216272	471	321	54	217118
Furniture	200518	54678	53092	54	308342
Preventive measures	2500000*	0	0	0	2500000
Vehicle	1503	0	0	10	1513

Note: The Value seems irregular. The DES is still in the process of correction of the extreme values

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.27. Medical personnel were appointed by the Local Governments to meet pressing needs for service delivery in medical institutions. The expenditure towards this end was met by the Local Governments themselves. The Local Governments appointed doctors, paramedical staff and cleaning staff. The details are obtainable from Table 5.22.

Table 5.22: Details of Medical Personnel Appointed by the Local Governments from 2015-16 to 2019-20

Category of Employees	Number of Employees					Per cent Share				
	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Sidha	Total	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Sidha	Total
Number of Personnel Employed										
Cleaning Staff	521	369	636	42	1568	33.23	23.53	40.56	2.68	100.00
Doctors	433	27	34	41	535	80.93	5.05	6.36	7.66	100.00
Paramedical Staff	1426	384	748	49	2607	54.70	14.73	28.69	1.88	100.00
Grand Total	2380	780	1418	132	4710	50.53	16.56	30.11	2.80	100.00
Expenditure incurred (Rs. in Lakh)										
Cleaning Staff	256.07	279.48	559.5	11.73	1106.78	23.14	25.25	50.55	1.06	100.00
Doctors	1544.2	140.63	102.84	0	1787.69	86.38	7.87	5.75	0.00	100.00
Paramedical Staff	1909.9	576.14	1096.19	45.15	3627.35	52.65	15.88	30.22	1.24	100.00
Grand Total	3710.2	996.25	1758.52	56.88	6521.81	56.89	15.28	26.96	0.87	100.00

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.28. Medical camps are conducted by various streams for early detection of diseases. The number of camps and the associated expenditure can be gauged from Table 5.23. Maximum number of camps were conducted for detection of life style diseases and participation was also high in those camps.

Table 5.23: Details of Diagnostic Camps conducted by different streams of medicines from 2015-16 to 2019-20

Disease	Number of Camps Conducted					Share of Different streams				
	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Sidha	Total	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Sidha	Total
Cancer	2782	17	17	17	2833	98.20	0.60	0.60	0.60	100.00
Life style diseases	36347	936	715	936	38934	93.36	2.40	1.84	2.40	100.00
Ophthalmic	649	5	9	5	668	97.16	0.75	1.35	0.75	100.00
Psychological Issues	1767	13	16	13	1809	97.68	0.72	0.88	0.72	100.00
Old age issues	1908	1159	250	1159	4476	42.63	25.89	5.59	25.89	100.00
Kidney	243	0	9	0	252	96.43	0.00	3.57	0.00	100.00

Disease	Number of Camps Conducted					Share of Different streams				
	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Sidha	Total	Allopathy	Ayurveda	Homeopathy	Sidha	Total
Grand Total	43696	2130	1016	2130	48972	89.23	4.35	2.07	4.35	100.00
	Number of Participants					Share of Participants in %				
Cancer	268818	535	2755	535	272643	98.60	0.20	1.01	0.20	100.00
Life style diseases	1828597	44855	155791	44855	2074098	88.16	2.16	7.51	2.16	100.00
Ophthalmic	26005	5	435	5	26450	98.32	0.02	1.64	0.02	100.00
Psychological Issues	39839	695	524	695	41753	95.42	1.66	1.25	1.66	100.00
Old age issues	146738	69547	18655	69547	304487	48.19	22.84	6.13	22.84	100.00
Kidney	11071	0	509	0	11580	95.60	0.00	4.40	0.00	100.00
Grand Total	2321068	115637	178669	115637	2731011	84.99	4.23	6.54	4.23	100.00
	Expenditure (in Lakh)					Share of Expenditure in %				
Cancer	624.18	3.6	3.2	0.0001	630.98	98.92	0.57	0.51	0.00	100.00
Life style diseases	974.46	119.85	22.39	0.6405	1117.34	87.21	10.73	2.00	0.06	100.00
Ophthalmic	47.17	0.41	0.22	0.0001	47.80	98.68	0.86	0.46	0.00	100.00
Psychological Issues	167.15	3.28	0.53	0.0001	170.96	97.77	1.92	0.31	0.00	100.00
Old age issues	246.12	232.2	14.2	0.0002	492.52	49.97	47.15	2.88	0.00	100.00
Kidney	88.45	0	0.39	0.0001	88.84	99.56	0.00	0.44	0.00	100.00
Grand Total	2147.52	359.34	40.93	0.6411	2548.43	84.27	14.10	1.61	0.03	100.00

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.29. Local Governments have made considerable contribution in the provision of palliative care. The activities involve visit by ASHA workers, and health sector personnel's, distribution of materials needed by bed ridden patients and provision of home care. The details are presented in Table 5.24.

Table 5.24: Details of services under Palliative Care (Allopathy) from 2015-16 to 2019-20

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Visit by Health Sector personnel (Number)	548526	56441	59871	59329	613213	1337380
Visits by ASHA Workers and Volunteers (Number)	163700	152439	164729	181164	183508	845540
Air bed and Water beds Distributed (Number)	25616	28399	31321	31615	33318	150269
Urinary Catheter distributed (Number)	184111	196397	215527	225597	306601	1128233
Patients	364386	423918	480533	1572722	554546	3396105

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Ryles Tube (Number)	17285	19056	20511	21900	22229	100981
Patients who received Home care (Number)	864566	1040272	1167654	1262976	1319951	5655419
Home Care Visits (Number)	151100	185113	208307	226416	233456	1004392

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

E. Achievements in Minimum Needs

E.1.1 Waste Management

5.30. Solid waste management is a serious responsibility of Local Governments in Kerala. It is said that 70-80 per cent of the waste generated in the State is biodegradable in nature with high moisture content. Improper management would lead to environmental degradation and pollution.

5.31. For prompt and immediate handling, decentralized management system is followed and disposal at source is encouraged and necessary equipment for decentralised treatment were distributed by the Local Governments. 'My waste, my responsibility', is the slogan that has caught on with the public in general. The physical achievement in this respect by Local Governments are discussed here. The Local Governments distributed different kinds of facilities to individuals and public like kitchen bin, biogas plants, toilets etc. The district wise distribution of the above methods is presented in Table 5.25. 3.64 Lakh kitchen bins, were distributed and around 34,000 biogas plants installed and 6.1 Lakh toilets constructed, at the individual level. Further 4,612 aerobic bins, 198 organic waste converters were installed for the benefit of the public. Around 1,800 public toilets were constructed.

Table 5.25: District wise Waste Management facilities distributed to individuals and public from 2015-16 to 2019-20

District	Individual (no)			Public (no)				
	Kitchen Bin / Pipe Compost	Biogas Plant	Toilets (individual)	Aerobic Bin	Organic Waste Converter	Public Toilets	Biogas Plant	Windrow Plant
TVM	132901	5534	25546	898	123	108	307	0
KLM	7161	2309	19338	125	2	144	1196	0
PTA	1356	343	12177	55	0	95	40	0
ALP	4694	2391	18839	153	7	71	514	4
KTM	15119	2227	13639	231	6	140	563	0
IDK	2622	1050	17812	18	2	127	700	320
EKM	21260	5612	11906	1482	0	120	901	1
TCR	32406	4077	7089	923	16	101	399	5
PKD	9166	1981	31257	38	1	180	698	2

District	Individual (no)			Public (no)				
	Kitchen Bin / Pipe Compost	Biogas Plant	Toilets (individual)	Aerobic Bin	Organic Waste Converter	Public Toilets	Biogas Plant	Windrow Plant
MLP	26740	2440	415995	45	12	248	301	2
KKD	32301	1261	14318	353	0	61	203	1
WYD	2772	336	9036	2	5	31	81	2
KNR	67957	3832	6693	265	14	237	173	7
KSD	7619	955	11476	24	10	145	169	0
Grand Total	364074	34348	615121	4612	198	1808	6245	344

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.32. Plastic waste generated is 45,000 tons of per annum in Kerala. Therefore, the government on the recommendations of Suchitwa Mission banned single use plastics, PVC flux etc. The plastic waste generated is treated and the number of treatment plants established by the Local Governments are given in Table 5.26.

Table 5.26: District wise Distribution of Plastic Waste Treatment Centres from 2015-16 to 2019-20

District	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20	
	Number	Capacity (in Horse Power)	Number	Capacity (in Horse Power)	Number	Capacity (in Horse Power)	Number	Capacity (in Horse Power)	Number	Capacity (in Horse Power)
TVM	3	0	190	0	100	0	135	0	198	0
KLM	1	0	5	0	18	0	51	0	88	0
PTA	4	0	2	0	7	0	20	0	24	0
ALP	7	0	11	0	16	0	27	0	58	0
KTM	14	0	14	0	23	0	125	0	159	0
IDK	6	0	6	0	7	0	39	0	24	0
EKM	5	0	8	0	10	0	24	0	80	0
TCR	5	0	5	0	10	0	23	0	44	0
PKD	13	0	120	0	13	0	28	0	61	0
MLP	9	5	9	0	20	389	49	740	72	60
KKD	4	22	4	20	12	5	35	6	170	7
WYD	1	0	1	0	6	23	7	15	9	11
KNR	6	10	7	0	41	118	41	28	31	34
KSD	5	35	5	5	14	20	25	50	23	25
Total	21		28		103		91		88	

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.33. Sewage and septage management are also the responsibility of the Local Governments. The facilities created, including the transportation facilities created are given in Table 5.27. Local Governments in Kerala bought 321 vehicles for sludge removal and built 1041 and 31 septage and sewage plants respectively.

Table 5.27: Sewage and Septage Plants installed by Local Governments during 2015-16 to 2019-20

Particulars	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		Total	
	Number	Capacity (MLD)	Number	Capacity (MLD)	Number	Capacity (MLD)	Number	Capacity (MLD)	Number	Capacity (MLD)	Number	Capacity (MLD)
Vehicles for removal of Septage and sewage	63	12033	49	6926	52	8723	67	18801	90	8971	321	46804
Septage Plants	4	209	1003	69	4	17	12	129	18	147	1041	1465
Sewage Plants	4	110	2	30	4	2062	2	2001	19	5017	31	4234

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.34. Other initiatives for reducing damage to environmental quality adopted by the Local Governments are summed up in Table 5.28. Around 65,599 institutions under them are implementing Green Protocol. Further the Local Governments cleaned 6,639.35 KM of canals.

Table 5.28: Green Protocol, Canals Cleaned and CCTV Cameras related to Waste Management

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
No of institutions implementing Green Protocol	11987	13017	5298	20833	14464	65599
Distance of Canals Cleaned (in metre)	1133731	1128227	1132961	1484690	1759760	6639369
No of CCTV Cameras installed	100	74	303	433	824	1734
Grand Total	1145818	1141318	1138562	1505956	1775048	6706702

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.35. Access to safe drinking water is fundamental for economic development. Though the provision of drinking water is primarily the responsibility of the Kerala Water Authority in Kerala, Local Governments chalk out plans for ensuring safe drinking water. The projects are in the nature of renovation or recharging of open wells, digging bore wells, digging open wells, and giving water connections etc. The Table 5.29 provides the details of facilities created by the Local Governments during the five years.

Table 5.29: Facilities created for improving drinking water availability by Local Governments

(unit in Number)

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Renovation of open Wells	2997	3688	6813	5638	3807	22943

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Recharging of open Wells	962	2771	7661	6733	4760	22887
Bore wells digged (individuals)	255	347	214	120	282	1218
Water connection to houses	35314	38200	56156	51847	43516	225033
Open wells digged (individuals)	6901	5044	3304	3038	2554	20841
PVC Tanks	1275	6507	18209	20055	15199	61245
Public Taps installed	5178	2650	2176	1621	2254	13879
Public Wells	576	232	302	231	216	1557
Natural sources of water preservation by Local Governments	88	36	200128	554876	400152	1155280
Mini Drinking water facility created	845	646	862	2562	616	5531
Grand Total	54391	60121	295825	646721	473356	1530414

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

E.1.2 Housing

5.36. Housing is the most important sub sector for which funds has been earmarked right from the Ninth plan onwards as it is one of the dire needs of life. It goes to the credit of the Local Government as the single largest agency which has played a significant role in bridging the gap of housing needs of the people. In Kerala, 95 per cent of the total houses constructed by Government agencies from 2019-20 to 2020-21 had been provided through the agency of Local Governments in partnership with major agencies involved in housing activities like LIFE Mission, Kudumbashree, including CSS for housing. The achievements of Local Governments under housing sector are given in Table 5.30. From 279 houses completed in 2015-16, the number of houses increased to 55255 in 2019-20. The number of houses under TSP increased from 174 to 1717 during the period. The corresponding figures for SCSP are 148 and 6668 respectively. Other achievements under LIFE mission are presented in Table 5.30.

Table 5.30: Achievements of Local Governments under Housing including LIFE mission

Particulars	2015-16			2016-17			2017-18			2018-19			2019-20		
	General	TSP	SCSP	General	TSP	SCSP	General	TSP	SCSP	General	TSP	SCSP	General	TSP	SCSP
No of Houses completed under LIFE Mission	279	174	148	1861	44	217	7593	375	1498	41491	981	4912	55255	1717	6668
No of beneficiaries who received assistance through LIFE and bought land	1567	57	1325	757	59	1046	559	48	421	281	27	254	49	56	247
No of beneficiaries who received assistance through programmes other than LIFE and completed within the period	19063	1062	6166	10456	542	3092	5694	385	1539	8073	235	932	3849	37	614
No of beneficiaries who received assistance under for purchase of land under LIFE	140	1	92	1	3	93	89	25	106	779	1	215	2842	44	857
No of beneficiaries who received Flats	32	0	8	0	2	6	130	0	23	66	0	24	240	0	19
No of beneficiaries whose houses are renovated	53347	512	10194	42846	571	9890	40624	1068	17543	35067	914	18400	36451	864	18127
No of houses which received financial assistance before 2015-16 and left incomplete and completed within the period	6912	545	2456	4072	295	1285	4726	509	2656	3347	290	1298	1339	115	275
Grand Total	81340	2351	20389	59993	1516	15629	59415	2410	23786	89104	2448	26035	100025	2833	26807

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.37. Another achievement under housing sector are electrification of colonies, houses and installation of solar panels. The number of units covered and expenditure are given in Table 5.31.

Table 5.31: Progress in electrification of houses from 2015-16 to 2019-20

(Amount in Rs)

Year	Items	Electrification of Colonies	Electrification of Houses	Installation of Solar Panels
2015-16	General No	5	496	41
	General Amount	532861	5900243	740000
	TSP No	7	270	37
	TSP Amount	843762	485850	724490
	SCSP No	48	453	12
	SCSP Amount	4973588	944802	1200339
2016-17	General No	111	1896	73
	General Amount	1337780	8841094	40765550
	TSP No	1	463	8
	TSP Amount	277295	2233646	192000
	SCSP No	32	463	38
	SCSP Amount	1417273	2676101	1039350
2017-18	General No	8	1583	161
	General Amount	1051950	5765081	57136760
	TSP No	4	231	8
	TSP Amount	330929	1442018	199920
	SCSP No	50	562	72
	SCSP Amount	3273730	2474313	887560
2018-19	General No	33	360	294
	General Amount	2257492	1367504	4914604
	TSP No	72	118	0
	TSP Amount	1235683	692910	0
	SCSP No	178	181	14
	SCSP Amount	3416600	1399011	1144580
2019-20	General No	34	924	224
	General Amount	1655554	5227013	1330000
	TSP No	2	43	1
	TSP Amount	577323	354873	531300
	SCSP No	16	153	13
	SCSP Amount	8542181	2013002	586951
	Total Number	601	8196	996
	Total Amount	31724001	41817461	111393404

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

F. Social Justice

F.1.1 Women and Children

5.38. From the beginning of the decentralized planning, Local Governments have been assigned the most crucial role in empowering women and development of children. The WCP is assigned 10 per cent of the Development Fund and another five per cent for the development of children along with other elderly and disabled. The achievement under women and child development from 2015-16 to 2019-20 are presented in Table 5.32. A total sum of Rs. 1,414.28 Crore (as per the data of DES) had been spent on the sector during the five years to provide nutritious food to children up to three-year, adolescent girls, lactating mothers and pregnant women.

Table 5.32 Number of Beneficiaries under Anganwadi Supplementary Nutrition Programme

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
3-6 years	15.90	15.80	15.42	15.91	14.65	77.69
6 months to 3 years	15.85	15.41	15.96	16.47	17.28	80.97
Adolescent Girls	10.64	10.68	11.29	9.89	7.89	50.39
Lactating Mothers	4.58	5.32	5.38	5.54	5.81	26.64
Pregnant Women	4.70	5.66	5.64	6.13	6.16	28.29
Grand Total	51.68	52.87	53.69	53.95	51.80	263.98

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.39. Asset creation for Anganwadis and BUDS school is another project taken up by the Local Governments. BUDS schools are open schools for mentally challenged children, managed by Kudumbashree. There are 177 BUDS schools with 5,126 children and 32,979 Anganwadis in Kerala. It can be seen from Table 5.33 that 652 Anganwadis and 33 BUDS schools benefited during the five years. Land to the tune of 14,642 acres were bought for the construction of Anganwadis and BUDS Schools. Altogether, Rs. 2,932.45 Lakh was spent during the period for the above purposes.

Table 5.33: Asset creation for Anganwadis and BUDS School by Local Governments

Year	Particulars	Land for Anganwadis	Land for BUDS School	Total
2015-16	Number	114	6	120
	Area in (Acre)	2489.64	0.59	2490.23
2016-17	Number	110	5	115
	Area in (Acre)	5.24	0.94	6.18
2017-18	Number	149	7	156
	Area in (Acre)	8653.13	2.15	8655.28
2018-19	Number	154	9	163
	Area in (Acre)	3478.72	1.61	3480.33
2019-20	Number	125	6	131

Year	Particulars	Land for Anganwadis	Land for BUDS School	Total
	Area in (Acre)	9.63	0.79	10.42
Total	Number	652	33	685
	Area in (Acre)	14636.36	6.08	14642.43

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.40. Additional facilities were created at Anganwadis, which include kitchen gadgets, toys, drinking water facility, gas connection, wall painting etc. The year wise achievements can be inferred from Table 5.34.

Table 5.34: Creation of Basic Amenities in Anganwadis by Local Governments (No.)

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Equipment for Kitchen	7984	16240	14184	17490	8825	64723
Outdoor Toys	1954	1830	1945	2866	1074	9669
Drinking Water Facility	722	600	1349	888	757	4316
Toys for Children	7684	6384	5725	6079	3140	29012
Gas Connection	4803	4277	1785	1014	1092	12971
Wall Paintings	270	331	388	1118	533	2640
Furniture	40049	26256	61909	36038	21221	185473
Baby Friendly Toilets	27	54	93	30	83	287
Electrification	737	815	648	505	759	3464

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.41. Intellectual and social skills development of children is facilitated by Anganwadis and BUDS schools. They aim at all round development of the children. Playground, library, swimming and skill development are some of the projects for which money is expended. Balasabhas were also conducted. The details are given in Table 5.35.

Table 5.35: Measures for enhancing physical, intellectual and social skills development of Children (No.)

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Play Ground	55	9	13	7	182	266
Library for Children	228	98	2379	1577	289	4571
Swimming Training	196	55	678	713	861	2503
Skill Development	1648	1571	2840	4002	3029	13090
Bala Sabha	3793	3208	7058	8914	7451	30424
No of Children participated in Bala Sabha	26889	21442	33476	39730	33540	155077
Total	32809	26383	46444	54943	45352	205931

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.42. The Local Governments provided marriage assistance to girls belonging to SC and ST communities, and girl child of widows. Girls were given training in Thai Konda as self-defence mechanism. The expenditure and number of beneficiaries are presented in Table 5.36.

Table 5.36: Selected assistance rendered to women by Local Governments (No. of beneficiaries)

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Marriage Assistance to ST Girls	3984	3868	504208*	1278973*	3464	1794497
Marriage Assistance to SC Girls	220	211	257	244	284	1216
Marriage Assistance to girl child of widows	4004	4266	3874	303442*	393036*	708622
Self-Defence training to Women (karate, Thai Konda)	651	2568	3442	4052	2723	13436
Total	8859	10913	511781	1586711	399507	2517771

Note: *The sudden surge in the number of beneficiaries in 2017-18 and 2018-19 could not be verified. The data as given by the DRS Survey is accepted as such
Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

F.1.2 Care and Compassion

5.43. The well acclaimed demographic transition in Kerala, as a result of fertility and mortality changes and health facilities, resulted in age structure transition in favour of elderly. One of the important consequences of the demographic transition is fast aging population. According to Census 2011, 12.7 per cent of the population is above 60 years. The Local Governments have also specific projects for the benefit of elderly like old age homes and *'Pakal veedu'* (Day care centres for elderly) etc. District wise old age homes and the area of the buildings are given in Table 5.37. There are 48 old age homes constructed during the five years, with Kasargode having the highest number.

Table 5.37: Number and expenditure of Old Age homes constructed by Local Governments between 2015-16 to 2019-20

District	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
IDK	1	1	2	1	2	7
EKM			1			1
KNR			1			1
KSD	4	4	4	4	4	20
KLM		1		1	3	5
KTM		0				0
TVM			2	1		3
PTA	1	1	1	1	1	5
MLP	2	1	1	1	1	6
Grand Total	8	8	12	9	11	48

District	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
	Area (in Acres)					
IDK	0.049	0.025	107.618	0.025	0.222	107.939
EKM	0.000	0.000	0.124	0.000	0.000	0.124
KNR	0.000	0.000	0.025	0.000	0.000	0.025
KSD	0.099	0.099	0.099	0.099	0.099	0.494
KLM	0.000	0.099	0.000	0.049	0.543	0.692
KTM	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
TVM	0.000	0.000	0.494	0.247	0.000	0.741
PTA	0.025	0.025	0.025	0.025	0.025	0.124
MLP	2470.025	0.025	0.025	0.025	0.025	2470.124
Total	2470.198	0.272	108.408	0.469	0.914	2580.261

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.44. Local Governments distributed scholarship for mentally and physically challenged persons. The details are given in Table 5.38.

Table 5.38: Scholarships for differently abled during the period from 2015-16 to 2019-20

Items		2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Mentally Challenged	Men	15178	16622	19952	21913	23175	96840
	Transgender	115	73	102	107	114	511
	Women	11658	34842	15256	16554	19357	97667
	Total	30586	34714	440533	42330	46949	595112
Physically Challenged	Male	7625	8247	9739	10280	10776	46667
	Transgender	31	57	55	147	47	337
	Female	6413	6788	8005	8385	53359	82950
	Total	15548	17222	20763	20588	21670	95791
Grand Total		87154	118565	514405	120304	175447	1015875

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.45. The Local Governments distributed equipment for physically and mentally challenged to help them lead a normal life as possible. The number of such individuals who received assistance from the Local Governments are given in Table 5.39.

Table 5.39: Number of mentally and physically challenged who received different equipment

Particulars		2015-16	2016-17	2017-18	2018 - 19	2019-20	Total
Mentally Challenged	Men	566	358	401	649	305	2279
	Transgender	0	0	0	0	0	0
	Women	421	255	208	387	207	1478
	Total	987	613	609	1036	512	3757

Particulars		2015-16	2016-17	2017-18	2018 - 19	2019-20	Total
Physically Challenged	Male	1843	652	1341	2665	1499	8000
	Transgender	0	0	14	48	9	71
	Female	1076	399	748	1674	1014	4911
	Total	2763	230967	1966	3845	2588	242129
Grand Total		7701	233258	5338	10084	6240	262621

Source: Decentralization Round Survey 2020-21

5.46. With an aging Kerala demographic structure, the Local Governments have been given the responsibility of providing a supportive environment to their aging population. Number of recipients of various kinds of services rendered to elderly people by the Local Governments are given in Table 5.40. Local Governments have provided Yoga training, created Elderly Clubs, distributed cots for elderly. The Local Governments even celebrated Elderly Day. The process of aging is not uniform; the physical and health issues faced are diverse. Appliances and devices to assist the elderly were also distributed by the Local Governments. The details are presented in Table 5.40. It can be seen that 7,612 elderly persons received yoga training. Membership in Elderly Clubs were taken by 20,021 persons. Cots were distributed to 3.29 Lakh needy old age people. The total number of beneficiaries of various kinds of services rendered by Local Governments would come to 4.03 Lakh elderly persons.

Table 5.40: Number of recipients of various kinds of services rendered to elderly

Type of service	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Yoga Training	0	977	1304	2987	2344	7612
Membership in Elderly Clubs	1546	7936	2348	3094	5097	20021
Cots for Elderly	1573	3441	153190	92617	78325	329146
Elderly Day Celebration (No of Participants)	5713	7695	6599	10808	11896	42711
Others	0	0		0	0	0
Appliances and devices of helping Elderly	681	380	534	1370	1038	4003
Total	9513	20429	163975	110876	98700	403493

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.47. As mentioned earlier, 'Pakal Veedu' or the day care centre for elderly people are an innovative intervention by the Local Governments. Local Governments have created many facilities in the centres for the healthy aging, which ranges from

provision of different entertainment devices like television, periodicals, to supply of food and conduct of medical camps, the details of which are given in Table 5.41.

Table 5.41: Facilities in Day Care (*Pakal Veedu*) for elderly from 2015-16 to 2019-20

Facilities and Activities	Number
Entertainment Equipment	1143
Services of the care taker	270
T V	109
Periodicals	3267
Food (No of recipients)	13611
Medical Camps	2782
Library	550

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

G. Achievements in the Provision of Civic Services

G.1.1 Street lighting

5.48. Civic services like provision of street lights, sewage etc was the traditional functions assigned to Local Governments even prior to the Constitutional Amendments. However, the nature of demand has changed in favour of environment friendly lighting to reduce the Green House emissions. Many Local Governments have switched over to LED and CFL Lamps. The Table 5.42 gives the details of physical achievements in street lighting.

Table 5.42: Physical achievements in Energy Sector by Local Governments from 2015-16 to 2019-20

(unit in number)

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Automatic Street Light Controller with Metering Equipment	1892	4389	2652	1761600	152177	1922710
CFL Lamps	111658	88924	57818	53840	25182	337422
LED LAMP	53330	69572	596191	995305	260561	1974959
LT Three Phase Lines	46181	138085	854731	649362	738121	2426480
LT Single Phase Lines	102712	1119785	2570259	573772	336200	4702728
Streetlights (Conductor)	827434	1042848	719013	532137	545556	3666988
Transformer	26	621	3522	589226	58	593453
Installing Streetlights	5859436	1521629	3133725	729176	3459807	14703773
Fluorescent Lights	80740	300197	403612	97255	85735	967539
Mini Mast Lights	4400243	374	839	844	1267	4403567
Solar energy systems Houses)	210	180	131	219	735	1475

Particulars	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Solar energy systems Public	612	556706	401039	942	757849	1717148
Solar Water heater	37	169	161	78	115	560
High Mast Lamps	756	155	297	295	309	1812

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

G.1.2 Infrastructure Development

5.49. Local Governments provide for infrastructural facilities within their jurisdiction. Next to services sector, major share of the expenditure by them is incurred in enhancing the infrastructural facilities. Improving road connectivity, renovation and construction of new buildings for transferred institutions in health and education, Anganwadi, BUDS Schools etc are the responsibility of the Local Governments. This section analyses and summarises the infrastructure facilities created by the Local Governments for a period of five years from 2015-16 to 2019-20, based on the data collected under Decentralization Round Survey.

5.50. The details of different types of roads newly constructed, retarred, metalled, interlocked, and drain and pathways concreted etc., are given in Table 5.43. A total of 7108.79 KMs of roads were newly constructed by the Local Governments during 2015-16 to 2019-20. Further, 18699 KMs of concrete and 1406.62 KMs tarred roads were laid by the Local Governments which definitely improved the connectivity of even remote villages. The Local Governments too have contributed to the high density of roads in Kerala in their own way.

Table 5.43: Length of roads constructed and renovated by Local Governments

(Length in KMs)

Item	2015-16	2016-27	2017-18	2018-19	2019-20	Total	AAGR
Interlocked Roads	80.20	164.51	308.97	406.70	271.11	1231.51	47.81
Concrete Roads	7678.90	2125.71	2589.69	2173.56	4131.43	18699.29	5.88
Tarred Roads	5442.11	1174.12	3484.93	2524.28	1436.18	14061.62	11.93
Side Walls	444.63	322.36	410.16	3686.35	1286.15	6149.64	183.35
New Roads	2265.12	1723.21	1292.82	974.15	853.48	7108.79	-21.48
Metaled Roads	2183.15	586.69	368.31	269.68	88.92	3496.76	-51.04
Retarred Roads	4989.15	3330.45	4857.30	4473.43	6276.20	23926.52	11.25
Reconcreting of Drains	140.28	700.68	103.83	57.60	39.74	1042.13	59.69
Roads Reconcreted	228.64	186.84	315.57	408.82	560.42	1700.30	29.31
Reconcreted Pathways	138.11	1510.18	159.40	125.83	84.79	2018.31	212.59

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.51. The bridges which improve the connectivity, culverts, ramps, drains and steps constructed by the Local Governments can be seen from Tables 5.44. The Table 5.44

gives the number of various conveniences added by the Local Governments during the five years.

Table 5.44: Number of bridges and culverts constructed by Local Governments from 2015-16 to 2019-20

Category	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Bridges	287	163	200	181	177	1008
Chappathu	160	141	270	268	262	1101
Culverts	979	737	879	1008	891	4494
Drains	3265	2609	3021	5767	3849	18511
Ramps	258	185	91	139	159	832
Steps	347	517	319	277	671	2131

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.52. Additional area created by the Local Governments for the transferred institutions are given in Table 5.45. During the period the Local Governments constructed an additional area of 80.84 Lakh Sq. Metres to various types of buildings (Table 5.45). The largest is for the Panchayat Office building.

Table 5.45: Additional area under buildings including transferred institutions by Local Governments in Kerala from 2015-16 to 2019-20

Type of Building	Year / Area in Sq. Metre					Total	AAGR
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20		
Anganwadi Buildings	178873	321245	170299	153093	130566	954076	1.95
Slaughter Houses	1522	831	2440	908	3203	8904	84.55
Auditoriums	14679	9416	12650	18974	12532	68251	3.63
Community Halls	32935	32347	41405	32802	35098	174587	3.11
Krishi Bhavan	22789	13244	21006	20083	33262	110384	19.49
Counselling Centres	561	150	614	606	1954	3885	114.30
Dairy Development Office	119	867	743	108	208	2045	155.35
Panchayat Office	132126	5066614	141584	131110	118534	5589968	905.12
Public Buildings	30474	24279	24805	30555	19364	129477	-7.90
Plastic Crushing Unit	1451	2151	8189	17486	20525	49802	114.96
Bus Waiting Stations	10201	12501	11693	7818	11070	53283	6.14
Market Buildings	21996	213673	20388	18564	20832	295453	196.06
Veterinary Hospitals	20093	11379	16215	20538	16087	84312	1.03
Library Buildings	6841	6760	8520	8080	7575	37776	3.36
Crematorium	50845	19240	25870	31619	21103	148677	-9.68
Shopping Complex	27816	36765	32935	45748	87773	231037	38.13
Cultural Centres	35939	17059	26059	24053	18273	121383	-7.88
Hostel Buildings	3361	1519	5085	5001	6661	21627	52.87
Grand Total	592621	5790040	570500	567146	564620	8084927	196.46

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.53. Some Local Governments have launched health friendly initiatives with essential gender sensitivity and based on usually ignored social needs. Notable among these

are construction of public toilets and installed Napkin Vending Machines. The details are given in Table 5.46.

Table 5.46: Number of Public Toilets built and Napkin Vending Machines installed by Local Governments

Items	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Napkin Vending Machines	5	7	17	30	9	68
Public Toilets	408	644	458	1104	820	3434
Grand Total	413	651	475	1134	829	3502

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.54. The strides made by Kerala in the recent years in imparting facelift and improving the infrastructural facilities in transferred institutions is well accepted. Local Governments have taken all-out efforts to enhancing the facilities of PHCs, FHCs, CHCs etc. The additional building facilities brought about by the Local Governments in Health Sector may be gauged from Table 5.47. 1.91 crore Sq. Metre of area of the buildings of different streams of treatment were renovated during the five years. New buildings constructed was to the tune of 40 lakh Sq. Meter. The Local Governments constructed additional areas for waste treatment plants, built patient friendly toilets and waiting area, larger space of laboratories etc.

Table 5.47: Renovation and construction of buildings and other facilities in Health Institutions from 2015-16 to 2019-20

Type	Stream of Medicine/Area in Sq. Meter				Total
	Allopathy	Ayurveda	Homoeo	Siddha	
Renovation of Buildings	14441473	2861674	1724988	97741	19125876
Compound Wall	1074855	659569	4349	2	1738775
New Building	2726054	15637	1271338	183	4013212
Pharmacy Store	3792	598	270	20	4680
Waste Management Unit	4368	688627	170	5	693170
Patient Friendly Toilet	1134871	270015	514	0	1405400
Patient Friendly Waiting Area	466420	1615	465	17	468517
Lab Facilities	766748	118289	936	0	885973
Sanitation Arrangements	33386	166280	687	0	200353

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.55. Another development arena which made Kerala in the forefront of human development is education sector. Local Governments along with State initiatives were catalysts in enriching the facilities in schools so as to witness exodus of students joining government institutions from the private sector. The activities taken up are presented in Table 5.48.

Table 5.48: Renovation and construction of buildings and other facilities in Educational Institutions

Items	Year/Area in Sq.Meter					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Renovation of Building	29880256	14598135	37233691	25146058	28386540	135244680
Compound Wall	15371377	5016029	8427449	4031715	5906109	38752679
Toilets	5267474	2337448	8813310	15715048	20952201	53085481
Napkin Vending Machine	20010	10081	78	387772	62	418003
Construction of New Buildings	3642476	5013406	3830343	6989492	3954272	23429989
Waste Treatment Plant	1039	345	3933681	6489531	5536559	15961155
Lab Facilities	1530	1371	52515	4682	1562	61660
Library Hall	530239	975	750	1302410	277327	2111701
Sanitation Facilities	341408	379	25954	1240366	131762	1739869
Grand Total	55055809	26978169	62317771	61307074	65146394	270805217

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.56. More equitable society is the responsibility of Local Governments too as they are closer to the people. The plan guidelines from time to time urge Local Governments to set aside a certain share of plan expenditure for serving the most disadvantaged sections of the society. Local Governments chalk out plans to support the physically and mentally challenged, elderly, transgender to bring them to the mainstream within the limits set by each individual's specific condition and limits imposed by the finances of the Governments. The infrastructure facilities created by the Local Governments for day-care centre for elderly, BUDS Schools can be seen from Table 5.49. 518 day care centres for elderly, 114 old age homes and 200 BUDS Schools were constructed during the period, apart from renovating the existing such institutions.

Table 5.49: Renovation and construction of buildings and other facilities in buildings under Social Justice

Items	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		Total	
	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre
Pakal Veedu / Elderly Day care Construction	35	2224	55	4401	163	15191	152	11944	113	8879	518	42639
Buds School Construction	35	3987	33	3532	35	5447	50	7940	47	6102	200	27008
Buds School Renovation	51	4083	49	5189	58	5936	70	8642	78	10741	306	34591
Old age Home Renovation	51	3834	36	5066	58	5877	53	5094	55	5517	253	25388
Old Age Home Construction	21	3668	10	1058	28	2143	32	2751	23	1471	114	11091

Items	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		Total	
	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre
Grand Total	193	17796	183	19246	342	34594	357	36371	316	32710	1391	140717

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

Table 5.50: Construction and renovation of buildings for Mini Industrial Estates

Type of Service	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		Total	
	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre	No.	Area Sq. Metre
Renovation of Existing Buildings	72	3463727	71	783875	93	15534943	80	1588411	362	2705579	678	24076535
Construction of Buildings for Mini Industrial Estates	21	810614	19	2217	25	732415	28	504054	28	1949138	121	3998438
Sheds for Production Units	34	3848370	20	641636	130	556396	23	760712	25	1098966	232	6906080
Grand Total	127	8122711	110	1427728	248	16823754	131	2853177	415	5753683	1031	34981053

Source: Decentralization Round Survey, 2020-21

5.57. A total of 678 buildings comprising an area of 240765 Sq. Meter was renovated in Mini Industrial Estates during the period. New buildings and sheds were also constructed (Table 5.50).

H. Conclusion

5.58. The current chapter elucidated the development performance of the Local Governments based on the data collected by the Department of Economics and Statistics has attempted to capture under commodity producing sectors, human development, minimum needs, care and compassion, provision of civic services. The Local Governments have contributed to improvement in agricultural production, bringing more fallow lands under cultivation, and production of egg, milk etc. The Local Governments have taken measures like distribution of various inputs for fisheries sector. Nevertheless, the Commission was not able to make a systematic analysis of the impact of the measures on improving the production/catch of fish and in turn the development of fisherfolk, one of the most marginalised sections of the society.

5.59. Health and education are the sectors in which the Local Governments have made significant interventions. The Local Governments invested extensively in

providing necessary infrastructure in schools like laboratories, library, drinking water, school buildings, toilets especially making them girl friendly etc. The investments through KIIFB, integration of MLA funds tremendously improved the school infrastructure and encouraged migration of students back to public schools. Similar is the case with health sector. Local Governments invested in improving provision of primary health facilities especially after Ardram Mission was launched by the State Government. The contribution of Local Governments in buildings, purchase of medicines, deployment of additional medical personals especially during the Covid 19 pandemic has gone a long way in making the sector more dynamic. The share of population depending on public health system has gone up to 48 per cent as per the 75th Round of NSO survey. The state is also one of the earliest to declare as Open defecation Free in the country.

5.60. Basic infrastructure investment by the Local Governments is another noteworthy feature of decentralization in the State. The road density in the state is one of the highest and there is high demand for road connectivity by the public. The investments by the Local Governments have contributed significantly in improving the connectivity and reducing the traffic burden on highways. Electrification of houses, installation of solar systems both for houses and public buildings has received place of significance in local plans. Local governments are also switching over to energy efficient alternatives like LED lamps etc. Universal housing had been a top priority of local plans. Local Governments joined hands for the EMS Housing Scheme and later LIFE mission for providing houses to houseless population. Another area where the Local Governments have contributed significantly is in care and compassion. Kerala is a model in extending home based community supported palliative care, where ASHA workers and care givers visit the patients at home and institutional support is provided from outside. For the rehabilitation of differently abled children Buds schools were started.

Chapter 6
Issues Related to Governance

6.1. This chapter is a summary of issues related to governance in the last twenty-five years.

A. Good Governance

A.1 Participation

6.2. In a sense participation can be equated with local governance and good governance. It is a key element of a governance system by providing people with the opportunity to inform, influence, monitor and evaluate public decisions, processes and actions. Accordingly, all the processes and features of the People's Plan Campaign were predicated upon people's participation, right from the ideation stage of planning through the implementation stage up to the monitoring and evaluation stage. In that sense beyond being consulted people have a formal space in governance.

6.3. From the point of view of social justice special efforts were made to ensure the participation of the outliers of development like the Scheduled Tribes, Scheduled Castes and traditional fisherfolk, vulnerable groups like children (Bala Sabhas), the aged and the differently abled women, transgender persons; not only to enhance the participation but also to deepen it. Formal spaces were created and processes put in place to make participation real and meaningful. Women's participation was given high priority.

6.4. People's Plan also ensured the participation of experts, professionals, and activists from outside the Government not only in providing ideas for the Plan through the Working Groups but also in vetting of Plans and even giving Technical Sanction through Technical Advisory Groups (TAGs) which unfortunately were disbanded in 2012.

6.5. There is widespread concern that the participation has been going down more so in urban areas. Whatever little participation is there, it is largely due to the Neighbourhood Groups of Kudumbashree who come because of their association with their Local Government. Gram Sabhas/Ward Sabhas function with the minimum attendance and there are widespread complaints that the

attendance is marked either falsely or by going to the homes of the electors. Even among the attendees there is no serious discussion of issues and most of the decisions are confined to deciding the beneficiary, or, more correctly, rubber stamping the list produced before the Gram Sabha/Ward Sabha.

6.6. More pathetic is the status of Ward Committees which are mandatory as per the Kerala Municipalities Act in the following urban Local Governments which have a population of lakhs or more. Though all six Municipal Corporations have Ward Committees and 87 Municipalities have Ward Sabhas, it is understood that they are totally non-functional.

6.7. Analysis of the extent of participation in Gram Sabhas revealed that only 5.24 per cent of the voters participated in Plan Gram Sabhas of which 63.33 percent were women. If all types of Gram Sabhas are taken into consideration the share of participation increases to 8. 55 per cent during 2019-20 (Vol II Third Report of SSFC). Of the total participants SC and ST constituted 14.95 and 2.31 per cent respectively in 2019-20. Thus, the participation in the grassroot democratic platform is poor (Vol. II Third Report of the SSFC).

6.8. Even more tragic is the fate of Oorukoottams of Scheduled Tribes which, in Kerala have been given powers far more than Gram Sabhas/Ward Sabhas, almost on par with the Gram Sabhas envisaged under Panchayats Extension to Scheduled Areas Act 1996 (PESA). The Local Governments have no power to change the decisions of the Oorukoottam. Similarly, the experimental Matsya Sabhas in fisher villages simply did not take off.

6.9. Thus, it is clear that the whole process of participation which is most critical in Local Governments has become routinised and probably even trivialized. A number of reasons have contributed to the low participation, which are:

1. The fact that participation is obviously low in spite of strong laws and clear process mandates under the People's Plan can be almost totally attributed to various-reasons like, lack of citizens' understanding of the potential of Gram Sabha/Ward Sabha, wrong perception that it is only for beneficiary selection and lack of outreach by Local Governments and lack of discussion and action to assess the felt needs both individual and overall development in consultation and consensus with people, inability to attract the interest of experts in the locality and outside. Local Governments also mobilize

Kudumbashree members to fulfil the quorum and this fuels the perception that fora are meant for only Below Poverty Line (BPL) category / poor women.

2. Preparatory arrangements to reach out are not systematically carried out to bring about participation. No serious effort is taken by a large majority of Local Governments in ensuring participation. Here both the officials and the elected representatives are equally responsible for the low participation.

3. Another reason is that the discussions are not properly facilitated and the issues for discussion are not presented in a detailed and clear manner. Also, proper recording of decisions and effective follow up are very weak. All these have resulted in weakening of Gram Sabhas/Ward Sabhas seriously.

4. A conceptually sound decision was taken some time back to set up Seva Kendras to give a physical identity to the existence of Gram Sabha and to provide services which could galvanize local people. Though buildings have been erected in many places, as a system it failed to take off.

6.10. The major issues to be addressed in participation are the following:

1. There is very low awareness among the people about the roles and responsibilities of Gram Sabha. In Kerala, Ward Sabhas is also equally important. But the functions and responsibilities of Ward Sabhas have not been delineated clearly in the Kerala Municipalities Act.

2. Invitation is still through notices and the social media is not used. Also, the information boards set up to provide different kinds of information have become dysfunctional.

3. The Gram Sabha/Ward Sabha agenda is not clearly explained in the invitation and in practice the focus is on beneficiary selection. Accordingly, discussions get confined to this item.

4. The Gram Sabhas/Ward Sabhas don't break up into groups and discuss general development issues affecting the Local Government as a whole. Trained facilitators and sector experts are not deployed for thematic group discussions. At best local grievances alone are raised.

5. Since there are many Gram Sabhas/Ward Sabhas within a Local Government to be organised, many of them are conducted on a single day which makes it difficult for officials and the head of the Local Government to attend.

6. In the case of Oorukoottams, forest officials are not very prompt in attending them.

7. Sometimes, issues not in the agenda are taken up and discussed. Even in the selection of beneficiaries the process is violated and the selected list read out. The list of applicants, their marks, etc., are not provided.

8. Most of the times, the minutes are written casually and the attendance are not taken properly. Many a time the quorum is seen lacking. Sometimes the attendance is got signed outside the Gram Sabha/Ward Sabha. Also, the proceedings are not video graphed.

9. There is no effective system for getting the views of non-residents. It is seen that the better off sections of society do not participate in the Gram Sabha/Ward Sabha. Though nearly 3/4th of the attendance is from women, they are mostly Kudumbashree members and MGNREGS workers attending in a routine manner without due preparation.

10. The Gram Sabha/Ward Sabha coordinators are not very clear on their responsibilities and are not properly trained.

11. Mandatory items like presentation of accounts and audit process, explanation on why suggestions could not be implemented, functioning of Beneficiary Committees, details of voluntary activities in the Ward and the Local Government, etc., are not discussed.

12. There is no proper system of resolving disputes arising in the Gram Sabha/Ward Sabha or grievances brought before the fora.

A.2 Equity and Inclusion

6.11. Social Justice is a constitutionally mandated function of Local Governments. Broadly speaking it has two elements, viz., Equity and Inclusion. Local Governments are expected to reach out to the poorest first in the true spirit of

Antyodaya. This will cover both aspects of Equity and Inclusion. Issues related to the socially disadvantaged and special groups are discussed below:

Child Development

6.12. Kerala pioneered the concept of Balasabha and as of now it is reckoned that Balasabhas are there in all Village Panchayats, Municipalities and Corporations. However, Participation of Children are generally Ad hoc and largely ineffectual. Further is no special effort to ensure the participation of children of SC, ST, fisherfolk, poorest of the poor and children with disabilities. As far as the child development is concerned the focus should shift from investment to larger dimension of child rights.

Elderly

6.13. Though some Local Governments have come out with innovative projects relating to the special health needs of the elderly, have facilitated intergenerational inter actions, held Gram Sabhas of senior citizens and so on, most of the plans are very ordinary. At present there is no strategy to address the needs of different groups of elderly or provision of services at door step.

Migrants

6.14. During Covid, the flight of migrants has been highlighted across the country. Of course, the migrants working in Kerala earn a fairly decent wage but they lack proper services and access to minimum needs. Therefore, Local Governments especially Village Panchayats, Municipalities and Corporations have to take steps to ensure the welfare of the migrants.

Poorest of the Poor

6.15. Government have identified through an elaborate survey 64,006 number of families who are absolutely destitutes. This is a pioneering programme to provide social security to the most marginalised. But it should be noted that poor are not a homogeneous group and those towards the bottom of the poverty profile still require special efforts.

Persons with disabilities (PWDs)

6.16. Most of the schemes for PWDs have been distribution of assistive devices. There has not been careful planning based on need. Also, the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 is not being considered. Though Local Governments have been doing marvellous work in supporting mentally challenged children

through the BUDS School and BUDS Rehabilitation Centres, adult mentally challenged persons are outside the purview.

Palliative Care

6.17. Though Kerala is by far the best State in terms of providing Palliative Care, there are certain issues which need to be flagged:

1. The provision of Palliative Care is not of uniform quality across the States. It is relatively poor in big urban areas.
2. There is no individual care plan as such and the activities are sporadic.
3. The programme for the livelihoods of palliative care patients or their families is not taken up on priority.
4. Though several Civil Society Organizations and philanthropic individuals provide excellent services, there are no arrangements for coordinating them.

Scheduled Castes and Scheduled Tribes

6.18. The study commissioned on SCSP and TSP and the Anti-Poverty Sub Plan and the interaction of the Commission with experts and other stakeholders revealed certain important concerns which are listed below:

1. In terms of the share of SCSP and TSP transferred to Local Government, there has been a steady decline.

2. In the case of SCSP and TSP most of the schemes barring those related to scholarships and higher education, there is a great similarity between schemes implemented by the departments and the Local Governments without any synergy. While duplication is largely avoided, parallel implementation takes place following different processes. This has prevented intensification and consolidation of development efforts.

3. A general malaise affecting decentralized planning, namely the thin spread resources across Wards, has affected all the programmes related to Social Justice including SCSP and TSP. Funds get divided badly even while a good number of Local Governments have been following division of funds according to the share of the SC/ST population in each Ward.

4. As regards SCSP and TSP most of the projects are related to housing, water supply and to lesser extent other infrastructure. Of course, there is a lot of distribution of agricultural inputs, milch animals and the like. But there have not been many effective projects for planned economic development. It is sad

that no special efforts for the human development of the SC/STs to bridge the divides are evident.

5. In respect of Tribal Sub Plan the Commission can state with reasonable degree of confidence that the Local Governments have failed to address the outlier status of the tribal communities, especially the Particularly Vulnerable Tribal Group (PVTG) and other relatively backward tribal groups and there are several complaints of under spending and leakage.

6. As per the Kerala's devolution system more than 3/4th of the devolved funds go to the cutting edge level of Local Governments, namely Village Panchayats, Municipalities and Corporations. But unfortunately, human resources of departments barring Women and Child Development and Rural Development do not have any presence at these levels with the result that responsibilities for planning and implementing such schemes of high social relevance are done by officials who have either no interest or capability or accountability in respect of these programmes.

7. The most glaring deficiency in respect of all these plans is the absence of data or a stubborn unwillingness to use data. In 2013 high quality granular data at the level of family was prepared in respect of SCs/STs, and in 2015 a total survey of all persons with disabilities was conducted by the Department of Social Justice and the rich data shared with the Local Governments. In respect of other groups even available data from Census, SECC and other sources are not used. There has been general unwillingness to use data undermined the very concept of planning.

8. Working Groups are the most critical institutions in preparing the status report after analysing data, examining the impact of past efforts and incorporating the suggestions of stakeholders using the collective experience of the members. The study by the Commission clearly revealed that there is no interest, official or political, at the local level in making Working Groups functional. To put it mildly, it has become a sham institution in most of the Local Governments.

9. Another concern is that data on outputs and outcomes is very weak. There is no monitoring at any level.

10. In the case of projects under TSP for tribals living within forests, the non-provision of Development Rights and Community Forest Rights under the Forests Rights Act has severely affected the planning and implementation of TSP of such groups who are usually more backward.

11. The study by the Commission shows that the selection of SC/ST Promoters leaves much to be desired. Political influence seems to have once taken merit. In the case of tribals where ethnic identity is very critical, the weaker groups get left out. Though the officers at the district level and below of the SC Development Department and ST Development Department have been transferred to the respective Local Governments, there is no clarity on relationship between Local Governments and the SC/ST promoters.

Traditional Fisherfolk

6.19. In spite of special training Local Governments have not performed well in addressing development issues of fisherfolk other than providing individual projects. There is no evidence of an area-based planning for the village of fisherfolk. Also, fund allocation even in Local Governments with substantial population of fisher population does not match the needs.

A.3 Rights Based Development

Local Governments and Rights

6.20. Local Governments have an important role in the realization of statutory rights related to development which include, Right to information, Right to work in rural areas, Right to education, Right to food, Rights of Senior Citizens, Rights of People with Disabilities, Mental health care, Forest Rights Act and Right to Service Delivery. Other than MGNREGS Local Governments have been performing only a few functions related to rights-based development. As regards right to information, proactive disclosures are not happening. As regards Right to Service Delivery, there is no awareness either among the functionaries or among the citizens and there is no monitoring either.

Rights to City

6.21. Right to City has now become very important aspect of good governance in Local Governments. It is based on the premise of equity and social justice and is not limited only to the rights of the voters but extends to the rights of all

inhabitants of the area[1]. It has to be noted that this is applicable not only to Cities and Municipalities but to every Local Governments including Village Panchayats and due importance have to be exercised by the Local Governments in ensuring the Right to City.

Ecological Rights

6.22. Post 2018 floods, environment has assumed special importance. Though formally not a transferred subject of Local Governments, they have to be the first respondent whenever there is a natural calamity. Beyond that, they have responsibilities for watershed based natural resources management including protection of rivers, streams, wetlands and water bodies and also preservation and upgradation of other commons.

6.23. The Local Governments have performed very well in respect of responding to disasters. They have also improved their performance in respect of protection and upgradation of streams and ponds, especially after Haritha Keralam Mission started functioning. But unfortunately, they have not been able to achieve significance even after clear directions from government in taking up integrated watershed management in a scientific manner. Also, protection of paddy lands has not been very effective.

---

[1] The important Rights to City are:

1. Decent dwelling place for every family
2. Provision of clean drinking water, sanitation, lighting and accessibility
3. Basic public health
4. Pedestrianization meaning good foot path, dedicated lane for non-motorized transport like bicycles and safe street crossing
5. Making public infrastructure including institutions elder friendly and disabled friendly.
6. Providing safety to women and children in all public places
7. Caring of the absolute poor particularly the infirm
8. Provision of neat and clean street vending zones.
9. Provision of parks, play grounds and recreational facilities
10. Provision for modern crematorium with open access
11. Protection of commons especially water bodies
12. Safe and clean beaches and river fronts

6.24. Kerala has pioneered local action to combat climate change by taking up a project with the support of the professional NGO, Thanal, to achieve carbon neutral in Meenangadi, a Village Panchayat in Wayanad. An interesting methodology has been developed, but up-scaling has been very slow. In tribal areas, Village Panchayats (including former Panchayats which became Municipalities like Sulthan Bathery and Mananthavady) have an important role in enabling tribals to access individual community and development rights in the forest areas where they have been staying. Post-acquisition of rights, the tribals have to be involved in sustainable management of the forests. In Kerala, the Gram Sabhas have not been very effective in making claims with evidence under the Forest Rights Act. This is particularly true of community forest rights.

A.4 Due Process

6.25. Due Process is a critical ingredient of good governance. It envisages that before taking a decision in development matters, the people concerned are consulted and their suggestions considered. In the case of benefits to individuals and families, due process envisages a transparent publication of eligibility criteria and prioritization criteria and selection only on the basis of these with the prior approval of the Gram Sabha/Ward Sabha. In other cases, where a claim is rejected or when punitive action is taken the principles of natural justice should be followed. That means the person concerned should be given an opportunity of being heard and the order communicating the decision should include the reasons. It should also indicate the process for appeal against the decisions.

6.26. Different aspects of services and regulatory functions and the issues related to them are summed up below:

Services

6.27. Local Governments are giving manifold services including various types of registrations, issue of various certificates, permits, licences etc. Under the Right to Service Act, 2012 Director of Urban Affairs and Director of Panchayats have issued notifications specifying the Services and the period in which they are to be given, name of designated authority liable to give service, names of appellate authorities etc. The latest notification in this respect was published in 2021 and 2020 respectively. However, the conditions, especially the documents to be produced for availing the services are not described in the notifications.

6.28. Even though the Right to Service Act has been in force since 2012, very few applications are filed in this regard and almost no one was penalised for non-delivery of services as far as Local Governments are concerned. This may be mainly due to the fact that the general public is still kept in the dark about the details related to the notifications and the provisions in the Right to Service Act.

6.29. Moreover, it is seen that there is a tendency to reject applications submitted for obtaining various services, without hearing the applicants and assigning valid reasons. One of the reasons for this is that, most applicants does not know what all documents are to be submitted along with the applications. Various amendments were made in the Act and Rules to simplify procedures in issuing various licences and permits, as a result of the Ease of Doing Business policy of the State Government. Unfortunately, this also has not been internalised by most officials of the Local Governments and many stick on to the earlier regulations.

6.30. Even though the above-mentioned handbooks have been published, the conditions stipulated in them for issuing various certificates, other services etc. are not uniformly followed in all Local Governments. This may be due to lack of statutory directions on the part of the State Government. The name of appellate authority and the procedure and time limit for filing appeals are also often not mentioned in the rejection order/notice and the right of the applicant to timely file appeal is severely infringed. These actions are against natural justice and hinder the rights of the people and creates many difficulties for them and it is the common people who face the worst hardships due to red-tapism.

A.5 Consensus

6.31. Sustainable Development Goal 16 envisages peaceful and inclusive society, an essential feature of good Local Governance is promotion of consensus which alone can bring in peace and justice. The consensus aspect has to be strengthened and promoted. Local Governments seem to have performed well in this aspect.

6.32. Contrary to popular expectations, adversarial politics has not really affected the functioning of Local Governments barring a few exceptions. Kerala through its vast network has managed to bring about some social consensus in respect of development matters, even though in some places politics has affected this. But the most important medium for consensus is the Gram Sabha and Ward Sabha which has supposed to evolve social norms for prioritizing developmental needs and deservingness of beneficiaries, have largely failed. These are the fora for powerful social consensus resulting in strong demand of citizens to push Local Governments into constructive action.

A.6 Competence

6.33. One of the most widely acclaimed successes of Kerala's decentralization is the capacity building efforts. Right from the beginning of the People's Plan Campaign, primacy was given to improve capabilities, focusing on elected officials. Initially, the State Planning Board coordinated the efforts and conducted wave after wave of trainings covering different topics. Later, it was realized that there has to be institutionalization of the training programmes for sustainability, and naturally KILA was chosen for this purpose. KILA is the unique institution set up in 1990 by pooling donations from Village Panchayats. Later, all Local Governments were brought under its purview. In 2017, the State Institute of Rural Development was merged into KILA which helped it gain good infrastructure and additional faculty.

6.34. The capacity building has the following challenges:

1. Training of Local Governments has certain intrinsic issues. They include:
   (i) Multi-dimensional inter-linked nature of work in Local Governments.

a. Development.
b. Welfare.
c. Care and compassion.
d. Civic service.
e. Regulation.
f. General Administration.

(ii) Primacy of processes in Local Governments.
(iii) Turnover of elected representatives every five years.

(iv) Elected representatives being a non-homogeneous group in respect of age, levels of experience, levels of background, socio economic background, interests, etc.

(v) Difficulties in motivating the transition of elected representatives from political and social leadership to administrative leadership.

(vi) Limited time to get started and going.

(vii) Huge number of officials who still have the regulatory culture instead of the development culture.

2. KILA, in spite of good efforts, has not acquired the expertise required for urban Local Governments, especially cities.

3. Though Kudumbashree in itself has an excellent training system, it has no link with KILA.

4. Since the focus is on elected representatives, high quality training of officials, especially Secretaries covering different aspects of their work has rather been limited.

6.35. The areas which needs further attention in the future course of action for KILA are the following:

(i) KILA should move in for demand-based training which implies that Local Governments can come together and request for training in a topic or set of topics.

(ii) KILA should expand its research activities. KILA should get into a formal collaboration with CDS on all the three types of research.

(iii) KILA could partner with IGNOU and develop distance training modules for officials, elected representatives and lay citizens. This should include electronic courses also.

(iv) KILA should develop the Thaddesakam platform into a full-fledged Community of Practice which would facilitate group discussion of key themes, sharing of experience and clearing of doubts. This should be for the whole country.

(v) Now that the integrated LSGD cadre has come into being, a scientific training needs assessment of the new department may

be immediately conducted and a kind of longish training programme for at least two weeks arranged for functionaries at the middle and senior levels, that is, from the second gazetted post.

(vi) In partnership with an expert group, KILA should develop a rigorous training methodology adopting the best principles of andragogy. For important topics, detailed outlines have to be prepared and the lecturer given instructions on handling the course.

(vii) For training programmes related to subjects like watershed management, eco restoration, tribal development, fisherfolk development, etc., intensive field attachments should be mandatory.

(viii) KILA should move into a system using the services of certified trainers pooled from among academicians, retired officials, and civil society organizations and even from the private sector. The credentials of all the existing extension faculty should be vetted by an expert group and then converted into certified trainers.

(ix) KILA should set up theme specific Voluntary Technical Corps and mentor them so that they could be used in all aspects of capacity building of Local Governments, especially in developing 'beacons.'

(x) KILA should develop simple but effective IT based learning material, both for professionals and elected representatives.

(xi) KILA should develop a depository of case studies in partnership with institutions of national repute.

(xii) Watershed management though a top priority for combating climate change has not taken off even with the intervention of Haritha Kerala Mission. Therefore, a systematic approach is called for.

(xiii) Utilizing the services of MYRADA, Bangalore and ISPS, a team of key resource persons should be trained for each agro-ecological zone with a larger number for hill areas. The organizations could handhold them after the training in the field to develop viable projects. This learning could then be passed down to field level implementing officers.

(xiv) In local governance, more than knowledge and skills, attitudes are important. For developing curricula on attitudes and ethical values, KILA may partner with Initiatives of Change, India at Panchgani.

(xv) There is a demand from Local Governments that there should be more emphasis on management as relevant to Local Governments in the training course.

(xvi) For developing suitable modules, KILA should partner with IRMA and CMD.

(xvii) Special efforts are required to strengthen KILA's strength in urban development. A team of highly qualified professionals need to be developed to function as trainers.

(xviii) Capacity building of IKM, Suchitwa Mission and Haritha Kerala Mission and Kudumbashree should be done by KILA after ascertaining their requirements.

A.7 Responsiveness

6.36. By their nature Local Governments are the most responsive among the tiers of Governments particularly those at the cutting-edge level. In addition to responding to issues formally, as in the case of developmental matters, rendering of services and handling grievances, a special feature of Local Governments, has been the individual responsiveness of elected members to their constituents who approach them with myriad of issues and problems. The responsiveness of Local Governments was best exemplified during the floods in 2018 and 2019 and the pandemic in the last two years. Even without formal powers, the Local Governments became the first responders and they succeeded in calming troubled people and families giving them a sense of

security. Responsiveness is a cross cutting theme. More importantly it is also a function of attitude and behaviour. Some of the formal systems of responsiveness include: Front office, Citizens charter, Grievance redressal, Immediate response to issues raised in Gram Sabhas / Ward Sabhas. Certainly, responsiveness has increased substantially after decentralization. Both the demand for services and their provision have improved. However, grievance redressal requires substantial improvement.

B. Service Delivery

B.1 Civic Services

6.37. The Village Panchayats, Municipalities and Corporations have a lot of civic functions to perform and often their performance is measured by the people through their effective discharge of civic duties. Street lighting and other energy-related issues, complementing drinking water supply, waste management, slaughter houses, crematoria, play grounds, parks fall in the civic responsibilities of Local Governments. The Commission has rapidly assessed the performance of Local Governments in respect of civic functions and the conclusions are presented below:

a) Energy Related Issues

6.38. Maintenance of street lights

This has been a historic function of Local Governments. Till 1996, the KSEB carried out the function of erecting and maintaining street lights and the Local Governments paid the electricity charges as fixed from time to time. In 1996 a fundamental change was effected making the Local Governments responsible for procuring the consumables required for street lighting and supplying to the Electricity Board for their maintenance. But unfortunately, unlike in the case of other departments, Local Governments were not given any control over even the field functionaries of KSEB, with the result that lot of confusion was created in the initial days and Local Governments did not gain much. But over time, the system has improved a bit, but problems still remain.

6.39. Maintenance problems

1. Since procurement is done by each Local Government independently, cost efficiency due to scale of purchase does not accrue.

2. For want of technical expertise, quality assurance systems are weak.

3. There are no formal accountability arrangements governing the relationship between the Local Governments and KSEBL in addressing issues of proper re-placement of bulbs and undertaking the required repairs in street lighting.

4. In spite of strict government instructions, without any justification, many Local Governments do not pay the electricity charges in time which often results in unnecessary dispute between the Local Governments and the KSEBL. The Local Governments owe dues of Rs. 8.92 Crore to KSEBL (Vol. II Third Report of the SSFC).

6.40. Payment of electricity charges of institutions under Local Governments

1. Local Governments are responsible for payment of electricity charges of all institutions transferred to them like Anganwadis, schools, hospitals, etc. Due to the fear of disconnection, payments are not defaulted but there are avoidable delays with the heads of transferred institutions having to approach Local Governments frequently for providing funds.

2. During discussions with the Energy Management Centre, the Commission was informed that many of the electricity systems within the transferred institutions are not very efficient resulting in unnecessary waste of power and sometimes even posing safety issues.

6.41. Deposit Works

Local Governments deposit money with the KSEBL and sometimes with ANERT for implementing projects related to extension of street lights, providing electricity connections to poor households, improving voltage, erecting solar power systems, etc. The following issues are noted:

1. Discussions with officials of KSEBL and ANERT and interaction with activists of People's Plan, reveal that to a large extent, deposit works are resorted to towards the end of the financial year to avoid lapse of funds. Many a time the projects are not thrown up by the planning process and are ad hoc. Even detailed estimates are not taken before deposit.

2. Once deposited, both the Local Government and the KSEBL are guilty of not monitoring implementation very rigorously with the result that works get delayed substantially.

3. Since KSEBL is not bound to complete the work within a particular period, instances of cost escalation are very common.

b) Water Supply

6.42. Water supply is a Local Government function all over the world. In fact, it is a natural function and modern Local Governments arose out of the need for providing water and sanitation at the local level. But unfortunately, for reasons not known, water supply did not figure in the decentralization initiatives of mid 1990s. In respect of water supply, the following are the issues:

1. The long-standing issue is the payment of charges for public stand posts. Though there is wide disagreement on the numbers, it is estimated that there are 1,96,854 public stand posts in Kerala, for which Local Governments pay an annual fixed tariff of Rs.5,512.50 per post irrespective of the quantity of water consumed.

2. Local Governments are not regular in paying their dues to KWA with the result that government deducts at source the claims made by KWA without any validation. Though an elaborate system of verifying functional stand posts on ground with provisions for appeal to the Revenue Divisional Officer/Sub Collector, has been in place for nearly fifteen years, neither the Local Governments nor KWA has used this mechanism. While Local Governments in their interactions strongly complained of non-functional public stand posts, non-mentioned of using the system, it is surprising that how this farcical situation is continuing even now.

3. In the initial days of People's Plan, buoyed by the success of the Olavanna model of community based piped water supply, several Local Governments undertook local water supply schemes. Later on, many of them set up systems as deposit works by KWA. Now there is no database on such schemes whether functional or defunct. This is a major lacuna.

4. As part of Jalanidhi, it is estimated that 5,883 water supply schemes completely managed by the beneficiary community, were set up at a total cost of Rs. 1,771 Crore. Here again no correct database and anecdotal evidence reveals that

several schemes have become defunct due to failure of source. In spite of several discussions, the role of Village Panchayats in respect of such schemes was not fully clarified beyond their initial capital contribution and their facilitating the community to give its share.

5. Again, as part of Jalanidhi, 125 Village Panchayat drinking water supply schemes of KWA were properly rehabilitated and have been managed by communities for nearly two decades through full cost recovery for O&M. The lessons learnt in participatory rehabilitation and management of such water supply schemes have not been utilized for further replication.

6. Now, a massive scheme to provide total coverage of piped water supply to every household, urban and rural, has been launched by Government of India through Jal Jeevan Mission (JJM) to be completed by 2024. Though the Government of India guidelines make them Local Government centric, Kerala has not adopted this approach.

7. As per the data available on 1-4-2020, only 17.49 Lakh households out of a total of 70.69 Lakh in rural areas had piped water supply connections. In the last 21 months around 9.27 Lakh Functional Household Taps Connections (FHTCs) have been provided under Jal Jeevan Mission which leaves a balance of 44.08 Lakh FHTCs to be provided. The physical target for the next two years is around 40 Lakh FHTCs which would cost up to Rs. 30,000 Crore. It would be dangerous to go ahead without detailed micro planning.

8. Though there is no share for the Village Panchayat in Jal Jeevan Mission, Kerala has prescribed a 15 per cent share for the Village Panchayat and 10 per cent for beneficiaries (In JJM the community share is only for the infrastructure within the village).

9. Another change is that the national guidelines stipulate 55 litres per capita per day (LPCD). This has rightly been enhanced to 100 LPCD.

10. But the other modifications throw up serious concerns. The Commission using the services of experts set up a Working Group and has arrived at the following Deviations in institutional arrangements, planning process, implementation, capital cost sharing, operation and maintenance are discussed in detail in Chapter 9 of Volume 2 of the Third Report.

6.43. The Commission had interactions with the Additional Chief Secretary to Government (Water Resources) and Managing Director, KWA, and detailed interactions with the Gram Panchayat Association and several Secretaries of Village Panchayats and could understand the following:

1. Consultations with panchayats were mostly perfunctory ignoring the spirit of the guidelines where the local community has to understand different options of getting drinking water through piped water supply, know the cost and user charge implications and take a decision, with a continuing role in overseeing the implementation and O&M. This has to be ratified by the Village Panchayat.

2. Kerala Water Authority acts as the agency of the Village Panchayat in its implementation, but the rights and responsibilities of the Village Panchayats in this regard are not laid down.

3. Most of the schemes taken up are extensions but which have given quick wins in terms of numbers, but about areas where there are challenges are not being given priority as they should have been in any scheme.

4. The issue of conversion of 1.9 Lakh public stand posts has not been considered even though they could result in as many as 10 Lakh connections.

5. Several Village Panchayats are not in a financial position to pay their share of 15 per cent, as the capital costs are very high and arrived at without any consultation with the panchayats. Similarly, in many places it would be difficult to mobilize 10 per cent of community contribution.

6. Though 47 Implementation Support Agencies (ISA) have been approved including the Kudumbashree, the roles and responsibilities have not been laid down and it defies understanding how over 44 Lakh connections could be provided without ISAs doing anything.

B.2 Service Delivery Through Ward Level Institutions

6.44. A major objective of decentralization was to reduce the distance between the people and the government with special reference to delivery of services. To a considerable extent, this objective has been realized. Now government have announced the policy of door step delivery of services.

6.45. Also, there is a widely prevailing opinion which deserves attention that in larger Local Governments, especially, City Corporations and big Municipalities, even though many services have become on-line, people have to go to the main office adding to the workload there.

6.46. Though government decided to set up decentralized institutions at the ward level to strengthen Gram Sabhas and Ward Sabhas, render most of the services at the ward level and also address grievances, the Seva Kendrams have not taken off.

B.3 Social Enterprises

6.47. There are different types of Social Enterprises and the following definition brings out their variety. For the purposes of the SFC drawing on literature published by SEWA (reference) social enterprises, are essentially run-on commercial principles of efficiency and profitability and financial sustainability. At the same time, they pursue a mission of social good and focus on solving social problems providing services to the disadvantaged, to make up for or supplement those provided by public agencies.

6.48. Issues related to Implementation of Social Enterprises in the past are given below:

1. The burden on the enterprises to collect user fee from reluctant households
2. Stereotyped design of enterprises across geographies.
3. Risk of promoting the unjust and unfair social order-based occupational pattern of a traditional society, which is particularly true in waste management.
4. Absence of assured continued support from the Local Government or the Kudumbashree Mission.
5. Difficulties of gelling into a group.
6. Absence of a Detailed Project Report with clear assumptions and projections.
7. Absence of sustained training.
8. Pervasiveness of subsidy culture with units collapsing after the subsidy is exhausted.
9. Apathy of the Local Government bureaucracy and delays in troubleshooting and even making payments.
10. Lack of harmonious relationship between the enterprises and the political leadership of the Local Government.

11. Passing on the burden to the enterprises and washing off responsibility by the Local Governments.

6.49. In spite of the issues, social enterprises have assumed special significance in the last few years, especially in relation to waste management and provision of cooked food at affordable cost. But the possibilities of social enterprises in providing more health services have not been fully utilized.

C. Economy

C.1 Achieving Economy in Local Governments

6.50. Local Governments are spending around Rs. 20,000 Crore every year excluding welfare pensions which amounts to Rs. 7,500 Crore and it must be noted that ultimately a substantial portion of this expenditure is from borrowed funds which obviously has intergenerational equity implications. Therefore, there is every need for utmost economy in Local Government expenditure.

C.2 Financial Management

Budget and Accounts

6.51. With the acceptance of the recommendations of the Sixth SFC, Government have given a higher allocation to Local Governments. To quote the Fourth SFC "While Local Governments having a constitutional and moral right to get funds which match the expenditure responsibilities assigned to them, equally compelling is the constitutional and moral imperative to utilize their own and received resources with utmost care, wisdom and prudence, efficiently and effectively for the purposes envisaged".

6.52. Based on the evidence gathered from data and from interaction with officials and elected representatives, the Commission is disturbed to note that there are many avoidable failings and shortcomings in respect of financial management including fiscal responsibility of Local Governments. The issues related to financial management are the following:

6.53. Maximizing revenue collection

The Local Governments are not pro-active and alert in maximizing their own source revenues. The Commission feels that Local Governments can easily double their own source revenues just by being more systematic. This issue

has been dealt with in great detail in the Second Report of the Commission and suitable recommendations made.

6.54. Bunching of Expenditure

(i) There is a standing instruction that Local Governments should spread their expenditure over the four quarters in the ratio 10:20:30:40. But the data collected by the Commission shows that this is hardly taken seriously.

(ii) It is seen that most of the expenditures are incurred in the last quarter. There is an argument that the work season starts in November and the bills come up in the final quarter. But such works take up only 30 to 40 per cent of Local Government projects and almost all the other projects could be implemented in the earlier quarters. The fact that the Government provides funds in equal instalments across the year should actually help in spacing expenditures more evenly. Further, now that the plans of Local Governments are approved before the commencement of the financial year and also there are large number of spill over projects which can start early.

(iii) There are serious dangers inherent in this tendency. Rigorous scrutiny and checks have to be given the go by when processing several payments in a short time, leading to wastage and even corruption.

6.55. Book-keeping issues

(i) Government had issued necessary instructions way back in 2012 vide G.O.(Ms)118/2012/LSGD dated 02/05/2012 regarding implementation of Saankhya. It was stated that from the date on which Saankhya is made online, wherever computerized registers and reports are available, manual registers and reports will be considered unacceptable and invalid in all Local Governments and auditors should not insist on maintaining such manual registers and reports. Hence almost all Local Governments are not maintaining manual records. Various issues in computerization especially those related to software has resulted in non-availability of vital records in Local Governments.

6.56. Issues related to financial control

(i) The Finance Standing Committee does not seem to be functioning properly, especially in reviewing incomes and expenditures and in scrutinizing transactions and records. There is hardly any evidence of Finance Standing

Committees getting involved in improving the financial management of Local Governments.

(ii) The sanctity of the budget which is the supreme document for financial management in any institution and more so in an elected Local Government is not respected. Appropriation control is totally ignored and there are no systems for re-appropriation, additional authorization reflected in an effective system of supplementary budgets. Reasonable forecast of own revenues is very rare. Though accounts have been computerized, proper reconciliation of expenditure with the treasury/bank figures is not done.

(iii) The minutes of the Local Governments, especially the resolutions are usually not in a very speaking nature. It is not realized that they are really the sanctions for incurring expenditure and there is need for greater clarity. This is a financial necessity and more so, a democratic necessity, as people need to know the logic of Local Government decisions.

(iv) Follow up of audit findings is slow and lacks timely interventions and corrections.

6.57. Transparency Issues

(ii) The budget and accounts are not disclosed to the citizens in a format and in a manner easily understood by them. The audit findings are also kept under wraps. There is no system of providing citizen's information in an easily understandable manner relating to fiscal performance over time by Local Governments or inter-Local Government comparison on expenditures. The old system of review of DCB fallen into disuse.

6.58. Fiscal responsibility issues

(i) Diversion of funds seems to be very common especially in maintenance. Expenditure mandates like 10 per cent for Women Component Plan or 10 per cent for special groups are seldom achieved. This has huge social implications.

(ii) More underspending is the trivialization of projects. Trivialization of projects in respect of these groups is a serious concern. This is best revealed in the mis-match between the title of a project and the components actually implemented. Wasteful projects are very common in all schemes either

through sub-optimal size or through focus on mere expenditure and not outputs.

(iii) Mis-classification of schemes is very common. This prevents effective monitoring and, in a sense, misleads the public. In the case of property tax, 5 per cent is collected as Library Cess and has to be immediately transferred to the State Library Council. This has not been done as required.

(iv) The Municipal Law mandates transfer of 2 per cent of the own revenues of Municipalities and Corporations to the Poverty Alleviation Fund which is maintained by the Community Development Society (CDS) of Kudumbashree, but this is not being done systematically.

(v) Dues from Local Governments especially water charges to KWA and electricity charges to KSEBL are often not paid in time. This has resulted in deduction at source by government and Local Governments are usually in the dark about the fairness of the deductions.

(vi) A lot of funds especially under the Women Component Plan get transferred to the CDS without effective projects or post approval monitoring. Routine payments related to transferred institutions and offices like electricity and water charges, telephone charges, do not get paid in time resulting in arrears and penalties.

(vii) By inflating the estimate of own source revenues, more works than permissible are taken up leading to huge spill overs and also delayed payment of works which by itself pushes up the tendered cost of work due to the expectations by the contractor of delayed payment.

(viii) Several deposit works are resorted to at the last minute to show expenditure. This is done without projects and entering into contracts. These are mostly related to KSEBL and KWA. In order to issue administrative sanction of several works, the initial estimates of work are kept artificially low. Similarly, works are broken up to facilitate issue of technical sanction by lower authorities.

(ix) The fiscal responsibilities of the elected representatives, the Secretaries including ex-officio Secretaries are not clearly delineated. This is

particularly true in respect of surcharges on elected members as the provision in law not accidentally left out when the Acts were re-structured in 1999. But the lacunae have not been filled up even though it was pointed out by the Fourth SFC in 2011.

(x) The concept of permissive sanction is leading to a lot of wasteful expenditure on items of inaugurations which could be done in money pooled by the beneficiaries under the project.

6.59. Issues related to annual financial statements and certification of accounts.

(i) Surcharges have become meaningless as they are used left and right even where there is no wilful loss of revenue. A provision introduced in the Kerala Panchayat Raj Act and Kerala Municipality Act in 1999 to protect the supremacy of the elected body which laid down that if the Secretary feels that the decision of the Local Government is against law, it has to be referred to government and if no reply is received within fifteen days, the decision has to be implemented. Now there is no mechanism to track such requests systematically.

6.60. Other Issues related to Financial Management in the accounting software Saankhya

(i) There is an absence of an integrated web-based software used for accounting and other functions, which often leads to mistakes in the accounting statements. Software Saankhya, Sanjaya and Subhadra are not integrated which prevents automatic updation of changes in made in one software in another. Therefore, basic accounting reports like annual financial statement could not be accurately generated. It also affects appropriation control and promotes careless budgeting.

(ii) In most Local Governments, Saankhya does not truly reflect all the details of assets, entries related to housing including LIFE. Messy classification of entries makes it impossible to aggregate across items into meaningful units and leads to misclassification.

(iii) Accounts Rules envisage preparation of accounts based on Fund Code, Function Code, Functionary Code and Account Code. But statements at dis-segregated levels are not available. This affects monitoring across institutions.

(iv) Further, the reports and statements are not in a simple easily understandable format. This affects understanding of the financial position not only by the elected representatives but also by officials and citizens. Since there is no proper evaluation, monitoring or review of Revenue generation and accounts in most Local Governments, by the concerned authorities especially the Finance Standing Committees of the Local Governments, the financial position in most Local Governments is in a bad shape.

D. Efficiency

D.1 Achieving Efficiency in Local Governments

6.61. Efficiency is a key parameter of good governance. In fact, the most important effort of the Commission has been to promote all round efficiency whether it is resource mobilization or service delivery or project management. Essentially efficiency means the best use of resources natural, human, financial and technological.

6.62. Among the important areas which the Local Governments have to act, to improve efficiency are:

1. Efficiency of own revenue mobilization
2. Efficiency in planning particularly choice of projects which would give maximum returns
3. Efficiency of implementation
4. Capacity building of staff
5. Use of IT and other technologies including appropriate technologies

6.63. Proper human resource management can improve efficiency. Also, proper exercise of the autonomy of Local Governments can go a long way in improving efficiency, particularly of development interventions.

D.2 Human Resources

6.64. The Committee on Decentralization of Powers, in its very first report immediately after the launch of the People's Plan, had enunciated the principle of "work and worker going together" to Local Governments and that decentralization should not lead to net addition of staff. Later, the Committee conducted a formal work study and recommended additional transfer of

employees to Local Governments even from departments like Revenue based on the functions and work transferred to Local Governments. In the case of engineers, a new cadre was created by drawing staff rendered surplus in PWD due to transfer of responsibilities to Local Governments and in the case of Irrigation Department due to shrinkage of workload.

6.65. But there are frequent complaints from the Village Panchayats, Municipalities and Corporations, regarding increasing workload and shortage of staff in their offices. Similarly, transferred offices like hospitals in the AYUSH sector, veterinary hospitals and Krishi Bhavans often mention lack of administrative support to the professionals.

6.66. However, there have been additions to the staff due to work load – but assessed in an ad hoc manner. A scientific assessment of the workload and the possibilities of efficient ways of handling work has not been done. The suggestion of the Fourth Finance Commission to set up a Staff Commission for Local Governments, though accepted, was not implemented.

D.3 Autonomy

6.67. Of all the Local Governments in the country, those in Kerala are the most autonomous. The People's Plan pioneered the concept of untied funds, giving full freedom to Local Governments within a broad framework in using the resources. Over the years, for different reasons, some of them well thought out and some of them ad hoc, different expenditure responsibilities have been mandated on the Local Governments. These include:

1. The state share of Samagra Siksha Abhiyan (SSA) is met by the Local Governments. There is justification in this as schools are under the Local Governments. But SSA also caters to some requirements of aided schools, over which, the Local Governments do not have even monitoring powers.

2. The cost of ICDS is met by the Local Governments. Though what is provided by Government of India is fully passed down to Local Governments, the State Government at periodical intervals enhances the honorarium of Anganwadi Workers and Helpers and makes it a Local Government responsibility. This is not justified as, in Kerala, salary of staff is the accepted responsibility of the Government, except the salary of own staff of Village Panchayats, Municipalities and Corporations.

3. Similarly, in the Health Department, several contractual posts are paid for by the Local Governments.

4. Under the Jal Jeevan Mission, 50 per cent of the state share, i.e., 25 per cent of the total cost including 10 per cent beneficiary contribution should be met by the Local Governments. Since Government of India limits its share according to its norms (which allow only 55 litres per capita per day in rural areas whereas Kerala has been adopting 100 litres per capita per day) and does not provide for tender excess, etc., *de facto* share of Local Governments would go higher. It has been estimated that for completion of Jal Jeevan Mission in rural areas alone Rs.30,000 Crore would be required in the next two to three years which means Village Panchayats should shell out Rs. 4,500 Crore and in addition mobilize Rs. 3,000 Crore from the beneficiaries. This is going to be a big burden.

5. Many a time, Government permits waiver of even the reduced Entertainment Tax especially for Cricket and Football matches and permits waiver of interest, etc. on Property Tax dues and this is done without any consultation with the Local Governments. Of course, Covid - 19 is an exceptional situation and there is justification for providing concessions.

6. Housing is a Local Government priority, and Government, naturally, gives special priority to the housing for the poor. But since the houses are constructed using loans borrowed by government, the repayment of the loans is the responsibility of the Local Governments, though it is limited only to the principal amount and the interest is paid by the government. Normally poorer Village Panchayats and densely populated Municipalities and Corporations would have a proportionately higher demand for housing and this would skew the burden of repayment. When EMS Housing Scheme was implemented, it was decided that the loans shall be structured in such a way that repayment would not exceed 15 per cent of the Development Fund of Local Governments. It is expected that 4.5 Lakh of houses would have to be constructed in the next four years which would imply that Local Governments would be responsible for the repayment of loans to the extent of Rs. 2,20,000 per dwelling spread over next four years.

7. Historically, Kerala has been including the Union Finance Commission Grants as part of the untied devolution of Development Fund. Over time, the share of the Union Finance Commission grant to Local Governments has increased.

6.68. Till the Thirteenth Finance Commission, the grants were untied with full freedom to Local Governments for their use. The Fourteenth Finance Commission restricted expenditure to seven civic infrastructure items – roads, water supply, electricity, sanitation, parks, play grounds, crematoria. But since roads, water supply and sanitation are local priorities, the stipulation did not distort Local Plans or affect the autonomy of Local Governments. But the Fifteenth Finance Commission through its stipulation that 60 per cent should be spent on water and sanitation and through its earmarked allocation to and through its earmarked allocation to Urban Agglomeration affected the flexibility and freedom of Village Panchayats, Municipalities and Corporations. The grants for Urban Agglomerations for Kerala would cover six Corporations, 41 Municipalities and 250 Village Panchayats, will affect the flexibility and freedom of the Local Governments.

D.4 e-Governance

6.69. More than anything, e-governance can achieve the goals of efficiency and transparency.

6.70. Kerala is undoubtedly the leader in e-governance in Local Governments, more so, in respect of Panchayats. Along with the launch of the People's Plan, efforts were started for introduction of information technology. After rigorous work for nearly a decade; and a thorough system study, several software was developed and gradually, one by one, they were put into operation. Now substantial portion of the work, particularly relating to planning and accounting is on-line.

6.71. In order to carry forward the task of computerizing Local Governments and bringing about e-governance, the Information Kerala Mission (IKM) was set up initially as a project unit of Centre for Development of Imaging Technology (C-DIT) and later converted into an independent entity in 2013. The IKM developed 38 different software to digitize various functions of the Local Governments.

6.72. Through its studies and interactions, the Commission could identify the following issues:

(1) Majority of the staff working in IKM were selected on an adhoc basis and in spite of good domain, knowledge, may not have technical excellence to manage high-end e-governance programmes.

(2) Most of the software were developed more than fifteen years ago and they have not being upgraded as required.

(3) The software is stand alone. The recent positive development is the Integrated Local Government Management System (ILGMS) software which supposedly ERP but *de facto* it is still partial.

(4) In spite of use of information technology, manual documents are still there.

(5) Even critical software performing related functions like planning and accounting are not rationalized, and the classifications are not harmonized.

(6) Contrary to the core objective of setting up of the IKM, it has gone on to become a parallel institution with very little accountability to the Local Governments. All the Local Governments strongly complain of apathetic attitude of IKM when confronted with operational problems.

(7) The Auditors complain that they find it difficult to reconcile figures coming out of different software.

(8) Since software being pushed by an external agency, local ownership is not very strong, so much so, they exist as separate persona. Software instead of being tools in the hands of the officials have acquired a distinct identity.

(9) The centralized systems provided with the good intention for data correction have resulted in multiple entries without possibilities of tracking the changes made and noting the reasons for changes. This opens up possibilities for manipulation.

(10) The code and classifications have become outdated and some of them are irrational, so much so, outputs do not convey any meaning either to the Local Governments or to the monitoring or auditing authorities.

(11) The transferred institutions and offices are not integrated with the present e-governance system resulting in a lot of wasteful work and unnecessary work overload in the Local Government.

(12) Digital applications have created a lot of data over time but they are not being used because of the irrationality of classifications resulting in difficulties in getting meaningful outputs.

(13) Inter-departmental integration is very limited even in the most important case of treasuries.

(14) There is no earnest attempt to integrate with e-applications of Government of India like E-Gram Swaraj, PFMS, city finance portal, etc.

(15) Several applications are developed by other organizations like Geographic Information System (GIS) developed by Uralungal Labour Contract Co-operative Society and the building permit applications like Sulekha and ITBMS, continue independently.

(16) A technical issue noticed is that the data servers currently are those of the State Data Centre which lack sufficient band width and storage capacity.

(17) IKM has been unusually insular in refusing to coordinate with other agencies with experience and expertise like IT Mission and NIC. They are reluctant to expose the software to quality validation or audit.

(18) IKM has been steadfastly refusing to adapt software developed by public agencies at the national and state levels or those developed by non-profit collectives. This has resulted in huge waste of public resources by doing everything from scratch and reinventing the wheel.

(19) There has not been any systematic effort to infuse the required talent into IKM either on a short term or on a permanent basis.

(20) Systematic training of IKM or Local Government staff in matters related to e-governance is almost absent.

(21) Compounding the problem, there is no qualified personnel in the department to supervise the e-governance activities of IKM and the Local Governments.

(22) There are no manuals with legal backing dealing with different aspects of e-governance.

(23) Applications like Sulekha have resulted in stereotyped projects to such levels that nothing can be made out of a project proposal; a far cry from the initial days of People's Planning with project documents having rich content particularly in describing the background, explaining the objectives and expected results and the different components. It is a true example of trivialization in the name of simplification.

(24) Since Local Governments are given permissive sanction to pay contribution to IKM, the real cost of services provided by IKM is often not understood.

(25) In spite of the pioneering work of IKM, it has failed to achieve the results as expected, so much so, instead of technology became an enabler and promoting ease of doing work, it has become a disabler and paralyzer complicating work processes; instead of making things transparent, it has created greater opacity.

6.73. It can be seen that for the kind of services rendered, the expenditure is too high, particularly since Local Government officials have not acquired the skills of e-governance and citizens and other monitoring authorities have not benefited from this as expected.

E. Effectiveness

6.74. Over all, the effectiveness of Local Governments in providing basic minimum needs, improving the performance of public institutions and addressing poverty and providing services related to care and compassion, has been very good. But over time, things get routinized and effectiveness came down and

this is best illustrated in what happened to Ashrya which after remarkable initial success in assisting the poorest of the poor, became a flat scheme.

6.75. After 25 years, there is more need for innovation, both in development interventions and management of institutions, to improve effectiveness.

E.1 Innovation

6.76. In the context of Local Governments, innovations reside in management, especially management of service delivery. Process innovations are equally important, especially to mobilize the community for collective ownership of a project and contribution to its success. There is also scope for introduction of new technology promotion of local economic deve0lopment where Local Governments can be facilitators and local entrepreneurs, individual or group, the actors.

6.77. Innovation would involve enhancement of creativity in an existing practice to address an important development issue of high concern. Naturally, its effectiveness should be higher than usual. Some of the elements of innovation are use of a new technology preferably an affordable and sustainable one, use of an interesting management technique, incorporation of participatory processes at all stages, particularly in the implementation and post-implementation O&M, naturally resulting in community contribution in cash and kind.

6.78. After the initial best of innovative projects, there has been a general decline in this area. So much so, there is a need to consciously focus on promoting innovation in local development and local governance. The case studies of good practices give a lot of hope.

F. Accountability

F.1 Formal Accountability -Audit Commission

6.79. In a democratic society, audit is the most important instrument of formal accountability. There has been a paradigm shift in local governance for local development after the big bang decentralization in Kerala. Though a new Local Fund Audit Act was brought into force in 1994, it did not reflect this shift. Naturally the Audit system has not changed in tune with the new realities in Local Governments.

6.80. In view of the importance of the issues, the Commission took great efforts in identifying the issues and in suggesting appropriate recommendations.

6.81. The financial management issues related to audit are as follows:

(1) Presently, accounts are not flowing from budgets. As a result, there is no budgetary control and financial appropriation control. Requirements of funds based on actual utilization vis-à-vis budget provision is not happening. Excess/short/no provision are not known. Account heads are different from budget heads.

(2) The existing accounting and budgeting system based on IT systems are too complex. A lot of ambiguous and conflicting provision in various legislations in respect of budget, accounts and audit are prevailing.

(3) The rules have been framed, but they are not appropriate for participatory budgeting for which even now executive instructions are being relied on.

(4) The upward, downward and horizontal accountability and reporting requirements are not being followed in letter and spirit and there are no strict time-lines.

(5) Local Governments complain of audit fatigue. Kerala State Audit Department (KSAD) is the statutory auditor of all Local Governments, at present. In all the Corporations and 13 major Municipalities, a wing of KSAD functions to perform concurrent audit. The CAG also conducts audit of Local Governments in a random manner and there is also performance audit conducted by the Performance Audit Wing. In addition, Finance Inspection and Stores Purchase Wings of the Finance Department also inspect Local Governments. There is no co-ordination or rational sharing of responsibilities among the three named auditors – CAG, KSAD and Performance Audit.

(6) There are certain basic contradictions between the Kerala Local Fund Audit (KLFA) Act 1994 and the Local Government Acts. As per Section 9 of the KLFA Act, the executive authority has to prepare and submit the annual accounts of the local authority within four months from the closure of the financial year, failing which, is punishable on conviction up to Rs.3,000.00. But there is no clarity on who is the executive authority in

respect of audit. In the Kerala scheme of things, the executive authorities are the elected bodies and not the Secretary of the Local Government or the elected head. This has not been clearly stated in law, especially in regard to responsibilities and obligations.

(7) The hallmark of Kerala's decentralization is transparency and downward accountability. The audit report and the remarks have to be placed before the Gram Sabha/Ward Sabha which is never done.

(8) The Finance Standing Committee is expected to seriously examine the audit findings and take follow up remedial action. Also, the full elected body has to do the same. There is no evidence that this is being done systematically.

(9) It has been pointed out that in practice there is a dichotomy between persons who carry out different activities and the different software with the result that many a time accountability is lost and the blame cannot be easily fixed.

(10) There are no data quality standards or standard operating procedures (SOPs) in respect of data being generated in the accounting system or general governance system. Without reliable data base, there is no way to know the authenticity of the accounting information.

(11) Though double entry accounting was introduced as a reform measure, the logic and spirit of such a system is not fully understood by the officials concerned with the result that the accounts do not speak even to informed people, let alone the lay citizens.

(12) The accounting software is unable to support correct tracing of the audit trail as the human interventions made on the data base are not captured properly. The facility for constant updation /correction of accounting data makes them fluid and results in the absence of reliable historic data.

(13) Use of different software for similar purposes results in parallel information systems.

(14) The Local Government system has not been upgraded to utilize the possibilities of anytime - anywhere banking facilities, especially on-line receipts and payments.

6.82. The issues related to the audit system is summarized below:

(i) The primary internal accountability arrangements of Local Governments do not help the audit due to inaction or deficient reporting mechanisms. This includes the accountability of employees to elected body and the elected body individually and collectively to the citizens.

(ii) Section 16 of the KLFA Act empowers the auditors to charge/ surcharge for loss of money sustained, due to non-realization of revenue or illegal payments caused by negligence or mis-conduct of any person and can certify that amount as dues from that person recoverable by, as if it were an arrear of public revenue due on land. Unfortunately, most of such surcharge certificates are issued on cases which had happened due to technical errors or procedural errors while implementing the project, without going into the merits of the case in detail, while often real malfeasance escapes un-noticed. Also, there is no ascertaining as to who was actually directly responsible for the loss sustained if any, related to the matter in the charge/surcharge notice issued. It is decided based on the subjective satisfaction of the Director, KSAD, unguided by written norms on what should invite charge/surcharge and how the amount should be arrived at. The officials of Local Governments complain that the threat of charge/surcharge affects their normal functioning. Moreover, most Implementing Officers are at times quite reluctant to implement the schemes/projects of the Local Governments in apprehension of the surcharge provision, while they don't have such apprehensions while implementing similar type of projects related to their own departments. This has affected the progress of implementation of projects/schemes in Local Governments to a large extent. Further, there is a serious denial of natural justice as the person does not get a chance to study the accusation and give suitable reply which then has to be properly examined and a reasoned decision given. Further, there is no easy appellate system to rectify a wrong decision to charge/surcharge as the affected person has to approach the District Court to set aside the charge/surcharge which is not easy.

(iii) Conceptually, there has to be a bench marking of performance level accompanied by a continuous monitoring which has to be done by KSAD. But due to lack of capacity and shortage of staff, it has affected this seriously.

(iv) The Audit Monitoring Committee which was set up with great expectations seems to have become non-functional.

(v) The present performance audit system has become routinized and often functions as parallel audit with very poor follow up.

(vi) The unique opportunity provided by the Technical Guidance and Support (TGS) system initiated by the CAG based on the recommendations of the Eleventh Union Finance Commission has not been properly used mainly due to lack of clarity on TGS.

F.2 Institutions of Accountability

Ombudsman

6.83. Kerala is unique, in that it set up the Ombudsman for Local Self Government Institutions, based on the recommendations of the Committee on Decentralization of Powers.

6.84. Awareness about this unique institution seems to be low among the people and even in the media. That is revealed by the number of cases under Ombudsman. Between the period April 2020 and 31st March 2021, there were 1,615 old cases pending making a total of 2,042 cases. Of these 72 were disposed of leaving a balance of 1966 pending cases as of 31.03.2021.

6.85. Even though the Act provides for investigation and enquiry by any official, in practice, it is mostly done by officers of the Local Self-Government Department.

Tribunal for Local Self Government Institutions

6.86. Before 1999, appeals against decisions taken by the Local Governments in exercise of their various powers were filed before departmental officials. In order to ensure full autonomy, the Committee on Decentralization of Powers recommended setting up of a Tribunal to look into all such appeals. The

Tribunal is of the rank of District Judge and is located at Thiruvananthapuram. It is to be noted that the pending cases during the span of 2013 to 2021 is 2487.

6.87. At present there are no regional Tribunals which is a hurdle in dispensation of cases. Also, at present there are no arrangements for district level sittings for ease of the appellants.

F.3 Social Accountability and Transparency

6.88. Social Accountability is a feature of modern governance. It is the most critical ingredient of good local governance. It goes beyond financial aspects and incorporates elements like fairness, relevance and outcome in respect of public decisions and investments. It is both internal and, more so, external. It implies a shift from horizontal and upward accountability to downward accountability to the people. In that sense, it is a move away from the long route of conventional accountability to the short and direct route. It envisages not only provision of information but also answerability and rectification of a wrong and penalizing the guilty. Social Accountability is a natural corollary of rights-based development and participatory governance.

People's Plan and Social Accountability

6.89. Social Accountability was built into the very design of decentralization and People's Planning in Kerala. Different features of the process of participatory planning envisaged high levels of Social Accountability. Right to Information was incorporated into the Local Government laws six years before it became a national law. Also, the elaborate powers of Gram Sabha/Ward Sabha strengthened Social Accountability. The mandatory Citizen's Charter is a tool to convert Social Accountability into practice.

6.90. Beneficiary Committees were constituted even for tendered works to enable citizen watch over local development activities. Information boards were mandated in all public works. In the selection of beneficiaries, eligibility criteria and prioritization criteria have to be clearly laid down and marks awarded for each criterion based on prior decision (that is before applications are called) and the marks read out in open forum of Gram Sabha/Ward Sabha and the person getting the highest marks given the benefit.

6.91. Though Social Audit was not part of the Kerala Acts, since Village Panchayats implement MGNREGS they have also become part of the system. Through

government policy at the national level, Social Audit is mandatory for Centrally Sponsored Schemes like Pradhan Manthri Aawas Yojana (PMAY), National Social Assistance Programme (NSAP) and more importantly in the use of the Union Finance Commission Grant to Local Governments.

6.92. The important issues related to social accountability in decentralized planning in Kerala are the following:

1. Social Accountability has certainly increased significantly after decentralization. It is best revealed in the functioning of individual elected members who are forced, willy nilly, to respond to different demands from the public which takes most of their time. The use of the social media leading to joint perpetrated cyber-attacks etc. has made elected members a bit more cautious. Participation has certainly increased but though it is far less than the optimum level, with informed observers seeing a declining trend after the initial increase.

2. One gets the impression that over time, the critical features of Social Accountability which constitute the basic structure of the Local Government system, have all been affected seriously by routinization, ritualization and domestication largely due to silent bureaucratic sabotage aided and abetted by colluding elected representatives, ignored by the supervisory systems and sadly accepted by the citizenry without even mild protest. Even powerful institutions to ensure that the Social Accountability features of law are adhered to, do not seem to have achieved their objectives.

3. Still more pathetic is the implementation of Social Audit which is a statutory obligation. On paper, regular Social Audits have been conducted by the Village Panchayats for the last 10 years in respect of MGNREGS. But it is doubtful that even a single Social Audit has been done in accordance with the spirit of the concept; and this is surprising in a State known for public action, density of civil society organizations and grass roots political activism.

F.4 Ethics and Integrity

6.93. Though there has been considerable emphasis on ethical behaviour, actually there is no Code of Ethics in Kerala Panchayat Raj Act and Kerala Municipality

Act. There is only a brief mention of a Code of Conduct governing the relationship between the officials and elected representatives. There is a strong need for a powerful Code of Ethics to make the elected representatives, officials and citizens, know what to expect in terms of behaviour and performance from the Local Governments.

G. Sustainability

6.94. In the current development scenario especially after the devastating floods of 2018 and 2019 and the Covid pandemic, sustainability has become very critical. It is getting increasingly realized that local action is as important for sustainable development as policies and programmes at the State and National levels. Even though Sustainable Development Goals (SDGs) offer a great opportunity and Kerala was the first to attempt for localization of planning and implementation for SDGs, nothing concrete has taken place so far. KILA has developed a very good framework for localizing SDGs. In the context of Kerala with the powerful Kudumbashree system, it can go one step forward and provide a model to the world by communitizing planning and implementation for SDGs.

Chapter 7
Good Practices

A. Introduction

7.1. An interesting and even exciting feature of decentralization is that it creates space for innovative initiatives to emerge from below, especially if there is sufficient autonomy and proper capacity building. In fact, some of the best known programmes of Local Governments took shape from the grass roots in response to local challenges which generated creative local solutions. The best example is the community managed water supply developed by Olavanna Village Panchayat of Kozhikode District in the 1990s. Later, the BUDS School for mentally challenged children was conceived and operationalized by Venganoor Village Panchayat of Thiruvananthapuram District and the much lauded Palliative Care system in Kerala was pioneered by some Village Panchayats of Malappuram and Kozhikode Districts.

7.2. Due to the Covid situation, the Commission could not go to the field and see for itself good practices and get into depth analyzing their features and causes. Therefore, it has relied mostly on case studies of good practices developed by KILA and such practices are summed up and given below.

Theme	Title of the Project
Governance	Karakulam, Thiruvananthapuram: Not Only a Model but a Reality
	Aymanam, Kottayam: Role Model on Total Quality Management
	Kochi Municipal Corporation: Institutional Innovation for Technical Support
Social Justice	Mulanthuruthy, Ernakulam: Vayo Souhruda Local Governance
	Ramapuram, Kottayam: Child-Friendly Local Governance
	Kodur, Malappuram: Differently Abled Friendly Local Governance
	Muhamma , Alappuzha: Palliative Care: The Muhamma Model
	Venganoor, Thiruvananthapuram: From Buds To Bloom
	Aryad Block Panchayat, Alappuzha: "Success Story of Ardramee Aryad"
	Chirayinkizhu Block Panchayat, Thiruvananthapuram: A case study on "Suraksha Comprehensive Mental Health Programme – A community-based rehabilitation programme for persons with mental illness and rehabilitation of affected families"

Health	Wayanad District: Covid-19 Pandemic Prevention Activities - Local Government Level Activities
	Kozhikode District Panchayat: Spandanam –A Joint Venture of District Panchayat, Calicut (Kerala) and Indian Systems of Medicine
Civic Services	Alappuzha: Rejuvenation of Canal Network – Experience of Pilot Project & Vision
	Thiruvananthapuram, Karimadom Colony: An in-situ slum rehabilitation project
	Alappuzha Municipality: Clean Homes Clean City
	Kozhikode Municipal Corporation: Energy Efficient Streetlights Initiative
	Kozhikode Municipal Corporation: Composite Slum Rehabilitation Housing and Market Relocation Project
	Adat, Thrissur: Report on Street light Maintenance
Production	Chenkal, Thiruvananthapuram District: Tharishurahitha Gramam through convergence and artforms
	Perambra, Block Panchayat, Kozhikode: Subhiksha Coconut Producer Company
	Nedumangadu Block Panchayat, Thiruvananthapuram: Rural Economic development activities enriching the organic farming Sector
Environment	Meenangadi, Wayanad District: Bottom-up efforts to build climate resilience

B. Good Practices in Governance

7.3. Karakulam, Thiruvananthapuram District: Not Only a Model but a Reality[1]

Evolution through years in History

Regarding Karakulam Grama Panchayat, it is not any spontaneous or short-term achievement. It is the result of the revolution and evolution through history for the last few decades. It is a benefit due from stable leadership in the locality. It has generated through the concerted efforts for the last years of history. From the period of establishment of Karakulam Grama Panchayat, during early fifties, till today it has the continuous and generous leadership of progressive democratic people's movement and organizations. Their consistent efforts and

[1] Source: Dr. A. Suhruth Kumar, For Kerala Institute of Local Administration

concerted initiatives to inclusive development programmes has been the ultimate reason behind the democratic decentralization results in Karakulam. Transparent, responsive, participatory and accountable implementation of development measures and administrative mechanism is the strength of the Karakulam experience.

Capacity of Decentralization

Apart from the previous period, during the last 25 years we have seen a number of excited moments in the process of decentralization here. In between 1997-2001, Karakulam was witnessed with a lot of instances like pragmatic form of Grama Sabha, and experimental organization of the village level development seminar etc in Karakulam. The procedure and formalities for convening a Grama Sabha, the model schedule for Grama Sabha, the conduct of business of Grama Sabha etc. were tested in Karakulam (at Karayalathukonam) for the first time in the state, as part of people's plan campaign. The field test of the village level Development Seminar, the primary platform of decentralized planning system, has also taken place at Karakulam during 1997, with the great involvement of EMS Namboothiripad and V. S. Achuthanandan as the guests and guides in the said process. The public participation, the method of constructive discussion and the plan mandate evolved through such development seminars have been the guiding factors for local governance and development in this Panchayat.

Participatory Support System

Karakulam Grama Panchayat has availed a number of awards (including Swaraj Trophy) repeatedly and which has evolved with a number of pioneer projects in local governance and decentralized development, with strong, effective and continuous support of voluntary, technical expert organization, established in 1997-1998 as part of People's Plan Campaign itself, which was organized, established and run by the Local Government institution for the first time in Kerala, known as Grameena Patana Kendram. On later course of time, for the two decades, Grameena Patana Kendram has formulated quite a number of initiatives, different unique community projects, various creative and action research activities, for the realization of democratic and development decentralization in Kerala. Through its component organs as IITC, PARRC, Kalagramam, Moving Craft, Citizen Education Centre, under the umbrella organization of GPK, became an accredited voluntary, technical support institution for various levels of Local Government institutions in Kerala as well as in other states. At present, GPK has been elevated to the status of regional extension training centre of KILA and NIRD in different elements of local

governance. From Panchayat Resource Mapping and Integrated Water Resource Management Programme, GPK has been extended and expanded their functions into Micro Watershed Management and Development, as well as Geo Informatic System for Local Bodies (GIS-LB) through indigenous action research and technological initiatives. As a result of that, GPK has become accredited voluntary technical support organization functioning for the capacitization and evolution of local governance system and institutions not only in Kerala, but also outside the State. Karakulam Grama Panchayat has been genuinely and regularly supported by GPK and as a result, recently the Family Health Centre of Karakulam has won the national recognition as one among the 12 best primary health institutions in the Country, awarded by Health &Family Welfare Department, Government of India.

Seeds and Fruits of Good Governance

During 10th and 11th plan period, with support of SDC-CapDecK, the initiatives started in Karakulam and Nellanad Grama Panchayats in good governance process, by an action research activity with the association of GPK, became the seedlings for such measures all over Kerala. With effective correlation and cooperation of the elected bodies, the official functionaries, the general public, through the Panchayat office, the transferred institutions, the technical support organization and the society at large, 13 institutional functional manuals have been derived. The effort has been scaled up into 63 grama Panchayats in Kerala and subsequently developed and administered by KILA as prestigious programme known as Front Office Management in almost all the local bodies in the State. Efforts for evolving Citizen's Charter, Right to Information, Grievance Redressal and Service Accountability etc. became the base line activity for good governance measures all over the state. The model activities of the Panchayat not only during Chickungunya and Dengue Fever have been extended to the "I Care – We Care" activities during the COVID – 19 periods. Women status and Gender Justice initiatives, gradually strengthened into Jagratha Samithi, Local Dispute Resolution System, and finally into Village Gender Resource Centre (VGRC) in Karakulam.

Incredible Model of Participatory Functions

Planned participatory public initiatives in People's Plan Campaign period, through Beneficiary Committees, Karakulam has extended a model by creating many community assets including bridge and anganwadi building etc. 97per cent revenue collection by utilizing tax mapping and tax collection Grama Sabha, placed Karakulam in the comments of State Finance Commission and the DCB statement and Annual Administrative Report including the Asset Management

Activities of Karakulam also attained public attention for a period of time. Karakulam became the first village local body in the state which has evolved and implemented a local level plan and policy for the elders and aging people of the society. Today through its participatory measures to introduce and impose Green Protocol, installation of Environment Monitoring System of CCTV Network, Restoration of River Banks for 8 ½ acres without any resistance of land holders as part of Killiyar Mission activities etc. also can be cited as best practice experience in participatory functions of local body. In the present COVID -19 circumstance, Karakulam has succeeded to start and conduct Community Kitchen, People's Hotel and Telemedicine service system even before the official announcement of the State Government, through the participatory cooperation and involvement of the general public in this locality.

People's Representatives Public Servants

The approach and attitude of the officials and elected representatives of Karakulam Grama Panchayat towards the people's cause are exemplary and needs to be appreciated. They are always ready to learn from the general public, they are wilful to work along with the people, within and among them. That is why, Karakulam Grama Panchayat became a sustainable reality in local governance, rather than a model for a particular period. That is why Karakulam has led the long journey of transparency, grievance redressal, accountability the trinity of good governance, in the democratic decentralization process. On the strong base of the social audit mechanism, to which the Karakulam has solemnly subjected by itself, now the Grama Panchayat has been setting up its victory march towards the next generation, and they are trying ensure the development, welfare, safety and solidarity of the people at large, to protect the interest of the vulnerable in the society with the instrumentality of democratic decentralization. We believe that the Karakulam Grama Panchayat can take the role of a pioneer in the future course of time in this respect.

7.4. Aymanam Village Panchayat, Kottayam: Role Model on Total Quality Management[2]

After attending training on Total Quality Management (TQM) by KILA, Aymanam GP in Kottayam districtof Kerala evolved an action plan for TQM that includes awareness training, status analysis, citizen survey, formation of sub-

[2] **Source:** Rajan J. B and S K Biju (2022) 'Total Quality Management in Local Governments in Kerala, India: Some Insights for Replication', *The International Journal of Community and Social Development*, 4 (1) 39-60, Sage

committees and QC, visioning process, upgradation of infrastructure, record management, 5-S framework, capacity-building plan, formation of internal audit team, training on internal audit, management review and certification. The status analysis was made with the support of *Kudumbashree*. The needs and aspirations of people were identified through citizen survey based on which visioning workshop was conducted in a participative manner. The vision, mission, policy and objectives for TQM were evolved from the workshop.

People-friendly Panchayat

As imparted in the training by KILA, the president and the secretary worked collectively and ensured the sense of ownership among the functionaries. The vision was people-friendly Panchayat. The employees shouldered the responsibility of commencing the Front Office functioning from 9 a.m. (as against the usual office time of 10 a.m.) for the benefit of manual labourers who will not lose the day's work.

A checklist of documents to be produced is given along with all applications. This expedites the process of application submission. In order to prevent corruption, the applicants are given details of the Panchayat President, Secretary and vigilance in case the service is not provided within the stipulated time mentioned in the receipt of application. A citizen feedback form is distributed to evaluate the performance of the officials. The feedback obtained so are evaluated in the meeting convened every Tuesday and the suggestions and grievances addressed.

Continuous monitoring

The whole hearted involvement and cohesion between the elected representatives and the officials helped attain the vision. The state of the art facilities set up. A vision document and SOP was prepared, with the support of the TQM coordinator from KILA, for the efficient functioning. And against these documents performance were monitored continuously and QAs conducted. After completion of the QAs, the GP was certified with ISO 9001:2015 in May 2017.

Innovative projects

With the collective efforts of the officials and elected representatives, the GP implemented the following innovative projects. This is the outcome of the synergy generated through TQM.

Aymanam: India's first fully digital Panchayat

For the comprehensive development of a GP, the dynamic database about the people is inevitable. It is for this reason that the Aymanam GP conducted a survey of people and created a database. The software is being designed in such a way to generate query-based information.

Help desk and snacks bar

It is common in front of government offices that the service providers help to fill application forms. Most often, they charge exorbitant service charge. To avoid this, Aymanam GP has set up a Help Desk and Snacks Bar with the support of Kudumbashree.

Green Panchayat

Aymanam introduced green protocol in view of environment protection and waste management. Any person giving copy of identification proof is given vegetable seeds free of cost with the intention to have vegetable garden in every home.

Aymanam lake-canal tourism project

In the Chippunkal region of the GP, there is 2.5 km length of lake shore. Aymanam GP conserved this shore for the benefit of the people to enjoy the beauty of the lake. Established a walkway, cycling path, boating cruise,cafeteria, park, three-storied watch tower and a hanging bridge. This project also generated employment for the local community.

Vigilance committee

Aymanam GP has set up vigilance committees at the Panchayat and ward levels to redress the issues of women and children. The Committee also provides counselling service.

Woman police assistance on all Tuesdays

The assistance of woman police is made available on Tuesday at the Panchayat office. This is to avoid the difficulty of women to go police station and file complaints.

Smart Village Panchayat

A mobile app that gives all details regarding notices, Gram Sabha, Employment Guarantee Scheme, services, functionaries and so on. The application forms can be down loaded from the app. The people's suggestions/complaints to the Panchayat can be sent through this app.

Computerised record rooms

Computerised record rooms enable officials to trace records quickly. Thus, the delay can be reduced substantially.

Air-conditioned rest room for applicants

The applicants need not stand in queues. They can rest in the comfortable air-conditioned room, where amenities such as TV, newspapers and magazines, drinking water and washrooms. breastfeeding mothers have special rooms.

Village court

The Village Court was started with the objective of making the Panchayat litigation free. The intention to reduce the number of court/police cases. The public grievances redressed at the Panchayat level Complaints Redressal Committee. The cases that remain unresolved are taken up in the Village Court on the first Wednesday of every month.

Attendance board for employees

The details of employees, designation or mobile number present in the office or in the field are displayed in the attendance board.

7.5. Kochi Municipal Corporation: Institutional Innovation for Technical Support[3]

The Centre for Heritage, Environment and Development (C-HED) is a semi-autonomous organization established in 2002 by the Kochi Municipal Corporation (KMC) in the State of Kerala in India, to serve as its dedicated technical support agency in the areas of urban heritage, environment and development. The Centre has been successfully extending support to the city of Kochi for nearly two decades in line with its unique identity and vision for development and for the overall development of its citizens. C-HED is an independent legal entity headed by a director who also serves as the Secretary of the organization. The governance of C-HED is vested in its General Council headed by the Mayor of the city, who serves as the Chairperson of C-HED, and its Executive Committee. The mandate of the Centre is to promote heritage and environmental conservation and sustainable urban development.

[3] Source: Adapted from Vijaya V et. al `Institutional Innovation to Strengthen Urban Local Governments in India: Case of the Center for Heritage, Environment and Development (C-HED), Kochi Municipal Corporation, Kerala'

Core Support Areas

Transformation

Played a key role in the preparation of the Master Plan in 2005 with the active involvement of various stakeholders such as academicians, researchers, professionals, NGOs, associations of traders and industrialists.

Visioning

Helps the KMC in visioning the overall development of the city as well as specific projects. One such example is the potential of water-based transport that was explored by the Centre in partnership with the Cities Development Initiative for Asia. A pre-feasibility study was conducted and project proposal prepared to develop a water transport network and successfully submitted to the KfW (German Development Bank) for funding support.

Resource Mobilisation

C-HED had access to local, national and global technical expertise and has enabled accessing financial resources from governmental, non-governmental and international development agencies on various aspects of urban heritage, environment and development.

Platform for Participation:

It acts as a platform for citizen engagement and stakeholder consultations ensuring 'buy-in' for Local Government interventions.

Management and Maintenance of Public Spaces and Cultural Institutions:

Centre has contributed to enhancing the vibrant cultural life in the city and improved public/ recreational spaces keeping in focus the city's rich heritage and syncretic culture. C-HED is managing and maintaining a major park with help from a public sector company under Corporate Social responsibility.

Capacity Building:

Centre is playing a key role in capacity building of elected leadership, local officials and citizens in issues related with urban development.

Think Tank / Research Support:

Provides research and knowledge management support to help mainstream climate-sensitive and sustainable urban development through interventions in environmental and biodiversity protection, redevelopment of public spaces and heritage zones and urban infrastructure development and services including preparation of Climate Smart Cities Assessment Framework.

International and National Partnerships and Networks:

Coordinates a range of partnerships and networks with local, national and global institutes thereby connecting KMC to best international, transferable approaches and strategies such as partnership with International Urban Co-operation EU.

Focal Points for Citizens, Outreach and Communication:

Centre is a focal point in providing urban development information and helps the KMC in outreach and communication with citizens.

Sectoral Support

Cultural Heritage, Art and Literature:

Centre undertakes conservation and promotion of natural, built and cultural heritage and helps frame policies and rules around heritage and culture.

Environment, Biodiversity, Climate Change and Sustainable Development:

Centre works to integrate the climate change and sustainable development agendas into conventional urban planning, governance and development support.

Urban Development:

Since its inception, C-HED has been an integral part of interventions related to urban planning and governance in the city, built heritage and development of its public spaces, civic amenities, services and urban mobility initiatives.

C. Good Practices in Social Justice

7.6. Mulanthuruthy Village Panchayat, Ernakulam District: Vayo Souhruda Local Governance[4]

Caring and sharing are the two key factors of old age. Today this has become a core area of social welfare and governance. Increasing life span is a challenge to be addressed seriously by society and governments. Here lies the importance of vayo souhruda (old aged friendly) activities. The Mulanthuruthy Village Panchayat, having 16 wards in Ernakulam District, has played a leading role in modelling itself as an aged/elderly-friendly institution. The Panchayat has bagged the Swaraj Trophy and a cash award of

[4] Source: Adapted from Documents of Kerala Institute of Local Administration

Rs 25 lakh for being the best performing Panchayat based on its performance in 2020-21.

The factors which compelled the Panchayat to study the problems of the aged and solve them in a phased manner were:

- Declining birth rate.
- Declining death rate.
- Higher life span.
- Rise in the aged population.
- Acceleration in the number of nuclear families.
- Easy proneness to illness.
- Possibility of abuse and violence.
- Dependence rather than independence and interdependence.

Preparatory work

The Panchayat did the following preparatory arrangements as part of this initiative.

Survey

As a first step in this major initiative, the Panchayat conducted a survey in the year 2015-16, in order to prepare a status report. The survey attempted to explore the real concerns of elders and their family backgrounds. The survey formats were designed by the Kudumbashree Mission. In the process of collecting information the contribution of the following segments of community was noteworthy.

Out of the total population of 25,852 (female 13,143 and male 12,709), aged population constituted 6,400. This was 24.75 per cent of the total population, which was much higher than the state average. The category-wise findings from the survey are listed in Table 7.1.

Table 7.1 Category wise classification of Elderly People of Mulanthuruthy Village Panchayat

Category/ Age Classification	Female	Male	Total
60-69	2,134	1,164	3,298
70-79	940	1,023	1,963
80-89	465	603	1,068
90+	42	29	71

Category/ Age Classification	Female	Male	Total
Total	3,581	2,819	6,400
Widow/widower	412	390	802
Differently abled	11	7	18
The aged living alone	285	189	474

Various issues related to physical, mental, financial and social were identified through the study. The following are the activities designed to address the identified issues:

Gram Sabha of the aged

Special Gram Sabha meetings were convened exclusively for the aged at the Panchayat level, twice a year. Almost all the senior citizens participated. The officers who participated in the meeting (especially ICDS) paid attention to the concerns that were raised. All discussions of the meetings were documented in the minutes of the event. The Development Seminar, Welfare Standing Committee and the Panchayat Committee gave sufficient focus to these issues and implemented them. Their attempts to solve some issues immediately enhanced the confidence of the aged.

Neighbourhood committees

For the smooth functioning of the programme, the following committees were formed at the ward and Panchayat levels.

- 118 neighbourhood committees were formed exclusively for the aged.
- Ward-level committees were formed based on the Area Development Society (ADS) model of the Kudumbashree Mission.
- Panchayat-level committees were formed based on the CDS model.
- Formation of 118 NHGs exclusively for the aged in various wards of the Panchayat was an effective step in the direction of aged friendliness. The decisions of the NHGs were forwarded to the ward-level committee of the aged, and then to the Panchayat-level committee of the aged. This systematic channelisation was a successful activity in translating the proposals into reality.

Camps, classes and workshops

Counselling camps and awareness classes were held on the rights and responsibilities of the aged. Workshops on legal aid and protection against various assaults on the aged were also held to raise awareness. The following Centrally Sponsored Schemes for senior citizens were also introduced:

- Old age home (integrated programme for elder people) - Grant for registered voluntary organisations to conduct old age home for 25 inmates
- Day care for the alzheimers affected senior citizens- Grant for recognised voluntary organisations to conduct a centre for alzheimers patients.
- Prime Ministers Bhima Suraksha Yojana (PMSBY) - Accident death insurance up to Rs 2 lakh, with annual premium Rs. 12.00 through Savings Bank accounts
- National Programme for Health and Care of Elders – Special medical attention for elders and geriatric wards in district hospitals
- Deaddiction centres – Grant to recognised voluntary organisations for conducting such centres
- P M Kisan Yojana – A pension scheme implemented through Life Insurance Corporation of India for the welfare of farmers. A fixed amount is invested by farmers at the age of 18-40 up to the age of 60. After 60 months, a monthly pension of Rs 3,000 is admissible, up to death.

Special medical camps

Special medical camps were conducted led by senior doctors in all systems of medicine. Special eye treatment, free surgery for cataract, free supply of spectacles was all provided. Special detection camps were conducted for the treatment of cancer and other lifestyle diseases.

Inclusion in governance

- Senior citizens were included in the planning process as working group members.
- Elder persons were given priority in all the services of health centres and other institutions of the Panchayat.
- Separate queue system was arranged for senior citizens in all institutions of the Panchayat.
- Senior citizens were given special consideration (service without queue) in government institutions, as instructed vide circular number C2/155/2019/SJD/06.06.2019.
- Ramps were provided in all offices and institutions for easy access of senior citizens and differently abled persons.

Innovative programmes

i) Hrudyarogyam *(Healthy heart):* Medical care at home for senior citizens was ensured.1,628 persons were identified as victims of lifestyle diseases and they were referred to the medical officer.

ii) Alivu (Kindness): Free dialysis for kidney patients was offered.

iii) Snehasanjeevani: All senior citizens were provided glucometres free of cost.

iv) Calling bell: It is a one-button hotline for urgent help for elders living alone.

v) Safety alarm: It is a one-button hotline for police and ambulance for elders in a dangerous crisis.

vi) Joint meetings of bala sabha and elders: Meetings between children and the elders in the Panchayat created excellent opportunities for bonding, affection and respect. It played a dominant role in filling the generation gap. It helped entrench the message in children that parents were not disposable like disposable pens.

vii) 3G welfare centre: It is a comfortable abode that has been visualised and implemented in three cents of land owned by the Panchayat. A two-storey building with an area of 7500 sq. ft was constructed as an intergenerational meeting place. One portion on the ground floor known as *Santhwana Bhavanam* (home of solace) was allotted to senior citizens. The remaining portion of the ground floor was allotted for children up to three years. The first floor was allotted to teenagers.

This building was constructed utilising one crore rupees from the local MLA fund and was inaugurated in May 2020. It is a day care home for senior citizens. Nursing care, doctor on call, food & accommodation and entertainment (newspaper, journals, television, board games) are included in the services provided.

Other programmes

i. Health and fitness

- Medical camps by the different health systems
- Eye care clinics
- Palliative care, including home care for bedridden senior citizens
- Physiotherapy unit with modern equipment
- Services of two therapists
- Medical attention every day of the week
- Pakalveedu with all facilities for the elder persons

ii. Income generation

Several micro enterprise units were formed as Joint Liability Groups. Members were assured labour and income in the sectors of agriculture, fisheries, animal husbandry and aqua pets. Some units undertook

production and distribution of LED bulbs, candles, soap, chips, pickles and curry powder. A lottery ticket outlet, tea shop and tailoring unit were the other units that were started as part of ensuring income and dignity for senior citizens.

iii. Cultural programmes

Vayojana Day is observed as a special day, with entertainment and competitions, for honoring the senior citizens. Also, *Vayojana Varshikam* is celebrated as the annual day of the aged. World Elder Abuse Awareness Day is observed every year on 15th June. The various occasions for celebration have created memorable moments of jubilation in the life of elders. Apart from the New Year get-together, religious festivals also became venues for joy and rejoicing for elders. These celebrations helped bonding between people to sow the seeds of communal harmony. One-day trips to tourist centres are being conducted occasionally.

These initiatives by the Panchayat yielded many beneficial results which are summarised as follows:

- Ensured pleasure and peace in the family life of senior citizens
- Found solutions to small disputes, through consensus
- Arranged for micro-loans without surety, through NHGs for income generation
- Created common platforms for get-togethers and recreation
- Inculcated respect and responsibility in youth towards parents and elders
- Helped lower the number of abandoned parents
- Started 42 micro enterprises for the aged
- Reduced dependency on hospitals for 108 aged diabetic patients who were provided glucometers to measure the level of glucose themselves
- Provided free dialysis for nine elder kidney patients
- Utilised the experience and wisdom of elders by roping in18 retired officers to share their knowledge and experience for local development
- Built the *Pakal Veedu* where 32 senior citizens spend their day time meaningfully
- Helped decrease medical expenditure
- Ensured old age pension for 5,811 beneficiaries

- Also ensured 2,281 widow pensions, 844 disability pensions, 1,783 agricultural workers pension, 209 pensions for unmarried women above 50.

Miles to go

While the Panchayat has made great headway in its aged friendly campaign, a lot more needs to be done to achieve the goal it has set out for itself. There are many challenges that need to be addressed.

- Panchayat level old age policy is yet to be designed and declared.
- Some more details relating to the senior citizens and their families are to be gathered in order to accelerate comprehensive welfare measures.
- Lack of an activity calendar and the absence of an effective monitoring system have delayed the completion of the project.
- The resolution of the Village Panchayat to declare Mulanthuruthy as aged friendly Panchayat is yet to be approved by the Government of Kerala.

The budget document of the Government of Kerala for 2019-20 which was published, carried on its cover a photo featuring the aged friendly activities of Mulanthuruthy Village Panchayat. This was indeed a great recognition and honour for the Panchayat.

7.7. Ramapuram, Kottayam: Child-Friendly Local Governance[5]

Child-friendly Local Governance (CFLG) can be defined as a strategic frame at the local level for the realisation of the rights of children as stated by the UN Convention on the Rights of the Child (UNCRC). It helps to ensure that child-friendly practices are adopted in the village and that children are included as key stakeholders for any development work that takes place at the local level. In order to achieve a child-friendly status, Ramapuram Village Panchayat located in Kottayam district has made comprehensive interventions in important areas such as survival, development, protection and participation of children.

It started in 2017, with the three-day orientation programme, for the elected members and core officials of the Village Panchayat on the basic steps to be undertaken to create a child-friendly environment in the Panchayat. After a

[5] Source: Adapted from Documents of Kerala Institute of Local Administration

year, again a three-day workshop named 'Saphalamee Baalyam' (fruitful childhood) was held with the motto "learn, be friends and dispel darkness".

The concept of a child friendly Village Panchayat was discussed in all the Gram Sabhas of the 18 wards of the Panchayat. A proclamation rally was held on November 14, 2017, attended by school children, parents, Kudumbashree members and the general public. The following steps were taken:

i) Community support

Mobilising community support was the first step towards CFLG. The key thrust of the initiative was to make use of youth clubs, libraries and reading rooms and cultural organisations to spread the message on child friendliness. Saphalam 55+, a charitable society of retired people having vast and varied experience, has done exemplary work in mentoring and conducting ward level meetings and Panchayat level seminars.

ii) Child Status Study

A Child Status Study was conducted to understand and assess the status of children in Ramapuram Village Panchayat. Out of the total population of 32,838 people (male 16,138, female 16,700), children among 1-18 age group in the Panchayat is 5,369 (2,684 boys and 2,685 girls). The child status study pinpointed the requirement of healthy, hygienic and eco-friendly anganwadis, schools and hospitals; 24-hour access to drinking water; Infrastructure for fulfilling the standards prescribed under Right to Education in the Constitution; Facilities for the entertainment and mental health development of children; Lack of/Developing own building for 13 Anganwadis and Interventions to promote balanced gender ratio among children.

iii) Child friendly projects

The core activities planned by the Ramapuram Village Panchayat in achieving the four rights envisaged by UNCRC, for the next five years, are as below:

Table 7.2 Rights for Children as envisaged by UNCRC

Rights	Basic activities planned
Survival	• Ensuring nutritional food for mothers from pregnancy onwards. • Ensuring 100 per cent vaccination coverage. • Addressing nutritional deficiency and providing breakfast in primary schools. • Ensuring clean drinking water.

Rights	Basic activities planned
Development	• Betterment of infrastructure in anganwadis and schools. • Development of high-tech class rooms. • Upgradation of school libraries. • BUDS school • Renovation of play grounds. • Creation of children's park. • Training in arts/sports.
Protection	• Measures to enforce abolishment of child labour – exploitation and misuse. • Interventions to address drugs/narcotics abuse – protection from drug mafia - awareness classes and seminars with special care for differently abled children. • Prohibition of child marriages for prevention of child molestation and ensuring security for children.
Participation	• Strengthening of the BalaSabha. • Membership in working groups • Promotion of adolescent's club in anganwadis. • Workshops and seminars to promote child leadership. • Discussions/seminars/workshops to promote free thinking and freedom of expression. • Nurturing of scientific temperament and humanity. • Encouragement of motivational and inspiring ideas. • Creation of opportunities for self-enrichment and creative thinking.

iv) Development projects

The Panchayat committee-initiated steps to address these areas in a phased manner on a priority basis. As a part of this, schools and Anganwadis were supplied with water purifiers. High-tech classrooms were also introduced in all Govt. L P schools. Also play grounds were standardised to enhance the physical fitness of children.

v) Highlights

Organising Children's Gram Sabha was a unique feature towards child friendliness. Children's Gram Sabhas were convened in all wards after giving wide publicity. In this regard training was imparted to ward members,

officials and facilitators. One boy and one girl were selected from each ward to the Panchayat Children's Council. Children's representatives also attended development seminars and presented their views. The suggestions of Children's Gram Sabhas were placed on the table of the Panchayat Committee for follow up action. The Panchayat convened a meeting of the Panchayat Education Committee, Anganwadi teachers, ASHA workers and health workers to present the views of ward level Gram Sabhas. The Panchayat deputed an officer to coordinate and ensure follow up on the suggestions of the children's Gram Sabha.

vi) Implementation

Taking into account the suggestions of children in the Panchayat, a child nodal officer was appointed, awareness classes was held in schools through service from Saphalam 55+, a charity organisation of retired people; Awareness in eco friendliness and organic farming; established Good Parenting Centre.

As another step, the Panchayat decided to undertake a total facelift of the health centres, anganwadis and primary schools in its jurisdiction with Plan Fund. From 2016 to 2019 Rs. 1.63 crore was invested for the following activities:

(i) Smart class rooms were set up in all schools. Furnishing of class rooms and installation of LCD projectors and laptops were done as part of this initiative. Book racks were installed in class libraries to display books. Portraits of social reformers; scientists; writers and freedom fighters were set up in all schools. Dining hall in schools were furnished with adequate furniture. Water purifiers were installed in all schools and anganwadis. Monetary aid was provided for breakfast.

(ii) A BUDS school was started for differently abled children. 25 children are enrolled in the school. Also, as an initial investment, the Panchayat allocated Rs 5 lakh to start BUDS Rehabilitation Centre (BRC). Gifted a calf as prize for the best student farmer (HS). Bala Nidhi a savings scheme for every child born in the Panchayat was constituted in association with the local cooperative bank. The scheme entitles each student to a specific amount when he/she attained the age 18.

(iii) A mini digital theatre for children with a 70-seat capacity; sound system; projector; drinking water and toilet facilities was built.

(iv) The Panchayat office itself was made child friendly with a front office which included a feeding area; toys; drinking water; television; music system; messages and pictures for children and parents.

(v) Additional facilities provided to the Anganwadis which were selected for the Bala Sabhas.

(vi) Boards put up in public places conveying the importance of a child friendly Panchayat.

(vii) Special seating provided for children in the Panchayat library. Children's books were arranged in such a way that children could easily access them.

(viii) The special Gram Sabhas and working groups have given an opportunity for children to participate in the democratic process which, in turn, is expected to inculcate democratic values in them. The personality development programmes were organised to improve children's leadership. Another major outcome is the standardisaton of schools. Child friendly classrooms and playgrounds were created in all schools. Smart classrooms in Government L P schools, libraries in all schools, clean drinking water in all schools, these are some of the standards that were strictly adhered to. A typical biodiversity fantasy park was constructed at Kizhathiri Govt L P School, complete with an artificial cave, erumadom (tree house), hanging bridge, a variety of statues and playing equipment.

(ix) Moreover, science parks are coming up in all schools in Ramapuram. Full-fledged science labs have been arranged in all the 18 schools. The Panchayat has ensured that every child born in the Panchayat is vaccinated. Health authorities takes special care to ensure timely services for maternal care from pregnancy to birth. A model Anganwadi was created in Kurinji ward with hi-tech facilities such as laptop, LCD projector, health club, learning aids and so on.

(x) The Village Panchayat appointed a special officer as the child focal point only to receive and address complaints from children. This has led to an effective interface for children with the Gram Panchayat.

(xi) Abhishek Namboothiri, the coordinator of the Bala Sabha, was elected President of the Children's Parliament and read the Government Policy Statement in the old Assembly Hall of the Kerala Legislative Assembly. This is indeed a recognition for the child friendly initiatives of our Panchayat.

7.8. Kodur Village Panchayat, Malappuram District: Differently Abled-Friendly Local Governance[6]

The Kadalundi river makes Kodur Village Panchayat in Malappuram District fertile. The Panchayat was a pioneer in the literacy campaign and has 10 schools. However, the mentally challenged children stayed out of school, and, being just a meagre 0.05 per cent of the child population, never became anyone's concern. The BUDS initiative started in the year 2010 paved the way for the Panchayat committee to enthusiastically evolve a programme for the mentally challenged. The Panchayat has 413 differently abled persons of which 247 are male.

Under 0-14 age group there are 42 boys and 28 girls; under 15-45 group 122 male and 79 female; and under 46 plus there are 83 male and 59 females.

BUDS School

A meeting of parents, children and relevant stakeholders were called for by the Panchayat in an old school building near the Panchayat. Most of the Panchayat members attended. Some of the stakeholders were seeing special children for the first time. The mothers were exhausted trying to manage the children in front of the respected guests gathered. Some mothers came forward and requested that a centre should be established for those children. Some wanted a school, one parent wanted a vocational unit, one wanted a therapy centre and another medical assistance. The Panchayat did not have enough resources to meet their requests. Shortage of built up space was the major impediment and the Vice President requested a local private school management to consider the cause sympathetically and provide a hall in the school to start a centre. They obliged and it was decided to start a BUDS school under the control of the Kodur Village Panchayat in the school premises. This meeting paved the way for a great beginning.

[6] Source: Adapted from Documents of Kerala Institute of Local Administration

The school was opened on September 17, 2011, with 20 differently abled children. Only children from nearby houses were able to reach the school on their own. The Panchayat collected some furniture through public contributions. Two staff members were posted initially and later two qualified teachers were appointed.

Within six months, the number of beneficiaries increased to 40 out of which 15 were girls. In the beginning a separate girls' toilet was not provided and that was a problem. The Panchayat initiated immediate work on construction of a bathroom and toilet. Separate pathways with railings had to be provided. As the property belonged to a private party, construction could be done only with public contributions which turned out be a hard task for the managing committee under the President.

In order to address the needs of differently abled children, the Panchayat started a BUDS school in a Public Private Participation model. The school opened in 2011 and within one year school got recognition from the Education Department (PWD Act) and the Kudumbashree Mission donated a mini bus to the school. The Panchayat budgeted Rs 12 lakh during 2013-14 for the running of the school, Kudumbashree sanctioned Rs 9 lakh for starting a vocational unit and purchase of equipment, furniture and so on.

The school allotted one more room for this. As transportation became available and the vocational programme got under way, the number of students also grew. A new building for the school is currently under construction. 40 cents of land was acquired for the building at Koottamala in the Panchayat. At the same time, the demand for a school for the mentally challenged adults remained an unresolved problem. The mothers were constantly requesting the Panchayat to take care of them during school time.

Programme objectives

The programme has a comprehensive vision as stated below:

- Helping families with mentally challenged persons
- Sensitising people, along with prevention and early identification of disability and adequate guidance
- Special education and care for the mentally challenged
- Training for mothers in craft and other work to make them earning members
- Training the mentally challenged
- Construction of building for a centre for the mentally challenged
- Support general education and employment of mentally challenged

- Establish a day care for mentally challenged adults with severe disabilities

Project components

i) Breakfast

All children who are attending the school in the morning session are given tea and snacks or biscuits. Staff and mothers accompanying students in the school are also served tea and snacks. On most of the occasions, snacks are the contribution of local merchants who supply this on a rotation basis.

ii) Training-cum-production unit

The number of income generation activities are provided based on the proficiency of children, availability of trainers and feasibility of marketing.

iii) Umbrella making

Umbrella manufacturing is conducted during April- May. Umbrellas are branded and marketed through school stores, shopping centres and directly to homes. 10 students are engaged in this activity. Some could stitch, others could fix the handles and so on. Mothers have also been participating in this process.

iv) Cotton doormats

Doormats are being manufactured based on the availability of artisans for training. The machinery for sewing is arranged in the unit. The expertise of trainers are used in design creation. Profit is shared between the working trainees.

v) Craft projects

Paper pens, fancy ornaments, greeting cards, paper cups and soap manufacturing are also arranged as supplementary activities of the unit.

vi) Catering unit

Chapati and *pathiri* making machines and accessory equipment have been made available at the centre. Some trainees have proved to be very good at this work. The school cook and technical experts were hired to impart training. Mothers of two special neighborhood groups were working as part of BUDS school. Micro finance and micro credit were utilised by them. Some mothers have been engaged in micro

enterprises including manufacturing and marketing of household goods and garments.

The Primary Health Centre, Thannickal, and Anganwadi centres jointly conduct early detection of developmental delays of children below two years, annually. The ASHA workers conduct surveys periodically while the primary health centre conducts detection tests for disability in children.

The BUDS School in Kodur Gram Panchayat has become the hub for comprehensive disability development programmes in the Panchayat. The Gram Panchayat has made use of the school as a service delivery centre for both differently abled persons and families. This was the result of the realisation that without addressing the problems faced by the families affected by disability the wellbeing of the differently abled cannot be improved. In the discussions with family and mothers their needs were identified by the Gram Panchayat.

Even though the Village Panchayat spends about Rs 20 lakh for the BUDS School per year, this alone has not been sufficient to meet the project objectives. Hence the support of the following partners has been very significant in this mission.

- Department of General Education – curriculum, training, noon meal and Grant-in-aid
- Kudumbashree – occasional non-recurring assistance for vehicles; VTC; building and NHG and branding of products
- District Panchayat – building construction (part funding)
- Block Panchayat – assistance for scholarships, medical check-ups and aids and appliances
- Merchants' association for food assistance and marketing of products without commission
- Public donations for infrastructure development and financial assistance

Funds for recurring expenses as well as for infrastructure development, including acquiring land, were a major challenge. The integrated fund share admissible under People's Planning was the main source of funding, along with funding available under convergence with departments including the Kudumbashree Mission. Unanimous decisions of the Gram Panchayat Committee and involvement of the BUDS Management Committee as well as the PTA played a big role in mobilising community participation for the project.

7.9. Muhamma Village Panchayat, Alappuzha: Palliative Care[7]

Muhamma Village Panchayat is the Cherthala Taluk of Alappuzha district is acclaimed for the initiatives in health care. The Panchayats initiated many novel steps in the health sector. The prevalence of tuberculosis (TB), filariasis, lifestyle diseases and mental health affected the people. The Panchayat commenced many novel initiatives for compacting all the diseases.

To begin with they launched a programme christened 'Mukthi' in 2005 to control Tuberculosis which was prevalent in the Panchayat during that time. Further, Yoga village, synthetic pad-free village, home care for bedridden patients are other health sector initiatives.

In the Muhamma village there were a number of TB patients. The Primary Health Centre in the village was earlier engaged in providing only medicine to the TB patients. However, most of the patients lacked nutrients which led to further deterioration in health and in the light of this realization the Panchayat decided to provide milk, egg and fruits to the patients in addition to medicine. It resulted in the formation of the project 'Pariraksha' for the protection of TB patients. The fund for this project was allocated from the disaster relief fund of Panchayat President. There were cases of Filariasis also in the Muhamma Village Panchayats. With the purpose of treating severe cases of the disease and developing immunity against the disease, a Filaria Morbidity Clinic was started, the first of its kind in Kerala.

Comprehensive health survey held in 2004 and later in 2006, as part of the project 'nammude gramam aarogya gramam' which identified 150 bed ridden persons and was persuasion to the Panchayat to begin the palliative care initiatives. The Muhamma Village Panchayat has proposed a project named 'Santhwanam' in 2007, earmarking an amount of 1 lakh (which was later increased to 11 Lakhs) for various requirements such as buying medical instruments, monthly honorarium for nurses engaged in home care service, rent for vehicle, food allowance for the nurse and the volunteer involved in home care service, at a time when Kerala Government was not having either a palliative care policy or the word 'palliative' used in the annual project ordinances.

[7] Source Adapted from Kerala Institute of Local Administration

The then Secretary of the Panchayat with great enthusiasm took over the responsibility of executing the project. Thus, Muhamma Village Panchayat made its entry into the field of palliative care, which slowly matured into a people's programme. When a number of bedridden patients were identified, the greatest concern was how to provide these people solace and care. Hence, the Panchayat decided to commence home care service. As a preliminary step, a 3-day training was given to a nurse and to 85 selected volunteers from all wards of the panchayat. Green Kerala Express programme of Doordarshan gave a boost to the palliative care project of Muhamma panchayat by telecasting the achievements of the programme.

The programme caught the attention of the Indian Association of Palliative Care, an organization of the people who works in the field of palliative care. The organization conducted two day state level volunteer meeting at Muhamma in 2008. The experience of Muhamma also contributed to the Palliative Care policy of the Government of Kerala.

To begin with, home care was provided once in a week, which later extended to 4 days/ week. Allopathy, Ayurveda as well as Homoeopathy doctors provide home care service by visiting their houses once a week. The O.P section is also functioning at the Centre of the 'Santhwanam' project once in a week. Though medicines were not provided during the initial days, later it was also incorporated into the programme. The services were extended to mentally challenged patients too by opening a counselling centre. Both homecare and O.P are functioning separately now. Medicines for the mentally challenged patients are now given free of cost. Focusing on the homes of the bed-ridden patients 'neighbourhood group' links are formed to take care of them. Training was given to ten volunteers living near to each palliative patient's house, who attend the patient on rotation.

In the Panchayat 6 sub centre level committees are functioning now. There are sub-centre committee level meetings every month to evaluate the activities of each sub centre. The panchayat level committee by examining the activity report takes necessary steps to improve the situation. The committee is very vigilant to ensure medicine and medical instruments needed for the patients.

7.10. Venganoor Village Panchayat, Thiruvananthapuram: From Buds to Bloom[8]

BUDS - The name encompasses the very essence of the revolutionary concept that gave birth to a new Kerala model in the area of social justice. Venganoor Village Panchayats became a trail blazer in projects for the differently abled, by starting the first BUDS School in Kerala. It was a milestone that led the way to a new era in empowering the mentally challenge, through academic and vocational education, helping them bloom to their true potential and stand their own in society

A household survey conducted by the NHG of Kudumbashree as a part of local economic development plan found that several persons around 72 persons with mental retardation confined to their homes, mostly from coastal areas. Children had disabilities such as autism, cerebral palsy, intellectual disabilities, H I and other neuro disorders. They suffered multiple deprivation.

Kudumbashree Mission District Coordinator, Thiruvananthapuram held a meeting with the Panchayat and arranged a meeting of all members and identified the parents of mentally challenged children. They brought these children along with them for the meeting as there was nobody to take care of them in their absence. This was the first opportunity for the local leaders to observe in person the problems of these children. They enlisted the support of Kudumbashree to start a day-care centre for them for which 12 cents of land was offered by Kudumbashree. The government sanctioned five lakh rupees to build a small building to house the Community Based Rehabilitation centre and and thus the first BUDS Special School was born on 16th August 2004.

BUDS offered a systematic combination of the following programmes. Early intervention and pre-primary education Primary level education for 7-10 year group Secondary level education for students between 11-14 years according to their level of achievement. Pre-vocational training for students between 15-18 years who had relatively lower mental ability. Vocational training for those above 18 years with engagement in productive activities. There were 280 and 205 male and female challenged persons respectively.

[8] Source Adapted from Kerala Institute of Local Administration

To fulfill the objectives of the differently abled friendly drive of the Panchayat, the BUDS School in Venganoor Village Panchayat provides multiple facilities

1. Medical attention to ensure corrective measures to all children with disability
2. Individual therapy – physical, social, vocational, mobility orientation, speech therapy and physiotherapy
3. Curriculum based activities (academic and non-academic activities)
4. Nutrition – meal, milk and snacks
5. Mobility devices such as hearing aids wherever appropriate
6. Vocational training for children and mothers

The school day begins with prayer, yoga, exercise and physiotherapy. Children are grouped according to their IQ level. Play-way method has been adopted. Special school curriculum developed by SCERT is being followed. Enjoying musical games, listening to stories, learning to read and write are all practised in groups. The care and support system provided has boosted the development of capabilities in these children. The children are imparted Education and training, given meals for children, Therapy services, Parental education (Mothers), Vocational training.

Developmental significance

Imparting vocational training and the care of these children after the death of their parents was a major concern and a new school was constructed with initial capital of 2 lakhs each from every ward and later CSR funds arrange by the MP. The building was completed by COSTFORD. The school building did not have sufficient space to conduct vocational training programmes and so a second storey was constructed with the support of Athiyannur Block Panchayat. The tools and equipment for the unit were purchased out of the Kudumbashree grant. Now the area of the vocational unit comprises 350 sq. metre with a ramp and vehicle shed.

The Indian Oil Corporation (IOC) offered to sanction Rs 65 lakh for the project. The hostel for the lifelong support of mentally challenged in Venganoor Village Panchayat is the first initiative in Kerala under any Local Government. The hostel has a principal, four teachers, a physiotherapist, four helpers and a driver. There is monthly medical service from PHC.

7.11. Aryad Block Panchayat, Alappuzha: "Success Story of Ardramee Aryad"[9]

Through varied unique developmental activities, Aryad Block Panchayat was indeed in the spot light for being the exceptional local body which effectively implemented the program in its initial stage. Despite being a comparatively scaled-down Block Panchayat with limited resources and lesser area coverage, Aryad Block Panchayat has focused on envisioning progressive plans as well as administering them efficiently from the inception of People's Planning Programme itself.

During the 9th plan period, the block Panchayat has orchestrated a strategy to eradicate blindness in natives and successfully conquered the title of 'First Blindness Eradicated Block' in Kerala within the program period. In the light of this achievement, Aryad Block Panchayat has concentrated on envisaging campaigns in public health sector and been productively organizing diverse projects. The Block Panchayat had a vision and desire to become a forerunner in bringing novel ideas in the decentralised planning and implementing novel projects for the benefit of entire population within the jurisdiction of the Block. Even when engaging intensely in every aspect of local development, the Block Panchayat had a prime interest to focus on designing novel signature projects in the health sector. Impregnated with this vision, during the tenure of the Committee (2015-2020), Aryad Block Panchayat propounded its signature trailblazing project, 'Ardramee Aryad'.

Project Details

Ardramee Aryad, the signature project in the health sector, was devised to reach everyone within 80 wards, that includes more than 40,000 families. The aim of the project was to provide the people with a remarkable experience in the public health sector by intertwining it with the social welfare sector.

Hindrances faced

The rapid increase of health issues among the natives of four Panchayats within the limit of Aryad Block was a dominant issue. When the committee took charge, there was a boundless escalation in the number of people with lifestyle diseases like cardio issues and diabetes. There were also incidents of cerebral stroke related to aforementioned issues even among the youth.

[9] Adapted from the Documents of Kerala Institute of Local Administration

Besides these, the number of people diagnosed with cancer and thyroid were statistically above the state average. It was in the coastal area where these issues were dominant compared to other parts of the Block.

The first step of the project was to identify the root cause of this brisk increase of health issues. As a result of in depth analysis, it was discovered that the lack of awareness was predominant among them. The insufficient treatment facilities has created enormous hindrances too. Ailments related to deficiency of exercise also existed. The campaigns conducted by the health department have not reached the lower strata of the society.

The first phase of the project conducted a detailed probe into the then existed circumstances and prepared status report based on that. As part of this, a detailed survey was conducted among the families under the four Panchayats. It was indeed a laborious venture to incorporate every family under the project.

To conduct the survey, 2000 volunteers were given comprehensive and detailed training regarding the project. Each volunteer was allotted 20 households. The department of community medicine, Alappuzha Medical College led the training program for volunteers. The constant support and involvement from Dr.Syru Philip, Department of Community Medicine Head, in the selection of these 2000 volunteers and providing them with proper training are invaluable.

The next phase was the preparation of detailed questionnaire for survey. The survey used the questionnaire that included questions regarding the information about the family as well as details of health traits. The survey was conducted in a manner that each volunteer had to visit 20 to 25 houses and document the specifics. The volunteers successfully completed the survey within a single week and this provided the committee with an exemplary confidence that the project could be carried out victoriously. The survey reports of 40,000 houses were catalogued and the state of public health domain within the block Panchayat limits were documented within a month.

The health survey was completed by incorporating it in the 'Complete Health Programme' project during 2016-17. An intensive training was required for the unbeaten execution and completion of the project.

A training programme was conducted in Thiruvananthapuram for a group of 13 representatives of Aryad Block Panchayat, 16 representatives from the four Panchayats, and 80 co-ordinators from 80 wards. This training was aided with an immense support form Ardram Mission, In April 2017, the programme was launched.

Modalities of Implementation/Organisational Structure

Ardramee Aryad was designed and executed by stipulating interventions and supervisions in multiple realms. The supervision charge was assigned to committees of each realm.

1. Block Level Committee

   A steering committee with Block Panchayat President as Chairperson and MLA as patron was formed. Doctors of Medical College Hospital were included in the committee. The supervision of the project vested with this Block Level Steering Committee.

2. Panchayat Level Committee

   In the second sphere, a Panchayat Level Steering Sommittee was formed delegating the president as chairperson. The committee included the members of the Panchayat, members of Block Panchayat from that Panchayat, medical officers form PHC, CHC, and health inspectors.

3. Ward Level Committee

   At the third realm, ward level committees were formed in all 80 wards. In each ward, the ward member chaired the committee. The committee included block division member, JPHN/JPHI, and ASHA Volunteer. The volunteers from each ward served as the coordinators of the committees.

Major Activities

1. To test blood pressure, blood sugar, and BMI level of the people of 80 wards, BP apparatus, glucometer, and balance were provided as project share through special scheme. A system was fashioned where the trained volunteers visit the houses and test everyone periodically.

2. Through these tests, the NCD status of four Panchayats were accurately documented and classified them accordingly. Logging the graph of intensity of issue, NCD patients were classified separately into medicine needed ones and exercise needed ones.
3. The NCD medicines for the patients were provided through sub centres of each ward. The medicines were distributed in regular intervals. In order to distribute the medicines, a pharmacist was appointed in each sub centre. Besides this, the services of six doctors was assured.
4. The allocation of fund for the unobstructed administration of the project was ensured. The Government grant was the primary source finance.
5. The state health department helped tremendously in ensuring the availability of medicines for the programme. The constant support and involvement of the health department indeed accelerated the victory of the project.
6. The collective involvement of the natives played a pivotal role in the successful completion of the project. Including the 2000 volunteers, a manual resource of health officers, health inspectors, doctors, nurses, ASHA workers, Anganavadi workers, representatives from local bodies, and other partakers, a total of 3000 people, have participated strenuously to carry out the mission.

Challenges /Problems during the implementation

1. The completion of survey took longer than anticipated.
2. Due to the lack of proper awareness in the initial stage, a few families expressed disinterest in participation. This was overcome gradually.
3. The integration of department and people's representatives was not an effortless process. This compartmentalization has created minor yet significant obstacles during some stages of the project. But through the proper intervention and supervision, this too was subdued.

Other Programmes Supplementing the Main Project

As a continuation to *Ardramee Aryad* project, old age support groups were formed in every ward in all the four Panchayats to provide companionship to older people. By incorporating each and every member of these groups, a state level workshop was conducted in 2018. By conducting awareness classes frequently for the elderly, *invariant* support and guidance were provided so that they could savour their old age.

A celebration, Vayojanolsavam, was conducted and it received state level appreciation. This was conducted in order to provide a space for the elderly

to showcase their visibly awesome talents. The members of the elderly, including men and women above 60, actively participated in the program and unveiled jaw dropping performances.

Another project supplementing Ardramee Aryad was also implemented aiming at providing the elderly with nutrient food and medicinal porridge. Medical camps were frequently conducted and catered the elderly with necessary lab tests and health checkups. Medicines were also supplied through these camps. Through Ardramee Aryad project, great interventions were made in palliative care too.

Remarkable Achievements

1. The principal achievement of this project was the creation of the importance of health consciousness in each and every individual under the Block.
2. Through continuous awareness programme, the rise in lifestyle diseases was brought under control. The project tremendously helped the patients with lifestyle diseases to manage their health and to continue with their normal lives.
3. The project documented the changes in individuals in the whole block.
4. There was a decline in the number of patients as well as in the spread of diseases which was revealed and recorded through the surveys conducted every year.
5. The people were willing to undergo medical tests at regular intervals and to do regular exercise and this created a huge transformation in the health sector of the Block.
6. By upgrading the needed infrastructure and resources in the hospitals and other health institutions, the insufficiency existed in Health sector was resolved.
7. In the creation of a healthy society, hygiene plays a significant role. To remind this fact, hygiene awareness programme was conducted frequently as part of the project. Ardramee Aryad project aided in shaping a model system that involved personal hygiene and proper waste disposal and that paved the way for its success.
8. The group of trained volunteers, representatives, and health officials of this project, has served massively in the relief activities following the unprecedented flood of 2018 and 2019. From setting up relief camps, taking care of the affected, to coordination of health-hygiene systems, the collaboration with Ardramee Aryad made them capable of providing excellent service.

9. One of the great benefits of the project Ardramee Aryad was taking up the management of Covid 19 prevention activities. From the initial stage of the pandemic itself, the volunteers took part in continuous awareness programme. The volunteers as well as the health workers took up the Break the Chain Campaign and unfurled it in the whole Block. The volunteers even ensured the proper social distancing, and they have involved immensely in coordinating the activities as well as to ensure it reach every nook and corner of the whole block. Their contribution in managing the community kitchens and quarantine facilities is irreplaceable.

7.12. Chirayinkeezhu Block Panchayat, Thiruvananthapuram: "Suraksha Comprehensive Mental Health Programme – A community-based rehabilitation programme for persons with mental illness and rehabilitation of affected families" [10]

In 2016, the Government of Kerala approved a pilot project proposed by the Department of Psychiatry, Government Medical College, Thiruvananthapuram, which aimed to develop a system to provide mental health care in rural communities and to rehabilitate Persons with Mental Illness (PMI) within the communities along with empowering their families through participation of Local Governments. The model programme titled 'Suraksha' which is one of the first comprehensive programmes for the psychosocial rehabilitation of PMI at a community level, was implemented in the six Village Panchayats functioning under Chirayinkeezhu Block Panchayat in Thiruvananthapuram district. This case study aims to briefly describe the major components of the programme of Suraksha and to specifically delineate and elaborate on the critical role played by the concerned Local Government in its implementation.

Origin, Objectives, Structure, Support mechanisms and Activities

Suraksha aimed at comprehensive, community-based rehabilitation of PMI incorporating the spirit of a campaign mode intervention. It was intersectoral and made sure all-around participation from the local communities, doctors, other health care workers, local health system, ICDS staff, Anganwadi workers, social workers, community volunteers, ASHA workers and Kudumbashree workers and families of PMI in its implementation.

[10] Source: Adapted from the Documents of Kerala Institute of Local Administration

A community-based assessment and a Rehabilitation Needs Assessment (RNA) was conducted at Chirayinkeezhu Block Panchayat. In an outreach population of about 1.83 lakh, the assessment identified 839 patients suffering from chronic mental illnesses. Initially, 119 beneficiaries were identified and included in the programme for psychosocial rehabilitation. This one-time intervention was subsequently developed into an ongoing programme called the Suraksha Comprehensive Mental Health Programme as part of which 1281 cases of mental illnesses were identified and rehabilitated as of 2019 March.

Structure of the programme

For the successful implementation of the programme, a three tier structure for management were constituted at the Block Panchayat, Village Panchayat and Ward level. A Block level body consisting all elected members of the Block and Presidents of individual Village Panchayats were constituted. The chairman of this monitoring committee was the Block President. A Block level task force was set up under the health standing committee with Medical Officer as convenor and Medical Officers from Primary Health Centres (PHC) from each of the six Panchayats, Circle Inspector of Police, ICDS Supervisor, Assistant Education Officer of the area and the leaders of the prominent Non-Government Organizations as members. Similar monitoring committees were set up at the level of Village Panchayats too with the President as Chairman. The PHC Medical Officers convened the task forces in the respective areas and the resources of the health system and ICDS available to each Panchayat were used for the programme. Ward level Suraksha committees and task forces convened by the ward members were constituted which formed the crux of community-based rehabilitation. The ward level committees were constituted by the Medical Officer, Junior Public Health Inspector, Junior Public Health Nurses, Kudumbashree workers, Anganwadi workers and ASHA workers.

The necessary technical support for the project was provided by the Department of Psychiatry, Government Medical College, Thiruvananthapuram for training and capacity building. A handbook on mental health and a checklist to enrol beneficiaries to the programme were prepared and developed the Action Plan that guided the programme forward. The role of community health workers in community-based rehabilitation was emphasised. The initial survey and the Rehabilitation Need Assessment as part of the pilot project were supported by the Social Justice Department and implemented with the support of the technical team and the Block Panchayat. The infrastructure, medicines and human resources of the programme were supported by the Department of Local Self Government. A total of 12 doctors,

2 Psychiatric Social workers, 194 Health Field Staff, 174 Anganwadi workers and 6 Village Panchayat Coordinators were trained and equipped to support the programme.

Major activities undertaken by the programme

a) Training and capacity building
b) Identifying the People with Chronic Mental Illnesses in the community
c) Community-based rehabilitation of PMI
d) Psychiatric examination of the identified people
e) Establishment of weekly Suraksha clinics and provision of free medicines
f) Establishment of first referral Psychiatric Unit at the Chirayinkeezhu Taluk Headquarters Hospital
g) Interventions towards regular psychosocial support
h) Ensuring that PMI receives all the entitlements deserved by them under RPWD
i) Self-help groups and support mechanisms for families and care givers
j) Suraksha School Mental Health component

Impact of the programme as perceived by the stakeholders

The major achievements of the programme as perceived by the stakeholders include the following:

1. Early identification of mental illnesses among community members
2. Continued care for people suffering from chronic mental illnesses
3. Referral services to those needed
4. Psychosocial rehabilitation through the five-finger approach reducing homelessness and destitution of PMI
5. Integrating and empowering families of PMI

The programme was able to create an awareness among community members towards mental health and greater acceptance and participation of the community towards PMI and the programme.

Suraksha was a State Government funded project during the first phase of it. Subsequently, in its second phase, Suraksha started running on its own wheels with just the technical support from the original team from Psychiatry department. A system for smooth running of the programme has already been established, which vouches for the sustainability of the programme.

D. Good Practices in Health

7.13. Wayanad District: Covid-19 Pandemic Prevention Activities – Local Government Level Activities[11]

As soon as the news of outbreak of the Covid 19 Pandemic was announced, measures to contain the Pandemic was taken by the Government of Kerala. Subsequently, a preliminary meeting was convened in all the districts of Kerala to decide on the precautionary measures to be taken and the steps to be taken on war footing, in view of the potential for the spread of Covid-19 in India and Kerala.

Ministers in charge of the respective districts convened a meeting of the District Collector and the MLA, MP, Superintendent of Police, District Medical Officers, Presidents of Local Government, Secretaries, and district level officials. The meeting decided preventive measures to be taken for prevention of spread of Covid 19, appraised the hospital facilities and other ancillary facilities available in the district. As per the decision of the meeting, all the Local Governments, convened meetings at the local level, under the Chairpersonship of the chairpersons, ward members, secretary, Medical Officer of the PHCs and Kudumbashree to discuss the issues to be taken up in all the wards.

Subsequently, under the leadership of the ward members, meticulous plans for the wards were formulated. Thus, ward level vigilance committees were formed, consisting Ward Member as Chairperson and JHI / JPHN as Ward Level Vigilance Committee Convener, Asha Worker, Anganwadi Worker, Kudumbashree ADS, SHGs, SC / ST Promoters and Volunteers as members. The first step was to set up a digital platform for the Panchayats and the Panchayats to communicate with the district to streamline the functioning of the Ward Level Committees. Since Covid 19 is highly transmissible and pathogenic virus it required close monitoring and evaluation, it required a digital platform for the quick flow of information. Therefore, Ward Level Vigilance Committees in all the Panchayats opened Whatsapp groups and there were Whatsapp groups at the Panchayat level too.

The Panchayat level body consists of the Village Panchayat President, Ward Members, Secretary, Medical Officer, Sub Inspector or Circle Inspector of Police, media personnel and heads of various constituent entities, the Deputy

[11] Source: Report submitted by the Smt. Timple Magi P S, Joint Director of Panchayats to SSFC

Director of Panchayats, who is also the Nodal Officer of the Panchayat Department, the Assistant Director of Panchayats, and the members of the 24-hour help desk. Therefore, the Ward level vigilance committee, which works at the most sensitive level, has been instrumental in resolving any issues that may arise and informed through WhatsApp. The problems in the ward would reach the panchayat level body and the DDP could solve the issues at the district level. This is because the platform also facilitates proper coordination at the ward, panchayat and district levels. The first zoom meeting was held in Wayanad district, during the period.

Activities

1. To coordinate ward level activities based on the instructions of the District Level Committee.
2. To create awareness on Break-the-Chain campaign among the public. Undertake activities to make people aware of the need to follow protocols such as wearing mask, use of sanitizer, hand washing, social distance and personal hygiene. Hand washing and sanitation facilities have been set up at all public places and shops.
3. Issuing notices among the workers of the neighboring state in their mother tongue
4. The Ward Level Committee kept a vigil on the foreigners and people from other states.

On March 23rd the country went into a complete lockdown. The Panchayat level Committees took serious effort to prepare the people for a lock down life. The activities undertaken by the Local Governments to minimize the hardships of the people of Wayanad are the following:

1. The emphasis was on making available the daily necessities, medicine, social welfare pensions, distribution of kits containing daily necessities etc. which were provided through Civil Supplies outlets and milk was distributed in all the Local Governments with the help of Milma. The special fund of the Collector was used for this purpose.

2. Further to ensure the welfare of the guest workers, food items according to their preference were provided. Kits containing wheat powder, nuts, potatoes and vegetables were provided on demand for two months.

3. Special attention paid to the welfare of plantation workers too. Food kits were provided under the leadership of the garden owners.

4. Similarly, panchayats with the help of the Scheduled Tribes Department provided special food grain kits and free ration to the tribals.

5. Special attention was paid to provide medicines and medical attention to the needy on time. For the purpose special medical system was set up in the district as per the instructions of the District Collector. A the ward level vigilance committee takes a photo image of the prescriptions received from the Whatsapp group and scan it and send it to the medical help desk at the Collectorate and after verification by a doctor or pharmacist there, that will be handed over to the designated medical shop. Even the medicines to be made available from other districts were delivered to the people free of cost by volunteers. Ambulance facilities were also provided for kidney patients and those going for dialysis on a monthly / weekly basis.

6. Major challenge was the rehabilitation of those who were impoverished due to loss of livelihood during lockdown. Steps were taken to provide shelter in lodges, houses and other rehabilitation centers for the poor, the beggars and the homeless.

7. One of the most notable activities was the community kitchen. Local Governments started a community kitchen in every ward. Packets of food were given free of cost to the very poor and at Rs. 20 to others. To the Community Kitchen, Rice and other food grains were provided on the instruction of the MP of the district.

8. A major challenge tracking the influx of people who came to Wayanad from different parts of the country and abroad, as lock down was announced. Hundreds of people were stranded on the roads as check posts were closed. The biggest effort was to keep track of those who came from neighboring states. The following measures were taken:

    a. The Government direction was to quarantine them at home or in an institution. Those days, a temporary hospital was built at the check post and a team of experts from the health department doctors and staff was on duty 24 hours a day. At all check posts, police, excise,

panchayat officials and members, teachers and those working in other departments were deputed on duty.

b. Those coming from neighboring states should register on the portal provided by e-Jagratha Covid-19. As soon as a person registers on this portal, he/she receives an e-mail informing the details of Secretary, President, MO, Health Inspector of the respective Local Government.
c. The person then came directly to the check post and entered their details through a mobile app that created a digital system for the respective District Collectors, respective Local Government Secretaries and medical officers to get the details live on their phone. Hence, as soon as a person enters the check post, the information is received by the respective Local Governments and they could immediately inspect the facilities in the house.
d. Visitors were allowed to enter the house if they had the facility to stay on their own, and if not, a vehicle was arranged at the check posts to transport them to the institution to which they were accommodated.
e. The District Collector had taken over all the resorts, hotels, lodges and all kinds of residential buildings in the district to accommodate such people in Wayanad district. Under the combined supervision of District Panchayat Secretary, Deputy Director of Panchayat and PWD Executive Engineer, these buildings were maintained and handed over to the secretaries and the rooms were allotted by the secretaries themselves. The details of visitors were received by the respective local body secretary; rooms were allotted, food, water and medicines were provided. After the observation period, room cleaning, waste disposal, etc. were done by volunteers from the Panchayats.
f. The District Collector, by defiance of the Epidemic Act, 1897, deregistered the Panchayat Secretaries as Incidental Commanders. A special surveillance team comprising secretaries, teachers, police, excise and other personnel was deployed to end the infiltration of people into the villages and houses through crossing the rivers, streams and forests, blindfolding everyone. Keeping all the people coming out like this under special surveillance was one of the laborious but systematic task. Scrutiny was carried out using a drone camera to see if people were standing in a crowd.

Other Measures taken by the Local Governments to contain Covid 19 are the following:

1. A special medical mobile team has been set up to provide home-based treatment and medicine to the homeless and in-patients.
2. Marriage registration, pension and other certificates were delivered to the house as door-to-door services.
3. CFLTC, FLTC and DCC Centers have been started in all the Panchayats as required for the treatment of positive patients following the outbreak of Covid 19.
4. Necessary arrangements have been made in the areas declared as Containment Zones.
5. Tele-counselling facility has been provided to those who are at home
6. 100per cent vaccination was taken in tribal colonies. Wayanad was the first district to carry out 100per cent vaccination in tribal colonies. A special drive was organized for it.
7. The services of ST promoters and ASHA workers were used to conduct Covid tests in tribal colonies and to bring those who were positive to CFLTCs.
8. Covid inspection was carried out to the guest workers at their residence. Special monitoring was also instituted.
9. Introduced a voluntary registration of mobile app to improve Covid-19 control activities.
10. Awareness was given by visiting places of worship, markets, auto stands and other places in the Panchayats.
11. The monitoring committee and core committees at the Domicile Care Center assessed the situation on a daily basis.
12. During the Covid period, students were provided with smart phones, TVs and internet connection to help them in their studies. Further, the Local Governments made video presentations on how to control stress in children.
13. Death Care Volunteer Force formed and training imparted for handling equipment for safe cremation in the event of a death. To combat Covid, phone numbers of the Counseling, Covid-19 Control Room, Help Desk and War Room were displayed, and each step explaining the Covid treatment was displayed in front of the Covid First Line Treatment Center and Domicile Center.

7.14. Kozhikode District Panchayat: SPANDANAM – A Joint Venture of District Panchayat, Calicut (Kerala) and Indian Systems of Medicine[12]

The state of Kerala is in a path of transition in the field of healthcare. Statistics point out that the general public depend hugely on Ayurveda as a respite for their ailments and also to boost their immunity against diseases. Various healthcare projects that cater to the needs of the general public have been successfully implemented as field activity programmes that enable services to be rendered at their doorsteps. Majority of these projects point out the scope of not just specialities but even super specialities in Ayurveda and this boosts the potential for developments in the Ayurvedic scientific sector. In order to act as a shot in the arm for such developmental activities, with the active participation at the government level, actions were taken to hold international Ayush conclave in the capital city of Thiruvananthapuram and it has been successfully conducted since then.

At the international Ayush conclave conducted at Thiruvananthapuram, among the projects implemented by the Indian systems of Medicine with the help of LSGD, the project 'SPANDANAM' run by Kozhikode District Panchayat stood out. This project was given first place among the best project category.

Special features

Spandanam asserts the fact that the funds allocated by LSGD can be efficiently utilized not only for medicine purchase and infrastructure development but also for clinical development activities. The activities under 'Spandanam' from 2013-14 to 2021-22 time period paved the way to an increase in fund allocated by the government from 20 lakhs to 1 crore and 80 lakh.

Under the broad umbrella of Spandanam, different clinical sciences like Psychology, speech therapy, clinical yoga, physiotherapy/occupational therapy, learning assessment and remedial training were all brought together under one roof along with Ayurveda as the main treatment modality.

During the period from 2013-14 and till 2019, approximately one lakh sixty thousand children have been treated and their guardians/parents have thereby become its beneficiaries.

[12] Report Submitted by Dr. Rahul R, Medical Officer, Spandanam to SSFC

Working Pattern of the Hospital

The beneficiary category who come to the Out Patient (OP) and In patient (IP) of Spandanam comprises of children with learning and behavioural disorders and physical and mental developmental anomalies. The caretakers of such children should also receive effective guidance and support in order to achieve ideal treatment outcomes. To accomplish that, often the team of Spandanam frome doctors and to attenders have to take up the role of 'Parichaarakas' or by-standers of such children. These additional duties and responsibilities require effective training for the staff.

The project has its main base as A.C Shanmughadas Memorial Ayurvedic Child and Adolescent Care Centre (ACACC) at Purakattiri under Thalakkulathur Panchayat (Calicut district). OP facilities are available at this centre on daily basis. It is also equipped with IP treatment facilities under this project. In addition, nine sub-centres of this project are functioning in various Govt. Ayurvedic hospitals/dispensaries under Panchayats of Calicut district on different days.

Every sub-centre offers the services of a medical officer and a special educator on a weekly basis. Pre-planned supporting therapy services are also available here once or twice a month.

Clinical Review sessions including doctors and supporting therapist team are held on every Wednesdays in order to assess the progress in certain cases that require special attention or clinical care. Every Monday, meetings including the entire Spandanam (clinical and non-clinical) staff are held in order to assess and propose hospital developmental activities. The meetings are presided over by a different staff each time on a rotation basis so that every staff understands the magnitude of his/her responsibility towards this project and their level of commitment.

Monthly awareness classes for parents about health problems faced by children are delivered by the doctors and allied healthcare providers as part of sensitisation under this project at the main centre and sub-centres. Weekly group therapies for children having problems with socialization and behavioural issues are also regularly conducted at the main centre under their guidance.

Public interventions

Out-reach activities such as sensitization and awareness classes, seminars, workshops and surveys are conducted periodically. Scholastically backward children were identified and given remedial training for one year and assessed after the time period in two neighbouring schools and authentic and scientific positive feedback was obtained.

Asrayam programme

Early identification of scholastic backwardness, learning and behavioural issues, developmental issues in children is a crucial factor that influences treatment outcomes. In an effort to sensitise and train parents towards achieving this goal, a training programme for Anganwadi teachers (who teach such children at a very young age itself) under Kozhikode District Panchayat was idealized and implemented. Till now,750 Anganwadi teachers of Kozhikode District Panchayat have received this training.

Milestones

2010-12	Started as a special OP for children at Kozhikode district hospital. Shifted to a Corporation building due to limitations in infrastructure. OP turnover was above hundred in these days.
2012-13	Started functioning under the name 'Ayuraashwas' programme for children with developmental delay at District Ayurveda hospital, Kozhikode.
2013-14	1. Spandanam was born as a new project by adding child behavioural and learning problems too to the existing Ayuraashwas program.Spandanam special op was conducted every Thursday at District Ayurveda hospital. 2. Sub-centres of spandanam started functioning at Government Ayurveda dispensaries at Nochad and Kunnummal.
2014-15	1. An old building with land was granted to the ISM department for independent functioning of Spandam project in this acquired property. 2. Two more sub-centres started functioning at Vadakara and Thalayad Government Ayurveda hospitals. 3. Bagged the best project award for public health intervention instituted by Ayurveda Medical Association of India.
2015-16	1. Inauguration of Hospital complex at Purakkattiri on 06/09/2015. 2. IP treatment started on 01/10/2015. 3. Acknowledged A.C Shanmughadas Memorial Ayurvedic Child and Adolescent care Centre as Main centre of Spandanam project. 4. Vennakode(mukkom) sub-centre started functioning.
2016-17	Another sub-centre started functioning at Payyoli, Government Ayurveda Hospital.
2017-18	Kadalundi sub-centre of Spandanam programme started.

2018-19	1. Spandanam charitable society was designed. 2. Bagged first prize of three lakhs and for best project under LSGD at International AYUSH conclave. 3. Five cents of land was donated for functioning of Spandanam project by a kindhearted common man. 4. Govt.ayurveda Hospital, Cheruvannur was identified as the eighth sub-centre of Spandanam programme.
2019-20	Edachery sub-centre started working
2020-21	Asrayam programme –Anganawadi teacher's training programme for early identification and interventions in child learning and behavioural problems and speech and language issues was started.

Recognitions

A milestone achievement for the project came in the form of an appraisal from Kerala State Social Security Mission on the basis of an evaluation study conducted by its expert team. Based on the findings, they submitted a highly positive report regarding the services rendered by Spandanam project, to the State Planning Board, wherein it has been suggested that the project be implemented in all the districts of Kerala thereby expanding its out reach. It was also proposed to set up a research institute for in future.

ACACC Purakattiri and Spandanam project was chosen by IIM-K faculty, as part of a case study on setting up an ideal government organization that would be service-oriented rather than be profit-seeking and where work is treated as an essential part of daily existence rather than as a money vending commodity.

Recognition for Spandanam activities also came in the form of Two crore rupees in State Government Budget for 2019 which was allocated for developmental activities at ACACC, Purakattiri.

Spandanam: The Approach

The interventions of Spandanam are systematically arranged into different tiers so as to give the project a well-rooted base in the existing social circle before expanding out. Spandanam has a core clinical team comprising of qualified Ayurveda doctors and allied healthcare providers. They are responsible for the clinical evaluation of the child in terms of cognitive, behavioural or biological problems. The detailed assessment takes place according to the physician's discretion and finally a treatment protocol is

derived based on classical Ayurvedic wisdom. Spandanam treatment approach in ayurvedic parlance is chiefly, a correction of the underlying aberrations in a child's AGNI or in the closest sense of the word-metabolism, for which Ayurvedic medicines and rejuvenative therapies are utilized from time-to-time.

The greatest achievement and the highest accolade is received almost daily by every Spandanam member in the form of gratitude and joy of parents who witness the positive strokes Spandanam brings in the lives of their children. The daily dose of such smiles spurs the team to serve humanity with utmost humanity every single day and hopefully in future too.

E. Good Practices in Civic Services

7.15. Alappuzha: Rejuvenation of Canal Network– Experience of Pilot Project & Vision[13]

Holistic water body rejuvenation efforts have to be looked at as not just technological interventions, but also focus on the pride in ownership of the commons, sustenance of economic activities dependent on the water body and social and cultural stewardship of water bodies by the community at large.

M/s. Inspiration along with IIT Mumbai, KILA and CDD Society of India with support from COSTFORD, Suchitwa Mission and Irrigation Department, had such an opportunity to work on the Rejuvenation of Canal Network of Alappuzha through an Integrated Intervention Model that is both robust and cost effective.

In late 2017, the team sat together and drew up a vision to rejuvenate Alappuzha's life line - to Clean and rejuvenate its 14 Canal sheds, set in position liquid and solid waste treatment systems for over 40,000 households and buildings, create over 10 km of green pedestrian walkways bringing back vibrant life on the waters' edge, move towards efficient water transport network and in the process create several thousand green jobs for a range of skilled as well as unskilled labour.

The team took up the 2 km long Chathanadu Canal (Municipal Colony Canal) as a pilot project to demonstrate the approach. The Pilot Project involved a)

[13] Source: 6th SFC, Working Group on Appropriate Construction Technology

physical cleaning of the canal with combination of manual labour and mechanical systems, b) identifying and resolving drainage hot spots by providing additional drains wherever required, c) providing toilets with WC, bath and wash areas for over 58 houses in the Municipal Colony along with a Simplified Sewer System connected to a DEWATS plant of capacity 15 cu.m per day for treatment; d) community composting facility for solid waste management, e) making the canal banks clean and attractive with good lighting, paving, dust bins and motivational graffiti.

The awareness campaign 'Thodu Odayalla' (Canals are not Drains) initiated by CANALPY the local youth campaigners to raise awareness and garner public participation was a major partner for the project to help instil confidence and enthusiasm in the community.

Pioneering such a decentralized participative approach, Alappuzha Municipal Corporation has been awarded the Swach Sarvekshan National Award for Innovative Best Practices initiated by Small Cities in 2020.

7.16. Thiruvananthapuram, Karimadom Colony: An in-situ slum rehabilitation project[14]

In the year 2008, when the project was conceived by the Municipal Corporation of Thiruvananthapuram, under the Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission (JnNURM), Karimadom Colony was a declared slum settlement of 632 households spread around a large sewage pond which kept overflowing into the settlement frequently. In addition to all the usual issues present in such a settlement, the issues of criminal activities including drug peddling made the Karimadom Colony, by and large, impenetrable for outsiders including law enforcement agencies. The condition of infrastructure was pathetic, with temporary, hazardous, overcrowded shacks crammed around in a most unhygienic environment.

The objective of the project was to improve the physical and social conditions of the colony, on site. The biggest initial challenge was to gain entry and get accepted by the community. An even larger challenge was to retain the local acceptance till the end of the project. The shell was broken by working closely with the community. A participatory approach, anchored by COSTFORD and

[14] Source: 6th SFC, Working Group on Appropriate Construction Technology

supported by Cluster Level Committees paved the way for a functional environment for the people's representatives, local political and community leaders and the Corporation and COSTFORD to work together. Women's groups played a key role in keeping the community together to take part in the project, right from design, through monitoring of the construction activities, up to completion and allotment.

Key aspects of the project

- Commencement of construction in 2010.
- 632 dwelling units in walk-up blocks of four floors arranged in a low-rise, high-density layout to provide a liveable environment. Each unit has a space for open-air activities, which can be turned into an additional room, when required.
- In-situ upgradation was made possible by an arrangement for providing transit accommodation in on site infrastructure and hired facilities, in a phased manner.
- As a result of concerted people's action, allowing inflow of sewage into the pond was stopped and it was turned into a vital and beautiful urban water body. Also, as a result, storm water management has improved considerably, putting an end to the frequent flooding.
- Community amenities such as Anganwadis, Health centres, etc.
- Study centres to provide conducive learning environment to the deprived children.
- Livelihood amenities like work centres, market places, etc.
- Cost-effective, environment friendly and energy efficient building materials and techniques have been used.

The total cost of the project is expected to be Rs. 40 Crore, when completed. A special programme for improvement in health, education and means of livelihood is being planned. Expected date of completion: 2022.

7.17. Alappuzha Municipality: Clean Homes Clean City[15]

Alappuzha (also called Alleppey) municipality is successfully experimenting with a new decentralized waste management initiative. Known as the 'Venice of the East' for its large network of canals, backwaters, lagoons and beaches, Alleppey looked like a vast waste dump. Rotten garbage had piled up on roadsides and canals and drains were clogged with bags of stinking waste

[15] Suchitwa Mission Kerala, Cases listed in the website

from hotels, markets and meat shops. Dirt had spread everywhere in the heavy rains. Swarms of mosquitoes and flies had invaded the city spreading chikungunya and dengue. Two and a half years later, Alappuzha has undergone a dramatic transformation. Streets are clean. The old dumping spots have disappeared.

The most surprising makeover is that of the biggest and dirtiest garbage dumping yard near Vazhicherry in the heart of the city. It has been transformed into a WATSAN (water & sanitation) park with a small shed with six tanks (Thumburmuzhi aerobic composting model which can covert two tonnes of wet waste into compost in 90 days) where aerobic composting is done.

Alappuzha with 0.174 million population (in 2014) has 52 wards (of these 23 are in the city and remaining are rural wards). The municipality which produces 58 tonnes of solid waste a day is implementing a project called 'Nirmala Bhavanam Nirmala Nagaram (Clean Homes Clean City) since November 2012. The focus of the initiative is segregation and treatment of wet waste at the source itself.

It was an acute crisis that forced Alappuzha to take a different route. The municipality has been dumping waste for decades in a six-hectare plot it owned in Sarvodayapuram, a village located in the nearby Mararikkulam village Panchayat. Decades ago, this plot used to be a night soil dumping yard for Alappuzha town.

In April 2005, the Local Government signed an agreement with Andhra Pradesh Technology Promotion and Development Centre (APTDC), a service provider approved by the State Government to set up a windrow composting plant with capacity for converting 50 tonnes of wet waste daily into compost. The agreement was that the municipality would provide 50 tonnes of segregated municipal waste daily, and the service provider should commission the plant within 10 months. The cost of the project was Rs.3.77 crore. Kudumbashree units (women's self help groups) were engaged in collecting the waste. But segregation did not happen. The units collected un segregated waste from households, shops, hotels and markets. The municipality's contingent of workers under the sanitation department transported about 40 tonnes of the waste daily to the plant in trucks. The service provider not only failed to commission the plant in the stipulated time,

but was also able to process the decided quantity of waste. The plant could process only 5-10 tonnes of waste a day, and the rest of the rotten garbage accumulated on the premise along with the waste already dumped earlier.

Years of waste dumping by the urban local body had caused environment pollution, contamination of water sources, stench, mosquitos and flies and spreading of diseases in the neighborhood of the plant. In June 2012, the residents of Sarvodayapuram rose up in arms against waste dumping in their backyard. There were continuous protests, hunger strikes and blockade of the road leading to the plant preventing the municipality's trucks from entering the area. The protests lasted for 100 days. After many rounds of discussion, the Village Panchayat allowed the municipality to bring in just four-five tons of waste. In November 2014, the Panchayat decided not to allow any more waste from the urban body.

The strict stance of the rural local body pushed the city into a corner. For some days, the municipality buried its waste but public places for burying waste were exhausted very quickly. The city became a vast dump yard. Alappuzha did not go for a fight, open or legal. It knew dumping unsorted municipal waste was illegal. Besides, Kerala government had made its Municipality Act, 1994, more stringent in November 2014, making it mandatory to treat solid waste and sewage at source.

When garbage started spreading everywhere in the city, Dr. Thomas Isaac (the then Minister for Finance, Government of Kerala) decided to try decentralized waste management. There was no other option. Under his leadership, many rounds of discussions were held among the municipality authorities, councillors, residents' associations and the leaders of all the political parties. A preliminary survey was conducted by women's self-help groups to find out how citizens disposed the waste they generated and what were their requirements. Organizations such as Kerala Sastra Sahitya Parishad, a people's science movement, which runs a reputed research institute on rural technology, the Integrated Rural Technology centre (IRTC) in Palakkad district, and Kerala Government's Agency for Non-Conventional Energy and Rural Technology were roped in the discussions. The outcome of all these efforts was the decision to go for decentralized waste management. A group of committed young staff of the municipality sanitation department took the lead. The campaign moved beyond political divide.

The Alappuzha Municipality has about 40,000 households in 52 wards. The Clean Home Clean City programme was started first in 12 of the most urbanized wards as a pilot project. These wards together have about 12,000 houses. The plan was to make the maximum number of households owning land, set up portable biogas plants or fixed biogas plants. Those who did not have enough land to set up the plants were advised to go for pipe composting.

The fixed biogas plant designed by the Agency for Non-conventional Energy and Rural Technology (ANERT) cost Rs.17,500. About 8-10 kg of waste can be treated in this plant. The plant provides biogas for two-three hours daily. The portable biogas plant is designed by IRTC. It is made of fibre and resin. The capacity of this plant is 1,000 litre, and it costs Rs.13,500. In this plant, 5-7.5 Kg waste can be converted into compost.

Biogas will be available for 80-90 minute. Suchitwa Mission, the state's nodal agency in-charge of the total sanitation programme, gave 75 per cent subsidy to biogas plants. The pipe composting system is ideal for a small family. It consists of two PVC pipes of 1.25 m length and eight inches diameter with two caps. The pipes are fixed in a vertical position on the ground with ¼ m under the ground. A layer of gravel of 30 cm is first put into the pipe to absorb leachate. Waste can be put into one pipe for 30-35 days till it is full. Once full, the first pipe is closed with the lid. Then for the next 30-35 days waste is put in the second pipe. By the time the second pipe is full, waste in the first one would be converted into compost. A few holes are made on the top part of the pipe for air to enter and to avoid bad smell. Households which could not install plants due to financial or space constrains were urged to deposit their domestic waste in biogas plants of their neighbour as a cluster programme.

In 2013, the clean city drive took a new turn with the entry of Thumburmuzhi a model aerobic composting unit. The model consists of a tank of 4x4x4 feet size made of ferro-cement or bricks. It is designed in such a way that air enters into the tank through the gaps on the sides. It should be kept under a roof to avoid rainwater falling into the tank. About 2 tons of waste can be processed into compost in 90 days in this tank. A layer of fresh cow dung or slurry from the biogas plants is put at the bottom of the tank to generate microbes for composting. Above this, a 6-inch layer of dry leaves or dry grass or small pieces of paper is placed. Over these layers of bio-waste and cow dung are placed. Instead of cow dung, an inoculums developed from cow dung by the

Kerala Agriculture University is also used. Dry leaves and dry grass absorb water oozing from garbage. The temperature inside the tank goes up to 750C. This prevents mosquitoes and flies and other small creatures from entering. The construction cost of each tank is around Rs.10,000. A unit with two tanks, roof, side walls and water facilities cost about Rs.1-15 lakh.

The model was developed in the Thumburmuzhi campus of Kerala Veterinary and Animal Science University to compost to carcasses of animals (hence its name) The municipality has set up 12 waste collection centres with 165 Thumburmuzhi bins at public places and the old waste dumping spots. These are maintained by the 168 contingent workers of the municipality who used to collect waste from dump spots in the city and transport it to Sarvodayapuram. The households which do not have other waste processing facilities can bring their waste to the aerobic bins. Collection time is fixed at 6-12 in the morning and 6-10 in the evening. About 10,000 households are connected to these collection centres. Apart from the households, 25 per cent of the bio-waste from small shops too reached these bins. Compost from these is given free of cost to farmers. Just like the service teams of women, the contingent workers too are given regular technical training in waste management and personality development so that they can educate the residents and not be rude to those who bring in waste that is not properly segregated.

The Municipality has formed night squads of sanitation workers. If any resident is caught throwing waste, she or he is fined Rs.2,500. If waste is dumped into a canal or a water body, fine may go up to Rs.20,000 under the 340 B Section of the MSW Rules for contaminating and polluting water sources. For shops and hotels, a closure notice may also be served.

Plastic and Biomedical Waste

Of the total municipal waste in Alappuzha, plastic make up 4-5 per cent. All the wards in the Municipality conduct plastic collection drives once in two – three months. most of the plastic waste is collected by representative of the Clean Kerala Company, formed under the LSGD of the Government of Kerala. The plastic is then sent to Erode in Tamil Nadu for further recycling. School and College students, where WATSAN clubs have been formed, have been roped in for collecting plastic.

The city has about 15 hospital and a few clinics. They are linked with IMAGE (Indian Medical Association Goes Eco- friendly), a common biomedical waste

treatment and disposal facility established in 2003 by IMA's Kerala chapter at Palakkad. The hospitals in Alappuzha send their biomedical waste to this facility. Some of the hospitals have their own arrangement like biogas plants for managing their food waste.

Replication of the Alappuzha Model

As of now, the 12 wards have been declared as Total Sanitation Wards with 80 percent household having simple composting / biogas techniques and establishments with good sanitation facilities. The municipality has plants to turn another 11 wards into total sanitation wards. The plan is to set up 4200 (1 m3 size) portable biogas plants, 500 fixed plants 13,033 pipe composts and 200 aerobic composting bins. All of these together can treat 31.9 tons of garbage.

Interestingly the Clean Homes Clean City initiative has helped Alappuzha municipality earn Kerala government's energy conservation awards for 2013-14. By processing 2342.54 tons of liquid waste, the municipality saved 11712.70 litres of diesel. The municipality thus saved Rs.7 lakh in 2013-14.

Alappuzha's experiments with decentralized waste management have inspired some other urban local bodies in the state. The Thiruvananthapuram Corporation has started setting up biogas plants and pipe composts. The city was reeling under waste since December 2011 after Vilappil village Panchayat decided not to allow city waste to enter the village, where the city's waste treatment plant is located. Three of its 100 wards have been declared as Total Sanitation Wards recently.

7.18. Kozhikode Municipal Corporation: Energy Efficient Streetlights Initiative[16]

Kozhikode Municipal Corporation is an early bird among other Local Governments in Kerala which took a proactive approach towards finding a best fitting solution to the Street Lighting and its maintenance within the corporation. By retrofitting the conventional streetlights with Energy efficient LED streetlights would save millions of units of energy every year and thus helping in reducing the effective CO_2 emission and global greenhouse gas production.

[16] Report submitted by Secretary, Kozhikkode Corporation to SSFC

Over the years the Major roads and all the streets in Kozhikode municipal corporation were dominated by the conventional Fluorescent and compact fluorescent lamps sodium vapour and Mercury vapour lamps etc. which were having two main disadvantages (i) These lamps used the mercury and the disposal of the same after use created a major environmental issue and (ii) The effective light output per watts consumed were poor compared with the LED.

The energy billing practiced for the streetlights were of unbilled composite tariff system by the KSEBL (Energy services company responsible for the generation and distribution in the state of Kerala) and the energy bills were paid to the KSEBL by the corporation along with the annual maintenance for the streetlights which includes the cost of spares, fittings equipment rental charges, labour charges etc. This was a huge burden on the corporation provided that the complaints and worries related to the street lighting for the general public were not solved on time.

The Corporation found that it is spending approximately 42 Lakhs towards monthly energy charges for the KSEBL and another 16 lakhs were spent towards the Maintenance and repair cost monthly.

It was time for a rethinking and thus it was proposed to convert the complete Street light fittings to Energy Efficient LED streetlight as replacements to be conventional lamp technologies but converting the complete lights to LED would invite a huge investment to the corporation and again another investment had to be made for the Installation of the same. it is to be noted that the disposal of the conventional fittings also would be another herculean task for the corporation. Thus, a nation wide tender was called in which it was required to convert the 36000 Conventional lights to LED together with maintaining the same for a period of 10 years and also ensuring that the streets are lighted as per the national lighting codes.

Among the companies participated , Karnataka State electronics development corporation was the L1 bidder and were selected to execute the project for the period of 10 years for a EMI of rupees 47.5 lakhs which includes the energy charges payable to KSEBL and also the Maintenance charges . It is to be noted that the Corporation had to make zero investment in the project and a additional 10per cent increase the Light quantity was also accounted in the monthly EMI of 47.5 Lakhs and would remain the same for the 10 years for

the 39600 nos of LED Lights even if there is any increase in the unit energy charges payable to ESCO.

But as there is a scope of city expansion and the need of installation of new lights is also to be considered and it is decided to consider a future expansion of up to 100per cent increase in the number of the Lights in the Corporation within project duration but the EMI for any additional lights shall be calculated by means of a linear diminishing rate based on the total connected Load of the LED Lights which is one of the main highlights of the project.

Other than this during the operation and maintenance it is required that the company has to maintain 3 key performance parameters. At any time the total number of non-burning lights to be below 2 per cent of the total number of lights. Failure to maintain uptime of minimum 98 per cent of all LED lamps in the Project area will attract the fine of 0.01 per cent of EMI payable for the month for each such day/days, witnessed / documented in the CCMS[17].

A non burning light above 48 hours invites penalty to the O&M service provider such that the 10 times the energy charges payable to the escom O&M service provider shall address complaints within 48 hrs. of registration. If Concessionaire fails to address the complaint, he will be penalized with 10 X monetized value of energy consumption of particular street light per day

There should be a guaranteed energy saving for 54 per cent from the conversion of conventional to the LED lights. Assuming the monthly EMI is Rs 1, 00,000 and the total energy consumption as 5000 units (1 Unit is 1 KWH) then for 1 per cent drop in guaranteed savings (Anticipated Guaranteed Savings is minimum to be 54 per cent) the penalty equivalent to 2 x 4.3 (Energy Charges/unit payable to Escom) x 50 (1per cent of 5000 units). For 2 per cent drop in guaranteed savings (Anticipated Guaranteed Savings is minimum to be 54 per cent) the penalty equivalent to 2 x 4.3 (Energy Charges/unit payable to Escom) x 100 (2 per cent of 5000 units)

[17] *Example: Assuming the monthly EMI is Rs 1, 00,000/-. In case of Kozhikode Municipal Corporation, assuming there are 1,000 street lights. As per the understanding of the uptime, at any given point of time approximately 20 numbers of street lights (2per cent of 1,000) can be non-functional out of 1,000. If number of non-functional lights on any given day at any given point of time during the operational hours is more than 2per cent, then it will be recorded as one event of failure by the Concessionaire and a penalty equivalent to Rs. 10/- (0.01per cent of Rs. 1,00,000/-) will be levied. If such incidence happens for 5 days during the month, then total penalty of Rs. 50/- shall be levied.*

7.19. Kozhikode Municipal Corporation: Composite Slum Rehabilitation Housing and Market Relocation Project[18]

Development and of slums in the heart of Kozhikode city, the Kalluthankadavu area and its surroundings, hampered development activity and poor quality of civic amenities to residents of over 500 households spread over 5.5 acres of prime land. Attempts to relocate/ resettle the residents had failed. It was also necessary to relocate the vegetable /fruit market at Palayam owing to traffic congestion and parking issues. Hence the ULB wanted to explore a composite relocation of slum & Palayam market in a multi-mode, multi-layer PPP structure through a concession model.

Land was earmarked in the Kalluthankadavu area for vertical housing of the residents. A 'take or pay' option was provided to the residents of the slum to occupy the proposed dwelling units, following rounds of discussions and this was incorporated in the tender documents. The concessionaire incorporated the Kalluthankadavu Area Development Company Pvt Ltd to implement the project. 140 apartments in 4 blocks of 7 floors are now complete and occupied and are at par with conventional commercial apartments. Facilities include lifts, emergency exits, recreation room and are wi-fi enabled. They are equipped with a 630 KVA Transformer, 45KV ADG backup, Sewerage Treatment Plant, sump tank, overhead tank, with an open terrace, boundary wall with defined entry and exit etc. The ULB identified an administrative cell from residents to manage the housing units by adopting a bylaw. The operation & maintenance of the housing units are being carried out in a smooth manner till date. The relocation of the Palayam market is still to be completed.

Challenges

Temporary relocation of the residents, changes in the KMBR which necessitated a change in the design of the layouts and long drawn out process of approvals of revised design and budget, occurrence of natural calamities, all resulted in delays to the project.

Success Factors

The novelty of the initiative, skillful and patient management by the PDA, robust techno-financial analysis, detailed consultations with the project

[18] Sarath Chandran, adapted from the Report submitted to SSFC on Public Private Partnership

beneficiaries, project design and commitment of the Municipal Corporation and the developer/ concessionaire were key to the success of the project.

Key Takeaways

The investment of Rs. 7,000 Lakh was from the developer/concessionaire alone and involved no burden on public funds. This is a unique resettlement project where the beneficiaries were provided amenities on par with any commercial housing project thus settings new standards for rehabilitation and resettlement. The ULB has benefitted additionally as the commercial potential of the land has increased exponentially and further development projects can be taken up.

7.20. Adat Village Panchayat, Thrissur: Report on Street light Maintenance in Adat Village Panchayat[19]

From the year 2000 onwards, Adat Village Panchayat was doing Street light maintenance directly without an Annual Maintenance Contract system adopted as a whole, as being done by many Local Governments. The tube lights and spare parts were directly purchased through a competitive tender process and the actual job of replacing the damaged tube lights with the lights in stock of the Panchayat was done by an electrician who was directly appointed on daily wages by the Panchayat.

The Panchayat later decided to shift to LED lights, by replacing all the old tube light sets and other lights with LED lights. For this, competitive tenders were invited for the purchase of sufficient number of LED street lights to replace all the tube lights. All street lights were subsequently replaced and the whole street light system was fully converted into LED lights system. The company supplying the LED lights was to repair the damaged LED lights and supply the spare lights. The electrician appointed on daily wages by the Panchayat, was entrusted the work of taking down the damaged lights from the posts and to replace them with the ones supplied as spares by the Company. For this purpose, the Panchayat had purchased a Bolero Jeep and the driver of the jeep was also appointed on daily wages. On an average, approximately 70 LED lights were being replaced daily, in such a manner. In rainy season, this may go upto even 150.

[19] Adapted from Report Submitted to the SSFC by Timple Magi P. S, Joint Director and Radha Krishnan, Joint Director

Even though most Local Governments are spending huge money on annual maintenance of street lights, they are often not able to completely repair all the lights and completely light up their streets. In this context, it may be noted that, for the past few years, Adat Panchayat is getting the street lights repaired cost effectively and timely. This good achievement is due to the fact that the Panchayat is implementing a cost-effective system which has been approved by the District Planning Committee and this may be considered as a good practice in this field.

F. Good Practices in Production

7.21. Chenkal Village Panchayat, Thiruvananthapuram District: Tharishurahitha Gramam through convergence and artforms[20]

Under a banner that announces 'Chenkal, Tharishurahitha Gramam' (Chenkal, fallow land-free village), the Village Panchayat located in Thiruvananthapuram district revived the cultivation of green gram after a long time. While Kodankara in Chenkal is known for its honey; another locality, Vlathankara is known for the 'Vlathankara cheera'. The Government of Kerala formulated 'Subhiksha Keralam', a people's campaign, to achieve self-sufficiency in food production. The campaign aims to increase farmers' income, attract youngsters to farming, and rehabilitate return migrants, through promoting agriculture in the State. Also, Kerala State Organic Farming Policy, 2008 seeks to make Kerala's farming sustainable, rewarding, and competitive and ensuring poison-free water and food to every citizen. Under Subhiksha Keralam paddy is planned to be cultivated in 5,000 hectares. Thus, organic farming through organic theatre was a novel idea.

From 2016, Organic Theatre, an innovative initiative was started in a few Local Government in Thiruvananthapuram and Idukki district with the support of National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD), Krishi Bhavan and Haritha Keralam Mission. The concept of Organic Theatre revolves around the idea of brushing up the tradition and folk culture that has been a part of our lives, but has lost its sheen over the years. It is an infotainment medium that provides information about agrarian activities and entertainment by employing folk and regional artefacts in an interactive theatre space to respond to global issues concerning climate change and environmental crisis.

[20] Source: Compiled by Mariamma Sanu George for SSFC

While agricultural officers and experts in organic farming took classes and workshops, discussions on cultural, folk songs and theatre were organised by the members of Wide Inspirations and Wide Aspirations (WIWA) who hopes to promote organic theatre and farming, bringing back the glory of farming during the olden times when culture used to be an integral part of farming. A movement to restart farming in the barren lands and reintroduce the organic methods of farming and revive cultural art forms associated with farming and harvest.

At first, as a pilot farming through organic theatre was started off at Kathippara in Vellarada Village Panchayat in 2016, followed by Vamanapuram and Chenkal Village Panchayat in Thiruvananthapuram district. Fifty-five acres of paddy fields in Chengal village Panchayat was set aside for organic cultivation since 2019. Later with the support of WIWA this was repeated in 20 more Village Panchayats in Thiruvananthapuram. In between the novel idea was taken by the Department for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Backward Classes for implementing the project among five tribal communities in Idukki.

The vision is to empower the farmers and stakeholders in the Panchayat and make them aware of the importance of protecting their water bodies and environment. For this, during the deliberations with farmers at Vellarada Village Panchayat a character called 'Kadamban Moothan' was formed– who became central to the way this new mode of theatre raised awareness. Kadampan means farmer and Moothan means protector. Moothan is a harbinger of change to energise the people and inspire them. Local Governments can take this unique intervention to revamp paddy cultivation and can converge with Subhiksha Keralam scheme and various employment schemes such as Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (MGNREGS), Ayyankali Urban Employment Guarantee Scheme (AUEGS).

7.22. Perambra Block Panchayat, Kozhikode: Subhiksha Coconut Producer Company[21]

Subhiksha is a Coconut Producer Company based in Chalikara, Perambra, Kozhikode. Subhiksha is the first woman producer company in India. From

[21] Source: Adapted the Documents of Kerala Institute of Local Administration

the Copra Dryer Unit which started operations in Nochchad Panchayat in Kozhikode Perambra Block, it became a large Coconut Producer Company. Subhiksha is registered under the Swarnajayanti Grama Swarosgarh Yojana, a poverty alleviation scheme of the Central and State Governments.

The project has been able to bring a large number of housewives, around 7000 of them, from below poverty line families from the kitchen to the stage, which is a major step forward in the development of the area. Subhiksha is a new step towards women empowerment, poverty alleviation, social development and agrarian friendly community. Through this project, women have been able to achieve self-sufficiency and achieve their dream of earning an income of their own. 588 Women Kudumbashree Co-operative Societies are functioning under Subhiksha. Through this project, the woman is changing the culture of making only coconut oil and coconut (coir) from coconut. Subhiksha is led by skilled and trained women in all fields such as manufacturing, marketing, exchange, technology development, lending and office management. Not only has Subhiksha been able to solve the problem of female unemployment on a large scale, but it has also been able to supply quality products to the people. Subhiksha Coconut Producer Co., Ltd. is marketing 50 products.

It was started in 2003 as a copra dryer unit in Nechad Panchayat. Later, the idea of doing something with coconut water and husk came up. A project proposal was prepared with the help of Indian Institute of Management, Kozhikode, The Central Government provided 4 crore and the State Government 2 crore for the establishment of Subhiksha. In addition, Rs 2.5 crore was borrowed from banks. Initially, focused on the construction work of new building, the units were then started.

The main objectives of Subhiksha are to enable Kudumbashree SHGs to enhance the income of the women with an enterprise and inculcate entrepreneurship among women.

Project activities

Kuttyadi Village Panchayats is one of the best coconut growing areas in Kozhikode district. In addition, Perambra was one of the strongholds of the Kudumbashree system at the time of its inception. When the project was launched in 2003, the price of coconut was very low. Therefore, this initiative was started with the objective of combating the decline in prices through value addition.

Every housewife can earn between Rs 250 and Rs 500 daily. Many units led by Kudumbashree and SHGs are empowering women through the manufacture of affluent products.

Subhiksha is the first successful project led by women. Subhiksha started from the Copra Dryer Unit started in Nochchad Panchayat. When there was a decline in the supply of coconuts, the Block Panchayat provided Rs. 5,000 each to 50 Kudumbashree units in the panchayat for procurement of coconuts. The uniqueness of the project is that it does not waste any part of the coconut. The project was conceived in 2000. The project was designed in collaboration with IIM Kozhikode. In 2002, a draft plan was submitted to the Central Government. Subsequently, it was included in the SGSY. It started with home-based construction units. The first products were soap and pickles. It was Registered as a Producer Company in 2006. Further, the company diversified into 50 different products, including coconut pickles, coconut oil, virgin coconut oil, soap and baby oil etc. Subhiksha is also the first to launch products such as Coconut Vinegar, Virgin Coconut Oil, Juice, Jam and Coconut Chips.

In collaboration with the Indian Spices Research Institute, turmeric, chilli and coriander powder are also marketed. The powder is made using turmeric produced by Kudumbashree workers themselves. The products are sold without any advertising tactics in the reputation of being non-perishable food products. The products do not have any advertisement, but mouth to mouth. Exported to Gulf. The products are manufactured using a quality system called Hazard Analysis and Critical Control Point.

Subhiksha's man`ufacturing units are located in Cheruvannur, Nochchad, Kayanna, Koothali, Chakkitapara, Changaroth and Perampra panchayats under Perambra Block Panchayat. There is also a Subhiksha Nursery which offers excellent varieties of coconut seedlings. Chirattakari and Chakiri manure are thus flourishing business. About 7,000 women from 558 groups have taken part in the fund raiser. Many have taken shares of various denominations. Those who work earn between Rs 200 and Rs 700 per day. They will also get a share of the profits through the share. There will be no contamination or chemicals in the products of prosperity.

Financial resources

The project was started at a cost of Rs 6 crores. The Central Government provided 4 crore and the State Government 2 crore. In addition, Rs 2.5 crore was borrowed from banks. The turnover in 2005 was Rs 13 lakh. More than 4 crore during the year 2016-17. The bank repaid the loan within three years of its inception. Today, the company owns a building and building worth Rs 25 crore, including a 5,000-square-meter building and 11 acres of land. The company is owned by Perambra Block Panchayat and operated by Subhiksha Coconut Producer Company. 588 Vanitha Kudumbashree Co-operative Societies are functioning under Subhiksha. 7000 women are shareholders.

7.23. Nedumangadu Block Panchayat, Thiruvananthapuram: Rural economic development activities enriching the organic farming sector[22]

Agriculture is the primary source of income for the population of Nedumangadu Block Panchayat. Nedumangad Market is a major trading center for all types of agricultural products, including hill products such as pepper and rubber.

As majority of the population depend on agriculture for livelihood, the Block Panchayat came up with the idea of popularising organic agriculture. To set amodel for the people, with Nedumangad Block Panchayat cultivated vegetables in one hectare of fallow land owned by the Block Panchayat. Five varieties of vegetables including ladyfinger, tapioca, bitter gourd, snake gourd and cucumber were cultivated. The harvest was impressive and the vegetables were sold to the local staff and the proceeds were reimbursed to the block workers for investment in agricultural purposes. The success of the experiment was an inspiration to all and plans were made to extend organic farming to larger area. The Panchayat chalked out the marketing strategy.

The Block Panchayat constructed an "Organic Farming Training Service Centre" using funds from Development Fund in 2016 and is registered under Travancore-Kochi Charitable Society Act 1955. About 400 organic farming groups were formed in five panchayats and these groups were registered with

[22] Source: Adapted from the Documents of Kerala Institute of Local Administration

the Centre. Those interested to convert to organic cultivation were given training at the Centre.

Nedumangad Block Panchayat has implemented four integrated projects for organic farming and improvement of rural agricultural economy. All the progammes are implemented using the Kudumbashree network.

1. Organic Village - Organic farming (Samyadhi - Sustainable Agriculture Management Rural Development Initiative) aimed at converting the Panchayat in to 'Jaiva Gramam' or Organic Village, under the auspices of the Centre that was created for the purpose.

2. Vallam Nira - Projects implemented to promote organic farming and floriculture to tap the marketing opportunities that emerge during festivals like Onam and Christmas. The programme is implemented through Kudumbashree in five panchayats under the Government's Haritha Kerala Mission. About 50 per cent of the families in the panchayat joined Vallam Nira projects. Around 25,000 households participated in the programme. The harvested agricultural produce is bought by the bio-village units and then sold by Kudumbashree workers in the domestic market at reasonable prices.

   Prior to the implementation of the programme, Gram Sabhas were convened, and 5000 groups consisting of 5 workers were formed. To monitor the activites 1600 activists were selected. The project is reviewed weekly by the Block Panchayat and the Agriculture Officers for the successful implementation of the Vallam Nira project. Planting materials and necessary agricultural implements are provided through the Panchayat Organic Agriculture Training Center. Output is sold using the Kudumbashree network.

3. Bio Village without waste and wasteland
   The Block Panchayat in collaboration with the Village Panchayats has decided to bring all the wastes and fallow lands into cultivation. As part of this scheme, 40 groups of 5 to 20 members were formed and in the first phase, the scheme was implemented in three Village Panchayats namely Karakulam, Panavoor and Aruvikkara. To popularize organic farming, a nursery was started by the Block Panchayat using a grant of Rs. 1 lakh from the Department of Agriculture for the construction of the nursery.

An additional amount of `7 lakh has been sanctioned for poly-houses and nurseries under the 2016-17 Vegetable Development Scheme. An additional amount of 10 lakh has been sanctioned from the MLA fund for the construction of the office. Along with the nursery, value added agricultural products; a dairy unit, a poultry farm and an incubation centre are located within the Block Panchayat.

4. Organic farming through grow bags

In view of the drastic decline in the number of agricultural labourers in the State, the State Government has formulated comprehensive agricultural schemes to improve the agricultural sector in the State. As a follow up to this, Nedumangad Block Panchayat has started a project to popularize organic farming through grow bags. The scheme was implemented during 2016-17 with the assistance of Village Panchayats, Panchayat Level Service Co-operative Banks and Krishi Bhavan.

The advantage of this scheme was that even those who did not have land to cultivate on their own could cultivate within the available land limits. During the period 2016-17, the Block Panchayat provided `10 lakh for the implementation of the scheme and one rupee from each beneficiary's said in this regards received` 5 lakh for the scheme. The total cost of the project is `20 lakh and a total of 1000 units have been set up at the rate of 200 units per panchayat. A beneficiary can have only a maximum of two units with 25 grow bags of Rs. 80 to Rs. 200 per unit. Each unit will have vegetables like chillys, tomatoes and cabbage and will get 25 grow bags filled with soil and vegetables. For those who are unable to raise their own funds, interest free loan facilities are provided under the supervision of the Block Panchayat itself.

5. Incubation Center

The first agri-business incubation centre in the district was started in Nedumangad Block Panchayat as part of agricultural management and rural development investing Rs. 25 Lakhs. In addition, Rs 40 lakhs was expended on machinery and Rs. 20 Lakhs for installation. The venture also received subsidies from the Industrial Department, the Women Development Corporation and the Khadi Development Corporation. This project integrates various aspects of the agricultural sector and is mostly focused on organic farming. The center has set up machinery for the production of value added products of coconut, jackfruit and

pineapple. The training was imparted to selected persons from five Village Panchayats through the Incubation Center. With the inception of the Incubation Centre the organic outputs could be converted to high value products for better economic gain.

Some Achievements

- Hundreds of people have been provided employment through the Jaivagram project
- The Jaivagram project has inspired ordinary housewives to get employment as well as self-sufficiency and financial gain.
- To deliver non-toxic vegetables to the locals and to distribute non-toxic vegetables to the children of the Anganwadi. As part of the Organic Village project, a project called "Anganwadi Organic Village" was also implemented.
- As on March 2018, Nedumangad Block Panchayat has made a profit of `3.75 lakh through organic farming.
- Rs 1 lakh collected through organic village agricultural activities was handed over to the Chief Minister's Flood Relief Fund during the floods in Kerala.
- To relief camps during floods 3000 kg of organic produce could be delivered.
- The Bio-Village Project is progressing successfully and the third phase of organic village farming is in full swing.
- Kudumbashree Members, 28000 family members and local residents were able to participate in organic farming
- To improve the economic profitability of small family farmers

G. Good Practices in Environment

7.24. Meenangadi Village Panchayat, Wayanad District: Bottom-up efforts to build climate resilience[23]

Ten years back Meenangadi Village Panchayat was among the top five Panchayats in the Green Kerala express reality show. It has also received the National Award for 'Best Panchayat' for MNREGS implementation for the past three years. Again, Meenangadi Panchayat was applauded for the launch of the innovative project 'carbon neutral village' with a community-based climate change adaptation approach which is a model that can be replicated.

[23] Source: Compiled by Mariamma Sanu George for SSFC

It started as a pilot project on June 5, 2016, as part of World Environment Day with the objective to develop sector-wise adaptation and mitigation strategies in Meenangadi by estimating its greenhouse gas (GHG) emissions and carbon sequestration for the baseline year 2017 (based on 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories).

The Panchayat, nestled in the Western Ghats on the extension of Deccan Plateau and towards northern Kerala, set the goal to become carbon neutral by 2020. The unique ecosystem is home to crops that are thermo-sensitive and vulnerable to climate change such as coffee, paddy and pepper. The non-profit organization Thanal was entrusted by the Kerala government to provide technical assistance to this flagship project. Academic and technical institutions, Government departments and other agencies collaborated with 'Thanal' during different phases of this project.

In the beginning the Kannur zoology department conducted an assessment on the carbon levels in the soil, plants etc. This was followed by a 20-day survey by representatives of Kerala Agricultural University to identify Panchayat wards on the basis of carbon levels to further strategize and streamline project initiatives and activities. The project produced a detailed Green House Gases (GHG) inventory of the Panchayat in 2016-17. The estimate shows that there was a net GHG emission (the difference between total emissions and total sequestration) of 11,412.57 tonnes of CO2 equivalent in 2016-17. Targets were set to reduce these emissions by adopting various strategies such as:

Started *'Attakolli' Jaiva* park *(organic farming land)*. Around Rs 47 lakh was spent on organic farming initiatives attempting to reverse the existing trends of using harmful pesticides and to also make the region self-sufficient in food produce.

The Panchayat in collaboration with the village temple (*Devasom board*) along with the support of MNREGS team and Social Forestry department initiated the '*Punyavanam'* project *(holy forest)* for redeveloping forest land and thereby considerably decreasing the carbon levels. Around 38 acres of land adjoining the temple were demarcated and saplings of various trees were planted.

During the period of 2017-19, the Panchayat planted about 400,000 trees in private land to increase carbon sequestration and revive biodiversity with the

help of MNREGS workers. The workers would visit each household to support and educate them on the upkeep of the same.

Funds were allocated for waste management as practiced in cities. Also, individual households were engaged to use pot compost and other natural waste management methods.

1. To increase the ground water table and help provide regular water supply to the wells of the regions, around 456 individual ponds have been dug in different parts of the Panchayat to store water. Out of the 456 ponds, fish cultivation is done in 423 ponds.
2. Around Rs. 80 lakh was set aside to set up an electric crematorium in the area. This has drastically brought down the use of wood for cremations.
3. To reduce carbon foot price started implementing energy-efficient measures such as energy auditing, promoting LED bulbs, waste management plants and vermicomposting, etc.
4. Plastic bags in the Panchayat markets will be replaced with handloom bags.
5. Free distribution of bicycles to school students and encouraging people to use non-polluting vehicles.

In the State budget, Rs. 10 crore has been allocated to be distributed through the Meenangadi Cooperative Service Bank to individual farmers and households as regular incentives for protection of saplings and trees. The 'Tree-banking scheme' has become a source of income for farmers by providing incentives to those who plant and protect trees.

The path-breaking efforts of the Panchayat have already received lot of global attention and recognition. However, in this constant effort to create a unique successful 'Meenangadi Model', challenges at crucial junctures have had its share. One of the most important challenges is to effectively communicate this scientific process to every citizen of the region and to confirm their participation and support. It took numerous sessions, seminars and meetings by the Panchayat to convince the people and the need for carbon neutral project.

H. To Sum up

7.25. Going through the good practices, their elements are clear. They are mostly conceived or pushed by the elected leadership which has a good

understanding of development. Most of them reveal a productive partnership with good professionals from within the Local Government or outside. All these initiatives latch on to a felt need and go beyond the narrow confines of electoral constituencies. Almost all the good practices reveal convergence of resources and programmes, especially those of the State Government. Good people's participation is evident in all stages of the projects in most of these initiatives. The role of Kudumbashree seems to be particularly important. To some extent, these good practices reveal some or all features of innovations described by the Commission in Vol. II of the Third Report of the Sixth SFC.

7.26. The Commission feels that there are very few good practices in respect of resource mobilization, programmes for vulnerable sections, especially tribals, fisher-folk and even Scheduled Castes. There does not seem to be good instances of local economic development either through promotion of successful enterprises or accessing good jobs through skilling. Further, there are no good models in social accountability, especially in combating corruption.

I. Recommendations

7.27. The recommendations are:

(1) KILA should develop a pool of independent professionals who can write quality case studies – both of successes and failures. These persons should be identified from across the State and trained properly by using the services of an institution of excellence like the Tata Institute of Social Sciences which should not only train them but also handhold them till they are able to produce good quality studies.

(2) The Public Relations Department now has a scheme of attaching young professionals qualified in journalism to Block Panchayats. KILA could give them necessary orientation and ask them to prepare at least two good case studies per Block for which they may be given a broad format. There should be a series of mentors at the district level whom these young professionals can contact for assistance and also get their case studies properly vetted.

(3) As mentioned earlier, KILA should increase the use of case studies in its training methodology.

(4) Wherever good practices which can be scaled up and replicated come to notice, KILA should use such Local Government s as Schools of Practice

for other Local Government to learn from. A systematic programme should be launched by KILA to give field training to teams from interested Local Governments in these areas.

Chapter 8
The Way Forward

Introduction

8.1. Post 73rd and 74th Amendments to the Indian Constitution, which mandated a functional Local Government system as the third tier of governance below the Union and State levels, Kerala has been widely acknowledged as not only the front runner but also the path-breaker.

8.2. Decentralization is a dynamic process and has to be forward looking even while learning from the slippages and concerns of the past performance. Though Local Governments have done very well, they still have to go a long way to attain the expectations when the People's Plan Campaign was launched. The consensus emerging particularly among those who participated in the initial days on the way forward over the next five to ten years is outlined subsequently.

8.3. SWOT analysis of decentralization in Kerala:

a. Strengths

I	**Fiscal Decentralization**
1	Timely appointment of Finance Commissions and acceptance of most of the recommendations
2	Scale of Devolution and high degree of fiscal autonomy
3	Budget (Appendix IV) exclusively for fund devolution to Local Governments
4	Objective criteria for *inter se* distribution which includes indicators of backwardness and revenue effort
II	**Governance**
1	Self Help Groups and Local Government convergence
3	Political will sustained
4	Volunteerism formalised
5	Functional Working Groups, Standing Committees, Steering Committees
7	Comprehensive computerisation
8	Grievance Redressal Institutions- Tribunal, Ombudsman
9	Mechanisms of transparency and accountability
10	Service delivery- Citizens charter

III	**Planning**
1	Good Methodology for Planning from need identification to approval by DPC
2	District Plans formulated in all districts
3	Formation of District Resource Centres
4	Preparation of Disaster Management Plans
5	Criteria based selection of beneficiaries
IV	**Others**
1	ISO Certification for Local Governments in Kerala
2	Care and Compassion programmes- Palliative Care, Ashraya, BUDS Schools
3	Local Government infrastructure
4	New emphasis on Bio Diversity Management, Climate Change, Environment Protection and Disaster Management
5	Infrastructure Development and provision of basic minimum needs
6	Significant improvement in public services: health and education
7	National Recognition- Kerala topper in devolution index in the country for rural Local Governments

b. Weaknesses

I	**Fiscal Decentralization**
1	Bunching of expenditure in the last quarter of the financial year
2	Decreasing free funds for decision making
3	Sub optimal Tax and Non-Tax revenue mobilisation
4	Failure to use budget as an instrument of financial control
5	Ward wise division of funds
II	**Governance**
1	Outdated administrative operating systems
2	Many innovative institutions initiated as part of the PPC are now defunct
3	Ease of Doing Business remains a weakness
4	Process engineering not done as required
5	Frequent delimitation of wards
6	Weak enforcement of regulations
7.	Impression about increasing corruption
III	**Planning**
1	Gram Sabhas /Ward Sabhas are not conducted upholding the letter and spirit of the Constitution, mainly focus on beneficiary selection
2	Participation in multi stage plan process is dwindling and getting routinised
3	Conduct of Oorukottams, Matsya Sabhas , differently abled are quite sub-optimal

4	Lack of horizontal and vertical linkages
5	Sub optimal use of human resources
6	Working groups are not efficient
7	DPCs are weakening
8	Plan making and Budgetary processes are not integrated
9	Poor land use planning
10	Not much increase in production and productivity in agricultural sector to act as a catalyst for local economic development
11	Watershed planning is not an integral part of the planning
12	No Five Year Planning
13	District Plans are ignored in implementation
14	Implementation of TSP is a failure
15	SCSP is reduced to the provision of minimum needs
16	WCP projects did not address the strategic needs of the women
IV	**Others**
1	Absence of availability of a consolidated local data for local level planning
2	No effective Social Audit

c. Opportunities

1	Gram/ Ward Seva Kendrams for decentralized service delivery
2	Comprehensive Social Accountability
3	DPC - Multi disciplinary expertise
4	Academic cooperation/ R&D linkages
5	Five Year Plans
6	Local Statistics
7	New E -Governance
8	Intelligent use of MGNREGS
9	New project on sanitation supported by World Bank
10	Audit Commission

d. Threats

1	High density of population and limited land resources
2	Ecological fragility
3	Fiscal stress of the State
4	Dual control over transferred officers of Local Governments
5	Parallel Plans by Departments
6	Member Raj
7	Departmentalism in local initiatives
8	Unplanned urbanisation

9	Trivialisation of important innovations
10	Malfeasance

Moving Forward

8.4. The way forward is clear, but to move forward on this way, certain actions have to be taken. They include:

1. Planning

8.5. Planning is the hallmark of Kerala's decentralization. Now it has to become data based, in the sense, that all local data and their interpretations are made available to they lay person, so that he or she could take an informed decision. The present ward-wise division of funds should cease completely. It is the antithesis of planning and results in waste and sub-optimal impact. Empirical evidence shows that a member or councilor is judged by the voters for his or her integrity, commitment and responsiveness, rather than for bringing funds for small local projects. People's priorities are mostly for education, jobs, health and good governance. This requires a Local Government wide action, preferably, through a Perspective Plan within which a clear Five Year Plan resides. The plans have to be integrated horizontally and vertically through an up and down process, so that a coherent District Plan embodying the aspirations of the people is prepared and such a plan needs to be assessed continuously on its outcomes.

2. Good governance

8.6. The following features of good governance are critical.

(i) Preparation of service delivery plans

This can be done in respect of all services being rendered by Local Governments directly and through the institutions under their control, especially schools and hospitals.

(ii) Effective grievance redressal system

Simple, accessible, fair, transparent and time-bound system for redressing grievances of the public needs to be put in place.

(iii) Bouquet of social accountability measures

These include pro-active disclosures, enforceable Citizen Charters, Citizen Score Cards, Community based monitoring, Social Audit, etc.

8.7. It is paradoxical, that in a State known for public action and deep-rooted politics with an active citizenry, social audit is ignored, probably out of fear. In fact, social audit builds a bridge between the elected representatives and the people and it is good politics except for those who would like to use local development for corruption and nepotism. Corruption devalues democracy and badly damages its performance. Corruption is anti-poor; it distorts resource allocation and use. Corruption at the decentralized level is more harmful than corruption at higher levels. It is because if the roots decay, there is no hope for future. People will lose faith in government.

8.8. As the Kalliasseri Village Panchayat attempted more than a decade ago, Local Government should come forward as soon as they are elected and boldly declare themselves as corruption free.

(iv) Active regulatory framework

8.9. There is wrong impression that regulations affect development and impinge on citizen rights. But regulations are for the good of the future generations, particularly, the poorer and weaker sections by controlling the greed of individuals and groups and demanding certain restraint in behavior as part of social contract. Water bodies, fields and beaches are all commons even if owned by individuals and groups and they need to be conserved for the future of humanity.

8.10. The strict implementation of the rules and regulations covering the following areas are important.

- Land and Water.
- Protecting paddies.
- Building rules.
- Coastal Regulation Zones (CRZ) regulations.
- Issue of licenses for business which have harmful effects on nature and human beings.

(v) Civic Services

8.11. Modern Local Governments grew out of the need to provide what are called Civic Services. So much so, they are regarded as traditional functions of Village Panchayats, Municipalities and Corporations. In the context of Kerala, top priority has to be given to waste management, both liquid and solid, following the principle of reduction and treatment at source to the extent feasible. A clean Kerala is essential both for the health of its people and the health of its environment.

3. Local Resource Mobilization

8.12. As of now, the Village Panchayats collect about Rs. 800 Crore by way of taxes and other revenues and Municipalities and Corporations collect a little over Rs.1000 Crore. Local Government taxes are mostly progressive, meaning that the richer persons pay more, especially in respect of property taxes. Experts feel that, even without increasing the tax rate, just by preventing escape from the tax net alone, this amount could be more than doubled. Further, by using improved and appropriate construction technologies, the cost of public works can be brought down by at least 10-15per cent. Avoiding wastage and leakages in different items of expenditure could result in another 10-20 per cent savings. In these hard times, Local Governments need to maximize other local resource mobilization including contributions which ideally should be 10-15 per cent of their development budget. Also the operation and maintenance of many utilities can be handed over to the beneficiaries.

8.13. There is a wrong understanding that only expenditure leads to development. Local Governments, especially Village Panchayats, Municipalities and Corporations can achieve substantial low cost or no cost development by creating people's institutions, undertaking extension to improve behavior and adopt suitable technologies and adding value to the existing services.

8.14. A large number of Local Governments can develop projects which can be done either on a Public Private Partnership (PPP) mode, implemented using borrowed funds. In fact, Kerala was the first State in the country when it set up a Rural Development Board and the Urban Development Finance Corporation in the early 1970s. In 2010 through an Ordinance, Kerala Local Government Development Fund was set up, which unfortunately was allowed to lapse. With huge non-

resident Keralite resources, Local Government bonds are very viable and can fund productive projects in the locality.

4. Reform of Institutions

8.15. Several institutions were set up as part of decentralization and some were accepted in policy. Priority action points include:

1. Setting up an Audit Commission to improve the quality of audit, focusing on value for money.
2. Creation of an independent Tax Monitoring Board to ensure taxes decided on by the Local Governments are properly assessed and collected.
3. Revisit the Ombudsman system, preferably by making it a three member institution headed by a High Court Judge and representatives of senior Civil Service and also an eminent member representing the civil society as members, all to be selected unanimously by a committee consisting of the Chief Minister, Chief Justice of the High Court and the Leader of the Opposition.
4. Conduct scientific work studies of the Missions, namely, State Poverty Eradication Mission, Information Kerala Mission, Suchitwa Mission, to strengthen their supporting role to Local Governments.
5. Re-activate District Planning Committees mainly by making their Secretariat fully functional and entrusting the task of vetting annual plans and preparation of District Plans to them.
6. Activate the State Development Council with a clear terms of reference for its functioning.
7. Re-visit the laws governing local governance to make them up-to-date as more than 20 years have elapsed after their last major amendments.

5. Capacity Building

8.16. Kerala Institute of Local Administration (KILA) has done outstanding work in building the capacity, particularly, of the elected representatives, though its achievement in respect of key officials is subject to a different opinion. Now it has to move on to demand-based training with focus on management including personnel management, financial management, project management, office management, conflict management, time management, and so on. The process of

preparation of detailed manuals for the transferred institutions, like schools, hospitals, Krishi Bhavans, etc. and bringing in new systems, especially for execution of public works and procurement of goods and services is required. Also, the Local Government Associations of Kerala which are unique in the country, need to be more actively involved in different aspects of capacity building.

Expert Assessment

8.17. The Commission as its concluding activity, held an interesting consultation with eight selected experts of national standing in the matter of Local Governments especially Panchayati Raj who also have a reasonably good understanding of Kerala's decentralization. A frank discussion was held with them and their assessment of Kerala's decentralization over the last twenty five years is summed up below:-

Achievements

1. Fiscal decentralization - quality and quantity – untied funds boosting performance
2. Devolution of wide ranging functions
3. Good coordination between elected representatives and officials
4. Several innovative practices across the State and also within some Local Governments
5. Effective decentralized planning methodology
6. Relationship between Local Governments and Kudumbashree
7. A model in decentralization for rest of India
8. Political longevity- ensuring its sustainability

8.18. It was mentioned by a participant that when he sought permission of a Department for conducting interviews with the local children and local officials for a study on children, the Department gave permission to interview the officials and directed the researcher to approach the Village Panchayat for permission to interview children. "This is a real power", he said.

Concerns

1. Poor quality of tribal development
2. Weak Gram Sabhas

3. Low level of involvement in natural resources management especially water
4. Neglect of liquid waste management
5. Relatively poor performance in development of fisher folk
6. Weak Block Panchayats
7. Absence of transparent local data and Social Audit
8. Non-uniform performance of Local Governments in several sectors
9. Bunching of expenditure in the last few months
10. Shortcomings of urban planning
11. Poor performance in Centrally Sponsored Schemes especially in urban areas
12. Multiplicity of institutions in Local Governments
13. Corporate entity using Corporate Social Responsibility (CSR) for political control

8.19. A participant remarked that State Government has brought in "smart" control of Local Governments by reducing their freedom without political repercussions.

Way Forward

1. Focus on natural resources management, biodiversity enhancement, climate mitigation/adaptation
2. Strengthen Gram Sabha/Ward Sabha
3. Enhance own source revenue
4. Bring in budget discipline
5. Provide more fiscal freedom and facilitate proper convergence with Centrally Sponsored Schemes.
6. Bring in spatial planning at least for issues where there is a lot of inter connectedness and externalities.
7. Promote local enterprises.
8. Harness the talents of returning migrants to boost local economic development
9. Focus on growing incidents of crimes against women and children – push gender equality.
10. Use IT in a citizen friendly manner for transparency and accountability
11. Enable Local Governments to play a mediatory role enabling citizens to access services from State and Central Government and their agencies.
12. Proactively influence other States by bringing them to Kerala and exposing them to the real life situation in respect of Local Government both positive and negative, so that they can take away lessons as appropriate to their State.
13. Jump to the next level in decentralization – instead of resting on laurals.

Interestingly, the expert assessment validated the key findings of the Commission

Conclusion

8.20. Kerala's decentralization is an object lesson in democratization and participation with Government playing an activist role of facilitation without interfering in the autonomy. It goes to the credit of Kerala's decentralization especially its participatory planning process that the methodology for local planning followed by Kerala has been adopted by Government of India, while guiding the States to come out with state specific guidelines for preparation of Village Panchayat Development (GPDP) for the resources over which these Local Governments have command, in particular, Union Finance Commission Grants and MGNREGS funds. In conclusion, it is worth noting that in 2018 Government of India adopted the term "People's Plan Campaign" for the process of plan preparation at the panchayat level across 255,000 odd Village Panchayats in the country. It is the best tribute to Kerala's efforts.

S. M. Vijayanand
Chairman

Rajesh Kumar Singh IAS
Member

Sarada Muraleedharan IAS
Member

APPENDICES

Appendix 4.1 : Pattern of Plan Financing for 2019-20

Source of Funds	Particulars	Type of Local Government						Share of the Source
		VP	BT	DP	MLTY	COR	Total	
Development Fund	Fund Allocated (including carryover fund)	4023.51	1075.81	1191.72	1236.29	1031.30	8558.63	43.03
	Expenditure	2221.90	564.59	429.45	491.79	327.84	4035.57	54.00
Own Fund	Fund Allocated	1237.60	35.94	135.19	319.11	81.54	1809.38	9.10
	Expenditure	486.30	7.59	46.94	73.95	9.24	624.02	8.35
State Sponsored	Fund Allocated	802.61	11.38	3.60	77.97	18.51	914.07	4.60
	Expenditure	371.32	0.01	0.00	2.20	0.06	373.59	5.00
Centrally Sponsored	Fund Allocated	302.75	29.33	56.17	150.12	33.47	571.84	2.88
	Expenditure	120.98	0.73	4.92	19.01	1.88	147.52	1.97
Loan from Co-Operation	Fund Allocated	101.26	0.06	0.00	11.08	0.00	112.40	0.57
	Expenditure	18.68	0.00	0.00	0.00	0.00	18.68	0.25
Externally Aided	Fund Allocated	157.33	4.62	20.85	15.51	0.01	198.32	1.00
	Expenditure	31.56	0.15	6.76	0.34	0.00	38.81	0.52
Institutional Finance	Fund Allocated	2232.28	22.43	3.79	231.48	98.96	2588.94	13.02
	Expenditure	517.69	0.00	0.00	4.75	0.00	522.44	6.99
Voluntary Contribution	Fund Allocated	155.51	23.53	8.05	14.06	10.10	211.25	1.06
	Expenditure	25.44	0.14	0.00	0.21	0.00	25.79	0.35
Beneficiary Contribution	Fund Allocated	48.86	1.77	1.36	1.65	0.00	53.64	0.27
	Expenditure	6.67	0.02	0.07	0.01	0.00	6.77	0.09
Road Maintenance Grant	Fund Allocated	1321.47	0.00	579.00	241.96	182.27	2324.70	11.69
	Expenditure	504.59	0.00	172.66	76.42	43.89	797.56	10.67
Non-Road Maintenance Grant	Fund Allocated	496.77	100.42	164.80	118.00	92.97	972.96	4.89
	Expenditure	252.46	47.37	60.44	52.95	33.32	446.54	5.98
Others	Fund Allocated	1275.38	110.75	126.12	57.96	3.35	1573.56	7.91
	Expenditure	419.38	7.21	4.72	4.45	0.21	435.97	5.83
Total	Fund Allocated	12155.33	1416.04	2290.65	2475.19	1552.48	19889.69	100
	Expenditure	4976.97	627.81	725.96	726.08	416.44	7473.26	100

Source: Economic Review 2020

Appendix 4.2: Pattern of Plan Financing of Local Governments from 2014-15 to 2020-21

(in Percent)

Tier	Year	No. of Projects	Grant-in-aid					Special Grants	Sponsored Schemes		Own Fund	Local Governments share			Maintenance Fund		Other Fund	Total
			Plan Gen	SCP	TSP	TFC	World Bank		CSS	SSS		VP	BP	DP	Non Road	Road		
Village Panchayat	2014-15	1,75,565	27.88	11.58	1.96	17.16	2.90	0.34	1.73	0.58	7.93	0.01	0.73	1.06	7.08	15.99	3.08	100.00
	2015-16	1,73,748	27.47	11.19	1.95	13.98	6.15	0.31	1.60	0.43	8.57	0.00	0.25	0.27	7.23	17.59	3.02	100.00
	2016-17	1,60,986	32.66	11.44	1.93	14.23	5.45	0.01	2.25	0.30	8.99	0.02	0.81	0.53	7.29	10.43	3.67	100.00
	2017-18	1,94,183	29.22	10.64	1.72	13.91	3.71	-	1.38	0.18	7.51	0.05	2.10	1.37	6.64	17.46	2.30	100.00
	2018-19	1,94,143	25.89	8.72	1.34	10.87	-	-	1.33	0.44	7.59	0.04	3.79	3.92	4.85	13.16	18.05	100.00
	2019-20	2,07,960	24.96	8.34	1.32	9.89	-	-	2.44	7.48	9.82	0.03	3.78	3.51	5.07	10.13	13.18	100.00
	2020-21	2,28,002	22.45	8.32	1.37	12.20	-	-	2.74	2.37	9.88	0.02	3.63	4.32	5.94	16.66	4.65	100.00
Block Panchayat	2014-15	12,271	56.62	20.62	3.67	-	-	-	5.36	1.87	1.02	1.39	0.01	1.14	7.35	0.00	0.96	100.00
	2015-16	13,096	62.18	22.04	3.74	-	-	-	1.25	0.80	1.10	0.32	-	0.31	7.58	0.00	0.67	100.00
	2016-17	13,167	59.15	24.62	4.18	-	-	-	0.58	0.13	1.15	0.15	0.02	0.00	9.13	-	0.90	100.00
	2017-18	15,893	63.79	22.54	3.84	-	-	-	0.09	0.01	0.90	0.09	0.07	0.06	7.81	-	0.81	100.00
	2018-19	16,496	65.37	20.87	3.15	-	-	-	0.01	0.02	0.97	0.27	0.02	0.16	7.11	-	2.04	100.00
	2019-20	17,448	66.22	20.45	3.21	-	-	-	0.12	0.00	1.26	0.20	0.01	0.45	7.53	-	0.55	100.00
	2020-21	19,250	51.75	19.98	3.16	8.34	-	-	0.05	0.04	1.34	0.30	-	0.93	8.78	-	0.54	100.00
District Panchayat	2014-15	12,875	43.45	16.62	2.81	-	-	-	0.28	0.01	3.12	0.12	0.04	-	8.14	23.41	1.99	100.00
	2015-16	12,213	42.49	15.45	2.87	-	-	-	1.04	0.05	2.27	0.10	0.05	-	8.36	26.12	1.20	100.00
	2016-17	10,739	46.00	18.83	3.48	-	-	-	0.65	-	2.64	0.17	0.08	0.00	9.36	17.81	0.98	100.00
	2017-18	13,393	42.42	14.76	2.37	-	-	-	0.92	-	3.28	0.32	0.02	0.00	9.30	25.94	0.66	100.00
	2018-19	13,670	45.89	13.13	2.63	-	-	-	0.92	0.04	3.53	0.19	0.12	-	7.25	25.18	1.12	100.00
	2019-20	14,586	46.37	10.20	2.58	-	-	-	0.68	-	6.52	0.22	0.14	-	8.31	23.75	1.23	100.00
	2020-21	13,909	35.90	11.76	2.07	4.71	-	-	0.61	0.01	4.09	0.14	0.08	0.00	8.49	28.80	0.52	100.00
	2014-15	16,853	35.84	10.41	0.30	20.76	2.15	-	2.67	0.04	1.56	-	-	-	8.26	17.42	0.59	100.00

	Year	No. of Projects	Grant-in-aid					Special Grade	Sponsored Schemes		Own Fund	Local Governments share			Maintenance Fund		Other Fund	Total
			Plan Gen	SCP	TSP	TFC	World Bank		CSS	SSS		VP	BP	DP	Non Road	Road		
Municipality	2015-16	24,785	33.85	9.11	0.56	17.83	4.54	0.03	0.48	0.14	6.88	0.00	0.02	0.02	8.34	17.70	0.50	100.00
	2016-17	25,368	33.01	9.10	0.37	29.57	3.87	-	0.72	0.20	4.84	-	0.00	0.00	7.19	10.61	0.52	100.00
	2017-18	30,285	30.09	8.19	0.54	30.04	3.36	-	0.39	0.17	4.11	0.01	-	0.00	7.08	14.53	0.27	100.00
	2018-19	30,804	33.93	9.67	0.74	27.23	-	-	1.04	0.17	6.02	-	0.00	0.00	6.41	14.30	0.47	100.00
	2019-20	32,675	36.10	10.61	0.78	19.26	-	-	2.70	0.33	10.39	-	-	-	7.29	10.52	1.36	100.00
	2020-21	34,455	31.43	6.97	0.52	23.00	-	-	1.43	0.43	5.99	-	-	-	6.33	13.35	0.90	100.00
Corporation	2014-15	6,091	41.43	11.26	-	22.26	-	-	0.04	0.01	0.12	-	-	-	7.97	16.84	0.07	100.00
	2015-16	6,618	41.81	8.31	-	19.98	0.09	-	0.15	0.01	1.91	-	0.02	0.01	9.41	18.25	0.05	100.00
	2016-17	6,061	41.00	8.51	0.00	30.12	0.29	-	0.10	0.01	0.65	-	-	-	8.36	10.90	0.06	100.00
	2017-18	7,986	33.91	7.56	0.00	38.09	-	-	0.23	0.00	1.53	-	-	-	6.83	11.76	0.08	100.00
	2018-19	7,897	36.20	10.94	0.13	29.54	-	-	0.65	-	0.52	-	-	-	7.07	14.87	0.09	100.00
	2019-20	8,467	43.99	9.62	0.04	24.94	-	-	0.45	0.01	2.23	-	-	-	7.99	10.54	0.05	100.00
	2020-21	8,605	41.87	6.41	0.15	16.72	-	-	0.53	0.08	2.42	-	-	-	5.94	13.39	0.23	100.00
Total	2014-15	2,23,655	35.12	13.23	1.99	13.34	1.88	0.19	1.91	0.55	5.31	0.18	0.43	0.74	7.44	15.46	2.24	100.00
	2015-16	2,30,460	34.94	12.47	1.97	11.42	4.02	0.18	1.25	0.35	6.23	0.05	0.15	0.19	7.71	17.04	2.02	100.00
	2016-17	2,16,321	37.53	13.06	1.98	14.40	3.65	0.00	1.52	0.21	6.26	0.04	0.48	0.30	7.79	10.39	2.38	100.00
	2017-18	2,61,740	34.73	11.75	1.72	14.93	2.55	-	0.98	0.13	5.42	0.08	1.21	0.79	7.15	15.89	1.52	100.00
	2018-19	2,63,010	33.25	10.56	1.51	11.55	-	-	1.09	0.30	5.90	0.07	2.39	2.46	5.64	13.62	11.66	100.00
	2019-20	2,81,136	32.65	9.83	1.48	9.84	-	-	1.99	5.02	8.41	0.06	2.53	2.38	5.97	10.66	9.08	100.00
	2020-21	3,04,221	29.50	9.40	1.39	12.66	-	-	1.88	1.43	7.27	0.05	2.10	2.57	6.55	16.09	2.92	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Appendix 4.3: Guidelines on Sectoral Allocation to Local Governments

Plan period	Type of Local Government	Productive	Infrastructure	WCP	Elderly, Child, Disabled	Others
9th Plan	VP	40-50%	10-30%			30-40% Service Sector
	BP	40-50%	10-30%			30-40% Service Sector
	DP	40-50%	10-30%			30-40% Service Sector
	Mlty	20-30%	10-35%			40-50% Service Sector
	Corp	20-30%	10-35%			40-50% Service Sector
10th Plan	VP	30% (Minimum)	30% (Maximum)			
	BP	30% (Minimum)	30% (Maximum)			
	DP	25% (Minimum)	30% (Maximum)			
	Mlty	10% (Minimum)	50% (Maximum)			
	Corp	10% (Minimum)	50% (Maximum)			
11th Plan	VP	40% (Minimum)	20% (Maximum)	10%	5%	
	BP	40% (Minimum)	20% (Maximum)	10%	5%	
	DP	40% (Minimum)	20% (Maximum)	10%	5%	
	Mlty	10% (Minimum)	50% (Maximum)	10%	5%	10% Slum Development including resettlement
	Corp	10% (Minimum)	50% (Maximum)	10%	5%	10% Slum Development including resettlement
12th Plan	VP		45% (Maximum)	10%	5%	
	BP		45% (Maximum)	10%	5%	
	DP		50% (Maximum)	10%	5%	
	Mlty		55% (Maximum)	10%	5%	
	Corp		55% (Maximum)	10%	5%	

Plan period	Type of Local Government	Productive	Infrastructure	WCP	Elderly, Child, Disabled	Others
13th Plan	VP	30% (Minimum	30% (Maximum)	10%	5%[2]	10% Minimum for Waste Management and Water Conservation Not Less than 20% for LIFE Mission from General
	BP	30% (Minimum	25% (Maximum of General Sector) 30% (Maximum of SCSP and TSP)	10%	5%[2]	10% Minimum for Waste Management and Water Conservation Not Less than 20% for LIFE Mission from General
	DP	30% (Minimum	45%(Maximum of General) 30% (Maximum of SCSP, TSP)	10%	5%[2]	15% Minimum for Waste Management and Water Conservation Not Less than 20% for LIFE Mission from General
	Mlty	10% (Minimum)	50% (Maximum) 30% (Maximum of SCSP,TSP)	10%	5%[2]	15% Minimum for Waste Management and Water Conservation Not Less than 20% for LIFE Mission from General
	Corp	10% (Minimum)	50% (Maximum) 30% (Maximum of SCSP,TSP)	10%	5%[2]	10% Minimum for Waste Management and Water Conservation 20% for LIFE Mission from General

Source: Plan Guidelines Five Year Plan (The Kerala State Planning Board)

Appendix 4.4: Inter-sectoral allocation of Plan Grants by Local Governments in Kerala during 1997-98

Code	Items	No. of Projects	% of total State Assistance	% of Total Outlay
1.1	Paddy	1796	3.06	3.35
1.2	Other crops	3667	4.20	5.19
1.3	Other Agricultural Development Program	1524	2.05	1.60
1.4	Animal Husbandry & diary	5548	6.27	6.51
1.5	Fisheries	989	1.02	1.19
1.6	Forestry	55	0.02	0.02
1.7	Co-operation (agri.&allied)	235	0.28	0.24
2.1	Soil & Water Conservation	4190	4.12	4.45
2.2	Minor Irrigation	6918	9.64	7.26
2.3	Flood control	756	0.87	0.63
3.1	Small-scale Industries	3186	5.62	4.95
3.2	Handicrafts	200	0.16	0.10
3.3	Handloom	94	0.19	0.15
3.4	Coir	122	0.22	0.21
3.5	Khadi	77	0.12	0.08
3.6	Sericulture	14	0.02	0.01
3.7	Others	292	0.67	0.56
3.8	Co-operation (Industries)	436	0.80	0.65
	Productive Sector	**30099**	**39.33**	**37.15**
4.1	Environment	40	0.03	0.02
5.1	Primary Education	4108	1.63	1.48

Code	Items	No. of Projects	% of total State Assistance	% of Total Outlay
5.2	High School	1041	1.34	1.00
5.3	Technical Education	226	0.22	0.22
5.4	Youth Services	704	0.44	0.42
5.5	Art & Culture	2263	1.29	0.89
6.1	Public Health	2958	2.18	1.96
6.2	Drinking Water	6140	5.83	4.03
6.3	Sanitation	3169	3.51	3.99
7.1	Housing Awareness	113	0.34	0.32
7.2	Housing Awareness	5109	12.19	12.47
7.3	Slum Development	266	0.57	0.73
7.4	Co-operation (Housing)	11	0.01	0.01
8.1	Women & Child Welfare	2622	1.37	1.09
8.2	Nutrition	966	1.24	0.77
8.3	Employment & Labour Welfare	1437	0.91	2.01
8.4	Social Welfare	1918	1.30	3.17
9.1	Tourism	57	0.13	0.10
9.2	Public Distribution	314	0.36	0.47
9.3	Public Cemetery	194	0.11	0.11
9.4	Surveys	986	0.57	0.33
9.5	Consumer co-operatives	108	0.10	0.18
	Service Sector	**34750**	**35.69**	**35.77**
10.1	Power Production	76	0.25	0.83
10.2	Power Distribution	2534	2.07	1.44
10.3	Developmental of non-conventional energy	72	0.04	0.13

Code	Items	No. of Projects	% of total State Assistance	% of Total Outlay
10.4	Energy Conservation	319	0.10	0.13
10.5	Integrated Energy Planning	53	0.01	0.01
11.1	Roads, Bridges	24278	19.07	19.12
11.2	Inland Water Transport	31	0.02	0.01
11.3	Other modes of transport	314	0.09	0.25
11.4	Bus stand, Waiting Shed, others	432	0.36	0.73
12.1	Other Housing Services	1501	1.78	3.05
	Infrastructure Sector	**29610**	**23.79**	**25.70**
	Without any code	1125	1.20	1.37
	Grand Total	**95584**	**100.01**	**100.00**

Source: Economic Review 1998

Appendix 4.5

A. Sub sector wise percentage share to total expenditure (2014-15 to 2020-21)

Sector Category	Sector	Tier-wise % Share						Sector % Share					
		VP	BP	DP	MLTY	CORP	Total	VP	BP	DP	MLTY	CORP	Total
Productive	Agriculture	4.71	4.53	4.12	2.41	1.14	4.10	44.74	30.14	36.66	44.94	27.59	41.03
	Animal Husbandry	3.27	1.25	1.57	1.13	0.84	2.45	31.06	8.28	13.98	21.12	20.38	24.53
	Dairy development	1.30	3.34	1.10	0.35	0.18	1.28	12.32	22.19	9.79	6.57	4.35	12.77
	Fisheries	0.14	0.10	0.17	0.20	0.55	0.18	1.33	0.66	1.47	3.67	13.39	1.77
	Irrigation	0.36	2.11	1.35	0.41	0.29	0.65	3.40	14.06	11.98	7.65	6.91	6.47
	Energy generation	0.05	0.31	0.64	0.07	0.005	0.15	0.45	2.06	5.72	1.32	0.11	1.45
	Financial contribution as per Government Order	0.02	0.02	0.01	0.002	-	0.01	0.15	0.12	0.11	0.03	0.00	0.13
	Industry, self-employment enterprises, marketingpromotion	0.40	2.17	1.41	0.38	0.60	0.70	3.82	14.41	12.50	7.17	14.45	7.06
	Small Business	0.02	0.13	0.05	0.06	0.01	0.03	0.15	0.86	0.43	1.03	0.19	0.34
	Soil-water conservation, Environment,Afforestation	0.27	1.09	0.83	0.35	0.52	0.44	2.58	7.23	7.35	6.51	12.62	4.45
	Productive Sector Total	**10.54**	**15.04**	**11.25**	**5.35**	**4.14**	**9.99**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**
Service	Anganwadis	3.58	1.66	0.79	2.78	2.69	2.90	6.66	2.74	1.59	5.52	5.21	5.43
	Nutrition	4.93	0.36	0.57	3.58	2.84	3.65	9.18	0.60	1.13	7.12	5.51	6.84
	Arts, Culture and sports development, Youthwelfare	0.47	1.05	1.22	0.89	1.33	0.73	0.87	1.72	2.44	1.77	2.59	1.36
	Computerisation	1.41	1.64	0.83	1.32	1.26	1.34	2.62	2.71	1.66	2.62	2.44	2.50
	Continuing education/literacy	0.08	0.10	0.06	0.08	0.10	0.08	0.15	0.16	0.13	0.16	0.20	0.15
	Drinking water	3.30	4.33	3.50	4.23	7.01	3.80	6.15	7.12	6.99	8.39	13.60	7.12
	Education	4.50	4.26	14.99	6.27	6.21	6.10	8.38	7.02	29.93	12.45	12.05	11.43
	Electric line, Transformer	0.22	0.26	0.25	0.31	0.16	0.24	0.42	0.43	0.50	0.61	0.31	0.44

Sector Category	Sector	Tier-wise % Share						Sector % Share					
		VP	BP	DP	MLTY	CORP	Total	VP	BP	DP	MLTY	CORP	Total
	Energy protection	0.08	0.27	0.08	0.15	0.18	0.11	0.14	0.45	0.16	0.30	0.35	0.21
	Financial contribution as per Government Order /Other order	0.22	0.25	0.13	0.36	0.39	0.24	0.41	0.42	0.26	0.72	0.75	0.45
	Financial contribution as per Government Order	2.78	13.06	6.73	2.23	2.20	4.13	5.18	21.51	13.45	4.43	4.28	7.74
	Health	4.45	7.15	5.43	4.35	3.46	4.74	8.28	11.78	10.86	8.63	6.71	8.88
Service	Housing, House Electrification	20.10	16.85	9.61	15.55	14.10	17.54	37.42	27.76	19.20	30.86	27.36	32.85
	Plan formulation, implementation and monitoring	0.30	0.24	0.05	0.24	0.08	0.24	0.55	0.40	0.11	0.48	0.16	0.45
	Reading Rooms, Libraries and Gram Sabha / Ward Sabha Centres	0.13	0.26	0.21	0.17	0.15	0.16	0.24	0.43	0.42	0.34	0.29	0.29
	Sanitation, Waste processing	2.96	3.36	1.71	4.29	6.04	3.22	5.50	5.53	3.42	8.51	11.73	6.03
	Social welfare, social security	4.17	5.32	3.66	3.44	3.22	4.06	7.76	8.76	7.30	6.84	6.26	7.61
	Tourism	0.02	0.04	0.02	0.10	0.02	0.03	0.03	0.07	0.04	0.21	0.03	0.05
	Vocational Expertise Creation	0.03	0.24	0.21	0.03	0.08	0.08	0.06	0.39	0.41	0.06	0.15	0.14
	Service Sector Total	**53.71**	**60.72**	**50.06**	**50.38**	**51.51**	**53.38**	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Infrastructure	Financial contribution as per Government Order /Other order (Infrastructure Sector)	0.12	0.10	0.07	0.38	0.07	0.14	0.33	0.40	0.19	0.87	0.15	0.38
	Financial contribution as per Government Order(Infrastructure Sector)	0.03	0.07	0.04	0.03	0.02	0.03	0.08	0.30	0.10	0.07	0.05	0.09
	Other construction works	0.21	0.71	0.45	0.38	0.29	0.31	0.58	2.92	1.17	0.86	0.66	0.85
	Public Buildings which are not included inproductive and service sectors	3.76	4.77	1.88	6.34	6.83	4.14	10.51	19.67	4.86	14.31	15.41	11.30
	Purchase of vehicles	0.10	0.10	0.15	0.15	0.07	0.11	0.29	0.43	0.39	0.34	0.16	0.31
	Street light, Office electrification	2.19	0.23	0.19	2.70	2.22	1.82	6.12	0.94	0.49	6.10	5.01	4.96
	Transport	**29.35**	**18.26**	**35.91**	**34.28**	**34.84**	**30.08**	82.08	75.35	92.81	77.45	78.56	82.11

Sector Category	Sector	Tier-wise % Share						Sector % Share					
		VP	BP	DP	MLTY	CORP	Total	VP	BP	DP	MLTY	CORP	Total
	Infrastructure Sector Total	**35.75**	**24.24**	**38.69**	**44.27**	**44.34**	**36.64**	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Total		**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**						

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

4.5(B). Sub sector-wise total expenditure of the Productive Sector of all Local Governments (2014-15 to 2020-21)

(Rs in Crores)

Tier	Productive Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Village Panchayat	Agriculture	147.97	2.41	140.88	2.05	165.57	3.04	265.99	3.36	277.51	2.77	190.87	2.55	370.23	3.16
	Animal Husbandry	106.68	1.74	90.97	1.32	118.77	2.18	191.84	2.42	205.53	2.05	164.94	2.21	203.64	1.74
	Dairy development	23.27	0.38	21.47	0.31	39.89	0.73	87.86	1.11	89.52	0.89	66.01	0.88	101.43	0.87
	Energy generation	2.07	0.03	1.22	0.02	1.08	0.02	3.76	0.05	2.85	0.03	2.15	0.03	2.59	0.02
	Financial contribution as per Government Order (ProductiveSector)	2.03	0.03	0.75	0.01	0.48	0.01	1.01	0.01	0.32	0.00	0.40	0.01	0.31	0.00
	Fisheries	4.00	0.07	3.91	0.06	3.42	0.06	5.27	0.07	8.47	0.08	5.19	0.07	16.00	0.14
	Industry, self-employment enterprises, marketing promotion	24.42	0.40	16.93	0.25	18.61	0.34	24.98	0.32	18.83	0.19	13.01	0.17	16.28	0.14
	Irrigation	14.85	0.24	11.90	0.17	8.84	0.16	27.42	0.35	25.39	0.25	12.14	0.16	17.80	0.15
	Small Business									0.26	0.00	0.91	0.01	3.89	0.03
	Soil-water conservation, Environment, afforestation	9.73	0.16	6.44	0.09	3.98	0.07	10.49	0.13	14.64	0.15	11.83	0.16	32.86	0.28
Village Panchayat Total		**335.01**	**5.45**	**294.46**	**4.28**	**360.64**	**6.63**	**618.62**	**7.81**	**643.32**	**6.42**	**467.44**	**6.25**	**765.03**	**6.53**
Block Panchayat	Agriculture	15.43	0.25	16.75	0.24	24.36	0.45	48.47	0.61	44.52	0.44	27.23	0.36	60.10	0.51
	Animal Husbandry	8.39	0.14	6.73	0.10	13.18	0.24	7.88	0.10	11.26	0.11	7.48	0.10	10.19	0.09
	Dairy development	4.47	0.07	8.29	0.12	15.03	0.28	29.17	0.37	34.51	0.34	33.39	0.45	49.55	0.42
	Energy generation	0.60	0.01	0.45	0.01	0.79	0.01	4.25	0.05	2.70	0.03	2.28	0.03	5.08	0.04
	Financial contribution as per Government Order (ProductiveSector)	0.05	0.00	0.05	0.00	0.10	0.00	0.44	0.01	0.20	0.00	0.10	0.00	0.03	0.00
	Fisheries	0.29	0.00	0.08	0.00	0.30	0.01	0.39	0.00	1.15	0.01	0.86	0.01	2.10	0.02
	Industry, self-employment enterprises, marketing	8.19	0.13	8.35	0.12	7.76	0.14	26.88	0.34	26.12	0.26	12.77	0.17	23.17	0.20

Tier	Productive Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
	promotion														
	Irrigation	7.89	0.13	7.33	0.11	6.78	0.12	24.58	0.31	26.30	0.26	17.37	0.23	20.21	0.17
	Small Business									0.62	0.01	1.20	0.02	4.91	0.04
	Soil-water conservation, Environment, afforestation	2.96	0.05	4.35	0.06	2.43	0.04	10.14	0.13	10.05	0.10	5.75	0.08	21.11	0.18
	Block Panchayat Total	**48.27**	**0.79**	**52.37**	**0.76**	**70.72**	**1.30**	**152.21**	**1.92**	**157.44**	**1.57**	**108.43**	**1.45**	**196.46**	**1.68**
District Panchayat	Agriculture	30.98	0.50	32.21	0.47	31.87	0.59	45.81	0.58	44.71	0.45	20.81	0.28	77.19	0.66
	Animal Husbandry	9.02	0.15	6.19	0.09	17.66	0.32	18.15	0.23	20.05	0.20	17.66	0.24	19.44	0.17
	Dairy development	1.69	0.03	3.02	0.04	5.26	0.10	15.81	0.20	18.34	0.18	8.46	0.11	23.17	0.20
	Energy generation	3.30	0.05	2.08	0.03	11.03	0.20	8.55	0.11	7.70	0.08	2.78	0.04	8.84	0.08
	Financial contribution as perGovernment Order							0.50	0.01	0.22	0.00	0.10	0.00	0.06	0.00
	Fisheries	1.10	0.02	0.80	0.01	1.70	0.03	0.19	0.00	1.40	0.01	1.43	0.02	4.78	0.04
	Industry, self-employment enterprises, marketing promotion	13.89	0.23	5.27	0.08	5.20	0.10	14.27	0.18	24.27	0.24	6.17	0.08	27.66	0.24
	Irrigation	12.18	0.20	5.65	0.08	6.70	0.12	12.80	0.16	16.98	0.17	20.80	0.28	17.54	0.15
	Small Business									0.34	0.00	0.33	0.00	2.61	0.02
	Soil-water conservation, Environment, afforestation	2.47	0.04	2.39	0.03	1.61	0.03	7.15	0.09	14.03	0.14	7.18	0.10	22.03	0.19
	District Panchayat Total	**74.64**	**1.21**	**57.60**	**0.84**	**81.04**	**1.49**	**123.23**	**1.56**	**148.03**	**1.48**	**85.71**	**1.15**	**203.31**	**1.74**
Mun icipa	Agriculture	11.29	0.18	15.21	0.22	20.23	0.37	23.27	0.29	25.81	0.26	15.21	0.20	40.14	0.34
	Animal Husbandry	4.76	0.08	6.77	0.10	10.57	0.19	12.33	0.16	12.36	0.12	8.58	0.11	15.68	0.13
	Dairy development	0.83	0.01	1.66	0.02	2.80	0.05	3.67	0.05	4.37	0.04	2.71	0.04	6.06	0.05
	Energy generation	0.07	0.00	0.27	0.00	0.51	0.01	0.82	0.01	1.78	0.02	0.40	0.01	0.58	0.00
	Financial contribution as perGovernment Order			0.09	0.00	0.02	0.00								

Tier	Productive Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
	Fisheries	0.90	0.01	1.02	0.01	1.62	0.03	2.64	0.03	2.17	0.02	1.07	0.01	2.93	0.03
	Industry, self-employment enterprises, marketing promotion	1.52	0.02	2.08	0.03	2.61	0.05	5.60	0.07	4.46	0.04	3.07	0.04	4.75	0.04
	Irrigation	1.90	0.03	2.21	0.03	3.06	0.06	7.46	0.09	4.43	0.04	2.69	0.04	3.96	0.03
	Small Business									0.04	0.00	0.09	0.00	3.33	0.03
	Soil-water conservation, Environment, afforestation	1.12	0.02	2.48	0.04	1.01	0.02	2.57	0.03	2.95	0.03	1.95	0.03	9.80	0.08
Municipality Total		**22.39**	**0.36**	**31.80**	**0.46**	**42.42**	**0.78**	**58.36**	**0.74**	**58.38**	**0.58**	**35.76**	**0.48**	**87.24**	**0.74**
Corporation	Agriculture	2.25	0.04	4.86	0.07	3.97	0.07	6.89	0.09	6.76	0.07	3.38	0.05	19.08	0.16
	Animal Husbandry	3.02	0.05	2.88	0.04	3.29	0.06	4.61	0.06	6.14	0.06	5.01	0.07	9.91	0.08
	Dairy development	0.54	0.01	0.70	0.01	0.35	0.01	1.30	0.02	0.63	0.01	1.29	0.02	2.63	0.02
	Energy generation									0.05	0.00	0.10	0.00	0.05	0.00
	Fisheries	2.47	0.04	2.99	0.04	2.82	0.05	2.85	0.04	4.13	0.04	1.08	0.01	6.56	0.06
	Industry, self-employment enterprises, marketing promotion	3.00	0.05	2.05	0.03	0.86	0.02	3.38	0.04	2.17	0.02	3.40	0.05	9.86	0.08
	Irrigation	1.51	0.02	3.39	0.05	1.31	0.02	1.74	0.02	2.05	0.02	0.45	0.01	1.36	0.01
	Small Business	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	0.01	0.00	0.02	0.00	0.30	0.00
	Soil-water conservation, Environment, afforestation	0.14	0.00	0.13	0.00	0.17	0.00	0.74	0.01	1.05	0.01	2.11	0.03	17.24	0.15
Corporation Total		**12.92**	**0.21**	**17.00**	**0.25**	**12.77**	**0.23**	**21.51**	**0.27**	**22.98**	**0.23**	**16.86**	**0.23**	**67.00**	**0.57**
Productive Sector Total		**493.24**	**8.03**	**453.23**	**6.59**	**567.58**	**10.44**	**973.94**	**12.30**	**1,030.15**	**10.29**	**714.21**	**9.55**	**1,319.04**	**11.26**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

C. Sub-sector-wise Expenditure of the Service Sector of all Local Governments (2014-15 to 2020-21)

(Rs in Crore)

Tier	Service Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Village Panchayat	Anganwadis	106.44	1.73	122.33	1.78	181.35	3.33	189.26	2.39	192.83	1.93	158.43	2.12	232.77	1.99
	Arts, Culture and sports development,Youth welfare	21.94	0.36	21.20	0.31	13.67	0.25	29.23	0.37	24.43	0.24	20.28	0.27	24.60	0.21
	Computerisation	136.40	2.22	44.18	0.64	47.46	0.87	54.83	0.69	59.22	0.59	58.12	0.78	64.74	0.55
	Continuing education/literacy	3.33	0.05	5.32	0.08	2.59	0.05	3.70	0.05	4.59	0.05	3.09	0.04	4.29	0.04
	Drinking water	126.07	2.05	103.48	1.51	114.57	2.11	201.09	2.54	170.01	1.70	124.67	1.67	252.18	2.15
	Education	158.42	2.58	159.69	2.32	183.67	3.38	263.60	3.33	268.42	2.68	211.84	2.83	242.92	2.07
	Electric line, Transformer	6.85	0.11	6.17	0.09	15.44	0.28	11.62	0.15	9.82	0.10	9.87	0.13	14.52	0.12
	Energy protection	3.13	0.05	2.53	0.04	1.77	0.03	5.08	0.06	2.51	0.03	3.86	0.05	6.22	0.05
	Financial contribution as per Government Order /Other order	8.81	0.14	10.26	0.15	15.74	0.29	14.40	0.18	10.15	0.10	7.07	0.09	5.61	0.05
	Financial contribution as per Government Order (Service Sector)	256.93	4.18	267.31	3.89	151.68	2.79	103.30	1.30	65.89	0.66	51.37	0.69	23.39	0.20
	Health	133.88	2.18	149.75	2.18	162.90	3.00	223.12	2.82	224.04	2.24	229.37	3.07	347.27	2.96
	Housing, House Electrification	349.21	5.68	442.96	6.44	283.40	5.21	405.27	5.12	2,119.15	21.16	1,746.65	23.35	1,299.91	11.09
	Nutrition	212.73	3.46	202.71	2.95	203.75	3.75	226.80	2.86	245.94	2.46	245.92	3.29	292.15	2.49
	Plan formulation, implementation andmonitoring	10.73	0.17	9.99	0.15	11.57	0.21	16.85	0.21	20.00	0.20	12.37	0.17	16.38	0.14
	Reading Rooms, Libraries and Gram Sabha/Ward Sabha Centres	6.40	0.10	8.03	0.12	4.84	0.09	6.75	0.09	4.89	0.05	4.13	0.06	7.29	0.06
	Sanitation, Waste processing	53.75	0.87	56.05	0.82	249.83	4.59	92.86	1.17	127.00	1.27	125.00	1.67	273.06	2.33
	Social welfare, Social security	117.86	1.92	112.14	1.63	125.42	2.31	219.61	2.77	257.31	2.57	242.51	3.24	302.82	2.58
	Tourism	0.93	0.02	0.75	0.01	0.61	0.01	0.69	0.01	0.91	0.01	0.66	0.01	0.85	0.01
	Vocational Expertise Creation	2.49	0.04	2.13	0.03	1.17	0.02	1.13	0.01	1.21	0.01	1.19	0.02	1.24	0.01
Village Panchayat Total		**1,716.30**	**27.93**	**1,726.98**	**25.12**	**1,771.44**	**32.58**	**2,069.19**	**26.14**	**3,808.33**	**38.03**	**3,256.41**	**43.54**	**3,412.22**	**29.12**

Block Panchayat	Anganwadis	8.33	0.14	11.81	0.17	8.83	0.16	14.82	0.19	15.95	0.16	8.09	0.11	19.05	0.16
	Arts, Culture and sports development,Youth welfare	4.84	0.08	4.45	0.06	3.76	0.07	6.26	0.08	9.54	0.10	9.28	0.12	16.50	0.14
	Computerisation	14.84	0.24	8.43	0.12	9.32	0.17	8.79	0.11	12.79	0.13	13.02	0.17	18.74	0.16
	Continuing education/Literacy	0.37	0.01	0.32	0.005	0.48	0.01	0.99	0.01	0.96	0.01	0.85	0.01	1.24	0.01
	Drinking water	17.54	0.29	17.60	0.26	21.18	0.39	48.18	0.61	44.44	0.44	25.06	0.34	52.10	0.44
	Education	7.55	0.12	10.37	0.15	9.26	0.17	12.51	0.16	53.40	0.53	56.04	0.75	73.57	0.63
	Electric line, Transformer	0.56	0.01	0.79	0.01	1.85	0.03	2.01	0.03	2.14	0.02	2.94	0.04	3.40	0.03
	Energy protection	1.69	0.03	1.82	0.03	0.92	0.02	1.59	0.02	1.84	0.02	0.99	0.01	5.43	0.05
	Financial contribution as per Government Order /Other order	1.66	0.03	1.94	0.03	2.77	0.05	2.61	0.03	2.71	0.03	0.98	0.01	0.56	0.00
	Financial contribution as per Government Order (Service Sector)	233.99	3.81	196.44	2.86	144.45	2.66	73.27	0.93	20.64	0.21	5.64	0.08	8.10	0.07
	Health	31.02	0.50	35.76	0.52	39.41	0.72	53.20	0.67	61.57	0.61	58.23	0.78	94.65	0.81
	Housing, House Electrification	92.16	1.50	101.98	1.48	25.66	0.47	102.01	1.29	234.28	2.34	179.48	2.40	145.28	1.24
	Nutrition	0.22	0.004	0.37	0.01	0.91	0.02	3.28	0.04	3.99	0.04	4.98	0.07	5.32	0.05
	Plan formulation, implementation andmonitoring	1.40	0.02	1.12	0.02	1.54	0.03	2.22	0.03	2.29	0.02	1.72	0.02	2.40	0.02
	Reading Rooms, Libraries and Gram Sabha/Ward Sabha Centres	0.43	0.01	1.58	0.02	0.72	0.01	0.77	0.01	3.41	0.03	1.85	0.02	4.90	0.04
	Sanitation, Waste processing	2.98	0.05	2.78	0.04	24.64	0.45	40.78	0.52	36.09	0.36	21.11	0.28	47.20	0.40
	Social welfare, social security	18.49	0.30	22.81	0.33	27.13	0.50	49.88	0.63	54.27	0.54	41.75	0.56	63.66	0.54
	Tourism	Nil		0.11	0.002	0.13	0.002	0.81	0.01	0.50	0.005	0.36	0.005	0.23	0.002
	Vocational Expertise Creation	2.14	0.03	2.59	0.04	1.88	0.03	1.78	0.02	1.89	0.02	0.47	0.01	1.78	0.02
Block Panchayat Total		**440.23**	**7.16**	**423.09**	**6.15**	**324.84**	**5.97**	**425.77**	**5.38**	**562.70**	**5.62**	**432.86**	**5.79**	**564.12**	**4.81**

	Service Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
District Panchayath	Anganwadis	2.31	0.04	5.46	0.08	6.89	0.13	8.11	0.10	13.58	0.14	4.12	0.06	14.13	0.12
	Arts, Culture and sports development,Youth welfare	9.45	0.15	14.57	0.21	4.98	0.09	10.78	0.14	12.54	0.13	6.75	0.09	24.87	0.21
	Computerisation	7.37	0.12	6.45	0.09	7.27	0.13	8.99	0.11	9.17	0.09	7.27	0.10	10.56	0.09
	Continuing education/literacy	0.51	0.01	0.22	0.00	0.36	0.01	0.53	0.01	1.02	0.01	0.90	0.01	0.85	0.01
	Drinking water	33.79	0.55	28.76	0.42	33.40	0.61	34.27	0.43	38.66	0.39	16.00	0.21	55.94	0.48
	Education	124.12	2.02	140.02	2.04	113.86	2.09	143.27	1.81	177.57	1.77	115.24	1.54	216.78	1.85
	Electric line, Transformer	1.12	0.02	0.50	0.01	3.08	0.06	4.41	0.06	2.84	0.03	1.12	0.01	3.99	0.03
	Energy protection	0.69	0.01	2.15	0.03	0.29	0.01	1.67	0.02	0.11	0.001	0.05	0.001	0.67	0.01
	Financial contribution as per Government Order /Other order(Service Sector)	1.60	0.03	1.05	0.02	3.01	0.06	1.35	0.02	0.85	0.01	0.44	0.01	0.62	0.01
	Financial contribution as per Government Order(Service Sector)	144.38	2.35	143.00	2.08	121.77	2.24	38.36	0.48	6.93	0.07	4.59	0.06	4.17	0.04
	Health	32.95	0.54	44.19	0.64	36.08	0.66	48.29	0.61	56.51	0.56	47.38	0.63	108.44	0.93
	Housing, House Electrification	29.96	0.49	37.48	0.55	6.07	0.11	89.84	1.13	211.17	2.11	128.74	1.72	157.92	1.35
	Nutrition	1.40	0.02	1.71	0.02	1.80	0.03	6.16	0.08	6.54	0.07	9.01	0.12	12.44	0.11
	Plan formulation, implementation andmonitoring	0.35	0.01	0.35	0.01	0.46	0.01	0.60	0.01	0.78	0.01	0.40	0.01	0.71	0.01
	Reading Rooms, Libraries and Gram Sabha/Ward Sabha Centres	2.67	0.04	2.25	0.03	0.77	0.01	0.82	0.01	1.30	0.01	1.65	0.02	4.97	0.04
	Sanitation, Waste processing	2.48	0.04	1.80	0.03	15.21	0.28	26.20	0.33	26.69	0.27	10.46	0.14	35.06	0.30
	Social welfare, Social Security	22.72	0.37	25.24	0.37	18.41	0.34	49.21	0.62	46.18	0.46	33.99	0.45	55.73	0.48
	Tourism	0.13	0.00	0.05	0.001			0.16	0.002	0.21	0.002	0.51	0.01	0.37	0.003
	Vocational Expertise Creation	2.11	0.03	2.75	0.04	1.39	0.03	1.93	0.02	2.06	0.02	0.99	0.01	2.94	0.03
District Panchayat Total		**420.10**	**6.84**	**458.01**	**6.66**	**375.11**	**6.90**	**474.95**	**6.00**	**614.68**	**6.14**	**389.61**	**5.21**	**711.17**	**6.07**

Municipality	Anganwadis	13.92	0.23	16.97	0.25	28.09	0.52	31.48	0.40	27.53	0.27	22.61	0.30	34.02	0.29
	Arts, Culture and sports development,Youth welfare	6.50	0.11	7.19	0.10	4.23	0.08	14.24	0.18	7.95	0.08	7.15	0.10	8.62	0.07
	Computerisation	8.01	0.13	8.69	0.13	10.64	0.20	13.73	0.17	12.59	0.13	10.78	0.14	18.34	0.16
	Continuing education/literacy	0.45	0.01	0.99	0.01	0.47	0.01	0.93	0.01	0.68	0.01	0.52	0.01	1.03	0.01
	Drinking water	33.17	0.54	24.17	0.35	30.69	0.56	38.92	0.49	29.65	0.30	23.78	0.32	85.21	0.73
	Education	37.19	0.61	44.38	0.65	49.21	0.91	72.75	0.92	73.40	0.73	47.61	0.64	69.62	0.59
	Electric line, Transformer	1.45	0.02	1.86	0.03	2.42	0.04	4.10	0.05	2.26	0.02	2.56	0.03	4.68	0.04
	Energy protection	1.50	0.02	1.39	0.02	0.35	0.01	2.09	0.03	0.75	0.01	0.84	0.01	2.43	0.02
	Financial contribution as per Government Order /Other order(Service Sector)	3.10	0.05	4.67	0.07	3.89	0.07	2.50	0.03	4.53	0.05	2.55	0.03	1.62	0.01
	Financial contribution as per Government Order(Service Sector)	6.95	0.11	18.40	0.27	32.63	0.60	38.02	0.48	13.67	0.14	19.06	0.25	11.54	0.10
	Health	18.40	0.30	28.02	0.41	28.03	0.52	38.00	0.48	41.72	0.42	39.00	0.52	80.11	0.68
	Housing, House Electrification	97.45	1.59	116.78	1.70	110.82	2.04	120.83	1.53	190.63	1.90	151.00	2.02	189.13	1.61
	Nutrition	21.69	0.35	29.51	0.43	29.33	0.54	31.97	0.40	35.83	0.36	33.66	0.45	43.23	0.37
	Plan formulation, implementation andmonitoring	1.28	0.02	1.48	0.02	1.74	0.03	2.89	0.04	3.02	0.03	1.75	0.02	2.97	0.03
	Reading Rooms, Libraries and Gram Ssabha/Ward Sabha Centres	1.31	0.02	2.33	0.03	1.27	0.02	1.48	0.02	1.36	0.01	0.97	0.01	1.95	0.02
	Sanitation, Waste processing	11.80	0.19	16.14	0.23	40.47	0.74	45.89	0.58	38.26	0.38	25.07	0.34	91.68	0.78
	Social welfare, social security	17.81	0.29	20.73	0.30	21.72	0.40	33.14	0.42	37.28	0.37	31.60	0.42	54.14	0.46
	Tourism	0.79	0.01	1.17	0.02	0.68	0.01	1.01	0.01	0.98	0.01	0.13	0.002	1.79	0.02
	Vocational Expertise Creation	0.13	0.002	0.27	0.004	0.47	0.01	0.22	0.003	0.31	0.003	0.30	0.004	0.10	0.001
Municipality Total		**282.91**	**4.60**	**345.12**	**5.02**	**397.16**	**7.30**	**494.18**	**6.24**	**522.40**	**5.22**	**420.96**	**5.63**	**702.21**	**5.99**
Corporation	Anganwadis	10.21	0.17	11.06	0.16	17.14	0.32	20.50	0.26	21.58	0.22	10.52	0.14	19.87	0.17
	Arts, Culture and sports development,Youth welfare	9.24	0.15	6.94	0.10	5.06	0.09	7.27	0.09	7.86	0.08	3.52	0.05	15.17	0.13
	Computerisation	2.91	0.05	4.24	0.06	9.04	0.17	13.13	0.17	8.49	0.08	6.83	0.09	7.22	0.06

	Continuing education/literacy	0.14	0.002	0.38	0.01	0.10	0.002	3.07	0.04	0.07	0.001	0.07	0.001	0.39	0.00
	Drinking water	13.90	0.23	20.20	0.29	42.13	0.77	82.79	1.05	28.86	0.29	35.92	0.48	65.50	0.56
	Education	29.77	0.48	33.18	0.48	32.47	0.60	34.13	0.43	40.28	0.40	29.53	0.39	56.94	0.49
	Electric line, Transformer	0.06	0.001	0.76	0.01	0.18	0.00	1.23	0.02	0.31	0.003	0.20	0.003	3.95	0.03
	Energy protection	Nil		1.74	0.03	0.40	0.01			2.27	0.02	0.08	0.001	2.98	0.03
	Financial contribution as per Government Order /Other order(Service Sector)	3.42	0.06	1.77	0.03	0.32	0.01	0.69	0.01	4.34	0.04	2.28	0.03	3.21	0.03
	Financial contribution as per Government Order (Service Sector)	2.11	0.03	5.34	0.08	10.98	0.20	35.69	0.45	20.44	0.20	6.68	0.09	9.74	0.08
	Health	13.14	0.21	12.16	0.18	12.41	0.23	22.20	0.28	22.64	0.23	18.74	0.25	41.42	0.35
	Housing, House Electrification	50.72	0.83	65.08	0.95	71.79	1.32	67.84	0.86	111.04	1.11	81.92	1.10	133.58	1.14
	Nutrition	14.85	0.24	18.04	0.26	14.16	0.26	18.84	0.24	17.18	0.17	15.57	0.21	18.50	0.16
	Plan formulation, implementation andmonitoring	0.28	0.005	0.39	0.01	0.42	0.01	0.65	0.01	0.59	0.01	0.23	0.003	0.87	0.01
	Reading Rooms, Libraries and Gram Sabha / Ward Sabha Centres	0.69	0.01	0.52	0.01	0.58	0.01	0.94	0.01	1.10	0.01	0.80	0.01	1.54	0.01
	Sanitation, Waste processing	5.06	0.08	9.83	0.14	23.32	0.43	40.53	0.51	27.99	0.28	18.86	0.25	123.89	1.06
	Social welfare, social security	15.87	0.26	17.82	0.26	14.04	0.26	18.40	0.23	19.40	0.19	16.97	0.23	30.63	0.26
	Tourism	0.11	0.002					0.14	0.002	0.23	0.002	0.05	0.001	0.15	0.001
	Vocational Expertise Creation	0.15	0.002	0.68	0.01	0.32	0.01	0.38	0.005	0.44	0.004	0.07	0.001	1.19	0.01
Corporation Total		**172.64**	**2.81**	**210.12**	**3.06**	**254.86**	**4.69**	**368.42**	**4.65**	**335.12**	**3.35**	**248.84**	**3.33**	**536.75**	**4.58**
Service Sector Total		**3,032.19**	**49.35**	**3,163.31**	**46.02**	**3,123.41**	**57.44**	**3,832.51**	**48.41**	**5,843.23**	**58.35**	**4,748.68**	**63.49**	**5,926.47**	**50.57**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

D. Sub Sector Wise Expenditure of the Infrastructure Sector of all Local Governments (2014-2021)

(Rs in Crores)

Tier	Infrastructure Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
Village Panchayat	Financial contribution as per Government Order /Other order	2.77	0.05	8.56	0.12	4.97	0.09	6.76	0.09	4.53	0.05	7.51	0.10	4.38	0.04
	Financial contribution as perGovernment Order	2.06	0.03	0.63	0.01	2.36	0.04	0.75	0.01	1.21	0.01	0.63	0.01	1.90	0.02
	Other construction works	7.18	0.12	8.37	0.12	4.96	0.09	7.62	0.10	6.64	0.07	8.39	0.11	25.95	0.22
	Public Buildings which are notincluded in productive and service sectors	176.86	2.88	175.09	2.55	124.36	2.29	197.82	2.50	165.26	1.65	136.90	1.83	266.17	2.27
	Purchase of vehicles	4.60	0.07	3.11	0.05	8.14	0.15	6.82	0.09	5.82	0.06	3.07	0.04	3.03	0.03
	Street light, Office electrification	64.69	1.05	71.23	1.04	99.08	1.82	128.14	1.62	122.04	1.22	83.04	1.11	155.32	1.33
	Transport	1,230.44	20.03	1,620.61	23.58	739.85	13.61	1,488.19	18.80	1,503.78	15.02	1,017.93	13.61	2,104.00	17.95
	Village Panchayat Total	**1,488.59**	**24.23**	**1,887.59**	**27.46**	**983.72**	**18.09**	**1,836.10**	**23.19**	**1,809.28**	**18.07**	**1,257.47**	**16.81**	**2,560.74**	**21.85**
Block Panchayat	Financial contribution as per Government Order /Other order	0.36	0.01	0.35	0.01	1.41	0.03	0.12	0.002	0.88	0.01	0.72	0.01	1.16	0.01
	Financial contribution as perGovernment Order	0.48	0.01	0.40	0.01	0.73	0.01	1.10	0.01	0.38	0.004	0.11	0.001	0.54	0.005
	Other construction works	3.68	0.06	7.09	0.10	3.49	0.06	4.80	0.06	5.37	0.05	2.65	0.04	9.88	0.08
	Public Buildings which are not included in productive and service sectors	35.73	0.58	34.68	0.50	26.31	0.48	40.87	0.52	36.13	0.36	20.66	0.28	54.82	0.47
	Purchase of vehicles	0.81	0.01	0.50	0.01	1.12	0.02	0.67	0.01	0.87	0.01	0.79	0.01	0.64	0.01
	Street light, Office	0.60	0.01	0.67	0.01	1.61	0.03	1.50	0.02	1.32	0.01	1.06	0.01	5.19	0.04

Tier	Infrastructure Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
	electrification														
	Transport	170.22	2.77	190.21	2.77	91.14	1.68	158.85	2.01	127.89	1.28	61.76	0.83	154.46	1.32
	Block Panchayat Total	**211.88**	**3.45**	**233.91**	**3.40**	**125.82**	**2.31**	**207.91**	**2.63**	**172.84**	**1.73**	**87.75**	**1.17**	**226.69**	**1.93**
District Panchayat	Financial contribution as per Government Order /Other order					0.90	0.02			3.30	0.03	0.86	0.01	0.01	0.0001
	Financial contribution as perGovernment Order	0.41	0.01			0.34	0.01			1.71	0.02	0.12	0.002	0.10	0.001
	Other construction works	5.54	0.09	7.47	0.11	3.79	0.07	3.39	0.04	2.62	0.03	1.92	0.03	6.34	0.05
	Public Buildings which are notincluded in productive and service sectors	15.69	0.26	19.43	0.28	15.67	0.29	17.52	0.22	16.21	0.16	17.28	0.23	27.48	0.23
	Purchase of vehicles	1.92	0.03	1.01	0.01	0.66	0.01	5.91	0.07	0.28	0.003	0.38	0.01	0.25	0.002
	Street light, Office electrification	1.54	0.02	0.78	0.01	3.11	0.06	1.41	0.02	0.78	0.01	1.32	0.02	4.07	0.03
	Transport	392.78	6.39	432.50	6.29	179.85	3.31	318.61	4.02	379.49	3.79	229.72	3.07	537.17	4.58
	District Panchayat Total	**417.88**	**6.80**	**461.18**	**6.71**	**204.31**	**3.76**	**346.85**	**4.38**	**404.39**	**4.04**	**251.59**	**3.36**	**575.42**	**4.91**
Municipality	Financial contribution as per Government Order /Other order	6.41	0.10	7.12	0.10	4.50	0.08	1.94	0.02	0.83	0.01	2.45	0.03	0.93	0.01
	Financial contribution as perGovernment Order	0.41	0.01	0.01	0.0001	0.65	0.01	0.19	0.002	0.24	0.002	0.18	0.002	0.25	0.002
	Other construction works	1.52	0.02	1.12	0.02	1.48	0.03	2.00	0.03	5.39	0.05	2.36	0.03	10.11	0.09
	Public Buildings which are notincluded in productive and service sectors	39.40	0.64	52.03	0.76	47.83	0.88	66.78	0.84	54.08	0.54	42.00	0.56	96.01	0.82
	Purchase of vehicles	1.19	0.02	1.79	0.03	1.62	0.03	1.10	0.01	1.57	0.02	0.93	0.01	1.24	0.01

Tier	Infrastructure Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
		Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total	Exp.	% of Total
	Street light, Office electrification	11.39	0.19	18.01	0.26	21.31	0.39	34.46	0.44	28.40	0.28	13.75	0.18	42.29	0.36
	Transport	223.23	3.63	330.34	4.81	187.75	3.45	342.66	4.33	365.22	3.65	207.76	2.78	496.98	4.24
	Municipality Total	**283.56**	**4.61**	**410.42**	**5.97**	**265.13**	**4.88**	**449.13**	**5.67**	**455.73**	**4.55**	**269.42**	**3.60**	**647.79**	**5.53**
Corporation	Financial contribution as per Government Order /Other order	0.03	0.0005	0.49	0.01							1.82	0.02	0.47	0.004
	Financial contribution as perGovernment Order	0.08	0.001					0.25	0.003	0.25	0.002	0.02	0.0002	0.30	0.003
	Other construction works	1.67	0.03	1.51	0.02	0.60	0.01	0.27	0.003	0.80	0.01	0.93	0.01	6.33	0.05
	Public Buildings which are notincluded in productive and service sectors	53.49	0.87	37.61	0.55	24.43	0.45	45.83	0.58	32.45	0.32	27.18	0.36	61.11	0.52
	Purchase of vehicles	0.64	0.01	0.37	0.01	0.56	0.01	1.08	0.01	0.20	0.002				
	Street light, Office electrification	8.01	0.13	8.27	0.12	24.04	0.44	24.16	0.31	13.58	0.14	5.15	0.07	8.58	0.07
	Transport	153.15	2.49	216.24	3.15	118.19	2.17	198.95	2.51	250.79	2.50	115.64	1.55	385.28	3.29
	Corporation Total	**217.07**	**3.53**	**264.50**	**3.85**	**167.82**	**3.09**	**270.55**	**3.42**	**298.07**	**2.98**	**150.73**	**2.02**	**462.06**	**3.94**
	Infrastructure Total	**2,618.97**	**42.62**	**3,257.60**	**47.39**	**1,746.79**	**32.12**	**3,110.54**	**39.29**	**3,140.31**	**31.36**	**2,016.97**	**26.97**	**4,472.71**	**38.17**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, 2014-2021, IKM

Appendix 4.6: Sub sector-wise allocation to Fisheries Sector by Local Governments from 2014-15 to 2020-21

	Allocation for Fisheries Sector (Rs in Lakh)								Share in %							
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	Total	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	Total
Assistance to Fisheries Co-operative Societies	62.99	29.01	31.99	74.59	62.99	81.49	42.45	385.51	6.85	5.75	2.55	5.61	6.85	4.07	1.04	3.50
Brakishwater Pisciculture	0.10	0.00	0.40	1.12	0.10	0.00	14.88	16.60	0.01	0.00	0.03	0.08	0.01	0.00	0.37	0.15
Crab farming	0.00	0.30	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.30	0.00	0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Fisheries-Infrastructure	640.54	348.08	661.09	733.74	640.54	380.10	434.50	3838.61	69.65	69.03	52.64	55.15	69.65	18.97	10.68	34.88
Freshwater Pisciculture	18.96	0.00	3.80	2.10	18.96	7.11	383.57	434.50	2.06	0.00	0.30	0.16	2.06	0.35	9.42	3.95
Inland Pisciculture	18.10	18.05	178.25	84.47	18.10	122.05	1669.27	2108.29	1.97	3.58	14.19	6.35	1.97	6.09	41.01	19.16
Integrated Pisciculture	0.00	4.10	13.00	14.50	0.00	33.83	130.72	196.15	0.00	0.81	1.04	1.09	0.00	1.69	3.21	1.78
Marine Fishing	42.71	21.42	70.35	136.90	42.71	212.03	205.90	732.01	4.64	4.25	5.60	10.29	4.64	10.58	5.06	6.65
Marine Pisciculture	71.72	72.61	185.33	229.68	71.72	64.85	57.22	753.12	7.80	14.40	14.76	17.26	7.80	3.24	1.41	6.84
Marketting	5.25	2.50	0.50	19.38	5.25	200.29	92.09	325.26	0.57	0.50	0.04	1.46	0.57	9.99	2.26	2.96
Mussel farming	5.00	2.60	10.55	11.31	5.00	6.45	2.00	42.91	0.54	0.52	0.84	0.85	0.54	0.32	0.05	0.39
Ornamental fish farming	42.30	2.60	82.61	6.11	42.30	3.40	1.00	180.32	4.60	0.52	6.58	0.46	4.60	0.17	0.02	1.64
Oyster farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Prawn Farming	0.00	0.00	1.00	0.62	0.00	37.50	9.98	49.09	0.00	0.00	0.08	0.05	0.00	1.87	0.25	0.45
Ranching	5.00	2.98	5.00	0.00	5.00	79.95	81.96	179.88	0.54	0.59	0.40	0.00	0.54	3.99	2.01	1.63

	Allocation for Fisheries Sector (Rs in Lakh)								Share in %							
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	Total	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	Total
Seabass farming	7.00	0.00	12.10	0.40	7.00	0.00	3.28	29.78	0.76	0.00	0.96	0.03	0.76	0.00	0.08	0.27
Welfare of Fishermen	0.00	0.00	0.00	15.45	0.00	774.92	941.24	1731.61	0.00	0.00	0.00	1.16	0.00	38.67	23.13	15.74
Total	919.68	504.24	1255.96	1330.36	919.68	2003.98	4070.05	11003.95	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha software IKM

Appendix 4.7: Tier-wise Allocation and Expenditure for Special Groups from 2014-15 to 2020-21

Year	Tier of Local Governments	Infrastructure			Production			Service			Total		
		Allocation	Expenditure	Utilisation %	Allocation	Expenditure	Utilisation %	Allocation	Expenditure	Utilisation %	Allocation	Expenditure	Utilisation %
2014-15	Block Panchayat	4.38	1.89	43.24	7.18	1.69	23.55	93.59	44.81	47.88	105.15	48.40	46.03
	Corporation	1.47	1.03	69.81	5.03	0.28	5.65	82.21	43.22	52.58	88.71	44.53	50.20
	District Panchayat	2.30	1.29	56.17	5.66	3.04	53.82	106.26	64.07	60.30	114.22	68.41	59.89
	Village Panchayat	8.74	4.07	46.62	45.12	10.64	23.58	379.92	277.29	72.99	433.78	292.01	67.32
	Municipality	2.24	0.71	31.91	7.30	0.54	7.37	80.54	51.35	63.76	90.07	52.60	58.40
	Grand Total	19.12	9.00	47.06	70.29	16.20	23.05	742.52	480.76	64.75	831.93	505.95	60.82
2015-16	Block Panchayat	3.67	1.36	37.08	8.31	2.09	25.14	100.52	53.93	53.65	112.50	57.39	51.01
	Corporation	0.07	0.04	50.15	4.71	0.10	2.19	113.35	51.54	45.47	118.13	51.68	43.75
	District Panchayat	2.93	0.71	24.24	4.39	0.56	12.83	172.65	75.26	43.59	179.98	76.53	42.52
	Village Panchayat	8.88	3.74	42.15	45.67	9.53	20.86	375.07	264.29	70.46	429.61	277.56	64.61
	Municipality	3.13	1.93	61.87	7.55	0.66	8.74	81.24	55.30	68.06	91.92	57.89	62.98
	Grand Total	18.68	7.78	41.68	70.64	12.94	18.33	842.83	500.32	59.36	932.14	521.04	55.90
2016-17	Block Panchayat	3.67	0.96	26.12	5.13	1.49	29.01	126.47	63.50	50.21	135.27	65.95	48.75
	Corporation	5.58	0.90	16.21	11.49	0.60	5.20	122.00	55.10	45.17	139.07	56.60	40.70
	District Panchayat	4.80	1.04	21.59	3.52	0.71	20.30	124.98	64.33	51.47	133.30	66.08	49.57
	Village Panchayat	10.45	3.57	34.14	54.56	12.26	22.48	436.25	287.85	65.98	501.25	303.68	60.58
	Municipality	3.32	1.10	33.12	10.97	0.92	8.36	93.75	56.83	60.62	108.04	58.84	54.47
	Grand Total	27.81	7.56	27.20	85.67	15.98	18.65	903.45	527.61	58.40	1016.92	551.15	54.20
2017-18	Block Panchayat	3.08	1.68	54.63	4.39	2.28	51.97	124.02	85.29	68.77	131.48	89.25	67.88
	Corporation	5.27	1.52	28.95	8.90	1.36	15.23	80.12	39.70	49.55	94.29	42.58	45.16
	District Panchayat	5.23	1.35	25.79	4.64	0.90	19.47	153.62	94.70	61.64	163.49	96.95	59.30
	Village Panchayat	9.87	4.99	50.59	28.66	7.64	26.67	470.25	338.02	71.88	508.78	350.66	68.92
	Municipality	3.90	1.48	38.04	4.79	0.61	12.68	96.83	61.93	63.95	105.52	64.02	60.67

Year	Tier of Local Governments	Infrastructure			Production			Service			Total		
		Allocation	Expenditure	Utilisation %	Allocation	Expenditure	Utilisation %	Allocation	Expenditure	Utilisation %	Allocation	Expenditure	Utilisation %
	Grand Total	27.35	11.03	40.34	51.38	12.79	24.89	924.84	619.64	67.00	1003.56	643.46	64.12
2018-19	Block Panchayat	1.58	0.73	46.08	2.01	1.13	56.30	133.97	95.79	71.50	137.56	97.65	70.99
	Corporation	1.94	0.49	25.45	1.63	0.92	56.53	65.41	27.79	42.48	68.99	29.20	42.33
	District Panchayat	5.77	1.97	34.18	5.07	3.32	65.50	144.35	80.39	55.69	155.18	85.68	55.21
	Village Panchayat	6.94	2.97	42.77	10.75	5.15	47.91	417.14	291.24	69.82	434.84	299.36	68.84
	Municipality	4.19	1.78	42.33	1.91	0.90	47.22	84.14	51.83	61.60	90.24	54.51	60.40
	Grand Total	20.42	7.94	38.86	21.37	11.43	53.46	845.01	547.04	64.74	886.81	566.41	63.87
2019-20	Block Panchayat	2.28	0.45	19.84	2.57	1.25	48.54	158.42	81.07	51.17	163.27	82.77	50.70
	Corporation	0.94	0.17	18.47	2.32	0.12	4.96	62.97	26.20	41.61	66.23	26.49	40.00
	District Panchayat	3.36	0.89	26.53	1.32	0.27	20.55	159.21	58.77	36.91	163.89	59.93	36.57
	Village Panchayat	8.42	1.82	21.63	8.28	2.89	34.88	457.75	262.60	57.37	474.45	267.30	56.34
	Municipality	3.53	0.88	24.85	1.18	0.45	38.06	84.64	41.11	48.58	89.35	42.44	47.50
	Grand Total	18.53	4.21	22.75	15.67	4.97	31.72	922.99	469.75	50.89	957.19	478.94	50.04
2020-21	Block Panchayat	3.02	2.20	72.81	2.00	1.10	55.19	171.20	126.08	73.65	176.23	129.39	73.42
	Corporation	1.49	0.81	54.48	2.15	1.80	83.75	98.32	55.31	56.25	101.96	57.92	56.81
	District Panchayat	4.61	3.23	70.05	2.79	1.15	41.23	165.78	112.94	68.12	173.18	117.32	67.74
	Village Panchayat	7.76	4.55	58.68	7.83	4.41	56.32	545.05	346.04	63.49	560.64	355.00	63.32
	Municipality	3.58	1.88	52.34	0.94	0.68	72.39	104.15	67.65	64.95	108.67	70.20	64.60
	Grand Total	20.47	12.67	61.91	15.71	9.15	58.22	1084.51	708.01	65.28	1120.69	729.83	65.12

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha software, IKM

Appendix 4.8 Allocation and Expenditure for Projects for Special Groups

(Rs. in Crore)

Year	Particulars	Special programme for elderly	Palliative care	Sub Total	Differently abled	Special programme for children	Transit Gender	Other Vulnerability	Sub Total	Grand Total
2014-15	Allocation	38.74	44.42	83.17	154.94	223.68	0.00	182.27	560.89	644.06
	Expenditure	23.44	36.64	60.08	99.18	172.18	0.00	97.32	368.68	428.76
	Utilisation %	60.49	82.48	72.23	64.01	76.98	0.00	53.40	65.73	66.57
2015-16	Allocation	35.67	49.15	84.82	154.27	226.40	0.00	260.82	641.49	831.93
	Expenditure	19.90	41.39	61.30	96.25	170.19	0.00	107.05	373.50	505.95
	Utilisation %	55.80	84.21	72.26	62.39	75.17	0.00	41.04	58.22	60.82
2016-17	Allocation	155.12	90.40	245.51	157.85	226.31	204.10	183.15	771.41	932.14
	Expenditure	58.49	70.16	128.65	99.35	148.60	81.10	93.45	422.50	521.04
	Utilisation %	37.71	77.61	52.40	62.94	65.66	39.73	51.02	54.77	55.90
2017-18	Allocation	233.48	91.89	325.37	203.22	259.17	0.27	78.17	540.83	1016.92
	Expenditure	122.73	78.37	201.11	151.10	168.80	0.06	49.71	369.67	551.15
	Utilisation %	52.57	85.29	61.81	74.35	65.13	23.61	63.59	68.35	54.20
2018-19	Allocation	244.06	95.59	339.65	166.87	278.13	0.48	35.57	481.05	1003.56
	Expenditure	137.62	82.14	219.76	115.72	163.10	0.23	23.00	302.06	643.46
	Utilisation %	56.39	85.93	64.70	69.35	58.64	48.99	64.67	62.79	64.12
2019-20	Allocation	240.29	106.12	346.41	150.11	332.94	0.67	69.90	553.63	886.81
	Expenditure	98.16	82.38	180.55	81.53	148.75	0.15	34.89	265.32	566.41
	Utilisation %	40.85	77.63	52.12	54.31	44.68	23.05	49.91	47.92	63.87
2020-21	Allocation	258.49	120.24	378.73	181.59	332.74	0.41	173.24	687.99	1120.69
	Expenditure	170.46	98.41	268.87	122.88	224.80	0.21	73.48	421.38	729.83
	Utilisation %	65.95	81.84	70.99	67.67	67.56	50.89	42.42	61.25	65.12
Total	Allocation	1205.85	597.82	1803.67	1168.85	1879.37	205.94	983.12	4237.28	6436.12
	Expenditure	630.81	489.50	1120.31	766.01	1196.43	81.76	478.91	2523.11	3946.60
	Utilisation %	52.31	81.88	62.11	65.54	63.66	39.70	48.71	59.55	61.32

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha Software, IKM

Appendix 5.1

Details of Health Amenities, Number of Health Staff, Diagnosis Camps, Palliative Care by Local Governments from 2015-16 to 2019-20

A. Amenities Created Allopathy Sector from 2015-16 to 2019-20 (No.)

Type of Facility Created	Year					Total
	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	
Ambulance	19	19	24	216	222	500
Drinking water Facility	79	87	114	1157	1341	2778
Equipment	7459	12458	62201	111996	22158	216272
Furniture	87109	2931	3619	103895	2964	200518
Preventive measures	450768	1332707	277287	253329	185909	2500000
Purchase of medicines	0	0	0	0	0	0
Vehicle	278	265	331	299	330	1503

B. No of health Staff appointed and expenditure incurred by the Local Governments using their fund

Category of Employees	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cleaning Staff	196	51	49	90	135	521
Doctors	283	3	5	30	112	433
Paramedical Staff	621	129	139	212	325	1426
Grand Total	1100	183	193	332	572	2380

C. Diagnosis Camps by Allopathy (No.)

Nature of Camps	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cancer	287	213	622	700	960	2782
Life style diseases	4875	5507	7702	9056	9207	36347
Ophthalmic	103	79	106	102	259	649
Psychological Issues	206	285	412	423	441	1767
Old age issues	149	279	541	515	424	1908
Kidney	66	23	63	30	61	243
Grand Total	5686	6386	9446	10826	11352	43696
	Participation in Camps					
Cancer	22850	30401	70842	62465	82260	268818
Life style diseases	267599	206353	325071	350762	678812	1828597
Ophthalmic	4809	6304	4756	5349	4787	26005
Psychological Issues	4613	5914	9874	9737	9701	39839
Old age issues	5491	14675	67154	30504	28914	146738
Kidney	1533	612	2464	2892	3570	11071
Grand Total	306895	264259	480161	461709	808044	2321068

D. Palliative Care Allopathy (Nos.)

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Visit by Health Sector	548526	56441	59871	59329	613213	1337380
Visits by ASHA Workers and Volunteers	163700	152439	164729	181164	183508	845540
Air bed and Water beds Distributed	25616	28399	31321	31615	33318	150269
Urinary Catheter	184111	196397	215527	225597	306601	1128233
Patients	364386	423918	480533	1572722	554546	3396105

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Ryles Tube	17285	19056	20511	21900	22229	100981
Patients who received Home care	864566	1040272	1167654	1262976	1319951	5655419
Home Care Visits	151100	185113	208307	226416	233456	1004392

E. Type of Amenities Created in Ayurvedic Hospitals (No.)

Type of Amenity	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Ambulance	0	0	0	0	12	12
Equipment	673	750	721	1104	1338	4586
Drinking Water Facility	46	51	129	60	185	471
Furniture	1025	870	1351	948	50484	54678
Purchase of Medicines	0	0	0	0	0	0
Disease Prevention Activities	79	800	3548	415	980	5822
Vehicle	0	0	0	0	0	0
Grand Total	1823	2471	5749	2527	52999	65569

F. Employees Employed from Panchayat Fund (No.)

Category of Employees	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cleaning Staff	72	70	71	75	81	369
Doctors	4	4	6	6	7	27
Paramedical Staff	71	71	73	82	87	384
Grand Total	147	145	150	163	175	780

G. Details of Disease detection camps Conducted – Ayurveda (No.)

Type of Diseases	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cancer	2	2	0	12	1	17
Life Style Diseases	150	247	211	203	125	936
Ophthalmic Problems	0	0	0	0	5	5
Psychological Issues	0	3	2	3	5	13
Old Age related Problems	228	278	242	214	197	1159
Kidney Diseases	0	0	0	0	0	0
Grand Total	380	530	455	432	333	2130
	Participation					
Cancer	136	348	0	50	1	535
Life Style Diseases	4526	9236	11790	11577	7726	44855
Ophthalmic Problems	0	0	0	0	5	5

Type of Diseases	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Psychological Issues	0	180	80	203	232	695
Old Age related Problems	10781	11773	14591	18525	13877	69547
Kidney Diseases	0	0	0	0	0	0
Grand Total	15443	21537	26461	30355	21841	115637

H. Basic Amenities- Homeopathy (No.)

Type of Amenity	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Ambulance	0	0	0	0	12	12
Equipment	673	750	721	1104	1338	4586
Drinking Water Facility	46	51	129	60	185	471
Furniture	1025	870	1351	948	50484	54678
Purchase of Medicines	0	0	0	0	0	0
Disease Prevention Activities	79	800	3548	415	980	5822
Vehicle	0	0	0	0	0	0
Grand Total	1823	2471	5749	2527	52999	65569

I. Additional Medical Staff appointed by the Local Governments from their Fund (No.)

Category of Employees	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cleaning Staff	72	70	71	75	81	369
Doctors	4	4	6	6	7	27
Paramedical Staff	71	71	73	82	87	384
Grand Total	147	145	150	163	175	780

J. Disease Detection Camps Conducted (No.)

Nature of the Camp	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cancer	6	1	5	3	2	17
Life Style Diseases	126	120	142	194	133	715
Ophthalmic Problems	2	1	2	2	2	9
Psychological Issues	0	1	1	5	9	16
Old Age related Problems	48	38	35	71	58	250

Nature of the Camp	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Kidney Diseases	1	2	0	4	2	9
Grand Total	183	163	185	279	206	1016
	Participation					
Cancer	1049	12	1379	218	97	2755
Life Style Diseases	15547	34462	36747	37989	31046	155791
Ophthalmic Problems	136	40	79	85	95	435
Psychological Issues	0	38	45	278	163	524
Old Age related Problems	2740	2018	3190	6470	4237	18655
Kidney Diseases	50	32	0	329	98	509
Grand Total	19522	36602	41440	45369	35736	178669

K . **Amenities Created in Sidha Stream of Medicine (No.)**

Type of Amenity	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Ambulance	0	0	0	0	12	12
Equipments	673	750	721	1104	1338	4586
Drinking Water Facility	46	51	129	60	185	471
Furniture	1025	870	1351	948	50484	54678
Purchase of Medicines	0	0	0	0	0	0
Disease Prevention Activities	79	800	3548	415	980	5822
Vehicle	0	0	0	0	0	0
Grand Total	1823	2471	5749	2527	52999	65569

L. Employees Appointed by the Local Governments (No.)

Category of Employees	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cleaning Staff	72	70	71	75	81	369
Doctors	4	4	6	6	7	27
Paramedical Staff	71	71	73	82	87	384
Grand Total	147	145	150	163	175	780

M. Details of Camps Conducted (No.)

Type of Diseases	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Total
Cancer	2	2	0	12	1	17
Life Style Diseases	150	247	211	203	125	936
Ophthalmic Problems	0	0	0	0	5	5
Psychological Issues	0	3	2	3	5	13
Old Age related Problems	228	278	242	214	197	1159
Kidney Diseases	0	0	0	0	0	0
Grand Total	380	530	455	432	333	2130
	Participation (Number of Patients)					
Cancer	136	348	0	50	1	535
Life Style Diseases	4526	9236	11790	11577	7726	44855
Ophthalmic Problems	0	0	0	0	5	5
Psychological Issues	0	180	80	203	232	695
Old Age related Problems	10781	11773	14591	18525	13877	69547
Kidney Diseases	0	0	0	0	0	0
Grand Total	15443	21537	26461	30355	21841	115637

Source: Decentralisation Round Survey (2021)

ANNEXES

Annexure 2.1 Government Order Transferring Powers to Local Governments

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

അധികാരവികേന്ദ്രീകരണം--കേരള പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ട്, കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്ട് എന്നിവയിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം സർക്കാരിന്റെ ചുമതലകളും സ്ഥാപനങ്ങളും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

തദ്ദേശഭരണ (സി) വകുപ്പ്

ജി.ഒ. (പി) നമ്പർ 189/95/ത.ഭ.വ. തിരുവനന്തപുരം, 1995 സെപ്റ്റംബർ, 18

ഉത്തരവ്

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ടിലെ 166(6), 167(1), 172(5), 173(5) എന്നീ വകുപ്പുകളിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുപ്രകാരം, പ്രസ്തുത ആക്ടിലെ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ (അനുബന്ധം-1) പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാരിന്റെ ചുമതലകളും, സ്ഥാപനങ്ങളും, പദ്ധതികളും, സംസ്ഥാനത്തെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കും, നാലാം പട്ടികയിൽ (അനുബന്ധം-2) പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാരിന്റെ ചുമതലകളും സ്ഥാപനങ്ങളും പദ്ധതികളും ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾക്കും, അഞ്ചാം പട്ടികയിൽ (അനുബന്ധം-3) പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാരിന്റെ ചുമതലകളും സ്ഥാപനങ്ങളും പദ്ധതികളും ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്കും 1995 ഒക്ടോബർ 2-ാം തീയതി രാവിലെ മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരത്തക്കവിധം കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഉത്തരവു പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

2. അതുപോലെ, 1994-ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്ടിലെ 30(3) വകുപ്പിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രകാരം, പ്രസ്തുത ആക്ടിലെ ഒന്നാം പട്ടികയിൽ (അനുബന്ധം-4) പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാരിന്റെ ചുമതലകളും സ്ഥാപനങ്ങളും സംസ്ഥാനത്തെ മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിലുകൾക്കും മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകൾക്കും 1995 ഒക്ടോബർ 2-ാം തീയതി രാവിലെ മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരത്തക്കവിധം കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

3. മേൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരം കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വിവരം അനുബന്ധം 5-ൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. സ്ഥാപനങ്ങളോടൊപ്പം അവയുടെ ആസ്തി ബാദ്ധ്യതകളും വസ്തുവകകളും അവയിൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ തസ്തികകളും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അതതു തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലേക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്നതാണ്.

4. കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട തസ്തികകൾക്കു പുറമേ അനുബന്ധം 5-ൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പ്രകാരമുള്ള മറ്റുചില തസ്തികകളും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് 1995 ഒക്ടോബർ 2-ാം തീയതി മുതൽ സർക്കാർ വകുപ്പുകളിൽനിന്ന് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്നതാണ്.

5. ഓരോ സ്ഥാപനവും ഏത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലേക്ക് കൈമാറുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ടും കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന തസ്തികകൾ ഏത് സർക്കാർ ആഫീസിൽനിന്ന് കൈമാറുന്നു എന്ന് കാണിച്ചുകൊണ്ടും അതത് വകുപ്പിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷൻ 1995 സെപ്തംബർ 30-ാം തീയതിക്കു മുമ്പ് ഉത്തരവു പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതാണ്. അപ്രകാരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഉത്തരവുകളുടെ പകർപ്പുകൾ സെക്രട്ടേറിയറ്റിലെ ബന്ധപ്പെട്ട ഭരണ നിർവ്വഹണ വകുപ്പിലേക്കും തദ്ദേശവകുപ്പിലേക്കുംകൂടി അയയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

6. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന തസ്തികകളിൽ അതതു സർക്കാർ വകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ തന്നെ, മറിച്ചൊരുത്തരവ് ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ തുടരേണ്ടതാണ്.

7. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുള്ള സർക്കാരിന്റെ അധികാരങ്ങളും ചുമതലകളും പദ്ധതികളും ഫലപ്രദമായി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ അവയ്ക്ക് ആഫീസ് സൗകര്യം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണപരമായ എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളും സാങ്കേതിക ഉപദേശങ്ങളും നൽകേണ്ടതാണ്.

8. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിന്റെ നിബന്ധനകളും വ്യവസ്ഥകളും സംബന്ധിച്ചും പ്രസ്തുത സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ ധനസഹായം അനുവദിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ചും ഉള്ള ഉത്തരവുകൾ പിന്നാലെ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതാണ്.

ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൻപ്രകാരം

ആർ. രാമചന്ദ്രൻ നായർ
ചീഫ് സെക്രട്ടറി

അനുബന്ധം-1

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ടിന്റെ മൂന്നാം പട്ടിക

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ അനിവാര്യ ചുമതലകൾ

1. പൊതുകുളങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം
2. ജലസേചനത്തിനോ, ശുദ്ധജലവിതരണത്തിനോ വേണ്ടിയുള്ള കുഴൽക്കിണറുകളും കിണറുകളും കുഴിക്കലും സംരക്ഷണവും.
3. കേരള ജല അതോറിറ്റി ഭരണമേൽപ്പിക്കുന്നതും അല്ലാതെയുള്ള ജലവിതരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കൽ.
4. ഇപ്പോൾ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ കീഴിലുള്ളതും സർക്കാർ കൈമാറ്റം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതുമായ ഗ്രാമീണ റോഡുകളുടെയും ഈ റോഡുകൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള പാലങ്ങളുടെയും കലുങ്കുകളുടെയും ഓടകളുടെയും സംരക്ഷണവും പുതിയ ഗ്രാമീണ റോഡുകളുടെ നിർമ്മാണം, സംരക്ഷണം എന്നിവയും.
5. പുതിയ റോഡുകൾക്കും നിലവിലുള്ള റോഡുകൾക്കും വീതികൂട്ടുന്നതിനുവേണ്ടി ഭൂമി സ്വമേധയാ വിട്ടു കൊടുക്കുന്നതു സംഘടിപ്പിക്കൽ.
6. കടത്തുകൾ നടത്തുകയും അവയ്ക്ക് ലൈസൻസ് നൽകുകയും ചെയ്യൽ.
7. ജലമാർഗ്ഗങ്ങളും പൊതുകനാലുകളും സംരക്ഷിക്കൽ
8. തെരുവു വിളക്കുകൾ പ്രദാനം ചെയ്യുകയും അവയുടെ സംരക്ഷണവും.
9. അനാരോഗ്യകരമായ പ്രദേശങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുകയും പരിസരശുചിത്വം പരിപാലിക്കുകയും അതിനുവേണ്ടി ബോധവൽക്കരണം നടത്തുകയും ചെയ്യുക.
10. അലഞ്ഞുനടക്കുന്ന പട്ടികളെ നശിപ്പിക്കുക
11. കൊതുക് നിയന്ത്രണം.
12. കശാപ്പുശാലകളുടെ നടത്തിപ്പ്
13. മാംസം, മൽസ്യം, പെട്ടെന്ന് ചീത്തയാകുന്ന മറ്റു ഭക്ഷ്യ ഇനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വിൽപ്പന നിയന്ത്രിക്കൽ.
14. ഭക്ഷ്യസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലൈസൻസ് നൽകൽ.
15. അപകടകരവും അസഹ്യതയുണ്ടാക്കുന്നതുമായ വ്യാപാരങ്ങൾക്ക് ലൈസൻസ് നൽകൽ.
16. റോഡുകളും ഓടകളും മാർക്കറ്റുകളും മറ്റും വൃത്തിയാക്കുകയും ഖരരൂപത്തിലുള്ള വർജ്ജ്യവസ്തുക്കൾ നീക്കം ചെയ്യലും.
17. വാട്ടർടൈപ്പ് ക്ലോസറ്റുകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുക.
18. ശവം അടക്കം ചെയ്യുന്നതിനും ദഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പൊതുസ്ഥലങ്ങളും വൈദ്യുത ക്രിമറ്റോറിയങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും വൃത്തിയായി സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.
19. കന്നുകാലി പൗണ്ടുകൾ നടത്തുക.
20. അനാഥപ്രേതങ്ങളും മൃഗങ്ങളുടെ ശവശരീരങ്ങളും മറവുചെയ്യുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.
21. പൊതുമാർക്കറ്റുകൾ, ഷോപ്പിംഗ് കോംപ്ലക്സുകൾ, ബസ് സ്റ്റാൻഡുകൾ, പാർക്കുകൾ, റെസ്റ്റ് ഹൗസുകൾ മുതലായവ നടത്തുക.
22. ടാക്സികളും ഓട്ടോറിക്ഷകളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള വാഹനങ്ങൾ പാർക്കുചെയ്യുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.
23. ബസ് കാത്തുനിൽക്കുന്നതിനുള്ള ഷെഡ്ഡുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.
24. പൊതുമൂത്രപ്പുരകളും കക്കൂസുകളും കുളിസ്ഥലങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുക.
25. ജനനങ്ങളും മരണങ്ങളും വിവാഹങ്ങളും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക.
26. വാർഷിക ബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കുക
27. ചേരി പരിഷ്കരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക
28. അനധികൃത കെട്ടിടനിർമ്മാണവും ഭൂവിനിയോഗവും നിയന്ത്രിക്കുക.

29. നദികളിലും കുളങ്ങളിലും കുളിക്കടവുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും കന്നുകാലികളെ കുളിപ്പിക്കുന്നതിന് പ്രത്യേകം കടവുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക.
30. കനാലുകളിൽ ബോട്ടുകൾ പാർക്കുചെയ്യാനുള്ള സ്ഥലം ഏർപ്പെടുത്തുക.
31. മേളകളും ഉൽസവങ്ങളും നിയന്ത്രിക്കുക.
32. ദുർബല വിഭാഗങ്ങൾക്കായി നിയമസഹായ സമിതികൾ രൂപീകരിക്കുക.

ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വഹിക്കേണ്ടതായ മറ്റു ചുമതലകൾ

1. *കൃഷി*

(എ) കൃഷി അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തലും മാതൃകാ കൃഷിക്കളങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കലും

(ബി) പച്ചക്കറി/തീറ്റപ്പുൽകൃഷി, ഔഷധസസ്യങ്ങൾ എന്നിവയുടെ കൃഷിയും അവയുടെ വിതരണവും മെച്ചപ്പെടുത്തൽ.

(സി) ധാന്യപ്പുര സ്ഥാപിക്കൽ

(ഡി) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ വകയോ അഥവാ അതിൽ നിക്ഷിപ്തമായിട്ടുള്ളതോ ആയ പാഴ്ഭൂമികളും തരിശുഭൂമികളും കൃഷിചെയ്യലും ഭൂമിയുടെ പ്രയോജനകരമായ വിനിയോഗത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കലും.

(ഇ) വളം ലഭിക്കുന്നതായ സ്രോതസ്സുകളുടെ സംരക്ഷണം ഉറപ്പുവരുത്തുക, പച്ചിലവളം കൃഷിചെയ്തുണ്ടാക്കുക, കൂട്ടുവളം നിർമ്മിക്കുകയും വളം വിൽപ്പന നടത്തുകയും ചെയ്യുക, ജൈവ വളത്തിന്റെ ഉപയോഗം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എഫ്) മെച്ചപ്പെട്ട ഇനം വിത്തുകളുടെയും തൈകളുടെയും നടീൽവസ്തുക്കളുടെയും നഴ്സറികൾ സ്ഥാപിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ജി) പണിയായുധങ്ങൾ, സാമഗ്രികൾ, കീടനാശിനികൾ മുതലായവ നൽകൽ.

(എച്ച്) സഹകരണകൃഷിയും കൂട്ടുകൃഷിയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഐ) വിളപരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും വിളസംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ജെ) കർഷകരുടെ ക്ലബ്ബുകൾക്കും സമിതികൾക്കും പ്രോത്സാഹനം നൽകുക.

(കെ) ഭൂപരിഷ്കരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിൽ സർക്കാരിനെ സഹായിക്കുക.

(എൽ) മണ്ണ് സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(എം) ഉദ്യാനകൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എൻ) മേച്ചിൽ സ്ഥലങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഒ) ഗുരുതരമായ കീടങ്ങൾക്കും രോഗങ്ങൾക്കും എതിരെ സസ്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുകയും കളകൾ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക.

(പി) കാർഷിക പ്രദർശനങ്ങൾ നടത്തുക

(ക്യു) കൃഷിഭവനുകളുടെ പൂർണ്ണമായ നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും വഹിക്കുക.

(ആർ) ഭൂമി ഏറ്റവും പ്രയോജനകരമായ വിധത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി വിളവികസന പരിപാടികൾ.

(എസ്) രാസവളങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ.

(റ്റി) ഭാഗികമായ യന്ത്രവൽക്കരണം ഏർപ്പെടുത്തൽ.

(യു) വിത്തുൽപ്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ.

(വി) ഗ്രാമതലത്തിൽ മേളകളും സെമിനാറുകളും കർഷക ദിനവും നിവേശപക്ഷാചരണം (ഇൻപുട്ട് ഫോർട് നൈറ്റ്) എന്നിവ നടത്തുക.

2. *മൃഗസംരക്ഷണവും ക്ഷീരവികസനവും (സർക്കാരിന്റെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശത്തിന് വിധേയമായി)*

(എ) കന്നുകാലികളെയും കന്നുകാലി പ്രജനനവും കന്നുകാലികളുടെ പൊതുസംരക്ഷണവും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തൽ.

(ബി) ക്ഷീരവികസനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(സി) സർക്കാർ വെറ്ററിനറി ഡിസ്പെൻസറികളുടെ നടത്തിപ്പ്.

(ഡി) കോഴിവളർത്തൽ, തേനീച്ചവളർത്തൽ, പന്നിവളർത്തൽ എന്നിവ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുക.

(ഇ) പുൽമേടുകളുടെ വികസനം.

(എഫ്) കന്നുകാലി പ്രദർശനങ്ങളും കോഴി പ്രദർശനങ്ങളും നടത്തുക.

(ജി) മൃഗങ്ങളോടുള്ള ക്രൂരത തടയുക.

(എച്ച്) കൃത്രിമ ഗർഭോൽപ്പാദന സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാടാക്കുക.

(ഐ) മൃഗങ്ങളുടെ പൊതുവായ ആരോഗ്യം.

(ജെ) മൃഗചികിത്സ ഉൾപ്പെടെ മൃഗസംരക്ഷണം.

(കെ) മൃഗങ്ങളുടെ രോഗങ്ങൾ തടയുന്നതിനും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനും ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികളെ സഹായിക്കൽ.

3. *ചെറുകിട ജലസേചനം*

(എ) പഞ്ചായത്തിനുള്ളിൽ പ്രയോജനം ലഭിക്കുന്ന 5 ഹെക്ടറിൽ കൂടാതെയുള്ള ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികളുടെയും ലിഫ്റ്റ് ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതികളുടെയും നിർമ്മാണവും പരിപാലനവും.

(ബി) ശുദ്ധജല വിതരണത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള കുഴൽക്കിണറുകൾ കുഴിക്കലും സംരക്ഷണവും.

(സി) കമാൻഡ് ഏരിയാ വികസന അതോറിറ്റി ഏൽപ്പിക്കുന്ന പണികൾ ഏർപ്പാടാക്കൽ.

(ഡി) ജലസേചനത്തിനായുള്ള ജലത്തിന്റെ മാനേജ്മെന്റും ശരിയായ ഉപയോഗവും.

(ഇ) കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ജലവിതരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കലും അവയുടെ പരിപാലനവും

(എഫ്) കർഷകരുടെ സഹകരണത്തോടെ പാടങ്ങളിൽ നീർച്ചാലുകളും ഫീൽഡ് ബൂത്തുകളും നിർമ്മിക്കുക.

4. *മത്സ്യബന്ധനം*

(എ) പൊതുജലാശയങ്ങൾ പാട്ടത്തിന് കൊടുത്തുകൊണ്ടും സംരംഭകം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും മത്സ്യവിതരണം നടത്തിക്കൊണ്ടും മറ്റു ഉൾനാടൻ മത്സ്യബന്ധനം വികസിപ്പിക്കുക.

(ബി) പരമ്പരാഗതമായ ലാൻഡിംഗ് സെന്ററുകൾ (ഇറക്കു കേന്ദ്രങ്ങൾ) നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(സി) മത്സ്യബന്ധന റോഡുകളും ഡിസ്പെൻസറികളും സ്കൂളുകളും പരിപാലിക്കുകയും സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) സ്കോളർഷിപ്പുകളും സ്റ്റൈപ്പന്റുകളും ഗ്രാന്റുകളും സൗജന്യമോ സബ്സിഡിയോടുകൂടിയതോ ആയ പുസ്തകങ്ങളും നൽകിക്കൊണ്ട് മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസ സൗകര്യങ്ങൾ വ്യാപിപ്പിക്കുക.

(ഇ) തീരദേശങ്ങളിൽ നഴ്സറി സ്കൂളുകളും സാക്ഷരതാ പരിപാടികളും സംഘടിപ്പിക്കുക.

(എഫ്) മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ ഉന്നമനത്തിനും വികസനത്തിനുംവേണ്ടി ക്ഷേമപദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

5. *സാമൂഹ്യ വനവൽക്കരണം (സർക്കാരിന്റെ സാങ്കേതിക മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശത്തിനും മേൽനോട്ടത്തിനും വിധേയമായി)*

(എ) മരങ്ങൾ നട്ടുപിടിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രചരണം സംഘടിപ്പിക്കൽ.

(ബി) ചോലമരങ്ങളും സാമൂഹ്യവനവൽക്കരണ സ്ട്രിപ്പുകളും നട്ടുപിടിപ്പിക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യൽ.

(സി) വിറകിനുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ വളർത്തുകയും വിറകുവിതരണം നടത്തുകയും ചെയ്യൽ.

(ഡി) കന്നുകാലിത്തീറ്റയ്ക്കുള്ള സസ്യങ്ങളും സോഫ്റ്റ് വുഡ് മരങ്ങളും കൃഷിചെയ്യുക.

(ഇ) വൃക്ഷത്തൈകൾ വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള നഴ്സറികൾ നേരിട്ടും വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളെയും സ്വമേധയാ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഏജൻസികളെയും സഹായിച്ചുകൊണ്ടും സ്ഥാപിക്കുക.

(എഫ്) പരിസ്ഥിതി സംബന്ധമായ ഘടകങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ബോധവൽക്കരണം നടത്തുക.

6. *ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ*

(എ) ഒരു പ്രദേശത്തെ പരമ്പരാഗതമായുള്ള തൊഴിൽപരമായ കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിയുകയും കുടിൽ വ്യവസായങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾക്കും പണ്ടകശാലകൾക്കും ലൈസൻസ് നൽകുക.

(സി) കൈത്തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവർക്കും കരകൗശലപ്പണിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്കും പരിശീലനം നൽകാനുള്ള പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

(ഡി) പട്ടുനൂൽപ്പുഴു വളർത്തൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഇ) ചെറുകിട വ്യാവസായിക എസ്റ്റേറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും നോക്കി നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(എഫ്) അസംസ്കൃത സാധനങ്ങളുടെ പ്രാദേശിക വികസനത്തെ സഹായിക്കുക.

(ജി) ഗ്രാമവ്യവസായങ്ങൾക്കും അവയുടെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്കും സമൂഹത്തിൽ താല്പര്യം ജനിപ്പിക്കുക.

(എച്ച്) ചെറുകിട വ്യവസായത്തിനുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായവിതരണം സ്വയംതൊഴിൽ കണ്ടെത്തൽ പദ്ധതികൾക്ക് സഹായം നൽകൽ കൈത്തറി കരകൗശല വ്യവസായങ്ങളുടെ വികസനം.

7. *ഭവനനിർമ്മാണം*

(എ) ഭവനരഹിതരായ കുടുംബങ്ങളെയും പൂരമ്പോക്കിൽ താമസിക്കുന്നവരെയും തിരിച്ചറിയുക.

(ബി) ഗ്രാമീണ ഭവനനിർമ്മാണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(സി) ഗ്രാമീണ ഭവനനിർമ്മാണത്തിനുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുകയും അവ ഭവനരഹിതർക്ക് വിതരണം നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) ചെലവു കുറഞ്ഞ ഭവന നിർമ്മാണത്തിനും കെട്ടിടനിർമ്മാണ സാമഗ്രികൾക്കും പ്രചാരം നൽകുക.

(ഇ) ഷെൽട്ടർ അപ്ഗ്രഡേഷൻ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(എഫ്) ഹൗസിംഗ് കോളനികളിൽ പൊതുസൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.

8. *വൈദ്യുതിയും പാരമ്പര്യേതര ഊർജ്ജവും*

(എ) ഗ്രാമീണ വൈദ്യുതീകരണം ഉൾപ്പെടെ കേരള സംസ്ഥാന വൈദ്യുതി ബോർഡ് നടത്തേണ്ടതായ വൈദ്യുതീകരണ ജോലികൾ തിരിച്ചറിയുക.

(ബി) ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ് ഉൾപ്പെടെയുള്ള പാരമ്പര്യേതര ഊർജ്ജം പ്രചാരത്തിലാക്കുക.

(സി) ഊർജ്ജം ലാഭിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായങ്ങൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകുകയും അവ പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

9. *ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനവും ഗ്രാമീണവികസന പരിപാടികളും*

(എ) ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജന പരിപാടികളെക്കുറിച്ച് പൊതുജന ബോധവൽക്കരണവും പങ്കാളിത്തവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ബി) ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജന പരിപാടികളുടെ ഗുണഭോക്താക്കളെ തെരഞ്ഞെടുക്കുക.

(സി) ജെ.ആർ.വൈ. പദ്ധതിയുടേയും മറ്റു പദ്ധതികളുടേയും കീഴിൽ പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള പരിപാടികൾ കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ നിബന്ധനകൾക്ക് വിധേയമായി.

(ഡി) മഹിളാസമാജങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഇ) തരിശുഭൂമി വികസന പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുക.

10. *വിദ്യാഭ്യാസം*

(എ) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലുള്ള എൽ.പി. സ്കൂളുകളുടെ നിയന്ത്രണം.

(ബി) സർക്കാർ സ്കൂൾ കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയും അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(സി) സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് ഉച്ചഭക്ഷണം നൽകുക.

(ഡി) പ്രീ-പ്രൈമറി സ്കൂളുകളും വ്യാവസായിക പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങളും ഉൾപ്പെടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഏർപ്പെടുത്തിയ സ്കൂളുകൾ നടത്തുക.

(ഇ) വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സ്കോളർഷിപ്പുകളും ഗ്രാന്റുകളും വിതരണം ചെയ്യുക.

(എഫ്) അനൗപചാരിക വിദ്യാഭ്യാസവും വയോജന വിദ്യാഭ്യാസവും മറ്റു സാക്ഷരതാ പരിപാടികളും നടപ്പിലാക്കുക.

(ജി) ഗ്രാമീണ വായനശാലകളുടെ നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും.

(എച്ച്) ഗ്രന്ഥശാല സ്ഥാപിക്കുകയും ആ പ്രസ്ഥാനത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഐ) നിലത്തെഴുത്ത് ആശാൻമാർക്ക് ഗ്രാന്റുകൾ നൽകുക.

(ജെ) സ്കൂളുകളിൽ കായികാദ്ധ്വാന സംസ്കാരം അവതരിപ്പിക്കുകയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(കെ) ഗ്രാമീണ തൊഴിലധിഷ്ഠിത പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങൾ ആരംഭിക്കുക.

11. *സാംസ്കാരിക കാര്യങ്ങളും പൈതൃകവും*

(എ) സാമൂഹ്യ-സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ബി) കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹാളുകളും ഓപ്പൺ എയർ തിയേറ്ററുകളും നിർമ്മിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(സി) സ്കൂൾ യുവജനോത്സവങ്ങൾക്കും മറ്റു തദ്ദേശീയ ഉൽസവങ്ങൾക്കും സഹായം നൽകുക.

(ഡി) പ്രശസ്ത വ്യക്തികൾക്കും ചരിത്ര പ്രസിദ്ധർക്കും സ്മാരകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും അതിന്റെ നടത്തിപ്പിനും സഹായം നൽകുക.

12. *പൊതുജനാരോഗ്യവും ശുചീകരണവും*

(എ) ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ സർക്കാർ ഡിസ്പെൻസറികളുടെയും കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളുടെയും (ആയുർവേദ, ഹോമിയോ ഡിസ്പെൻസറികളുൾപ്പെടെ) നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും.

(ബി) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുതലത്തിലുള്ള എല്ലാവിധ ഡിസ്പെൻസറികളുടേയും ആശുപത്രികളുടേയും നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും.

(സി) പൊതുജനാരോഗ്യം സംരക്ഷിക്കലും മെച്ചപ്പെടുത്തലും.

(ഡി) മാതൃ-ശിശുക്ഷേമകേന്ദ്രങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും.

(ഇ) സാംക്രമിക രോഗങ്ങൾക്കെതിരെ വാക്സിനേഷൻ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ആരോഗ്യസംബന്ധമായ വിദ്യാഭ്യാസവും രോഗപ്രതിരോധ നടപടികളും.

(എഫ്) മയക്കുമരുന്നുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും മദ്യപാനത്തിനും പുകവലിക്കും എതിരായി പ്രചരണം നടത്തുകയും ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(ജി) ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളിൽ മായം ചേർക്കുന്നതിനെതിരായി പ്രചരണവും ബോധവൽക്കരണവും നടത്തുക

(എച്ച്) സ്വമേധയായുള്ള രക്തദാനവും നേത്രദാനവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ബോധവൽക്കരണ ക്യാമ്പുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(ഐ) ഗ്രാമീണ വൈദ്യൻമാർക്ക് ഗ്രാന്റു നൽകുക.

13. *സാമൂഹ്യക്ഷേമം*

(എ) പ്രീ-സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് ഭക്ഷണം നൽകുന്നതിനുള്ള പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ബി) ശിശുക്ഷേമ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(സി) പഞ്ചായത്തുതലത്തിലുള്ള അങ്കൻവാടികളുടെ നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും.

(ഡി) അങ്കൻവാടി കേന്ദ്രങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കുകയും അവയ്ക്കു മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഇ) അങ്കൻവാടികേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുക.

(എഫ്) അന്ധവിശ്വാസങ്ങൾക്കും, ജാതിചിന്തയ്ക്കും അയിത്താചരണത്തിനുമെതിരായി പ്രചരണം നടത്തുക.

(ജി) കള്ളക്കടത്തിനും കരിഞ്ചന്തയ്ക്കും പൂഴ്ത്തിവയ്പിനും നികുതി വെട്ടിപ്പിനും മറ്റു സാമൂഹ്യ വിപത്തുകൾക്കുമെതിരായി പ്രചരണം നടത്തുക.

(എച്ച്) അഗതി, വിധവ, വാർദ്ധക്യകാല പെൻഷൻ, വിധവകളുടെ (പാവപ്പെട്ട) പെൺമക്കളെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതിനുള്ള ധനസഹായം നൽകൽ, കർഷകത്തൊഴിലാളി പെൻഷൻ, തൊഴിലില്ലായ്മ വേതനം എന്നിവയ്ക്കുള്ള അപേക്ഷ സ്വീകരിച്ച് അന്വേഷണം നടത്തി ശുപാർശ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

14. *പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്ഷേമം*

(എ) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുമായി വയോജന വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ബി) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്ക് ഓലമേയുന്നതിനു ധനസഹായം നൽകുക.

(സി) പട്ടികജാതിക്കാരുടേയും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരുടേയും കോളനികളിൽ കിണറുകളും പൊതുജല ടാപ്പുകളും തെരുവുവിളക്കുകളും ഏർപ്പെടുത്തുക.

(ഡി) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും വിവാഹം, വൈദ്യചികിത്സ, ഉപരിപഠനം, ഇന്റർവ്യൂവിന് പോകുന്നതിലേക്കുള്ള യാത്രാബത്ത എന്നിവയ്ക്ക് സഹായധനം നല്കുക.

(ഇ) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്ക് കോളനി രൂപീകരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(എഫ്) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്ക് വിവേചനാധിഷ്ഠിത (ഡിസ്ക്രീഷനറി) ഗ്രാന്റുകൾ നൽകുക.

(ജി) വൃത്തിഹീനമായ തൊഴിലിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരുടെ കുട്ടികൾക്ക് സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകുക.

(എച്ച്) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്ക് തൊഴിൽ സംരംഭങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സഹായിക്കുകയും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഐ) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിലുള്ള കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമപരിപാടികൾ ആരംഭിക്കുക.

15. *പൊതുവിതരണ സമ്പ്രദായം*

(എ) പൊതുവിതരണ സമ്പ്രദായത്തിനെതിരെയുള്ള പരാതികൾ പരിശോധിക്കുകയും പരിഹാര നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) അളവും തൂക്കവും സംബന്ധിച്ച കുറ്റങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രചരണം സംഘടിപ്പിക്കുക.

(സി) റേഷൻകടകളുടേയും മാവേലിസ്റ്റോറുകളുടേയും പൊതുമേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും ആവശ്യമെങ്കിൽ പൊതുവിതരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യുക.

16. *പൊതുമരാമത്ത്*

പഞ്ചായത്ത് അതിർത്തിക്കുള്ളിലെ റോഡുകളുടെ മേൽനോട്ടവും അറ്റകുറ്റപ്പണികളും.

17. *സാമാന്യം*

(എ) സ്റ്റേഡിയവും കളിസ്ഥലങ്ങളും നിർമ്മിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും കായികവിനോദങ്ങളും കളികളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ഇവയിൽ പരിശീലനം നൽകുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) പ്രകൃതിക്ഷോഭത്താൽ കഷ്ടതയനുഭവിക്കുന്ന ആളുകൾക്ക് സൗജന്യ ആശ്വാസ .നടപടികൾ ഏർപ്പാടു ചെയ്യുക.

(സി) പ്രദേശത്തിന്റെ വികസനത്തിനുവേണ്ടി വാർഷിക, ദീർഘകാല പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുക.

(ഡി) സാമൂഹ്യവികസനപരിപാടികൾക്കായി ശ്രമദാനം സംഘടിപ്പിക്കുക.

(ഇ) തീപിടിത്ത സുരക്ഷിതത്വ സംവിധാനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് പ്രചരണം നടത്തുക, തീപിടുത്തമുണ്ടാകുന്നത് നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനായി ധനസഹായം നൽകുക, പ്രഥമ ശുശ്രൂഷ, പരിശീലനം, വാഹന അപകടങ്ങൾക്കെതിരെ ബോധവൽക്കരണം, ട്രാഫിക് നിയമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധവൽക്കരണം, നിയമസഹായം ലഭ്യമാക്കൽ, പൗരബോധം വളർത്തുക തുടങ്ങിയവ.

(എഫ്) ദേശീയ സമ്പാദ്യ പരിപാടികളിൽ പങ്കെടുക്കുക, സമ്പാദ്യശീലം വളർത്തുക, മിതവ്യയശീലം വളർത്തുക.

(ജി) ആംബുലൻസ് സർവ്വീസ് നടത്തുക.

അനുബന്ധം-2

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത്‌രാജ് ആക്ടിന്റെ നാലാം പട്ടിക

ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ നിർവഹിക്കേണ്ട ചുമതലകൾ

1. *കൃഷി*

ഗ്രാമതലത്തിൽ കൃഷി വികസനത്തിനും വിപുലീകരണ പദ്ധതികൾക്കും സാങ്കേതിക മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും ചെയ്യുക.

2. *ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ*

(എ) ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾക്ക് വായ്പകൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുക.

(ബി) ചെറുകിട വ്യവസായ വികസനത്തിനുവേണ്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാട് ചെയ്യുക.

(സി) ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ ആരംഭിക്കുവാനുള്ള സാങ്കേതിക ഉപദേശങ്ങളും സൗകര്യങ്ങളും ലഭ്യമാക്കുക.

(ഡി) സംയോജിത കൗൺസിലിംഗും ക്ലിയറൻസ് സർവ്വീസുകളും ഏർപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് കുടിൽ-സഹകരണ-സ്വകാര്യ ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

3. *ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനവും ഗ്രാമവികസന പദ്ധതികളും*

(എ) സംയോജിത ഗ്രാമവികസന പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ബി) ഗ്രാമീണ തൊഴിൽ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(സി) ജവഹർ റോസ്ഗാർയോജനയുടേയും മറ്റു പദ്ധതികളുടേയും കീഴിൽ പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ഡി) ബ്ലോക്ക് ഇൻഫർമേഷൻ കേന്ദ്രങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുക.

4. *പൊതുജനാരോഗ്യം*

(എ) പ്രൈമറി ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളുടെയും താലൂക്ക് ആശുപത്രികളുടെയും പൂർണ്ണമായ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും ഏറ്റെടുക്കുക.

(ബി) സാംക്രമികരോഗങ്ങൾ തടയുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുക.

(സി) കുട്ടികളുടെയും സ്ത്രീകളുടെയും ആരോഗ്യപരിപാലനത്തിനുവേണ്ട ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

(ഡി) അംഗവൈകല്യം സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കും അന്ധന്മാർക്കും ബധിരന്മാർക്കുംവേണ്ടി അഭയ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുക.

(ഇ) ആരോഗ്യ ബോധവൽക്കരണ ക്യാമ്പുകളും മെഡിക്കൽ ക്യാമ്പുകളും സംഘടിപ്പിക്കുക.

(എഫ്) ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലുള്ള പ്രാഥമിക ആരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടം വഹിക്കുക.

5. *സാമൂഹ്യക്ഷേമം*

(എ) മിശ്രവിവാഹിതർക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുക.

(ബി) അംഗവൈകല്യമുള്ള കുട്ടികൾക്കായുള്ള കെയർ ഹോമുകളുടേയും ശിശുവിഹാരങ്ങളുടെയും അബലാമന്ദിരങ്ങളുടേയും അംഗവൈകല്യം വന്നവർക്കും വയോജനങ്ങൾക്കുമായുള്ള ഭവനങ്ങളുടേയും കസ്റ്റോഡിയൻ കെയർ ഹോമുകളുടേയും ദുർബലവിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട കുട്ടികൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഡേ കെയർ കേന്ദ്രങ്ങളുടെയും അഗതിമന്ദിരങ്ങളുടെയും യാചകമന്ദിരങ്ങളുടെയും നടത്തിപ്പ്.

(സി) വൃദ്ധസദനങ്ങൾ ആരംഭിക്കുക.

6. *പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്ഷേമം*

(എ) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും ഭവനനിർമ്മാണത്തിന് ധനസഹായം നൽകുക.

(ബി) പട്ടികജാതിക്കാരുടേയും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരുടേയും ഇടയിലുള്ള ഭൂരഹിതരേയും ഭവനരഹിതരേയും പുനരധിവസിപ്പിക്കുക.

(സി) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും ഭവനനിർമ്മാണ സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുക.

(ഡി) സംയോജിത വാസസ്ഥല വികസന പരിപാടി നടപ്പിലാക്കുക.

(ഇ) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ വ്യവസായ സഹകരണസംഘങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ കൊടുക്കുക.

(എഫ്) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ കോളനികളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാട് ചെയ്യുക.

(ജി) കോളനി വാസികൾക്കുള്ള ആരോഗ്യ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

7. *പൊതുവിതരണ സമ്പ്രദായം*

റേഷൻ കടകൾ പരിശോധിച്ച് ക്രമക്കേടുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുകയും അവശ്യസാധനങ്ങൾ പൂഴ്ത്തിവയ്ക്കുന്നതിനെതിരായി നടപടിയെടുക്കുകയും ചെയ്യുക.

8. *സാമാന്യം*

(എ) പ്രദേശത്തിന്റെ വികസനത്തിനായി വാർഷിക പദ്ധതികളും ദീർഘകാല പദ്ധതികളും തയ്യാറാക്കുക.

(ബി) വാർഷിക ബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കുക.

അനുബന്ധം-3

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്ടിന്റെ അഞ്ചാം പട്ടിക

ജില്ലാപഞ്ചായത്തുകൾ നിർവ്വഹിക്കേണ്ട ചുമതലകൾ

1. *കൃഷി (സർക്കാരിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിനും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശത്തിനും വിധേയമായി)*

(എ) ജില്ലാ കൃഷിഫാമുകളും വിത്തുഫാമുകളും നിർമ്മിക്കുകയോ പരിപാലിക്കുകയോ ചെയ്യുക.

(ബി) കീടനാശിനികൾ, പമ്പുസെറ്റുകൾ, ഉപകരണങ്ങൾ, മെച്ചപ്പെട്ട വിത്തുകൾ എന്നിവ വാങ്ങുന്നതിനും വിൽക്കുന്നതിനും ഏർപ്പാട് ചെയ്യുക.

(സി) മണ്ണുപരിശോധനയും വിവരങ്ങൾ സമാഹരിക്കലും, മണ്ണ് പരിശോധനാക്ലിനിക്കുകളുടെ ചുമതലയും.

(ഡി) കർഷകർക്ക് പരിശീലനം നൽകുക.

(ഇ) കാർഷിക സഹകരണസംഘങ്ങളെ ഉൽപ്പാദനത്തിലും വിപണനത്തിലും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എഫ്) കാർഷിക സബ്സിഡിയുടെ വിതരണം.

(ജി) താലൂക്കുകളിലേയും ജില്ലയിലേയും കൃഷി ഉപദേശക സമിതികളുടെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ചുമതല.

(എച്ച്) മണ്ണു സംരക്ഷണ പരിപാടികൾ

2. *മൃഗസംരക്ഷണവും ക്ഷീരവികസനവും*

(സർക്കാരിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിനും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശത്തിനും വിധേയമായി)

(എ) സർക്കാർ വിട്ടുകൊടുത്ത മൃഗാശുപത്രികളുടേയും വെറ്ററിനറി പോളിക്ലിനിക്കുകളുടെയും ക്ലിനിക്കൽ ലബോറട്ടറികളുടെയും നടത്തിപ്പ്.

(ബി) ഡയറി എക്സ്റ്റെൻഷൻ സർവ്വീസ് യൂണിറ്റുകളുടെ നടത്തിപ്പ്.

(സി) കന്നുകാലിത്തീറ്റ യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കൽ.

(ഡി) ക്ഷീരസഹകരണസംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഇ) ബ്രീഡിംഗ് ഫാമുകളുടെ നടത്തിപ്പും മെച്ചപ്പെട്ട ഇനത്തിലുള്ള മൃഗങ്ങളേയും കോഴികളേയും വിതരണം ചെയ്യലും.

3. *ജലസേചനം*

മുഴുവൻ കമാന്റ് ഏരിയായും ജില്ലയ്ക്കുള്ളിലെങ്കിൽ 5 ഹെക്ടറിനുമുകളിൽ പതിനഞ്ച് ഹെക്ടറുകൾക്ക് താഴെവരെ പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികളും ലിഫ്റ്റ് ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതികളും നിർമ്മിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യൽ.

4. *മത്സ്യബന്ധനം*

(എ) മത്സ്യഫെഡ് ചുമതലപ്പെടുത്തുന്ന പ്രകാരമുള്ള മത്സ്യത്തൊഴിലാളി ക്ഷേമപദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കൽ.

(ബി) മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് ഹൗസിംഗ് കോളനികൾ സ്ഥാപിക്കൽ.

(സി) മത്സ്യവിപണന സഹകരണസംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ.

(ഡി) മത്സ്യക്കുഞ്ഞുങ്ങളെ ഉല്പാദിപ്പിച്ച് വിതരണം നടത്തുക.

5. *ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ*

(എ) ചെറുകിട-കുടിൽ വ്യവസായങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ബി) വ്യാവസായിക സംരംഭകത്വ വികസനം.

(സി) ഖാദി-കൈത്തറി നെയ്ത്തു തൊഴിലാളികൾക്കും കരകൗശല തൊഴിലാളികൾക്കും കൈത്തൊഴിലിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്കും പരിശീലന പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കൽ.

(ഡി) അതാത് ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് അനുസൃതമായ ചെറുകിട വ്യവസായ പദ്ധതികൾ ആരംഭിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച ബോധവൽക്കരണവും പരിശീലനവും.

6. *ഭവന നിർമ്മാണം*

(എ) പൊതു ഹൗസിംഗ് കോളനികൾ അല്ലാത്ത ഹൗസിംഗ് കോളനികളുടെയും ഫ്ളാറ്റുകളുടെയും രാജീവ് ദശലക്ഷം ഭവനനിർമ്മാണ പദ്ധതിപ്രകാരമുള്ള ഭവനങ്ങളുടെയും നിർമ്മാണവും അങ്ങനെ നിർമ്മിച്ച ഭവനങ്ങളുടെ വിതരണവും.

(ബി) ഭവനനിർമ്മാണത്തിനുള്ള സ്ഥലങ്ങളുടെ വികസനവും അവയുടെ വിതരണവും.

(സി) ഭവനനിർമ്മാണ സഹകരണസംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ.

(ഡി) സംസ്ഥാന സർക്കാരും കേരള സംസ്ഥാന ഭവനനിർമ്മാണ ബോർഡും ഭരമേൽപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കൽ.

(ഇ) ചെറുകിട ഇടത്തരം ഭവനനിർമ്മാണത്തിനാവശ്യമായ വാസസ്ഥലങ്ങൾ കണ്ടെത്തൽ.

7. *ജലവിതരണം*

(എ) കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ജലവിതരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കലും അവയുടെ പരിപാലനവും.

(ബി) വരൾച്ചക്കാലത്തുള്ള കുടിവെള്ളവിതരണം.

8. *പൊതുമരാമത്ത്*

(എ) സർക്കാർ വിട്ടുകൊടുത്ത റോഡുകളുടേയും അവയിലെ പാലങ്ങളുടെയും നിർമ്മാണവും അറ്റകുറ്റപ്പണികളും.

(ബി) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളെ ഭരമേൽപ്പിച്ചതല്ലാത്ത കടത്തുകൾക്ക് ലൈസൻസ് നൽകൽ.

(സി) പൊതുകനാലുകളുടെ ഉപശാഖകളുടെ നിർമ്മാണവും അറ്റകുറ്റപ്പണികളും.

(ഡി) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെയും ജില്ലാ, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളുടെയും ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളുടെയും പണികളുടെ സാങ്കേതിക മേൽനോട്ടം.

(1) ബ്ലോക്ക് തലങ്ങളിലേയും വില്ലേജ് തലങ്ങളിലേയും റോഡുകളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണികളും മേൽനോട്ടവും.

(2) ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളുമായി ആലോചിച്ച് സർക്കാർ വിട്ടുകൊടുക്കുന്ന പി.ഡബ്ലിയു.ഡി. റോഡുകളുടെ നിയന്ത്രണവും സംരക്ഷണവും.

9. *വൈദ്യുതിയും പാരമ്പര്യേതര ഊർജ്ജവും*

മൈക്രോ പവർ പ്രോജക്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കലും അവയിൽനിന്ന് ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന വൈദ്യുതിയുടെ വിതരണവും.

10. *ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജനവും ഗ്രാമവികസന പരിപാടികളും*

(എ) തരിശുഭൂമി വികസന പദ്ധതി മേൽനോട്ടം.

(ബി) ജില്ലയിലെ എല്ലാ ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജന, ഗ്രാമവികസന പരിപാടികളുടെയും ജില്ലാതല പ്ലാനിംഗും മോണിറ്ററിംഗും ഏകോപനവും.

(സി) ജില്ലാ ഗ്രാമവികസന ഏജൻസി നടപ്പിലാക്കുന്ന പരിപാടികളുടെ മേൽനോട്ടം.

11. *വിദ്യാഭ്യാസം*

(എ) സർക്കാർ സാങ്കേതിക വിദ്യാലയങ്ങളുടെ (വസ്ത്ര നിർമ്മാണവും തയ്യൽ സ്കൂളുകളും വാണിജ്യ സ്കൂളുകളും ഉൾപ്പെടെ) നടത്തിപ്പ്.

(ബി) ജില്ലയിലെ വയോജന, അനൗപചാരിക വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടികൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുക.

(സി) ഗ്രന്ഥശാലാസംഘങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണവും പ്രോത്സാഹനവും.

(ഡി) സാക്ഷരതാ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണവും കോ-ഓർഡിനേഷനും.

(ഇ) ഹൈസ്കൂളുകളുടെയും അപ്പർ പ്രൈമറി സ്കൂളുകളുടേയും നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും.

ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ പതിനഞ്ചിൽ കുറയാതെയും ഇരുപത്തൊന്നിൽ കവിയാതെയുമുള്ള അംഗങ്ങൾ അടങ്ങുന്ന ഒരു വിദ്യാഭ്യാസസമിതി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ സമിതിയിൽ പഞ്ചായത്തംഗങ്ങൾക്ക് പുറമേ താഴെപ്പറയുന്ന വിഭാഗങ്ങളിലെ ഓരോ പ്രതിനിധികളെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(1) എസ്.സി/എസ്.റ്റി. വിഭാഗം

(2) ബാക്ക് വേർഡ് കമ്മ്യൂണിറ്റി ആന്റ് മൈനോറിറ്റി.

(3) പി.ടി.എ.

(4) പ്രിൻസിപ്പാൾ-ഡിഗ്രികോളേജ്

(5) ഹെഡ്മാസ്റ്റർ-ഹൈസ്കൂൾ

(6) ഹൈഡ്മാസ്റ്റർ-യു.പി.സ്കൂൾ

(7) അദ്ധ്യാപകരുടെ ഒരു പ്രതിനിധി

ജില്ലാതലത്തിലുള്ള പ്രൊഫഷണൽ കോളേജുകൾ ഒഴികെ എല്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും മേൽനോട്ടത്തിനുള്ള അധികാരം ഈ സമിതിയിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്.

അധികാരങ്ങൾ

(1) കോളേജുതലത്തിലുള്ള ജില്ലയിലെ എല്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും പദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ, നടപ്പാക്കൽ മുതലായവ.

(2) ജില്ലയിലെ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഗുണമേന്മ ഉറപ്പ് വരുത്തുവാനുള്ള സംവിധാനം ഉണ്ടാക്കുക.

(3) ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ ഫണ്ട് രൂപീകരണവും വിതരണവും സംബന്ധിച്ച ചുമതലകൾ.

12. *സാമൂഹ്യക്ഷേമം*

(എ) സാമൂഹ്യ സുരക്ഷിത പെൻഷനുകളുടെ വിതരണം.

(ബി) വികലാംഗ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകൽ.

(സി) അനാഥാലയങ്ങൾക്ക് ഗ്രാന്റ് നൽകൽ.

(ഡി) വികലാംഗർക്കായിട്ടുള്ള ഭവനങ്ങളിലെ അന്തേവാസികൾക്ക് ഗ്രാന്റ് നൽകൽ.

(ഇ) വനിതകൾക്കു നിയമസംരക്ഷണം നൽകുന്നതു സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രതിരോധവും ബോധവൽക്കരണവും പരിപാടികളുടെ നടപ്പിലാക്കൽ.

(എഫ്) വനിതാ ഉന്നമനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള നടപടികൾ ഐ.സി.ഡി.എസ്. പ്രോജക്ടുകളുടെ നിയന്ത്രണം.

13. *പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്ഷേമം*

(എ) പട്ടികജാതിക്കാരും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരുമായ സമർത്ഥരായ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട വിദ്യാഭ്യാസം നൽകൽ.

(ബി) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കായിട്ടുള്ള ബാലവാടികൾ, നഴ്സറി സ്കൂളുകൾ, സീസണൽ ഡേ കെയർ കേന്ദ്രങ്ങൾ, ഡോർമിറ്ററികൾ എന്നിവയുടെ നടത്തിപ്പ്.

(സി) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും വേണ്ടി സഹകരണസംഘങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

14. *പൊതുവിതരണ സമ്പ്രദായം*

(എ) വിലനിയന്ത്രണത്തിനായിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ.

(ബി) ഉപഭോക്തൃ സംരക്ഷണത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ബോധവൽക്കരണം.

15. *വ്യവസായം*

(എ) എസ്.എസ്.ഐ. യൂണിറ്റുകളുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ അടക്കമുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങളും ഭരണപരമായ മറ്റു കാര്യങ്ങളും.

(ബി) ഖാദി ആന്റ് വില്ലേജ് ഇൻഡസ്ട്രീസ്, കൈത്തറി, കയർ, മറ്റ് പരമ്പരാഗത വ്യവസായങ്ങൾ എന്നിവയുടെ നടത്തിപ്പും മേൽനോട്ടവും നിയന്ത്രണങ്ങളും.

16. *തൊഴിൽ*

(എ) ഐ.റ്റി.ഐ., ഐ.റ്റി.സി. എന്നിവയുടെ മേൽനോട്ടം.

(ബി) തൊഴിലില്ലായ്മ വേതനം, കർഷകത്തൊഴിലാളി പെൻഷൻ എന്നിവയുടെ വിതരണം.

17. *റവന്യൂ*

(എ) വരൾച്ച ദുരിതാശ്വാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മേൽനോട്ടം.

(ബി) റവന്യൂവകുപ്പിൽകൂടി നൽകുന്ന പെൻഷനുകളുടെയും മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ദുരിതാശ്വാസനിധിയിൽ നിന്നുള്ള സഹായങ്ങളുടെയും വിതരണം.

18. *സഹകരണം*

(എ) ഡെപ്പോസിറ്റ് സംഭരണത്തിനുള്ള ഇൻസെന്റീവ്.

(ബി) സഹകരണസംഘങ്ങളിലെ ജീവനക്കാരുടെ ശമ്പളത്തിനുള്ള സബ്സിഡി.

(സി) മാർക്കറ്റിംഗ് സംഘങ്ങൾക്കുള്ള സബ്സിഡി.

(ഡി) എസ്.സി./എസ്.ടി. സംഘങ്ങൾക്കുള്ള സബ്സിഡികൾ.

19. *ഭവനനിർമ്മാണം*

പൊതു ഹൗസിംഗ് കോളനികളും രാജീവ് ദശലക്ഷം പാർപ്പിട പദ്ധതിയും ഒഴികെയുള്ള ഭവനങ്ങളുടെ നിർമ്മാണവും അങ്ങനെ നിർമ്മിച്ച ഭവനങ്ങളുടെ വിതരണവും.

20. *ഫിഷറീസ്*

(എ) ഫ്രഷ് വാട്ടർ ഫിഷ് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടവും നിയന്ത്രണവും നിർവ്വഹിക്കുക.

(ബി) ബ്രാക്കിഷ് വാട്ടർ ഫിഷ് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടവും നിയന്ത്രണവും.

(സി) ജില്ലയിലെ ഫിഷറീസ് ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടറുടെ ഓഫീസുകളുടെ പ്രവർത്തന മേൽനോട്ടം നിർവ്വഹിക്കുക.

21. *സാമാന്യം*

(എ) പ്രദേശത്തിന്റെ വികസനത്തിനായിട്ടുള്ള വാർഷിക പ്ലാനുകളും ദീർഘകാല പ്ലാനുകളും തയ്യാറാക്കൽ.

(ബി) വാർഷിക ബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കൽ.

(സി) പ്രകൃതിക്ഷോഭ ദുരിതാശ്വാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾ.

അനുബന്ധം-4

1994-ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്ടിന്റെ ഒന്നാം പട്ടിക

മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുടെ ചുമതലകൾ

1. നഗരാസൂത്രണത്തിനും പട്ടണവികസനത്തിനുംവേണ്ടി വാർഷിക, ദീർഘകാല പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുകയും അവ നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുക.
2. കെട്ടിടനിർമ്മാണവും ഭൂവിനിയോഗവും നിയന്ത്രിക്കുക.
3. സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കി നടപ്പാക്കുക.
4. റോഡുകളും പാലങ്ങളും

(എ) മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുടെ കീഴിലുള്ളതും സർക്കാർ കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതുമായ റോഡുകളുടെയും കലുങ്കുകളുടെയും ഓടകളുടെയും സംരക്ഷണവും പുതിയ റോഡുകളുടെ നിർമ്മാണം, സംരക്ഷണം എന്നിവയും.

(ബി) പുതിയ റോഡുകൾക്കും നിലവിലുള്ള റോഡുകൾക്കും വീതി കൂട്ടുന്നതിനുവേണ്ടി ഭൂമി സ്വമേധയാ വിട്ടുകൊടുക്കുന്നത് സംഘടിപ്പിക്കൽ.

5. *ജലവിതരണം*

(എ) കേരള ജല അതോറിറ്റി ഭരമേൽപ്പിക്കുന്ന ഗാർഹിക വ്യവസായ വ്യാപാര ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള ജലവിതരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കൽ.

(ബി) ശുദ്ധജലം ലഭിക്കുന്നതിന് കിണറുകളും കുഴൽക്കിണറുകളും കുഴിക്കലും അവയുടെ സംരക്ഷണവും.

(സി) പൊതുകുളങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം.

6. *പൊതുജനാരോഗ്യം*

(എ) താലൂക്ക് ആശുപത്രികളുടെയും സർക്കാർ ഡിസ്പെൻസറികളുടെയും ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളുടെയും (ആയുർവേദം, ഹോമിയോ ഡിസ്പെൻസറികളുൾപ്പെടെ) നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും.

(ബി) പൊതുജനാരോഗ്യം സംരക്ഷിക്കലും മെച്ചപ്പെടുത്തലും.

(സി) മാതൃ-ശിശുക്ഷേമ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും.

(ഡി) സാംക്രമികരോഗങ്ങൾക്കെതിരെ വാക്സിനേഷൻ ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രതിരോധ നടപടികളും ആരോഗ്യസംബന്ധമായ വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടികളും നടപ്പാക്കുക.

(ഇ) റോഡുകളും ഓടകളും മാർക്കറ്റുകളും മറ്റു പൊതുസ്ഥലങ്ങളും വൃത്തിയാക്കുകയും ഖരരൂപത്തിലുള്ള വർജ്യവസ്തുക്കൾ നീക്കം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക.

(എഫ്) അലഞ്ഞുനടക്കുന്ന പട്ടികളെ നശിപ്പിക്കുക.

(ജി) കൊതുകു നിയന്ത്രണം.

(എച്ച്) മാംസം, മത്സ്യം, പെട്ടെന്ന് ചീത്തയാകുന്ന മറ്റു ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കൾ എന്നിവയുടെ വിൽപ്പന നിയന്ത്രിക്കൽ.

(ഐ) ഭക്ഷ്യവ്യാപാര സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലൈസൻസ് നൽകൽ.

(ജെ) അനാഥപ്രേതങ്ങളും മൃഗങ്ങളുടെ ശവശരീരങ്ങളും മറവു ചെയ്യുക.

(കെ) പൊതുമൂത്രപ്പുരകളും കക്കൂസുകളും കളിസ്ഥലങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുക.

(എൽ) നദികളിലും കുളങ്ങളിലും കുളിക്കടവുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും കന്നുകാലികളെ കുളിപ്പിക്കുന്നതിന് പ്രത്യേകം കടവുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക.

(എം) വാട്ടർടൈപ്പ് ക്ലോസറ്റുകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുക.

(എൻ) അപകടകരവും അസഹ്യതയുണ്ടാക്കുന്നതുമായ വ്യാപാരങ്ങൾക്ക് ലൈസൻസ് നൽകൽ.

7. *അഗ്നിശമന - സുരക്ഷിതത്വ നടപടികൾക്കും സംവിധാനങ്ങൾക്കും സഹായം നൽകൽ*

8. *സാമൂഹ്യവനവൽക്കരണവും പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും.*

(എ) അർബൻ ഫോറസ്ട്രി നടപ്പാക്കുക.

(ബി) മരങ്ങൾ നട്ടുപിടിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

(സി) ചോലമരങ്ങളും സാമൂഹ്യവനവൽക്കരണ സ്ട്രിപ്പുകളും നട്ടുപിടിപ്പിക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) വിറകിനുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ വളർത്തുകയും വിറക് വിതരണം നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(ഇ) കന്നുകാലി തീറ്റയ്ക്കുള്ള സസ്യങ്ങളും സോഫ്റ്റ്വുഡ് മരങ്ങളും കൃഷിചെയ്യുക.

(എഫ്) വൃക്ഷത്തൈകൾ വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള നഴ്സറികൾ നേരിട്ടും വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളെയും സ്വമേധയാ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഏജൻസികളെയും സഹായിച്ചുകൊണ്ടും സ്ഥാപിക്കുക.

(ജി) പരിസ്ഥിതി സംബന്ധമായ ഘടകങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ബോധവൽക്കരണം നടത്തുക.

9. *സാമൂഹ്യക്ഷേമം, പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്ഷേമം*

(എ) പ്രീ-സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് ഭക്ഷണം നൽകുന്നതിനുള്ള പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ബി) ശിശുക്ഷേമ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(സി) ഐ.സി.ഡി.എസ്. പദ്ധതിപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുന്ന അങ്കണവാടികളിലെ നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും.

(ഡി) അങ്കണവാടി കേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് കെട്ടിടം നിർമ്മിച്ചു നൽകുക.

(ഇ) അംഗവൈകല്യമുള്ള കുട്ടികൾക്കായുള്ള കെയർഹോമുകളടെയും ശിശുവിഹാരങ്ങളുടെയും അബലമന്ദിരങ്ങളുടെയും അംഗവൈകല്യം വന്നവർക്കും വയോജനങ്ങൾക്കുമുള്ള ഭവനങ്ങളുടെയും കസ്റ്റോഡിയൻ കെയർ ഹോമുകളുടെയും ദുർബല വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട കുട്ടികൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഡേ കെയർ കേന്ദ്രങ്ങളുടെയും അഗതി മന്ദിരങ്ങളുടെയും യാചകമന്ദിരങ്ങളുടേയും നടത്തിപ്പ്.

(എഫ്) അഗതി, വിധവ, വാർദ്ധക്യകാല പെൻഷൻ, വിധവകളുടെ പാവപ്പെട്ട പെൺമക്കളെ വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിനുള്ള ധനസഹായം, മിശ്രവിവാഹിതർക്കുള്ള ധനസഹായം എന്നിവ വിതരണം ചെയ്യൽ.

(ജി) കർഷകത്തൊഴിലാളി പെൻഷൻ, തൊഴിലില്ലായ്മവേതനം എന്നിവ വിതരണം ചെയ്യുക.

(എച്ച്) വികലാംഗ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകൽ.

(ഐ) മന്ദബുദ്ധികളായ ആളുകൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ധനസഹായം ചെയ്യുക, അത്തരം വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുള്ള വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങളെ സഹായിക്കുക.

(ജെ) അനാഥാലയങ്ങൾക്ക് ഗ്രാന്റ് നൽകൽ.

(കെ) വികലാംഗർക്കായുള്ള ഭവനങ്ങളിലെ അന്തേവാസികൾക്ക് ഗ്രാന്റ് നൽകൽ.

(എൽ) അന്ധവിശ്വാസങ്ങൾക്കും ജാതിചിന്തയ്ക്കും അയിത്താചരണത്തിനുമെതിരെ പ്രചാരണം നടത്തുക.

(എം) കള്ളക്കടത്തിനും കരിഞ്ചന്തയ്ക്കും പൂഴ്ത്തിവയ്പിനും നികുതി വെട്ടിപ്പിനും മറ്റു സാമൂഹ്യവിപത്തുകൾക്കുമെതിരെ പ്രചാരണം നടത്തുക.

(എൻ) വനിതകൾക്ക് നിയമസംരക്ഷണം നൽകുന്നതു സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രതിരോധവും ബോധവൽക്കരണവും പരിപാടികൾ നടപ്പാക്കൽ.

(ഒ) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുമായി വയോജനവിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(പി) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുള്ള വീട് ഓലമേയുന്നതിന് ധനസഹായം നൽകുക, ഭവന നിർമ്മാണത്തിന് ധനസഹായം നൽകുക.

(ക്യു) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുള്ള കോളനികളിൽ പൊതുസൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.

(ആർ) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്ക് വിവാഹം, വൈദ്യചികിത്സ, ഉപരിപഠനം എന്നിവയ്ക്ക് ധനസഹായം നൽകുക.

(എസ്) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗവിഭാഗത്തിലുള്ള കുട്ടികൾക്കുവേണ്ടി ക്ഷേമപരിപാടികൾ ആരംഭിക്കുക.

(റ്റി) ദുർബലവിഭാഗങ്ങൾക്ക് നിയമസഹായ സമിതികൾ രൂപീകരിക്കുക.

(യു) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്കുവേണ്ടിയുള്ള മറ്റു ക്ഷേമപരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

10. *ചേരിപരിഷ്കരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുക; പുറമ്പോക്കു നിവാസികളെ പുനരധിവസിപ്പിക്കുക*

11. *ദാരിദ്ര്യനിർമ്മാർജ്ജനം*

(എ) നെഹ്റുറോസ്ഗാർ യോജനയിൻകീഴിലുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ബി) അർബൺ ബേസിക് സർവ്വീസ് പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുക.

(സി) നഗരസാമൂഹ്യ സംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

12. *നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ പാർക്കുകൾ, പൂന്തോട്ടങ്ങൾ, കളിസ്ഥലങ്ങൾ, ട്രാഫിക് ഐലന്റുകൾ എന്നിവ നിർമ്മിക്കുകയും അവ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.*

13. *സാംസ്കാരിക, വിദ്യാഭ്യാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾ*

(എ) സർക്കാർ എൽ.പി., യു.പി., ഹൈസ്കൂളുകളുടെ നിയന്ത്രണവും മേൽനോട്ടവും.

(ബി) സർക്കാർ സ്കൂൾകെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയും അവയ്ക്ക് അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(സി) സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് ഉച്ചഭക്ഷണം നൽകുക.

(ഡി) പ്രീ-പ്രൈമറി സ്കൂളുകളും വ്യാവസായിക പരിശീലനകേന്ദ്രങ്ങളും ഉൾപ്പെടെ മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഏർപ്പെടുത്തിയ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ നടത്തുക.

(ഇ) വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സ്കോളർഷിപ്പുകളും ഗ്രാന്റുകളും വിതരണം ചെയ്യുക.

(എഫ്) അനൗപചാരിക വിദ്യാഭ്യാസവും വയോജന വിദ്യാഭ്യാസവും മറ്റു സാക്ഷരതാ പരിപാടികളും നടപ്പിലാക്കുക.

(ജി) മുനിസിപ്പൽ ഗ്രന്ഥശാലകളുടെ നടത്തിപ്പും മറ്റു ഗ്രന്ഥശാലകൾക്ക് ധനസഹായം നൽകലും.

(എച്ച്) നിലത്തെഴുത്താശാന്മാർക്ക് ഗ്രാന്റ് നൽകുക.

(ഐ) സ്കൂളുകളിൽ കായികാദ്ധ്വാനസംസ്കാരം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ജെ) സർക്കാർ സാങ്കേതിക വിദ്യാലയങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണവും നടത്തിപ്പും.

(കെ) മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിലർമാരും എസ്.സി/എസ്.ടി വിഭാഗം, പിന്നോക്ക മതന്യൂനപക്ഷവിഭാഗം, പി.ടി.എ., ഡിഗ്രി കോളേജ് പ്രിൻസിപ്പൽമാർ, ഹൈസ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്റർമാർ, യു.പി. സ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്റർമാർ, അധ്യാപകർ എന്നിവരുടെ ഓരോ പ്രതിനിധിയും അടങ്ങിയ മുനിസിപ്പിൽ വിദ്യാഭ്യാസ സമിതി രൂപീകരിച്ച് വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും വിദ്യാഭ്യാസ ഫണ്ട് രൂപീകരിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക.

(എൽ) സാമൂഹ്യ-സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എം) കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹാളുകളും ഓപ്പൺ എയർ തീയേറ്ററുകളും നിർമ്മിക്കുക.

(എൻ) സ്കൂൾ യുവജനോത്സവങ്ങൾക്കും കലാസാംസ്കാരിക, കായികമേളകൾക്കും മറ്റു തദ്ദേശീയ ഉത്സവങ്ങൾക്കും സഹായം നൽകുക. മേളകളും ഉത്സവങ്ങളും നിയന്ത്രിക്കുക.

(ഒ) പ്രശസ്ത വ്യക്തികൾക്കും ചരിത്ര പ്രസിദ്ധർക്കും സ്മാരകങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും മറ്റു ചരിത്ര സ്മാരകങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.

14. *ശവം അടക്കം ചെയ്യുന്നതിനും ദഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പൊതുസ്ഥാനങ്ങളും വൈദ്യുത ക്രിമറ്റോറിയങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുകയും അവ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.*

15. *കന്നുകാലി പൗണ്ടുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും മൃഗങ്ങളോടുള്ള ക്രൂരത തടയുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.*

16. *ജനനങ്ങളും മരണങ്ങളും വിവാഹങ്ങളും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക.*

17. *പൊതുസൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാടു ചെയ്യൽ*

(എ) തെരുവു വിളക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും അവ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) ബസ് സ്റ്റോപ്പുകൾ നിർണ്ണയിക്കുകയും അവിടങ്ങളിൽ വെയിറ്റിംഗ് ഷെഡുകൾ നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(സി) ടാക്സികളും ഓട്ടോറിക്ഷകളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള വാഹനങ്ങൾ പാർക്കു ചെയ്യുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.

(ഡി) കനാലുകളിൽ ബോട്ടുകളും വള്ളങ്ങളും പാർക്കുചെയ്യുന്നതിന് സ്ഥലം ഏർപ്പെടുത്തുക.

18. *കശാപ്പുശാലകളുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും, തുകൽ സംസ്കരണശാലകൾക്ക് നിയന്ത്രണം ഏർപ്പെടുത്തലും.*

19 *കൃഷി*

(എ) കൃഷി അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയും മാതൃകാ കൃഷിക്കളങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) ധാന്യപ്പുരകൾ സ്ഥാപിക്കുക.

(സി) മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുടെ വകയോ അഥവാ അതിൽ നിക്ഷിപ്തമായിട്ടുള്ളതോ ആയ പാഴ് ഭൂമികളും തരിശുഭൂമികളും കൃഷിചെയ്യുകയും ഭൂമിയുടെ ഏറ്റവും പ്രയോജനകരമായ വിനിയോഗത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) വളം ലഭിക്കുന്നതായ സ്രോതസ്സുകളുടെ സംരക്ഷണം ഉറപ്പുവരുത്തുക; പച്ചിലവളം കൃഷി ചെയ്ത് ഉണ്ടാക്കുക; കൂട്ടുവളം നിർമ്മിക്കുകയും വളം വിൽപ്പന നടത്തുകയും ചെയ്യുക, ജൈവവളം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഇ) മെച്ചപ്പെട്ട ഇനം വിത്തുകളുടെയും തൈകളുടെയും നടീൽവസ്തുക്കളുടെയും നഴ്സറികൾ സ്ഥാപിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(എഫ്) പണിയായുധങ്ങൾ, സാമഗ്രികൾ, കീടനാശിനികൾ മുതലായവ നൽകുക.

(ജി) സഹകരണ കൃഷിയും കൂട്ടുകൃഷിയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എച്ച്) വിളപരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും വിളസംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഐ) വിളപരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുക, കൂട്ടുകൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ജെ) ഭൂപരിഷ്കരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിൽ സർക്കാരിനെ സഹായിക്കുക.

(കെ) മണ്ണ് സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ നടത്തുക.

(എൽ) ഉദ്യാനക്കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എം) മേച്ചിൽ സ്ഥലങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(എൻ) ഗുരുതരമായ രോഗങ്ങൾക്കും കീടങ്ങൾക്കുമെതിരെ സസ്യസംരക്ഷണ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും കളകൾ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക.

(ഒ) കാർഷിക പ്രദർശനങ്ങൾ നടത്തുക.

(പി) ഭൂമി ഏറ്റവും പ്രയോജനകരമായ വിധത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി വിള വികസന പരിപാടികൾ.

(ക്യൂ) രാസവളപ്രയോഗം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ.

(ആർ) ഭാഗികമായ യന്ത്രവൽക്കരണം ഏർപ്പെടുത്തൽ

(എസ്) വിത്തുൽപ്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ.

(റ്റി) മേളകൾ, സെമിനാറുകൾ, കർഷകദിനാചരണം, നിവേശപക്ഷാചരണം (ഇൻപുട്ട് ഫോർട്നൈറ്റ്) എന്നിവ നടത്തുക.

(യു) കർഷകതലത്തിൽ കാർഷികോൽപ്പാദനത്തിന്റെ സംസ്കരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

20. *മൃഗസംരക്ഷണവും ക്ഷീരവികസനവും*

(എ) കന്നുകാലികളെയും കന്നുകാലി പ്രജനനവും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തലും കന്നുകാലികളുടെ പൊതു സംരക്ഷണവും.

(ബി) ക്ഷീരവികസനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(സി) കോഴിവളർത്തൽ, തേനീച്ചവളർത്തൽ, പന്നിവളർത്തൽ എന്നിവ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുക.

(ഡി) പുൽമേടുകളുടെ വികസനം.

(ഇ) കന്നുകാലി പ്രദർശനങ്ങളും കോഴിപ്രദർശനങ്ങളും നടത്തുക.

(എഫ്) കൃത്രിമ ഗർഭോൽപ്പാദന സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാടാക്കുക.

(ജി) മൃഗങ്ങളുടെ പൊതുവായ ആരോഗ്യപരിപാലനം.

(എച്ച്) മൃഗചികിത്സ ഉൾപ്പെടെ മൃഗസംരക്ഷണം.

(ഐ) മൃഗങ്ങളുടെ രോഗങ്ങൾ തടയുന്നതിനും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനും ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികളെ സഹായിക്കുക.

(ജെ) സർക്കാർ വിട്ടുകൊടുത്ത വെറ്ററിനറി ഡിസ്പെൻസറികളും മൃഗാശുപത്രികളും വെറ്ററിനറി പോളിക്ലിനിക്കുകളും ലബോറട്ടറികളും നടത്തുക.

(കെ) ഡയറി എക്സ്റ്റൻഷൻ യൂണിറ്റുകൾ നടത്തുക.

(എൽ) കന്നുകാലിത്തീറ്റ യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുക.

(എം) ക്ഷീര സഹകരണ സംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(എൻ) ബ്രീഡിംഗ് ഫാമുകൾ നടത്തുകയും മെച്ചപ്പെട്ട ഇനത്തിലുള്ള മൃഗങ്ങളെയും കോഴികളേയും വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക.

21. *ചെറുകിട ജലസേചനം*

(എ) പൊതു പമ്പുസെറ്റുകളും കുഴൽക്കിണറുകളും പരിപാലിക്കുക.

(ബി) പൊതുകുളങ്ങൾ പരിപാലിക്കുക.

(സി) ജലസേചനത്തിനായി കിണറുകൾ കുഴിക്കുക.

(ഡി) കമാൻഡ് ഏരിയാ വികസന അതോറിറ്റി ഏൽപ്പിക്കുന്ന പണികൾ ഏർപ്പാടാക്കുക.

(ഇ) ജലസേചനത്തിനുള്ള ജലത്തിന്റെ പരിപാലനവും ശരിയായ ഉപയോഗവും.

(എഫ്) കർഷകരുടെ സഹകരണത്തോടെ ഫീൽഡു ചാനലുകളും ഫീൽഡ് ബൂത്തുകളും നിർമ്മിക്കുക.

(ജി) മുഴുവൻ കമാൻഡ് ഏരിയായും മൂനിസിപ്പാലിറ്റിക്കുള്ളിലാണെങ്കിൽ 15 ഹെക്ടർ വരെ പ്രയോജനം ലഭിക്കുന്ന ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികളുടെയും ലിഫ്റ്റ് ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതികളുടെയും നിർമ്മാണവും പരിപാലനവും നടത്തുക.

22. *മത്സ്യബന്ധനം*

(എ) പൊതുജലാശയങ്ങൾ പാട്ടത്തിന് കൊടുത്തുകൊണ്ടും സംരംഭകരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു കൊണ്ടും മത്സ്യവിതരണം നടത്തിക്കൊണ്ടും മറ്റും ഉൾനാടൻ മത്സ്യബന്ധനം വികസിപ്പിക്കുക.

(ബി) പരമ്പരാഗതമായ ലാൻഡിംഗ് സെന്ററുകൾ (ഇറക്കു കേന്ദ്രങ്ങൾ) നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(സി) മത്സ്യബന്ധന റോഡുകളും ഡിസ്പെൻസറികളും സ്കൂളുകളും പരിപാലിക്കുകയും സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) സ്കോളർഷിപ്പുകളും സ്റ്റൈപ്പന്റുകളും ഗ്രാന്റുകളും സൗജന്യമോ സബ്സിഡിയോടുകൂടിയോ ആയ പുസ്തകങ്ങളും നൽകിക്കൊണ്ട് മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസ സൗകര്യങ്ങൾ വ്യാപിപ്പിക്കുക.

(ഇ) തീരദേശങ്ങളിൽ നഴ്സറി സ്കൂളുകളും സാക്ഷരതാ പരിപാടികളും സംഘടിപ്പിക്കുക.

(എഫ്) മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ ഉന്നമനത്തിനും വികസനത്തിനുംവേണ്ടി ക്ഷേമപദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ജി) മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് ഹൗസിംഗ് കോളനികൾ സ്ഥാപിക്കുക.

(എച്ച്) മത്സ്യവിപണന സഹകരണസംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

23. *ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ*

(എ) ഒരു പ്രദേശത്തെ പരമ്പരാഗതമായുള്ള തൊഴിൽപരമായ കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിയുകയും കുടിൽവ്യവസായങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾക്കും പണ്ടകശാലകൾക്കും ലൈസൻസ് നൽകുക.

(സി) കൈത്തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവർക്കും കരകൗശലപ്പണിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്കും പരിശീലനം നൽകാനുള്ള പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

(ഡി) പട്ടുനൂൽപ്പുഴു വളർത്തൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഇ) ചെറുകിട വ്യാവസായിക എസ്റ്റേറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും നോക്കി നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(എഫ്) അസംസ്കൃത സാധനങ്ങളുടെ പ്രാദേശിക വികസനത്തെ സഹായിക്കുക.

(ജി) ഗ്രാമവ്യവസായങ്ങൾക്കും അവയുടെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്കും സമൂഹത്തിൽ താല്പര്യം ജനിപ്പിക്കുക.

(എച്ച്) ഒരു സംയോജിത കൗൺസിലിംഗ് ആന്റ് ക്ലിയറൻസ് സർവ്വീസിനുള്ള ഏർപ്പാടുവഴി ഗാർഹിക, സഹകരണ, സ്വകാര്യ, ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഐ) ചെറുകിട, കുടിൽ വ്യവസായങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ജെ) വ്യാവസായിക സംരംഭകത്വ വികസനം.

(കെ) ഖാദി, കൈത്തറി നെയ്ത്ത് തൊഴിലാളികൾക്കും കരകൗശല തൊഴിലാളികൾക്കും കൈത്തൊഴിലിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്കും പരിശീലന പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

(എൽ) ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾക്കുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായവിതരണവും സ്വയം തൊഴിൽ കണ്ടെത്തൽ പദ്ധതികൾക്ക് സഹായം നൽകലും.

(എം) എസ്.എസ്.ഐ. യൂണിറ്റുകളുടെ രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും.

(എൻ) ഖാദി-ഗ്രാമവ്യവസായം, കൈത്തറി, കയർ, കരകൗശലം, മറ്റു പരമ്പരാഗത വ്യവസായങ്ങൾ എന്നിവയുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും.

24. *ഭവനനിർമ്മാണം*

(എ) ഭവനരഹിതമായ കുടുംബങ്ങളേയും പുറമ്പോക്കിൽ താമസിക്കുന്നവരേയും തിരിച്ചറിയുക.

(ബി) ഭവനനിർമ്മാണത്തിനുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുകയും അവ ഭവനരഹിതർക്ക് വിതരണം നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

(സി) ചെലവു കുറഞ്ഞ ഭവന നിർമ്മാണത്തിനും കെട്ടിടനിർമ്മാണ സാമഗ്രികൾക്കും പ്രചാരം നൽകുക.

(ഡി) ഷെൽട്ടർ അപ്ഗ്രഡേഷൻ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(ഇ) ഹൗസിംഗ് കോളനികളിൽ പൊതുസൗകര്യങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുക.

(എഫ്) പൊതു ഹൗസിംഗ് കോളനികളും ഫ്ളാറ്റുകളും രാജീവ് ദശലക്ഷം ഭവനനിർമ്മാണ പദ്ധതി പ്രകാരമുള്ള ഭവനങ്ങളും അല്ലാത്ത ഹൗസിംഗ് കോളനികളുടെ നിർമ്മാണവും അങ്ങനെ നിർമ്മിച്ച ഭവനങ്ങളുടെ വിതരണവും നടത്തുക.

(ജി) ഭവനനിർമ്മാണത്തിനുള്ള സ്ഥലങ്ങളുടെ വികസനവും അവയുടെ വിതരണവും നടത്തുക.

(എച്ച്) ഭവനനിർമ്മാണ സഹകരണസംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

(ഐ) സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളും കേരള സംസ്ഥാന ഭവനനിർമ്മാണ ബോർഡും ഏൽപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുക.

25. *വൈദ്യുതിയും പാരമ്പര്യേതര ഊർജ്ജവും.*

(എ) കേരള സംസ്ഥാന വൈദ്യുതി ബോർഡ് നടത്തേണ്ടതായ വൈദ്യുതീകരണ ജോലികൾ തിരിച്ചറിയുക.

(ബി) ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള പാരമ്പര്യേതര ഊർജ്ജം പ്രചാരത്തിലാക്കുക.

(സി) ഊർജ്ജം ലാഭിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായങ്ങൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകുകയും അവ പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) മൈക്രോ പവർ പ്രോജക്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും അവയിൽ നിന്നുൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന വൈദ്യുതിയുടെ വിതരണം നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

26. *പൊതുവിതരണ സമ്പ്രദായം*

(എ) പൊതുവിതരണ സമ്പ്രദായത്തിനെതിരെയുള്ള പരാതികൾ പരിശോധിക്കുകയും പരിഹാര നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) അളവും തൂക്കവും സംബന്ധിച്ച കുറ്റങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രചരണം സംഘടിപ്പിക്കുക.

(സി) റേഷൻകടകളുടേയും മാവേലിസ്റ്റോറുകളുടേയും പൊതു മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും അവയ്ക്ക് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും ചെയ്യുക.

(ഡി) റേഷൻകടകൾ പരിശോധിച്ച് ക്രമക്കേടുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുകയും അവശ്യസാധനങ്ങൾ പൂഴ്ത്തിവയ്ക്കുന്നതിനെതിരായി നടപടിയെടുക്കുകയും ചെയ്യുക.

(ഇ) വിലനിയന്ത്രണത്തിനായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുക.

(എഫ്) ഉപഭോക്തൃ സംരക്ഷണത്തിനെപ്പറ്റിയുള്ള ബോധവൽക്കരണം നടത്തുക.

27. *തൊഴിൽ*

ഐ.ടി.ഐ., ഐ.ടി.സി. എന്നിവയുടെ മേൽനോട്ടം.

28. *സഹകരണം*

(എ) ഡെപ്പോസിറ്റ് സംഭരണത്തിനുള്ള ഇൻസെന്റീവ് നൽകൽ.

(ബി) സഹകരണസംഘങ്ങളിലെ ജീവനക്കാരുടെ ശമ്പളത്തിനുള്ള സബ്സിഡി വിതരണം ചെയ്യൽ.

(സി) മാർക്കറ്റിംഗ് സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കുള്ള സബ്സിഡി വിതരണം ചെയ്യൽ.

(ഡി) പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കുള്ള സബ്സിഡി വിതരണം ചെയ്യൽ.

29. *സാമാന്യം*

(എ) പ്രകൃതിക്ഷോഭം, വരൾച്ച എന്നിവയ്ക്ക് ദുരിതാശ്വാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

(ബി) റവന്യൂവകുപ്പിൽക്കൂടിയും മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ദുരിതാശ്വാസനിധിയിൽനിന്നും നൽകുന്ന സഹായങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്യുക.

(സി) വാർഷിക ബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കൽ.

(ഡി) സാമൂഹ്യവികസന പരിപാടികൾക്ക് ശ്രമദാനം സംഘടിപ്പിക്കുക.

(ഇ) പ്രഥമശുശ്രൂഷ പരിശീലനം, വാഹന അപകടങ്ങൾക്കെതിരെ ബോധവൽക്കരണം, ട്രാഫിക് നിയമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധവൽക്കരണം, നിയമസഹായം ലഭ്യമാക്കൽ, പൗരബോധം വളർത്തൽ മുതലായവ.

(എഫ്) ദേശീയ സമ്പാദ്യപരിപാടികളിൽ പങ്കെടുക്കുക, സമ്പാദ്യശീലം വളർത്തുക, മിതവ്യയശീലം വളർത്തുക.

(ജി) ആംബുലൻസ് സർവ്വീസ് നടത്തുക.

(എച്ച്) കടത്തുകൾ നടത്തുകയും അവയ്ക്ക് ലൈസൻസ് നൽകുകയും ചെയ്യുക.

(ഐ) ജലമാർഗ്ഗങ്ങളും പൊതുകനാലുകളും സംരക്ഷിക്കൽ.

(ജെ) പൊതുമാർക്കറ്റുകൾ, ഷോപ്പിംഗ് കോംപ്ലക്സുകൾ, ബസ്സ്റ്റാൻഡുകൾ, റസ്റ്റ്ഹൗസുകൾ എന്നിവ നടത്തുക.

അനുബന്ധം-5

എ. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന് കൈമാറുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളും തസ്തികകളും

1. *കൃഷിവകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ കൃഷിഭവൻ.

2. *മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ വൈറ്ററിനറി സബ്സെന്റർ; വെറ്ററിനറി ഡിസ്പെൻസറി/ആശുപത്രി.

3. *ക്ഷീരവികസന വകുപ്പ്*

ഒരു ഡയറി എക്സ്റ്റൻഷൻ ഓഫീസർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും (ഈ യൂണിറ്റ് ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തു പ്രദേശത്തെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിനു കൈമാറ്റം ചെയ്യേണ്ടതും അത് ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രദേശത്തെ എല്ലാ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതുമാണ്).

4. *മത്സ്യബന്ധന വകുപ്പ്*

ഒരു ഫിഷറീസ് സബ് ഇൻസ്പെക്ടർ തസ്തിക (ആവശ്യമായ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ മാത്രം).

5. *ഗ്രാമവികസന വകുപ്പ്*

രണ്ട് വില്ലേജ് എക്സ്റ്റൻഷൻ ആഫീസർ തസ്തികകൾ (ലേഡി വി.ഇ.ഒ. ഉൾപ്പെടെ) (രണ്ടു വീതം തസ്തികകൾ ഓരോ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലേക്കും വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ തസ്തികകൾഒരു ഗ്രാമവികസന ബ്ലോക്കിൽ ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ, തൽക്കാലം ഒരു തസ്തിക വിട്ടുകൊടുത്താൽ മതിയാകുന്നതാണ്. ജോലിഭാരമനുസരിച്ച് ഏതെങ്കിലും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ രണ്ടിൽ കൂടുതൽ തസ്തികകൾ ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ ലഭ്യതയ്ക്കനുസരിച്ച് അപ്രകാരം വിട്ടുകൊടുക്കാവുന്നതാണ്).

6. *സാമൂഹ്യക്ഷേമ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഡേ കെയർ സെന്ററുകളും അംഗൻവാടികളും.

7. *പട്ടികജാതി വികസന വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ബാലവാടികൾ, ബാലവാടി-കം-ഫീഡിംഗ് സെന്റർ, സീസണൽ ഡേ കെയർ സെന്റർ, ഡോർമിറ്ററി.

8. *പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ബാലവാടികൾ, മെഡിക്കൽ യൂണിറ്റ്, നഴ്സറി സ്കൂളുകൾ, മിഡ് വൈഫറി സെന്ററുകൾ. ആയുർവേദ ഡിസ്പെൻസറികൾ.

9. *ആരോഗ്യവകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഹെൽത്ത് സെന്റർ, ഗവൺമെന്റ് ഡിസ്പെൻസറി.

10. *ആയുർവേദ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഗവൺമെന്റ് ആയുർവേദ ഡിസ്പെൻസറി, ആശുപത്രി.

11. *ഹോമിയോപ്പതി വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഗവൺമെന്റ് ഹോമിയോ ഡിസ്പെൻസറി, ആശുപത്രി.

12. *പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഗവൺമെന്റ് ലോവർ പ്രൈമറി സ്കൂളുകൾ.

13. *പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ്*

ഒരു പബ്ലിക് വർക്സ് ഓവർസിയർ തസ്തിക (ഈ തസ്തിക എഞ്ചിനീയറിംഗ് സ്റ്റാഫ് നിലവിലില്ലാത്ത ഏതെങ്കിലും ഒരു ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന് വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടതും ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അത്തരം 3 ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിൽ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതുമാണ്).

ബി. ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തിന് കൈമാറുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളും തസ്തികകളും

1. *കൃഷി വകുപ്പ്*

ഒരു അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും.

2. *വ്യവസായ വകുപ്പ്*

ഒരു ഇൻഡസ്ട്രിയൽ എക്സ്റ്റൻഷൻ ആഫീസർ തസ്തിക.

3. *ഗ്രാമവികസന വകുപ്പ്*

ബ്ലോക്ക് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് ആഫീസർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും.

4. *സാമൂഹ്യക്ഷേമ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ കെയർ ഹോമുകളും ഓൾഡ് ഏജ് ഹോമുകളും അതുപോലുള്ള മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങളും.

5. *പട്ടികജാതി വികസന വകുപ്പ്*

(1) അതതു സ്ഥലത്തെ പ്രീമെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകൾ. (2) ബ്ലോക്ക് എക്സ്റ്റൻഷൻ ആഫീസർ തസ്തിക (എല്ലാ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും സേവനം ലഭ്യമാക്കണം).

6. *പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ്*

ട്രൈബൽ എക്സ്റ്റൻഷൻ ആഫീസർ (എല്ലാ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും സേവനം ലഭ്യമാക്കണം).

7. *ആരോഗ്യ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ബ്ലോക്ക് ലെവൽ പ്രൈമറി ഹെൽത്ത് സെന്റർ/കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്റർ, താലൂക്ക് ആശുപത്രി/ഗവൺമെന്റ് ആശുപത്രി.

8. *ആയുർവേദ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ താലൂക്ക് ആശുപത്രി.

9. *ഹോമിയോ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ താലൂക്ക് ആശുപത്രി.

സി. ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിന് കൈമാറുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളും തസ്തികകളും

1. *കൃഷിവകുപ്പ്*

(എ) മണ്ട് കൃഷി ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ തസ്തികകളും അനുബന്ധ തസ്തികകളും.

(ബി) ജില്ലാ സോയിൽ കൺസർവേഷൻ ആഫീസർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും.

(സി) ഒരു അസിസ്റ്റന്റ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് എഞ്ചിനീയർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും

(ഡി) അതതു സ്ഥലത്തെ മണ്ണു പരിശോധന ലബോറട്ടറി

(ഇ) മൊബൈൽ മണ്ണു പരിശോധനാ ലബോറട്ടറി

(എഫ്) ജില്ലാ വിൽപ്പന കേന്ദ്രം

(ജി) ജില്ലാ കൃഷിത്തോട്ടം/തെങ്ങിൻതൈ നഴ്സറി. (ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിനു വിട്ടുകൊടുക്കുന്ന ഈ സ്ഥാപനങ്ങൾ അവ നിലവിലില്ലാത്ത ജില്ലകളിലെ ആവശ്യം കൂടി നിറവേറ്റേണ്ടതാണ്.)

2. *മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ വെറ്ററിനറി പോളിക്ലിനിക്, ഐ.സി.ഡി.പി. ഏരിയ ആഫീസ്, മൊബൈൽ വെറ്ററിനറി ഡിസ്പെൻസറി, മൊബൈൽ ഫാം യൂണിറ്റ്, ജില്ലാ വെറ്ററിനറി കേന്ദ്രത്തോട് ബന്ധപ്പെട്ടതല്ലാത്ത ക്ലിനിക്കൽ ലബോറട്ടറി (മൊബൈൽ യൂണിറ്റുകളുടെയും ക്ലിനിക്കൽ ലബോറട്ടറികളുടെയും സേവനം നഗരപ്രദേശങ്ങളിലും ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്).

3. *മത്സ്യബന്ധന വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഫിഷറീസ് സ്കൂൾ.

4. *ചെറുകിട ജലസേചന വകുപ്പ്*

ഒരു അസിസ്റ്റന്റ് എഞ്ചിനീയറും അനുബന്ധ സ്റ്റാഫും അടങ്ങുന്ന ഒരു സെക്ഷൻ.

5. *വ്യവസായ വകുപ്പ്*

ഒരു മാനേജർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും (ജില്ലാ വ്യവസായ കേന്ദ്രത്തിൽനിന്ന്).

6. *ഗ്രാമവികസന വകുപ്പ്*

ഒരു അസിസ്റ്റന്റ് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് കമ്മീഷണർ തസ്തികയും ഒരു വനിതാക്ഷേമ ആഫീസർ തസ്തികയും അനുബന്ധ തസ്തികകളും.

7. *പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്*

(എ) അതതു സ്ഥലത്തെ ഗവൺമെന്റ് അപ്പർ പ്രൈമറി സ്കൂളുകളും ഹൈസ്കൂളുകളും.

(ബി) ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ ആഫീസിൽനിന്ന് ഒരു സെക്ഷൻ.

8. *സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്*

(എ) അതതു സ്ഥലത്തെ ടെയിലറിംഗ് ആന്റ് ഗാർമെന്റ് മേക്കിംഗ് ട്രെയിനിംഗ് സെന്റർ.

(ബി) അതതു സ്ഥലത്തെ ടെയിലറിംഗ് ട്രേഡ് സെന്റർ.

9. *സഹകരണ വകുപ്പ്*

ഒരു അസിസ്റ്റന്റ് രജിസ്ട്രാർ തസ്തികയും ഒരു ക്ലാർക്ക് തസ്തികയും.

10. *പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ്*

ഒരു എക്സിക്യൂട്ടീവ് എഞ്ചിനീയറും അനുബന്ധ സ്റ്റാഫും ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു ഡിവിഷൻ (ലോക്കൽ വർക്സ് ഡിവിഷൻ, സ്പെഷ്യൽ ഡിവിഷൻ, ബിൽഡിംഗ് ഡിവിഷൻ എന്നിവയിൽ നിന്ന്).

ഡി. മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിലിന്/മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷന് കൈമാറുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളും തസ്തികകളും

1. *കൃഷി വകുപ്പ്*

(എ) അതതു സ്ഥലത്തെ കൃഷിഭവൻ.

(ബി) ഒരു കൃഷി ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ തസ്തിക (ഈ തസ്തിക ജില്ലാ ആസ്ഥാനത്തെ നഗരസഭയ്ക്കാണ് വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടത്. എന്നാൽ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ സേവനം ജില്ലയിലെ മറ്റ് നഗരസഭകൾക്കും ലഭ്യമാക്കണം).

2. *മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ വെറ്ററിനറി പോളിക്ലിനിക്, സബ്സെന്റർ, ഡിസ്പെൻസറി.

3. *മത്സ്യബന്ധന വകുപ്പ്*

ഒരു ഫിഷറീസ് സബ് ഇൻസ്പെക്ടർ തസ്തിക (ആവശ്യമായ നഗരസഭകളിലേക്ക് മാത്രം).

4. *വ്യവസായ വകുപ്പ്*

ഒരു ഇൻഡസ്ട്രീസ് എക്സ്റ്റൻഷൻ ആഫീസർ തസ്തിക.

5. *സാമൂഹ്യക്ഷേമ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഡേ കെയർ സെന്ററുകൾ, അംഗൻവാടികൾ, അതുപോലുള്ള മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങൾ.

6. *ആരോഗ്യ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്റർ, ഗവൺമെന്റ് ആശുപത്രി, താലൂക്ക് ആശുപത്രി.

7. *ആയുർവേദ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ താലൂക്ക് ആശുപത്രി.

8. *ഹോമിയോപ്പതി വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ താലൂക്ക് ആശുപത്രി.

9. *പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്*

അതതു സ്ഥലത്തെ ഗവൺമെന്റ് പ്രൈമറി സ്കൂളുകളും ഹൈസ്കൂളുകളും.

10. *സഹകരണ വകുപ്പ്*

ഒരു സീനിയർ സഹകരണ ഇൻസ്പെക്ടർ തസ്തിക (ഈ തസ്തിക ജില്ലാ ആസ്ഥാനത്തെ നഗരസഭയിലേക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടതും ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ജില്ലയിലെ എല്ലാ നഗരസഭകളിലും പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു.

Government of Kerala
കേരള സർക്കാർ
1997

Reg.No. KL/TV(N)/12
രജി. നമ്പർ

KERALA GAZATTE
കേരള ഗസറ്റ്

EXTRAORDINARY
അസാധാരണം

PUBLISHED BY AUTHORITY
ആധികാരികമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്

Vol. XLII	Thiruvananthapuram Thursday	10th July 1997 1997 ജൂലായ് 10	No. 911
വാല്യം 42	തിരുവനന്തപുരം, വ്യാഴം	19th Ashadha 1919 1919 ആഷാഢം 19	നമ്പർ 911

കേരള സർക്കാർ
തദ്ദേശഭരണ (എൻ)വകുപ്പ്

വിജ്ഞാപനം

സ.ഉ.(അ) നമ്പർ 161/97/ത.ഭ.വ തിരുവനന്തപുരം, 1997 ജൂലായ് 7

എസ്.ആർ.ഒ. നമ്പർ 534/97-1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്ട് (1994-ലെ 13) 179-ാം വകുപ്പ് (5)-ാം ഉപവകുപ്പും 180-ാം വകുപ്പ് (8)-ഉം (9)-ഉം ഉപവകുപ്പുകളും 181-ാം വകുപ്പ് (1)-ഉം (3)-ഉം ഉപവകുപ്പുകളും 254-ാം വകുപ്പ് (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് കൂട്ടി വായിച്ച പ്രകാരം നൽകപ്പെട്ട അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ച്, കേരള സർക്കാർ, താഴെപ്പറയുന്ന ചട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അതായത്:-

ചട്ടങ്ങൾ

1. ചുരുക്കപ്പേരും പ്രാരംഭവും

(1) ഈ ചട്ടങ്ങൾക്ക് 1997-ലെ കേരളാ പഞ്ചായത്ത് രാജ് (ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരുടെ മേൽ നിയന്ത്രണം) ചട്ടങ്ങൾ എന്ന് പേർ പറയാം.

(2) ഇവ ഉടനടി പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്നതാണ്.

2. നിർവ്വചനങ്ങൾ

(1) ഈ ചട്ടങ്ങളിൽ, സന്ദർഭം മറ്റ് വിധത്തിൽ ആവശ്യപ്പെടാത്തപക്ഷം:-

(എ) "ആക്ട്" എന്നാൽ 1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്ട് (1994-ലെ 13) എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ബി) "നിയമനാധികാരി" എന്നാൽ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനെ സർക്കാർ സർവ്വീസിലോ പഞ്ചായത്ത് സർവ്വീസിലോ നിയമിക്കുവാൻ സർക്കാർ അധികാരപ്പെടുത്തിയ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അല്ലെങ്കിൽ അധികാരസ്ഥാനം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(സി) "മുനിസിപ്പാലിറ്റി" എന്നാൽ 1994-ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്ട് (1994-ലെ 20) 4-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം രൂപീകരിച്ച ഒരു മുനിസിപ്പാലിറ്റി എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഡി) "ഉദ്യോഗസ്ഥൻ" എന്നതിൽ 179-ാം വകുപ്പ് (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം നിയമിക്കപ്പെട്ട സെക്രട്ടറിയും, 180-ാം വകുപ്പ് (4)-ാം ഉപവകുപ്പിൻ കീഴിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരമോ 1960-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് ആക്ടിൻ (1960-ലെ 32) കീഴിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരമോ പഞ്ചായത്ത് സർവ്വീസിൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ജീവനക്കാരും 176-ാം വകുപ്പ് (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമോ 181-ാം വകുപ്പ് (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമോ പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഏതൊരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനും ജീവനക്കാരനും ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്.

(ഇ) "വകുപ്പ്" എന്നാൽ ആക്ടിലെ ഒരു വകുപ്പ് എന്നർത്ഥമാകുന്നു.

(2) ഈ ചട്ടങ്ങളിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതും പക്ഷേ നിർവചിച്ചിട്ടില്ലാത്തതും എന്നാൽ ആക്ടിൽ നിർവചിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ വാക്കുകൾക്കും പ്രയോഗങ്ങൾക്കും ആക്ടിൽ അവയ്ക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള അർത്ഥങ്ങൾ, യഥാക്രമം, ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

3. സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരുടേയും ജീവനക്കാരുടേയും സേവനങ്ങൾ പഞ്ചായത്തിന് വിട്ടുകൊടുക്കൽ

(1) സർക്കാരിന് 176-ാം വകുപ്പ് (2)-ാം ഉപവകുപ്പു പ്രകാരമോ 181-ാം വകുപ്പ് (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമോ, പ്രത്യേകമായോ പൊതുവായോ ആയ ഒരു ഉത്തരവ് മുഖേന, താൽക്കാലികമോ, ഫുൾ ടൈമോ, പാർട്ട് ടൈമോ, കണ്ടിജന്റോ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഏതൊരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ സേവനം പഞ്ചായത്തിന് വിട്ടുകൊടുക്കാവുന്നതാണ്.

(2) (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം പഞ്ചായത്തിന് വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ജീവനക്കാരും സർവ്വീസ് സംബന്ധമായ എല്ലാ കാര്യങ്ങൾക്കും സർക്കാർ ജീവനക്കാരായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നതും അവരുടെ സേവന-വേതന വ്യവസ്ഥകൾ, അവർ സർക്കാർ സർവ്വീസിൽ തുടർന്നിരുന്നാലെന്നതുപോലെ തുടരുന്നതും അവരുടെ ശമ്പളവും അലവൻസുകളും മറ്റ് സാമ്പത്തികാനുകൂല്യങ്ങളും പഞ്ചായത്തിന്റെ ഫണ്ടിൽ നിന്ന് നൽകുകയോ അതിനുള്ള അംശദായം സർക്കാരിന് പഞ്ചായത്ത് നൽകുകയോ ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

എന്നാൽ, അപ്രകാരമുള്ള ശമ്പളവും അലവൻസുകളും മറ്റ് സാമ്പത്തികാനുകൂല്യങ്ങളും സർക്കാരിന്റെ സഞ്ചിതനിധിയിൽ നിന്ന് സർക്കാരിന് യുക്തമെന്നു തോന്നുന്ന കാലം വരെ അവർക്ക് തുടർന്ന് നൽകാവുന്നതാണ്.

(3) പഞ്ചായത്തിനു സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ജീവനക്കാരും പഞ്ചായത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ നിയന്ത്രണത്തിലും മേൽനോട്ടത്തിലും ആയിരിക്കുന്നതും അവർ സർക്കാർ പൊതുവായി നിശ്ചയിക്കുന്ന നിയന്ത്രണങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി പഞ്ചായത്തിന്റെ അധികാരപരിധിയിൽ വരുന്ന കാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പഞ്ചായത്ത് നിശ്ചയിക്കുന്ന പ്രകാരമുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കുകയും ചുമതലകൾ നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

(4) പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഏതൊരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനും ജീവനക്കാരനും പഞ്ചായത്തിനുവേണ്ടി സേവനമനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ തന്നെ സർക്കാരിനുവേണ്ടി സർക്കാർ ഭരമേൽപ്പിക്കുന്ന അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് അധികാരമുണ്ടായിരിക്കുന്നതും ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് ബാദ്ധ്യസ്ഥനായിരിക്കുന്നതുമാണ്.

(5) പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും ജീവനക്കാർക്കും ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ അലവൻസ് ലഭിക്കുവാൻ അർഹതയുണ്ടായിരിക്കുന്നതല്ല.

(6) പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഏതൊരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനെയും ജീവനക്കാരനെയും പഞ്ചായത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഓഫീസിലോ സ്ഥാപനത്തിലോ നിന്ന് പഞ്ചായത്തിന്റെ ഓഫീസിലോ പഞ്ചായത്തിന്റെ കീഴിലുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും ഓഫീസിലോ സ്ഥാപനത്തിലോ സ്ഥലം മാറ്റി നിയമിക്കുവാൻ ആ പഞ്ചായത്തിന് അധികാരമുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

എന്നാൽ, ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനെ അല്ലെങ്കിൽ ജീവനക്കാരനെ ഒരു വകുപ്പിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു വകുപ്പിലേക്ക് മാറ്റി നിയമിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്.

എന്നുമാത്രമല്ല, സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സ്ഥലംമാറ്റം സംബന്ധിച്ച് സർക്കാർ കാലാകാലങ്ങളിൽ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന പൊതുമാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിക്കുവാൻ പഞ്ചായത്ത് ബാദ്ധ്യസ്ഥമായിരിക്കുന്നതാണ്.

(7) സർക്കാരിന് തക്കതായ കാരണങ്ങളാൽ ഒരു പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഏതൊരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനെയോ ജീവനക്കാരനെയോ സർക്കാരിന്റെ സേവനത്തി നായി തിരിച്ചെടുക്കാവുന്നതോ ആ പഞ്ചായത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു പഞ്ചായത്തിലേക്ക് അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലേക്ക് മാറ്റി നിയമിക്കാവുന്നതോ ആണ്.

(8) സ്ഥലംമാറ്റം മൂലമോ അവധിമൂലമോ മറ്റേതെങ്കിലും കാരണം കൊണ്ടോ പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ തസ്തികയിൽ ഒഴിവുണ്ടായാൽ, പ്രസ്തുത ഒഴിവ് നികത്തുന്നതിന് മറ്റൊരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ സേവനം ഉടനെ വിട്ടുകിട്ടാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ, സർക്കാരിന്റെ പൊതു മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി, ബന്ധപ്പെട്ട നിയമനാധികാരിയെ മുൻകൂട്ടി അറിയിച്ചുകൊണ്ട്, ആ ഒഴിവിൽ,-

(എ) എംപ്ലോയ്മെന്റ് എക്സ്ചേഞ്ച് മുഖേനയോ,

(ബി) എംപ്ലോയ്മെന്റ് എക്സ്ചേഞ്ച് മുഖേന ഒരു ഉദ്യോഗാർത്ഥിയെ ലഭിക്കാതിരിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ സർക്കാർ പ്രത്യേകം നിശ്ചയിച്ചുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിലോ,

പഞ്ചായത്തിന് മറ്റൊരാളെ ആറ് മാസത്തിൽ കൂടുതലല്ലാത്ത കാലയളവിലേക്കോ ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനോ ജീവനക്കാരനോ പ്രസ്തുത ഒഴിവിലേക്ക് നിയമിക്കപ്പെടുകയോ ഇതിൽ ഏതാണോ ആദ്യം അതുവരെയ്ക്കായി താൽക്കാലികമായി നിയമിക്കാവുന്നതാണ്;

എന്നാൽ, സ്കൂൾ അദ്ധ്യാപകരായി ഇപ്രകാരം താൽക്കാലികമായി നിയമിക്കപ്പെടുന്നവരുടെ സംഗതിയിൽ ആറുമാസക്കാലയളവ് എന്നത് ആവശ്യമില്ലെങ്കിൽ അതത് അദ്ധ്യയന വർഷാവസാനം വരെ എന്നു കണക്കാക്കാവുന്നതാണ്.

4. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മേൽ ലഘുശിക്ഷകൾ ചുമത്തൽ

(1) ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ തന്റെ ഔദ്യോഗിക കൃത്യനിർവ്വഹണത്തിൽ വീഴ്ച വരുത്തുകയോ, അച്ചടക്കം ലംഘിക്കുകയോ, പഞ്ചായത്തിന്റെ നിമാനുസൃത തീരുമാനം നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ വിസമ്മതിക്കുകയോ അത് നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിന് ബോധപൂർവ്വം തടസ്സം സൃഷ്ടിക്കുകയോ പ്രസിഡന്റിന്റെ നിയമാനുസൃത ഉത്തരവോ നിർദ്ദേശമോ പാലിക്കാതിരിക്കുകയോ ചെയ്താൽ, അല്ലെങ്കിൽ, ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പെരുമാറ്റദൂഷ്യത്തിനോ സ്വഭാവദൂഷ്യത്തിനോ പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേരിൽ പഞ്ചായത്തിന് അച്ചടക്കനടപടികൾ സ്വീകരിക്കാവുന്നതും അയാളുടെമേൽ താഴെപ്പറയുന്ന ലഘുശിക്ഷകളിലൊന്ന് ചുമത്താവുന്നതാണ്; അതായത്,-

(i) സെൻഷർ

(ii) ഫൈൻ,

(iii) ഇൻക്രിമെന്റ് താൽക്കാലികമായി തടഞ്ഞുവയ്ക്കൽ,

(iv) ഉദ്യോഗക്കയറ്റം തടഞ്ഞുവയ്ക്കൽ,

(v) ശമ്പളത്തിൽ നിന്ന് തുക വസൂലാക്കൽ.

കുറിപ്പുകൾ- (i) ലാസ്റ്റ് ഗ്രേഡിലോ പാർട്ട്ടൈം അല്ലെങ്കിൽ ഫുൾടൈം കണ്ടിജന്റ് തസ്തികയിലോ അല്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മേൽ ഫൈൻ ചുമത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ല. ഭീമമായ തുക ഫൈൻ ആയി ചുമത്തുകയോ ഇടയ്ക്കിടെ നിസ്സാരമായ ഫൈൻ ചുമത്തുകയോ ചെയ്യാൻ പാടില്ല.

(ii) ഇൻക്രിമെന്റ് തടഞ്ഞു വയ്ക്കുന്ന കാലയളവ് മൂന്നു മാസത്തിൽ കുറയാനോ മൂന്നു വർഷത്തിൽ കൂടാനോ പാടുള്ളതല്ല. ഇൻക്രിമെന്റ് തടഞ്ഞു വയ്ക്കുമ്പോൾ അതിന് സഞ്ചിത പ്രാബല്യമില്ലാതിരിക്കുന്നതും ഭാവി ഇൻക്രിമെന്റുകൾ മാറ്റിവയ്ക്കപ്പെടാത്തതുമാകുന്നു.

(iii) ഉദ്യോഗക്കയറ്റം തടഞ്ഞുവയ്ക്കുന്നത് താൽക്കാലികമായി ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്കായിരിക്കേണ്ടതും ഈ കാലയളവ് ആറ് മാസത്തിൽ കുറയാനോ മൂന്നു വർഷത്തിൽ കൂടാനോ പാടില്ലാത്തതുമാണ്.

(iv) ഇൻക്രിമെന്റോ, ഉദ്യോഗക്കയറ്റമോ തടഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവിൽ കാലാവധിയൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ ആയത് യഥാക്രമം മൂന്നു മാസത്തേക്കും ആറുമാസത്തേക്കും ആണെന്ന് കരുതേണ്ടതാണ്.

(v) ഇൻക്രിമെന്റ് തടഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവ് നടപ്പിലാക്കുന്നത് പ്രായോഗികമല്ലാത്ത സംഗതിയിൽ തടഞ്ഞുവയ്ക്കുവാൻ ഇൻക്രിമെന്റിന് സമമായ തുക ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ ശമ്പളത്തിൽ നിന്ന് ഈടാക്കേണ്ടതാണ്.

(vi) ഒരു ശിക്ഷ എന്ന നിലയിൽ ശമ്പളത്തിൽ നിന്ന് തുക വസൂലാക്കുന്നത് ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ നടപടിമൂലം പഞ്ചായത്തിന് നഷ്ടം സംഭവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ മാത്രമായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(vii) ഉദ്യോഗക്കയറ്റം തടയുന്നതുമൂലം ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന് അയാൾ തത്സമയം ജോലി ചെയ്യുന്ന തസ്തികയിൽ സീനിയോറിറ്റി നഷ്ടപ്പെടുന്നതല്ല.

(viii) ഉദ്യോഗക്കയറ്റം തടയപ്പെട്ട ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന് ഭാവിയിൽ ഒരു ഹയർ ഗ്രേഡിലേക്കോ ഹയർടൈം സ്കെയിലിലേക്കോ ഉദ്യോഗക്കയറ്റം നൽകപ്പെടുമ്പോൾ ആ ഗ്രേഡിലെ അയാളുടെ സീനിയോറിറ്റി ഏറ്റവും താഴെ ആയി നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാണ്.

(2) 180-ാം വകുപ്പിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഒരു പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരന്റെ മേൽ ഒരു കുറ്റത്തിന് പഞ്ചായത്ത് അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ സെക്രട്ടറിയും, 182-ാം വകുപ്പ് (xi) ഖണ്ഡപ്രകാരം സെക്രട്ടറി അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ പഞ്ചായത്തും അതേ കുറ്റത്തിന് അയാൾക്കെതിരെ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

(3) (1)-ാം ഉപചട്ടത്തിൽ എന്തുതന്നെയടങ്ങിയിരുന്നാലും സെക്രട്ടറിയുടേയോ, 176-ാം വകുപ്പ് (2)-ാം ഉപവകുപ്പു പ്രകാരമോ 181-ാം വകുപ്പ് (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമോ, പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ മേൽ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിന് അയാളെ സംബന്ധിച്ച നിയമനാധികാരിക്കും ശിക്ഷണാധികാരിക്കും അധികാരമുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

(4) സെക്രട്ടറിയുടേയോ പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ മേൽ ഒരു കുറ്റത്തിന് പഞ്ചായത്ത് ശിക്ഷണനടപടി സ്വീകരിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ ബന്ധപ്പെട്ട നിയമനാധികാരി അല്ലെങ്കിൽ ശിക്ഷണാധികാരിയും (3)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം നിയമനാധികാരി അല്ലെങ്കിൽ ശിക്ഷണാധികാരി ശിക്ഷണ നടപടി സ്വീകരിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ പഞ്ചായത്തും അതേ കുറ്റത്തിന് അയാൾക്കെതിരെ ശിക്ഷണ നടപടി സ്വീകരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല.

(5) 182-ാം വകുപ്പ് (xi) ഖണ്ഡപ്രകാരം സെക്രട്ടറിയോ (3)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം നിയമനാധികാരിയോ ശിക്ഷണാധികാരിയോ, അതാത് സംഗതിപോലെ, ഒരു പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരന്റെയോ പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ മേൽ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ അത് 1960-ലെ കേരളാ സിവിൽ സർവ്വീസ് (ക്ലാസിഫിക്കേഷൻ, കൺട്രോൾ ആന്റ് അപ്പീൽ) റൂൾസ് പ്രകാരമായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(6) പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനിക്കുന്നപക്ഷം, ഏതെങ്കിലും ഒരു കുറ്റത്തിന് ഒരു പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരന്റെ പേരിൽ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിന് സെക്രട്ടറിയോടും പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ പേരിൽ അച്ചടക്ക നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിന് ബന്ധപ്പെട്ട ശിക്ഷണാധികാരിയോടും പഞ്ചായത്തിന് ആവശ്യപ്പെടാവുന്നതാണ്.

5. കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ നൽകുന്നതിനുള്ള നടപടിക്രമം

(1) 4-ാം ചട്ടം (1)-ാം ഉപചട്ടത്തിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഒരു കുറ്റം ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ചെയ്തുവെന്നും അയാൾക്കെതിരെ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണെന്നും ലഭ്യമായ വിവരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രസിഡന്റിനോ പഞ്ചായത്തിനോ പ്രഥമദൃഷ്ട്യാ ബോദ്ധ്യം വരുന്നുവെങ്കിൽ അയാൾക്കെതിരെ അച്ചടക്കനടപടി ആരംഭിക്കേണ്ടതുണ്ടോ എന്ന് പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനിക്കേണ്ടതും അച്ചടക്ക നടപടി ആരംഭിക്കുവാൻ പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ അപ്രകാരം അച്ചടക്ക നടപടി സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാൻ കാരണം കാണിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടുള്ള ഒരു നോട്ടീസ് പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥന് നൽകേണ്ടതുമാണ്. ഈ നോട്ടീസ് സെക്രട്ടറിയുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റും സെക്രട്ടറിയല്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റിന്റെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം സെക്രട്ടറിയും നൽകേണ്ടതാണ്.

എന്നാൽ, അടിയന്തിര സന്ദർഭങ്ങളിൽ പഞ്ചായത്തിന്റെ സാധുകരണത്തിന് വിധേയമായി, നോട്ടീസ് നൽകാവുന്നതാണ്.

(2) (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം നൽകുന്ന നോട്ടീസിൽ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന് എതിരെ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതിന്റെ കാരണങ്ങൾ വ്യക്തമായി കാണിച്ചിരിക്കേണ്ടതും മറുപടി നൽകുവാൻ നോട്ടീസ് കൈപ്പറ്റി ഏഴ് ദിവസത്തിൽ കുറയാത്ത സമയം അനുവദിക്കേണ്ടതുമാണ്.

കുറിപ്പ്:- നോട്ടീസിൽ അവ്യക്ത പ്രസ്താവനകൾ ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, "പ്രസിഡന്റിന്റെയോ പഞ്ചായത്തിന്റെയോ, നിർദ്ദേശം പാലിച്ചില്ല" എന്ന രീതിയിലുള്ള പൊതു പ്രസ്താവന, ശിക്ഷണ നടപടി സ്വീകരിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണം ആയി കാണിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതും അതിനുപകരം എന്തു നിർദ്ദേശം ഏതവസരത്തിൽ ആണ് പാലിക്കാതിരുന്നതെന്ന് വ്യക്തമായി പറയേണ്ടതുമാണ്.

(3) (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരമുള്ള നോട്ടീസിന് നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥനിൽ നിന്ന് വിശദീകരണം എന്തെങ്കിലും ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതും, വിശദീകരണമൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അത് സംബന്ധിച്ച തന്റെ റിപ്പോർട്ടും പ്രസിഡന്റ് പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. സെക്രട്ടറിയല്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ വിശദീകരണത്തോടൊപ്പം അതിൻമേലുള്ള സെക്രട്ടറിയുടെ അല്ലെങ്കിൽ ഓഫീസ് മേധാവിയുടെ അഭിപ്രായം കൂടി പ്രസിഡന്റിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

(4) (3)-ാം ഉപചട്ടത്തിൽ പറയുന്ന വിശദീകരണം അല്ലെങ്കിൽ റിപ്പോർട്ട് പരിഗണിച്ചശേഷം പഞ്ചായത്തിന് ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥനെതിരെ അച്ചടക്ക നടപടി വേണ്ടെന്ന് വയ്ക്കുവാനോ തുടരുവാനോ തീരുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

(5) ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനെതിരെ അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുവാൻ (4)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ, പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥന്, കുറ്റത്തിനോ, കുറ്റങ്ങൾക്കോ അടിസ്ഥാനമായ ആരോപണങ്ങളുടെ ഒരു സ്റ്റേറ്റ്മെന്റ് സഹിതം വ്യക്തമായ കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ നൽകേണ്ടതും അതിൽ പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥനോട് പതിനഞ്ചു ദിവസത്തിനകം അതിനുള്ള മറുപടി പത്രിക നൽകാൻ ആവശ്യപ്പെടേണ്ടതുമാണ്. സെക്രട്ടറിയുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റും, സെക്രട്ടറിയല്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റിന്റെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം സെക്രട്ടറിയും കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ നൽകേണ്ടതാണ്.

(6) കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ ഈ ചട്ടങ്ങളിൽ 1-ാം അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള ഫോറത്തിന്റെ മാതൃകയിൽ ആയിരിക്കേണ്ടതും അതിൽ, അതത് സംഗതിപോലെ, പ്രസിഡന്റോ സെക്രട്ടറിയോ കയ്യൊപ്പ് വച്ചിരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(7) കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ സംക്ഷിപ്തവും വ്യക്തമായ ഭാഷയിലുള്ളതുമായിരിക്കേണ്ടതും അതിൽ സംഭവം നടന്ന തീയതിയും സമയവും ബാധകമാവുന്നിടത്തെല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(8) ഓരോ കുറ്റത്തിനും അടിസ്ഥാനമായിട്ടുള്ള ആരോപണങ്ങളുടെ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റിൽ അച്ചടക്കനടപടി സംബന്ധിച്ച ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുമ്പോൾ പരിഗണിക്കപ്പെടാൻ സാദ്ധ്യതയുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും പരിതസ്ഥിതികൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ കൂടി പരാമർശിക്കേണ്ടതാണ്.

(9) കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ തയ്യാറാക്കിയതിന് ആധാരമായ രേഖകളുടെ ഒരു ലിസ്റ്റ് ആരോപണം സംബന്ധിച്ച സ്റ്റേറ്റുമെന്റിന്റെ അവസാനം ചേർക്കേണ്ടതാണ്.

(10) കുറ്റാരോപണ മെമ്മോയുടെയും ആരോപണം സംബന്ധിച്ച സ്റ്റേറ്റുമെന്റിന്റെയും രണ്ട് പ്രതികൾ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന് നൽകേണ്ടതും അതിലൊന്ന് അയാളുടെ തീയതി രേഖപ്പെടുത്തിയ കയ്യൊപ്പോടുകൂടി തിരികെ വാങ്ങി ഫയലിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(11) കുറ്റാരോപണ മെമ്മോയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കാലാവധിക്കുള്ളിൽ മറുപടി പത്രികയൊന്നും ലഭിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ യാതൊരു ഓർമ്മക്കുറിപ്പും ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന് നൽകേണ്ടതില്ലാത്തതും മറുപടി പത്രികയൊന്നും നൽകാനില്ല എന്ന നിഗമനത്തിൻമേൽ നടപടികൾ തുടരാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ കാലാവധി നീട്ടിക്കിട്ടുവാൻ അപേക്ഷ ലഭിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ അപേക്ഷയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കാരണങ്ങൾ സ്വീകാര്യമാണെന്ന് പ്രസിഡന്റിന് ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടാൽ അങ്ങനെയുള്ള കാലാവധി പതിനഞ്ചു ദിവസത്തിൽ കവിയാത്ത ഒരു കാലയളവിലേക്ക് നീട്ടിക്കൊടുക്കാവുന്നതാണ്.

(12) മേൽ നടപടിയുടെ ഏതെങ്കിലും ഘട്ടത്തിൽ ആരോപണങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച സ്റ്റേറ്റ്മെന്റിനോടൊപ്പം ചേർത്തിട്ടുള്ള ലിസ്റ്റിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും രേഖകൾ നോക്കാനും പകർപ്പ് എടുക്കുവാനും അനുവാദത്തിന് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അപേക്ഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ അങ്ങനെ അനുവാദം നൽകുന്നത് പൊതു താൽപ്പര്യത്തിന് എതിരല്ലെന്ന് പ്രസിഡന്റ് കരുതുന്ന പക്ഷം, തക്കതായ മേൽനോട്ടത്തിൽ, രേഖകൾ നോക്കാനും പകർപ്പ് എടുക്കുവാനും അയാളെ അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്.

6. മറുപടി പത്രികയുടെ പരിശോധന

(1) 5-ാം ചട്ടം (5)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന് നൽകിയ കുറ്റാരോപണ മെമ്മോയ്ക്ക് നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ അയാളിൽ നിന്ന് ഏതെങ്കിലും മറുപടി പത്രിക ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതും, മറുപടി പത്രികയൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അത് സംബന്ധിച്ച തന്റെ റിപ്പോർട്ടും പ്രസിഡന്റ് പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. സെക്രട്ടറിയല്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ മറുപടി പത്രികയോടൊപ്പം അതിൻമേലുള്ള സെക്രട്ടറിയുടെ അല്ലെങ്കിൽ ആഫീസ് മേധാവിയുടെ അഭിപ്രായം കൂടി പ്രസിഡന്റ് പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

(2) ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനിൽ നിന്ന് ലഭിച്ച മറുപടി പത്രികയിൽ അയാളെ നേരിൽ കേൾക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പഞ്ചായത്തിന് വേണ്ടി പ്രസിഡന്റ് അയാളെ നേരിൽ കേൾക്കേണ്ടതായും അയാൾ ബോധിപ്പിച്ച സംഗതികൾ മറുപടി പത്രികയോടൊപ്പം പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്.

7. ലഘുശിക്ഷ ചുമത്തൽ

(1) 5-ാം ചട്ടം (5)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം നൽകപ്പെട്ട കുറ്റാരോപണമെമ്മോയ്ക്ക് ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥൻ നൽകിയ മറുപടി പത്രികയും, മറുപടി പത്രികയൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അത് സംബന്ധിച്ച പ്രസിഡന്റിന്റെ റിപ്പോർട്ടും പരിഗണിച്ചശേഷം, ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേരിൽ ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റം അയാൾ ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി പഞ്ചായത്തിന് ബോദ്ധ്യമാകുന്ന പക്ഷം, ചെയ്ത കുറ്റത്തിന്റെ ഗൗരവവും സ്വഭാവവും കണക്കിലെടുത്ത് അയാളുടെ മേൽ 4-ാം ചട്ടം (1)-ാം ഉപചട്ടത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു ശിക്ഷ ചുമത്താവുന്നതും അതനുസരിച്ച് പഞ്ചായത്തിനുവേണ്ടി സെക്രട്ടറിയുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റും, സെക്രട്ടറിയല്ലാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റിന്റെ ഉത്തരവുപ്രകാരം സെക്രട്ടറിയും, കയ്യൊപ്പുവച്ചു കൊണ്ടുള്ള ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(2) (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു ഉത്തരവ്,-

(എ) സെക്രട്ടറിയുടെ കാര്യത്തിൽ, നടപ്പാക്കുന്നതിനും, ശിക്ഷയുടെ വിവരം അയാളുടെ സർവ്വീസ് രജിസ്റ്ററിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി അതിന്റെ പകർപ്പ് ആമുഖ കത്ത് സഹിതം ബന്ധപ്പെട്ട നിയമനാധികാരിക്കും സർക്കാരിനും ആവശ്യമെങ്കിൽ അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറലിനും പ്രസിഡന്റ് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതും;

(ബി) സ്റ്റേറ്റ് സർവ്വീസിൽപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ നടപ്പാക്കുന്നതിനും ശിക്ഷയുടെ വിവരം അയാളുടെ സർവ്വീസ് രജിസ്റ്ററിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി അതിന്റെ പകർപ്പ് ആമുഖകത്ത് സഹിതം ബന്ധപ്പെട്ട നിയമനാധികാരിക്കും സർക്കാരിനും ആവശ്യമെങ്കിൽ അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറലിനും പ്രസിഡന്റ് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതും;

(സി) സബോർഡിനേറ്റ് സർവ്വീസിൽപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കാര്യത്തിൽ നടപ്പാക്കുന്നതിനും ശിക്ഷയുടെ വിവരം അയാളുടെ സർവ്വീസ് രജിസ്റ്ററിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി അതിന്റെ പകർപ്പ് ആമുഖകത്ത് സഹിതം ബന്ധപ്പെട്ട ആഫീസ് മേധാവിക്കും ആവശ്യമെങ്കിൽ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പു മേധാവിക്കും സെക്രട്ടറി അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതും;

(ഡി) 180-ാം വകുപ്പിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഒരു പഞ്ചായത്തു ജീവനക്കാരന്റെ കാര്യത്തിൽ, ഉദ്യോഗക്കയറ്റം തടയുന്നതൊഴിച്ചുള്ള ഒരു ശിക്ഷയാണ് നൽകപ്പെട്ടതെങ്കിൽ, അതിന്റെ വിവരം അയാളുടെ സർവ്വീസ് രജിസ്റ്ററിൽ രേഖപ്പെടുത്തി സെക്രട്ടറി നടപ്പാക്കേണ്ടതും, ഉദ്യോഗക്കയറ്റം തടയപ്പെട്ട സംഗതിയിൽ ഉത്തരവിന്റെ പകർപ്പ് നിയമനാധികാരികാരികൾക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതുമാണ്.

8. സസ്പെൻഷൻ

(1) 180-ാം വകുപ്പിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ഒരു പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരനോ പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സബോർഡിനേറ്റ് സർവ്വീസിൽപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനോ ജീവനക്കാരനോ ഗുരുതരമോ സ്വഭാവദൂഷ്യമോ ഉൾപ്പെടുന്നതോ കടുത്ത ശിക്ഷ അർഹിക്കുന്നതോ ആയ ഒരു കുറ്റം ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നും, അയാളെ സർവ്വീസിൽ തുടരാൻ അനുവദിക്കുന്നത് പൊതുതാൽപ്പര്യത്തിന് എതിരാണെന്നും അയാൾക്കെതിരെ നടക്കുന്നതോ നടത്താനുദ്ദേശിക്കുന്നതോ ആയ അന്വേഷണത്തെ തടസ്സപ്പെടുത്തുമെന്നും പ്രസിഡന്റിന് പ്രഥമദൃഷ്ട്യാ ബോദ്ധ്യമാകുന്ന പക്ഷം, അദ്ദേഹത്തിന് പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥനെ വിശദമായ അന്വേഷണത്തിനും ശിക്ഷണനടപടിക്കും വിധേയമായി സർവ്വീസിൽ നിന്ന് സസ്പെന്റ് ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

(2) സസ്പെൻഷൻ കാലയളവിൽ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന് 1959-ലെ കേരള സർവ്വീസ് റൂൾസ്, പാർട്ട് 1 റൂൾ 55 പ്രകാരമുള്ള ഉപജീവനബത്തയ്ക്ക് അർഹതയുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

(3) സസ്പെൻഷൻ ഉത്തരവും അതിലേക്ക് നയിച്ച കാര്യങ്ങളും പ്രസിഡന്റ് പഞ്ചായത്തിന്റെ അടുത്ത യോഗത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യേണ്ടതും ഉത്തരവിന് പഞ്ചായത്തിന്റെ അംഗീകാരം തേടേണ്ടതുമാണ്. സസ്പെൻഷൻ പഞ്ചായത്ത് അംഗീകരിക്കാത്ത പക്ഷം സസ്പെൻഷൻ ഉത്തരവ് സ്വയം റദ്ദാകുന്നതും സസ്പെന്റ് ചെയ്യപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥനെ ഉടനടി ഉദ്യോഗത്തിൽ തിരികെ പ്രവേശിപ്പിക്കേണ്ടതും സസ്പെൻഷൻ കാലയളവ് ഡ്യൂട്ടിയായി പരിഗണിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(4) സസ്പെൻഷൻ ഉത്തരവിന്റെ പകർപ്പും അതിൻമേലുള്ള പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനവും പ്രസിഡന്റ് ഉടനടി നിയമനാധികാരിക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

(5) സസ്പെന്റ് ചെയ്യപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേരിൽ അച്ചടക്ക നടപടിക്ക് തടസ്സമാകാത്ത വിധത്തിൽ പഞ്ചായത്തിന് എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും അയാളുടെ സസ്പെൻഷൻ പുനഃപരിശോധിക്കാവുന്നതും അയാളെ ഉദ്യോഗത്തിൽ തിരികെ പ്രവേശിപ്പിക്കാവുന്നതുമാണ്.

(6) സസ്പെൻഷൻ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ച് മൂന്ന് മാസത്തിനുള്ളിൽ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേരിൽ പ്രസിഡന്റ് അന്വേഷണം പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതും അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട് പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(7) അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട് പരിഗണിച്ചശേഷം പഞ്ചായത്തിന്, അതത് സംഗതിപോലെ, ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേരിൽ അച്ചടക്കനടപടി വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കുവാനോ 4-ാം ചട്ടപ്രകാരം അച്ചടക്കനടപടി സ്വീകരിക്കുവാനോ 10-ാം ചട്ടപ്രകാരം അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട്, അതത് സംഗതിപോലെ, നിയമനാധികാരിക്കോ സർക്കാരിനോ അയച്ചുകൊടുക്കുവാനോ തീരുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

(8) ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മേൽ പഞ്ചായത്ത് ഒരു ലഘുശിക്ഷ ചുമത്തുകയോ അയാളുടെ പേരിൽ അച്ചടക്ക നടപടി വേണ്ടെന്ന് വയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന സംഗതിയിൽ, ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ സസ്പെൻഷൻ അതുവരെ പിൻവലിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ലഘുശിക്ഷ ചുമത്തുകയോ അച്ചടക്കനടപടി വേണ്ടെന്ന് വയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതോടൊപ്പം സസ്പെൻഷൻ പിൻവലിക്കേണ്ടതും സസ്പെൻഷൻ കാലാവധി എങ്ങനെ പരിഗണിക്കണമെന്ന് 1959-ലെ കേരള സർവ്വീസ് റൂൾസ് പാർട്ട് -1, റൂൾ-56 അനുസരിച്ച് തീരുമാനിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(9) 10-ാം ചട്ടപ്രകാരമുള്ള അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട്, അതത് സംഗതിപോലെ, നിയമനാധികാരിക്കോ സർക്കാരിനോ അയച്ചുകൊടുക്കുന്ന സംഗതിയിൽ, സസ്പെൻഷൻ അതുവരെ പിൻവലിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ, നിയമനാധികാരിയുടെയോ സർക്കാരിന്റെയോ നിർദ്ദേശാനുസരണം സസ്പെൻഷൻ തുടരുകയോ പിൻവലിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

9. അപ്പീലും പുനഃപരിശോധനയും

(1) 7-ാം ചട്ടം (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മേൽ ലഘുശിക്ഷ ചുമത്തിക്കൊണ്ട് പഞ്ചായത്തിനുവേണ്ടി, അതത് സംഗതിപോലെ പ്രസിഡന്റോ സെക്രട്ടറിയോ പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവിനെതിരെ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന് പ്രസ്തുത ഉത്തരവ് കൈപ്പറ്റി മുപ്പതു ദിവസത്തിനകം ഈ ആവശ്യത്തിന് സർക്കാർ അധികാരപ്പെടുത്തിയ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ മുമ്പാകെ ഈ ചട്ടത്തിൽ 2-ാം അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള ഫോറത്തിൽ അപ്പീൽ ബോധിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്:

എന്നാൽ, നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ അപ്പീൽ ബോധിപ്പിക്കാതിരുന്നതിന് മതിയായ കാരണം ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് അധികാരസ്ഥന് ബോദ്ധ്യപ്പെടുന്ന പക്ഷം നിശ്ചിത സമയത്തിനുശേഷം ലഭിക്കുന്ന അപ്പീലും പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്.

(2) (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം ലഭിക്കുന്ന അപ്പീൽ, അധികാരസ്ഥൻ ബന്ധപ്പെട്ട രേഖകൾ വരുത്തി പരിശോധിക്കേണ്ടതും, അപ്പീൽ നൽകിയ ഉദ്യോഗസ്ഥനെയും അപ്പീലിനാധാരമായ ശിക്ഷ നൽകിയ പഞ്ചായത്തിനുവേണ്ടി പ്രസിഡന്റിനെ അല്ലെങ്കിൽ പഞ്ചായത്ത് ചുമതലപ്പെടുത്തിയ മറ്റേതെങ്കിലും അധികാരസ്ഥനെയും നേരിൽ കേട്ടശേഷം, പ്രസ്തുത ശിക്ഷ നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവ് സ്ഥിരപ്പെടുത്തുകയോ ഭേദഗതി ചെയ്യുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ യുക്തമെന്ന് തോന്നുന്ന മറ്റേതെങ്കിലും ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

(3) (2)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച ഏതൊരു ഉത്തരവും സംബന്ധിച്ച രേഖകളും സർക്കാരിന് ഒന്നുകിൽ സ്വമേധയായോ അല്ലെങ്കിൽ അപേക്ഷയിൻമേലോ ആവശ്യപ്പെടാവുന്നതും അങ്ങനെയുള്ള ഉത്തരവ് പുനഃപരിശോധിക്കാവുന്നതും അതിനെ സംബന്ധിച്ച് തങ്ങൾക്ക് ഉചിതമെന്ന് തോന്നുന്ന ഉത്തരവ് പാസ്സാക്കാവുന്നതുമാണ്.

എന്നാൽ, ഉത്തരവ് പുനഃപരിശോധന ചെയ്യുവാനുള്ള യാതൊരു അപേക്ഷയും, പ്രസ്തുത ഉത്തരവ് അപേക്ഷകന് കിട്ടിയ തീയതി മുതൽ മുപ്പത് ദിവസം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷമാണ് സർക്കാരിന് ലഭിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, പരിഗണിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല.

എന്നുമാത്രമല്ല, ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനെ ദോഷമായി ബാധിക്കുന്ന യാതൊരു ഉത്തരവും അയാൾക്ക് ബോധിപ്പിക്കാനുള്ളത് ബോധിപ്പിക്കുവാൻ ഒരു അവസരം നൽകിയതിനുശേഷമല്ലാതെ സർക്കാർ പാസ്സാക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

എന്നുതന്നെയുമല്ല, പുനഃപരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കാനുള്ള ഉത്തരവ് ഉത്തരവിന്റെ തീയതി മുതൽ ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞ് സർക്കാർ സ്വമേധയാ ഒരു പുനഃപരിശോധന നടത്താൻ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു.

10. കടുത്ത ശിക്ഷകൾ ചുമത്തുന്നതിൽ കലാശിച്ചേക്കാവുന്ന കുറ്റങ്ങൾ ചെയ്താലുള്ള നടപടിക്രമം

(1) ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഏതെങ്കിലും കടുത്ത ശിക്ഷ അർഹിക്കുന്ന ഒരു കുറ്റം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി പ്രസിഡന്റോ, പഞ്ചായത്തോ കരുതുന്നുവെങ്കിൽ, പ്രസിഡന്റ് അങ്ങനെയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥനോ ജീവനക്കാരനോ

എതിരെ അന്വേഷണം നടത്തി അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട്, അതിൻമേലുള്ള പഞ്ചായത്തിന്റെ അഭിപ്രായം സഹിതം 180-ാം വകുപ്പിൽ പരാമർശിക്കുന്ന പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരന്റെ സംഗതിയിൽ നിയമനാധികാരികൾക്കും 3-ാം ചട്ടം (1)-ാം ഉപചട്ടപ്രകാരം പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ സംഗതിയിൽ സർക്കാരിനും അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

(2) പ്രസിഡന്റിന്റെ റിപ്പോർട്ടും പഞ്ചായത്തിന്റെ അഭിപ്രായവും, അതത് സംഗതിപോലെ, നിയമനാധികാരിയോ സർക്കാരോ വിശദമായി പരിശോധിക്കേണ്ടതും ആവശ്യമെങ്കിൽ പ്രസിഡന്റിനേയും ആരോപണവിധേയനായ ഉദ്യോഗസ്ഥനേയും നേരിൽ കേട്ടതിനുശേഷം അച്ചടക്ക നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ഉചിതമായ തീരുമാനമെടുക്കേണ്ടതും ആ തീരുമാനം പ്രസിഡന്റിനെ അറിയിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(3) നിയമനാധികാരിയോ സർക്കാരോ ഉദ്യോഗസ്ഥനെതിരെ അച്ചടക്ക നടപടി സ്വീകരിക്കുവാൻ തീരുമാനിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ, 1960-ലെ കേരള സിവിൽ സർവ്വീസ് (ക്ലാസിഫിക്കേഷൻ കൺട്രോൾ ആന്റ് അപ്പീൽ) റൂൾസിലെ നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിക്കേണ്ടതാണ്.

(4) ആരോപണവിധേയനായ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ 8-ാം ചട്ടപ്രകാരം സർവ്വീസിൽ നിന്ന് സസ്പെന്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സംഗതിയിൽ സസ്പെൻഷൻ തുടരണമോയെന്നും സസ്പെൻഷൻ കാലം എങ്ങനെ പരിഗണിക്കണമെന്നുള്ള കാര്യങ്ങൾ അതത് സംഗതിപോലെ, നിയമനാധികാരിയോ സർക്കാരോ പരിശോധിക്കേണ്ടതും ഉചിതമായ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതുമാണ്.

11. മറ്റ് ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കൽ

സസ്പെൻഷൻ, ലഘുശിക്ഷ ചുമത്തൽ, അപ്പീൽ എന്നീ കാര്യങ്ങളിൽ 1960-ലെ കേരള സിവിൽ സർവ്വീസ് (ക്ലാസിഫിക്കേഷൻ, കൺട്രോൾ ആന്റ് അപ്പീൽ) റൂൾസിലും കേരള സർക്കാരിന്റെ ഡിസിപ്ലിനറി പ്രൊസീഡിംഗ്സ് മാന്വലിലും പറഞ്ഞിട്ടുള്ള നടപടി ക്രമങ്ങൾ 4 മുതൽ 10 വരെയുള്ള ചട്ടങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത കാര്യങ്ങൾക്ക് ബാധകമായിരിക്കുന്നതും ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും സംബന്ധിച്ച് എന്തെങ്കിലും സംശയമോ തർക്കമോ ഉന്നവിക്കുന്ന പക്ഷം സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനം അന്തിമമായിരിക്കുന്നതുമാണ്.

12. കോൺഫിഡൻഷ്യൽ റിപ്പോർട്ട്

(1) പ്രസിഡന്റ് സെക്രട്ടറിയുടെ കോൺഫിഡൻഷ്യൽ റിപ്പോർട്ട് കാലാകാലങ്ങളിൽ തയ്യാറാക്കി നിയമനാധികാരിക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

(2) പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരിൽ ആർക്കൊക്കെ വേണ്ടിയാണ് കോൺഫിഡൻഷ്യൽ റിപ്പോർട്ട് സൂക്ഷിക്കുവാൻ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്, അവരുടെ കോൺഫിഡൻഷ്യൽ റിപ്പോർട്ട് കാലാകാലങ്ങളിൽ സെക്രട്ടറി തയ്യാറാക്കി റിവ്യൂ ചെയ്യുന്നതിനായി പ്രസിഡന്റിന് സമർപ്പിക്കേണ്ടതും പ്രസിഡന്റിന്റെ റിവ്യൂ റിപ്പോർട്ട് സഹിതം നിയമനാധികാരിക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതുമാണ്.

(3) പ്രസിഡന്റിന്, പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരുടേയും ജീവനക്കാരുടേയും പ്രവർത്തനം സംബന്ധിച്ച് കാലാകാലങ്ങളിൽ ബന്ധപ്പെട്ട നിയമനാധികാരിക്ക് റിപ്പോർട്ടുകൾ അയച്ചുകൊടുക്കാവുന്നതും അങ്ങനെയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരോ ജീവനക്കാരേയോ ഉദ്യോഗക്കയറ്റത്തിന് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ റിപ്പോർട്ടുകൾ കൂടി കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതാണ്.

13. അവധി അനുവദിക്കൽ

(1) സെക്രട്ടറിക്ക്, 150-ാം വകുപ്പിൽ പരാമർശിക്കുന്ന പഞ്ചായത്തു ജീവനക്കാർക്ക് അർഹതയ്ക്കും കേരള സർവ്വീസ് റൂൾസിലെ നിബന്ധനകൾക്കും വിധേയമായി ആകസ്മിക അവധി ഉൾപ്പെടെയുള്ള അവധി അനുവദിക്കാവുന്നതുമാണ്.

(2) പ്രസിഡന്റിന്, സെക്രട്ടറിക്കും പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട ആഫീസുകളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും മേധാവികൾക്കും, അർഹതയ്ക്ക് വിധേയമായി ആകസ്മിക അവധി അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്.

(3) (2)-ാം ഉപചട്ടത്തിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്ക് അർഹതയ്ക്കും കേരള സർവ്വീസ് റൂൾസിലെ നിബന്ധനകൾക്കും വിധേയമായി ആകസ്മിക അവധി ഒഴികെയുള്ള അവധി അനുവദിക്കേണ്ടതും, ഈ ആവശ്യത്തിലേക്കായി അധികാരപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(4) (2)-ാം ഉപചട്ടത്തിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടില്ലാത്ത, പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും ജീവനക്കാർക്കും അർഹതയ്ക്കും കേരള സർവ്വീസ് റൂൾസിലെ നിബന്ധനകൾക്കും വിധേയമായി ആകസ്മിക അവധി ഉൾപ്പെടെയുള്ള അവധി അനുവദിക്കേണ്ടത് സർക്കാർ ഈ ആവശ്യത്തിലേക്കായി അധികാരപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(5) (3)-ഉം (4)-ഉം ഉപചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന് ആകസ്മിക അവധി ഒഴികെയുള്ള അവധി അനുവദിക്കേണ്ടത് പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത ഒരു സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ, അവധി അപേക്ഷ പ്രസിഡന്റിന്റെ ശുപാർശയോടുകൂടി പ്രസ്തുത ഉദ്യോഗസ്ഥന് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

അനുബന്ധം – 1

കുറ്റാരോപണ മെമ്മോയുടെ മാതൃക

(5-ാം ചട്ടം (6)-ാം ഉപചട്ടം കാണുക)

കുറ്റാരോപണ മെമ്മോ

..... പഞ്ചായത്തിന്റെ കീഴിൽ ..... ൽ (ജോലിചെയ്യുന്ന സ്ഥലം, ആഫീസ്, സ്ഥാപനം മുതലായവ) ..... തസ്തികയിൽ ജോലി നോക്കുന്ന ശ്രീ./ശ്രീമതി ..... (പേര്) ന് എതിരെയുള്ള കുറ്റപത്രം.

1. ശ്രീ/ശ്രീമതി ..... എന്ന നിങ്ങൾ ..... (ഇവിടെ ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റം അഥവാ കുറ്റങ്ങളുടെ സാരാംശം, ബന്ധപ്പെട്ട തീയതി അഥവാ തീയതികൾ, സ്ഥലം എന്നിവ ചേർക്കുക) എന്ന കുറ്റം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു.

2. നിങ്ങൾക്കെതിരായി 1997-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് (ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മേൽ നിയന്ത്രണം) ചട്ടങ്ങളിലെ 4-ാം ചട്ടപ്രകാരമുള്ള ശിക്ഷണ നടപടികൾ എടുക്കാതിരിക്കാൻ കാരണം എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ ആയത് ഈ അറിയിപ്പ് ലഭിച്ച് പതിനഞ്ച് ദിവസത്തിനകം രേഖാമൂലം ബോധിപ്പിക്കേണ്ടതും പ്രസ്തുത കാലാവധിക്കകം നിങ്ങളിൽ നിന്നും യാതൊരു വിധ പത്രികയും ലഭിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഈ സംഗതിയിൽ നിങ്ങൾക്ക് യാതൊന്നും ബോധിപ്പിക്കാനില്ലെന്ന അനുമാനത്തിൽ മേൽനടപടികൾ തുടരുന്നതുമാണ്.

3. മുകളിൽ പറഞ്ഞ കുറ്റത്തിനോ കുറ്റങ്ങൾക്കോ ആധാരമായ ആരോപണങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് സ്റ്റേറ്റുമെന്റ് ഇതോടുകൂടി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

പ്രസിഡന്റ്/സെക്രട്ടറി

സ്ഥലം .....,

തീയതി .... പഞ്ചായത്തിനുവേണ്ടി

അനുബന്ധം – 2

(9-ാം ചട്ടം (1)-ാം ഉപചട്ടം കാണുക)

..... പഞ്ചായത്തിന്റെ ശിക്ഷണനടപടികൾക്കെതിരായ അപ്പീൽ.

1. അപ്പീൽ ഹർജിക്കാരന്റെ പേരും ഔദ്യോഗിക മേൽവിലാസവും

2. അപ്പീലിന് ആധാരമായ ഉത്തരവിന്റെ നമ്പരും തീയതിയും (പകർപ്പ് ഉള്ളടക്കം ചെയ്യുക)

3. ശിക്ഷ നൽകുന്നതിന് ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റം

4. നൽകപ്പെട്ട ശിക്ഷയുടെ വിവരം

അപ്പീലിന് ആധാരമായ കാരണങ്ങൾ
(വിശദമായ കാരണങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തുക)

സ്ഥലം ....., അപ്പീൽ ഹർജിക്കാരന്റെ ഒപ്പ്

തീയതി .....

ഗവർണറുടെ ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

എസ്.എം. വിജയാനന്ദ്
ഗവൺമെന്റ് സെക്രട്ടറി

വിശദീകരണക്കുറിപ്പ്

(ഇത് വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ ഭാഗമാകുന്നതല്ല; എന്നാൽ അതിന്റെ പൊതു ഉദ്ദേശ്യം വ്യക്തമാക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ്.)

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്ട് (1994-ലെ 13) 179-ാം വകുപ്പ് 5-ാം ഉപവകുപ്പു പ്രകാരം സെക്രട്ടറിയുടെ മേലും 180-ാം വകുപ്പ് (9)-ാം ഉപവകുപ്പുപ്രകാരം ഏതെങ്കിലും പഞ്ചായത്ത് ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയോ ജീവനക്കാരന്റെയോ മേലും, 181-ാം വകുപ്പ് (3)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം പഞ്ചായത്തിന് സേവനം വിട്ടുകൊടുക്കപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരുടെ ജീവനക്കാരുടേയും മേലും പഞ്ചായത്തിന് ലഘുശിക്ഷകൾ ചുമത്താൻ അധികാരം നൽകുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മേൽ പഞ്ചായത്തിനുള്ള നിയന്ത്രണാധികാരങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ടും അവധി അനുവദിക്കുന്ന കാര്യത്തിലും ചട്ടങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഈ ലക്ഷ്യം നിറവേറ്റുന്നതിന് ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ് ഈ വിജ്ഞാപനം.

കേരള സർക്കാർ

തദ്ദേശഭരണ (പി) വകുപ്പ്

നമ്പർ 8597/പി 3/98/ത.ഭ.വ

തിരുവനന്തപുരം, 1998 ഫെബ്രുവരി, 18

വിഷയം : തദ്ദേശഭരണവകുപ്പ് - അധികാരവികേന്ദ്രീകരണം - ആരോഗ്യവകുപ്പ് - കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളുടെ കീഴിലുള്ള സബ്സെന്ററുകളുടെ നിയന്ത്രണം - സ്പഷ്ടീകരണം സംബന്ധിച്ച്.

സൂചന : 18-09-95 ജി.ഒ. (പി) നമ്പർ 189/95/ത.ഭ.വ. നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്

18-09-1995 ജി.ഒ.(പി) നമ്പർ 189/95 ത.ഭ.വ. ഉത്തരവു പ്രകാരം ആരോഗ്യവകുപ്പിന്റെ കീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. എന്നാൽ ഈ ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളുടെ കീഴിൽ വരുന്ന സബ്സെന്ററുകളുടെ നിയന്ത്രണം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ ഭരണനിയന്ത്രണത്തിൽ ആയിരിക്കുമെന്ന് ആരോഗ്യവകുപ്പ് സ്പഷ്ടീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയതിനാൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ പ്രസ്തുത സബ്സെന്ററുകളുടെ വികസനകാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

എസ്.എം. വിജയാനന്ദ്
സെക്രട്ടറി
തദ്ദേശഭരണവകുപ്പ്

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Committee on Decentralisation of Powers - Implementation of Recommendations Governing Transferred Schemes - Orders Issued.

LOCAL ADMINISTRATION (N) DEPARTMENT

G.O.(P) No.112/98/LAD — Dated, Thiruvananthapuram 30-5-1998.

ORDER

With decentralisation of powers, several schemes have been transferred by various departments to the local bodies. The Committee on Decentralisation of Powers (Sen Committee) has recommended certain general principles to govern the implementation of such transferred schemes. Government have considered the recommendation and are pleased to issue the following orders.

1. All departments should intimate to every local body the detailed guidelines governing the implementation of the transferred schemes.
2. Selection of beneficiaries would be done by the local body in respect of such transferred schemes in accordance with the orders issued by the Local Administration Department from time to time.
3. The local bodies are not bound to release funds for schemes taken up without their approval.
4. The local bodies can decide locations wherever so required under the schemes.
5. The local bodies should not change the location of various offices and institutions transferred to them even within their jurisdiction without the prior concurrence of the Government.

By the Order of the Governor,

M. MOHANKUMAR
Chief Secretary to the Government

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Committee on Decentralisation of Powers - Implementation of Recommendations - Control of Local Bodies Over Staff - Transferred to them - Orders Issued.

LOCAL ADMINISTRATION (P) DEPARTMENT

G.O. (P) No. 113/98/LAD Dated, Thiruvananthapuram 02-6-1998

Read: 1) G.O.(P) No.161/97/LAD dated 07.07.1997

ORDER

Government have transferred staff of various categories to the local bodies to enable them to discharge the functions devolving on them as per the provisions of the Kerala Panchayat Raj Act 1994 and the Kerala Municipality Act, 1994.

2. As per the reference read above, Government have issued rules regarding disciplinary control over staff by the Panchayat Raj Institutions. The Committee on Decentralisation of Powers (Sen Committee) has given certain recommendations regarding the role of officials transferred to the local bodies. Government have considered these recommendations and are pleased to issue the following orders.

(1) The local body can distribute work among the employees transferred to it in accordance with their qualification, experience and expertise and in keeping with the needs of work at the level of the local bodies. While assigning such works, the local bodies need not be constrained by the kind of work done by an employee before his transfer to the local body. The local bodies can decide the work distribution rationaly and equitably.

(2) In the case of technical officers also, the above provisions will apply. The local body may assign any work in the area of expertise of the technical officer to that officer, provided it is within the functions assigned to the local body.

(3) In the case of officers who have been transferred to one local body but who have also to attend to the work of other local bodies, the concerned department should prescribe clear rules of rotaion through a formal order and the salary of the officer should be disbursed only after getting the attendance certificate from the local bodies covered by that officer.

(4) For all posts trasferred to the local bodies wherever there is a vacancy, for which there is no candidate sponsored by the Public Service Commission, the local body is empowered to fill it up from the employment exchange. In cases where there are no candidates registered in the employment exchange for a particular post, Government orders would have to be sought.

(5) The power of transfer of the staff will continue as at present. However, local bodies can recommend the transfer to staff to the transferring authority. If, however, the transferring authority himself is under the control of the local body, the transfer will be effected by that the authority according to the prescribed norms. If there are any complaints of violation, the local bodies should act as the appellate authority.

(6) Over the staff transferred to them, the local bodies have the following powers.

(i) Sanction leave, and in case where substitute arrangements are required, or leave records are not maintained by the local bodies, recommend leave.

(ii) Require attendance at meetings.

(iii) call for reports

(iv) Prescribe field duties

(v) Approve tour programmes.

(7) The local bodies may make reports to authorities reporting on performance of officers in respect of their performance of duties under the local body and such authority shall pay due regard to the reports while finalising their assessment.

(8) All files will be maintained by the concerned officers. Where decisions of a local body are required, the file should be routed to the local body through its Secretary and elected head. It would be returned after a decision is taken to the originating officer who will take appropriate action. Under no circumstances should a proposal be sent and a file originate in the local body to process the proposal. The draft of resolutions, minutes/proceedings etc. concerning a particular department should be prepared by the departmental officer concerned and got approved by the head of the local body.

3. These orders apply to all grama panchayats, block panchayats, district panchayats, municipalities and corporations in respect of officers transferred to them as per G.O. (P) No.189/95/LAD dated 18-9-1995 and subsequent Government orders.

By the Order of the Governor,

M. MOHANKUMAR

Chief Secretary.

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Committee on Decentralisation of Powers (Sen Committee) - Implementation of Recommendations of Interim Report - Role of Senior Officials and Heads of Departments Vis-a-vis Local Bodies - Orders Issued.

LOCAL ADMINISTRATION (P) DEPARTMENT

G.O (P) No.114/98/LAD — Dated, Thiruvananthapuram 02-6-1998

ORDER

With the decentralisation of powers and transfer of staff and functions to the local bodies the role of Heads of Departments and senior officers at the state, regional and district levels has changed considerably. The Committee on Decentralisation of Powers (Sen Committee) has recommended that, such officers have a facilitatory role to enable the local bodies to discharge their function effectively and efficiently. Government have considered the recommendations and are pleased to issue the following orders:-

(1) Heads of Departments will take timely action to sort out problems as and when they arise in the local bodies and issue timely clarifications to remove doubts.

(2) The Heads of Departments and officers at the regional and district levels will monitor the performance of officers transferred to the local bodies.

(3) During field visits, Heads of Departments and regional and district level officers will interact closely with the local bodies.

(4) Heads of Departments and regional and district level officers will provide technical guidance and offer professional advice, whenever needed.

(5) Heads of Departments and the regional and district level officers are responsible for monitoring the implementation of schemes and project of the local bodies relating to their departments.

(6) Heads of Departments and the regional and district level officers should provide necessary help to the local bodies for the preparation of schemes and projects.

By the Order of the Governor,

M. MOHAN KUMAR
Chief Secretary

GOVERNMENT OF KERALA

LOCAL ADMINISTRATION (P) DEPARTMENT

No.37806/L3/98/LAD — Dated, Thiruvananthapuram, 10th September, 1998

CIRCULAR

Sub: Strengthening of Grama Sabhas - Regarding.

As Grama Sabhas are critical institutions in ensuring peoples participation, they need to be strengthened. The following instructions are issued regarding conduct of Grama Sabha meetings:

(1) Widespread publicity should be given to Grama Sabha meetings, through intimation to all elected members, officials, political parties, trade unions, voluntary organisations, libraries, youth clubs, religious organisations, neighbourhood groups etc. Notices should be prominently displayed in all the public institutions of the ward like markets, schools, ration shops, anganwadies and also in the special public information notice board that is being set up in each ward.

(2) Dates for the four Grama Sabhas should be fixed in advance and made known in the manner mentioned above.

(3) The grama panchayats should nominate one official to be the co-ordinator of the Grama Sabha.

(4) All the block panchayat members and district panchayat members should be informed about the date and venue of the Grama Sabha meetings.

(5) The decisions of the Grama Sabha should be minuted by the co-ordinator and read over the Grama Sabha members before the meeting is formally closed. .

(6) The minutes should be entered in a well-bound minutes book.

(7) The President, Secretary and elected members and other officials should invariably sign the minutes. The signatures of as many participants as possible should be obtained.

(8) The minutes of the Grama Sabha is a public document and copies can be given to any person on request and on payment of actual photocopying charge.

(9) Copies of Grama Sabha decisions will be given to all the implementing officers.

(10) The minute book will be kept in the personal custody of the secretary of the panchayat, while the co-ordinator will keep a copy.

(11) The attendance list of the Grama Sabha should be taken with name, address, age, noting other details like whether belonging to SC or ST, whether the participant is a woman or is an official etc.

S.M.VIJAYANAND
Secretary, LAD

GOVERNMENT OF KERALA

LOCAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

No. 37936/DI/98/LAD

Thiruvananthapuram Dated: 10.09.1998

CIRCULAR

Sub: Strengthening of Ward Committees - Regarding.

As Wards Committees in municipal bodies are critical institutions have an important role to play in ensuring peoples participation, selection of beneficiaries in the urban local bodies and in overseeing implementation of public works besides their role in the planning process. They need to be strengthened. The following instructions are issued regarding conduct of Ward Committee meetings.

(1) Widespread publicity should be given to ward committee meetings, for selection of beneficiaries through intimation to all elected members, officials, political parties, trade unions, voluntary organisations, libraries, youth clubs, religious organisations, neighbourhood groups etc. Notices should be prominently displayed in all the public institutions of the ward like markets, schools, ration shops, anganwadis and also in the special public information notice board that is being set up in each ward.

(2) Dates for the Ward Committees should be fixed in advance and made known in the manner mentioned above.

(3) The municipal body should nominate one official to be the co-ordinator of the Ward Committee.

(4) All the urban local body members should be informed about the date and venue of the Ward Committee meetings.

(5) The decisions of the Ward Committee should be minuted by the co-ordinator and read over to the Ward Committee members before the meeting is formally closed.

(6) The minutes should be entered in a well-bound minutes book.

(7) The President, Secretary and elected members and other officials should invariably sign the minutes. The signatures of as many participants as possible should be obtained.

(8) The minutes of the Ward Committee is a public document and copies can be given to any person on request and on payment of actual photocopying charge.

(9) Copies of Ward Committee decisions will be given to all the implementing officers.

(10) The minutes book will be kept in the personal custody of the secretary of the municipality, while the co-ordinator will keep a copy.

(11) The attendance list of the ward committee should be taken with name, address, age, noting other details like whether belonging to SC or ST, whether the participants is a women or/is an official etc.

S.M.VIJAYANAND
Secretary,
Local Administration Department

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

LAD-District Panchayats and Block Panchayats-Assigning of the Charge of Implementing Officers-Orders Issued.

LOCAL ADMINISTRATION (P) DEPARTMENT

G.O. (P) No.69/99/LAD Dated, Thiruvananthapuram 29.03.1999.

Read:- (1) G.O. (P) No. 189/95/LAD Dated 18-9-1995

(2) G.O. (P) No. 676/97/FIN Dated 6-8-1997

ORDER

As per Government order cited first above, officers were transferred to the local bodies. As per the government order cited second above, these officers have been made the implementing officers of the concerned local bodies. At present only officers who have been transferred to the local bodies can be made implementing officers and funds transferred to them for implementing various schemes. The district panchayats and block panchayats have brought to the notice of the Government the fact that, for several departments, they do not have Implementing officers. Government have considered this question and are pleased to order that the following officers would act as implementing officers for the district and block panchayats, even though they have been transferred to the concerned panchayats.

District Panchayat

Department	:	Officer
Education Department	:	D.E.O (H.Q)
Social Welfare Department	:	Programme Officer
Animal Husbandary Department	:	Deputy Director of Animal Husbandary
Scheduled Caste Devpt. Dept.	:	District Development Officer
Scheduled Tribe Devpt. Dept.	:	Project Officer ITDP/TDO.

Block Panchayat

Social Welfare Department	: C.D.P.O.
Dairy Development	: Dairy Extension Officer

These implementing officers would be governed by the following conditions;

(1) The implementing officers shall work under the control of district panchayat/block panchayat for the purpose of Implementation of schemes.

(2) The district panchayat/ block panchayat can transfer funds to the implementing officers who would be allowed to open PD accounts.

(3) The funds would be spend as the same manner as if the officers were directly under the control of district panchayat/block panchayat.

(4) Actual expenditure alone would be accounted as expenditure

(5) If any of the implementing officer fails to perform his/her functions the district panchayat/ block panchayat will take up the matter with the concerned department and it shall be the duty of the department to ensure that the implementing officers perform their task properly.

By order of the Governor

S.M. VIJAYANAND
Secretary to Government.

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

തദ്ദേശഭരണ വകുപ്പ്-കേരള പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ട് 1994-അധികാരവികേന്ദ്രീകരണം-ആരോഗ്യ വകുപ്പിൽനിന്നും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൂടുതലായി കൈമാറുന്ന അധികാര/അവകാശങ്ങൾ-ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കൈമാറുന്നവ സംബന്ധിച്ച്-ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ (പി) വകുപ്പ്

ജി.ഒ. (പി) 184/99/തഭവ. തിരുവനന്തപുരം, 1999 സെപ്റ്റംബർ, 27

പരാമർശം:- 1. 18.9.1996-ലെ സ.ഉ. (പി) 189/95/തഭവ. നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്.
2. 23.12.1995-ലെ ജി.ഒ. (പി) 566/95/ആകുവ. നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്.
3. 1999-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് (ഭേദഗതി) ആക്ട്.
4. 2.7.1999-ലെ സ.ഉ. (അ) 272/99/ആകുവ. നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്.

ഉത്തരവ്

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ട് നിലവിൽ വന്നതോടെ സർക്കാരിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്ന പല അധികാരങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും പദ്ധതികളും ചുമതലകളും സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊണ്ട് പരാമർശം ഒന്നു പ്രകാരം സർക്കാർ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും തുടർന്ന് പരാമർശം 2 പ്രകാരം ആരോഗ്യവകുപ്പിൽ നിന്നും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൈമാറുന്ന അധികാര/അവകാശങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച പൊതുവായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുകയുമുണ്ടായി. ആരോഗ്യ വകുപ്പിലെ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഭരണ ചുമതല ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് നൽകിയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ 1999-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് (ഭേദഗതി) ആക്ട് പ്രകാരം ആരോഗ്യ വകുപ്പിൻ കീഴിൽ സംസ്ഥാനത്തുള്ള ജില്ലാ ആശുപത്രികളുടെ ഭരണ ചുമതല സംസ്ഥാനത്തെ അതതു ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. ഈ നിയമഭേദഗതിയെ തുടർന്ന് പരാമർശം 4-ലെഅനുബന്ധത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും രണ്ടാം പരാമർശത്തിൽ നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി അതതു ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കൈമാറിക്കൊണ്ട് സർക്കാർ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയുണ്ടായി.

2. മേൽ സാഹചര്യത്തിൽ സംസ്ഥാന ആരോഗ്യ/ആയുർവേദ/ഹോമിയോ വകുപ്പുകളുടെ കീഴിലുള്ളതും അനുബന്ധത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതുമായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പും നിയന്ത്രണവും പരാമർശം രണ്ടിലെ സർക്കാർ ഉത്തരവിൽ നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി അതതു ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കൈമാറിക്കൊണ്ട് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

3. മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരം കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വിവരം അനുബന്ധത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. സ്ഥാപനങ്ങളോടൊപ്പം അവയുടെ ആസ്തിബാധ്യതകളും വസ്തുവകകളും അവയിൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ തസ്തികകളും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയും അതതു തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലേക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

4. ഓരോ സ്ഥാപനവും ഏത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലേക്ക് കൈമാറുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ടും കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന തസ്തികകൾ ഏത് സർക്കാർ ആഫീസിൽ നിന്ന് കൈമാറുന്നു എന്ന് കാണിച്ചുകൊണ്ടും അതത് വകുപ്പിന്റെ അധ്യക്ഷന്മാർ 1999 ഒക്ടോബർ 31-ാം തീയതിക്കു മുമ്പ് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതാണ്. അപ്രകാരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഉത്തരവുകളുടെ പകർപ്പുകൾ സെക്രട്ടറിയറ്റിലെ ബന്ധപ്പെട്ട ഭരണ നിർവ്വഹണ വകുപ്പിലേക്കും ധന/ആസൂത്രണ-സാമ്പത്തികകാര്യ/തദ്ദേശഭരണ വകുപ്പുകളിലേക്കുംകൂടി അയയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

5. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന തസ്തികകളിൽ അതതു സർക്കാർ വകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ തന്നെ, മറിച്ചൊരുത്തരവ് ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ തുടരേണ്ടതാണ്.

6. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഏൽപ്പിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുള്ള സർക്കാരിന്റെ അധികാരങ്ങളും ചുമതലകളും പദ്ധതികളും ഫലപ്രദമായി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാർ വകുപ്പ് അവയ്ക്ക് ആഫീസ് സൗകര്യം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണപരമായ എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളും സാങ്കേതിക ഉപദേശങ്ങളും നൽകേണ്ടതാണ്.

ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൻപ്രകാരം

എസ്.എം. വിജയാനന്ദ്
സെക്രട്ടറി

അനുബന്ധം

ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിന് ഭരണ ചുമതല കൈമാറുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ

ആരോഗ്യവകുപ്പ്

1. എ.എ.റഹിം ആശുപത്രി, കൊല്ലം, കൊല്ലം ജില്ല.
2. ജില്ലാ ആശുപത്രി, ആലപ്പുഴ, ആലപ്പുഴ ജില്ല.
3. ജില്ലാ ആശുപത്രി, കോഴഞ്ചേരി, പത്തനംതിട്ട ജില്ല.
4. ജില്ലാ ആശുപത്രി, കോട്ടയം, കോട്ടയം ജില്ല.
5. ജില്ലാ ആശുപത്രി, പൈനാവ്, ഇടുക്കി ജില്ല.
6. ജില്ലാ ആശുപത്രി, തൃശ്ശൂർ, തൃശ്ശൂർ ജില്ല.
7. ജില്ലാ ആശുപത്രി, പാലക്കാട്, പാലക്കാട് ജില്ല.
8. ജില്ലാ ആശുപത്രി, മഞ്ചേരി, മലപ്പുറം ജില്ല.
9. ജില്ലാ ആശുപത്രി, മാനന്തവാടി, വയനാട് ജില്ല.
10. ജില്ലാ ആശുപത്രി, കണ്ണൂർ, കണ്ണൂർ ജില്ല.
11. ജില്ലാ ആശുപത്രി, കാഞ്ഞങ്ങാട്, കാസർഗോഡ് ജില്ല.

ആയുർവേദ വകുപ്പ്

1. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, വർക്കല, തിരുവനന്തപുരം ജില്ല.
2. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, ആശ്രാമം, കൊല്ലം ജില്ല.
3. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, അയിരൂർ, പത്തനംതിട്ട ജില്ല
4. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, തൊടുപുഴ ഇടുക്കി ജില്ല
5. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, കോട്ടയം, കോട്ടയം ജില്ല.
6. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, ആലപ്പുഴ, ആലപ്പുഴ ജില്ല.
7. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, എറണാകുളം, എറണാകുളം ജില്ല.
8. ആർ.പി.ഡി.എ. ആശുപത്രി, തൃശ്ശൂർ, തൃശ്ശൂർ ജില്ല.
9. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, പാലക്കാട്, പാലക്കാട് ജില്ല.
10. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, കോട്ടക്കൽ, മലപ്പുറം ജില്ല.
11. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, കോഴിക്കോട്, കോഴിക്കോട് ജില്ല.
12. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, കണ്ണൂർ, കണ്ണൂർ ജില്ല.
13. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, കല്പറ്റ, വയനാട് ജില്ല.
14. ജില്ലാ ആയുർവേദ ആശുപത്രി, പടന്നക്കാട്, കാഞ്ഞാങ്ങാട്, കാസർഗോഡ് ജില്ല.

ഹോമിയോപ്പതി വകുപ്പ്

1. പട്ടം തിരുനാൾ മെമ്മോറിയൽ ഗവ:ഹോമിയോ ആശുപത്രി, തിരുവനന്തപുരം.
2. ജില്ലാ ഗവൺമെന്റ് ഹോമിയോ ആശുപത്രി, പോളയത്തോട്, കൊല്ലം ജില്ല.
3. ജില്ലാ ഗവൺമെന്റ് ഹോമിയോ ആശുപത്രി, അവലൂക്കുന്ന് പി.ഒ. ആലപ്പുഴ ജില്ല.
4. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, കുറിച്ചി, കോട്ടയം ജില്ല.
5. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, പുഷ്പകണ്ടം, ഇടുക്കി ജില്ല.
6. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, പുല്ലേപ്പടി, എറണാകുളം ജില്ല.
7. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, ചങ്ങഴികുളങ്ങര, തൃശ്ശൂർ ജില്ല.
8. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, ചാത്തുപുരം, പാലക്കാട് ജില്ല
9. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, ഡൗൺഹിൽ പി.ഒ., മലപ്പുറം ജില്ല.
10. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, മാനന്തവാടി, വയനാട് ജില്ല.
11. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, സൗത്ത് ബസാർ, കണ്ണൂർ ജില്ല.
12. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, ഏലത്തൂർ, കോഴിക്കോട് ജില്ല.
13. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, കാഞ്ഞങ്ങാട്, കാസർഗോഡ് ജില്ല.
14. ജില്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രി, തിരുവല്ല, കൊറ്റനാട്, ആലപ്പുഴ ജില്ല.

കേരള സർക്കാർ

തദ്ദേശഭരണ (പി) വകുപ്പ്

നം. 31259/പി2/99/ത.സ്വഭവ. തിരുവനന്തപുരം, 1999 നവംബർ, 3

സർക്കുലർ

വിഷയം : തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ കൈമാറിയിട്ടുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വക വസ്തുവകകളുടെ ദുരുപയോഗം തടയൽ - മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച്

സൂചന : 18.9.1995-ലെ സ.ഉ.(പി) 189/95/ത.ഭ.വ. നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്.

സൂചനയിലെ സർക്കാർ ഉത്തരവു പ്രകാരം, 1994-ലെ കേരളാ പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ടിലെ മുന്നും നാലും അഞ്ചും പട്ടികകളിലും 1994-ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്ടിലെ ഒന്നാം പട്ടികയിലും പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാരിന്റെ ചുമതലകളും പദ്ധതികളും സ്ഥാപനങ്ങളും, അത്തരം സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ആസ്തി ബാധ്യതകളും വസ്തുവകകളും സംസ്ഥാനത്തെ ഗ്രാമ-ബ്ലോക്ക്-ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്കും മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിലുകൾക്കും മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകൾക്കും കൈമാറിയിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നാൽ അപ്രകാരം കൈമാറ്റം ചെയ്തു കിട്ടിയ ചില വസ്തുവകകൾ ചില തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുവാൻ ശ്രമിച്ചുവരുന്നതായി സർക്കാരിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഏത് ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തിയാണോ ഈ സ്ഥാപനങ്ങൾ സർക്കാർ ആരംഭിച്ചത്, ആ ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യത്തെ ഹനിക്കുന്ന രീതിയിൽ അവയുടെ വസ്തുവകകൾ മറ്റാവശ്യങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്താനാണ് ചില തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ശ്രമിക്കുന്നത്. സർക്കാർ സ്കൂൾ/ ആശുപത്രി കോപൗണ്ടുകളിൽ ഷോപ്പിംഗ് കോംപ്ലക്സുകൾ നിർമ്മിക്കുക, കൃഷിഫാമുകളിൽ മറ്റാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുക എന്നിവയാണ്, കൈമാറ്റം ചെയ്ത വസ്തുവകകളുടെ ദുരുപയോഗത്തിനുള്ള ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ. ഇത്തരം പ്രവണത അടിയന്തിരമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന് സർക്കാർ കരുതുന്നു. കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെട്ട സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങളോടനുബന്ധിച്ചുള്ള വസ്തുവകകൾ അതതു തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണത്തിലാണെങ്കിലും അവയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം ഇപ്പോഴും സർക്കാരിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. അവ വിൽക്കാനോ കൈമാറ്റം ചെയ്യാനോ അന്യാധീനപ്പെടുത്താനോ കടപ്പെടുത്തുവാനോ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അധികാരമില്ല. കൈമാറ്റം ചെയ്ത ഒരു സർക്കാർ സ്ഥാപനത്തിനോടനനുബന്ധിച്ചുള്ള വസ്തുവകകൾ ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു മാത്രം ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്നും മറ്റ് യാതൊരു സംരംഭത്തിനും അവ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൂടാ എന്നും ഇക്കാര്യത്തിൽ ഏതെങ്കിലും സംശയം ഉദിക്കുന്നപക്ഷം സർക്കാരിന്റെ ഉപദേശം ആരായേണ്ടതാണ് എന്നും സർക്കാർ എല്ലാ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളോടും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത്രാജ് ആക്ടിലെ 166(7), 172(6), 173(6) എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരവും 1994-ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി ആക്ടിലെ 30 (5) വകുപ്പു പ്രകാരവും കൈമാറിയ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഭരണം സംബന്ധിച്ച് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാൻ സർക്കാരിന് അധികാരമുണ്ടെന്നും അപ്രകാരം സർക്കാർ നൽകുന്ന മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിക്കാൻ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ബാധ്യതയുണ്ടെന്നും എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുന്നു.

എസ്.എം. വിജയാനന്ദ്
ഗവൺമെന്റ് സെക്രട്ടറി

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Local Self Government - Utilisation of Services of Non-Government Engineers when the Post of Engineer is Vacant in Block Panchayats and Municipalities - Orders Issued.

LOCAL SELF GOVERNMENT (DP) DEPARTMENT

G.O.(Rt) No. 262/2000/LSGD Dated, Thiruvananthapuram, 17.01.2000

Read:- G.O. (MS) No. 39/99/LAD Dated, 19.02.1999

ORDER

As per the Government Order read above, the grama panchayats are empowered to use the services of non-government engineers on payment of a stipulated amount when the posts of engineers are not there. Now requests are being received from other local governments that a similar facility should be extended to them during the period when the sanctioned posts of engineers are vacant.

This matter was discussed in the Co-ordinating Committee meeting held on 28.10.1999 and it was decided to recommend the proposal.

Government have examined the matter in detail and are pleased to extend the facility available to grama panchayats to the block panchayats and to the municipalities having only one engineer. These local governments can utilise the services of qualified engineers who are members of BLEC/MLEC when the post of engineer is vacant for more than one month. When the services of non-government engineer are utilised they may be given the following remunerations.

(a) For preparation of estimates including all design and drawing - 0.5% of the estimated amount subject to a minimum of Rs. 100/- and maximum of Rs. 2,000/-

(b) Full supervision of the works, measurement of the work and preparation of bills upto 1.5% of the estimate subject to a minimum of Rs. 100/- and a maximum of Rs. 10,000/-

(c) Check measurement and vetting of bills or valuation upto 0.5% of the extimate subject to a minimum of Rs. 100/- and a maximum of Rs. 1,000/-

If the services of government engineers not in the service of any local government but who are members of BLEC/MLEC as the case may be, are utilised the remuneration would be half of the remuneration admissible to non-government engineers.

By the Order of the Governor,

S.M. VIJAYANAD
Secretary to Government

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Local Self Governments - Deployment of Engineering Staff of Local Self Government Institutions from Public Works and Irrigation Departments - Orders Issued.

LOCAL SELF GOVERNMENT (P) DEPARTMENT

G.O.(P) No. 186/2000/LSGD Dated, Thiruvananthapuram, 4.7.2000

ORDER

The Committee on Decentralisation of Powers, in Vol. III Part A of its final report on "Strengthening of Professional and Ministerial Support to Local Governments" has given detailed recommendations on deployment of engineering staff to local self governments, to cope with the functional responsibilities transferred to them under the Kerala Panchayat Raj Act, 1994 and the Kerala Municipality Act, 1994.

2. Government have examined the recommendations in detail and are pleased to issue the following orders.

(i) A Chief Engineer would be deployed to the Local Self Government Department.

(ii) Six Superintending Engineers would be deployed - four for panchayat raj institutions and one each to the newly formed municipal corporations of Kollam and Thrissur. The location of the head quarters of the Superintending Engineers transferred for panchayat raj institutions would be ordered separately.

(iii) 14 Executive Engineers would be deployed - one to each district panchayat. Another 18 posts of Executive Engineers would be deployed, one each to the twelve grade I municipalities, one to the district panchayat where there is no public works divison now, one to the office of the Cheif Engineer, Local Self Government Department deployed under item (i) above and one each to the offices of the four Superintending engineers for panchayat raj instituttions deployed under item (ii) above.

(iv) 167 posts of Assistant Engineers would be deployed. Every block panchayat other than Attapady, and the 41 grade II and grade III municipalities would get a post of Assistant Executive Engineer each. Local Self Government Department would rearrange the posts of Assistant Executive Engineers transfered earlier to achieve this distribution and issue order separately.

(v.) Each of the village panchayats which has an allocatioin of more than Rs.75 lakhs under plan or which has an area of 75 sq.km. or more with an allocation of Rs.50 lakhs under plan, will get one post of Assistant Engineer. In the case of others, two village panchayats would share an Assistant Engineer. Orders on the location of this post would be issued separately.

(vi) For this purpose and for manning posts in the offices of the Chief Engineer, Superintending Engineers and Executive Engineers, a total number of 374 posts of Assistant Engineers would be deployed.

(vii) 1511 Overseers/Draftsmen would be deployed to the panchayat raj institutions and 53 to the Urban local bodies other than corporations.

(viii) In the case of office of the Chief Engineer for Local Self Government Department and the offices of the four Superintending Engineers for panchayat raj institutions and in the case of District, Block and Village Panchayats the engineers would be transferred along with the ministerial and technical support staff to attain the following staff pattern.

Office of the	Technical						Ministerial						
	CE	SE	EE	AEE	AE	Ovr.	AA	DA	JS	Clrk	Type	Peon	PTS
Chief Engineer	1	1	1	1	2	4	1	-	2	8	2	2	1
Supdtng. Engineer	-	1	1	1	2	4	-	-	1	4	2	2	1
Exe. Engineer	-	-	1	1	1	4	-	1	1	4	2	2	1
Asst. Ex. Engr.	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	1	1	1
Asst. Engineer	-	-	-	-	1	3	-	-	-	1	-	-	-

(ix) Of the staff to be deployed, the Chief Engineer would be from the Public Works Department and the 14 Executive Engineers deployed to district panchayats would be from the Irrigation Department. The other staff, both ministerial and technical to be deployed would be identified from the Public Works and Irrigation Departments and orders issued later.

This deployment is over and above the posts deployed earlier.

3. Government further order that the following general conditions would govern the administration of the engineers and supporting staff deployed to local governments.

(i) The identified techinical and supporting staff would be placed at the disposal of Local Self Government Department which would issue posting orders.

(ii) The Chief Engineer would work under the control of the Local self Government Department and would be responsible for the administration of the deployed staff in accordance with policy guidelines laid by the Local Self Government Department.

(iii) The disciplinary control of the engineers deployed to the local governements would be with the concerned local governement. However the engineers will have disciplinary control over their subordinate staff. The appellate/revisonal authority would be the Chief Engineer or the Local Self Government Departments as the case may be.

(iv) For salary, TA and office expenses, necessary provision would be provided proportionate to the transfered staff, under the head of account of the Public Works and Irrigation Departments and it would be operated by the Chief Engineer. A Committee consisting of the Secretaries of Finance, Local Self Government, Public Works and Irrigation Departments would work out the proportionate share to be pooled from the two departments. Till this arrangement is formalized, expenses of the staff deployed would be met from the existing heads of account.

(v) The concerned local government would sanction casual leave to the deployed staff. Other kinds of leave would have to be recommended by the local government.

(vi) Performance assesment would be by the local government concerned.

(vii) For filling up of vacancies, the reporting to PSC would be done by the respective departments. However, in the absence of PSC list, filling up from the Employment Exchange or on contract appointment as approved by Government would be done by the local government.

(viii) From the district level and above charge arrangements should be made for senior engineers to provide technical services to various geographical regions, in the case of local governments which need such services, particaularly village panchayats, block panchayats and municipalities.

(ix) The engineers at the lower levels would have to perform tasks relating to works being done in their jurisdiction by higher levels of logical governments or the State Government. This would ensure that even after redeployment essential services of the engineers would still be available to the State Government. Also the district panchayats and block panchayats can ensure effective implementation and supervision of works throughout their jurisdiction.

(x) The engineers assigned to local governments would take care of all kinds of engineering works including water supply schemes irrespective of their parent cadre.

(xi) The deployment of staff would be based on their option. If there are more persons opting the number of posts, seniority would be the sole criterion for deployment. Otherwise the principle of junior-most first would be followed. The options would be called for by Heads of Department concerned. In the option form, the employee should indicate three places/districts in the order of preferences, which he opts for being posted on deployment.

(xii) The tenure of the deployed officers would be three years except when they get promoted in their parent cadre before the end of this period.

(xiii) The deployed staff would be relieved by the local government only after the substitute joins.

(xiv) Deployed posts would continue to be treated as part of the original cadre for determination of supervisory posts of that cadre.

(xv) The redeployed posts would be located in the office of the local governments wherever possible.

(xvi) All the posts transferred to local governments including those through redeployment should be notified in the gazatte as per the provisions of the Kerala Panchayat Raj Act, 1994 and the Kerala Municipality Act, 1994.

(xvii) The departments would be free to rationally reorganise the staff left with them after deployment. But posts, which are deployed to local governments will not be filled up.

Engineers deployed earlier and as per this order for performing local government functions would constitute a notional Local Self Government Cadre.

The posts of engineers and the supporting staff identified for deployment and the names and other details of the staff to be deployed will be intimated to the Local Self Government Department by the Heads of Department concerned, within 45 days from the date of issue of orders under para 2 (viii) above.

By Order of the Governor,

M. MOHANAKUMAR
Chief Secretary to Government

300

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Local Self Government - Deployment of Ministerial Staff to Local Self Government Institutions from Various Government Departments - Orders Issued.

LOCAL SELF GOVERNMENT (P) DEPARTMENT

G.O.(P) 187/2000/LSGD Dated, Thiruvananthapuram, 4.7.2000

Read:- G.O. (MS) No. 39/99/LAD Dated, 19.02.1999

ORDER

The Committee on Decentalisation of Powers, in Vol.III-Part A of its Final Report dealing with "Strengthening of Professional and Ministerial Support to Local Governments" has given detailed recommendations on deployment of ministerial staff to local governments from various Government Departments, to cope with the functional responsibilities transferred to them under the Kerala Panchayat Raj Act, 1994 and the Kerala Minicipality Act, 1994.

2. Government have examined the recommendations of the Committee in detail and are pleased to issue the following orders.

(1) 1302 posts of clerks will be deployed to the local governments from various departments as follows:

Agriculture Department	337
Soil ConservationDepartment	30
Animal Husbandary Department	48
Dairy Development Department	24
Fisheries Department	29
Industries Department	28
Co-operation Department	28
Public Works Department	62
Irrigation Department	300
Rural Development Department	11
Social Welfare Department	87
S.C. Development Department	54
S.T. Development Department	14
Education Department	15
Health Services Department	28
Indian Systems of Medicine Dept.	19
Revenue Department	126
Labour Department	36
Employment Department	26
Total	**1302**

(2) On deployment each level of local government would be allotted additional posts of clerks as follows:

Level of LSG.	No. of posts per LSG	Total
(i) Village Panchayat	1	991
(ii) Block Panchayats	1	152
(iii) District Panchayats	5	70

(iv)	Grade I and II Municipalities	1	33
(v)	Grade III Municipalities	2	40
(vi)	Existing Municipal Corporations	2	6
(vii)	New Municipal Corporations	5	10
	Total		**1302**

(3) Proportionate number of Class IV staff would also be tranferred to the Local Government from the Departments concerned along with the clerical staff.

(4) For the staff to be deployed, the following conditions shall apply.

(i) The deployment of staff would be based on their option. If there are more persons opting than the number of posts, seniority would be the sole criterion for deployment. Otherwise the principle of junior-most first, would be followed. The options of staff will be called for immediately by the heads of departments. In the option form, the employee should indicate three places/districts, in the order of preference, which he opts for being posted on deployment.

(ii) The tenure of the deployed staff to the local governments concerned would be three years, except where there is promotions in the parent cadre.

(iii) The posts should be notionally shifted to the lowest salary drawing unit of the department in the respective districts for the purpose of payment of salary to the deployed staff. The salary would be continued to be paid by the parent department.

(iv) Sanction of leave other than casual leave, maintenance of service records etc., would continue to be the responsibility of the departmental officers concerned.

(v) Proportionate allotment under T.A, medical reimbursement etc. would be set apart for the deployed posts.

(vi) The local governments would have disciplinary control over the deployed staff. They would sanction casual leave and application for other kinds of leave should be routed through them.

(vii) The deployed staff if transferred should be relieved by local governments only after the substitute joins.

(viii) Deployed posts would continue to be treated as part of the original cadre for determination of supervisory posts of the cadre.

(ix) The redeployed ministerial staff would be located in the office of the local government concerned.

(x) All the posts transferred to local governments including those through redeployment should be notified in the Gazettee as per the provisions of the Kerala Panchayat Raj Act, 1994 and the Kerala Municipality Act, 1994.

(5) For identifying the posts to be deployed as per the number mentioned in para (1) above, the Heads of Departments will follow the recommendations of the Committee on Decentralization of Powers which is appended. However, they are free to identify surplus posts from anywhere in their department subject to the condition that the number mentioned in para (1) shall not be altered. The heads of departments would be free to rationally reorganize the staff left with the Department after deployment. The department shall not fill up the posts, which are deployed to local governments.

(6) The pots of clerks and Class IV staff identified for deployment and the names and other details of the staff, including preferred places for working, will be intimated to Local Self Government Department by the Heads of Departments concerned, within 45 days from the date of issue of this order for issuing the posting orders.

By the Order of the Governor,
M. Mohankumar
Chief Secretary to Government

ANNEXURE

Extract of the Recommendations of the Committee on Decentralization of powers in Vol. III- Part A of its Final Report

3.2.1. As per G.O.(P) 189/95/LAD Dated 18.9.1995, Government transferred certain categories of staff to the local bodies. In the case of professional staff transferred as per this order, it has been clearly stipulated that the supporting staff would also automatically stand transferred. However, in the case of ministerial staff this has not been realised in full. The Committee recommends transfer of such ministerial staff who are attached to or whose services are due to the officer transferred to the local government concerned, in all cases where this has not been done.

3.2.2. For dealing with the work related to social welfare pensions, unemployment assistance and agriculture labour pensions, special clerical staff had been created in the concerned departments. It is recommended that these staff should be trnaferred to the local governments. The details are given below:

Revenue Department (at the rate of two per Taluk)	126
Labour Department (in 12 Districts)	36
Employment Department	26

3.2.3. Taking clue from the reports prepared by the Personal & Administrative Reforms Department and using the methodology mentioned earlier, the department-wise identification of ministerial staff who could be pooled for redeployment to local government is discussed below; .

(1) Agriculture Department

In the headquarters of the Agriculture Department at Thiruvananthapuram, there are 134 clerks. Considering the workload relating to agriculture transferred, especially to Village Panchayats, it is recommended that 34 posts of clerks could be redeployed from the Directorate. At the District level on an average there are 30 clerks in the office of the Principle Agriculture Officer. Considering the burden of work transferred to Village Panchayats, the following posts are recommended for redeployment. (existing posts are given in brackets)

Thiruvananthapuram	12 (32)
Kollam	8 (28)
Pathanamthitta	11 (31)
Alappuzha	10 (30)
Kottayam	11 (31)
Idukki	8 (28)
Ernakulam	12 (32)
Trissur	12 (32)
Palakkad	10 (30)
Malappuram	11 (31)
Kozhikode	14 (34)
Wayanad	14 (34)
Kannur	9 (29)
Kasargode	10 (30)
Total	**152**

At the level of the Assistant Director who is already been transferred to Block Panchayat, there are two clerks per Block. Out of this, one clerk can be redeployed. This would come to 152 clerks for the State as a whole. Thus from the Agriculture Department 337 posts of clerks can be redeployed in all.

(2) Soil Conservation Department

As in the case of Agriculture, bulk of the work relating to soil conservation is done at the Block and Village Panchayat levels. Therefore the following posts of clerks are recommended to be redeployed from each district.(Existing posts are given in brackets).

Thiruvananthapuram	3 (6)
Kollam	2 (5)
Pathanamthitta	1 (4)
Alappuzha	2 (5)
Kottayam	2 (5)
Idukki	2 (5)
Ernakulam	3 (6)
Trissur	2 (5)
Palakkad	2 (5)
Malappuram	2 (5)
Kozhikode	2 (5)
Kannur	2 (5)
Total	**25**

This would come to total of 25. In addition five posts of clerks from the Directorate of Soil Conservation could also be earmarked for redeployment making it a total of 30 for the department.

(3) Animal Husbandry Department

In the Animal Husbandry Department, practically all the development work, including the farms, has been transferred to the local governments. As regards ministerial staff in the department, there are 59 clerks in the Directorate and 107 clerks in the districts. The workload of the Directorate and the district offices would be considerably reduced as most of the activities are taking place at the level of the Village Panchayats. Therefore it is recommended that 15 posts of clerk from the Directorate and 33 posts from the district could be redeployed to the local governments. The district wise break up is given below: (The existing posts are given in brackers).

Thiruvananthapuram	2 (9)
Kollam	2 (8)
Pathanamthitta	2 (7)
Alappuzha	3 (8)
Kottayam	2 (8)
Idukki	2 (7)
Ernakulam	1 (8)
Trissur	2 (8)
Palakkad	2 (8)
Malappuram	4 (8)
Kozhikode	3(8)
Wayanad	2 (5)
Kannur	2 (8)
Kasargode	4 (7)
Total	**33**

Thus Animal Husbandary department can spare 48 clerical posts.

(4) Dairy Development Department

As in the case of Animal husbandry, except registration of dairy co-operative societies and training, most of the activities relating to the dairy development have been assigned to the cutting edge level local governments. In the Directorate of Dairy Development there are 27 clerks. It is recommended that 5 posts can be redeployed. As regards districts, out of the 63 posts of clerks, redeployment of 19 clerks is suggested as follows: (The existing posts are given in brackets).

Kollam	3 (7)
Alappuzha	2 (4)
Kottayam	3 (7)
Ernakulam	2 (5)
Trissur	1(4)
Palakkad	2 (5)
Kozhikode	1 (5)
Wayanad	1(4)
Kannur	2 (4)
Kasargode	2 (5)
Total	**19**

Thus 24 posts can be redeployed from the Dairy Development Department. As regards the argument that the number of dairy co-operatives is quite high, registration can be done by the Co-operative Inspectors who are 39 in number.

(5) Fisheries Department

The major development schemes of the Fisheries Department have been handed over to the local governments. Based on the recommendations of the Committee on Decentralisation of Powers, Brackish Water Fish Farmers Development Agency (BWFFDA) and Fish Farmers Development Agency (FFDA) have been placed under the control of the district panchayats. As regards ministerial staff, out of 35 posts in the Directorate seven posts are recommended to be redeployed. For the district offices the recommendation is as follows: (The existing posts are given in brackets).

Thiruvananthapuram	2 (6)
Kollam	2 (6)
Pathanamthitta	1(4)
Alappuzha	2 (6)
Kottayam	1 (4)
Ernakulam	2 (6)
Trissur	2 (6)
Palakkad (Malampuzha)	2 (6)
Malappuram (Ponnani)	2 (6)
Kozhikode	2 (6)
Kannur	2 (6)
Kasargode	2 (6)
Total	**22**

Thus total number of 29 clerks could be redeployed to local governments from the Fisheries Department.

(6) Industries Department

In the Industries Department at the district level there are 13 posts of clerks in the DIC. One post has already been shifted to district panchayat. Though not many schemes have been transferred to local governments, many of the functions like setting up of common infrastructure and promotion of group and individual entrepreneurial activities particularly for women have now become the responsibility of local governments. Therefore it is suggested that two clerks each from the District Industries Centre be made available for redeployment. The total number comes to 28.

(7) Co operation Department

Like the Industries Department, Co-operation Department has not transferred schemes as such to the local governments. However, local governments are very active in organising new cooperatives, particularly for Scheduled Castes and Scheduled Tribes and also for economic development. In this context it is recommended that two clerks per district to be made available from the Cooperation Department for redeployment The total number comes to 28.

(8) Public Works Department

There are 31 division offices, 134 sub-division offices and 342 section offices under the buildings and roads wing of the Public Works Department in the State. The number of clerks borne on these offices comes 1116. Already the district panchayat has been given one division under an Executive Engineer with supporting staff. Analysis of the quantum of work in local bodies vis-avis the quantum of work in the PWD shows that there is scope for transfer of atleast two clerks from each buildings/roads division for redeployment. Thus there would be 62 clerical posts available from the Public Works Department.

(9) Irrigation Department

The minor irrigation divisions (14) and sub-divisions (46) alone in the Irrigation Department have a sanctioned strength of 300 clerks. On an average a division has about 12 clerks and a sub division 3 clerks. In the context of decentralization, all these divisions and sub-divisions are to be transferred to various levels of local bodies and half the number of clerical posts identified for redeployment. Over and above this there are several project divisions which are not having enough work due to want of funds. Though a detailed work-study has not been done in their case, it can safely be assumed that at least 150 posts of clerks from these circles and divisions can be set apart for redeployment to local governments. Therefore 300 posts of clerks are to be deployed to the local governments from the Irrigation Department.

(10) Rural Development Department

There are 11 posts of functional literary programme officers in the districts each having one clerical posts and some other posts. It is recommended that these 11 clerical posts be earmarked for deployment.

(11) Social Welfare Department

The work study by P&ARD has identified that four clerks can be transferred from the Directorate of Social Welfare. From the district offices one post of clerk can be transferred from the twelve district offices where there are two posts i.e., except Pathanamthitta and Kasaragode. In the case of the 120 ICDS Projects, since feeding programme has been tansferred to the village panchayats, there is need for only one clerk each, whereas there are 156 LD Clerks, 35 LD Accountants and 59 Clerk Typists in the office of the CDPOs. It is recommended that 71 posts from the categories of LD Accountant/LD Clerk/Clerk- Typist be taken out for redeployment. Thus from the Social Welfare Department 87 posts of clerks are available for deployment to the local governments.

(12) Scheduled Castes Development Department

In the SC Development Department there are 40 clerks in the headquarters, 123 in the district offices and 101 in the 61 taluk level offices. There is need for only one clerk in each Taluk Development Office. Thus there is scope for deployment of 40 posts of clerks from Taluk Development Offices. In addition, one clerk from each District Office can also be redeployed. Thus in total, from the SC Development Department 54 clerks should be deployed to local governments.

(13) Scheduled Tribes Development Department

This department has 24 clerks in the headquarters, 41 clerks in ITDP Offices and 39 clerks in the offices of TDOs. Out of these posts, it is recommended, based on the study done by the P&AR Department, that 14 clerks may be deployed to local governments as given below:

Directorate:-

ITDPNedumangad	2
" Kanjirappally	1
" Idukki	1
" Kalpetta	1
" Nilambur	1
" Kannur	1
TDO Punalur	1
" Ranni	1
" Muvattupuzha	1
" Mananthavady	1
" Sultanbathery	1
" Kasargode	1

(14) General Education Department

The management of all government schools has been transferred to the various local governments. However, since control over aided schools and supervision of unaided schools is still with the Government, the scope for deployment of ministerial staff is limited in the education department in spite of the fact that it is one of the largest departments. Based on the work study done by the P&AR Department, it is recommended that 15 posts of clerks can be deployed from the DD/DEO offices to local government as follows:

Thiruvananthapuram	1
Kollam	1
Pathanamthitta	1
Alappuzha	1
Kottayam	1
Ernakulam	2
Thrissur	1
Palakkad	1
Malappuram	2
Kozhikode	2
Kannur	2
Total	**15**

(15) Health Services Department

From the three departments constituting the health services, as per the study by the P&AR Department, the scope for deployment is limited. Consequent on the transfer of all the hospitals at the district and levels below to the local governments from the Department of Health Services (Alloapathy) one clerical post from each office of the DMO can be shifted. Similarly 14 posts from the Directorate can also be shifted. Thus a total number of 28 clerks can be redeployed from the department.

From the Department of Indian Systems of Medicine, 19 clerks can be deployed from the district offices as shown below: (The sanctioned strength is shown in brackets).

(2) Soil Conservation Department

As in the case of Agriculture, bulk of the work relating to soil conservation is done at the Block and Village Panchayat levels. Therefore the following posts of clerks are recommended to be redeployed from each district.(Existing posts are given in brackets).

Thiruvananthapuram	3 (6)
Kollam	2 (5)
Pathanamthitta	1 (4)
Alappuzha	2 (5)
Kottayam	2 (5)
Idukki	2 (5)
Ernakulam	3 (6)
Trissur	2 (5)
Palakkad	2 (5)
Malappuram	2 (5)
Kozhikode	2 (5)
Kannur	2 (5)
Total	**25**

This would come to total of 25. In addition five posts of clerks from the Directorate of Soil Conservation could also be earmarked for redeployment making it a total of 30 for the department.

(3) Animal Husbandry Department

In the Animal Husbandry Department, practically all the development work, including the farms, has been transferred to the local governments. As regards ministerial staff in the department, there are 59 clerks in the Directorate and 107 clerks in the districts. The workload of the Directorate and the district offices would be considerably reduced as most of the activities are taking place at the level of the Village Panchayats. Therefore it is recommended that 15 posts of clerk from the Directorate and 33 posts from the district could be redeployed to the local governments. The district wise break up is given below: (The existing posts are given in brackers).

Thiruvananthapuram	2 (9)
Kollam	2 (8)
Pathanamthitta	2 (7)
Alappuzha	3 (8)
Kottayam	2 (8)
Idukki	2 (7)
Ernakulam	1 (8)
Trissur	2 (8)
Palakkad	2 (8)
Malappuram	4 (8)
Kozhikode	3(8)
Wayanad	2 (5)
Kannur	2 (8)
Kasargode	4 (7)
Total	**33**

Thus Animal Husbandary department can spare 48 clerical posts.

(4) Dairy Development Department

As in the case of Animal husbandry, except registration of dairy co-operative societies and training, most of the activities relating to the dairy development have been assigned to the cutting edge level local governments. In the Directorate of Dairy Development there are 27 clerks. It is recommended that 5 posts can be redeployed. As regards districts, out of the 63 posts of clerks, redeployment of 19 clerks is suggested as follows: (The existing posts are given in brackets).

Kollam	3 (7)
Alappuzha	2 (4)
Kottayam	3 (7)
Ernakulam	2 (5)
Trissur	1(4)
Palakkad	2 (5)
Kozhikode	1 (5)
Wayanad	1(4)
Kannur	2 (4)
Kasargode	2 (5)
Total	**19**

Thus 24 posts can be redeployed from the Dairy Development Department. As regards the argument that the number of dairy co-operatives is quite high, registration can be done by the Co-operative Inspectors who are 39 in number.

(5) Fisheries Department

The major development schemes of the Fisheries Department have been handed over to the local governments. Based on the recommendations of the Committee on Decentralisation of Powers, Brackish Water Fish Farmers Development Agency (BWFFDA) and Fish Farmers Development Agency (FFDA) have been placed under the control of the district panchayats. As regards ministerial staff, out of 35 posts in the Directorate seven posts are recommended to be redeployed. For the district offices the recommendation is as follows: (The existing posts are given in brackets).

Thiruvananthapuram	2 (6)
Kollam	2 (6)
Pathanamthitta	1(4)
Alappuzha	2 (6)
Kottayam	1 (4)
Ernakulam	2 (6)
Trissur	2 (6)
Palakkad (Malampuzha)	2 (6)
Malappuram (Ponnani)	2 (6)
Kozhikode	2 (6)
Kannur	2 (6)
Kasargode	2 (6)
Total	**22**

Thus total number of 29 clerks could be redeployed to local governments from the Fisheries Department.

Thiruvananthapuram	3	(13)
Kollam	2	(7)
Pathanamthitta	1	(4)
Alappuzha	2	(8)
Kottayam	1	(5)
Ernakulam	2	(9)
Thrissur	2	(12)
Palakkad	1	(8)
Malappuram	2	(10)
Kozhikode	1	(8)
Kannur	1	(7)
Kasargode	1	(5)
Total	**19**	

No staff is recommended to be deployed from the Homoeopathy Department.

3.2.4. As per the above suggestions 1302 posts of clerks are available to be redeployed to local governments from various departments as follows:

Agriculture Department	337
Soil Conservation Department	30
Animal Husbandary Department	48
Dairy Development Department	24
Fisheries Department	29
Industries Department	28
Cooperation Department	28
Public Works Department	62
Irrigation Department	300
Rural Development Department	11
Social Welfare Department	87
S.C.Development Department	54
S.T. Development Department	14
Education Department	28
Health Services Department	28
Indian Systems of Medicine Dept.	19
Revenue Department	36
Labour Department	36
Employment Department	26
Total	**1302**

The distribution of these clerical posts among the local governments is suggested below:

	Level of LSG	No.of posts per LSG	Total
(i)	Village Panchayats	1	990
(ii)	Block Panchayats	1	152
(iii)	District Panchayats	5	70
(iv)	Grade I and II Municipalities	2	40
(v)	Municipal Corporations	3	15
	Total		**1302**

3.2.5 Proportionate number of Class IV staff from the above mentioned Government Departments should also be deployed to the local governments.

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Local Self Government - Recommendations of the Committee on Decentralisation of Powers on Restructuring Development Departments - Orders Issued.

LOCAL SELF GOVERNMENT (P) DEPARTMENT

G.O.(P) 188/2000/LSGD — Dated, Thiruvananthapuram, 4.7.2000

ORDER

The Committee on Decentralization of Powers in Vol. III-Part A of its Final Report dealing with "Strengthening of Professional and Ministerial Support to Local Governments" has given detailed recommendations on restructuring of Development Department in tune with the functional responsibilities devolved to local governments under the Kerala Panchayat Raj Act, 1994 and the Kerala Municipality Act, 1994.

2. The Committee has made the following observation regarding restructuring of development Departments.

"4.1.1. With the transfer of powers. functions, staff and resources. it is seen that in most of the departments like Agriculture, Dairy Development, Animal Husbandry, Fisheries, Rural Development, Development of Scheduled Castes, Development of Scheduled Tribes, Social Welfare and Health, practically all the field level functions and officials have been transferred to the local governments. In a sense, the district offices are hanging loose at the district level. This anomalous position needs to be rectified. In this context, it is relevant to recapitulate the earlier recommendation of the Committee on Decentralization of Powers given in its First Report submitted to Government in August 1996. The quote from the Report.

"The dichotomy created between the rural and urban areas within a district by the Seventy-third and Seventy-fourth Amendments to the Constitution makes it difficult to match the new set-up with the existing organization of district administration. Hence the most appropriate and optimum compromise has to be struck in allotting officers from the various levels of the district setup, among the LSGI. The Committee feels that the best way of rearranging would be as follows:

The services of the officers of the departments discharging the function transferred to the LSGIs must be placed at the disposal of LSGIs on the seniority principles, with the senior-most officer to a department at the district level allotted to that LSGI having the largest "service area" of that department. Applying this principle, the district level officers along with their supporting staff would be allotted to the district panchayats. But by virtue of his position as district officer, the professional role played earlier will continue. His professional expertise should be made available to the entire district. For this he has to inspect and review the working of his subordinate officers, with a view to ascertaining their performance vis-a-vis the duties entrusted to them by the LSGIs as well as by the State Government, if any. The district officer will continue to exercise his statutory duties as before. The district panchayat must have due regard for the multiple responsibilities of the district officers while assigning tasks to them. This recommendation will apply, mutatis mutandis to the officers to be allotted to other LSGIs. If all LSGIs at a particular level cannot get a separate officer then such an officer should be placed at the disposal of the next higher tier of LSGI with clear allocation of work.

4.1.2. There is great urgency in implementing this recommendation. The district panchayat seems to be quite weak in Kerala compared to its counterparts in the States of Karnataka, Maharashtra, West Bengal etc., which have had a long tradition of strong district panchayats. Of course, in the peculiar context of Kerala, district panchayats cannot be given any control over other levels of local government. Conceptually, the Kerala local government system does not envisage a hiereachy but provides for simultaneous existence of different levels of local government with their own functional domains. Yet, the district panchayat has to play a lead role by motivating the block panchayats and village panchayats and even the urban local bodies to develop a common vision for the progress of the district. The fact that the president of the district panchayat has been made the ex-officio Chairperson of the District Planning Committee and the fact that in Kerala in all the District Planning Committees the majority of members are from the district panchayat, suggest that the district panchayat has responsibility for development leadership. But this leadership role has

Annexe: 2.2 Note on process of Ashraya

Ashraya Project

Ashraya project under Kudumbashree launched in 2002, as an outreach programme aimed at identification and rehabilitation of destitute families, left out by the decentralised planning in the state. All Village Panchayats are required to prepare micro-projects meant exclusively for the upliftment of the identified destitute families. The project is financed by integrating plan funds of the Grama Panchayats, contributions by Block and District Panchayats, Centrally Sponsored Schemes, and State government funds. The Local Governments implement Ashraya through Kudumbashree community network, within the framework of Anti-poverty Sub-Plan. Currently known as *Agathirahitha Keralam* - Destitute-Free Kerala (DFK) project, the State government has made it mandatory for the LSGs to make provision for the project in their Annual Plans.

Ashraya - Salient Features

- Kudumbashree CDS is the designated agency for implementation
- Destitute families are identified by NHGs, verified by ADS, eligibility checked at the CDS, and approved by the Grama Panchayat Committee.
- Objective and transparent process for identification of destitute families
- Integrated approach addressing the survival needs, basic amenities, continued support, and development of destitute families through a package of care services
- Multi-year projects; three-year duration initially, extendable through projects for continued support to the needy
- Individual micro projects for every destitute family, prepared at the NHG level
- Micro projects combined at the CDS level, and integrated with the Village Panchayat's Plan
- Financing by central, State government support, contributions by District and Block Panchayats and Plan Fund of the respective Grama Panchayats; Attempts to mobilise financial and other support from agencies and individuals
- Utilisation of existing schemes:
    - Land for house construction for the homeless by Grama Panchayat
    - House under Indira Awas Yojana (IAY)
    - Electrification through Rajiv Gandhi Grameen Vidyutikaran Yojana

    - Drinking water through the special scheme of Kerala Water Authority (KWA) covering BPL families, and
    - Latrine through support from Total Sanitation Mission and so on.
- Challenge Fund for Grama Panchayats that decided to provide food to the destitute family. Challenge Fund up to Rs 25 lakh (Initially Rs 10 lakh; later revised to Rs 25 lakh), limited to 40% of the total project cost.
- Special Ashraya Projects for tribal families under Tribal Sub Plan
    - Challenge fund up to Rs 40 lakh subject to the ceiling of 40% of the total outlay
    - Challenge fund can be used for all components other than those relating to creation of basic amenities

The way Ashraya evolved into a comprehensive scheme can be seen from the various government orders, circulars, and directions that have been issued over the years. (www.kudumbashree.org)

Ashraya - Achievements

Ashraya has been implemented in 890 Grama Pancahayats and 32 urban local bodies of the State by 2015. A total of 72,116 families have been identified and projects worth Rs 4107.6 million have been prepared. Hundreds of projects are under implementation across the State.

Destitute rehabilitation under Ashraya has been process oriented. With the community organisation of Kudumbashree playing a pivotal role, the scheme has been able to generate several success stories. Achievements of the scheme are mostly attributed to some of its special features:

- The project beneficiaries are destitute families; not individuals.
- There is no application forms and approval; the Grama Panchayat identifies the destitute family through Neighbourhood Groups.
- Ownership of house constructed for a destitute family goes to the Grama Panchayat after the death of a destitute, if there are no survivors in the family; Grama Panchayat may allot this house to another destitute family.
- Special system at the District Planning Committee (DPC) level to vet Ashraya projects.

Co-financing of every Ashraya Project by State Poverty Eradication Mission using State Plan Funds to the extent of 25% of the project cost or Rs 10 lakh. (www.kudumbashree.org)

കേരള സർക്കാർ

(സംഗ്രഹം)

ഒൻപതാം പഞ്ചവത്സരപദ്ധതി - ജനകീയാസൂത്രണം - ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണം - മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളും നടപടിക്രമങ്ങളും അംഗീകരിച്ച് - ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

ആസൂത്രണ സാമ്പത്തിക കാര്യ (എ) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(എം.എസ്) നമ്പർ 57/99/പ്ലാനിംഗ് തിരുവനന്തപുരം, 1999 ഡിസംബർ 18

പരാമർശം: 30-7-1996-ലെ (എം.എസ്) 10/96/പ്ലാനിംഗ് നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്.

ഉത്തരവ്

സൂചനയിലെ സർക്കാർ ഉത്തരവ് മുഖേന ആരംഭിച്ച ഒൻപതാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയിലെ ജനകീയാസൂത്രണ പ്രകാരം സംസ്ഥാനത്തെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ മൂന്ന് വാർഷിക പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭാ സ്ഥാപനങ്ങളും പ്രാദേശിക വികസന കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് അവയുടെ വാർഷികപദ്ധതികൾ ആവിഷ്ക്കരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അപ്രകാരം പല തട്ടുകളിലെ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിലൂടെ രൂപീകരിക്കപ്പെടുന്ന പദ്ധതികൾ പരസ്പരപൂരകമാകണമെങ്കിൽ അവയെ സംയോജിപ്പിച്ച് ജില്ലയുടെ മൊത്തം വികസനം വിഭാവനംചെയ്യുന്ന ജില്ലാ പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കേരളാ മുനിസിപ്പൽ ആക്ട് 1994 പ്രകാരം രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ പ്രധാന ചുമതല ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭാസ്ഥാപനങ്ങളും തയ്യാറാക്കുന്ന പദ്ധതികളെ സംയോജിപ്പിക്കുകയും ജില്ലയ്ക്ക് മൊത്തത്തിൽ ഒരു കരട് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുകയുമെന്നതാണ്.

അതനുസരിച്ച് ജില്ലാപദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്ന രീതിശാസ്ത്രം ചർച്ച ചെയ്യുവാൻ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി അദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെയും അംഗങ്ങളുടെയും ഒരു ശില്പശാല ജനകീയാസൂത്രണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കുകയും ആ ശില്പശാലയിലെ ശുപാർശകൾ ഗവൺമെന്റിലേയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത ശുപാർശകൾ വിശദമായി പരിശോധിച്ച് ജില്ലാ പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിന് ജില്ലാ ആസൂത്രണസമിതികളെ അധികാരപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ഗവൺമെന്റ് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. ഈ ഉത്തരവിന്റെ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മാർഗ്ഗരേഖ, ജില്ലാ പദ്ധതി ഘടന, കർമ്മപരിപാടി എന്നിവയും ഗവണ്മെന്റ് അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവാകുന്നു.

ജില്ലാ പദ്ധതിരേഖ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾക്ക് ഉണ്ടാകുന്ന ചെലവുകൾ ഈ വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റിൽ 3451-101-98 എന്ന ശീർഷകത്തിലും ജില്ലാ പദ്ധതിരേഖയും മറ്റ് അനുബന്ധ രേഖകളും അച്ചടിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ ചെലവുകൾ 3451-101-97 ബഡ്ജറ്റ് ശീർഷകത്തിലും വകയിരുത്തിയിരിക്കുന്ന വിഹിതങ്ങളിൽ നിന്ന് വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

ഗവർണറുടെ ഉത്തരവിൻപ്രകാരം

കെ.എൻ. കുറുപ്പ്

ആസൂത്രണ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി

അനുബന്ധം

ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മാർഗ്ഗരേഖകളും നടപടിക്രമങ്ങളും

1. ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മാർഗ്ഗരേഖ

1.1 ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭാസ്ഥാപനങ്ങളും തയ്യാറാക്കുന്ന പദ്ധതികളെ സംയോജിപ്പിച്ച് ജില്ലയ്ക്ക് മൊത്തത്തിൽ ഒരു കരട് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണ് ഭരണഘടനയുടെ 243 (ഇസഡ്)(ഡി)(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾ രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഭരണഘടനയുടെ 243(ജി) വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് "സാമൂഹ്യനീതിക്കും സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുക, പതിനൊന്നാം പട്ടികയിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികൾ സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളവയടക്കം തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളെ ഏല്പിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും സാമൂഹ്യനീതിക്കും വേണ്ടിയുള്ള പരിപാടികളുടെ നിർവഹണം നടത്തുക" എന്നീ ചുമതലകൾ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിക്ഷിപ്തമായിട്ടുള്ള ആസൂത്രണ അധികാരങ്ങളാണ്. ആ രീതിയിൽ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രാഥമിക ചുമതല വിവിധ തലങ്ങളിലുള്ള പ്രാദേശിക സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും പദ്ധതികളുടെ ഏകോപന-സംയോജന ചുമതല ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾക്കുമുണ്ട്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളുടെ ഈ ചുമതല നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനുള്ള സുപ്രധാന ഉപാധിയാണ് ജില്ലാ പദ്ധതി.

1.2 ഭരണഘടന വിഭാവന ചെയ്യുന്നതുപോലെ വിവിധ തലത്തിലുള്ള തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ അവയുടെ അധികാര മേഖലകളിൽ സ്വതന്ത്രമായി പദ്ധതികൾ ആവിഷ്ക്കരിക്കുകയെന്നതാണ് ജനകീയാസൂത്രണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനരീതി. തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതിക്ക് സംസ്ഥാന വാർഷിക പദ്ധതി

അടങ്കലിന്റെ 35-40 ശതമാനം തുക വകയിരുത്തുന്നുണ്ട്. ആ തുകയുടെ 80 ശതമാനത്തോളം പദ്ധതി സഹായമായി നഗരസഭാ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾക്കും ജനസംഖ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ പ്രത്യേകം വകയിരുത്തുന്നുണ്ട്. ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളുടെ വിഹിതത്തിൽ 70 ശതമാനം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കും 15 ശതമാനം വീതം ജില്ലാ-ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾക്കും നൽകുന്നുണ്ട്. കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ആവിഷ്കൃത പരിപാടികളുടെ വിഹിതം, തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ തനത്ഫണ്ട്, ധനകാര്യസ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വായ്പ, സന്നദ്ധസേവനം, സംഭാവന, ഗുണഭോക്തൃവിഹിതം എന്നിവയും പദ്ധതി വിഹിതത്തോട് സംയോജിപ്പിച്ച് പ്രോജക്ടുകൾ ആവിഷ്ക്കരിക്കേണ്ടതാണ്. ഓരോ തദ്ദേശസ്ഥാപനത്തിനും അവയുടെ ആവശ്യങ്ങളുടെ മുൻഗണന അനുസരിച്ച്, ഗവൺമെന്റ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി പദ്ധതി ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ഉറപ്പു വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതുപ്രകാരം സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ പരമാവധി പങ്കാളിത്തത്തോടെ താഴെതട്ടിൽ നിന്ന് ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു ജനകീയ പ്രവർത്തനമായി ആസൂത്രണം മാറിയിരിക്കുന്നു. വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുക, അവയ്ക്ക് പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കുക, നിർദ്ദേശം പ്രോജക്ടുകളായി രൂപീകരിക്കുക തുടങ്ങിയ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും ജനങ്ങളുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തം ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. ഇപ്രകാരം സുതാര്യവും ജനകീയവുമായ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിലൂടെ മൂന്ന് വാർഷിക പദ്ധതികൾ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ രൂപീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ജില്ലാ പദ്ധതികളുടെ രൂപീകരണത്തോടെ ജനകീയാസൂത്രണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനചക്രം പൂർത്തിയാകുന്നുവെന്നു പറയാം.

1.3 ജില്ലാ വികസനത്തിന്റെ വിപുലമായ പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ അഭാവമാണ് പ്രാദേശിക പദ്ധതികളുടെ ഒരു പ്രധാന ദൗർബല്യം. ഇതുമൂലം വിവിധ തലങ്ങളിലെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതികൾ ശരിയായ രീതിയിൽ സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിനോ ആസൂത്രണപ്രക്രിയയിലെ സ്ഥലമാന ആസൂത്രണ ഘടകത്തിന് മതിയായ പ്രാധാന്യം നൽകുന്നതിനോ കഴിയാതെ പോയി. അതിനാൽ ജില്ലാ പദ്ധതി വിവിധ തലത്തിലെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രോജക്ടുകൾ ക്രോഡീകരിച്ച ഒരു പട്ടികയെന്നതിനെക്കാളുപരി ജില്ലയുടെ സമഗ്രവികസനം വിഭാവന ചെയ്യുന്ന ഒരു രേഖയായിരിക്കേണ്ടതാണ്. ആ രേഖ ജില്ലകളിലെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ ഇനിയും രൂപീകരിക്കുന്ന വാർഷിക പദ്ധതികൾക്ക് ഒരു മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശമായിരിക്കേണ്ടതുമാണ്. അതിനാൽ ഈ സാമ്പത്തികവർഷം തന്നെ ജില്ലാ പദ്ധതിരൂപീകരിക്കുകയും ജനകീയാസൂത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ദൃഢത ഉറപ്പാക്കുകയും വികേന്ദ്രീകൃത ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയ്ക്ക് പൂർണ്ണത കൈവരുത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

2. ജില്ലാ പദ്ധതി രേഖയുടെ ഘടന

2.1 ജില്ലാ പദ്ധതി രേഖയുടെ ധർമ്മങ്ങൾ പ്രധാനമായും മൂന്നായി കണക്കാക്കാം.

(എ) ജില്ലയിലെ വിഭവങ്ങളെയും വിഭവവിനിയോഗത്തെയും അപഗ്രഥിക്കുകയും ജില്ലയുടെ സ്ഥായിയായ വികസനത്തിന് ഒരു ജില്ലാ പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന് രൂപം നൽകുകയും ചെയ്യുക.

(ബി) ജില്ലയിലെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ വാർഷിക പദ്ധതികൾ ക്രോഡീകരിച്ച് വിശകലനം ചെയ്യുക. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പദ്ധതികളിലെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളും ആവർത്തനങ്ങളും പോരായ്മകളും മനസ്സിലാക്കി പ്രാദേശിക പദ്ധതികൾ ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യവുമായി കൂട്ടിയിണക്കുക.

(സി) പ്രാദേശിക പദ്ധതികളിൽ ഇപ്പോഴുള്ള ദൗർബല്യങ്ങൾ ഒഴിവാക്കി അവയെ സംസ്ഥാനതല ആസൂത്രണവുമായി സംയോജിപ്പിക്കത്തക്കവിധം തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ വാർഷിക പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ മാർഗ്ഗരേഖകൾ തയ്യാറാക്കുക.

2.2 അതനുസരിച്ച് ജില്ലാ പദ്ധതിക്ക് (1) ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം (2) തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതികളുടെ ക്രോഡീകരണം (3) പ്രാദേശിക പദ്ധതി ആസൂത്രണ മാർഗ്ഗരേഖ എന്നിങ്ങനെ മൂന്ന് ഭാഗങ്ങളുണ്ടായിരിക്കണം.

2.3. ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം വിശദീകരിക്കുന്ന ഒന്നാം ഭാഗത്തിന് 25 അദ്ധ്യായങ്ങളുണ്ടാകണം. ഈ ഭാഗത്തിൽ ജില്ലയുടെ വിഭവ അടിത്തറ അപഗ്രഥിക്കുകയും ഉല്പാദന സേവന പശ്ചാത്തല മേഖലയിലെ വികസനപ്രശ്നങ്ങൾ പ്രത്യേകം വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. വനിതകളുടെയും സമൂഹത്തിലെ ദുർബല വിഭാഗങ്ങളുടെയും വികസന പ്രശ്നങ്ങളും പ്രത്യേകം വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്. ജില്ലാതല സ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകൾ, പഠനറിപ്പോർട്ടുകൾ, വിദഗ്ദ്ധാഭിപ്രായങ്ങൾ എന്നിവ അവലംബിച്ച് പ്രാദേശിക വികസന പ്രശ്നങ്ങൾജില്ലാതലത്തിൽ സംയോജിപ്പിച്ച് പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന സമീപന രീതിയാണ് സ്വീകരിക്കേണ്ടത്. ജില്ലയുടെ പ്രത്യേക മേഖലാ വികസന സാദ്ധ്യതകൾ അപഗ്രഥിക്കുകയും ആ മേഖലകളുടെ സമഗ്രവികസനത്തിന് വേണ്ടുന്ന സമീപനം എന്താണെന്നു വ്യക്തമായി പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് നെൽകൃഷി സാദ്ധ്യതയേറിയ ജില്ലയിൽ അതിന്റെ സ്ഥായിയായ വികസനത്തിന് അനുവർത്തിക്കേണ്ടുന്ന ഘടകങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണ് എന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കണം. ഇതേ രീതിയിൽ മറ്റു വിളകൾക്കോ അല്ലെങ്കിൽ വ്യവസായ സേവനമേഖലകൾക്കോ അവശ്യം വേണ്ടിവരുന്ന നയസമീപനങ്ങൾക്ക് ഊന്നൽ നൽകേണ്ടതാണ്.

2.4. കൂടാതെ സ്ഥലമാന ആസൂത്രണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ അവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രത്യേക അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ മാത്രം ഒതുക്കാതെ മറ്റ് വികസന മേഖലകളിലും ചർച്ച ചെയ്യുകയും പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതുമാണ്.

2.5. തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതികൾ ക്രോഡീകരിക്കുന്ന രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ ജില്ലയിലെ ഓരോ തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെയും പദ്ധതികളുടെ വിശദീകരണത്തിന് പ്രസക്തിയില്ല. എന്നാൽ വിവിധ തലത്തിലെ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതി ധനാഗമസമ്പ്രദായം, മേഖലാനിക്ഷേപവിഭജനം, പ്രത്യേക ഘടകപദ്ധതി, പട്ടികവർഗ്ഗ ഉപപദ്ധതി, വനിതാ വികസന പദ്ധതി എന്നിവ പ്രത്യേകം വിശദീകരിക്കാവുന്നതാണ്. വിഭവങ്ങളുടെ ഉപമേഖലാനിക്ഷേപരീതി ജില്ലയുടെ ഭൂപ്രകൃതിയുടെ മേഖലാടിസ്ഥാനത്തിലും പരിശോധിക്കാവുന്നതാണ്. തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതി ക്രോഡീകരിക്കുമ്പോൾ ജില്ലയിൽ നടപ്പാക്കുന്ന സംസ്ഥാന - കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പരിപാടികളും പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. വികേന്ദ്രീകൃത ആസൂത്രണ നിർവ്വഹണ പ്രക്രിയയെ മൊത്തത്തിൽ അവലോകനം ചെയ്യണം. ഇവിടെ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു കൈമാറിയ ആസ്തികളുടെ ഇന്നത്തെ അവസ്ഥയും മെയിന്റനൻസ് പ്രശ്നങ്ങളും പരിശോധിക്കണം.

2.6. ജില്ലാ പദ്ധതിരേഖയുടെ മൂന്നാം ഭാഗം തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ വാർഷികപദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള വിശദമായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളാണ്. ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന് അനുയോജ്യമായാണോ പ്രാദേശിക പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടത്, പ്രാദേശിക പരിപാടികൾ തമ്മിൽ ഏതെങ്കിലും വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ എങ്ങനെ പരിഹരിക്കാം, പരിപാടികളിൽ എന്തെങ്കിലും നിർണായകമായ കാര്യം വിട്ടുപോയിട്ടുണ്ടോ, പ്രാദേശിക പദ്ധതികൾ പരസ്പരപൂരകങ്ങളാണോ എന്നിവ ചർച്ച ചെയ്യുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ സമഗ്രവും മെച്ചപ്പെട്ടതുമായ ആസൂത്രണ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ നിർണയിക്കുന്ന പൊതു ചട്ടക്കൂടിനുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് രൂപം നൽകേണ്ടതാണ്.

2.7 നേരത്തെ പ്രതിപാദിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലാപദ്ധതിരേഖയുടെ ഘടനചുവടെ വിവരിക്കുന്നരീതിയിൽ ആയിരിക്കണം.

2.7.1 ഭാഗം ഒന്ന് : ജില്ലാ വികസനപരിപ്രേക്ഷ്യം

(1) വിഭവ അടിത്തറയും വികസനവും

അദ്ധ്യായം 1.1	ആമുഖം
അദ്ധ്യായം 1.2	പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ
അദ്ധ്യായം 1.3	മനുഷ്യവിഭവങ്ങൾ

അദ്ധ്യായം 1.4	വികസനചരിത്രം.

(2) ഉല്പാദനമേഖല

അദ്ധ്യായം 2.1	കൃഷി, ജലസേചനം
അദ്ധ്യായം 2.2	മൃഗസംരക്ഷണം
അദ്ധ്യായം 2.3	മത്സ്യമേഖല
അദ്ധ്യായം 2.4	വനവികസനം
അദ്ധ്യായം 2.5	വ്യവസായങ്ങൾ

(3) സേവനമേഖല

അദ്ധ്യായം 3.1	ആരോഗ്യം
അദ്ധ്യായം 3.2	കുടിവെള്ളവും ശുചിത്വവും
അദ്ധ്യായം 3.3	പാർപ്പിടം
അദ്ധ്യായം 3.4	വിദ്യാഭ്യാസം
അദ്ധ്യായം 3.5	സാമൂഹ്യക്ഷേമം, വൃദ്ധരുടെയും തൊഴിലിൽ നിന്ന് വിരമിച്ചവരുടെയും ക്ഷേമം.
അദ്ധ്യായം 3.6	സംസ്ക്കാരവും വിശ്രമ - വിനോദ കേന്ദ്രങ്ങളും.

(4) പശ്ചാത്തലമേഖല

അദ്ധ്യായം 4.1	ഊർജ്ജം
അദ്ധ്യായം 4.2	ഗതാഗതം, വാർത്താവിനിമയം, വിനോദ സഞ്ചാരം.
അദ്ധ്യായം 4.3	ധനകാര്യം
അദ്ധ്യായം 4.4	സഹകരണം

(5) പ്രത്യേക പ്രശ്നങ്ങൾ

അദ്ധ്യായം 5.1	വനിതാവികസനം
അദ്ധ്യായം 5.2	പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗവികസനം.

(6) സ്ഥലമാനവ്യാപ്തി.

അദ്ധ്യായം 6.1	ഭൂപ്രകൃതിയും നീർത്തടവികസനവും.

അദ്ധ്യായം 6.2 നഗരവികസനം.

അദ്ധ്യായം 6.3 പശ്ചാത്തലസൗകര്യങ്ങളുടെ സ്ഥലമാന ആസൂത്രണം.

അദ്ധ്യായം 6.4 പ്രാദേശികവികസന അസന്തുലിതാവസ്ഥ.

2.7.2 ഭാഗംരണ്ട് : തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതിക്രോഡീകരണം.

അദ്ധ്യായം 7.1 വിഭവസമാഹരണരീതി

അദ്ധ്യായം 7.2 മേഖലാനിക്ഷേപം.

അദ്ധ്യായം 7.3 പ്രത്യേക ഘടകപദ്ധതി

അദ്ധ്യായം 7.4 പട്ടികവർഗ്ഗഉപപദ്ധതി.

അദ്ധ്യായം 7.5 വനിതാഘടകപദ്ധതി.

അദ്ധ്യായം 7.6 സംസ്ഥാനാവിഷ്കൃതപരിപാടികളും പ്രോജക്ടുകളും.

അദ്ധ്യായം 7.7 കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പരിപാടികളും പ്രോജക്ടുകളും

അദ്ധ്യായം 7.8 ആസൂത്രണപ്രക്രിയ അവലോകനം.

2.7.3 ഭാഗംമൂന്ന് : മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ

അദ്ധ്യായം 8.1 അനിവാര്യനിർദ്ദേശങ്ങൾ

അദ്ധ്യായം 8.2 ഉപദേശനിർദ്ദേശങ്ങൾ

2.8. ഈ അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ പ്രധാനമായും ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട കാര്യങ്ങളുടെ ചുരുക്ക വിവരണം താഴെ കൊടുക്കുന്നു.

വിഭവഅടിത്തറയും വികസനവും :

2.9 ഒന്നാം ഭാഗത്തിലെ 'ആമുഖം' എന്ന (1.1) അദ്ധ്യായത്തിൽ ജനകീയാസൂത്രണപ്രകാരം ജില്ലയിൽ കഴിഞ്ഞ മൂന്നുവർഷം നടത്തിയപ്രവർത്തനം ആകെ അവലോകനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പദ്ധതിയുടെ ഉള്ളടക്കത്തേക്കാൾ ഉപരി ആസൂത്രണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകിയിട്ടുള്ള വിശദീകരണമാണ് നൽകേണ്ടത്. ഗ്രാമസഭകളിലെയും വികസനസെമിനാറിലേയും ചർച്ചകൾ, പങ്കാളിത്തം, ഫലപ്രാപ്തി, കർമ്മസമിതികളുടെയും വിദഗ്ദ്ധസമിതികളുടെയും പ്രവർത്തനരീതി, സന്നദ്ധപ്രവർത്തനം എന്നിവ വിശദമാക്കേണ്ടതാണ്. ജില്ല

യുടെ ഭരണസംവിധാനവും വിശദീകരിക്കാവുന്നതാണ്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ പ്രവർത്തനത്തെ ഹൃസ്വമായി അവലോകനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. താലൂക്കുകൾ, ബ്ലോക്ക്പഞ്ചായത്തുകൾ, മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ, കോർപ്പറേഷനുകൾ, അവയുടെ വിസ്തൃതി, ജനസംഖ്യ എന്നീ വിവരങ്ങളും ജില്ലയുടെ ഭൂപടവും അനുബന്ധമായി നൽകാവുന്നതാണ്.

പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ

2.10 പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച (1.2) അദ്ധ്യായത്തിൽ ജില്ലയുടെ ഭൂപ്രകൃതിയും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുടെ ലഭ്യതയും വിവരിക്കേണ്ടതാണ്.

2.11. ചുവടെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ ഭൂപടങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ വിവരിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും.

ഭൂപ്രകൃതി :	ജില്ലയുടെ പ്രകൃതിജന്യവും മനുഷ്യനിർമ്മിതവുമായ സവിശേഷതകൾ, മഴയുടെ ലഭ്യത, അന്തരീക്ഷതാപനില, കാറ്റിന്റെ ഗതി.
ജലവിഭവങ്ങൾ :	നദികൾ, തോടുകൾ, കുളങ്ങൾ, ഭൂജലലഭ്യത, വെള്ളക്കെട്ട് പ്രദേശങ്ങൾ.
ധാതുപദാർത്ഥങ്ങൾ :	കളിമണ്ണ്, മണൽ, പാറക്കെട്ടുകൾ.
മൺതരങ്ങൾ :	പ്രധാനപ്പെട്ട മൺതരങ്ങൾ അവയുടെ പ്രത്യേകതകൾ, ഘടന, ഫലഭൂയിഷ്ഠത, ജലനിർഗമനരീതി.
ഭൂവിനിയോഗം:	നിലവിലുള്ള രീതി.
ജൈവസമ്പത്ത്:	സ്വാഭാവിക വിഭവങ്ങൾ, സസ്യ-മൃഗസമ്പത്ത്, ജൈവവൈവിദ്ധ്യം, വനസമ്പത്ത്, വന്യമൃഗങ്ങൾ.

2.12. മുകളിൽ വിവരിച്ച ഘടകങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലയിലെ സമാനസ്വഭാവമുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ മേഖലകളായി വേർതിരിച്ച് അവയുടെ പ്രത്യേകതകൾ നിർവചിക്കുകയും ഓരോ മേഖലയിലെയും സ്വാഭാവിക വിഭവസ്രോതസുകൾ വിലയിരുത്തേണ്ടതുമാണ്. അപ്രകാരം മേഖലകളായി വേർതിരിക്കുമ്പോൾ പഞ്ചായത്തുകളുടെയും മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുടെയും ഭരണപരമായ അതിർത്തികൂടി പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. ഓരോ മേഖലയിലെയും പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങൾ സ്ഥലമാനാടിസ്ഥാനത്തിൽ വിലയിരുത്തേണ്ടതുമാണ്.

2.13. ജനസംഖ്യാ വർദ്ധനയും ജനസംഖ്യാവളർച്ചയും കുടിയേറ്റം മുതലായ ഘട കങ്ങളും മനുഷ്യവിഭവങ്ങൾ വിവരിക്കുന്ന (1.3) അദ്ധ്യായത്തിൽ ചർച്ച ചെയ്യ പ്പെടേണ്ടതാണ്. വിവിധ സാമൂഹ്യ വിഭാഗങ്ങൾ, തൊഴിൽ വൈദഗ്ദ്ധ്യം, വിദ്യാ ഭ്യാസനിലവാരം, തൊഴിലില്ലായ്മ എന്നിവ വിവരിക്കേണ്ടതാണ്.

2.14. സ്വാതന്ത്ര്യസമരപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വാധീനം, അതോടനുബന്ധിച്ച് ഉണ്ടായി ട്ടുള്ള പ്രധാന സംഭവവികാസങ്ങൾ, സാമൂഹ്യപരിഷ്ക്കരണ പ്രസ്ഥാനം, അവ യുടെ സാമൂഹ്യ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ, തൊഴിലാളിസംഘടനകൾ, കർഷകസം ഘങ്ങൾ, മറ്റ് ബഹുജനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ രൂപീകരണവും ഉയർച്ചയും എന്നിവ ജില്ലയുടെ സാമ്പത്തിക വളർച്ചയ്ക്ക് നൽകിയ സംഭാവ നകളാണ് വികസന ചരിത്രം എന്ന (1.4) അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കേണ്ടത്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർത്ഥത്തിൽ ആരംഭിച്ച കൃഷിയുടെ വാണിജ്യവല്ക്കരണം, കൃഷിവ്യാപനം, ഭൂവിനിയോഗത്തിൽ വന്ന മാറ്റങ്ങൾ, വിള ക്രമത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള മാറ്റങ്ങൾ, ഭൂപരിഷ്ക്കരണം, കാർഷിക ബന്ധ ത്തിലെ വ്യതിയാനം, കൃഷിസാങ്കേതിക വിദ്യയിലെ പരിണാമം, ഉത്പാദന ക്ഷമത എന്നിവ പ്രത്യേകം പ്രാധാന്യത്തോടെ വിവരിക്കേണ്ടതാണ്. ജില്ല യിലെ വ്യാവസായിക വികസനം, നൂതന വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ച, ഗതാ ഗത വാർത്താവിനിമയ ശൃംഖലകളുടെ വ്യാപ്തി, വൈദ്യുതിലഭ്യത,, വിദ്യാ ഭ്യാസ പുരോഗതി, ആരോഗ്യസംരക്ഷണ സംവിധാനങ്ങൾ, ജീവിത ഗുണ മേന്മ സൂചിക മുതലായവയും പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതാണ്. ജില്ലയുടെ സാമ്പ ത്തിക സ്ഥിതി സംസ്ഥാനതലവുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തണം. ജില്ലയുടെ വികസനത്തിന് ഊന്നൽ കൊടുക്കുന്ന വികസന സൂചികകൾ തയ്യാറാക്കാ വുന്നതാണ്. ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്കു കീഴിലുള്ളവരുടെ എണ്ണത്തെകുറിച്ചും ദാരി ദ്ര്യത്തിന്റെ സ്വഭാവ വിശേഷങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഇവിടെ പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതാ ണ്.

2.15. തുടർന്നുള്ള 17 അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്ത വികസനമേഖലകളെ സംബ ന്ധിച്ച വിശദമായ വിശകലനവും ആ മേഖലയുടെ വികസനത്തിനായുള്ള ജില്ലാതല പരിപ്രേക്ഷ്യവുമാണ് ചർച്ചചെയ്യപ്പെടുക. ഓരോ അദ്ധ്യായത്തിനും പൊതുവായി ഏഴ് ഘടകങ്ങളുണ്ടായിരിക്കണം. അവ (1) വികസന മേഖലക ളുടെ ഇന്നത്തെ അവസ്ഥയുടെ വിവരണം (2) ഈ അവസ്ഥയ്ക്കുള്ള കാരണം പ്രാദേശിക കാഴ്ചപ്പാടിൽ (3) പ്രശ്നവിശകലനം (4) ആ മേഖല യിൽ ഇപ്പോൾ നടപ്പാക്കി വരുന്ന സംസ്ഥാനസർക്കാർ പരിപാടികളുടെ അവ ലോകനം (5) തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതി മുൻഗണനകൾ (6) പ്രശ്നപ രിഹാരസാദ്ധ്യതകൾ (7) സ്വീകരിക്കേണ്ട വികസന സമീപനം എന്നിവയാണ്.

2.16. ഓരോ വികസന മേഖലയുടെയും ഘടനാപരമായ പ്രത്യേകതകളും വളർച്ചാ നിലവാരവുമാണ് ഇന്നത്തെ അവസ്ഥയുടെ വിശദീകരണത്തിൽ നല്കേണ്ട ത്. ഉദാഹരണത്തിന് കൃഷിയുടെ കാര്യത്തിൽ വിളചേരുവ, വിള ഉല്പാദന

ക്ഷമത മുതലായവയുടെ വിശകലനമാണ് വേണ്ടത്. സേവനത്തുറയിൽ ഗുണനിലവാരത്തിനാണ് പ്രാധാന്യം നൽകേണ്ടത്. ജില്ലാ തലത്തിൽ ലഭ്യ മായിട്ടുള്ള ദ്വിതീയസ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകൾ, പഠനറിപ്പോർട്ടുകൾ, മറ്റ് പ്രസി ദ്ധീകരണങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സഹായത്തോടെ ഇവ വിവരിക്കാവുന്നതാണ്.

2.17 ജനകീയാസൂത്രണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും മുനിസിപ്പാലി റ്റികളും തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള വികസനറിപ്പോർട്ടുകളിൽ ഓരോ മേഖലയിലെയും വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഓരോതദ്ദേശസ്ഥാപനവും ഓരോ വികസന മേഖലയിലും വിലയിരുത്തിയിട്ടുള്ള പ്രശ്നങ്ങളെ ലഘു ഗുരുത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ (1) വളരെ ഗുരുതരം (2) സാമാന്യം ഗുരു തരം, (3) ഗുരുതരമല്ല (4) പ്രശ്നമില്ല എന്നിങ്ങനെ തിട്ടപ്പെടുത്താവുന്നതാ ണ്. അതുപോലെ തന്നെ പ്രശ്നങ്ങളുടേയും സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള പരിഹാരങ്ങ ളുടേയും മുൻഗണനാ പട്ടികകളും തയ്യാറാക്കാവുന്നതാണ്. ജനകീയാസൂത്ര ണത്തിന്റെ ഒന്നാംവാർഷിക പദ്ധതിയിൽ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ തയ്യാറാ ക്കിയിട്ടുള്ള വികസന റിപ്പോർട്ടുകളിൽ വികസന പ്രശ്നങ്ങളുടെ ലഘു-ഗു രുത്വസ്വഭാവം വിശദീകരിക്കുന്നുണ്ട്. ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളുടെ വികസന റിപ്പോർട്ടുകളിലും വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ ക്രോഡീകരിച്ച് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ആവ ശ്യമായ ഭേദഗതികളോടെ വികസനമേഖലാ അദ്ധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കാൻ ഇവ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. അപ്രകാരം വികസന മേഖലയിലെ പ്രശ്ന ങ്ങളെ പട്ടികപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ അവയെ പ്രാധാന്യമനുസരിച്ച് തരംതി രിച്ച് സമഗ്രമായി വിശകലനം ചെയ്യണം.

2.18 പ്രശ്നവിശകലനത്തിനുശേഷം അവയുടെ പരിഹാരത്തിനായി കേന്ദ്ര-സം സ്ഥാന സർക്കാരുകളും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ഇപ്പോൾ നടപ്പാക്കി ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരിപാടികളെ അവലോകനം ചെയ്യണം. അതിനടിസ്ഥാന ത്തിൽ തുടർ നടപടികളെക്കുറിച്ചുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് രൂപം നൽകണം. 10 -15 വർഷത്തേക്കുള്ള ഒരു വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിലെ ഘടകങ്ങളെയാണ് അവതരിപ്പിക്കേണ്ടത്.

2.19 പ്രത്യേക പ്രശ്നങ്ങൾ എന്ന ഭാഗത്ത് (5.1), (5.2) എന്നീ രണ്ട് അദ്ധ്യായങ്ങളെ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടുള്ളുവെങ്കിലും ജില്ലകളുടെ സാഹചര്യമനുസരിച്ച് കൂടുതൽ അദ്ധ്യായങ്ങളാകാം. ജില്ലയിലെ ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്കു കീഴിലുള്ള കുടുംബങ്ങ ളെക്കുറിച്ചും ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജന പരിപാടികളുടെ നടത്തിപ്പിനെക്കുറിച്ചും ഒരു പ്രത്യേക അദ്ധ്യായമാകാം. വിനോദസഞ്ചാരം, കായികരംഗം തുടങ്ങിയ വയും പ്രത്യേക അദ്ധ്യായമാക്കാം.

2.20 സ്ഥലമാന ആസൂത്രണ പരിപ്രേക്ഷ്യം.

2.20.1 സ്വാഭാവിക മേഖലകളും നീർത്തടസംരക്ഷണവും

(എ) സാമ്പത്തികവികസനം പ്രകൃതി വിഭവങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാകയാൽ നീർത്തട സംരക്ഷണത്തിനും നീർത്തടാധിഷ്ഠിത വികസനത്തിനും പ്രത്യേകം പ്രാധാന്യമുണ്ട്. പ്രകൃതി വിഭവ ലഭ്യതയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ നീർത്തട അതിർത്തി ആസൂത്രണയൂണിറ്റായി കണക്കാക്കുന്നത് യുക്തി സഹമാണെങ്കിലും സാമൂഹ്യ രാഷ്ട്രീയ കാഴ്ചപ്പാടിൽ ഭരണ സൗകര്യത്തിനായി വേർതിരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള യൂണിറ്റുകളെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് വികസന ഭരണ തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നതും നടപ്പാക്കപ്പെടുന്നതും. വികസനവും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുടെ വിനിയോഗവും സംരക്ഷണവും സമന്വയിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ അവ തമ്മിൽ പ്രവർത്തനയോജ്യമായ സംയോജനം ആവശ്യമാണ്. നീർത്തടം ഒരു ആസൂത്രണ യൂണിറ്റായി സ്വീകരിച്ചാൽ അപ്രകാരം ഒരു സംയോജനം അനായാസമാണ്. അതിനാൽ നീർത്തട ആസൂത്രണം പ്രാദേശിക ആസൂത്രണത്തിന്റെ ഭാഗമായി കാണേണ്ടതാണ്. സൂക്ഷ്മ നീർത്തടം മുതൽ നദീതടം വരെയുള്ള വികസന തന്ത്രത്തിന് രൂപം നൽകാൻ ഈ സമീപനത്തിന് സാദ്ധ്യമാകുന്നതാണ്.

(ബി) ഓരോ ഭൂപ്രദേശത്തിന്റെയും പ്രകൃതി മേഖലകൾ, നദീതടങ്ങൾ, ഉപതടങ്ങൾ, നീർത്തടങ്ങൾ മുതലായവ വേർതിരിച്ച് തിട്ടപ്പെടുത്തുകയെന്നത് പ്രകൃതി വിഭവാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ അനിവാര്യ പ്രക്രിയയാണ്. നീർത്തട യൂണിറ്റുകൾ ഭരണ സൗകര്യത്തിന് വേർതിരിച്ചിട്ടുള്ള യൂണിറ്റുകളുമായി അനുരൂപത കൈവരുത്തുന്നതിന് ഈ പ്രകൃതി യൂണിറ്റുകളിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന ഗ്രാമ-ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളെ പ്രത്യേകം തിട്ടപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. ഇതിനുവേണ്ടി പ്രകൃതി മേഖലകളുടെയും നീർത്തട പ്രദേശങ്ങളുടെയും സാമൂഹ്യസാമ്പത്തിക സവിശേഷതകൾ വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്. ഈ പ്രക്രിയ ചുവടെ വിവരിക്കുന്ന രീതിയിലാകാം:-

1. പ്രകൃതി മേഖലകൾ, നദീതടങ്ങൾ, ഉപതടങ്ങൾ, നീർത്തടങ്ങൾ, സൂക്ഷ്മ നീർത്തടങ്ങൾ എന്നിവ ഒരു ഭൂപടത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തുക.
2. ഈ പ്രകൃതി യൂണിറ്റുകളിൽ പൂർണ്ണമായോ ഭാഗികമായോ ഉൾപ്പെടുന്ന ഗ്രാമ-ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളെ പട്ടികപ്പെടുത്തുക.
3. പ്രസ്തുത ഗ്രാമ-ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളുടെ സാമൂഹ്യസാമ്പത്തിക സവിശേഷതകൾ, പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങൾ, പരിഹാരനിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സമഗ്രപട്ടിക തയ്യാറാക്കുക. ഓരോ നദീതടത്തിന്റെയും ഉപതടത്തിന്റെയും നീർത്തടത്തിന്റെയും അതിർത്തികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രകൃതി മേഖല, കാർഷിക-കാലാവസ്ഥാപരമായ മേഖല. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ,

മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ, പ്രധാന വിളകൾ, ജനസാന്ദ്രത, പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങൾ, പരിഹാരനിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നീ വിവരങ്ങൾ ക്രമമായി കോർത്തിണക്കിയ സമഗ്ര പട്ടികയാണ് തയ്യാറാക്കേണ്ടത്.

2.21 നഗരവൽക്കരണം

ജില്ലയിലെ നഗരവൽക്കരണത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളും സാദ്ധ്യതകളും മുനിസിപ്പൽ പട്ടണങ്ങളെയും കോർപ്പറേഷനെയും ബന്ധപ്പെടുത്തി വിശദമാക്കേണ്ടതാണ്: ഗ്രാമ-നഗരബന്ധം പ്രത്യേകം വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്. നഗരങ്ങളുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ സ്ഥാനം, ഭൂപ്രകൃതി, പ്രാദേശിക ഘടകങ്ങൾ, വാസസ്ഥലങ്ങൾ, ഭരണപരമായ യൂണിറ്റുകൾ, ജനസംഖ്യ, ജനസാന്ദ്രത, ജനസംഖ്യാവളർച്ച, തൊഴിൽഘടന, നഗരവിസ്തൃതി, നഗരവൽക്കരണ നിരക്ക്, നഗരഘടന, മെച്ചപ്പെട്ട നഗരവികസന തന്ത്രം എന്നിവയും വിവരിക്കാവുന്നതാണ്.

2.22 പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങളുടെ സ്ഥലമാനപദ്ധതി

പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനം, ജില്ലാ ആസൂത്രണത്തിൽ മുഖ്യ പരിഗണന അർഹിക്കുന്നു. പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങളുടെ ആസൂത്രണത്തിന് ചുവടെ വിവരിക്കുന്ന നടപടികൾ അവലംബിക്കാവുന്നതാണ്.

1. റോഡുകളുടെ ഘടന, അവയുടെ പ്രയോജനം, ലിങ്ക് റോഡുകളുടെ ആവശ്യം എന്നിവ വിവരിക്കുന്ന ഭൂപടം തയ്യാറാക്കുക.
2. ഓരോ തദ്ദേശസ്ഥാപനത്തിലെയും റോഡ് സാന്ദ്രത വിവരിക്കുക.
3. ഓരോ തദ്ദേശസ്ഥാപനത്തിൽ നിന്നും ദേശീയ പാത, സംസ്ഥാന പാത എന്നിവയിലേക്കുള്ള ദൂരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പഞ്ചായത്തുകളെ തരം തിരിക്കുക.
4. റോഡ് ഗതാഗതത്തിനുള്ള സേവന സൗകര്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുക.
5. സെൻസസ് നഗരം, മുനിസിപ്പാലിറ്റി, കോർപ്പറേഷൻ എന്നിവയിൽ റോഡ് ഗതാഗത സേവനസൗകര്യങ്ങൾ പട്ടികപ്പെടുത്തുക.
6. സേവന സൗകര്യങ്ങൾ അപര്യാപ്തമായ പ്രദേശങ്ങൾ തിട്ടപ്പെടുത്തുക. എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലും എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളും ആവശ്യമാണെന്ന് വരില്ല. പക്ഷെ മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിലും, സെൻസസ് നഗരങ്ങളിലും ചില പ്രത്യേക സേവന സൗകര്യങ്ങൾ ആവശ്യമായേക്കാം.
7. ജലപാതകളിൽ ജെട്ടികൾ, കടവുകൾ എന്നീ സൗകര്യങ്ങൾ തിട്ടപ്പെടുത്തുക.

8. നിലവിലുള്ള റെയിൽ പാതയുടെ പ്രയോജനം തിട്ടപ്പെടുത്തുക.

9. ഓരോ തദ്ദേശസ്ഥാപനത്തിനും പ്രധാനവാണിജ്യ കേന്ദ്രങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധം വിശദീകരിക്കുക.

10. വിദ്യുച്ഛക്തിയുടെ ലഭ്യത, പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങൾ, പ്രസരണ നഷ്ടം കുറയ്ക്കുവാൻ അനുയോജ്യമായ സ്ഥലാധിഷ്ഠിത ആസൂത്രണം, ടെലഫോൺ, തപാൽ ടെലിഗ്രാഫ് സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചും വിവരിക്കാവുന്നതാണ്.

2.23 ജില്ലയുടെ പ്രാദേശിക അസന്തുലിതാവസ്ഥകൾ രേഖപ്പെടുത്തുകയും അവ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കേണ്ടതും ആവശ്യമാണ്. ഓരോ പ്രദേശത്തിന്റേയും താഴെ പറയുന്ന സേവന പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള ലഭ്യതയും ആവശ്യവും വിടവും തിട്ടപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. ആശുപത്രി, സ്കൂൾ, അങ്കണവാടി, മൃഗാശുപത്രി, കൃഷിഭവൻ, പാലങ്ങൾ, പാർപ്പിടം, കുടിവെള്ളം, വൈദ്യുതി.

2.24. ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഭാഗം സാധാരണ ഗതിയിൽ പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയുടെ ആരംഭത്തിലും രണ്ടും മൂന്നും ഭാഗങ്ങൾ ഓരോ വർഷവും തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്. ആക്ടിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ക്രോഡീകരണം വ്യക്തതയോടെയാവണം. അത് ജില്ലാ പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിൽ നിന്ന് വേർതിരിച്ച് കാണേണ്ടതാവശ്യമാണ്. നടപ്പു വാർഷിക പദ്ധതി സംബന്ധിച്ചുള്ള അവലോകനവും കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

2.25. പദ്ധതികൾ ഓരോ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടേയും അദ്ധ്യക്ഷൻ ഗവൺമെന്റിലേക്ക് അയയ്ക്കേണ്ടതാണ് എന്ന് ഭരണഘടനയുടെ 243 ഇസഡ്, ഡി,(4) വകുപ്പ് നിഷ്ക്കർഷിക്കുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ജില്ലാ പദ്ധതി രേഖ ഓരോ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയും സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡുമായി ഔപചാരികമായി ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പ്രസ്തുത ചർച്ചയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംസ്ഥാന വികസന കൗൺസിൽ അംഗീകരിക്കുന്ന ജില്ലാ പദ്ധതി മാർഗ്ഗരേഖ ജില്ലയിലെ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ബാധകമാണ്.

3. ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് കർമ്മപരിപാടി.

3.1 ജില്ലാ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾ വിശദമായ ചർച്ചയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉചിതമാറ്റങ്ങൾ കർമ്മ പരിപാടിയിൽ വരുത്താവുന്നതാണ്. കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി ഉപസമിതി കൾ രൂപീകരിക്കുകയോ, ജില്ല വിദഗ്ദ്ധസമിതിയുടെ വിഷയസ

മിതികളെ നിയോഗിക്കുകയോ, ഈ ആവശ്യത്തിനായി താല്കാലികമായി മറ്റുള്ളവരെ കൂടിചേർത്ത് അവ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസ് ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള സെക്രട്ടറിയേറ്റായി പ്രവർത്തിക്കും. ജില്ലാ വിദഗ്ദ്ധ സമിതി അധ്യക്ഷനെന്ന നിലയിലും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി സെക്രട്ടറി എന്ന നിലയിലും ജില്ലാ കലക്ടർ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം പ്രവർത്തനങ്ങളെ ഏകോപിപ്പിക്കേണ്ടതും സമയബന്ധിതമായ പദ്ധതി തയ്യാറാവുമെന്നു ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതുമാണ്.

3.2 തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നാലാം വാർഷിക പദ്ധതിയ്ക്ക് (2000-2001) 2000 ഏപ്രിൽ മാസം അംഗീകാരം നേടി നിർവഹണം ആരംഭിക്കേണ്ടതാണ്. ജില്ലാ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് അനുവർത്തിക്കേണ്ട നടപടിക്രമങ്ങളും പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനുള്ള സമയബന്ധിതപരിപാടിയും ചുവടെ ചേർക്കുന്നുണ്ട്.

(എ) 1999 ഒക്ടോബർ

i. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി യോഗങ്ങൾ

ii. സംയോജിത ചാർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുടേയും കെ.ആർ.പിമാരുടേയും ജില്ലാ തല കോൺഫറൻസുകൾ

iii. സംയോജിത ചാർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ബ്ലോക്ക്തല ശില്പശാലകൾ

(ബി) 1999 നവംബർ

i. നടപ്പു പദ്ധതി അവലോകന കോൺഫറൻസുകൾ.

ii. ജില്ലാതല വിദഗ്ദ്ധസമിതി ഉപസമിതികളുടെ മേഖലാ കോൺഫറൻസുകൾ

iii. കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിന് ജില്ലാ തല വിദഗ്ദ്ധ സമിതികളുടെ കോൺഫറൻസുകൾ

iv. സംയോജിത ചാർട്ടുകളുടെ ക്രോഡീകരണം

v. സ്ഥിതി വിവരകണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പഠന കുറിപ്പുകൾ തയ്യാറാക്കി വിവിധ അദ്ധ്യായങ്ങളുടെ കരട് രൂപപ്പെടുത്തുക.

vi. കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിന് ജില്ലാതല വിദഗ്ദ്ധ സമിതി ഉപസമിതികളുടെ യോഗങ്ങൾ.

(സി) 1999 ഡിസംബർ

i. കരട് പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ജില്ലാതല വിദഗ്ധസമിതി പൊതുയോഗങ്ങൾ

ii. കരട്പദ്ധതി ചർച്ചചെയ്യുന്നതിന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി യോഗങ്ങൾ

(ഡി) 2000 ജനുവരി

i. ജില്ലാ പദ്ധതി ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ജില്ലാതല സെമിനാറുകൾ

ii. സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡുമായി ജില്ലാ പദ്ധതി ചർച്ച

3.3 സമയ ബന്ധിത പരിപാടി അനുസരിച്ച് ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ നടപടിക്രമങ്ങൾ ചുവടെ വിവരിക്കുന്നു.

3.4 ജില്ലയിലെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ വികസന റിപ്പോർട്ടുകളിൽ വിവിധ മേഖലകളിലെ വികസന പ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിശകലനം ക്രോഡീകരിച്ചാണ് 2.1 മുതൽ 5.2 വരെയുള്ള അദ്ധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കേണ്ടത്. കെ. ആർ.പി മാരുടെ ബ്ലോക്കുമേഖലാ ശില്പശാലകൾ സംഘടിപ്പിച്ച് ഈ ദൗത്യം പൂർത്തിയാക്കാവുന്നതാണ്. ജില്ലാ തലത്തിൽ ഇവ ക്രോഡീകരിക്കുന്ന പ്രവർത്തനം നവംബർ ആദ്യവാരം പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്.

3.5 ജില്ലയിൽ കഴിഞ്ഞ രണ്ടു മൂന്നു വാർഷിക പദ്ധതികളിൽ നടപ്പാക്കിയ സംസ്ഥാനാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പരിപാടികളുടെ അവലോകന ചുമതല ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ ഏൽപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനുവേണ്ടി ജില്ലാ തല കോൺഫറൻസുകൾ ചേരേണ്ടതാണ്. നടപ്പു പദ്ധതി അവലോകനം തയ്യാറാക്കുന്നതിന് സഹായകരമായ വിവരങ്ങൾ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.

3.6 ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ രീതി സമ്പ്രദായവും ഓരോ അദ്ധ്യായവും തയ്യാറാക്കുന്നതിന് അവശ്യം വേണ്ടുന്ന സ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകളും ഭൂപടങ്ങളും സംബന്ധിച്ച് ജില്ലാ തല വിദഗ്ദ്ധ സമിതി അംഗങ്ങളുടെ വിഷയാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കോൺഫറൻസുകളിൽ വിശദീകരണം നൽകുന്നതാണ്. ഓരോ ജില്ലയേയും സംബന്ധിച്ച് ലഭ്യമായ പഠന റിപ്പോർട്ടുകളും വിവരങ്ങളും ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല ഉപസമിതികളെ ഏൽപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

3.7 ചുവടെ വിവരിക്കുന്ന രേഖകൾ അവയോടൊപ്പം സൂചിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തയ്യാറാക്കി ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾക്ക് നൽകുന്നതാണ്.

രേഖകൾ		തയ്യാറാക്കുന്ന സ്ഥാപനം
(1) നടപ്പുപദ്ധതി അവലോകന റിപ്പോർട്ട്	:	സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്
(2) ജില്ലാതല സ്ഥിതിവിരക്കണക്കുകൾ	:	സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്
(3) വിവിധ അദ്ധ്യായങ്ങളുടെ മാതൃക	:	ജില്ലാ പദ്ധതിരീതി സംബന്ധിച്ച സെമിനാർ പേപ്പറുകൾ
(4) ഭൂപ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ	:	സെന്റർ ഫോർ എർത്ത് സയൻസ് സ്റ്റഡീസ്
(5) പ്രത്യേകഘടക പദ്ധതി-പട്ടികവർഗ്ഗ ഉപപദ്ധതി	:	സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ് കുറിപ്പുകൾ
(6) തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ 1997-98, 1998-99	:	സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ് വാർഷിക പദ്ധതി കണക്കുകൾ
(7) ഊർജ്ജം സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ	:	അനർട്ട്
(8) ഗതാഗതം സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ	:	നാട്പാക്
(9) പ്രകൃതിമേഖലാ വിജ്ഞേനവും വികസനനയവും	:	സെന്റർ ഫോർ എർത്ത് സയൻസ് സ്റ്റഡിസ്
(10) ജലവിഭവങ്ങൾ	:	സെന്റർ ഫോർ വാട്ടർ റിസോഴ്സസ് ഡെവലപ്മെന്റ്
(11) വനവിഭവങ്ങൾ	:	കേരളാ ഫോറസ്റ്റ് റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
(12) മൺതരങ്ങൾ, നീർത്തടങ്ങൾ	:	ലാൻഡ് യൂസ് ബോർഡ്
(13) ജൈവവിഭവങ്ങൾ	:	ട്രോപ്പിക്കൽ ബോട്ടാണിക്കൽ ഗാർഡൻ ആന്റ് റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
(14) നഗരവികസനം, പശ്ചാത്തലസൗകര്യങ്ങൾ	:	നഗരാസൂത്രണ വകുപ്പ്

3.8 അദ്ധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല

3.8.1 ജില്ലാതല വിദഗ്ദ്ധസമിതിയുടെ ഉപസമിതികളുടെയോ ഇതിനായി ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി പ്രത്യേകം നിയോഗിക്കുന്ന ഉപസമതികളുടേയോ ചുമതലയാണ് അതതു വിഷയമേഖലയുടെ കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുകയെന്നത്. ഉപസമിതികളിലെ ചർച്ചയുടേയും പൊതു നിർദ്ദേശങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾ സമയബന്ധിതമായി എഴുതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ഒരു വ്യക്തിയെയോ വ്യക്തികളെയോ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയ്ക്ക് ചുമതലപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. എന്നാൽ കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾ വിമർശനപരമായി പരിശോധിച്ച് പൂർത്തിയാക്കേണ്ടത് അതതു ഉപസമിതികൾ തന്നെയാണ്. ഇപ്രകാരം നിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന വ്യക്തി/വ്യകിതികൾ ജില്ലാതല

വിദഗ്ദ്ധസമിതി അംഗമല്ലെങ്കിൽ അവരെ പ്രത്യേക ക്ഷണിതാവായി യോഗങ്ങളിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

3.8.2. ഓരോ ജില്ലയിലെയും തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ 1997-98, 1998-99 വാർഷിക പദ്ധതികൾ സംബന്ധിച്ച കണക്കുകളും ലഘുവിവരണകുറിപ്പുകളും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്. ഈ കുറിപ്പുകൾ ചിട്ടയായി വിപുലീകരിച്ച് ജില്ലാതലവിദഗ്ദ്ധസമിതി അംഗങ്ങളുടെയും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി അംഗങ്ങളുടെയും അനുഭവങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർത്ത് രണ്ടാംഭാഗത്തെ അദ്ധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ജില്ലാതലവിദഗ്ദ്ധസമിതിയിലെയും ജില്ലാ ആസൂത്രണസമിതിയിലെയും അംഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു പ്രത്യേക ഉപസമിതി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ ഉപസമിതിയിൽ ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസറും ജനകീയാസൂത്രണ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്ററും അംഗങ്ങളായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

3.8.3. നവംബർ മാസം ജില്ലാതല വിദഗ്ദ്ധസമിതിയുടെ ഉപസമിതികൾ പ്രത്യേകം യോഗം ചേർന്ന് ബന്ധപ്പെട്ട അദ്ധ്യായങ്ങളുടെ ഉള്ളടക്കത്തെക്കുറിച്ച് വിശദമായ ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ആ ശില്പശാലയിലെ ചർച്ചകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അദ്ധ്യായങ്ങളുടെ കരട് തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ചുമതലപ്പെട്ടവർ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കേണ്ടതാണ്.

3.8.4. ജില്ലാതലവിദഗ്ദ്ധസമിതിയുടെ ഉപസമിതികളുടെ രണ്ടാമതു യോഗത്തിൽ കരട് അദ്ധ്യായങ്ങൾക്ക് രൂപം നൽകേണ്ടതാണ്. കരട് അധ്യായങ്ങൾ ജില്ലാ ആസൂത്രണസമിതി പരിശോധിച്ച് ഔപചാരികമായി അംഗീകരിക്കേണ്ടതാണ്. പദ്ധതിരേഖയുടെ രണ്ടും മൂന്നും ഭാഗങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് വിശദമായ ചർച്ചകൾ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്. മൂന്നാംഭാഗം തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഉപസമിതി രൂപീകരിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രസ്തുത ഉപസമിതിയിൽ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി ചെയർപേഴ്സൺ,സെക്രട്ടറി (ജില്ലാ കളക്ടർ), ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ, ജില്ലാ കോ ഓർഡിനേറ്റർ എന്നിവർ അംഗങ്ങളാകേണ്ടതാണ്.

3.8.5 ജില്ലാ ആസൂത്രണസമിതി ഔപചാരികമായി അംഗീകരിക്കുന്ന കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി ഡിസംബർ/ജനുവരി മാസത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കുന്ന സെമിനാറിൽ അവതരിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. സെമിനാറിൽ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി അംഗങ്ങൾ, ജില്ലാതല വിദഗ്ദ്ധ സമിതി അംഗങ്ങൾ, ജില്ലയിലെ എല്ലാ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഓരോ പ്രതിനിധി, ബ്ലോക്ക്-മുനിസിപ്പാലിറ്റി-കോർപ്പറേഷൻതല വിദഗ്ദ്ധസമിതി അദ്ധ്യക്ഷൻമാർ, കൺവീനർമാർ, കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാർ, ജില്ലാതലവകുപ്പ് ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാർ മുതലായവർ പ്രതിനിധികളായിരിക്കേണ്ടതാണ്. ഇവർക്കു പുറമെ മറ്റു വിദഗ്ദ്ധരുടേയും തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട സന്നദ്ധപ്രവർത്തകരുടെയും പ്രാതിനിധ്യം ജില്ലാ ആസൂത്രണസമിതികൾക്ക് നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്. ജില്ലാ പദ്ധതിരേഖ അച്ചടിച്ച് സെമിനാറിൽ വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

3.8.6. സെമിനാറിൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്ന ഭേദഗതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തി പരിഷ്ക്കരിച്ച പദ്ധതിരേഖയാണ് സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡിലെ ചർച്ചയ്ക്ക് ലഭ്യമാക്കേണ്ടത്. സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡുമായുള്ള പദ്ധതിചർച്ചയിൽ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി ചെയർപേഴ്സൺ, സെക്രട്ടറി, ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ എന്നിവരും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി പ്രതിനിധികളും പങ്കെടുക്കേണ്ടതാണ്.

3.8.7 ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾ സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡിലെ ചർച്ചയിലെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി ജില്ലാ പദ്ധതിരേഖയ്ക്ക് അവസാനരൂപം നൽകേണ്ടതും അച്ചടിച്ച് പൊതുജനങ്ങൾക്കും തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ കോപ്പികൾ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുമാണ്.

3.8.8. ജില്ലാ പദ്ധതിരേഖയിലെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അവലംബിച്ചാണ് ജില്ലയിലെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ 2000-2001 വാർഷിക പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടതും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ അംഗീകാരം തേടേണ്ടതും.

3.8.9. ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ചെലവുകൾ ജില്ലാ ആസൂത്രണസമിതികൾക്ക് വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ള ബഡ്ജറ്റ് ശീർഷകത്തിൽ നിന്നും വഹിക്കാവുന്നതാണ്.

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

ആസൂത്രണ സാമ്പത്തിക കാര്യ വകുപ്പ് – ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗരേഖ – അംഗീകരിച്ച് – ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

ആസൂത്രണ സാമ്പത്തിക കാര്യ (എ) വകുപ്പ്

സ.ഉ. (അച്ചടി) നം. 19/2017/പ്ലാനിംഗ് തീയതി, തിരുവനന്തപുരം, 23/09/2017

പരാമർശം: സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ് മെമ്പർ സെക്രട്ടറിയുടെ 11/08/2017-ലെ എസ.പി.ബി/2017/ഡി.പി.ഡി നമ്പർ കത്ത്

ഉത്തരവ്

ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 243 ZD പ്രകാരം രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളുടെ മുഖ്യ ചുമതലയാണ് ജില്ലയ്ക്ക് മൊത്തത്തിൽ ബാധകമായ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുക എന്നത്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ഈ ഉത്തരവിന്റെ അനുബന്ധമായി നൽകിയിട്ടുള്ള മാർഗരേഖ സർക്കാർ അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവാകുന്നു. എല്ലാ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളും മാർഗരേഖയിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിച്ച് ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്. വിവിധ ഘട്ടങ്ങൾ സമയ ബന്ധിതമായി പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്. സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾ, ഏജൻസികൾ തുടങ്ങി വികസനത്തിന്റെ മേഖലയിൽ ഇടപെടുന്ന ഓരോ യൂണിറ്റിനും ദിശാബോധം നൽകുന്നതിന് സഹായിക്കുന്നതും ജില്ലയുടെ സമഗ്ര വികസനം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നതുമായ ഒരു രേഖയായിരിക്കണം ജില്ലാ പദ്ധതി.

സമഗ്രമായ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും മിഷനുകളുടെയും ഏജൻസികളുടെയും സർവകലാശാലകളുടെയും വിദ്യാഭ്യാസ-ഗവേഷണ-വികസന സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെയും പൂർണ്ണ പങ്കാളിത്തവും സഹകരണവും ആവശ്യമാണ്. സ്ഥിതിവിവരകണക്കുകൾ ലഭ്യമാക്കുക, സ്ഥിതിവിവരകണക്കുകളുടെ വിശകലനം സാധ്യമാക്കുന്നതിന് വേണ്ട സാങ്കേതിക സഹായം ലഭ്യമാക്കുക, ജില്ലകളിൽ സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ചർച്ചകളിൽ അനുയോജ്യരായവരെ പങ്കെടുപ്പിച്ച് വിദഗ്ധ അഭിപ്രായവും പ്രായോഗിക നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകുക, ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾ രൂപീകരിക്കുന്ന ഉപസമിതികളിൽ അംഗങ്ങളായി ഉൾപ്പെടുത്തുന്നവർ ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു വേണ്ട

നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക തുടങ്ങിയ സേവനങ്ങൾ നല്കി ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഫലപ്രാപ്തി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ നടപടികൾ എല്ലാ വകുപ്പുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

(ഗവർണറുടെ ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം)

ഡോ. കെ.എം.എബ്രഹാം
ചീഫ് സെക്രട്ടറി

മെമ്പർ സെക്രട്ടറി, സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്
എല്ലാ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളുടെയും ചെയർപേഴ്സൺമാർക്കും മെമ്പർ സെക്രട്ടറിമാർക്കും
എല്ലാ അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറിമാർക്കും
എല്ലാ പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിമാർ/ സെക്രട്ടറിമാർ/സ്പെഷ്യൽ സെക്രട്ടറിമാർക്കും
പ്രിൻസിപ്പൽ അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (ആഡിറ്റ്) കേരള, തിരുവനന്തപുരം
അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (എ & ഇ) കേരള, തിരുവനന്തപുരം
ചീഫ് സെക്രട്ടറിയുടെ അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറിക്ക്
സെക്രട്ടേറിയറ്റലെ നിയമം, ധനകാര്യം ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ വകുപ്പുകൾക്കും
എല്ലാ ഓഫീസർമാർക്കും
നിയമസഭാ സെക്രട്ടറിയ്ക്ക് (ആമുഖ കത്ത് സഹിതം)
എല്ലാ വകുപ്പ് മേധാവികൾക്കും /എല്ലാ ജില്ലാ കളക്ടർമാർക്കും
അഡ്വക്കേറ്റ് ജനറൽ എറണാകുളം (ആമുഖ കത്ത് സഹിതം)
പൊതുഭരണ (എസ്.സി) വകുപ്പിന്
വിവര പൊതുജന സമ്പർക്ക (വെബ് & ന്യൂ മീഡിയ) വകുപ്പിന്
കരുതൽ ഫയൽ / ഓഫീസ് പകർപ്പ്

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

പകർപ്പ്:

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിയ്ക്ക്
മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ പ്രൈവറ്റ് സെക്രട്ടറിയ്ക്ക്
എല്ലാ മന്ത്രിമാരുടെയും പ്രൈവറ്റ് സെക്രട്ടറിമാർക്ക്
സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ് വൈസ് ചെയർമാന്റെ പി.എ.യ്ക്ക്
എല്ലാ സെക്രട്ടറിമാരുടെയും പി.എ മാർക്ക്

ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗരേഖ

1. ആമുഖം

1.1 ഭരണ ഘടനയുടെ 243 ജി, 243 ഡബ്ല്യു അനുച്ഛേദങ്ങൾ പ്രകാരം സാമൂഹ്യ നീതിക്കും സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രഥമിക ചുമതല തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. ഗ്രാമ-ബ്ലോക്ക്-ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭകളും തയ്യാറാക്കുന്ന പദ്ധതികൾ സംയോജിപ്പിക്കുവാനും ജില്ലയ്ക്ക് മൊത്തത്തിൽ ഒരു കരട് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുവാനും വേണ്ടി ഓരോ ജില്ലയിലും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി രൂപീകരിക്കണമെന്ന് ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 243ZD അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. അതായത് പ്രാദേശിക പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും പദ്ധതികളുടെ ഏകോപന-സംയോജന ചുമതല ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിക്കുമാണ്.

1.2 ഭരണഘടന വിഭാവനം ചെയ്യുന്നതുപോലെ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ അവയുടെ അധികാര മേഖലകളിൽ സ്വതന്ത്രമായി പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുകയെന്ന രീതി പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിൽ കേരളം ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് മാതൃകയാണെങ്കിലും സമന്വയവും ഏകോപനവും ഉറപ്പാക്കി വികസന പ്രവർത്തികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് വേണ്ടത്ര കഴിയുന്നില്ല എന്നത് ഒരു പോരായ്മയാണ്. പതിമൂന്നാം പദ്ധതിക്കാലത്ത് ഈ പോരായ്മ പരിഹരിക്കാൻ സർക്കാർ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്. സമഗ്ര വികസനം സാധ്യമാകണമെങ്കിൽ ലഭ്യമാകാവുന്ന മനുഷ്യ, പ്രകൃതി, ധന, സ്ഥാപന വിഭവങ്ങളെ ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കുകയും ആവർത്തനങ്ങൾ ഒഴിവാക്കി പരിപാടികളുടെ സമന്വയം പരമാവധി ഉറപ്പാക്കുകയും വേണം. അതുപോലെ വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ സംയുക്തമായി പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും വേണം. ഈ കാര്യങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ ഭരണഘടനാ ചുമതലകൾ നിറവേറ്റുന്നതിനുമുള്ള ഒരു സുപ്രധാന ഉപാധിയാണ് ജില്ലാ പദ്ധതി.

2. ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം

2.1 1994-ലെ കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമത്തിന്റെ സെക്ഷൻ 53 പ്രകാരം ഭരണഘടനാ സ്ഥാപനമായ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിക്ക് വിപുലമായ ചുമതലകളാണ് നൽകിയിട്ടുള്ളത്. അതിൽ പ്രധാനം ജില്ലാ ആസൂത്രണമാണ്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി, തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്ന പദ്ധതികൾ സംയോജിപ്പിക്കുകയും ജില്ലയ്ക്കുവേണ്ടി ഒരു കരട് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. സ്ഥലമാനാസൂത്രണം, ജലത്തിന്റെയും മറ്റ് ഭൗതികവും പ്രകൃതിദത്തവുമായ വിഭവങ്ങളുടെയും പങ്കിടൽ, പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണം, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ സംയോജിത വികസനം എന്നിവ ഉൾപ്പെടെ വിവിധ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കിടയിൽ പൊതു താല്പര്യമുള്ള കാര്യങ്ങളും സാമ്പത്തികവും അല്ലാത്തതുമായ വിഭവങ്ങളുടെ ലഭ്യതയും പരിഗണിച്ചുവേണം കരട് ജില്ലാ വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടത്. ഇത്തരത്തിൽ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ വികസനവുമായി

ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളോടും സംഘടനകളോടും കൂടിയാലോചിച്ചുവേണം അവ തയ്യാറാക്കേണ്ടതെന്നും കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്.

2.2 ജില്ലാ പദ്ധതി എന്നത് വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പ്രോജക്ടുകൾ ക്രോഡീകരിച്ച ഒരു രേഖ എന്നതിനെക്കാളുപരി ജില്ലയുടെ സമഗ്ര വികസനം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന ഒരു രേഖയായിരിക്കണം. അതായത് വികസന വിടവുകൾ കണ്ടെത്തി ജില്ലാതല ലക്ഷ്യങ്ങളും മുൻഗണനകളും നിശ്ചയിക്കുവാനും വികസന പ്രക്രിയയിൽ ഇടപെടുന്ന ഓരോ യൂണിറ്റിന്റെയും സാധ്യതകളും പ്രവർത്തനങ്ങളും പരസ്പരം അറിയുവാനും സംയുക്തമായി ഏറ്റെടുക്കേണ്ട പ്രശ്നങ്ങൾ കണ്ടെത്തി അവ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഓരോ യൂണിറ്റും ഏറ്റെടുക്കേണ്ട ഘടകങ്ങൾ ഏതൊക്കെയെന്ന് വ്യക്തമായി നിർണ്ണയിക്കുവാനും സംയോജന-ഏകോപന സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്താനും പരിസ്ഥിതിയെ ഗുരുതരമായി ബാധിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം കാണാനും ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിലൂടെ കഴിയണം.

2.3 പ്രത്യേകമായ വകയിരുത്തലോ സ്കീമുകളോ പ്രോജക്ടുകളോ ഇല്ലാത്ത പദ്ധതിയാണ് ജില്ലാ പദ്ധതി. വിവിധ തട്ടു ഗവൺമെന്റുകൾ വികസനത്തിന്റെ മേഖലയിൽ നടത്തുന്ന ഇടപെടലുകൾക്കു ദിശാബോധം നൽകുന്നതിനും, കോട്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തി പരിഹരിക്കുന്നതിനും, ശരികളെയും നേട്ടങ്ങളെയും കൂടുതൽ ബലപ്പെടുത്തുന്നതിനും നല്ല മാതൃകകളെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനും, തെറ്റായ രീതികളെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്നതിനും, വിവിധ തട്ടുകൾ ഏറ്റെടുക്കുന്ന വികസന പ്രോജക്ടുകൾ തമ്മിൽ മെച്ചപ്പെട്ട സംയോജനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനുമുള്ള ഒരു ഉപകരണമാണ് ജില്ലാ പദ്ധതി.

2.4 എല്ലാ ഘണഗണങ്ങളും ഒത്തിണങ്ങിയ ഒരു ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുക എന്നത് എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. അതിനു രണ്ടോ മൂന്നോ വർഷങ്ങൾ തന്നെ വേണ്ടി വന്നേക്കാം. ദീർഘകാലമെടുത്ത് പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി കഴിയുമ്പോഴേക്കും സാഹചര്യങ്ങൾ മാറുകയും ജില്ലാ പദ്ധിതിയുടെ പല അംശങ്ങളും കാലഹരണപ്പെടുകയും ചെയ്യു എന്നും വരാം. അതുകൊണ്ട് പ്രായോഗികതയും യാഥാർത്ഥ്യബോധവും മുറുകെപ്പിടിക്കുന്ന ഒരു സമീപനമാണ് സർക്കാർ സ്വീകരിക്കുന്നത്. എല്ലാ ഘണഗണങ്ങളും ഒത്തിണങ്ങിയ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാവുന്നതുവരെ വിവിധ തട്ടു സർക്കാരുകളുടെ വാർഷിക പദ്ധതി രൂപീകരണവും, അവയുടെ ഏകോപനവും നടത്തിപ്പും നിർത്തിവെയ്ക്കാനാവില്ല. ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ അഭംഗുരം നടക്കണം. ഒപ്പം 2017-18 ൽ ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരിക്കുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിവിധ തട്ടു പദ്ധതികളെ മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും ഏകോപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുകയും വേണം.

2.5 ആദ്യവർഷം തയ്യാറാക്കുന്ന ജില്ലാപദ്ധതി സമഗ്രമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ഘണനിലവാരം വരും വർഷങ്ങളിൽ തുടർച്ചയായി മെച്ചപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ഏറെ താമസിയാതെ ലക്ഷണമൊത്തതും ശാസ്ത്രീയവുമായ ജില്ലാ പദ്ധതിയിലേക്കു സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ ജില്ലകൾക്കും എത്താൻ കഴിയും.

2.6 ആദ്യ വർഷം തയ്യാറാക്കുന്ന ജില്ലാ പദ്ധതി സമഗ്രവും പൂർണ്ണവുമാകണമെന്ന് നിർബന്ധമില്ല എന്നതിന്റെ അർത്ഥം അതിന്റെ വസ്തുതാപരതയിലോ ശാസ്ത്രീയതയിലോ വിട്ടുവീഴ്ചയാകാം എന്നല്ല. ആദ്യ വർഷം എല്ലാ സൂഷ്മ മേഖലകളേയും സൂക്ഷ്മ പ്രശ്നങ്ങളേയും കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നു വരില്ല എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്. ഏറ്റവും പ്രധാന കാര്യങ്ങളിലേക്കും വ്യക്തതയുള്ളതും ഏകാഭിപ്രായം ഉള്ളതുമായ കാര്യങ്ങളിലേക്കും വിശകലനം ചുരുക്കേണ്ടി വന്നേക്കാം. പക്ഷേ, ഉൾപ്പെടുത്തുന്ന വിവരങ്ങൾ വസ്തുതാപരമായിരിക്കണം, കണിശത ഉറപ്പാക്കണം. വ്യക്തതയും അഭിപ്രായ ഐക്യവും പൊതുവെയുള്ള കാര്യങ്ങളിൽ ഒതുങ്ങി നിൽക്കാൻ തീരുമാനിച്ചാൽ പോലും ഏറെ പ്രയോജനപ്രദമായ ഇടപെടലുകൾ നടത്താനും നിർദ്ദേശങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്താനും ജില്ലാപദ്ധതി രൂപീകരണം സഹായിക്കും. വരും വർഷങ്ങളിൽ കൂടുതൽ വിശദവും സമഗ്രവുമായ പഠനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കൂടുതൽ വിശദാംശങ്ങളിലേക്ക് ഇറങ്ങിക്കൊണ്ടുള്ള ഇടപെടൽ നിർദ്ദേശങ്ങളിലേക്ക് പോകാനും കഴിയും.

3. കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി

3.1 കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമ പ്രകാരം ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളെ ഏൽപ്പിച്ചിട്ടുള്ള സുപ്രധാന ചുമതലയായ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങളാണ് ചുവടെ വിവരിക്കുന്നത്. എല്ലാ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികളും ഈ മാർഗരേഖയിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിച്ച് നിശ്ചിത സമയക്രമത്തിനുള്ളിൽ തന്നെ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്.

3.2 ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ പരമാവധി പങ്കാളിത്തത്തോടെ വേണം ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടത്. ജില്ലാതലത്തിൽ തയ്യാറാക്കി താഴേക്ക് നൽകുന്ന കരട് രേഖ ജില്ലയിലെ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ കൂടി പരിഗണിച്ചും വിവിധ തലങ്ങളിൽ ചർച്ചകൾ സംഘടിപ്പിച്ചും അന്തിമമാക്കണം. പ്രസ്തുത ജില്ലാ പദ്ധതിയിലെ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി വേണം തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടർന്നുള്ള വർഷങ്ങളിലെ പദ്ധതിയും (Plans) പ്രോജക്ടുകളും (Projects) തയ്യാറാക്കേണ്ടത്. ജില്ലാ തലത്തിലെ ഏകോപനത്തിനായി വകുപ്പുകളുടെയും മിഷനുകളുടെയും പദ്ധതികളിൽ വരുത്തേണ്ട മാറ്റങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും ജില്ലാ പദ്ധതിയെ ആധാരമാക്കി ഡി.പി.സി ക്ക് നിർദ്ദേശിക്കാവുന്നതാണ്.

3.3 ജില്ലാ പദ്ധതിക്ക് രണ്ട് ഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം. ജില്ലയുടെ വികസനം സംബന്ധിച്ച വിശാല കാഴ്ചപ്പാട് വ്യക്തമാക്കുന്ന ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം ആദ്യഭാഗമായും കേന്ദ്ര/സംസ്ഥാന വകുപ്പുകൾ ജില്ലയിൽ നടപ്പാക്കുന്ന പദ്ധതികളും തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നടപ്പ് വാർഷിക പദ്ധതിയും (2017-18) വിശകലനം ചെയ്ത് ഭാവിയിൽ പദ്ധതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ രണ്ടാം ഭാഗമായും ജില്ലാ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തണം. ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ വിശദമായ ഘടന ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ഘടന

: **മുഖവുരയും ഉള്ളടക്കവും**

ഭാഗം I : **ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം**

അധ്യായം 1 : ആമുഖം: ജില്ലയുടെയും തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും വിസ്തൃതി, ജനസംഖ്യ, ഭൂപ്രകൃതി, പ്രാഥമിക സ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകൾ, ജനസംഖ്യാ വളർച്ചയും കുടിയേറ്റവും, വികസന ചരിത്രം, ജില്ലയുടെ ഭൂപടം.

അധ്യായം 2 : വിഭവലഭ്യത (മനുഷ്യ, പ്രകൃതി, ധന, സ്ഥാപന വിഭവങ്ങൾ)

അധ്യായം 3 : വികസനത്തിന്റെ സ്ഥലമാനങ്ങൾ

അധ്യായം 4 : വികസന മേഖലകൾ: അവസ്ഥയും പരിപ്രേക്ഷ്യവും

4.1 : ഉൽപാദന മേഖല

4.2 : സേവന മേഖല

4.3 : പശ്ചാത്തല മേഖല

4.4 : പ്രത്യേക പരിഗണന അർഹിക്കുന്ന വിഭാഗങ്ങൾ

ഭാഗം II : **ജില്ലാ പദ്ധതി നിർദ്ദേശങ്ങൾ**

അധ്യായം 5 : കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ ജില്ലയിൽ നടപ്പാക്കുന്ന പദ്ധതികളുടെ അവലോകനവും അവ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും

അധ്യായം 6 : തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ 2017-18 വാർഷിക പദ്ധതി അവലോകനവും പദ്ധതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങളും

അധ്യായം 7 : പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന്റെയും നിർദേശങ്ങളുടെയും സംഗ്രഹവും ഉപസംഹാരവും

4. ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ : ഘട്ടങ്ങൾ

4.1 ഘട്ടം 1 : ഉപസമിതികളുടെ രൂപീകരണം

4.1.1 കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയെ സഹായിക്കുവാൻ 1995 -ലെ കേരള ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി (അംഗങ്ങളുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പും യോഗ നടപടിക്രമവും) ചട്ടങ്ങളിലെ 16-)ം ചട്ടത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നത് പ്രകാരം ഉപസമിതികൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഉപ സമിതികൾ രൂപീകരിക്കേണ്ട വിഷയ മേഖലകൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

1 **ആമുഖ വിവരങ്ങൾ**

2 **വിഭവ ലഭ്യത (മനുഷ്യ, പ്രകൃതി, ധന, സ്ഥാപന വിഭവങ്ങൾ)**

3 **വികസനത്തിന്റെ സ്ഥലമാനങ്ങൾ**

4 **ഉല്പാദന മേഖല (5)**

4.1 നീർത്തടാധിഷ്ഠിത വികസനം (കൃഷി, ജലസേചനം, മണ്ണ്-ജല സംരക്ഷണം ഉൾപ്പെടെ)

4.2 മൃഗ സംരക്ഷണം, ക്ഷീരവികസനം

4.3 മത്സ്യ വികസനം

4.4 പരിസ്ഥിതി, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനം , വനവികസനം

4.5 വ്യവസായം, വാണിജ്യം, സ്വയം തൊഴിൽ സംരംഭങ്ങൾ

5 **സേവന മേഖല (3)**

5.1 ആരോഗ്യം, കുടിവെള്ളം, ശുചിത്വം (ഖര-ദ്രാവക മാലിന്യ സംസ്കരണം ഉൾപ്പെടെ)

5.2 പാർപ്പിടം, സാമൂഹ്യക്ഷേമം, സാമൂഹ്യ സുരക്ഷിതത്വം

5.3 വിദ്യാഭ്യാസം (അംഗനവാടി വിദ്യാഭ്യാസം ഉൾപ്പെടെ), സംസ്കാരം, കായികം, യുവജനകാര്യം

6 **പശ്ചാത്തല മേഖല (2)**

6.1 ഊർജ്ജം

6.2 ഗതാഗതം, വാർത്താവിനിമയം, വിനോദസഞ്ചാരം

7 **പ്രത്യേക പരിഗണന അർഹിക്കുന്ന വിഭാഗങ്ങൾ (2)**

7.1 പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ വികസനം

7.2 വനിതകൾ, വയോജനങ്ങൾ, കുട്ടികൾ, ഭിന്നശേഷിയുള്ളവർ, ട്രാൻസ് ജെൻഡർ വിഭാഗം എന്നിവരുടെ വികസനം

4.1.2 പതിനഞ്ച് ഉപസമിതികൾ രൂപീകരിക്കണമെന്നാണ് നിർദ്ദേശിക്കുന്നതെങ്കിലും ജില്ലകളുടെ സാഹചര്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് കൂടുതൽ ഉപസമിതികൾ ആകാവുന്നതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് ആരോഗ്യത്തിനും കുടിവെള്ളത്തിനും പ്രത്യേകം ഉപസമിതികൾ ആവശ്യമാണെന്ന് കാണുന്ന ജില്ലകൾക്ക് അപ്രകാരം പ്രത്യേകം ഉപസമിതികൾ രൂപീകരിക്കാം. ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടില്ലാത്ത മേഖലകൾക്കും, ആവശ്യമെങ്കിൽ, ഉപസമിതികൾ രൂപീകരിക്കാവുന്നതാണ് (ഉദാ: സഹകരണം, ദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണം, നഗരവൽക്കരണം, അന്യ സംസ്ഥാന തൊഴിലാളികൾ, മത്സ്യതൊഴിലാളി വികസനം). തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് തുടങ്ങിയ

വൻനഗരങ്ങൾ ഉള്ള ജില്ലകളിൽ വൻനഗരവും വൻനഗരമൊഴികെയുള്ള ഭാഗവും തമ്മിലുള്ള ഏകോപനത്തിനായി പ്രത്യേക ഉപസമിതി ആകാം.

4.1.3 ഉപസമിതിയുടെ ചെയർപേഴ്സൺ ഒരു ഡി.പി.സി അംഗവും വൈസ് ചെയർ പേഴ്സൺ വിഷയ മേഖലാ വിദഗ്ധനും കൺവീനർ വിഷയ മേഖലയുടെ ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥനും അംഗങ്ങൾ വിഷയ മേഖലയിലെ വിദഗ്ധരും ആയിരിക്കേണ്ടതാണ്. ഒരു ഡി.പി.സി അംഗത്തെ ഒന്നിലേറെ വിഷയ സമിതികളുടെ ചെയർപേഴ്സൺ ആയി നിശ്ചയിക്കാമെങ്കിലും എല്ലാ ഡി.പി.സി അംഗങ്ങൾക്കും ചുമതല വരുന്ന രീതിയിൽ വേണം ചെയർപേഴ്സൺമാരെ നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്.

4.1.4 ഉപസമിതിയുടെ അംഗസംഖ്യ ചെയർ പേഴ്സൺ, വൈസ് ചെയർ പേഴ്സൺ, കൺവീനർ എന്നിവർ ഉൾപ്പെടെ 7 മുതൽ 15 വരെ ആകാവുന്നതാണ്. അംഗങ്ങളെ തെരഞ്ഞെടുക്കുമ്പോൾ ഉദ്യോഗസ്ഥരെയും അനുദ്യോഗസ്ഥരായ വിദഗ്ധരെയും പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. വൈദഗ്ധ്യം, സന്നദ്ധത എന്നീ ഘടകങ്ങൾ പരിഗണിച്ച് ഈ ഉദ്യമത്തിൽ കാര്യമായ സംഭാവന നൽകാൻ കഴിയുമെന്ന് ഉത്തമബോധ്യമുള്ളവരെ കണ്ടെത്തിവേണം ഉപസമിതികൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടത്. അംഗങ്ങളിൽ പകുതി സർവ്വീസിൽ ഉള്ളവർ ആകുന്നത് അഭികാമ്യമായിരിക്കും. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെ അസോസിയേഷൻ, മുനിസിപ്പൽ ചെയർമെൻസ് ചേംബർ എന്നീ സംഘടനകളുമായി കൂടിയാലോചിച്ച ഗ്രാമ, ബ്ലോക്ക് പ്രസിഡന്റുമാരെയും മുനിസിപ്പൽ ചെയർപേഴ്സൺമാരെയും ഉപസമിതികളിൽ അംഗങ്ങളായി ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

4.1.5 മിഷനുകളുമായുള്ള സംയോജനവും ഏകോപനവും സാധ്യമാക്കുന്നതിന് നവകേരളം കർമ്മ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള വികസന മിഷനുകളുടെ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരെയും കുടുംബശ്രീ, സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ തുടങ്ങിയ മിഷനുകളുടെ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരെയും എസ്.എസ്.എ, ആർ.എം.എസ്.എ തുടങ്ങിയ പ്രോജക്ടുകളുടെ പ്രോജക്ട് ഓഫീസർമാരെയും ബന്ധപ്പെട്ട ഉപസമിതികളിൽ നിർബന്ധമായും ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

4.1.6 കരട് അധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ഉപസമിതികൾ രൂപീകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അത് തയ്യാറാക്കേണ്ട പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്തം ഉപസമിതിയുടെ കൺവീനറായ ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിക്കും. ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രക്രിയയിൽ കാര്യമായ സംഭാവന നൽകാൻ കഴിയുന്നവരെയാണ് ഉപസമിതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിന് സഹായകമാകുംവിധം ഉപസമിതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടുന്ന അംഗങ്ങളുടെ പട്ടിക ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥൻ തയ്യാറാക്കി നൽകേണ്ടതാണ്. കൺവീനർക്ക് ഉദ്യോഗസ്ഥ സംവിധാനത്തിന്റെ സഹകരണം ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഡി.പി.സി നേതൃത്വം ഉറപ്പാക്കണം.

4.1.7 ജനകീയാസൂത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ സന്നദ്ധ സേവനത്തിന് തയ്യാറുള്ള വിദഗ്ധരെ ഉൾപ്പെടുത്തി ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ് രൂപീകരിക്കാൻ സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പിലെ അംഗങ്ങളെ ഉപസമിതിയിൽ അംഗങ്ങളാക്കി അവരുടെ

പങ്കാളിത്തം ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിൽ ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്. ഉപസമിതി അംഗങ്ങളായി വിവിധ പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെ ആസൂത്രണ സമിതി അംഗങ്ങളേയും പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്.

4.1.8 ഡി.പി.സി യോഗത്തിന്റെ അംഗീകാരത്തോടെ ഒരു നടപടി ഉത്തരവിലൂടെ വേണം ഉപ സമിതികൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടത്.

4.2 ഘട്ടം 2 : ജില്ലാതല കൂടിയാലോചനാ യോഗം

4.2.1 ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള കർമ്മപരിപാടിക്ക് രൂപം നൽകുന്നതിനും പൊതു നിർദ്ദേശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുമായി ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഒരു കൂടിയാലോചനായോഗം സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. പ്രസ്തുത യോഗത്തിൽ ജില്ലയിലെ എം.പി.മാർ, എം.എൽ.എ.മാർ, മേയർ, മുനിസിപ്പൽ ചെയർമെൻസ് ചേമ്പറിന്റെയും ഗ്രാമ/ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെ അസോസിയേഷന്റെയും ജില്ലാ പ്രസിഡന്റും സെക്രട്ടറിയും, ഡി.പി.സിയുടെ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറിമാർ, മിഷനുകളുടെയും അതുപോലെയുള്ള മറ്റ് വികസന ഏജൻസികളുടെയും ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥർ (ഉദാ: കുടുംബശ്രീ, എസ്.എസ്.എ, ആർ.എം.എസ്.എ, തൊഴിലുറപ്പ് മിഷൻ, സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ തുടങ്ങിയവ), ജില്ലാ ലീഡ് ബാങ്ക് മാനേജർ, നബാർഡിന്റെ ജനറൽ മാനേജർ, പഞ്ചായത്ത് ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ, അസിസ്റ്റന്റ് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് കമ്മീഷണർ (ജനറൽ), മേഖലാ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ (നഗരകാര്യം), സംരംഭകർ, വ്യാപാരി-വ്യവസായി സംഘടനാ നേതാക്കൾ, തൊഴിലാളി സംഘടനാ പ്രതിനിധികൾ, ഗവേഷണ-വികസന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ, ജില്ലയുടെ വികസന കാര്യങ്ങളിൽ തൽപരരാണെന്ന് ഡി.പി.സി. കണ്ടെത്തുന്നവർ തുടങ്ങിയവരുടെ യോഗമാണ് വിളിച്ചു ചേർക്കേണ്ടത്. ഉപസമിതികളുടെ ചെയർപേഴ്സൺമാരെയും വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺമാരെയും കൺവീനർമാരെയും കൂടി യോഗത്തിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

4.3 ഘട്ടം 3 : കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ

4.3.1 നടപ്പ വർഷത്തെ പദ്ധതികളുടെ / പ്രോജക്ടുകളുടെ വിലയിരുത്തലിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുകൾത്തട്ട്-കീഴ്ത്തട്ട് നിർദ്ദേശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുകയും ഏകോപിത പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള സാധ്യതകൾ കണ്ടെത്തുകയുമാണ് ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം. എന്നാൽ പ്രോജക്ടുകളുടെ വിശകലനവും മുകൾത്തട്ട്-കീഴ്ത്തട്ട് നിർദ്ദേശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കലും നടത്തുന്നത് ജില്ലയുടെ വികസനം സംബന്ധിച്ച സമഗ്രമായ ഒരു പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ആയിരിക്കണം.

4.3.2 ജില്ലയുടെ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം തയ്യാറാക്കുന്നതിനു മുന്നോടിയായി ഓരോ വികസന മേഖലയുടെയും/ഉപ മേഖലയുടെയും നിലവിലെ അവസ്ഥ വിശകലനം ചെയ്യണം. ലഭ്യമായ സ്ഥിതി വിവര കണക്കുകളുടെ വിശകലനം, ഫോക്കസ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകൾ, സ്ഥല സന്ദർശനം തുടങ്ങിയ രീതികൾ ഇതിനായി അവലംബിക്കാം. തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള അവസ്ഥാ വിശകലന റിപ്പോർട്ടുകൾ വ്യത്യസ്ഥമായ ഗ്രണനിവാരം

പുലർത്തുന്നവയാണ്. എന്നിരുന്നാലും അവ ശേഖരിച്ച് പരിശോധിക്കുന്നത് ജില്ലാതലത്തിലെ അവസ്ഥാ വിശകലനം നടത്താൻ സഹായകരമാകും.

4.3.3 അവസ്ഥാ വിശകലനം സാധ്യമാക്കുന്നതിന്, ലഭ്യമായ സ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകൾ വിവിധ വകുപ്പുകളിൽ നിന്നും ശേഖരിച്ച് ക്രോഡീകരിച്ച് ബന്ധപ്പെട്ട ഉപസമിതിക്ക് നൽകുന്നതിന് ജില്ലാ സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ ഓഫീസ് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. ഏതൊക്കെ സ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകൾ ഇത്തരത്തിൽ ലഭ്യമാക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് നിശ്ചയിക്കുന്നതിനായി ജില്ലാതലത്തിൽ ഒരു ശില്പശാല സംഘടിപ്പിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും. സംസ്ഥാന തലത്തിൽ ലഭ്യമായ സ്ഥിതിവിവര കണക്കുകൾ ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ ജനറൽ ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.

4.3.4 അവസ്ഥാ വിശകലനത്തിന്റെ ഭാഗമായി വികസനത്തിലെ വിടവുകൾ, വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ, ജനകീയ ആവശ്യങ്ങൾ, വികസന സാധ്യതകൾ, ഏകോപന സാധ്യതകൾ, പുതിയ പ്രശ്നപരിഹാര രീതികൾ/ആശയങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ കണ്ടെത്തണം. അടിയന്തിരമായി നടത്തേണ്ട ഇടപെടലുകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവയും കണ്ടെത്തണം.

4.3.5 അവസ്ഥാ വിശകലനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഓരോ വികസന മേഖലയുടെയും വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം രൂപപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. വികസന മേഖലയിൽ പതിമൂന്നാം പദ്ധതിയുടെ കാലയളവിലും, ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിലും എന്തെല്ലാം മാറ്റങ്ങളാണ് ലക്ഷ്യമിടേണ്ടത് എന്നു പറയാൻ കഴിയണം. ഇപ്രകാരം വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം രൂപപ്പെടുത്തുമ്പോൾ കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന-പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെ പദ്ധതി ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൂടി കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതാണ്. വിവിധ തട്ടു ഗവൺമെന്റുകളുടെ വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളെ ജില്ലയുടെ സാധ്യതകളും, പരിമിതികളും പരഗണിച്ചുകൊണ്ട് ക്രമീകരിക്കുകയാണ് ഇതിലൂടെ ചെയ്യേണ്ടത്. ജില്ലയുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രപരവും, പരിസ്ഥിതിപരവും, ജനസംഖ്യാപരവും സ്ഥലമാനപരവും സാമൂഹികവും സാംസ്കാരികവുമായ സവിശേഷതകൾ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടു മാത്രമേ വിവിധതട്ടു സർക്കാരുകളുടെ പദ്ധതിലക്ഷ്യങ്ങൽ ഓരോ പ്രദേശത്തും ക്രമീകരിച്ചു നടപ്പിലാക്കാനാകൂ.

4.3.6 മേഖലാതലത്തിലുള്ള പരിപ്രേക്ഷ്യങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ ക്രോഡീകരണത്തിലൂടെ ജില്ലയുടെ പൊതു വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാനാകും. പൊതു വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മേഖലാ പരിപ്രേക്ഷ്യങ്ങളിൽ പൂരകമായ മാറ്റങ്ങൾ അനിവാര്യമായേക്കാം. സംഗ്രഹവും ഉപസംഹാരവും എന്ന അധ്യായത്തിൽ പൊതു വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

4.3.7 ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം രൂപപ്പെടുത്തുന്ന പ്രക്രിയയിൽ ജില്ലയിലോ ജില്ലയ്ക്ക് പുറത്തോ പ്രവർത്തിക്കുന്ന വികസന-ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സന്നദ്ധ സാമൂഹ്യ സംഘടനകൾ, മറ്റ് വിദഗ്ധ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വിദഗ്ധ ഉപദേശങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് ഉപസമിതികൾ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. ആവശ്യമെങ്കിൽ ഉപ സമിതി അംഗങ്ങൾക്ക് ഇത്തരം സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളെ ചർച്ചയ്ക്ക് ക്ഷണിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ

സ്ഥാപനത്തിൽ പോയി ചർച്ച ചെയ്യുകയോ അതുമല്ലെങ്കിൽ മറ്റ് മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെയോ വിദഗ്ധ ഉപദേശം സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്. അതുപോലെ വ്യത്യസ്ഥ മേഖലകളുടെ മുൻ-പിൻ ബന്ധങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റ് ഉപസമിതികളുമായി കൂടിയാലോചിക്കുകയും മറ്റ് ഉപസമിതികൾ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ പ്രത്യേക കുറിപ്പായി നൽകുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

4.3.8 ജില്ലാ ആസൂത്രണത്തിൽ മുഖ്യ പരിഗണന അർഹിക്കുന്ന ഒരു ഘടകമാണ് പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനവും സ്ഥലമാനാസൂത്രണവും. സ്ഥലമാന ആസൂത്രണത്തെ ക്കുറിച്ചുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ ബന്ധപ്പെട്ട ഉപസമിതി തയ്യാറാക്കി പ്രത്യേക അധ്യായമായി ഉൾപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിലും പ്രധാന നിർദ്ദേശങ്ങൾ ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയ മേഖലാ ഉപസമിതികൾക്ക് നൽകേണ്ടതും ഉപസമിതികൾ അവ മേഖലാതല അധ്യായത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതുമാണ്.

4.3.9 ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേഷ്യം തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സമാന്തരമായി തന്നെ ഉപസമിതികൾ ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ രണ്ടാം ഭാഗം തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തേണ്ടതാണ്. കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ ജില്ലയിൽ നടത്തുന്ന വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ അവലോകനം ചെയ്ത് അവ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും ജില്ലയിലെ പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങളും അധ്യായം 5-ൽ ഉൾപ്പെടുത്തണം. ഇതിന് കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന പദ്ധതികളുടെ ജില്ലാ വിഹിതം വ്യക്തമാക്കുന്ന രേഖ ഉപയോഗപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. അധ്യായം 6-ൽ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ 2017-18 വാർഷിക പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് അവലംബിച്ച രീതി, ജനപങ്കാളിത്തം, വാർഷിക പദ്ധതിയുടെയും പ്രോജക്ടുകളുടെയും ഗുണമേന്മ എന്നീ ഘടകങ്ങൾ വിശകലന വിധേയമാക്കി ഭാവിയിൽ അവ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തുകയാണ് വേണ്ടത്. അതോടൊപ്പം മാതൃകാ പ്രോജക്ടുകളും നൂതന പ്രോജക്ടുകളും പ്രത്യേകം പട്ടികപ്പെടുത്തുകയും വേണം. കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന പദ്ധതികളുടെയും പ്രാദേശിക പദ്ധതികളുടെയും അവലോകനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് നൽകേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങളും ഭാഗം II ൽ (അധ്യായം 5, 6 എന്നിവയിൽ) ഉൾപ്പെടുത്താവുന്ന താണ്.

4.3.10 ആമുഖ വിവരങ്ങൾ, വിഭവ ലഭ്യത എന്നീ അധ്യായങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ഉപ സമിതികൾ ബന്ധപ്പെട്ട അധ്യായങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ തയ്യാറാക്കണം. വിഭവ ലഭ്യത എന്ന അധ്യായത്തിൽ മാനവ, പ്രകൃതി, ധന, സ്ഥാപന വിഭവങ്ങളുടെ സാധ്യതകൾ വിശദമായിത്തന്നെ വിശകലനം ചെയ്യുകയും ധന വിഭവത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം 2017-18 മുതൽ 5 വർഷക്കാലയളവിൽ ജില്ലയിലെ ഓരോ വികസന യൂണിറ്റിനും വിവിധ സ്രോതസുകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കാവുന്ന തുക ഏറെക്കുറെ കൃത്യമായി കണക്കാക്കി ഒരു പട്ടികയായി നൽകുകയും വേണം. വികസന ഫണ്ട്, മെയിന്റനൻസ് ഫണ്ട്, കേന്ദ്ര/സംസ്ഥാന പദ്ധതികളുടെ വിഹിതം എന്നിവ ഓരോ വർഷവും 10 ശതമാനം വർദ്ധിക്കുമെന്ന് കണക്കാക്കി 2021-22 വരെയുള്ള വിഹിതം നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്.

അതോടൊപ്പം സാമൂഹ്യ പ്രതിബദ്ധതാ ഫണ്ട് ഉൾപ്പെടെയുള്ള മറ്റ് മാർഗ്ഗങ്ങളും സ്വകാര്യ സംരംഭങ്ങളുടെ സാധ്യതകളും പരിശോധിച്ച് ഉൾപ്പെടുത്തണം.

4.3.11 അവസ്ഥാ വിശകലനം നടത്തി കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഉപസമിതികൾ ആവശ്യാനുസരണം യോഗം ചേരേണ്ടതും സമയബന്ധിതമായി പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കി കരട് രേഖ തയ്യാറാക്കേണ്ടതുമാണ്. ഉപസമിതിയുടെ ആദ്യയോഗത്തിൽ തന്നെ അംഗങ്ങൾക്ക് ചുമതലകൾ വിഭജിച്ച് നൽകുകയും ഓരോ അംഗവും തയ്യാറാക്കുന്ന കുറിപ്പുകൾ ഉപസമിതിയുടെ തുടർന്നുള്ള യോഗത്തിൽ വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്ത് പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതുമായ രീതി അവലംബിക്കാവുന്നതാണ്. ഉപസമിതിയുടെ പ്രവർത്തനം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന് ഏതെങ്കിലും വ്യക്തിയുടെയോ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളുടെയോ സേവനം അനിവാര്യമാണെന്ന് കാണുകയാണെങ്കിൽ ഡി.പി.സി അധ്യക്ഷന്റെയും മെമ്പർ സെക്രട്ടറിയുടെയും അംഗീകാരത്തോടെ ഉപസമിതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയോ പ്രത്യേക ക്ഷണിതാവായി പങ്കെടുപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

4.4 ഘട്ടം 4 : കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി: അഭിപ്രായ രൂപീകരണം

4.4.1 ഘട്ടം 3-ൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിച്ച് തയ്യാറാക്കുന്ന കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി പരിഗണിക്കേണ്ടതും തുടർന്ന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയുടെ അഭിമുഖ്യത്തിൽ ചർച്ചകൾ സംഘടിപ്പിച്ചും അല്ലാതെയും കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി സംബന്ധിച്ച് അഭിപ്രായ രൂപീകരണം നടത്തേണ്ടതുമാണ്.

4.4.2 അഭിപ്രായ രൂപീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അയച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. അത് തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപന തലത്തിൽ ബന്ധപ്പെട്ട വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ചർച്ചയ്ക്ക് വിധേയമാക്കണം. ചർച്ചകളിൽ ബന്ധപ്പെട്ട മേഖലകളിലെ വിദഗ്ധരെയും അതത് മേഖലകളിലെ പ്രഗത്ഭരായ സ്വകാര്യ സംരംഭകരെയും ലീഡ് ബാങ്ക് പ്രതിനിധികളെയും പങ്കെടുപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ചർച്ചകൾക്ക് ആസൂത്രണ സമിതി നേതൃത്വം നൽകണം.

4.4.3 തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനതലത്തിൽ ചർച്ചയ്ക്ക് വിധേയമാക്കുമ്പോൾ മേഖലകളിലെ ജില്ലാ തല അവസ്ഥയും ലക്ഷ്യവും പ്രസ്തുത ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിനായി തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെയും വകുപ്പുകളുടെയും മറ്റ് ഏജൻസികളുടെയും സ്വകാര്യ സംരംഭകരുടെയും പങ്കും പ്രത്യേകം ചർച്ചചെയ്ത് നിർദ്ദേശങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് നെൽകൃഷിയുടെ വിസ്തൃതി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ജില്ലാതലത്തിൽ ലക്ഷ്യം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിന് അനുസൃതമായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് / നഗരസഭാ പ്രദേശത്ത് എത്ര ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാൻ കഴിയുമെന്നും അത് യാഥാർത്ഥ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള ഓരോ വികസന യൂണിറ്റിന്റെ പങ്കും ചർച്ചചെയ്ത് നിർദ്ദേശങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. ഇത്തരത്തിൽ ഓരോ മേഖലയും ചർച്ച ചെയ്ത് പ്രസ്തുത നിർദ്ദേശങ്ങൾ ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി നിശ്ചയിക്കുന്ന തീയതിക്കു മുമ്പായി ഡി.പി.സി.യ്ക്ക് ലഭ്യമാക്കണം.

4.4.4 അഭിപ്രായ രൂപീകരണം നടത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി കരട് രേഖ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പിന്റെയും സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡിന്റെയും വെബ് സൈറ്റുകളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച് ഓൺലൈനിൽ അഭിപ്രായങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാവുന്നതുമാണ്. അഭിപ്രായങ്ങൾ രേഖാമൂലം നൽകുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം ഡി.പി.സി സെക്രട്ടേറിയറ്റിൽ ഏർപ്പെടുത്തുകയും വേണം.

4.4.5 കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി സംബന്ധിച്ച് വിവിധ രംഗങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ ഉപ സമിതികളുടെ സഹായത്തോടെ വിഷയാടിസ്ഥാനത്തിൽ ക്രോഡീകരിക്കണം. ജില്ലാ തല ക്രോഡീകരണത്തിനു ശേഷം ജില്ലാതല ലക്ഷ്യവും ജില്ലാ വികസന പദ്ധതിയും ആവശ്യമെങ്കിൽ പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

4.5 ഘട്ടം 5 : ജില്ലാ വികസന സെമിനാർ

4.5.1 അഭിപ്രായ രൂപീകരണത്തിന് ശേഷം പരിഷ്കരിക്കുന്ന കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി പരിഗണിച്ച് ജില്ലാ വികസന സെമിനാറിൽ വിശദമായ ചർച്ചയ്ക്ക് വിധേയമാക്കേണ്ടതാണ്.

4.5.2 വികസന സെമിനാറിൽ എം.പി.മാർ, എം.എൽ.എ.മാർ, ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് അംഗങ്ങൾ, ബ്ലോക്ക്/ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാർ, മുനിസിപ്പൽ ചെയർപേഴ്സൺമാർ, മേയർ, ഉപ സമിതികളുടെ ചെയർപേഴ്സൺമാർ, വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺമാർ, കൺവീനർമാർ, ജില്ലാ ലീഡ് ബാങ്ക് മാനേജർ, നബാർഡിന്റെ ജില്ലാ ജനറൽ മാനേജർ, ഗവേഷണ-വികസന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ, വിദഗ്ധർ, ജില്ലയുടെ വികസന കാര്യങ്ങളിൽ തൽപരരാണെന്ന് ഡി.പി.സി. കണ്ടെത്തുന്ന മറ്റുള്ളവർ എന്നിവരെ പങ്കെടുപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

4.5.3 ജില്ലാ പദ്ധതിക്ക് മൂർത്ത രൂപം നൽകുന്ന തരത്തിലായിരിക്കണം സെമിനാറിലെ ചർച്ചകൾ സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടത്. ഉദ്ഘാടന സെഷനു ശേഷം ആമുഖ വിവരങ്ങൾ, വിഭവ ലഭ്യത, വികസനത്തിന്റെ സ്ഥലമാനങ്ങൾ, ഉൽപാദനം, സേവനം, പശ്ചാത്തലം, പ്രത്യേക പരിഗണന അർഹിക്കുന്ന വിഭാഗങ്ങൾ, കേന്ദ്ര- സംസ്ഥാന പദ്ധതികളുടെ അവലോകനം, പ്രാദേശിക പദ്ധതികളുടെ അവലോകനം എന്നിങ്ങനെ ഗ്രൂപ്പായി തിരിഞ്ഞ് നിർദ്ദേശങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതും തുടർന്ന് പ്ലീനറി സെഷനിൽ ഗ്രൂപാർശകൾ അവതരിപ്പിച്ച് അന്തിമമാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

4.5.4 ജില്ലാ വികസന സെമിനാറിൽ ഉയർന്നുവരുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ട് ഉപസമിതികളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി കരട് രേഖ പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതും ഇത്തരത്തിൽ അന്തിമമാക്കിയ കരട് ജില്ലാ പദ്ധതിക്ക് അംഗീകാരം നൽകേണ്ടതുമാണ്.

5. ജില്ലാ പദ്ധതിക്ക് സർക്കാർ അംഗീകാരം

5.1 ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി അന്തിമമാക്കുന്ന ജില്ലാ പദ്ധതി കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമത്തിന്റെ സെക്ഷൻ 53-ൽ അനുശാസിക്കുന്നത് പ്രകാരം സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

5.2 വിവിധ ജില്ലകളുടെ കരട് ജില്ലാ പദ്ധതികൾ സംസ്ഥാന വികസന കൌൺസിലിൽ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതും കൗൺസിലിന്റെ ശുപാർശയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അംഗീകാരം സംബന്ധിച്ച് സർക്കാർ തീരുമാനമെടുക്കുന്നതുമാണ്.

5.3 സംസ്ഥാന സർക്കാർ അംഗീകരിച്ച നൽകുന്ന ജില്ലാ വികസന പദ്ധതിയുടെ കോപ്പി തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വികസന വകുപ്പുകൾ, വകുപ്പുകളുടെ ജില്ലാ തല ഓഫീസുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, ഏജൻസികൾ, ജില്ലയിലെ എം.പി.മാർ, എം.എൽ.എമാർ, വികസന-ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെയും സർവകലാശാലകളിലെയും ലൈബ്രറികൾ എന്നിവർക്ക് ലഭ്യമാക്കണം. പ്രസിദ്ധീകരിച്ച രേഖ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പിന്റെയും സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡിന്റെയും ഔദ്യോഗിക വെബ് സൈറ്റുകളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും വേണം.

5.4 ജില്ലാ പദ്ധതിയിലെ ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യവും മാർഗ നിർദ്ദേശങ്ങളും പരിഗണിച്ചുവേണം തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടർന്നുള്ള വർഷങ്ങളിൽ അവയുടെ പദ്ധതിയും പ്രോജക്ടുകളും തയ്യാറാക്കി നടപ്പാക്കേണ്ടത്. ജില്ലാ പദ്ധതി നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഗൗരവമായി പരിഗണിക്കാൻ വികസന വകുപ്പുകളും ഏജൻസികളും തയ്യാറാവേണ്ടതാണ്.

6. ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ കാലാവധി

6.1 ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ രണ്ടാം ഭാഗം എല്ലാ വർഷവും പുതുക്കേണ്ടതാണ്. കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാർ വകുപ്പുകളുടേയും പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടേയും വാർഷിക പദ്ധതികൾ വിലയിരുത്തി വരുംവർഷത്തെ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ എടുക്കേണ്ട കരുതലുകളെക്കുറിച്ച് ഡി.പി.സി. നൽകുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങളാണ് ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ രണ്ടാം ഭാഗം. ഇത് തീർച്ചയായും ഒരു വാർഷിക പ്രതിഭാസമാണ്. എന്നാൽ ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഭാഗത്ത് നൽകുന്ന ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം കൂടുതൽ സ്ഥിരസ്വഭാവമുള്ളതാണ്. വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യത്തിന്റെ കൂടി വെളിച്ചത്തിലാണ് രണ്ടാം ഭാഗത്തെ വാർഷിക നിർദ്ദേശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുക. എന്നാൽ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യവും കാലഹരണപ്പെടലിന്റെ നിയമങ്ങൾക്ക് അതീതമല്ല. വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യവും നവീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്. ചുരുങ്ങിയ പക്ഷം എല്ലാ പഞ്ചവത്സര പദ്ധതികളുടേയും തുടക്കത്തിൽ ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം പുതുക്കേണ്ടതാണ്. പക്ഷേ അഞ്ചു വർഷത്തിനു മുൻപ് തന്നെ ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം പുതുക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി തീരുമാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ അപ്രകാരം പുതുക്കി ശക്തിപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. 2017-18-ൽ ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യം തിരക്കിട്ടു തയ്യാറാക്കുന്നതുകൊണ്ട് വരും വർഷങ്ങളിൽ ജില്ലാ വികസന പരിപ്രേക്ഷ്യത്തെ കൂടുതൽ സമഗ്രമാക്കാൻ അതാത് ഡി.പി.സികൾക്ക് മത്സരബുദ്ധിയോടുകൂടി ശ്രമിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.

7. നിരീക്ഷണ സംവിധാനം

7.1 ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിരീക്ഷിച്ച് അവ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നതിനായി

സംസ്ഥാന തലത്തിലും ജില്ലാ തലത്തിലും ചുവടെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഘടനയിൽ മോണിട്ടറിംഗ് കമ്മിറ്റികൾ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(a) സംസ്ഥാനതല മോണിട്ടറിംഗ് കമ്മിറ്റി

അധ്യക്ഷൻ : മുഖ്യമന്ത്രി
സഹ അധ്യക്ഷൻ : തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പ് മന്ത്രി
ഉപ അധ്യക്ഷൻ : വൈസ് ചെയർമാൻ , സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്
അംഗങ്ങൾ :

1. ചീഫ് സെക്രട്ടറി
2. മെമ്പർ, വികേന്ദ്രീകൃതാസൂത്രണം, സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്
3. അഡിഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി, ആസൂത്രണ സാമ്പത്തികകാര്യ വകുപ്പ്(കൺവീനർ)
4. പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പ്
5. ഡയറക്ടർ, കില
6. ഡയറക്ടർ ജനറൽ, ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ്
7. ഡയറക്ടർ, എസ്.ഡി.പി , ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ്
8. ചീഫ് ടൗൺ പ്ലാനർ
9. പഞ്ചായത്ത് ഡയറക്ടർ
10. ഗ്രാമ വികസന കമ്മീഷണർ
11. നഗരകാര്യ ഡയറക്ടർ
12. ചീഫ് (വികേന്ദ്രീകൃതാസൂത്രണം), സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്

(b) ജില്ലാതല മോണിട്ടറിംഗ് കമ്മിറ്റി

അധ്യക്ഷൻ : ചെയർപേഴ്സൺ, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി
അംഗങ്ങൾ :

1. ജില്ലാ കളക്ടർ & മെമ്പർ സെക്രട്ടറി, ഡി.പി.സി
2. ഡി.പി.സിയിലെ സർക്കാർ നോമിനി
3. ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ (കൺവീനർ)
4. ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ, ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ്
5. ജില്ലാ ടൗൺ പ്ലാനർ
6. പഞ്ചായത്ത് ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ
7. അസിസ്റ്റന്റ് ഡെവലപ്പ്മെന്റ് കമ്മീഷണർ (ജനറൽ)
8. മേഖലാ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ(നഗരകാര്യം)
9. ഉപസമിതികളുടെ കൺവീനർമാർ

7.2 സംസ്ഥാന മോണിട്ടറിംഗ് കമ്മിറ്റിയുടെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം വകുപ്പ് സെക്രട്ടറിമാരുടെ യോഗം ചീഫ് സെക്രട്ടറി വിളിച്ചു ചേർക്കേണ്ടതും ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ തുടർ നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ട വിഷയങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്ത് ആവശ്യമായ തീരുമാനങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളേണ്ടതുമാണ്.

7.3 ജില്ലാതല മോണിട്ടറിംഗ് കമ്മിറ്റി കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ യോഗം ചേർന്ന് ഉപസമിതികളുടെ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്തേണ്ടതും പ്രവർത്തനങ്ങൾ സുഗമമാക്കുന്നതിനുവേണ്ട നടപടികൾ

കൈക്കൊള്ളേണ്ടതുമാണ്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി വിളിച്ചുചേർത്ത് ചർച്ച ചെയ്യേണ്ട വിഷയങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് കാണുകയാണെങ്കിൽ അതിനുവേണ്ട നടപടി സ്വീകരിക്കണം.

7.4 ഉപസമിതികളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കേണ്ട ചുമതല ഡി.പി.സി. സെക്രട്ടേറിയറ്റിന് ആയിരിക്കും. ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ, ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ (ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ്), ജില്ലാ ടൗൺ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ എന്നിവർ ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്ന പുരോഗതി ഓരോ ആഴ്ചയിലും അവലോകനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

8 സഹായ സംവിധാനങ്ങൾ

8.1 കൈപ്പുസ്തകവും ടൂൾകിറ്റും

കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മേഖലാ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അടങ്ങിയ കൈപ്പുസ്തകം സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡിന്റെയും കിലയുടെയും സംസ്ഥാന റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പിന്റെയും ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തയ്യാറാക്കി ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.

8.2 റിസോഴ്സ് ടീം

ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രക്രിയയ്ക്ക് വേണ്ട സാങ്കേതിക സഹായം സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡും കിലയും ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്. ആസൂത്രണ ബോർഡിനെയും കിലയെയും സഹായിക്കുന്നതിന്, പതിമൂന്നാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പ് രൂപീകരിച്ച സംസ്ഥാന റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പിന് പുറമെ ചുവടെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഘടനയിൽ സംസ്ഥാന തലത്തിൽ ഒരു റിസോഴ്സ് ടീം പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്.

1. ഡോ.കെ.എൻ.ഹരിലാൽ, മെമ്പർ, വികേന്ദ്രീകൃതാസൂത്രണം, സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ്
2. ശ്രീ. വി.കെ. മധു, ചെയർപേഴ്സൺ, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി, തിരുവനന്തപുരം
3. ശ്രീമതി. ടി.ഉഷാകുമാരി ചെയർപേഴ്സൺ, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി, വയനാട്
4. ശ്രീമതി. കെ.ജഗദമ്മ ടീച്ചർ, ചെയർപേഴ്സൺ, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി, കൊല്ലം
5. ശ്രീ. എ.പി.ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ, ചെയർപേഴ്സൺ, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി, മലപ്പുറം
6. ശ്രീ. ടി. ഗംഗാധരൻ, ഗീതിക, കാന്തൾ.പി.ഒ, ഒഴാക്രം, കണ്ണൂർ
7. പ്രൊഫ.പി.കെ.രവീന്ദ്രൻ, രജിസ്ട്രാർ, ഐ.ആർ.ടി.സി, പാലക്കാട്
8. ശ്രീ. എ.കസ്തൂരി രംഗൻ, ചീഫ് ടൗൺ പ്ലാനർ (റിട്ട.)
9. ശ്രീമതി.ടി.എം.സുധ, ചീഫ് ടൗൺ പ്ലാനർ (റിട്ട.)
10. ഡോ.ജോയ് ഇളമൻ, ഡയറക്ടർ, കില
11. ഡയറക്ടർ ജനറൽ, ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ്
12. ഡയറക്ടർ, എസ്.ഡി.പി , ഇക്കണോമിക്സ് ആന്റ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ്
13. ശ്രീ. കെ.രമണൻ, ചീഫ് ടൗൺ പ്ലാനർ
14. ശ്രീ. കെ. ശിവകുമാർ, ഡെപ്യൂട്ടി ഡെവലപ്മെന്റ് കമ്മിഷണർ (റിട്ട.)
15. പ്രൊഫ. എൻ. രമാകാന്തൻ, മെമ്പർ, കേരള ലോക്കൽ ഗവണ്മെന്റ് കമ്മീഷൻ

16. ഡോ.സി.ഭാസ്കരൻ, പ്രൊഫസർ (റിട്ട), കേരള കാർഷിക സർവ്വകലാശാല
17. ശ്രീ.ടി.എസ്.രഘുലാൽ, അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ, കാർഷിക വികസന-കർഷക ക്ഷേമ വകുപ്പ്
18. ശ്രീ.എൻ.ജഗജീവൻ, കൺസൾട്ടന്റ്, ഹരിതകേരളം മിഷൻ
19. ഡോ.ജെ.ബി.രാജൻ, അസ്സോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ, കില
20. പ്രൊഫ.എ. സുഹൃത് കുമാർ, ലക്ചറർ, ഗവ. ലാ കോളേജ്, തിരുവനന്തപുരം
21. പ്രൊഫ.ഇരുദയരാജൻ, പ്രൊഫസർ, സെന്റർ ഫോർ ഡെവലപ്പ്മെന്റ് സ്റ്റഡീസ്
22. ശ്രീ. കെ.കെ. ജനാർദ്ദനൻ, നീലാംബരി, ഇരുവേട്ടി, അരീക്കോട്, മലപ്പുറം
23. ശ്രീ.സജി ജോൺ, അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ, കാർഷിക വികസന-കർഷക ക്ഷേമ വകുപ്പ്

8.3 പരിശീലനം

ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി അംഗങ്ങൾ, ഉപ സമിതി അംഗങ്ങൾ, ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥർ, പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെ അധ്യക്ഷൻമാർ, സെക്രട്ടറി, വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പ് ചെയർമാൻമാർ, വൈസ് ചെയർമാൻമാർ, കൺവീനർമാർ മുതലായവർക്ക് ജില്ലാ പദ്ധതി സംബന്ധിച്ച് കിലയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ പരിശീലനം നൽകുന്നതാണ്.

8.4 ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ്

ജനകീയാസൂത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ സന്നദ്ധ സേവനത്തിന് തയ്യാറുള്ള വിദഗ്ധരെ ഉൾപ്പെടുത്തി ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ് രൂപീകരിക്കുന്നതാണ്. ഉപസമിതികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ഇവരുടെ സേവനം ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിൽ പ്രയോജനപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

8.5 പെർഫോർമൻസ് ഓഡിറ്റ് വിഭാഗം

തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വാർഷിക പദ്ധതി അവലോകനം ചെയ്ത് ജില്ലാ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗം II ൽ അധ്യായം 6 ആയി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട വിശദാംശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് പെർഫോർമൻസ് ഓഡിറ്റ് വിഭാഗത്തിന്റെ സേവനം ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി പ്രയോജനപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

8.6 ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി സെക്രട്ടേറിയറ്റ്

8.6.1 ഉപസമിതികളുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിലാണ് ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതെങ്കിലും ഇതിനുവേണ്ട സാങ്കേതിക സഹായം ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി സെക്രട്ടേറിയറ്റ് നൽകേണ്ടതാണ്. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി സെക്രട്ടേറിയറ്റിൽ ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസ്, ജില്ലാ സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ ഓഫീസ്, ജില്ലാ ടൗൺ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസ് എന്നീ മൂന്ന് ഓഫീസുകളാണ് ഉൾപ്പെടുന്നത്. ഡി.പി.സി സെക്രട്ടേറിയറ്റിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന ഓഫീസുകളുടെ ചുമതലകൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

ജില്ലാ ടൌൺ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസ് : സ്ഥലപരാസൂത്രണത്തിന് (spatial planning) ആവശ്യമായ സാങ്കേതിക സഹായം നൽകുക

ജില്ലാ സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ ഓഫീസ് : ആസൂത്രണത്തിന് ആവശ്യമായ സ്ഥിതി വിവരക്കണക്കുകൾ ലഭ്യമാക്കുക

ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസ് : ആസൂത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുക

8.7 കേന്ദ്ര/സംസ്ഥാന പദ്ധതികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ

സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വികസന വകുപ്പുകളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി കേന്ദ്ര / സംസ്ഥാന പദ്ധതികളുടെ 2017-18 ലെ ബജറ്റ് വിഹിതത്തിൽ നിന്നും ഓരോ ജില്ലയ്ക്കുമുള്ള വിഹിതത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി ജില്ലകൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.

9. ചെലവുകൾ

9.1 കരട് ജില്ലാ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുവേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സംസ്ഥാന തലത്തിൽ വേണ്ടി വരുന്ന ചെലവുകൾ '3451-00-101-99 - പദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ, സർവേകൾ, പഠനങ്ങൾ' എന്ന ബജറ്റ് ശീർഷകത്തിൽ നിന്നും ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾക്ക് വേണ്ടി വരുന്ന ചെലവുകൾ (അച്ചടി, വേതനം ഉൾപ്പെടെ) '3451-00-102-99- ജില്ലാ ആസൂത്രണ വിഭാഗം ശക്തിപ്പെടുത്തൽ' എന്ന ബജറ്റ് ശീർഷകത്തിൽ നിന്നും വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

9.2 കൈപ്പുസ്തകം തയ്യാറാക്കുന്നതിനും പരിശീലനത്തിനുമുള്ള ചെലവുകൾ കില വഹിക്കേണ്ട താണ്.

10. ജില്ലാ പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിന്റെ പ്രവർത്തന കലണ്ടർ നിശ്ചയിച്ച് ആസൂത്രണ സാമ്പത്തിക കാര്യ വകുപ്പ് പ്രത്യേകം ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതാണ്.

****

Annexe: 4.1 Sector-wise Expenditure under Tribal Sub Plan

A. Productive Sector (*Rs. In Lakh)*

Productive sector - TSP	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Agricultural development-Infrastructure facilities	7.72	2.46	2.32	0.40	19.61	2.25	6.18	0.54	11.03	1.38	7.07	0.47
Agricultural related facilities	0.55	0.18	18.87	3.28	0.16	0.02	4.52	0.39	0.68	0.08	0.69	0.05
Apiculture	0.75	0.24	0.00	0.00	0.00	0.00	1.35	0.12	1.06	0.13	1.99	0.13
Arecanut	0.74	0.24	2.16	0.38	2.44	0.28	2.20	0.19	7.91	0.99	8.09	0.54
Buffalo	0.00	0.00	0.15	0.03	0.38	0.04	0.00	0.00	1.69	0.21	0.00	0.00
Calf	5.33	1.70	27.28	4.74	47.44	5.43	100.52	8.78	79.06	9.89	108.71	7.27
Coconut	2.44	0.78	8.59	1.49	2.28	0.26	9.22	0.81	11.68	1.46	18.74	1.25
Coir Industry	0.00	0.00	0.15	0.03	169.43	19.41	169.07	14.76	160.66	20.10	250.27	16.74
Cow	30.50	9.73	53.03	9.22	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Education Related activities	0.29	0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Financial assistance to Scheduled Castes and Scheduled Tribes for jobs abroad	2.97	0.95	2.21	0.38	3.26	0.37	18.74	1.64	2.61	0.33	16.62	1.11
Ginger	3.59	1.14	0.69	0.12	4.12	0.47	4.33	0.38	3.24	0.41	2.97	0.20
Goat	37.32	11.90	116.46	20.25	70.02	8.02	190.00	16.59	99.94	12.50	167.35	11.20
Handicraft Industries	0.12	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Horticulture	3.74	1.19	2.32	0.40	2.73	0.31	2.16	0.19	4.00	0.50	30.58	2.05
Increasing of Milk production	4.56	1.46	34.51	6.00	54.62	6.26	60.47	5.28	31.06	3.89	101.56	6.79
Inland Pisciculture	0.00	0.00	0.51	0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.10	0.21
Irrigation-Others	25.59	8.16	21.21	3.69	41.65	4.77	49.24	4.30	22.90	2.86	147.64	9.88
Machinery equipment(individual)	2.64	0.84	1.00	0.17	1.00	0.11	0.89	0.08	0.30	0.04	1.54	0.10
Machinery equipment(Public)	8.17	2.61	25.87	4.50	43.43	4.97	35.35	3.09	1.44	0.18	19.24	1.29
Medicinal Plants	0.34	0.11	5.48	0.95	5.25	0.60	0.25	0.02	0.00	0.00	3.82	0.26
Mushroom Cultivation	0.36	0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Productive sector - TSP	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Paddy	13.86	4.42	50.45	8.77	138.88	15.91	133.87	11.69	74.46	9.31	94.79	6.34
Pepper	3.63	1.16	2.90	0.50	15.36	1.76	14.23	1.24	17.41	2.18	25.14	1.68
Plantain	4.76	1.52	4.36	0.76	9.04	1.04	11.23	0.98	11.03	1.38	16.61	1.11
Poultry	3.15	1.00	35.12	6.11	26.71	3.06	52.33	4.57	44.44	5.56	96.04	6.43
Providing individual facilities	4.34	1.38	7.86	1.37	7.66	0.88	19.91	1.74	11.40	1.43	19.64	1.31
Public irrigation- Lift irrigation	8.71	2.78	14.74	2.56	48.02	5.50	11.24	0.98	20.95	2.62	23.22	1.55
Revolving Fund for Kudumbasree Employment Programme	3.00	0.96	1.60	0.28	1.00	0.11	3.00	0.26	10.00	1.25	0.80	0.05
Service Enterprises	43.70	13.93	69.38	12.06	45.74	5.24	64.16	5.60	19.55	2.45	20.50	1.37
Small scale industries	23.06	7.35	6.25	1.09	27.61	3.16	85.33	7.45	38.78	4.85	85.17	5.70
Soil conservation	51.23	16.33	18.79	3.27	14.30	1.64	24.96	2.18	36.38	4.55	39.62	2.65
Traditional Handicrafts	1.65	0.53	2.76	0.48	4.43	0.51	4.58	0.40	1.88	0.23	21.60	1.44
Tuber crops	3.20	1.02	7.00	1.22	16.56	1.90	5.75	0.50	7.08	0.89	44.90	3.00
Turmeric	0.00	0.00	5.25	0.91	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.49	0.03
Vegetables	9.60	3.06	25.81	4.49	36.02	4.13	32.06	2.80	16.89	2.11	38.08	2.55
Watershed Protection	2.00	0.64	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Water Conservation	0.00	0.00	0.00	0.00	3.23	0.37	0.05	0.00	6.76	0.85	0.00	0.00
Animal husbandry-Infrastructure	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.11	11.68	1.02	12.83	1.60	0.60	0.04
Boiler	0.00	0.00	0.00	0.00	2.13	0.24	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Cashew crops	0.00	0.00	0.00	0.00	1.50	0.17	1.03	0.09	0.00	0.00	2.00	0.13
Floriculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.32	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Garden	0.00	0.00	0.00	0.00	5.00	0.57	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Green Kerala	0.00	0.00	0.00	0.00	0.66	0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Quail	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Financial assistance to Scheduled Castes and Scheduled Tribes for jobs abroad	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.50	0.22	1.00	0.13	1.50	0.10
Freshwater Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.13	0.64	0.00	0.00
Green Kerala	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.70	0.06	11.30	1.41	7.00	0.47

Productive sector - TSP	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Nutmeg Cultivation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.72	0.24	3.25	0.41	4.85	0.32
Akshayorjjam	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.91	0.52	3.90	0.49	7.14	0.48
Handicraft Industries	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.50	0.19	0.00	0.00
Inland Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.23	0.03	0.00	0.00
Machinery equipment (Public)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.74	0.22	0.00	0.00
Protection of Animals	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.19	0.02	0.00	0.00
Self-employment and marketing encouragement	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.91	0.24	25.71	1.72
Solar Power generation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.20	0.03	0.00	0.00
Food crops	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.87	0.26
Garden	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.40	0.03
Integrated Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.80	0.05
Intercropping	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.06	0.34
Market Promotion	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.50	0.37
Crops	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13.77	0.92
Disease control	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.27	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00
Duck/ pet birds	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
Environment	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.17	0.00	0.00	0.00	0.00
Flood Mitigation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.15	0.10	0.00	0.00	0.00	0.00
Total	313.62	100.00	575.07	100.00	873.02	100.00	1145.23	100.00	799.42	100.00	1494.77	100.00

B. Service Sector *(Rs. In Lakh)*

Service Sector Projects – TSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Anganwadi Nutrition	0.00	0.00	378.12	3.97	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Books for Library	0.50	0.01	0.00	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00	1.00	0.01	2.61	0.03	0.00	0.00
Child welfare	0.91	0.01	0.05	0.00	0.59	0.01	0.00	0.00	18.25	0.16	15.22	0.18	0.00	0.00
Construction/purchase by local governments	14.15	0.16	26.96	0.28	2.22	0.03	0.00	0.00	207.20	1.86	43.62	0.51	0.00	0.00
Continuing Education	2.78	0.03	0.50	0.01	0.00	0.00	4.89	0.05	1.21	0.01	5.58	0.07	0.00	0.00

Service Sector Projects – TSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Crematorium	12.29	0.14	23.06	0.24	5.60	0.07	26.85	0.29	25.33	0.23	21.19	0.25	4.91	0.05
District plan	1.58	0.02	0.42	0.00	0.37	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Drinking water programmes-Individual	28.23	0.33	42.80	0.45	51.29	0.63	61.41	0.67	122.40	1.10	73.64	0.87	113.22	1.05
Drinking water programmes-Public	266.54	3.07	101.41	1.06	84.57	1.04	9.00	0.10	15.77	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00
Education Related activities	973.76	11.22	934.57	9.80	1103.83	13.56	1647.51	17.97	2018.27	18.11	1548.19	18.27	1769.28	16.46
Electric line	0.30	0.00	0.00	0.00	0.40	0.00	0.54	0.01	0.00	0.00	0.22	0.00	0.46	0.00
Electricity line extension	22.44	0.26	20.67	0.22	29.17	0.36	14.18	0.15	26.44	0.24	12.27	0.14	16.24	0.15
Encourage Scheduled Caste / Scheduled Tribes	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	86.41	0.78	189.08	2.23	288.54	2.69
Energy protection (public)	0.06	0.00	1.65	0.02	0.00	0.00	4.34	0.05	0.05	0.00	0.00	0.00	37.30	0.35
Epidemic control	0.29	0.00	1.96	0.02	0.27	0.00	0.19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Equivalence Examination	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.63	0.01	4.09	0.04
Financial assistance to Scheduled Castes and Scheduled Tribes for jobs abroad	51.14	0.59	67.88	0.71	48.56	0.60	123.95	1.35	263.63	2.37	256.37	3.03	274.28	2.55
Floriculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.50	0.04	6.07	0.07	0.00	0.00
Gramasabha/Ward Sabha Centres	0.19	0.00	4.75	0.05	1.87	0.02	11.73	0.13	3.89	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00
Higher Secondary Education	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.99	0.03	61.06	0.55	7.53	0.09	71.09	0.66
House electrification - individual programmes	28.59	0.33	24.24	0.25	118.81	1.46	18.81	0.21	10.19	0.09	6.32	0.07	1.25	0.01
Housing-individual programmes	5981.75	68.93	6768.64	71.01	4711.22	57.90	4457.19	48.61	5928.25	53.20	4449.05	52.51	5036.93	46.87
Improvement of the service of Local governments	0.00	0.00	2.21	0.02	9.49	0.12	40.34	0.44	4.05	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00
Improvement of the service of Transferred institutions	1.06	0.01	1.96	0.02	0.69	0.01	11.21	0.12	3.00	0.03	5.88	0.07	0.22	0.00
Infrastructure facilities for Anganwadi	64.31	0.74	109.52	1.15	70.17	0.86	126.97	1.38	74.13	0.67	83.30	0.98	94.41	0.88
Infrastructure for Arts-Culture-Sports and youth welfare	99.16	1.14	183.45	1.92	99.07	1.22	230.81	2.52	324.62	2.91	221.56	2.62	517.62	4.82
Infrastructure for Reading rooms, libraries and Grama/Ward Sabha centres	12.24	0.14	8.06	0.08	1.31	0.02	10.25	0.11	5.05	0.05	7.37	0.09	21.52	0.20
Infrastructure for Tourism	0.00	0.00	3.92	0.04	6.00	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Service Sector Projects – TSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Loan Repayment	15.68	0.18	19.60	0.21	12.33	0.15	0.00	0.00	0.00	0.00	62.67	0.74	15.95	0.15
Medical Institution-Allopathy	7.76	0.09	13.60	0.14	27.10	0.33	19.12	0.21	33.30	0.30	39.65	0.47	67.05	0.62
Medical Institution-Ayurveda	43.06	0.50	28.89	0.30	55.32	0.68	39.13	0.43	31.63	0.28	60.33	0.71	55.54	0.52
Medical Institution-Homoeopathy	0.50	0.01	3.25	0.03	2.00	0.02	4.00	0.04	2.83	0.03	2.51	0.03	0.00	0.00
Medical Institution-Sidha	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.64	0.13	9.36	0.11	4.79	0.04
Medical Institution-Unani	0.00	0.00	0.13	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Non conventional energy (Individual)	12.73	0.15	16.95	0.18	2.02	0.02	0.24	0.00	6.47	0.06	10.01	0.12	2.73	0.03
Non conventional energy (public)	0.71	0.01	3.30	0.03	0.04	0.00	4.83	0.05	14.07	0.13	3.73	0.04	9.28	0.09
Other nutritious distribution programmes	27.06	0.31	25.40	0.27	27.72	0.34	51.12	0.56	84.25	0.76	69.10	0.82	84.55	0.79
Periodicals	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.44	0.01	1.70	0.02
Plan formulation, implementation and monitoring	0.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.59	0.02	0.00	0.00	1.16	0.01
Pre-primary education	3.99	0.05	7.09	0.07	17.38	0.21	35.79	0.39	36.64	0.33	10.69	0.13	15.66	0.15
Primary Education	10.60	0.12	20.21	0.21	27.05	0.33	70.00	0.76	63.77	0.57	147.35	1.74	81.11	0.75
Projects as per Govt order	3.35	0.04	0.00	0.00	10.50	0.13	0.73	0.01	2.75	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00
Promotion of Arts-culture-Sports	8.40	0.10	5.50	0.06	25.29	0.31	31.53	0.34	30.22	0.27	27.80	0.33	122.90	1.14
Public Drinking water programmes	496.13	5.72	326.31	3.42	291.43	3.58	908.45	9.91	639.58	5.74	394.87	4.66	736.86	6.86
Public programmes	27.36	0.32	14.57	0.15	60.63	0.75	98.81	1.08	41.64	0.37	23.20	0.27	18.58	0.17
Repayment of consolidated fund as per Govt order/other order	103.91	1.20	69.38	0.73	76.22	0.94	11.04	0.12	33.47	0.30	9.47	0.11	6.66	0.06
Sanitation and Waste Management (Individual)	19.87	0.23	22.69	0.24	929.71	11.42	55.70	0.61	22.96	0.21	7.95	0.09	11.08	0.10
Sanitation and waste management-public programmes	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6.41	0.06	8.09	0.10	1.04	0.01
Secondary Education	6.95	0.08	0.00	0.00	19.74	0.24	25.77	0.28	114.57	1.03	55.72	0.66	67.03	0.62
Skill Development for Scheduled Caste and Scheduled Tribes	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10.26	0.09	0.23	0.00	0.00	0.00
social security	0.00	0.00	3.48	0.04	0.00	0.00	35.16	0.38	109.72	0.98	86.68	1.02	106.67	0.99
Technical Education	0.00	0.00	1.00	0.01	0.69	0.01	0.00	0.00	9.09	0.08	5.47	0.06	0.00	0.00
Vocational Higher Secondary Education	3.53	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Service Sector Projects – TSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Vocational training	49.19	0.57	72.73	0.76	40.37	0.50	11.91	0.13	22.89	0.21	2.24	0.03	24.90	0.23
Voltage improvement	0.00	0.00	3.25	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	29.69	0.28
Welfare of Destitutes	64.81	0.75	58.10	0.61	21.10	0.26	462.91	5.05	15.88	0.14	32.43	0.38	35.73	0.33
Welfare of mentally and physically challenged persons	12.43	0.14	6.80	0.07	3.27	0.04	31.21	0.34	12.77	0.11	16.60	0.20	9.62	0.09
Welfare of the aged	149.87	1.73	48.87	0.51	64.41	0.79	263.91	2.88	230.19	2.07	126.61	1.49	289.46	2.69
Women welfare	46.83	0.54	50.41	0.53	77.08	0.95	200.71	2.19	332.22	2.98	300.00	3.54	685.80	6.38
Total	8677.79	100.00	9531.60	100.00	8137.53	100.00	9170.06	100.00	11143.58	100.00	8472.64	100.00	10746.16	100.00

C. Infrastructure *(Rs in Lakhs)*

Sub sector Infrastructure - TSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Bridges	10.13	0.35	21.04	0.57	6.46	0.38	24.51	0.84		0.00	3.74	0.31	5.79	0.18
Chappatts	0.75	0.03	6.13	0.17	0.00	0.00	0.00	0.00		0.00	0.56	0.05	5.24	0.17
Culverts	19.44	0.67	6.50	0.18	2.50	0.15	0.00	0.00		0.00	0.00	0.00	10.64	0.34
Electrification of Offices	0.93	0.03	78.63	2.14	2.45	0.14	0.47	0.02	7.88	0.35	0.00	0.00	0.00	0.00
Financial Contribution for Transportation	0.09	0.00	1.89	0.05	64.14	3.75	55.78	1.91	58.34	2.57	23.43	1.93	87.67	2.77
Footbridges	24.00	0.83	0.09	0.00	1.14	0.07	0.15	0.01	0.00	0.00	0.64	0.05	2.38	0.08
Footpaths	749.07	25.94	29.01	0.79	20.32	1.19	11.57	0.40	18.15	0.80	13.43	1.11	16.69	0.53
Local self government Institution officer building	47.28	1.64	814.16	22.17	368.38	21.52	882.02	30.18	707.54	31.12	405.25	33.35	1272.86	40.17
Other buildings	211.01	7.31	0.49	0.01	27.87	1.63	32.64	1.12	26.61	1.17	16.02	1.32	4.28	0.14
Projects as per Govt order	0.35	0.01	17.95	0.49	160.67	9.39	225.48	7.71	118.95	5.23	118.63	9.76	336.74	10.63
Public ferry	0.25	0.01	242.64	6.61	3.42	0.20	18.15	0.62	0.00	0.00	7.16	0.59	2.94	0.09
Purchases of Vehicles	11.00	0.38	5.00	0.14	2.31	0.14	1572.43	53.80	1270.87	55.90	569.33	46.85	10.00	0.32

Sub sector Infrastructure - TSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share	Amount	Share
Roads	1745.52	60.45	2394.74	65.22	966.44	56.47	24.62	0.84	6.13	0.27	1.21	0.10	1208.66	38.14
Side walls	23.57	0.82	11.39	0.31	23.52	1.37	75.02	2.57	58.92	2.59	0.00	0.00	103.59	3.27
Streetlights	42.61	1.48	42.09	1.15	58.95	3.44	0.00	0.00	0.00	0.00	45.60	3.75	101.49	3.20
Water Transport	1.44	0.05	0.00	0.00	2.85	0.17	0.00	0.00	0.00	0.00	10.17	0.84	0.00	0.00
Grand Total	2887.43	100.00	3671.76	100.00	1711.42	100.00	2922.83	100.00	2273.40	100.00	1215.17	100.00	3168.98	100.00

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha software from 2014-15 to 2020-21, IKM

Annexe: 4.2 Sub-sector-wise Expenditure of SCSP Funds from 2014-15 to 2020-21

(*Rs. in Lakhs*)

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Afforestation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Agrarian disease	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.73	0.004	0.00	0.00	0.00	0.00
Agricultural development-Infrastructure facilities	27.23	0.03	19.70	0.02	2.50	0.00	17.91	0.02	58.51	0.06	28.35	0.04	96.40	0.09
Agricultural products/local products	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	21.68	0.02
Agricultural related facilities	19.79	0.02	11.47	0.01	0.00	0.00	44.43	0.05	8.10	0.01	7.87	0.01	21.38	0.02
Akshayorjjam	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10.44	0.01	39.97	0.04	70.08	0.10	120.04	0.11
Anganwadi Nutrition	1170.27	1.44	1148.86	1.34	1184.87	1.67	1600.24	1.72	1564.69	1.48	1634.26	2.22	1942.35	1.76
Animal husbandry-Infrastructure	7.60	0.01	6.23	0.01	2.50	0.00	0.01	0.00	100.16	0.09	54.13	0.07	28.67	0.03
Animal husbandry-Related facilities	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Apiculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.51	0.00	0.12	0.00	0.09	0.00
Arecanut	0.15	0.00	0.00	0.00	0.03	0.00	0.23	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Assistance to Fisheries Co-operative Societies	0.00	0.00	3.00	0.00	0.00	0.00	0.72	0.00	2.98	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Betel	1.24	0.00	2.58	0.00	4.79	0.01	2.44	0.00	3.09	0.00	0.30	0.00	0.30	0.00
Biogas plants	0.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Boiler	0.31	0.00	0.00	0.00	0.05	0.00	0.00	0.00	0.14	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00
Books for Library	12.38	0.02	4.45	0.01	2.61	0.00	8.85	0.01	3.08	0.00	1.80	0.00	4.41	0.00
Brakishwater Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Bridges	145.47	0.18	46.42	0.05	59.76	0.08	102.22	0.11	42.75	0.04	17.51	0.02	136.31	0.12
Bufffallo	19.26	0.02	24.04	0.03	17.09	0.02	6.63	0.01	13.19	0.01	0.60	0.00	7.04	0.01
Bunds	23.55	0.03	14.36	0.02	0.00	0.00	2.67	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	21.62	0.02
Bus stand	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Bus waiting shed	4.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.28	0.00
Calf	77.17	0.09	70.89	0.08	105.15	0.15	255.49	0.27	308.25	0.29	271.12	0.37	434.91	0.39
cashew crops	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.00
Chappatts	11.96	0.01	21.10	0.02	2.30	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	29.63	0.03

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Child welfare	14.95	0.02	18.59	0.02	34.82	0.05	14.19	0.02	23.00	0.02	9.49	0.01	40.93	0.04
Coconut	3.53	0.00	4.84	0.01	3.44	0.00	1.16	0.00	16.71	0.02	7.67	0.01	8.93	0.01
Coir Industry	0.00	0.00	0.00	0.00	1.25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.50	0.00	0.00	0.00
Construction/purchase by local governments	291.65	0.36	260.63	0.30	521.48	0.73	1084.99	1.17	1802.25	1.70	1924.38	2.61	3368.69	3.05
Continuing Education	6.58	0.01	8.13	0.01	0.11	0.00	6.25	0.01	4.95	0.00	4.98	0.01	11.88	0.01
Contribution as per GO(P)No.87/2017, Dated 01/11/2017	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.89	0.00	0.21	0.00	0.00	0.00
Contribution for raising KILA to be deemed University	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Cow	254.58	0.31	211.76	0.25	373.25	0.53	570.86	0.61	740.50	0.70	403.18	0.55	558.49	0.51
Crab farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Crematorium	277.97	0.34	375.99	0.44	247.52	0.35	255.81	0.27	233.32	0.22	90.15	0.12	186.03	0.17
crop yield in rubber plantation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Crops	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.76	0.00	1.27	0.00	0.00	0.00
Culverts	246.32	0.30	231.76	0.27	131.46	0.19	145.71	0.16	127.69	0.12	63.34	0.09	258.10	0.23
Diary Development-infrastructure	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	7.44	0.01
Disease control	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
District plan	6.10	0.01	19.10	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Drinking water programmes-Individual	737.70	0.91	616.80	0.72	651.89	0.92	1208.52	1.30	1415.01	1.34	927.95	1.26	950.76	0.86
Drinking water programmes-Public	92.52	0.11	49.12	0.06	40.71	0.06	60.46	0.06	10.65	0.01	8.00	0.01	0.00	0.00
Duck/ pet birds	0.93	0.00	1.44	0.00	0.89	0.00	5.48	0.01	7.29	0.01	5.45	0.01	4.00	0.00
Education Related activities	4461.20	5.47	5284.30	6.15	6904.74	9.72	11133.38	11.96	13196.06	12.46	10411.42	14.13	14855.86	13.46
Electric line	14.83	0.02	10.69	0.01	18.02	0.03	11.71	0.01	8.10	0.01	7.37	0.01	9.03	0.01
Electricity line extension	109.72	0.13	129.08	0.15	339.51	0.48	113.24	0.12	97.18	0.09	66.85	0.09	119.25	0.11
Electrification of Offices	29.79	0.04	8.84	0.01	4.76	0.01	21.48	0.02	1.75	0.00	4.82	0.01	24.93	0.02
Encourage Scheduled Caste / Scheduled Tribes	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.00	0.01	522.18	0.49	1567.16	2.13	2763.22	2.50
Energy protection (public)	10.39	0.01	2.20	0.00	0.00	0.00	22.59	0.02	12.72	0.01	51.07	0.07	107.34	0.10
Environment	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.25	0.00	8.00	0.01	0.00	0.00
Epidemic control	0.15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Equivalence Examination	5.04	0.01	5.49	0.01	4.94	0.01	5.00	0.01	5.32	0.01	6.13	0.01	1.01	0.00
Farm road	4.87	0.01	5.95	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.30	0.01
Financial assistance to Co-operative Societies	17.59	0.02	10.42	0.01	16.52	0.02	8.89	0.01	36.89	0.03	18.88	0.03	55.66	0.05
Financial assistance to Scheduled Castes and Scheduled Tribes for jobs abroad	715.61	0.88	1081.53	1.26	959.68	1.35	1475.49	1.59	2710.72	2.56	2649.94	3.60	2553.81	2.31
Financial Contribution for Building	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Financial Contribution for Transportation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.15	0.00
Fisheries-Infrastructure	6.20	0.01	0.00	0.00	9.35	0.01	1.31	0.00	5.87	0.01	13.85	0.02	3.09	0.00
Flood Mitigation	4.01	0.00	11.29	0.01	4.23	0.01	10.73	0.01	5.04	0.00	4.85	0.01	8.30	0.01
Floriculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.30	0.00	2.76	0.00	0.00	0.00
Fodder grass	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Food crops	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	3.90	0.00	0.50	0.00	0.91	0.00
Footbridges	29.53	0.04	43.35	0.05	48.94	0.07	15.01	0.02	20.56	0.02	13.13	0.02	40.87	0.04
Footpaths	2198.56	2.70	2014.23	2.35	839.97	1.18	1037.99	1.12	1179.72	1.11	630.85	0.86	1375.66	1.25
Freshwater Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.79	0.01
Garden	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Ginger	0.66	0.00	3.58	0.00	1.93	0.00	1.46	0.00	3.09	0.00	0.34	0.00	1.14	0.00
Goat	270.64	0.33	253.36	0.30	670.08	0.94	589.67	0.63	456.05	0.43	289.51	0.39	444.77	0.40
Grama Sabha/Ward Sabha Centres	2.64	0.00	8.17	0.01	0.00	0.00	2.87	0.00	3.72	0.00	3.41	0.00	37.41	0.03
Green Kerala	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.60	0.00	0.82	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
Groundnut	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Handicraft Industries	0.00	0.00	13.19	0.02	3.50	0.00	12.31	0.01	9.67	0.01	3.00	0.00	31.30	0.03
Handloom Industry	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.60	0.01
Higher Secondary Education	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	51.00	0.05	11.58	0.02	21.28	0.02
Horticulture	0.18	0.00	0.14	0.00	16.26	0.02	0.82	0.00	4.23	0.00	3.75	0.01	50.11	0.05
House electrification - individual programmes	33.06	0.04	94.98	0.11	74.18	0.10	44.99	0.05	14.34	0.01	122.96	0.17	104.61	0.09
Housing-individual programmes	31412.61	38.54	34957.75	40.72	31560.48	44.43	35627.80	38.28	45564.54	43.04	31543.82	42.82	39665.24	35.93

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Improvement of the service of Local governments	18.65	0.02	123.32	0.14	72.87	0.10	136.62	0.15	113.89	0.11	11.20	0.02	53.51	0.05
Improvement of the service of Transferred institutions	30.40	0.04	43.87	0.05	87.99	0.12	79.97	0.09	68.89	0.07	20.49	0.03	26.97	0.02
Increasing of Milk production	21.79	0.03	23.55	0.03	55.71	0.08	62.87	0.07	99.39	0.09	121.66	0.17	213.49	0.19
Infrastructure facilities for Anganwadi	323.51	0.40	430.00	0.50	323.91	0.46	440.11	0.47	475.42	0.45	242.81	0.33	536.07	0.49
Infrastructure for Arts-Culture-Sports and youth welfare	821.71	1.01	821.59	0.96	510.22	0.72	988.89	1.06	997.70	0.94	543.52	0.74	1399.36	1.27
Infrastructure for Reading rooms, libraries and Grama/Ward Sabha centres	17.11	0.02	27.40	0.03	33.29	0.05	15.17	0.02	22.75	0.02	6.50	0.01	30.69	0.03
Infrastructure for Tourism	5.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	7.53	0.01	1.00	0.00	0.00	0.00	2.50	0.00
Inland Pisciculture	0.42	0.00	0.31	0.00	0.22	0.00	0.02	0.00	1.58	0.00	0.87	0.00	11.73	0.01
Installation of Boards	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Institutional development	25.96	0.03	21.31	0.02	7.60	0.01	47.63	0.05	61.21	0.06	20.68	0.03	30.00	0.03
Integrated Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.98	0.00
Intercropping	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.16	0.00
Irrigation-Others	124.47	0.15	120.19	0.14	46.71	0.07	109.15	0.12	87.66	0.08	60.31	0.08	39.73	0.04
Khadi, village industry	18.00	0.02	10.00	0.01	9.39	0.01	50.24	0.05	30.47	0.03	64.83	0.09	20.71	0.02
Legumes	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Loan Repayment	114.31	0.14	199.90	0.23	68.88	0.10	230.14	0.25	125.20	0.12	223.54	0.30	79.59	0.07
Local self government Institution officer building	940.91	1.15	414.98	0.48	273.14	0.38	331.81	0.36	158.41	0.15	93.94	0.13	78.13	0.07
Machinery and Equipment	0.00	0.00	4.20	0.00	0.00	0.00	1.05	0.00	0.90	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Machinery equipment(individual)	13.00	0.02	5.79	0.01	8.07	0.01	7.03	0.01	11.40	0.01	3.40	0.00	0.00	0.00
Machinery equipment(Public)	227.69	0.28	162.11	0.19	21.92	0.03	110.62	0.12	11.84	0.01	33.99	0.05	34.69	0.03
Machinery equipment(Public)	227.69	0.28	162.11	0.19	21.92	0.03	110.62	0.12	11.84	0.01	33.99	0.05	34.69	0.03
Marine Fishing	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Marine Pisciculture	0.00	0.00	0.00	0.00	0.27	0.00	0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Market Promotion	4.37	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	4.09	0.00	3.36	0.00	0.60	0.00	44.03	0.04
Marketing	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.57	0.00	1.18	0.00	0.00	0.00
Medical Institution-Allopathy	56.89	0.07	36.26	0.04	30.03	0.04	25.05	0.03	35.29	0.03	10.47	0.01	19.25	0.02

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Medical Institution-Ayurveda	31.54	0.04	32.52	0.04	126.13	0.18	70.67	0.08	107.32	0.10	26.02	0.04	32.80	0.03
Medical Institution-Homoeopathy	6.25	0.01	25.75	0.03	8.74	0.01	41.46	0.04	15.59	0.01	18.41	0.02	30.83	0.03
Medical Institution-Sidha	4.79	0.01	3.66	0.00	23.38	0.03	10.13	0.01	20.00	0.02	5.25	0.01	13.43	0.01
Medical Institution-Unani	56.41	0.07	26.66	0.03	13.04	0.02	1.67	0.00	3.10	0.00	13.78	0.02	0.00	0.00
Medicinal Plants	8.74	0.01	5.23	0.01	3.03	0.00	7.12	0.01	7.48	0.01	7.00	0.01	10.16	0.01
Micro hydel Power generation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Mini hydel Power generation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Mulberry	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Mushroom Cultivation	0.50	0.00	0.24	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Mussel farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Non conventional energy (Individual)	36.55	0.04	69.23	0.08	6.36	0.01	15.24	0.02	36.09	0.03	12.59	0.02	16.58	0.02
Non conventional energy (public)	92.03	0.11	195.97	0.23	19.88	0.03	149.52	0.16	65.84	0.06	64.36	0.09	296.02	0.27
Nutmeg Cultivation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.00	0.28	0.00
Ornamental fish farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Other buildings	1901.97	2.33	1814.95	2.11	1396.63	1.97	1675.15	1.80	1116.03	1.05	553.46	0.75	1387.87	1.26
Other nutritious distribution programmes	28.60	0.04	46.99	0.05	27.62	0.04	39.77	0.04	65.63	0.06	154.14	0.21	202.06	0.18
Oyster farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Paddy	50.85	0.06	43.49	0.05	56.04	0.08	95.05	0.10	151.55	0.14	77.23	0.10	166.27	0.15
Pepper	9.48	0.01	15.26	0.02	17.89	0.03	9.59	0.01	33.49	0.03	16.51	0.02	30.58	0.03
Periodicals	0.35	0.00	0.67	0.00	2.64	0.00	0.25	0.00	0.77	0.00	0.29	0.00	0.26	0.00
Pig	0.00	0.00	5.03	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Plan formulation, implementation and monitoring	0.49	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.52	0.00	0.00	0.00	2.40	0.00	6.41	0.01
Plantain	44.34	0.05	35.70	0.04	44.11	0.06	44.82	0.05	46.17	0.04	32.19	0.04	73.95	0.07
Poultry	43.60	0.05	35.07	0.04	69.08	0.10	106.70	0.11	152.41	0.14	84.61	0.11	155.19	0.14
Prawn Farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Pre-primary education	30.03	0.04	31.40	0.04	14.43	0.02	14.86	0.02	54.31	0.05	21.87	0.03	52.03	0.05
Primary Education	57.38	0.07	34.51	0.04	12.52	0.02	51.23	0.06	90.12	0.09	118.46	0.16	45.90	0.04
Projects as per Govt order	74.75	0.09	6.47	0.01	15.91	0.02	0.00	0.00	36.30	0.03	51.15	0.07	0.00	0.00
Promotion of Arts-culture-Sports	89.52	0.11	59.56	0.07	46.25	0.07	127.00	0.14	224.29	0.21	83.62	0.11	240.29	0.22

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Protection of Animals	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.15	0.00	0.78	0.00	1.68	0.00	0.69	0.00
protection of public Property	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.08	0.01	0.00	0.00
Protection of Seeds and Nutrication Museum	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Providing individual facilities	21.12	0.03	4.26	0.00	6.65	0.01	4.45	0.00	2.49	0.00	3.33	0.00	1.03	0.00
Public Drinking water programmes	5205.28	6.39	3934.48	4.58	3861.61	5.44	7562.82	8.13	6345.77	5.99	2782.05	3.78	5624.50	5.09
Public ferry	28.47	0.03	10.35	0.01	8.26	0.01	1.77	0.00	18.08	0.02	3.69	0.01	64.15	0.06
Public irrigation- Lift irrigation	88.74	0.11	47.31	0.06	42.23	0.06	41.42	0.04	54.97	0.05	17.36	0.02	24.00	0.02
Public programmes	105.84	0.13	66.73	0.08	281.06	0.40	161.28	0.17	121.86	0.12	61.67	0.08	224.72	0.20
Purchases of Vehicles	6.38	0.01	2.71	0.00	2.95	0.00	0.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Quail	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.46	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Rabbit	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Ranching	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Related programmes for Anganwadi	0.42	0.00	0.35	0.00	6.96	0.01	14.48	0.02	7.10	0.01	1.21	0.00	0.00	0.00
Repayment of consolidated fund as per Govt order/other order	17.12	0.02	1.68	0.00	6.48	0.01	0.00	0.00	16.44	0.02	11.10	0.02	0.00	0.00
Revolving Fund for Kudumbashree Employment Programme	7.75	0.01	13.55	0.02	19.75	0.03	19.85	0.02	7.60	0.01	5.00	0.01	3.70	0.00
Roads	19627.64	24.08	21738.08	25.32	9857.74	13.88	14195.43	15.25	13311.41	12.57	7147.60	9.70	16067.18	14.55
Sanitation and Waste Management (Individual)	77.27	0.09	66.11	0.08	1619.82	2.28	54.72	0.06	68.71	0.06	73.04	0.10	161.65	0.15
Sanitation and waste management-public programmes	53.40	0.07	3.00	0.00	34.53	0.05	41.84	0.04	190.83	0.18	16.76	0.02	113.68	0.10
Seabass farming	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Secondary Education	14.19	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	17.79	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	96.82	0.09
Self-employment and marketing encouragement	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	42.16	0.04	27.90	0.04	144.17	0.13
Self-employment and marketing encouragement	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	42.16	0.04	27.90	0.04	144.17	0.13
Self-employment and marketing encouragement	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	42.16	0.04	27.90	0.04	144.17	0.13

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Service Enterprises	738.44	0.91	783.78	0.91	658.18	0.93	628.20	0.67	454.67	0.43	258.23	0.35	321.03	0.29
Sesame and other oilseeds	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Sesame seeds	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Side walls	541.61	0.66	660.39	0.77	352.41	0.50	393.98	0.42	180.24	0.17	153.13	0.21	731.79	0.66
Silk Industry	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Skill Development for Scheduled Caste and Scheduled Tribes	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Small scale industries	581.56	0.71	386.88	0.45	141.77	0.20	344.91	0.37	1035.73	0.98	214.13	0.29	840.28	0.76
social security	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	431.76	0.46	908.88	0.86	451.86	0.61	780.57	0.71
Soil conservation	304.67	0.37	477.00	0.56	260.91	0.37	620.31	0.67	424.26	0.40	167.40	0.23	531.37	0.48
Solar Power generation	17.72	0.02	24.52	0.03	40.00	0.06	148.89	0.16	38.00	0.04	293.73	0.40	237.74	0.22
Storage and Marketing	2.45	0.00	3.36	0.00	3.80	0.01	0.47	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	4.50	0.00
Streetlights	621.92	0.76	588.43	0.69	407.43	0.57	423.87	0.46	385.95	0.36	291.95	0.40	619.18	0.56
Sugarcane	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Technical Education	3.68	0.00	2.24	0.00	40.32	0.06	5.36	0.01	16.78	0.02	0.00	0.00	26.19	0.02
Tractor Ramp	1.78	0.00	0.30	0.00	11.65	0.02	1.75	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Traditional Handicrafts	270.31	0.33	10.40	0.01	47.19	0.07	47.85	0.05	170.41	0.16	110.99	0.15	276.15	0.25
Tuber crops	7.05	0.01	13.23	0.02	104.16	0.15	55.31	0.06	46.47	0.04	42.45	0.06	160.42	0.15
Turmeric	0.00	0.00	0.00	0.00	1.73	0.00	0.00	0.00	0.51	0.00	1.50	0.00	0.00	0.00
Vegetables	71.37	0.09	46.54	0.05	125.85	0.18	75.08	0.08	92.87	0.09	48.50	0.07	96.73	0.09
Vehicle station	0.00	0.00	10.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Vocational Higher Secondary Education	3.08	0.00	4.50	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Vocational training	241.53	0.30	313.51	0.37	182.21	0.26	191.93	0.21	181.78	0.17	113.03	0.15	283.94	0.26
Voltage improvement	17.38	0.02	0.00	0.00	13.35	0.02	0.00	0.00	36.54	0.03	87.77	0.12	0.00	0.00
Water Conservation	4.02	0.00	0.20	0.00	5.15	0.01	26.31	0.03	62.01	0.06	24.48	0.03	34.02	0.03
Water Transport	7.58	0.01	1.87	0.00	4.17	0.01	3.29	0.00	4.43	0.00	3.89	0.01	2.20	0.00
Watershed Protection	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00
Welfare of Destitutes	301.62	0.37	435.53	0.51	306.59	0.43	283.20	0.30	113.27	0.11	127.43	0.17	121.27	0.11
Welfare of Fishermen	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Welfare of mentally and physically challenged persons	195.86	0.24	136.48	0.16	159.77	0.22	287.32	0.31	219.52	0.21	189.73	0.26	239.59	0.22

Sub-sector Projects - SCSP	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)	Amount	Share (%)
Welfare of the aged	62.36	0.08	72.48	0.08	261.23	0.37	1282.67	1.38	1449.18	1.37	756.27	1.03	1277.20	1.16
Wind Power generation	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Women welfare	3884.43	4.77	3785.38	4.41	3805.46	5.36	4917.14	5.28	4740.46	4.48	4210.74	5.72	4999.37	4.53
Total	**81504.40**	**100.00**	**85855.11**	**100.00**	**71040.70**	**100.00**	**93071.14**	**100.00**	**105873.56**	**100.00**	**73657.62**	**100.00**	**110399.26**	**100.00**

Source: Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha software from 2014-15 to 2020-21, IKM

Annexe: 4.3 Sub-sector-wise Expenditure by Local Governments for each of the Special Groups

A. Elderly and Palliative Care

Sub Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age
Machinery equipment (Public)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.000	0.001	0.000	0.000	0.000	0.000
Vegetables	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.003
Apiculture	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.004
Buffalo	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.005	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Inland Pisciculture	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.005	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Animal husbandry-Infrastructure	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.004	0.000	0.004	0.000	0.000	0.000	0.000
Revolving Fund for Kudumbashree Employment Programme	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.010
Marine Fishing	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.008	0.000	0.004
House electrification - individual programmes	0.000	0.006	0.000	0.006	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Paddy	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.010	0.000	0.006
Grama Sabha/Ward Sabha Centres	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.018	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Energy protection (public)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.021	0.000
Agricultural development-Infrastructure facilities	0.000	0.000	0.000	0.000	0.021	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Solar Power generation	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.024
Diary Development-infrastructure	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.026	0.000	0.000
Plan formulation, implementation and monitoring	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.027	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Improvement of the service of Transferred institutions	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.011	0.000	0.004	0.000	0.004	0.000	0.013	0.000	0.000
Institutional development	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.036	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Water Transport	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.022	0.000	0.022	0.000	0.000	0.000	0.000

Sub Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age
Contribution for raising KILA to be deemed University	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.045	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
District plan	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.051	0.000
Women welfare	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.006	0.000	0.006	0.000	0.012	0.000	0.028
Footpaths	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.014	0.000	0.014	0.000	0.030	0.000	0.000
Calf	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.019	0.000	0.045
Books for Library	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.047	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.021	0.000	0.000
Anganwadi Nutrition	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.075	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Projects as per Govt order	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.090	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Purchases of Vehicles	0.000	0.000	0.000	0.000	0.090	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Streetlights	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.035	0.000	0.035	0.000	0.024	0.000	0.002
Disease control	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.037	0.011	0.037	0.011	0.000	0.000	0.000	0.000
Bus waiting shed	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.043	0.000	0.029	0.000	0.029	0.000	0.000	0.000	0.000
Electricity line extension	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.058	0.000	0.058	0.000	0.000	0.000	0.000
Electrification of Offices	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.068	0.000	0.014	0.000	0.014	0.000	0.000	0.008	0.013
Infrastructure for Tourism	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.134	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Construction/purchase by local governments	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.138
Drinking water programmes-Individual	0.010	0.008	0.010	0.008	0.000	0.042	0.000	0.017	0.000	0.017	0.000	0.024	0.000	0.009
Vocational Higher Secondary Education	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.036	0.075	0.000	0.075	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Medical Institution-Sidha	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.107	0.025	0.000	0.025	0.000	0.024	0.010	0.000	0.006
Infrastructure for Reading rooms, libraries and Grama/Ward Sabha centres	0.000	0.025	0.000	0.025	0.000	0.000	0.000	0.005	0.000	0.005	0.000	0.006	0.000	0.137
Small scale industries	0.000	0.061	0.000	0.061	0.000	0.001	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.093	0.000	0.000
Plantain	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.024	0.000	0.055	0.000	0.055	0.000	0.067	0.000	0.030
Poultry	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.070	0.000	0.046	0.000	0.046	0.000	0.041	0.000	0.031
Soil conservation	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.107	0.000	0.000	0.000	0.000	0.052	0.095	0.000	0.000
Service Enterprises	0.000	0.005	0.000	0.005	0.000	0.000	0.012	0.029	0.012	0.029	0.094	0.071	0.000	0.000

Sub Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age
Child welfare	0.000	0.000	0.000	0.000	0.058	0.000	0.108	0.002	0.108	0.002	0.000	0.000	0.000	0.000
Medical Institution-Unani	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.029	0.000	0.029	0.000	0.104	0.127	0.000	0.028
Promotion of Arts-culture-Sports	0.000	0.127	0.000	0.127	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.052	0.000	0.035
Periodicals	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.127	0.000	0.127	0.000	0.090	0.000	0.000	0.000
Epidemic control	0.000	0.063	0.000	0.063	0.000	0.044	0.026	0.037	0.026	0.037	0.010	0.031	0.014	0.025
Related programmes for Anganwadi	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.115	0.000	0.115	0.000	0.190	0.000	0.000
Public programmes	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.212	0.000	0.045	0.000	0.045	0.000	0.035	0.000	0.127
Equivalence Examination	0.000	0.194	0.000	0.194	0.000	0.004	0.000	0.007	0.000	0.007	0.000	0.061	0.000	0.000
Infrastructure facilities for Anganwadi	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.099	0.000	0.037	0.000	0.037	0.000	0.157	0.000	0.166
Sanitation and Waste Management (Individual)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.145	0.265	0.009	0.075	0.009	0.075	0.000	0.080	0.000	0.000
Infrastructure for Arts-Culture-Sports and youth welfare	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.189	0.000	0.125	0.000	0.125	0.000	0.123	0.000	0.102
Public Drinking water programmes	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.461	0.000	0.080	0.000	0.080	0.000	0.048	0.000	0.023
Continuing Education	0.000	0.325	0.000	0.325	0.000	0.023	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.027	0.000	0.057
Sanitation and waste management-public programmes	0.000	0.355	0.000	0.355	0.018	0.009	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.040
Crematorium	0.000	0.335	0.000	0.335	0.000	0.102	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.007
Roads	0.000	0.815	0.000	0.815	0.031	0.017	0.000	0.102	0.000	0.102	0.000	0.083	0.000	0.100
Increasing of Milk production	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.113	0.000	0.984	0.000	0.984	0.000	0.000	0.000	0.000
Goat	0.000	0.351	0.000	0.351	0.000	1.368	0.000	0.004	0.000	0.004	0.000	0.008	0.000	0.004
Cow	0.000	0.928	0.000	0.928	0.000	0.282	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.024
Contribution as per Govt order	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.049	0.000	0.793	0.000	0.793	0.255	0.536	0.153	0.535
Local self government Institution officer building	0.000	1.075	0.000	1.075	0.000	0.288	0.000	0.324	0.000	0.324	0.000	0.325	0.000	0.262
Other nutritious distribution programmes	0.000	0.355	0.000	0.355	0.547	0.323	0.047	0.429	0.047	0.429	0.263	3.642	0.896	2.959

Sub Sector	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age	Palliative	Special programme for old age
Welfare of mentally and physically challenged persons	0.789	1.022	0.789	1.022	0.733	0.728	1.030	0.523	1.030	0.523	0.252	0.134	1.992	0.167
Other buildings	0.000	2.914	0.000	2.914	0.093	1.181	0.075	1.296	0.075	1.296	0.000	1.181	0.050	2.960
Welfare of Destitutes	1.132	5.727	1.132	5.727	1.307	7.809	0.636	1.649	0.636	1.649	0.157	1.932	0.405	0.866
Medical Institution-Ayurveda	0.036	6.955	0.036	6.955	0.327	10.335	0.183	3.156	0.183	3.156	0.348	3.245	0.406	2.269
Social Security	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.169	18.114	0.169	18.114	0.029	13.797	0.031	15.350
Housing-individual programmes	1.336	24.566	1.336	24.566	1.003	12.509	0.000	0.101	0.000	0.101	0.102	0.404	1.888	0.371
Medical Institution-Allopathy	3.035	1.814	3.035	1.814	3.429	5.885	4.121	4.399	4.121	4.399	22.266	5.378	23.833	7.565
Welfare of the aged	0.394	43.850	0.394	43.850	1.407	47.124	1.535	57.068	1.535	57.068	1.600	53.708	0.890	55.847
Education Related activities	93.268	8.123	93.268	8.123	90.792	9.588	91.756	10.186	91.756	10.186	74.353	14.127	69.361	9.619
Grand Total	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

B. Differently Abled

Sub Sector Differently Abled	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Energy protection (public)	0.000	0.000	0.000	0.001	0.001	0.000	0.000
Pepper	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.002
Sanitation and waste management-public programmes	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.006
Vegetables	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.006
Revolving Fund for Kudumbashree Employment Programme	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.006	0.000
Silk Industry	0.000	0.000	0.000	0.003	0.003	0.000	0.000
Handicraft Industries	0.000	0.000	0.000	0.003	0.003	0.000	0.000
Electrification of Offices	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.009
Machinery equipment (Public)	0.000	0.000	0.000	0.005	0.005	0.000	0.000

Sub Sector **Differently Abled**	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Equivalence Examination	0.004	0.004	0.003	0.000	0.000	0.000	0.000
Traditional Handicrafts	0.012	0.012	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Calf	0.000	0.000	0.001	0.000	0.000	0.014	0.011
Technical Education	0.003	0.003	0.000	0.016	0.016	0.000	0.000
Akshayorjjam	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.040
Poultry	0.000	0.000	0.022	0.002	0.002	0.018	0.005
Drinking water programmes-Individual	0.024	0.024	0.004	0.001	0.001	0.003	0.000
Improvement of the service of Transferred institutions	0.029	0.029	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Roads	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.056	0.008
Infrastructure for Arts-Culture-Sports and youth welfare	0.000	0.000	0.000	0.025	0.025	0.024	0.000
Pre-primary education	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.077
Self-employment and marketing encouragement	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.042	0.036
Agricultural related facilities	0.041	0.041	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Secondary Education	0.021	0.021	0.020	0.000	0.000	0.024	0.000
Khadi, Village industry	0.044	0.044	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Primary Education	0.001	0.001	0.000	0.054	0.054	0.000	0.000
Sanitation and Waste Management (Individual)	0.020	0.020	0.039	0.000	0.000	0.025	0.056
Local Self Government Institution officer building	0.008	0.008	0.005	0.025	0.025	0.000	0.110
Cow	0.000	0.000	0.000	0.096	0.096	0.003	0.000
Higher Secondary Education	0.000	0.000	0.025	0.000	0.000	0.000	0.235
Improvement of the service of Local governments	0.070	0.070	0.066	0.033	0.033	0.000	0.000
Footpaths	0.009	0.009	0.000	0.102	0.102	0.000	0.051
Welfare of the aged	0.069	0.069	0.098	0.003	0.003	0.049	0.064
Small scale industries	0.051	0.051	0.092	0.045	0.045	0.087	0.004
Goat	0.045	0.045	0.145	0.039	0.039	0.022	0.049

Sub Sector **Differently Abled**	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Promotion of Arts-culture-Sports	0.044	0.044	0.078	0.013	0.013	0.239	0.029
Vocational training	0.159	0.159	0.036	0.004	0.004	0.029	0.087
Public programmes	0.017	0.017	0.000	0.095	0.095	0.122	0.145
Infrastructure facilities for Anganwadi	0.152	0.152	0.000	0.090	0.090	0.177	0.000
Contribution as per Govt order	0.010	0.010	0.000	0.442	0.442	0.461	0.159
Service Enterprises	0.117	0.117	0.351	0.590	0.590	0.750	0.252
Medical Institution-Allopathy	0.315	0.315	0.598	0.364	0.364	0.527	0.425
Medical Institution-Ayurveda	0.000	0.000	0.000	0.647	0.647	0.815	0.942
Related programmes for Anganwadi	0.000	0.000	0.307	1.056	1.056	0.491	0.647
Other buildings	0.154	0.154	0.239	0.683	0.683	0.553	1.161
Welfare of Destitutes	1.159	1.159	0.842	0.211	0.211	0.061	0.041
Other nutritious distribution programmes	0.508	0.508	0.496	0.614	0.614	0.683	0.311
Education Related activities	1.186	1.186	2.750	2.830	2.830	1.182	7.296
Housing-individual programmes	11.029	11.029	3.674	0.196	0.196	0.154	0.279
social security	0.651	0.651	1.325	6.033	6.033	11.733	8.138
Child welfare	5.228	5.228	5.136	12.958	12.958	16.303	8.468
Welfare of mentally and physically challenged persons	78.818	78.818	83.646	72.719	72.719	65.345	70.850
Grand Total	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**

C. Children -Special programme for children

Sub Sector Special programme for children	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Horticulture	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.001
Non conventional energy (Individual)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.005
Coconut	0.003	0.003	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

Sub Sector Special programme for children	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Electric line	0.001	0.001	0.000	0.000	0.000	0.000	0.004
Electrification of Offices	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.006	0.000
Medicinal Plants	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.010	0.000
Footpaths	0.005	0.005	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Medical Institution-Sidha	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.012	0.000
Akshayorjjam	0.000	0.000	0.000	0.008	0.008	0.000	0.000
Watershed Protection	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.013	0.003
cashew crops	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.020
Financial Contribution for Building	0.000	0.000	0.027	0.000	0.000	0.000	0.000
Service Enterprises	0.000	0.000	0.000	0.012	0.012	0.000	0.003
Tuber crops	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.029
Plan formulation, implementation and monitoring	0.000	0.000	0.000	0.016	0.016	0.000	0.000
Paddy	0.000	0.000	0.005	0.014	0.014	0.000	0.000
Assistance to Fisheries Co-operative Societies	0.018	0.018	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Food crops	0.000	0.000	0.000	0.026	0.026	0.000	0.000
Gramasabha/Ward Sabha Centres	0.002	0.002	0.002	0.023	0.023	0.000	0.000
Goat	0.000	0.000	0.000	0.034	0.034	0.000	0.000
Epidemic control	0.013	0.013	0.008	0.006	0.006	0.010	0.019
Disease control	0.000	0.000	0.034	0.021	0.021	0.000	0.000
Environment	0.000	0.000	0.000	0.038	0.038	0.005	0.000
Continuing Education	0.016	0.016	0.017	0.023	0.023	0.003	0.005
Purchases of Vehicles	0.053	0.053	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Soil conservation	0.000	0.000	0.000	0.061	0.061	0.000	0.000
Vocational training	0.003	0.003	0.016	0.048	0.048	0.008	0.000
protection of public Property	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.026	0.119
Periodicals	0.000	0.000	0.014	0.037	0.037	0.045	0.019
Contribution as per Govt order	0.029	0.029	0.012	0.000	0.000	0.050	0.057
Public Drinking water programmes	0.000	0.000	0.042	0.038	0.038	0.034	0.033
Poultry	0.008	0.008	0.019	0.041	0.041	0.023	0.048
Vegetables	0.001	0.001	0.070	0.002	0.002	0.047	0.069
Institutional development	0.000	0.000	0.000	0.098	0.098	0.000	0.000
Welfare of the aged	0.097	0.097	0.000	0.002	0.002	0.000	0.000

Sub Sector Special programme for children	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Books for Library	0.003	0.003	0.001	0.083	0.083	0.016	0.012
Infrastructure for Reading rooms, libraries and Grama/Ward Sabha centres	0.004	0.004	0.018	0.011	0.011	0.114	0.064
Improvement of the service of Local governments	0.000	0.000	0.123	0.029	0.029	0.033	0.014
Streetlights	0.000	0.000	0.000	0.110	0.110	0.000	0.043
Non conventional energy (public)	0.046	0.046	0.198	0.000	0.000	0.000	0.000
Welfare of Destitutes	0.094	0.094	0.034	0.032	0.032	0.020	0.009
Roads	0.000	0.000	0.020	0.101	0.101	0.136	0.018
Women welfare	0.076	0.076	0.024	0.131	0.131	0.058	0.025
Equivalence Examination	0.057	0.057	0.044	0.127	0.127	0.024	0.102
Vocational Higher Secondary Education	0.033	0.033	0.071	0.194	0.194	0.073	0.066
social security	0.000	0.000	0.002	0.152	0.152	0.202	0.158
Technical Education	0.062	0.062	0.154	0.159	0.159	0.077	0.003
Infrastructure for Tourism	0.216	0.216	0.059	0.138	0.138	0.078	0.086
Improvement of the service of Transferred institutions	0.066	0.066	0.103	0.276	0.276	0.134	0.034
Local Self Government Institution officer building	0.100	0.100	0.256	0.223	0.223	0.110	0.184
Housing-individual programmes	0.072	0.072	0.558	0.024	0.024	0.202	0.256
Sanitation and waste management-public programmes	0.000	0.000	0.017	0.369	0.369	0.123	0.369
Sanitation and Waste Management (Individual)	0.000	0.000	0.171	0.394	0.394	0.135	0.458
Medical Institution-Allopathy	0.065	0.065	0.071	0.456	0.456	0.407	0.615
Medical Institution-Ayurveda	0.184	0.184	0.588	0.172	0.172	0.693	0.161
Other nutritious distribution programmes	0.309	0.309	0.336	0.364	0.364	0.361	0.129
Infrastructure for Arts-Culture-Sports and youth welfare	0.071	0.071	0.279	0.707	0.707	0.351	0.515
Welfare of Fishermen	0.000	0.000	0.000	1.296	1.296	0.671	1.166
Public programmes	0.094	0.094	0.102	0.943	0.943	0.978	1.446
Encourage Scheduled Caste / Scheduled Tribes	0.000	0.000	0.000	0.441	0.441	2.054	2.942
Promotion of Arts-culture-Sports	0.467	0.467	0.643	1.402	1.402	1.214	0.523
Other buildings	0.281	0.281	0.841	1.388	1.388	0.917	1.771
Related programmes for Anganwadi	0.284	0.284	1.090	1.829	1.829	1.155	1.021
Higher Secondary Education	0.040	0.040	0.839	3.083	3.083	1.364	2.004
Secondary Education	0.504	0.504	1.208	2.628	2.628	2.061	2.394

Sub Sector Special programme for children	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Financial assistance to Scheduled Castes and Scheduled Tribes for jobs abroad	0.028	0.028	0.198	3.062	3.062	4.089	2.685
Pre-primary education	0.547	0.547	0.516	3.714	3.714	3.534	1.038
Welfare of mentally and physically challenged persons	1.293	1.293	5.303	2.057	2.057	1.855	3.725
Child welfare	1.463	1.463	1.756	4.409	4.409	3.620	2.893
Primary Education	0.787	0.787	1.825	8.682	8.682	13.465	4.953
Infrastructure facilities for Anganwadi	9.624	9.624	9.992	16.962	16.962	9.441	14.064
Anganwadi Nutrition	65.536	65.536	38.645	0.081	0.081	11.685	14.714
Education Related activities	17.347	17.347	33.650	43.222	43.222	38.257	38.906
Grand Total	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**

D. Transgender

Sub Sector Transgender	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
House electrification - individual programmes	0.000	0.000	0.582	0.000
Public programmes	2.016	2.016	0.000	0.000
Sanitation and waste management-public programmes	0.000	0.000	0.000	6.631
Child welfare	0.000	0.000	0.000	7.617
Water Transport	0.000	0.000	0.000	12.364
Roads	0.000	0.000	0.000	24.834
Housing-individual programmes	0.000	0.000	2.379	37.896
social security	97.984	97.984	97.039	10.658
Grand Total	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**

Source : Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha software from 2014-15 to 2020-21, IKM

Annexe: 4.4 Micro Sector-wise Expenditure by Local Governments for each of the Special Groups from 2014-15 to 2020-21

Child welfare

(Rs. in Crore)

Micro Sector Child Welfare 2014-2020	VP		BP		DP		MLTY		CORP		TOTAL	
	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.
Honorarium for BUDS school teacher	871	38.30	38	1.94	1	0.01	92	5.63	7	0.33	1,009	46.21
Honorarium for BUDS school helpers	834	36.06	29	1.18	1	0.01	77	4.88	6	0.31	947	42.44
Travel facilities for BUDS school	706	27.13	29	1.24	6	0.51	55	4.01	7	0.33	803	33.21
Construction of building for BUDS school	196	15.19	60	4.66	48	5.32	10	1.04	6	0.71	320	26.92
Honorarium for BUDS school specialist	373	18.19	14	0.78	2	0.03	51	3.67	5	0.22	445	22.89
Bala Sabha programmes	1,971	8.90	9	0.23	15	5.90	133	1.30	11	0.17	2,139	16.50
Purchase of equipment for BUDS school	324	9.16	48	1.41	2	0.11	22	0.63	6	0.23	402	11.54
Repair of BUDS school building	206	5.64	29	1.35	9	0.93	24	1.12	6	0.16	274	9.21
Repair of Govt institutions for children	261	4.37	45	1.77	14	1.65	37	1.05	1	0.07	358	8.90
Purchase of furniture for BUDS school	172	4.28	24	0.60		0.00	12	0.37	4	0.21	212	5.46
Travel fare for BUDS school	68	1.85	2	0.03		0.00	16	0.39		0.00	86	2.27
Child friendly LSGIs- Related expenditure	88	1.39	11	0.08	2	0.05	8	0.60	2	0.01	111	2.14
Purchase of land for BUDS school	16	1.37	5	0.34		0.00	1	0.05		0.00	22	1.76
Yoga practice joined with Ayush	130	0.90	6	0.16	3	0.11	11	0.07		0.00	150	1.24
Child friendly feeding, immunization system under Allopathy system health institutions	20	0.12	2	0.08	2	0.29	4	0.03		0.00	28	0.52
Child friendly toilet in Govt primary schools	3	0.20	1	0.02		0.00		0.00		0.00	4	0.23
Child friendly IEC boards	3	0.06	1	0.02	2	0.10	1	0.01		0.00	7	0.18
Formation of adolescent club	4	0.03	7	0.11	1	0.03		0.00	1	0.00	13	0.18
Data analysis of children and differently abled	6	0.03	1	0.09		0.00	1	0.00		0.00	8	0.12
Scheduled Caste / Scheduled Tribe Cum Feeding Center	2	0.01	2	0.10		0.00		0.00		0.00	4	0.11
Drug free zone programs in schools	7	0.03	1	0.04		0.00	2	0.01		0.00	10	0.07
Construction of school compost	2	0.01		0.00		0.00		0.00		0.00	2	0.01
Total	**6,263**	**173.19**	**364**	**16.24**	**108**	**15.05**	**557**	**24.87**	**62**	**2.76**	**7,354**	**232.11**

Micro Sector wise Expenditure for Anganwadis *(Rs. in Crore)*

Sector	Type of Projects Anganwadis	VP		BP		DP		MLTY		CORP		TOTAL	
		No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.
Anganwadi nutrition	For children of the age of 0-3	8,111	1,289.18	104	9.13	11	6.45	654	173.19	125	92.19	9,005	1,570.15
	For children of the age of 3-6	8,166	1,269.68	115	10.51	12	7.03	662	168.61	137	94.02	9,092	1,549.86
	For adolescent girls	7,654	1,215.37	83	7.43	7	4.27	596	158.19	101	79.38	8,441	1,464.65
	For lactating mothers	7,723	1,244.86	78	7.09	10	7.15	598	160.39	113	87.11	8,522	1,506.59
	For pregnant women	7,619	1,230.60	75	6.90	6	3.27	585	157.19	111	85.77	8,396	1,483.73
Other nutrition distribution programmes	Food for the children in BUDS school	303	3.82	7	0.08		-	12	0.19	4	0.01	326	4.10
	For pupils of Balawadi/ sisumandiram recognised by SC/ST/Social justice department	123	1.91	8	0.90		-	10	0.09	1	1.07	142	3.98
	For pupils of sisumandiram below 5 years old	119	0.49	1	0.25		-	8	0.02	4	0.04	132	0.81
Infrastructure facilities for Anganwadi	Building construction	3,709	167.08	898	49.21	333	36.83	517	27.12	351	30.19	5,808	310.42
	Repair of building	13,463	245.19	94	4.19	16	1.68	1,380	37.11	554	21.58	15,507	309.75
	Purchase of other equipment	4,441	54.41	156	7.32	6	1.78	444	8.73	102	5.18	5,149	77.42
	Sidewall construction	2,360	42.91	40	1.50		-	224	5.72	79	3.65	2,703	53.79
	Electrification	1,919	20.49	24	1.24	3	0.04	111	2.70	55	0.69	2,112	25.15
	Purchase of land	357	10.70	41	1.82	10	0.43	31	2.24	15	5.75	454	20.94
	Purchase of toys and preparation	888	14.16	51	2.88	2	0.04	92	2.28	14	1.43	1,047	20.78
	Facilities for drinking water	1,377	16.38	18	1.00	2	0.29	83	1.91	24	0.48	1,504	20.05

Sector	Type of Projects Anganwadis	VP		BP		DP		MLTY		CORP		TOTAL	
		No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.	No. of projects	Exp.
	Repair of sidewall	444	6.82	7	0.23	1	0.16	49	1.78	26	0.61	527	9.60
	Providing latrine facilities	302	4.38	5	0.11		-	16	0.28	10	0.32	333	5.09
	Repair of drinking water facilities	256	2.96	2	0.07	2	0.16	17	0.59	3	0.22	280	3.99
	Purchase of study materials	125	1.88	13	0.72		-	22	0.86	2	0.01	162	3.48
	Playground construction	78	1.99	13	1.03	1	0.04	7	0.14	1	0.05	100	3.24
	Repair of latrine facilities	127	1.71	1	0.02	1	0.16	15	0.70	4	0.06	148	2.65
	Repair of playground	99	1.64		-		-	19	0.67	4	0.18	122	2.48
	Kitchen renovation	81	0.78		-	1	0.16	1	0.01	2	0.06	85	1.01
Related services of Anganwadi	Honorarium for Anganwadi workers	6,358	372.20	1	0.01		-	522	52.57	74	25.22	6,955	450.01
	Honorarium for Anganwadi helpers	5,359	310.10		-		-	417	41.50	70	25.17	5,846	376.78
	Physical and mentally challenged	92	6.92	7	0.73		-	10	1.00		-	109	8.65
Total		**81,653**	**7,538.65**	**1,842**	**114.36**	**424**	**69.94**	**7,102**	**1,005.77**	**1,986**	**560.43**	**93,007**	**9,289.15**

Source : Data of 1200 Local Governments consolidated from Sulekha software from 2014-15 to 2020-21, IKM